

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

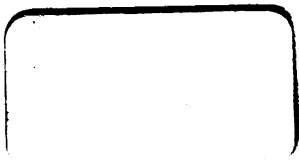
We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

KD 14610

Ἡ ΚΑΙΝῆ
ΔΙΑΘΗΚΗ.

NOVUM

TESTAMENTUM,

CUM VERSIONE LATINA

ARLÆ MONTANI,

IN QUO TUM SELECTI VERSIOULI 1900, QUIBUS OMNES NOVI TESTAMENTI VOCES
CONTINENTUR, ASTERICIS NOTANTUR;

Tum omnes et singule voces, semel vel sæpius occurrentes, peculiari nota
distinguuntur.

AUCTORE

JOHANNE LEUSDEN,

PROFESSORE

PHILADELPHIA:
LIPPINCOTT, GRAMBO & CO.

1855.

KD 14616

**HARVARD
COLLEGE
LIBRARY**
874 X

TO KATA
M A T T O A I O N
ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α. 1.

1 **Β**ΙΒΑΟΣ γενέσθως Ἰησοῦ
Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβίδ, υἱοῦ
Ἀβραάμ.

2 Ἀβραάμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσα-
ακ· Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰα-
κώβ. Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰούδαν, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ.

3 Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φα-
ρες καὶ τὸν Ζαρά ἐκ τῆς Θάμαρ·
Φαρες δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρώμ·
Ἑσρώμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ.

4 Ἀράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμι-
ναδάβ· Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ναασσών· Ναασσών δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Σαλμών.

5 Σαλμών δὲ ἐγέννησεν τὸν Βοὺζ
ἐκ τῆς Ῥαχάβ· Βοὺζ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ὀβηδ ἐκ τῆς Ῥούθ· Ὀβηδ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί.

6 Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησεν τὸν Δα-
βίδ τὸν βασιλέα· Δαβίδ δὲ ὁ βα-
σιλεὺς ἐγέννησεν τὸν Σολομῶνα
ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου.

7 Σολομών δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ῥοβοάμ· Ῥοβοάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἀβιά· Ἀβιά δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἀσά.

8 Ἀσά δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσα-
φάτ· Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰωράμ· Ἰωράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ὀζίαν.

9 Ὀζίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωά-
θαμ· Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν

EUANGELIUM

SECUNDUM

MATTHÆUM.

CAPUT I.

1 **L**IBER generationis Jesu
Christi, filii David, filii
Abraham.

2 Abraham genuit Isaac,
Isaac autem genuit Jacob. Ja-
cob autem genuit Judam et fra-
tres ejus.

3 Judas autem genuit Pha-
res et Zaram ex Thamar. Pha-
res autem genuit Esrom. Es-
rom autem genuit Aram.

4 Aram autem genuit Ami-
nadab. Aminadab autem ge-
nuit Naason. Naason autem
genuit Salmon.

5 Salmon autem genuit Booz
ex Rachab. Booz autem genuit
Obed ex Ruth. Obed autem
genuit Jesse.

6 Jesse autem genuit David
regem. David autem rex ge-
nuit Solomonem ex Uriæ.

7 Solomon autem genuit Ro-
boam. Roboam autem genuit A-
biam. Abia autem genuit Asa.

8 Asa autem genuit Josaphat.
Josaphat autem genuit Joram.
Joram autem genuit Oziam.

9 Ozias autem genuit Joa-
tham. Joatham autem genuit

"Αχαζ· "Αχαζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐζεκιάν.

10 Ἐζεκιᾶς δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ· Μανασσῆς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμών· Ἀμών δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσίαν.

11 Ἰωσίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος.

12 Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, Ἰεχονίας ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ· Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβάβελ.

13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ· Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακίμ· Ἐλιακίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ.

14 Ἀζώρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδώκ· Σαδώκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχίμ· Ἀχίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ.

15 Ἐλιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ· Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ματθάν· Ματθάν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ.

16 Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός.

17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως Δαβίδ, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβίδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσαρες.

18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γενεὴ οὕτως ἦν. Μνηστεύσθησθε γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῇ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς, εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου.

19 Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν

Achaz. Achaz autem genuit Ezechiam.

10 Ezechias autem genuit Manassen. Manasses autem genuit Amon. Amon autem genuit Josiam.

11 Josias autem genuit Jechoniam et fratres ejus, in transmigratione Babylonis.

12 Post autem transmigrationem Babylonis, Jechonias genuit Salathiel. Salathiel autem genuit Zorobabel.

13 Zorobabel autem genuit Abiud. Abiud autem genuit Eliacim. Eliacim autem genuit Azor.

14 Azor autem genuit Sadoc. Sadoc autem genuit Achim. Achim autem genuit Eliud.

15 Eliud autem genuit Eleazar. Eleazar autem genuit Matthan. Matthan autem genuit Jacob.

16 Jacob autem genuit Joseph virum Mariæ, de qua natus est Jesus, dictus Christus.

17 Omnes itaque generationes ab Abraham usque ad David, generationes quatuordecim : et à David usque ad transmigrationem Babylonis, generationes quatuordecim : et à transmigratione Babylonis usque ad Christum generationes quatuordecim.

18 At Jesu Christi nativitas sic erat : Desponsata enim matre ejus Maria Joseph, ante convenire ipsos, inventa est in utero habens de Spiritu sancto.

19 Joseph autem vir ejus, justus existens, et non volens

παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάβρα ἀπολύσαι αὐτήν.

20 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων· Ἰωσήφ υἱὸς Δαβὶδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος ἔστι ἁγίου.

21 Τέξεται δὲ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥ· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.

22 Τοῦτο δὲ ὄλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος·

“ 23 Ἴδοὺ, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ τέξεται υἱὸν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἘΜΜΑΝΟΥΗΛ· ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον, μετ' ἡμῶν ὁ Θεός.”

24 Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου, καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

25 Καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥ.

Κεφ β' 2.

1 **Τ**οῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παργίνοντο εἰς Ἱερουσόλυμα, λέγοντες·

2 Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ἰδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἠλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.

3 Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱερουσόλυμα μετ' αὐτοῦ.

eam exemplum facere, voluit occultè dimittere eam.

20 Hæc autem eo cogitante, ecce Angelus Domini per somnium apparuit ei, dicens : Joseph fili David, ne timeas accipere Mariam conjugem tuam nam in ea genitum, de Spiritu est sancto.

21 Pariet autem filium, et vocabis nomen ejus JESUM : Ipse enim salvabit populum suum a peccatis eorum.

22 (Hoc autem totum factum est ut adimpleretur dictum à Domino per Prophetam, dicentem :

23 Ecce virgo in utero habebit, et paret filium, et vocabunt nomen ejus Emmanuël : quod est interpretatum, Nobiscum Deus.)

24 Excitatus autem Joseph è somno, fecit sicut præcepit ei angelus Domini, et accepit conjugem suam.

25 Et non cognoscebat eam, donec peperit filium suum primogenitum, et vocavit nomen ejus Jesum.

CAPUT II.

1 **A**T Jesu nato in Bethlehæm Judææ, in diebus Herodis regis, ecce Magi ab Orientibus accesserunt in Hierosolyman, dicentes :

2 Ubi est natus rex Judæorum? vidimus enim ejus stellam in Oriente, et venimus adorare eum.

3 Audiens autem Herodes rex, turbatus est, et omnis Hierosolyman cum illo.

4 Καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπιθύβητο παρ' αὐτῶν τοῦ ὁ Χριστὸς γενῆται.

5 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ἐν Βηθ-λεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου·

“ 6 Καὶ σὺ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, δεῖς τοιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.”

7 Τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρίβως παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀσέρος.

8 Καὶ πεμφθὰς αὐτοὺς εἰς Βηθ-λεὲμ, εἶπε· Πορευθέντες, ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου· ἐὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως καὶ γὰρ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ.

9 Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως, ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ, ὁ ἀσὴρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς, ἕως ἐλθὼν ἐπὶ ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον.

10 Ἰδόντες δὲ τὸν ἀσέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα.

11 Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, ἴδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ· καὶ προσκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν, καὶ λίβανον, καὶ σμύρναν.

12 Καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδη, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ, λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον

4 Et congregans omnes principes Sacerdotum et Scribas populi, sciscitabatur ab eis ubi Christus nasceretur.

5 At illi dixerunt ei : In Bethlehem Judææ : sic enim scriptum est per Prophetam :

6 Et tu Bethlehem terra Juda, nequaquam minima es in ducibus Juda : ex te enim exiit dux, qui regat populum meum Israël.

7 Tunc Herodes clam vocans Magos, perquisivit ab eis tempus apparentis stellæ.

8 Et mittens eos in Bethlehem, dixit : Euntes diligenter explore de puero : cum autem inveneritis, renunciate mihi ut et ego veniens adorem eum.

9 Illi autem audientes regem, profecti sunt, et ecce stella quam viderant in Oriente, antecedebat eos, usque dum veniens staret suprâ ubi erat puer.

10 Videntes autem stellam, gavisi sunt gaudium magnum valde.

11 Et venientes in domum, invenerunt puerum cum Maria matre ejus. Et procidentes adoraverunt eum, et aperientes thesauros suos, obtulerunt ei munera, aurum, et thus et myrrham.

12 Et responsi secundum somnium, non reflectere ad Herodem, per aliam viam recesserunt in regionem suam.

13 Recessis autem ipsis, ecce angelus Domini apparet per somnium Joseph, dicens : Excitatus accipe puerum et

καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεύγε εἰς Αἴγυπτον καὶ ἰσθὶ ἕως ἂν εἶπω σοι μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό.

14 Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον.

15 Καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπο τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, “Ἐξ Αἴγυπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.”

16 Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαύθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνείλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ, καὶ ἐν πάσι τοῖς ὄρειοις αὐτῆς, ἀπὸ διημέρου καὶ κατατρέφω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἐρεβίβωσεν παρὰ τῶν μάγων.

17 Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ἰερραμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

18 “Φωνὴ ἐν Ῥαμᾷ ἠκούσθη, θρήνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολλὸς, Ῥαχὴλ κλαίονσα τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσὶ.”

19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ’ ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἴγυπτῳ,

20 λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητούντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.

21 Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ.

22 Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχελαὸς βασιλεύσει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἕκαστὸν ἀπελθεῖν χρηματι-

matrem ejus, et fuge in Ægyptum : et esto ibi usque dum dicam tibi. Futurus est enim Herodes querere puerum ad perdendum eum.

14 Is autem excitatus accipit puerum et matrem ejus nocte, et secessit in Ægyptum :

15 Et erat ibi usque ad obitum Herodis : ut adimpleretur dictum à Domino per Prophetam, dicentem : Ex Ægypto vocavi filium meum.

16 Tunc Herodes videns quoniam illusus esset à Magis, iratus est valde : et mitens occidit omnes pueros qui in Bethlehem, et omnibus finibus ejus, à bimatu et infra, secundum tempus quod perquisivit à Magis.

17 Tunc adimpletum est dictum per Jeremiam prophetam, dicentem :

18 Vox in Rama audita est, ploratus et ululatus et ejulatus multus : Rachel plorans natos suos, et noluit consolari, quia non sunt.

19 Desinente autem Herode, ecce angelus Domini secundum somnium apparet Joseph in Ægypto,

20 Dicens : Excitatus accipe puerum, et matrem ejus, et vade in terram Israël : mortui sunt enim querentes animam pueri.

21 Ille autem excitatus accepit puerum et matrem ejus et venit in terram Israël.

22 Audiens autem quod Archelaus regnaret in Judæa pro Herode patre suo, timuit illud ire. Responsus autem secun-

θεῖς δὲ κατ' ἄναρ, ἀνοχώρησον εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας·

23 Καὶ ἰδὼν κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ, ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Ε**Ν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας,

2 Καὶ λέγων, Μετανοεῖτε· ἤγγικε γάρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

3 Οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς ἐπὶ Ἠσαίου τοῦ προφήτου, λέγοντος, “ Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.”

4 Αὐτὸς δὲ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τρηχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ἰσφύην αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφή αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες καὶ μέλι ἀγρίον.

5 Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱερουσόλυμα, καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία, καὶ πᾶσα ἡ περιχώρος τοῦ Ἰορδάνου,

6 Καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῳ ὑπὸ αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

7 Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἔρχομένους πρὸς τὸ βάπτισμα αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;

8 Ποιήσατε οὖν καρπὸν ἀξίον τῆς μετανοίας.

9 Καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γάρ ὑμῖν, ὅτι δύναται

dum somnium, secessit in partes Galilææ.

23 Et veniens commigravit in civitatem dictam Nazaret : ut impleretur dictum per Prophetas, Quod Nazoræus vocabitur.

CAPUT III.

1 **I**N autem diebus illis accedit Joannes Baptista, prædicans in deserto Judææ,

2 Et dicens : Pœnitementi, appropinquavit enim regnum cælorum.

3 Hic enim est pronunciatus ab Esaia Propheta, dicente : Vox clamantis in deserto : Expedite viam Domini, rectas facite semitas ejus.

4 Ipse autem Joannes habebat indumentum suum è pilis cameli, et zonam pelliceam circa lumbum suum : esca autem ejus erat locustæ et mel silvestre.

5 Tunc exibat ad eum Hierosolyma, et omnis Judæa, et omnis circum vicinia Jordanis.

6 Et baptizabantur in Jordane ab eo, consistentes peccata sua.

7 Videns autem multos Pharisæorum et Sadducæorum venientes ad baptismum suum, dixit eis : Genimina viperarum, quis demonstravit vobis fugere à futura ira ?

8 Facite ergo fructus dignos pœnitentiæ.

9 Et ne arbitremini dicere in vobis ipsis : Patrem habemus Abraham ; dico enim vo

ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ὀγεί-
ραι ἕνα τῷ Ἀβραάμ.

10 Ἦδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν
ρίζαν τῶν δένδρων κείται· πᾶν οὖν
δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν καλόν,
ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

11 Ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν
ὕδατι εἰς μετάνειαν· ὁ δὲ ἐπίσω
μου ἐρχόμενος, ἰσχυρότερός μου
ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς τὰ ὑπο-
δήματα βαστάσαι, αὐτὸς ὑμᾶς
βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ
πυρρί·

12 Οὗ τὸ πύρον ἐν τῇ χειρὶ
αὐτοῦ, καὶ διακαθαρίσει τὴν ἄλωνα
αὐτοῦ, καὶ συναΐξει τὸν σίτον αὐτοῦ
εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κα-
τακάψει πυρὶ ἀσβέστῳ·

13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην
πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ βαπτισ-
θῆναι ὑπ' αὐτοῦ.

14 Ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν
αὐτὸν, λέγων, Ἐγὼ χρῆσιν ἔχω
ὑπὸ σέ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἐρχῃ
πρὸς με ;

15 Ἀπακριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε
πρὸς αὐτόν· Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ
πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν
δικαιοσύνην· τότε ἀφήσειν αὐτόν.

16 Καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς
ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος, καὶ
ἰδοὺ, ἀνεώχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί,
καὶ εἶδε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ κατα-
βαῖνον ὡσεὶ περιστερᾶν, καὶ ἐρχί-
μνον ἐπ' αὐτόν.

17 Καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρα-
νῶν, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός
μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

bis, quoniam potest Deus de
lapidibus istis suscitare natos
Abrahæ.

10 Jam vero et securis ad
radicem arborum adjacet. Om-
nis ergo arbor non faciens
fructum bonum, exciditur, et
in ignem jacitur.

11 Ego quidem baptizo vos
in aqua in poenitentiam, qui
autem post me veniens, fortior
me est : cujus non sum idoneus
calceamenta portare, ipse vos
baptizabit in Spiritu sancto et
igni.

12 Cujus ventilabrum in ma-
nu sua, et permundabit aream
suam, et congregabit triticum
suum in horreum : at paleam
comburet igni inextinguibili.

13 Tunc accedit Jesus à
Galilæa ad Jordanem ad Joan-
nem, baptizari ab eo.

14 At Joannes prohibebat
eum, dicens : Ego usum habeo
à te baptizari, et tu venis ad
me ?

15 Respondens autem Jesus
dixit ad eum, Sine interim : sic
enim decens est nobis implere
omnem justificationem. Tunc
dimittit eum.

16 Et baptizatus Jesus, a-
scendit statim de aqua : E-
ecce aperti sunt ei cæli, e-
vidit Spiritum Dei descenden-
tum sicut columbam, et veni-
entem super eum.

17 Et ecce vox de cælis, di-
cens : Hic est filius meus di-
lectus, in quo complacui.

Κεφ. δ'. 4.

• **Τ**ότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου.

2 Καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπεινάσας.

3 Καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων, εἶπεν· Ἐὶ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπέ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.

4 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε· Γέγραπται· Οὐκ ἐστὶ ἄρτος μόνω ζῆσται ἀνθρώπου, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένου διὰ στόματος Θεοῦ.

5 Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ.

6 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐὶ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γάρ, "Οτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτῷ ἐνετείλειται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀρᾶσί σε, μήποτε προσκώψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου."

7 Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πάλιν γέγραπται, "Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου."

8 Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρειον ὑψηλὸν λίαν, καὶ δεῖκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν.

9 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ταῦτα πάντα σοὶ δώσω, εἰὰν προσκυνήσῃς μοι.

10 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Τσαγε, ἐπίσω μου σατανᾶ. Γέγραπται γάρ, "Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνω λατρεύσεις."

11 Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰδὼν, ἄγγελοι προσήλθον, καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

CAPUT IV.

1 **T**UNC Jesus actus est in desertum à Spiritu, tentari à diabolo.

2 Et jejunans dies quadraginta, et noctes quadraginta, postremum esuriit.

3 Et accidens ei tentator, dixit : Si filius es Dei, dic ut lapides isti panes fiant.

4 Ille autem respondens dixit : Scriptum est, Non in pane solo vivet homo, sed in omni verbo exeunte per os Dei.

5 Tunc assumit eum diabolus in sanctam civitatem, et statuit eum super pinnaculum templi.

6 Et dicit ei : Si filius es Dei, dejice teipsum deorsum. Scriptum est enim, Quia angelis suis mandabit de te, et in manibus tollent te, ne forte impingas ad lapidem pedem tuum.

7 Ait illi Jesus : Rursum scriptum est : Non tentabis Dominum Deum tuum.

8 Iterum assumit eum diabolus in montem excelsum valde, et ostendit ei omnia regna mundi, et gloriam eorum :

9 Et dicit ei : Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me.

10 Tunc dicit ei Jesus : Abi Satana ; scriptum est enim, Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli servies.

11 Tunc dimittit eum diabolus : et ecce angeli accesserunt, et ministrabant ei

12 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνοχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

13 Καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρέτ, ἐλθὼν κατέφρασεν εἰς Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν, ἐν ὄρεις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλιμ.

14 Ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἠσαίου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

15 Ἐν τῇ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλιμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν ἔξ Ἰερδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν,

16 Ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκοτίῃ, εἶδε φῶς μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρῦσσειν, καὶ λέγειν, Μετανοεῖτε ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

18 Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε δύο ἀδελφοὺς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς.

19 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς ἀνθρώπων.

20 Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

21 Καὶ προβάς ἐκείθεν, εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφοὺς, Ἰακώβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς,

22 Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

23 Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν

12 Audiens autem Jesus quod Joannes traditus esset, secessit in Galilæam :

13 Et relinquens Nazaret veniens commigravit in Capernaum maritimam : in finibus Zabulon et Nephtholim.

14 Ut adimpleretur pronuntiatum per Isaiam Prophetam, dicentem :

15 Terra Zabulon, et terra Nephthali, viam maris ultra Jordanem, Galilæa gentium :

16 Populus sedens in tenebris, videns lucem magnam, et sedentibus in regione et umbra mortis, lux orta est eis.

17 Ex tunc coepit Jesus prædicare, et dicere : Pœnitentini : appropinquavit enim regnum cælorum.

18 Circumambulans autem Jesus juxta mare Galilææ, vidit duos fratres, Simonem dictum Petrum, et Andream fratrem ejus, mittentes verriculum in mare ; (erant enim piscatores.)

19 Et ait illis : Venite post me, et faciam vos piscatores hominum.

20 Illi autem continuo dimittentes retia, secuti sunt eum.

21 Et procedens inde, vidit alios duos fratres, Jacobum Zebedæi, et Joannem fratrem ejus in navi cum Zebedæo patre eorum, resarciens retia sua : et vocavit eos.

22 Illi autem statim dimittentes naviculam et patrem suum, secuti sunt eum.

23 Et circuibat totum Gal.

Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

24 Καὶ ἀπέηλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ἕλην τὴν Συρίαν, καὶ προσήγγικαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, σκιλίαις νόσους καὶ βασάνους συνεχομένους, καὶ δαιμονιζομένους, καὶ σπληνιαζομένους, καὶ παραλυτικούς καὶ ἰσθραπέυσεν αὐτούς,

25 Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

Κεφ. ε' 5.

1 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρη· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ, προσήλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,

2 Καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτούς, λέγων,

3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

4 Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.

5 Μακάριοι οἱ πρᾶεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν.

6 Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.

7 Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.

8 Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῆ καρδία, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται.

9 Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοὶ, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται.

10 Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἐνεκ τῆ δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν

læam Jesus, docens in synagoga eorum, et prædicans euangelium regni, et sanans omnia morbum, et omnem infirmitatem in populo.

24 Et abiit auditio eius in totam Syriam, et obtulerunt ei omnes malè habentes, variis morbis, et torminibus comprehensos, et dæmoniacos. et lunaticos, et paralyticos : et curavit eos.

25 Et secutæ sunt eum turbæ multæ de Galilæa, et Decapoli, et Hierosolymis, et Judæa, et trans Jordanem.

CAPUT V

1 VIDENS autem turbas, ascendit in montem : et sedente eo, advenerunt illi discipuli ejus

2 Et aperiens os suam, dicebat eos, dicens :

3 Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum.

4 Beati lugentes, quia ipsi consolabuntur.

5 Beati mites, quoniam ipsi hæreditabunt terram.

6 Beati esurientes et sitientes justitiam, quoniam ipsi saturabuntur.

7 Beati misericordes, quoniam ipsi misericordia afficientur.

8 Beati mundi corde, quoniam ipsi Deum videbunt.

9 Beati pacifici, quoniam ipsi filii Dei vocabuntur.

10 Beati persecutione affecti propter justitiam, quoniam ipsorum est regnum cælorum

11 Μακάριοι ἐστε ὅταν ἰσθῆσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι, καὶ εἰπῶσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν, ἵνα δοκῶσιν ἐνεκὸν ἐμοῦ,

12 Χαίrete καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ἡ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφῆτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

13 Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς. Ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀλισθησεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω, καὶ καταπαεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

14 Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη·

15 Οὐδὲ καιοῦσι λύχνον, καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τῆν λαχτυρίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.

16 Οὕτω λαμπύρω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλύσαι τὸν νόμον; ἢ τοὺς προφῆτας οὐκ ἦλθον καταλύσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι.

18 Ἄμην γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἴσως ἔτι, ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται.

19 Ὅς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὅς δ' ἂν ποιῆσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

20 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ περισσέυσῃ ἢ ὑπερβῇ ὑμῶν πλεονεξία τῶν γραμματέων καὶ Φαρι-

11 Beati estis quum male-dixerint vos, et persecuti fuerint, et dixerint omne malum verbum adversum vos, mentientes, propter me.

12 Gaudete et exultate, quoniam merces vestra multa in caelis, sic enim persecuti sunt Prophetas qui ante vos.

13 Vos estis sal terrae; si autem sal infatuatum sit, in quo salietur? ad nihilum valet ultra, si non ejici foras, et conculcari ab hominibus.

14 Vos estis lux mundi. non potest civitas abscondi supra montem posita.

15 Neque accendunt lucernam, et ponunt eam sub modio, sed super candelabrum, et lucet omnibus in domo.

16 Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant vestra pulchra opera, et glorificent Patrem vestrum qui in caelis.

17 Ne putetis quod veni dissolvere legem, aut Prophetas, non veni dissolvere, sed adimplere.

18 Amen quippe dico vobis, donec praetereat caelum et terra, jota unum, aut unus apex non praeteribit a lege, donec omnia fiant.

19 Qui ergo solverit unum mandatorum istorum minimorum, et docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno caelorum: qui autem fecerit et docuerit, hic magnus vocabitur in regno caelorum.

20 Dico enim vobis, quod si non abundaverit justitia vestra plus Scribarum et Phari-

σαίων, οὐ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

21 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐ φονεύσεις· ὅς δ' ἂν φονεύσῃ, ἐνοχος ἔσται τῇ κρίσει.

22 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῆ, ἐνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὅς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά ἐνοχος ἔσται τῷ συνέδριῳ· ὅς δ' ἂν εἴπῃ μωρὸς, ἐνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

23 Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τῷ δῶρὸν σε ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ κεί μνησθῆς, ὅτι ὁ ἀδελφός σε ἔχει τι κατὰ σοῦ,

24 Ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου, ἐμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὑπάγε, πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου.

25 Ἴσθι σύνωϊν τῷ ἀντιδίῳ σου ταχὺ, ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ἰδῷ μετ' αὐτοῦ, μήποτε σε παραδῶ ἢ πινθίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτής σε παραδῶ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθῆσῃ.

26 Ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδώσῃς τὸν ἕσχατον κοδράντην.

27 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐ μοιχεύσεις·

28 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

29 Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι, ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν

sæorum, non intrabitis in regnum cælorum.

21 Audistis quia pronunciatum est antiquis : Non occides : qui autem occiderit, obnoxius erit iudicio.

22 Ego autem dico vobis, quia omnis irascens fratri suo immeritò, obnoxius erit iudicio : qui autem dixerit fratri suo Raca, obnoxius erit consessui : qui autem dixerit fatue, obnoxius erit in gehennam ignis.

23 Si ergo offers munus tuum ad altare, et ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet aliquid adversum te,

24 Relinque ibi munus tuum ante altare, et vade, prius reconciliare fratri tuo, et tunc veniens offer munus tuum.

25 Esto benesentiens adversario tuo cito, dum es in via cum eo : ne forte te tradat adversarius iudici, et iudex te tradat ministro, et in custodiam conjiciaris.

26 Amen dico tibi, non exies inde, donec reddas novissimum quadrantem.

27 Audistis quia pronunciatum est antiquis : Non mœchaberis.

28 Ego autem dico vobis, quia omnis conspiciens mulierem ad concupiscendum eam, jam mœchatus est eam in corde suo.

29 Si autem oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum, et projice abs te ; confert enim tibi ut pereat unum

σω, κ̅η μ̅η ὄλον τὸ σ̅ωμα σου βλη-
θῆ̅ εἰς γέενναν.

30 Καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σε χειρὶσ σκαν-
δαλῖζει σε, ἐκκοψον αὐτήν, κ̅η βάρ-
λα ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γὰρ σοι, ἵνα
ἀπολέηται ἓν τῶν μελῶν σου, κ̅η μ̅η
ὄλον τὸ σ̅ωμα σου βληθῆ̅ εἰς γέ-
ενναν.

31 Ἐβρέθη δὲ ὅτι ὅς ἂν ἀπολύ-
σῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ὁὕτω αὐτῆ
ἀποστάσιον

32 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅς
ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
παρεκτός λόγου πορνείας, ποιῆ αὐ-
τὴν μοιχεῦσθαι· κ̅η ὅς ἐὰν ἀπολευ-
μένην γαμήσῃ, μοιχεῖται.

33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐβρέ-
θη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐκ ἐπιου-
ρήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς
ὄρκους σου·

34 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ὁμό-
σαι ὅλως μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι
θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ·

35 Μήτε ἐν τῇ γῆ, ὅτι ὑποπό-
διόν ἐστὶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς
Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ
μεγάλου βασιλέως·

36 Μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁ-
μόση, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα
λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι.

37 Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, Ναί,
ναί· Οὐ, οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων,
ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν.

38 Ἦκούσατε ὅτι ἐβρέθη, Ὁφ-
θαλμῖον ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, κ̅η ὀδόντα
ἀντὶ ὀδόντος·

39 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ἀν-
τιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε

membroꝝ tuozum, et non
totum corpus tuum conjiciatur
in gehennam.

30 Et si dextera tua manus
scandalizat te, abscinde eam, et
projice abs te : confert enim
tibi ut pereat unum membro-
rum tuozum, et non totum cor-
pus tuum conjiciatur in gehen-
nam.

31 Pronunciatum est autem,
quod quicumque absolverit
uxorem suam, det ei repudi-
um.

32 Ego autem dico vobis,
quia quicumque absolverit uxo-
rem suam, exceptâ ratione for-
nicationis, facit eam mœchari :
et qui absolutam duxerit, adul-
terat.

33 Iterum audistis quia pro-
nunciatum est antiquis : Non
perjurabis : reddes autem Do-
mino juramenta tua.

34 Ego autem dico vobis,
non jurare omnind, neque in
cælo, quia thronus est Dei :

35 Neque in terra, quia sca-
bellum est pedum ejus : neque
in Hierosolyma, quia civitas
est magni regis :

36 Neque in capite tuo jura-
veris, quia non potes unum
capillum album aut nigrum fa-
cere.

37 Sit autem sermo vester,
Etiam, etiam, Non, non : quod
autem abundans his, à malo
est.

38 Audistis quia pronuncia-
tum est : Oculum pro oculo,
et dentem pro dente.

39 Ego autem dico vobis,
non obsistere malo : sed qui-

βαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν σου διαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην·

40 Καὶ εὖ θέλοντί σοι κριθῆναι, καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ μᾶτιον.

41 Καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἓν, ὑπάγῃ μετ' αὐτοῦ δύο.

42 Τῷ αἰτοῦντί σε δίδου· καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῆς.

43 Ἐκούσατε ὅτι ἐββέθη, Ἄγαπήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου·

44 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπήτε τοὺς ἐχθρούς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεάζόντων ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς·

45 Ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροῦς καὶ ἀγαθοῦς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους.

46 Ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι;

47 Καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφούς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτω ποιοῦσιν;

48 Ἔσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὡς περὶ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστι.

Κεφ. 6. 6.

1 **Π**ροσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θαυμάσαι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε

cumque te percusserit in dexteram tuam maxillam, verte illi et aliam.

40 Et volenti tibi iudicium parari, et tunicam tuam tollere, dimitte ei et pallium.

41 Et quicumque te angariaverit milliare unum, vade cum illo duo.

42 Petenti te, da : et volentem à te mutuare, ne avertaris.

43 Audistis quia pronunciatum est, Diliges proximum tuum, et odio habebis inimicum tuum.

44 Ego autem dico vobis, Diligite inimicos vestros, benedicite maledicentes vos : benefacite odientibus vos, et insectantibus vos.

45 Ut sitis filii Patris vestri qui in cælis, quia solem suum producit super malos et bonos, et pluit super justos et injustos.

46 Si enim dilexeritis diligentes vos, quam mercedem habetis? nonne et publicani idem faciunt?

47 Et si salutaveritis fratres vestros tantum, quid abundans facitis? nonne et publicani sic faciunt?

48 Estote ergo vos perfecti, sicut Pater vester qui in cælis, perfectus est.

CAPUT VI.

1 **A**TTENDITE misericordiam vestram non facere ante homines, ad spectari eis : si autem non, mercedem non

παρὰ τῷ πατρὶ ὁρῶν τῷ ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς.

2 Ὅταν οὖν ποιῆς ἐλεημοσύνην,
μὴ σαλπείσης ἔμπροσθέν σου, ὥστε
οἱ ὑποκριταὶ ποιῶσιν ἐν ταῖς συνα-
γωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως
δοξασθῶσιν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων.
'Ὁμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν
μισθὸν αὐτῶν.

3 Σοῦ δὲ κεισῦντος ἐλεημοσύνην,
μὴ γινώτω ἡ ἀριστερὰ σου τί ποιῶ
ἢ δεξιὰ σου·

4 Ὅπως ᾗ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν
τῷ κρυπτῷ καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλά-
πων ἐν τῷ κρυπτῷ, αὐτὸς ἀποδώσει
σοι ἐν τῷ φανερῷ.

5 Καὶ ὅταν προσεύχη, οὐκ ἔση
ὡσπερ οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν
ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γυ-
νίαις τῶν πλατειῶν ἵστῶντες προ-
σεύχεσθαι, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς
ἀνθρώποις· Ὁμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

6 Σὺ δὲ ὅταν προσεύχη, εἰσελθε
εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν
θύραν σου, πρόσευχε τῷ πατρὶ σου
τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ
βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει
σοι ἐν τῷ φανερῷ.

7 Προσευχόμενοι δὲ μὴ βλατο-
λογήσητε, ὡσπερ οἱ ἔθνη· ὁκοῦ-
σι γὰρ ὅτι ἐν τῇ περὶ ἑαυτῶν
εἰσακουσθήσονται.

8 Μὴ οὖν ἰμωθήητε αὐτοῖς·
οἶδε γὰρ ὁ πατήρ ὑμῶν ὡς χρεῖαν
ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν.

9 Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς·
ΠΑΤΕΡ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου·

10 Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου·
γενήθητω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν
οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιού-
σιον ὡς ἡμῖν σήμερον.

habetis apud Patrem vestrum
qui in caelis.

2 Cum ergo facis eleēmosy-
nam, ne tuba clankeris ante te,
sicut hypocritae faciunt in sy-
nagogis et in vicis, ut gloriū-
centur ab hominibus : amen dico
vobis, excipiant mercede-
dem suam.

3 Te autem faciente eleē-
mosynam, nesciat sinistra tua
quid faciat dextera tua.

4 Ut sit tua eleēmosyna in
secreto : et Pater tuus videns
in secreto, ipse reddet tibi in
manifesto.

5 Et quum ores, non eris
sicut hypocritae : quia amant
in synagogis, et in angulis pla-
tearum stantes orare, ut appa-
reant hominibus. amen dico vo-
bis, quod excipiant mercedem
suam.

6 Tu autem cum ores, intra
in cubiculum tuum, et claudens
ostium tuum, ora Patrem tuum
qui in secreto : et Pater tuus
conspiciens in secreto, reddet
tibi in apparenti.

7 Orantes autem ne inania
loquamini, sicut ethnici, arbi-
trantur enim quod in multilo-
quio suo exaudientur.

8 Ne igitur assimilemini eis :
novit enim Pater vester quorum
usum habetis, ante vos petere
eum.

9 Sic ergo orate vos : Pater
noster qui in caelis, sanctificetur
nomen tuum.

10 Adveniat regnum tuum
Fiat voluntas tua, sicut in caelo
et in terra.

11 Panem nostrum super
substantialem da nobis hodie.

12 Καὶ ἄφεσις ἡμῖν τὰ ὀφειλόμενα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίμενοι τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.

13 Καὶ μὴ εἰσενόγησις ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ· ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

14 Ἐάν γὰρ ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος·

15 Ἐάν δὲ μὴ ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατήρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

16 Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡσπερ οἱ ὑποκριταί, σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

17 Σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαι σου τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι·

18 Ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου ἐν τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ·

19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βροῦσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπτουσι διορύσσουσι, καὶ κλέπτουσι·

20 Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὐτε σὴς, οὐτε βροῦσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπτουσι οὐ διορύσσουσιν, οὐδὲ κλέπτουσιν.

21 Ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.

22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματος ἐστὶν ὁ ὀφθαλμὸς· ἐάν οὖν ὁ ὀφθαλμὸς σου ἀπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωστρινὸν ἔσται·

12 Et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris.

13 Et ne inferas nos in tentationem, sed libera nos à malo. Quoniam tuum est regnum, et potentia, et gloria in secula Amen.

14 Si enim dimiseritis hominibus lapsus eorum, dimittet et vobis Pater vester cælestis.

15 Si autem non dimiseritis hominibus lapsus ipsorum, nec Pater vester dimittet lapsus vestros.

16 Quum autem jejunatis, ne fiat sicut hypocritæ, obtristati; obscurant enim facies suas; ut appareant hominibus jejunantes. amen dico vobis, quia recipiunt mercedem suam.

17 Tu autem jejunans, unge tuum caput, et faciem tuam lava:

18 Ut ne appareas hominibus jejunans, sed Patri tuo qui in secreto: et Pater tuus videns in secreto, reddet tibi in manifesto.

19 Ne thesaurizate vobis thesauros in terra, ubi ærugo et tinea exterminat, et ubi fures perfodiunt, et furantur.

20 Thesaurizate autem vobis thesauros in cælo, ubi neque ærugo, neque tinea exterminat, et ubi fures non effodiunt, nec furantur.

21 Ubi enim est thesaurus vester, ibi erit et cor vestrum.

22 Lucerna corporis est oculus: si igitur oculus tuus simplex fuerit, totum corpus tuum lucidum erit.

23 Ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμὸς σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοί, σκότος ἔσται, τὸ σκότος πόσον ;

24 Οὐδεὶς δύναται δυοῖς κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἑνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει· οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμμωνᾷ.

25 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε, καὶ τί πίητε· μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσθητε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλείον ἔστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος ;

26 Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πτείνοντα τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν ;

27 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἑπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πηχυν ἓνα ;

28 Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε ; καὶ λαμβάνετε τὰ κρίνα τῆ ἀγρῆ πῶς αὐξάνει· ἔ κοικᾷ, ἐδὲ νήθει.

29 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιβάλετο ὡς ἐν τούτων·

30 Εἰ δὲ πᾶν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα, καὶ αὐριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιένυσσιν, οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι ;

31 Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες, τί φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα ;

32 Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πατήρ ὑμῶν

23 Si autem oculus tuus malus fuerit, totum corpus tuum tenebrosus erit. si ergo lumen quod in te, tenebrae sunt, tenebrae quantae ?

24 Nemo potest duobus dominis servire : aut enim unum oderit, et alterum diligit : aut unum amplexabitur, et alterum despiciet. non potestis Deo servire et mammonae.

25 Propter hoc dico vobis, ne anxietur animae vestrae, quid manducetis, et quid bibatis : neque corpori vestro, quid induamini. nonne anima plus est esca, et corpus indumento ?

26 Inspicite in volatilia caeli, quoniam non seminant, neque metunt, neque congregant in horrea, et Pater vester caelestis pascit illa. nonne vos magis excellitis illis ?

27 Quis autem ex vobis anxietus potest adjicere ad staturam suam cubitum unum ?

28 Et circa vestimentum quid anxiamini ? Observate lilia agri quomodo augentur : non fatigantur, neque nent.

29 Dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloria sua amictus est sicut unum istorum.

30 Si autem foenum agri hodie existens, et cras in clibanum injectum, Deus sic circumornat, non multo magis vos, exiguae fidei ?

31 Ne igitur anxietur, dicentes : Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quid circumamicemur ?

32 Omnia enim haec gentes inquirunt. Novit enim Pater

ὁ οὐράνιος, ἔτι χρεῖστε τούτων ἀπάντων.

33 Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

34 Μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ θαυμάσια· ἀρκετὸν γὰρ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

Κεφ. ζ'. 7.

1 **Μ**Η κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε.

2 Ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεσθε ὑμῖν.

3 Τί δὲ βλέπετε τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς;

4 Ἡ πῶς ἔρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, Ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου; καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου·

5 Ὑποκριτὰ, ἐκβάλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

6 Μὴ δώτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσὶ, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἑμπροσθεν τῶν χοίρων· μήποτε κατακατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες βήξωσιν ὑμᾶς.

7 Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὕρησθε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.

8 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.

9 Ἡ τίς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄνθρω-

vester cælestis quod opus habitus norum omnium.

33 Quærite autem primum regnum Dei, et justitiam ejus, et hæc omnia adpenentur vobis

34 Ne igitur anxietur in cras : nam cras curabit suaipsius : sufficiens diei malitia sua.

CAPUT VII.

1 **N**E judicate, ut non judicemini.

2 In quo enim iudicio iudicaveritis, iudicabimini : et in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis.

3 Quid autem intueris festucam quæ in oculo fratris tui, at in tuo oculo trabem non animadvertis ?

4 Aut quomodo dices fratri tuo : Sine ejiciam festucam de oculo tuo, et ecce trabs in oculo tuo ?

5 Hypocrita, ejice primam trabem de oculo tuo, et tunc intueberis ejicere festucam de oculo fratris tui.

6 Ne detis sanctum canibus, neque mittatis margaritas vestras ante porcos, ne forte conculcent eas in pedibus suis, et conversi dirumpant vos.

7 Petite, et dabitur vobis : quærite, et invenietis : pulsate, et aperietur vobis.

8 Omnis enim petens accipit. et quærens invenit, et pulsanti aperietur.

9 Aut quis est ex vobis ho

πος, ἢν εἰν ἀκτῆση ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ ;

10 Καὶ εἰν ἰχθύν ἀκτῆση, μὴ ἔρπιν ἐπιδώσει αὐτῷ ;

11 Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, εἶδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πῶσω μᾶλλον ὁ πατήρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτουσίν αὐτόν ;

12 Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὕτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

13 Εἰσελθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπωλείαν, καὶ πολλοὶ εἰσὶν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς.

14 Ὅτι στενὴ ἡ πύλη, καὶ τριβυμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν.

15 Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἴσως δὲ εἰσὶ λύκοι ἄρπαγες.

16 Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐγνωσέσθε αὐτούς. Μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ κλωνῶν σταφυλὴν, ἢ ἀπὸ τριβέλων σῦκα ;

17 Ὅστω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ.

18 Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρπὸς πονηροὺς ποιεῖν, ἔδδ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν.

19 Πᾶν δένδρον μὴ ποισὺν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

20 Ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐγνωσέσθε αὐτούς.

21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασι-

mo, quem si petierit filius suus panem, nunquid lapidem dabit ei ?

10 Et si piscem petierit, nunquid serpentem dabit ei ?

11 Si ergo vos mali existentes, nōstis data bona dare filiis vestris, quanto magis Pater vester qui in cælis, dabit bona petentibus se ?

12 Omnia ergo quæcumque vultis ut faciant vobis homines, ita et vos facite illis. Hæc enim est Lex et Prophetæ.

13 Intrate per angustam portam, quia lata porta et spatiosa via ducens ad perditionem, et multi sunt ingredientes per eam.

14 Quia angusta porta, et stricta via ducens ad vitam, et pauci sunt invenientes eam.

15 Attendite verò à falsis prophetis, qui veniunt ad vos in indumentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces.

16 A fructibus eorum agnoscetis eos. Nunquid colligunt à spinis uvam, aut de tribulis ficum ?

17 Sic omnis arbor bona fructus bonos facit : at cariosa arbor fructus malos facit.

18 Non potest arbor bona fructus malos facere, neque arbor cariosa fructus pulchros facere.

19 Omnis arbor non faciens fructum pulchrum, excinditur, et in ignem injicitur.

20 Itaque ex fructibus eorum agnoscetis eos.

21 Non omnis dicens mihi, Domine, Domine, intrabit in

λείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

22 Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προσφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν ;

23 Καὶ τότε ἠμολογήσω αὐτοῖς, ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι ἐτὴν ἀνομίαν.

24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ ποιῇ αὐτούς, ἠμοιωσάμενος αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησεν ἐπὶ οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν·

25 Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἐκνεύσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέπεσον ἐπὶ οἰκίαν ἐκείνην, καὶ οὐκ ἐπέσει· τεθεμελιώθη γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.

26 Καὶ ὡς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς, ἠμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ ὅστις ᾠκοδόμησεν ἐπὶ οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον·

27 Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἐκνεύσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκολλησαν ἐπὶ οἰκίαν ἐκείνην, καὶ ἐπέσει· καὶ ἦν ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη.

28 Καὶ ἐγένετο ὅτι συνετέλεισεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδασκίᾳ αὐτοῦ·

29 Ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

Κεφ. η'. 8.

1 **K**ΑΤΑΒΑΝΤΙ δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.

regnum cælorum : sed faciens voluntatem Patris mei, qui in cælis.

22 Multi dicent mihi in illa die : Domine, Domine, nonne tuo nomine prophetavimus, et tuo nomine dæmonia ejecimus, et tuo nomine efficientias multas fecimus ?

23 Et tunc confitebor illis, Quid nunquam novi vos ; abscedite à me omnes operantes iniquitatem.

24 Omnis ergo quicumque audit mea verba hæc, et facit ea, assimilabo illum viro prudenti, qui ædificavit domum suam super petram.

25 Et descendit pluvia et venerunt flumina, et flaverunt venti, et procubnerunt domui illi, et non cecidit : fundata erat enim super petram.

26 Et omnis audiens mea verba hæc, et non faciens ea, assimilabitur viro stulto, qui ædificavit domum suam super arenam :

27 Et descendit pluvia, et venerunt flumina, et flaverunt venti, et prouerunt domui illi, et cecidit, et fuit casus illius magnus.

28 Et factum est, quom consummasset Jesus sermones hos, stupebant illum turbæ super doctrina ejus.

29 Erat enim docens eos ut auctoritatem habens, et non sicut Scribæ.

CAPUT VIII.

1 **D**ESCENDENTE autem eo de monte, secutæ sunt eum turbæ multæ.

2 Καὶ ἰδοὺ λεπρὸς ἔλθων προσεῖπεν αὐτῷ, λέγων· Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι.

3 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἤψατο αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Θέλω, καθαρῶσθε· Καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.

4 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅρα μηδενὶ εἴπῃς· ἀλλὰ ἕραγε, σσαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσέφερε γὰρ τὸ δῶρον, ὃ προσέταξε Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

5 Εἰσελθόντι δὲ τῷ Ἰησοῦ εἰς Καπερναοὺμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἐκκένταρχος παραλυτῶν αὐτῶν,

6 Καὶ λέγων, Κύριε, ὁ παῖς μου βέβηληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικῶς, δευνῶς βασανιζόμενος.

7 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.

8 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἐκκένταρχος εἶπεν· Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσελθῆς· ἀλλὰ μόνον εἰπέ λόγον, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.

9 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίᾳ, ἔχω ὑπὸ ἐμαυτῶν στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ, πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.

10 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἐθαύμασε, καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εἶδρον.

11 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἔξουσιν, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν·

12 Οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

2 Et ecce leprosus veniens, adorabat eum, dicens : Domine, si velis, efficax es me mundare.

3 Et extendens manum, tetigit eum Jesus, dicens : Volo, mundare. Et confestim munda data est ejus lepra.

4 Et ait illi Jesus : Vide, nemini dixeris : sed abi, te ipsum ostende sacerdoti, et offer munus quod præcepit Moyses, in testimonium illis.

5 Introeunte autem Jesu in Capernaum, accessit ad eum Centurio, appellans eum,

6 Et dicens : Domine, puer meus jacet in domo paralyticus, vehementer discruciat.

7 Et ait illi Jesus : Ego veniens curabo eum.

8 Et respondens Centurio ait : Domine, non sum idoneus ut meum sub tectum intres : sed tantum dic verbum, et sanabitur puer meus.

9 Etenim ego homo sum sub auctoritatem, habens sub me ipsum milites : et dico huic, Vade, et vadit : et alii, Veni, et venit : et servo meo, Fac hoc, et facit.

10 Audiens autem Jesus, miratus est : et ait sequentibus : Amen dico vobis, neque in Israhel tantam fidem inveni.

11 Dico autem vobis, quod multi ab orientibus et occidentibus venient, et recumbent cum Abraham, et Isaac, et Jacob in regno cælorum.

12 Filii autem regni ejicientur in tenebras exteriores : ibi erit fletus, et fremitus dentium

13 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ εκατοντάρχῳ· Ὑπάγε, καὶ ὡς ἐπίστευσας γενήθητι σοι. Καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

14 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, εἶδε τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρετίζουσαν·

15 Καὶ ἤψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀπέβη αὐτῇ ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτῷ.

16 Ὁψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαίμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν.

17 Ὅπως πληρωθῆ τὸ ἔρηθον διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου, λέγοντος· “Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.”

18 Ἴδων δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ἔχλους περὶ αὐτὸν, ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν.

19 Καὶ προσελθὼν εἰς Γραμματεὺς, εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου εἶαν ἀπερχῆ.

20 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες φωλούς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκευώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει τοῦ τὴν κεφαλῆν κλίνῃ.

21 Ἄλλος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε ἐπίτροφόν μοι φῶντον ἀπελθεῖν, καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου.

22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἀκολουθε μοι, καὶ ἄρες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ζωντῶν νεκρούς.

23 Καὶ ἐμῆντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

24 Καὶ ἰδοὺ, σεισμός μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσῃ, ὥστε τὸ

13 Et dixit Jesus Centurioni· Abi, et sicut credidisti, fiat tibi. Et sanatus est puer ejus in hora illa.

14 Et ingressus Jesus in domum Petri, vidit socrum ejus jacentem et febricitantem :

15 Et tetigit manum ejus, et dimisit eam febris : et surrexit, et ministrabat eis.

16 Vespere autem facto, obtulerunt ei dæmoniacos multos, et eiciebat spiritus verbo et omnes malè habentes sanabat :

17 Ut adimpleretur dictum per Isaiam Prophetam, dicentem : Ipse infirmitates nostras accepit, et ægrotationes portavit.

18 Videns autem Jesus multas turbas circum se, jussit abire in ulterius.

19 Et accedens unus Scriba, ait illi : Magister, sequar te quocumque ieris.

20 Et dicit ei Jesus : Vulpes foveas habent, et volucres cæli umbracula : Filius autem hominis non habet ubi caput reclinet.

21 Alius autem discipulorum ejus ait illi : Domine, permittit mihi primùm abire, et sepelire patrem meum.

22 At Jesus ait illi : Sequere me, et dimitte mortuos sepelire suos mortuos.

23 Et ascendente eo in naviculam, secuti sunt eum discipuli ejus.

24 Et ecce motus magnus factus est in mari, ita ut navi-

ελοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε.

25 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤγειραν αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα.

26 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί δειλοὶ ἐστέ, ἐλγύσιστοι ; Τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ· καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

27 Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν, λέγοντες· Ποταπὸς ἐστὶν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ ;

28 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν, ὑπῆρτησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι, ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινα παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης.

29 Καὶ ἰδοὺ ἐκραζαν, λέγοντες· Τί ἡμῖν καὶ σοι, Ἰησοῦ υἱὸ τοῦ Θεοῦ ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς ;

30 Ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη.

31 Οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν, λέγοντες· Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἐπίστρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.

32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἰπάγετε. Οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. Καὶ ἰδοὺ, ὤρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν.

33 Οἱ δὲ βόσκοντες ἐφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων.

34 Καὶ ἰδοὺ, πᾶσα ἡ πόλις

B

culam operiri sub fluctibus : ipse verò dormiebat.

25 Et accedentes discipuli ejus, suscitaverunt eum, dicentes : Domine, salva nos, perimus.

26 Et dicit eis : Quid timidi estis, exiguæ fidei ? Tunc surgens imperavit ventis et mari, et facta est tranquillitas magna.

27 At homines mirati sunt, dicentes : Qualis est hic, quia et venti et mare obediunt ei ?

28 Et venienti ipsi in ulterius in regionem Gergesenum, occurrerunt ei duo dæmoniaci de monumentis exeuntes, sævi nimis, ita ut non valere quenquam transire per viam illam.

29 Et ecce clamaverunt, dicentes : Quid nobis et tibi, Jesu fili Dei ? Venisti huc ante tempus torquere nos ?

30 Erat autem longè ab illis grex porcorum multorum pasceus.

31 Verum dæmones appellabant eum, dicentes : Si ejicis nos, permittite nobis abire in gregem porcorum.

32 Et ait illis, Abite. Illi autem exeuntes abierunt in gregem porcorum. Et ecce irruit totus grex porcorum per præceps in mare, et mortui sunt in aquis.

33 Pastores autem fugerunt, et venientes in civitatem, nunciaverunt omnia, et illa quæ dæmoniacorum.

34 Et ecce tota civitas exiit

ἔβηλθεν εἰς τὴν ἀνάστησιν τῷ Ἰησοῦ·
καὶ ἰδόντες αὐτὸν, παρεκάλεισαν
ὅπως μεταβῆ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

Κεφ. θ' 9.

1 **Κ**Αὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, δι-
πέρασε, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν
ἰδίαν πόλιν.

2 Καὶ ἰδοὺ, προσέφερον αὐτῷ
παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβηλωμέ-
νον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν
αὐτῶν, εἶπε τῷ παραλυτικῷ· Ὁρ-
σει τέκνον, ἀφένονται σοὶ αἱ ἁμαρτίαι
σου.

3 Καὶ ἰδοὺ, τινὲς τῶν Γραμμα-
τέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτος βλασ-
φημεῖ.

4 Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυ-
μήσεις αὐτῶν, εἶπεν· Ἰνατί ὑμῖς
ἐνθυμείσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις
ὑμῶν;

5 Τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰ-
πεῖν· Ἀφένονται σοὶ αἱ ἁμαρτίαι·
ἢ εἰπεῖν· Ἐγείραι καὶ περιπατεῖ;

6 Ἴνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν
ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς
γῆς ἀφίεναι ἁμαρτίας· τότε λέγει
τῷ παραλυτικῷ· Ἐγέρθεις ἄρθρον
σου τὴν κλίνην, καὶ ὑπάγε εἰς τὸν
οἶκόν σου.

7 Καὶ ἔγερθεις, ἀπήλθεν εἰς τὸν
οἶκον αὐτοῦ.

8 Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμα-
σαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεόν, τὸν
δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώ-
ποις.

9 Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεί-
θεν, εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ
τῷ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον·
καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολουθεῖ μοι.
Καὶ ἀναστὰς, ἠκολούθησεν αὐτῷ.

10 Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακει-
μένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ, πολλοὶ
τελώναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες,

in occursum Jesu. Et videntes
eum, rogabant ut transiret à
finibus eorum.

CAPUT IX.

1 **E**T ascendens in navicu-
lam, trajecit, et venit
in propriam civitatem.

2 Et ecce offerebant ei pa-
ralyticum in lecto jacentem :
et videns Jesus fidem illorum,
dixit paralytico : Confide fili,
remittuntur tibi peccata tua.

3 Et ecce quidam Scribarum
dixerunt in seipsis : Hic blas-
phemat.

4 Et videns Jesus cogitatio-
nes eorum, dixit, Ut quid vos
cogitatis mala in cordibus ves-
tris ?

5 Quid enim est facilius, di-
cere : Dimittuntur tibi pecca-
ta : an dicere, Erigere, et am-
bula ?

6 Ut autem sciatis quòd
auctoritatem habet Filius ho-
minis in terra remittere pec-
cata : tunc ait paralytico : E-
rectus tolle tuum lectum, et
abi in domum tuam.

7 Et erectus abiit in domum
suam.

8 Videntes autem turbæ,
timuerunt, et glorificaverunt
Deum, dantem auctoritatem
talem hominibus.

9 Et præteriens Jesus inde,
vidit hominem sedentem in te-
lonio, Matthæum dictum : et
ait illi : Sequere me : et sur-
gens sequutus est eum.

10 Et factum est eo discum-
bente in domo, et ecce multi
publicani et peccatores venien-

συναρέξαντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

11 Καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι, εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν ;

12 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας, εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.

13 Πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστίν· Ἐλθόν θύλω, καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλ' ἀμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, λέγοντες· Διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλά, οἱ δὲ μαθηταὶ σου οὐ νηστεύουσιν ;

15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ θυμῶνος πεθεῖν, ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστίν ὁ θυμῶς ; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ἵταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ θυμῶς, καὶ τότε νηστεύσουσιν.

16 Οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρεῖ γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.

17 Οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσχοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, βήγνυσται οἱ ἀσχοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσχοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσχοὺς καινοὺς, καὶ ἀμφοτέρω συντηροῦνται.

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ, ἄρχων ἐλθὼν προσεκίνησε αὐτῷ, λέγων· Ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐπελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθόν, ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται.

tes, discumbebant cum Jesu, et discipulis ejus.

11 Et videntes Pharisei dicebant discipulis ejus : Quare cum publicanis et peccatoribus manducat Magister vester ?

12 At Jesus audiens, ait illis : Non usum habent valentes medico, sed malè habentes.

13 Euntes autem discite quid est, Misericordiam volo, et non sacrificium. Non enim veni vocare justos, sed peccatores ad penitentiam.

14 Tunc adeunt eum discipuli Joannis, dicentes : Quare nos et Pharisei jejunamus frequenter, discipuli autem tui non jejunant ?

15 Et ait illis Jesus, Nunquid possunt filii sponsi lugere quamdiu cum illis est sponsus ? Venient autem dies, quum auferetur ab eis sponsus, et tunc jejunabunt.

16 Nemo autem injicit iniectionem panni rudis in vestimentum vetus : aufert enim plenitudinem ejus à vestimento, et pejor scissura fit.

17 Neque mittunt vinum novum in utres veteres : si autem minus, rumpuntur utres, et vinum effluit, et utres pereunt : sed mittunt vinum novum in utres novos, et ambo conservantur.

18 Hæc illo loquente eis, ecce princeps veniens, ecce princeps veniens, adorabat eum dicens : Quòd filia mea modò defuncta est : sed veniens impone manum tuam super eam et vivet

19 Καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

20 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ αἰμορροῦσα δώδεκα ἔτη, προσελθοῦσα ὀπισθεν, ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ Ἰησοῦ αὐτοῦ.

21 Ἐλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ· Ἐὰν μόνον ἄψωμαι τοῦ Ἰησοῦ αὐτοῦ, σωθήσομαι.

22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτήν, εἶπε· Θάρσει θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ ἐβώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

23 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητάς, καὶ τὸν ὄχλον βορβορῶμενον,

24 λέγει αὐτοῖς· Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ καταγέλων αὐτοῦ.

25 Ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον.

26 Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

27 Καὶ παρὰγοντι ἐκείθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ, κράζοντες, καὶ λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαβὶδ.

28 Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ, Ναὶ Κύριε.

29 Τότε ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων· Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενήθητω ὑμῖν.

30 Καὶ ἀνεψέχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ ἐνεδερμίσασατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω.

31 Οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφῆμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

19 Et surgens Jesus sequebatur eum, et discipuli ejus.

20 Et ecce mulier sanguiflua duodecim annis, accedens retro, tetigit fimbriam vestimenti ejus.

21 Dicebat enim in seipsa. Si tantum tetigero vestimentum ejus, servabor.

22 At Jesus conversus, et videns eam, dixit: Confide filia, fides tua servavit te. Et servata est mulier ab hora illa.

23 Et veniens Jesus in domum Principis, et videns tibicines et turbam tumultuantem,

24 Dicit illis: Recedite non enim mortua est puella, sed dormit. Et deridebant eum.

25 Quum verò ejecta esset turba, ingressus apprehendit manum ejus, et surrexit puella.

26 Et exiit fama hæc in universam terram illam.

27 Et transeunte inde Jesu, sequuti sunt eum duo cæci, clamantes, et dicentes: Misere nostri fili David.

28 Venienti autem in domum, accesserunt ad eum cæci. Et dicit eis Jesus: Creditis quòd possum hoc facere? Dicunt ei: Utique Domine.

29 Tunc tetigit oculos eorum, dicens: Secundum fidem vestram fiat vobis.

30 Et aperti sunt eorum oculi: et comminatus est illis Jesus, dicens: Videte ne quis sciat:

31 Illi autem exeuntes diffamaverunt eum in tota terra illa

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ, προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον·

33 Καὶ ἐβλήθηεντος τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ κωφὸς καὶ ἰθαύμασεν οἱ ὄχλοι, λέγοντες· Ὅτι οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραὴλ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐβάλ- λει τὰ δαιμόνια.

35 Καὶ περιήγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πᾶσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

36 Ἴδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐκλελυμένοι καὶ ἐξζημιμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.

37 Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι·

38 Δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

Κεφ. ι'. 10.

1 **Κ**Αὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν κατὰ κενουμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.

2 Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστί ταῦτα· πρῶτος, Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ·

3 Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς, καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης·

32 Illis autem egressis, ecce obtulerunt ei hominem mutum dæmoniacum.

33 Et ejecto dæmonio, locutus est mutus, et miratæ sunt turbæ, dicentes, Nunquam apparuit sic in Israël.

34 Pharisei autem dicebant: In principe dæmoniorum eiecit dæmones.

35 Et circumibat Jesus civitates omnes, et castella, docens in synagogis eorum, et prædicans euangelium regni, et curans omnem languorem, et omnem infirmitatem in populo.

36 Videns autem turbas, misertus est de eis, quia erant vexati, et dispersi sicut oves non habentes pastorem.

37 Tunc dicit discipulis suis: Messis quidem multa, operarii autem pauci.

38 Supplicate ergo domino messis, ut emittat operarios in messem suam.

CAPUT X.

1 **ET** advocans duodecim discipulos suos, dedit illis potestatem spirituum immundorum, ut eicere eos, et curare omnem languorem, et omnem infirmitatem.

2 Duodecim autem Apostolorum nomina sunt hæc: Primus, Simon dictus Petrus, et Andreas frater ejus, Jacobus Zebedæi, et Joannes frater ejus.

3 Philippus et Bartholomæus: Thomas et Matthæus pub-

Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος·

4 Σίμων ὁ Κανανίτης, καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, ὁ καὶ παραδούς αὐτόν.

5 Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς, παραγγέλλας αὐτοῖς, λέγων· Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθῃτε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθῃτε·

6 Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ.

7 Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες· Ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

8 Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.

9 Μὴ κτήσῃθε χρυσόν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν·

10 Μὴ εἴραρον εἰς ὁδόν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ ῥάβδους· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστίν.

11 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθῃτε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιος ἐστίν· καὶ ἐκεῖ μείνατε ὡς ἂν ἐξέλθῃτε.

12 Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν.

13 Καὶ εἰάν μὲν ἦ ἡ οἰκία ἀξία, εἰδέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· εἰάν δὲ μὴ ἦ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω.

14 Καὶ ὅς εἰάν μὴ δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς

licanus : Jacobus Alphæi, et Lebbæus cognominatus Thaddæus :

4 Simon Chananites, et Judas Iscariotes, qui et tradens eum.

5 Hos duodecim legavit Jesus, denuncians eis, dicens : In viam gentium ne abieritis, et in civitatem Samaritanorum me intraveritis.

6 Ite autem magis ad oves perditas domus Israël.

7 Euntes autem prædicate, dicentes : Quia appropinquavit regnum cælorum.

8 Infirmos curate, leprosos mundate, mortuos suscite dæmones ejicite. gratis accepistis, gratis date.

9 Ne possideatis aurum, neque argentum, neque æs in zonis vestris :

10 Non peram in viam, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque virgam : dignus enim operarius alimento suo est.

11 In quamcunque autem civitatem aut castellum intraveritis, interrogate quis in ea dignus sit : et ibi manete donec exeatis.

12 Intrantes autem in domum, salutate eam.

13 Et si quidem fuerit domus, digna, ingrediatur pax vestra super eam : si autem non fuerit digna, pax vestra ad vos convertatur.

14 Et qui non receperit vos neque audierit sermones vestros. exeuntes domo vel civi-

πόλευς ἐκείνης, ἐκτινάξατε τὸν κορυφὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.

15 Ἀμήν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτίετον ἔσται γῆ Σοδόμων καὶ Γομορρῶων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῆ πόλει ἐκείνῃ.

16 Ἴδού, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστέραι.

17 Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς.

18 Καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν.

19 Ὅταν δὲ παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσετε.

20 Οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστέ οἱ λαλῶντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν, τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.

21 Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐκναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.

22 Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, ἔστος σωθήσεται.

23 Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην· ἀμήν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

24 Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ.

25 Ἀρκετὸν ἐμῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ· εἰ τὸν αἰκοδεσπότην Βεελζεβούλ ἐκάλεσαν,

tate illa, excutite pulverem pedum vestrorum.

15 Amen dico vobis, Tolerabilius erit terræ Sodomorum et Gomorrhæorum in die iudicii, quam civitati illi.

16 Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes, et simplices sicut columbæ.

17 Cavete autem ab hominibus: Tradent enim vos in confessus, et in synagogis suis flagellabunt vos.

18 Et ad præsidēs autem et reges agemini propter me, in testimonium illis, et gentibus.

19 Quum autem tradent vos, ne anxietimini quomodo, aut quid loquamini: dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini.

20 Non enim vos estis loquentes, sed spiritus Patris vestri loquens in vobis.

21 Tradet autem frater fratrem in mortem, et pater filium: et insurgent nati in parentes, et morte afficient eos.

22 Et eritis in visi ab omnibus propter nomen meum: Verum permanens in finem, hic servabitur.

23 Quum autem insequentur vos in civitate ista, fugite in aliam. Amen enim dico vobis, non finietis civitates Israël, donec veniat Filius hominis.

24 Non est discipulus super magistrum, nec servus super dominum suum.

25 Sufficit discipulo ut sit sicut magister ejus, et servus sicut dominus ejus. Si patremfamilias Beelzebul voca-

πρόσω μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ ;

26 Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γὰρ ἔστι κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτόν, ὃ οὐ γνωσθήσεται.

27 Ὁ λόγος ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ ἔξ ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν οὐρανῶν.

28 Καὶ μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβηθῆτε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γένει.

29 Οὐχὶ δύο στρουβίαι ἀσσαρίου πωλεῖται, καὶ ἐν ἓξ αὐτῶν οὐ πωλεῖται ἐπὶ τὴν γῆν, ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν ;

30 Ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσὶ.

31 Μὴ οὖν φοβηθῆτε· πολλῶν στρουβίων διαφέρετε ὑμεῖς.

32 Πᾶς ἔν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

33 Ὅστις δ' ἂν ἀρνήσῃται με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν καὶ γὰρ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

34 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν.

35 Ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νόμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς.

36 Καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου, οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ.

37 Ὁ φιλὼν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ

verunt, quanto magis domesticos ejus ?

26 Ne ergo timueritis eos. Nihil enim est occultum, quod non revelabitur, et abditum, quod non sciatur.

27 Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine : et quod in aurem auditis, prædicate super domos.

28 Et ne timeatis ab occidentibus corpus, et animam non valentibus occidere : timete autem magis potentem et animam et corpus perdere in gehenna.

29 Nonne duo passeressæ væneunt ? et unus ex illis non cadet super terram, sine Patre vestro.

30 Vestri autem et capilli capitis omnes numerati sunt.

31 Ne ergo timeatis : multis passeribus præstatis vos.

32 Omnis ergo qui confitebitur in me coram hominibus, confitebor et ego in eo coram Patre meo qui in cælis.

33 Qui autem negaverit me coram hominibus, negabo eum et ego coram Patre meo qui in cælis.

34 Ne arbitremini quòd veni jacere pacem in terram : non veni jacere pacem, sed gladium.

35 Veni enim dividere hominem adversus patrem suum, et filiam adversus matrem suam, et nurum adversus socrum suam :

36 Et inimici hominis, domestici ejus :

37 Diligens patrem aut matrem super me, non est me dig-

φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος.

38 Καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος.

39 Ὁ εὐρῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνακεν ἐμοῦ, εὐρήσει αὐτήν.

40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με.

41 Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, μισθὸν προφήτου λήψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν δικαίου λήψεται.

42 Καὶ ὃς εἰάν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μότον, εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

Κεφ. ια'. 11.

1 **Κ**Αὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάξων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκπαῖδεν, τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμφας δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

3 Εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν ;

4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς. Πορευθέντες ἀπαγγεῖλατε Ἰωάννῃ, ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε.

5 Τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται.

6 Καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς εἰάν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

nus : et amans filium aut filiam super me, non est me dignus.

38 Et qui non capit crucem suam, et sequitur post me, non est me dignus

39 Inveniens animam suam, perdet illam : et perdens animam suam propter me, inveni-et eam.

40 Suscipiens vos, me suscipit : et me suscipiens, suscipit mittentem me.

41 Recipiens Prophetam in nomen Prophetæ, mercedem Prophetæ capiet : et recipiens justum in nomen justi, mercedem justici capiet.

42 Et quicumque potaverit unum minimorum istorum poculum frigidæ tantum in nomen discipuli, Amen dico vobis, non perdet mercedem suam.

CAPUT XI.

1 **E**T factum est quum finisset Jesus constituens duodecim discipulis suis, transiit inde docere et prædicare in civitatibus eorum.

2 At Joannes audiens in carcere opera Christi, mittens duos discipulorum suorum,

3 Ait illi : Tu es veniens an alium exspectamus ?

4 Et respondens Jesus ait illis : Euntes renunciate Joanni quæ auditis et videtis :

5 Cæci vident, et claudi circumambulant, leprosi mundantur, et surdi audiunt, mortui resurgunt, et pauperes evangelizantur.

6 Et beatus est qui non fuerit scandalizatus in me

7 Τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· Τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;

8 Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἀνθρώπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφισμένον; ἰδοὺ, οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν.

9 Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.

10 Οὗτος γάρ ἐστι, περὶ ᾧ γέγραπται· “Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σε, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου.”

11 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγασται ἐν γονητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, μείζων αὐτοῦ ἐστίν.

12 Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασται ἀρπάζουσιν αὐτήν.

13 Πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου προσφῆτευσαν.

14 Καὶ εἰ θέλετε δεῖξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἠλίας ὁ μέλλων ἐρχεσθαι.

15 Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκούτω.

16 Τίτι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶ παιδίοις ἐν ἀγοραῖς καθήμενοις, καὶ προσφωνοῦσι τοῖς ἑταίροις αὐτῶν,

17 Καὶ λέγουσιν· Ἥυλῆσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὤρχησασθε· ἐβρηθήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.

18 Ἦλθε γὰρ Ἰωάννης μήτε

7 His autem euntibus, cœpit Jesus dicere turbis de Joanne: Quid existis in desertum spectare? arundinem à vento agitatum?

8 Sed quid existis videre? hominem in mollibus vestimentis circumamictum? Ecce mollia ferentes in domibus regum sunt.

9 Sed quid existis videre? Prophetam? Utique, dico vobis, et abundantius Propheta.

10 Hic enim est de quo scriptum est: Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te.

11 Amen dico vobis, non excitatus est in natis mulierum major Joanne Baptista. Verum minor in regno cœlorum, major illo est.

12 A verò diebus Joannis Baptistæ usque nunc, regnum cœlorum vim patitur, et violenti rapiunt illud.

13 Omnes enim Prophetæ et Lex usque ad Joannem prophetaverunt.

14 Et si vultis recipere, ipse est Elias futurus venire.

15 Habens aures audire, audiat.

16 Cui autem assimilabo generationem istam? Similis est pueris in foris sedentibus, et acclamantibus sociis suis,

17 Et dicentibus, Tibia sonuimus vobis, et non saltastis: lamentavimus vobis, et non planxistis.

18 Venit enim Joannes ne-

ἔσθίων, μήτε πίνων· καὶ λέγουσι·
δαμόνιον ἔχει.

19 Ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἔσθιον καὶ πίνων· καὶ λέγουσιν·
Ἰδοὺ, ἀνθρώπος φάγος καὶ οἰνοπότης,
τελευτῶν φίλος καὶ ἀμαρτωλῶν· καὶ
ἐδικαίωθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων
αὐτῆς.

20 Τότε ἤρξατο ἐνειδιζειν τὰς
πόλεις, ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται
δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν.

21 Οὐαὶ σοὶ Χοραζὶν, οὐαὶ σοὶ
Βηθσαιῶν· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σι-
δῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γινόμε-
ναι ἐν ὑμῖν, πόλις ἂν ἐν σάκκῳ
καὶ σποδῷ μετενόησαν.

22 Πλὴν λέγω ὑμῖν· Τύρῳ καὶ
Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεως, ἢ ὑμῖν.

23 Καὶ σὺ Καπερναοὺμ, ἡ ἕως
τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως ἄβου
καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις
ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι
ἐν σοὶ, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σή-
μερον.

24 Πλὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι γῆ Σο-
δόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεως, ἢ σοὶ.

25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀπακρι-
θῆις ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ἐξομολο-
γοῦμαι σοὶ, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρα-
νοῦ, καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας
ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ
ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις.

26 Ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι ἔτως ἐγένε-
το εὐδοκία ἔμπροσθέν σου.

27 Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ
τοῦ πατρὸς μου· καὶ οὐδείς ἐπιγι-
νώσκει τὸν υἱόν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ
τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ
υἱός, καὶ ὃς ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀ-
ποκαλύψαι.

28 Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ

que manducans, neque bibens :
et dicunt, Dæmonium habet.

19 Venit filius hominis man-
ducans et bibens, et dicunt,
Ecce homo edax et vinipota-
tor, publicanorum amicus et
peccatorum. et justificata est
sapientia à filiis ipsius.

20 Tunc cœpit exprobrare
civitates, in quibus factæ sunt
plurimæ efficacitates ejus, quia
non pœnituisent.

21 Væ tibi Chorazin, væ
tibi Bethsaida, quia si in Tyro
et Sidone factæ essent effica-
citates factæ in vobis, olim in
sacco et cinere pœnituisent.

22 Cæterùm dico vobis, Ty-
ro et Sidoni remissus erit in die
judicii, quàm vobis.

23 Et tu Capernaum, quæ
usque cælum alte posita, usque
infernum dimitteris. quia si in
Sodomis factæ fuissent effica-
citates factæ in te, mansissent
usque hodie.

24 Cæterùm dico vobis,
quòd terræ Sodomorum remis-
sius erit in die judicii, quàm
tibi.

25 In illo tempore respon-
dens Jesus, dixit : Confiteor
tibi, Pater, Domine cæli et
terræ, quia abscondisti hæc à
sapientibus et intelligentibus,
et revelasti ea imbecillis.

26 Ita Pater, quoniam sic
fuit placitum ante te.

27 Omnia mihi tradita sunt
à Patre meo. Et nemo agnos-
cit Filium, nisi Pater : neque
Patrem quis agnoscit, nisi Fi-
lius, et cui voluerit Filius re-
velare.

28 Venite ad me omnes la

κοπιῶντες και φορτισμένοι, καλῶ ἀναπαύσω ὑμᾶς.

29 Ἄρατε τὸν ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς, και μάθετε ἀπ' ἐμοῦ· ὅτι πραῖός εἰμι, και ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· και εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν.

30 Ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστός, και τὸ φορτίον μου εὐλαφὲς ἐστίν.

Κεφ. ιβ. 12.

1 **Ε**Ν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν σκορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπεινάσαν, κῆ ἤρξαντο τίλλειν στάχνας, και ἐσθίειν.

2 Οἱ δὲ φαρισαῖοι ἰδόντες, εἶπον αὐτῷ· Ἰδοῦ, οἱ μαθηταὶ σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἐξεστὶ ποιῆν ἐν σαββάτῳ.

3 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἀνέγνωτε εἰ ἐποίησε Δαβὶδ, ὅτε ἐπεινάσεν αὐτὸς, και οἱ μετ' αὐτοῦ ;

4 Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, και τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἐφαγεν, οὓς οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις ;

5 Ἡ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασι οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, και ἀναίτιοι εἰσι ;

6 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τοῦ ἱεροῦ μείζων ἐστίν ὧς.

7 Εἰ δὲ ἐγνώκατε εἰ ἐστίν· Ἐλεον θάλω και οὐ θυσιάω, οὐκ ἂν καταδικάσατε τοὺς ἀναίτιους.

8 Κύριος γὰρ ἐστὶ τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

9 Και μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν.

10 Και ἰδοῦ, ἀνθρώπος ἦν ἐν τῇ χεῖρᾳ ἐχὼν ξηρὰν· και ἐκνήρωσεν

borantes, et onerati, et ego recreabo vos.

29 Tollite jugum meum super vos, et discite à me, quia mitis sum, et humilis corde : et invenietis requiem animabus vestris.

30 Nam jugum meum blandum, et onus meum leve est.

CAPUT XII.

1 **I**N illo tempore abiit Jesus Sabbatis per sata : at discipuli ejus esurierunt, et coeperunt vellere spicas, et manducare.

2 Verum Pharisæi videntes, dixerunt ei : Ecce discipuli tui faciunt quod non licet facere in Sabbato.

3 Ille verò dixit eis : Non legistis quid fecerit David, quando esuriit ipse et qui cum eo ?

4 Quomodo intravit in domum Dei, et panes propositionis comedit, quos non licitum erat ei edere, neque his qui cum eo, nisi Sacerdotibus solis ?

5 Aut non legistis in lege, quia Sabbatis Sacerdotes in sacro Sabbatum violant, et inculpati sunt ?

6 Dico autem vobis, quod sacro major est hic.

7 Si autem sciretis quid est, Misericordiam volo, et non sacrificium, non condemnassetis inculpatos.

8 Dominus enim est et Sabbati Filius hominis.

9 Et transiens inde, venit in synagogam eorum.

10 Et ecce homo erat manum habens aridam, et interro-

αὐτὸν, λέγοντες· Εἰ ἔξῃστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἔξει πρόβατον ἐν, καὶ δὴν ἐμπέσῃ τούτο τοῖς σάββασι εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ;

12 Πόσω οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου; ὥστε ἔξῃστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν.

13 Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· Ἔκτεινον τὴν χεῖρα σου, καὶ ἐξέτεινε· καὶ ἀποκατεστάθη ὑγιής, ὡς ἡ ἄλλη.

14 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ἐξεληθόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας.

16 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερῶν αὐτὸν ποιήσωσιν·

17 Ὅπως πληρωθῇ τὸ βιβλῆν δια Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος·

18 Ἰδοὺ, ὁ παῖς μου, ὃν ἠρέτισα· ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ.

19 Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάζει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ.

20 Κάλυμμα συντετριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νίκος τὴν κρίσιν.

21 Καὶ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσι·

22 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαι-

gabant eum, dicentes, Si licet Sabbatis curare? ut accusarent eum.

11 Ipse autem dixit illis, Quis erit ex vobis homo qui habebit ovem unam, et si ceciderit hæc Sabbatis in foveam, nonne apprehendet eam et eriget?

12 Quanto igitur præstat homo ove? Itaque licet Sabbatis bene facere.

13 Tunc ait homini exsiccata habenti manum: Extende manum tuam, et extendit: et restituta est sana, sicut altera.

14 At Pharisæi consilium ceperunt adversus eum, exeuntes, ut eum perderent.

15 At Jesus cognoscens, recessit inde: et sequuntæ sunt eum turbæ multæ, et curavit eos omnes:

16 Et increpavit eos ut ne manifestum eum facerent:

17 Ut adimpleretur pronuntium per Esaiam Prophetam, dicentem:

18 Ecce puer meus, quem elegi: dilectus meus, in quo delectata est anima mea. Pōnam Spiritum meum super eum, et iudicium gentibus annuntiabit.

19 Non contendet, neque clamabit, neque audiet aliquis in plateis vocem ejus.

20 Calamum contritum non confringet, et linum fumigans non extinguet, donec eiciat in victoriam iudicium.

21 Et in nomine ejus gentes sperabunt.

22 Tunc allatus est ei dæ-

μονιζόμενος, τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθεραπεύσεν αὐτὸν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν.

23 Καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλεγον· Μήτις Ἰησοῦς ἐστίν ὁ υἱὸς Δαβὶδ ;

24 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες, εἶπον· Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβούλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων.

25 Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς εὐὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶσα βασιλεία, μερισθεῖσα κατ' ἑαυτῆς, ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πόλις, ἢ οἰκία μερισθεῖσα, κατ' ἑαυτῆς, οὐ σταθήσεται.

26 Καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἑμερισθή· πῶς ἔν σταθήσεται ἢ βασιλεία αὐτῆ ;

27 Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι ; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί.

28 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν πνεύματι Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἐφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἢ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

29 Ἡ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, εἰ μὴ πρῶτον δῆσῃ τὸν ἰσχυρὸν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει ;

30 Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστίν· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει.

31 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις· ἢ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις.

32 Καὶ ὅς ἂν εἶπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὅς δ' ἂν εἶπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται

moniacus, cæcus et mutus : et curavit eum, ita ut cæcum et mutum et loqui et videre.

23 Et stupebant omnes turbæ, et dicebant : Numquid hic est ille Christus filius David ?

24 At Pharisei audientes, dixerunt, Hic non ejicit dæmones, si non in Beelzebul principe dæmoniorum.

25 Sciens autem Jesus cogitationes eorum, dixit eis : omne regnum divisum contra se, desolabitur : et omnis civitas vel domus divisa contra se, non stabit.

26 Et si satanas satanam ejicit, in seipsum divisus erit· quomodo ergo stabit regnum ejus.

27 Et si ego in Beelzebul ejicio dæmones, filii vestri in quo ejiciunt ? Propter hoc ipsa vestri erunt judices.

28 Si autem ego in Spiritu Dei ejicio dæmones, igitur per venit in vos regnum Dei.

29 Aut quomodo potest quisquam intrare in domum fortis, et vasa ejus diripere, si non primùm alligaverit fortem, et tunc domum illius diripiet ?

30 Non existens mecum, contra me est : et qui non congregat mecum, spargit.

31 Propter hoc dico vobis . Omne peccatum, et blasphemia remittetur hominibus : verùm Spiritus blasphemia non remittetur hominibus.

32 Et quicumque dixerit verbum contra Filium hominis, remittetur ei : qui autem dixerit contra Spiritum sanctum

αὐτῶ οὔτε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.

33 Ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον καλόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν· ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σακκρόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σακκρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται.

34 Γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσέυματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.

35 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας ἐκβάλλει τὰ ἀγαθὰ· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά.

36 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ἔημα ἀργόν, ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως.

37 Ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιώθησιν, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσιν.

38 Τότε ἀπεκρίθησάν τινες τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σου σημεῖον ἰδεῖν.

39 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου·

40 Ὡσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας· ἕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

41 Ἄνδρες Νινευίται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.

42 Βασίλισσα νότου ἐξεγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς

non remittetur ei neque in hoc sæculo, neque in futuro.

33 Aut facit arborem pulchram, et fructum ejus pulchrum : aut facite arborem cariosam, et fructum ejus cariosum : ex enim fructu arbor agnoscitur.

34 Progenies viperarum quomodo potestis bona loqui mali existentes ? ex enim abundantia cordis os loquitur.

35 Bonus homo de bono thesauro cordis ejicit bona : et malus homo de malo thesauro ejicit mala.

36 Dico autem vobis, quod omne verbum otiosum quod loquuti fuerint homines, reddent de eo rationem in die judicii.

37 Ex enim verbis tuis justificaberis, et ex verbis tuis condemnaberis.

38 Tunc responderunt quidam Scribarum et Phariseorum, dicentes : Magister, volumus à te signum videre.

39 Ille autem respondens ait illis : Generatio mala et adultera signum appetit : et signum non dabitur ei, si non signum Jonæ Prophetæ.

40 Sicut enim fuit Jonas in ventre ceti tres dies et tres noctes : sic erit Filius hominis in corde terræ tres dies et tres noctes.

41 Viri Ninivitæ resurgent in judicio cum generatione ista, et condemnabunt eam : quia pœnituerunt in prædicationem Jonæ : et ecce plus Jona hic.

42 Regina Austri excitabitur in judicio cum generatione ista.

ταύτης, και κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκούσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος· και Ἰδοῦ, πλείον Σολομῶντος ὤδε.

43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, και οὐχ εὐρίσκει.

44 Τότε λέγει· Ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὼν, εὐρίσκει σχολάζοντα, σεσαρωμένον, και κκοσμημένον.

45 Τότε πορεύεται, και παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, και εἰσελθὼντα κατοικεῖ ἐκεῖ· και γίνονται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. Οὕτως ἔσται και τῆ γενεᾷ ταύτῃ τῆ πονηρᾷ.

46 Ἐστὶ δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, Ἰδοῦ, ἡ μήτηρ και οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντές αὐτῷ λαλήσαι.

47 Εἶπε δὲ εἰς αὐτῶν· Ἰδοῦ, ἡ μήτηρ σου και οἱ ἀδελφοὶ σου ἔξω ἐστήκεισι, ζητοῦντές σοι λαλήσαι.

48 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε τῶν εἰπόντι αὐτῶν· Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου, και τίνας εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;

49 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν· Ἰδοῦ ἡ μήτηρ μου, και οἱ ἀδελφοί μου.

50 Ὅστις γὰρ ἂν ποιῆσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφός, και ἀδελφή, και μήτηρ ἐστίν.

Κεφ. γ'. 13.

1 **Ε**Ν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν δ' Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν·

2 Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν

et condemnabit eam : quia venit à finibus terræ audire sapientiam Solomonis : et ecce plus Solomon hic.

43 Quum autem immundus spiritus exierit ab homine, ambulat per inaquosa loca, quærens requiem, et non invenit.

44 Tunc dicit : Revertar in domum meam unde exivi. Et veniens invenit vacantem, scopis purgatam, et ornatam.

45 Tunc vadit, et assumit cum ipso septem alios spiritus nequiores seipso, et intrantes habitant ibi : et fiunt novissima hominis illius pejora prioribus. Sic erit et generationi huic nequam.

46 Adhuc autem eo loquente turbis, ecce mater et fratres ejus stabant foris, quærentes ei loqui.

47 Dixit autem quidam ei : Ecce mater tua, et fratres tui foris stant, quærentes tibi loqui.

48 At ipse respondens ait dicenti sibi. Quæ est mater mea, et qui sunt fratres mei ?

49 Et extendens manum suam in discipulos suos, dixit : Ecce mater mea et fratres mei.

50 Quicumque enim fecerit voluntatem Patris mei qui in cælis, ipse meus frater, et foror, et mater est.

CAPUT XIII.

1 **I**N verò die illo exiens Jesus de domo, sedebat secundum mare.

2 Et congregatæ sunt ad eum

ἔχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰστήκει.

3 Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων· Ἴδοὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν.

4 Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν· καὶ ἤλθε τὰ πετεινὰ, καὶ κατέφαγεν αὐτά.

5 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς.

6 Ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη.

7 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἄκανθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ ἀπέκνιξαν αὐτά.

8 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν εὖ καλὴν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

9 Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκρότω.

10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταί, εἶπον αὐτῷ· Διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;

11 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκεῖνοις δὲ οὐ δέδοται.

12 Ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

13 Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιῶσι.

14 Καὶ ἀναπληροῦται ἐπ' αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαίου, ἡ λέγουσα· Ἐκώη ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ

turbæ multæ, ita ut ipse in naviculam ascendens sederet : et omnis turba in littore stabat.

3 Et locutus est eis multa in parabolis, dicens, Ecce exiit seminator seminare.

4 Et in seminare ipsum, hæc quidem ceciderunt secus viam, et venerunt volucres et comederunt ea.

5 Alia autem ceciderunt in petrosa, ubi non habebant terram multam : et continuo exorta sunt, propter non habere altitudinem terræ.

6 Sole autem orto, æstuaverunt, et propter non habere radicem, exaruerunt.

7 Alia autem ceciderunt in spinas, et insurrexerunt spinæ, et suffocaverunt ea.

8 Alia autem ceciderunt in terram bonam, et dabant fructum, hoc centum, hoc autem sexaginta, hoc autem triginta.

9 Habens aures audire, audiatur.

10 Et accedentes discipuli, dixerunt ei : Quare in parabolis loqueris eis ?

11 Ille autem respondens ait illis : Quia vobis datum est nosse mysteria regni cælorum. illis autem non est datum.

12 Quisquis enim habet, dabitur ei, et abundabit ; qui autem non habet, et quod habet auferetur ab eo.

13 Propter hoc in parabolis eis loquor, quòd videntes non vident, et audientes non audiunt, neque intelligunt :

14 Et adimpletur eis prophætia Esaiæ, dicens : Auditus audietis, et non intelligetis :

συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

15 Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρῆς ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνιῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς·”

16 Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί, ὅτι βλέπετε· καὶ τὰ ὤσα ὑμῶν, ὅτι ἀκούετε.

17 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε καὶ οὐκ ἤκουσαν.

18 Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπειρόντος.

19 Παντὸς ἀκούε·τος τὸν λόγον τῆς βασιλείας, καὶ μὴ συνιέντος, ἐρχεται ὁ πονηρὸς, καὶ ἀρπάξει τὸ ἐσκαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ σαρὰ τὴν ὁδὸν σπαρῆς.

20 Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη· σ· α· ρ· εῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτὸν·

21 Οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστι· γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται.

22 Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρῆς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων· καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος ἐτέτε, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.

23 Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρῆς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ συνιῶν· ὅς δὲ καρ-

et intuentes intuebimini, et non videbitis.

15 Incrassatum est enim cor populi hujus, et auribus graviter audierunt, et oculos suos clausurunt, nequando videant oculis, et auribus audiant, et corde intelligant, et convertantur, et sanem eos.

16 Vestri autem beati oculi, quia intuentur, et aures vestrae, quia audiunt.

17 Amen quippe dico vobis, quia multi Prophetæ et justi cupierunt intueri quæ intuemini, et non viderunt; et audire quæ auditis, et non audierunt.

18 Vos ergo audite parabolam seminantis.

19 Omnis audientis verbum regni, et non intelligentis, venit malus, et rapit seminatum in corde ejus: hic est qui secus viam seminatus.

20 Qui autem super petrosa seminatus, hic est qui verbum audiens, et continuo cum gaudio sumens illud.

21 Non habet autem radicem in se ipso, sed temporalis est; facta autem tribulatione aut persecutione propter verbum, statim scandalizatur.

22 Qui autem in spinas seminatus, hic est qui verbum audiens, et anxietas seculi istius, et deceptio divitiarum suffocat verbum, et infructuosus fit.

23 Qui vero in terram pulchram seminatus, hic est qui verbum audiens et intelligens

ποφορεῖ, καὶ κωπεῖ, ὁ μὲν ἑκατὸν, ὁ δὲ ἐξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.

24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων· Ὁμοιωθῆ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπειρόντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ.

25 Ἐν δὲ τῷ καθύδου τούτου ἀνθρώπου, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἐσπειρε ζιζάνια ἀνά μέσον τοῦ σίτου· καὶ ἀπήλθεν.

26 Ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.

27 Προσελθόντες δὲ οἱ δούλοι τοῦ οικοδομοῦ, εἶπον αὐτῷ· Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἐσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πῶθεν ἔν τχει τὰ ζιζάνια;

28 Ὁ δὲ ἐφη αὐτοῖς· Ἐχθρὸς ἀνθρώπου τοῦτο ἐποίησεν. Οἱ δὲ δούλοι εἶπον αὐτῷ· Θέλεις ἔν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά;

29 Ὁ δὲ ἐφη, Οὐ· μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια, ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σίτον.

30 Ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς· Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε αὐτά εἰς δεσμάς, πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ σίτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

31 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων· Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἐσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ.

32 Ὁ μικρότερον μὲν ἐστὶ πάντων τῶν σπερμάτων· ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μείζον τῶν λαχάνων ἐστὶ· καὶ γίνεσθαι δένδρον, ὥστε εἰσεῖν ἐν

quique fructum fert, et facit, hoc quidem centum, hoc autem sexaginta, hoc verò triginta.

24 Aliam parabolam proposuit illis, dicens : Assimilatum est regnum cælorum homini seminanti pulchrum semen in agro suo.

25 In verò dormire homines, venit ejus inimicus, et seminavit zizania in medio tritici, et abiit.

26 Quum autem crevit herba, et fructum fecit, tunc apparuerunt et zizania.

27 Accedentes autem servi patris familias dixerunt ei : Domine, nonne pulchrum semen seminasti in tuo agro ? Unde ergò habet zizania ?

28 Ille verò ait illis : Inimicus homo hoc fecit. At servi dixerunt ei : Vis igitur abeuntes colligamus ea ?

29 Ille verò ait : Non ; ne forte colligentes zizania, eradictis simul eis triticum.

30 Sinite crescere utraque usque ad messem : et in tempore messis dicam messoribus, Colligite primùm zizania, et alligate ea in fasciculos, ad comburendum ea : at triticum congregate in horreum meum

31 Aliam parabolam proposuit eis, dicens : Simile est regnum cælorum grano sinapis, quod accipiens homo seminavit in agro suo.

32 Quod minus quidem est omnium seminum : quum autem creverit, majus omnibus oleribus est, et fit arbor, ita ut ve-

πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατασκη-
νοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

33 Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλη-
σεν αὐτοῖς· Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν ζύμη, ἣν λαβοῦ-
σα γυνὴ ἐπέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα
τρία, ἕως ἃ ἐξυμώθη ὅλον.

34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ
Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις,
καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἐλάλει
αὐτοῖς.

35 Ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν
διὰ τῆς προφῆτης, λέγοντος· “Ἀνοί-
ξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου·
ἐρεῦξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβο-
λῆς κόσμου.”

36 Τότε ἀφῆκε τοὺς ὄχλους, ἦλ-
θεν εἰς τὴν οἰκίαν ὁ Ἰησοῦς καὶ προ-
σῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
λέγοντες· Φράσον ἡμῖν τὴν παρα-
βολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.

37 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐ-
τοῖς· Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρ-
μα, ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου·

38 Ὁ δὲ ἀγρὸς, ἐστὶν ὁ κόσμος·
τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, ἔτσι εἰσὶν οἱ
υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνια,
εἰσὶν, οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ.

39 Ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐ-
τὰ, ἐστὶν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισ-
μὸς, συντέλεια τοῦ αἰῶνός ἐστιν· οἱ
δὲ θερισταί, ἄγγελοι εἰσὶν.

40 Ὅσπερ ἐν συλλέγεσται τὰ
ζιζάνια, καὶ πυρὶ κατακαίεται·
οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ
αἰῶνος τούτου.

41 Ἀποστείλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλ-
λέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ
πάντα τὰ σκάνδαλα, καὶ τοὺς ποι-
οῦντας τὴν ανομία·

42 Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς
τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ
κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

nire volucres caeli, et umbra-
cula facere in ramis ejus.

33 Aliam parabolam loquu-
tus est eis : Simile est regnum
caelorum fermento, quod acci-
piens mulier abscondit in fari-
nae satis tribus usquequo fer-
mentatum est totum.

34 Haec omnia loquutus est
Jesus in parabolis turbis : et
sine parabola non loquebatur
eis :

35 Ut impleretur pronun-
ciatum per Prophetam, dicen-
tem : Aperiam in parabolis os
meum, eructabo abscondita à
constitutione mundi.

36 Tunc dimittens turbas,
venit in domum Jesus : et ac-
cesserunt ad eum discipuli ejus,
dicentes : Explica nobis para-
bolam zizaniorum agri.

37 Ille verò respondens ait
illis : Seminans pulchrum se-
men, est Filius hominis.

38 At ager est mundus. Ve-
rum pulchrum semen, hi sunt
filii regni. At zizania, sunt
filii mali.

39 At inimicus seminans er,
est diabolus. At messis, con-
sumnatio seculi est. At mes-
sores, angeli sunt.

40 Sicut ergo colliguntur zi-
zania, et igni comburuntur :
sic erit in consummatione se-
culi.

41 Mittet Filius hominis an-
gelos suos, et colligent de regno
ejus omnia scandala, et facien-
tes iniquitatem :

42 Et mittent eos in cami-
num ignis. ibi erit fletus et
fremitus dentium

43 Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψου-
σιν ὡς ὁ ἥλιος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
πατρὸς αὐτῶν. Ὁ ἔχων ὠτα ἀ-
κούειν, ἀκουέτω.

44 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμ-
μένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν οὐρῶν ἀνθρώ-
πος ἐκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς
αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ πάντα ὅσα ἔχει,
πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκ-
εῖνον.

45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ,
ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας.

46 Ὃς οὐρῶν ἓνα πολύτιμον
μαργαρίτην, ἀπέλθων, πέπρακε
πάντα ὅσα ἔχει, καὶ ἠγόρασεν αὐ-
τόν.

47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βλη-
θείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ
παντὸς γένους συναγαγούσῃ·

48 Ἦν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναβι-
βάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, καὶ
καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ κατὰ εἰς
ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον.

49 Οὕτως ἔσται ἐν τῇ συνε-
λείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ
ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς πονη-
ροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων·

50 Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν
κάμνον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ
κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόν-
των.

51 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. Συ-
νήκατε ταῦτα πάντα; Λέγουσιν
αὐτῷ· Ναὶ Κύριε.

52 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τοῦ-
το πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς
εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ὁ-
μοίος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδοσπέτρῃ,
ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐ-
τοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

53 Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ

43 Tunc justi fulgebunt sicut
Sol in regno Patris eorum. Ha-
bens aures audire, audiat.

44 Iterum simile est regnum
caelorum thesauro abscondito
in agro : quem inveniens homo
abscondit, et præ gaudio illius
vadit, et universa quæ habet
vendit, et emit agrum illum.

45 Iterum simile est regnum
caelorum homini negotiatori,
quærenti bonas margaritas :

46 Qui inveniens unam pre-
tiosam margaritam, abiens ven-
didit omnia quæ habuit, et emit
eam.

47 Iterum simile est regnum
caelorum sagenæ jactæ in mare,
et ex omni genere cogenti.

48 Quam, quum impleta
esset, producentes super littus,
et sedentes, collegerunt pul-
chra in receptacula, at vitiosa
foras ejecerunt.

49 Sic erit in consummatio-
ne seculi : exibunt angeli, et
segregabunt malos de medio
justorum :

50 Et projicient eos in cami-
num ignis : ibi erit fletus et
fremitus dentium.

51 Dicit illis Jesus : Intel-
lexistis hæc omnia ? Dicunt ei,
utique Domine.

52 Is autem dixit illis : Prop-
ter hoc omnis Scriba doctus in
regnum caelorum, similis est
homini patrifamilias, qui ejicit
de thesauro suo nova et vetera.

53 Et factum est, quum cou-

Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετήρην ἐκείθεν.

54 Καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατριδα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ὥστε ἐκπληττεῖσθαι αὐτοὺς, καὶ λέγειν· Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὐτῆ, καὶ αἱ δυνάμεις;

55 Οὐχ ἕτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωσήs, καὶ Σίμων, καὶ Ἰούδας;

56 Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσι; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα;

57 Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατριδί αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

58 Καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς, διὰ τῆς ἀπιστίας αὐτῶν.

Κεφ. ιδ'. 14.

1 **Ε**Ν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ·

2 Καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ· Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ.

3 Ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην, ἐδήσεν αὐτὸν, καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ·

4 Ἐλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης· Οὐκ ἔξεστι σοι ἔχειν αὐτήν.

5 Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

6 Γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ

summasset Jesus parabolas istas, transiit inde.

54 Et veniens in patriam suam, docebat eos in synagoga eorum, ita ut obstupescerent ipsos, et dicere: Unde huic sapientia hæc, et efficacitates?

55 Nonne hic est fabri filius? Nonne mater ejus dicitur Maria, et fratres ejus Jacobus, et Joses, et Simon et Judas?

56 Et sorores ejus, nonne omnes apud nos sunt? unde ergo huic illa omnia?

57 Et scandalizabantur in eo. At Jesus dixit eis: non est Propheta inhonoratus, si non in patria sua, et in domo sua.

58 Et non fecit ibi efficacias multas, propter incredulitatem illorum.

CAPUT XIV.

1 **I**N illo tempore audivit Herodes Tetrarcha famam Jesu.

2 Et ait pueris suis: Hic est Joannes Baptista: ipse surrexit à mortuis, et propter hoc efficaciam operantur in eo.

3 Nam Herodes apprehendens Joannem, vinxit eum, et posuit in custodia, propter Herodiam uxorem Philippi fratris sui.

4 Dicebat enim illi Joannes: Non licet tibi habere eam.

5 Et volens illum occidere, timuit turbam: quia sicut Prophetam eum habebant.

6 Natalitiis autem agendis

'Ηρώδου, ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς
'Ηρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἤρσε
ἐν τῷ 'Ηρώδῃ.

7 Ὅθεν μεθ' ὅρκου ὠμαλόγησεν
αὐτῇ δοῦναι ὃ εἰν αἰτήσεται.

8 Ἡ δὲ, προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς
μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησὶν, ᾧδε
ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου
τοῦ Βαπτιστοῦ.

9 Καὶ ἐλυτήθη ὁ βασιλεὺς διὰ
δὲ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακτι-
μένους, ἐκέλευσε δοθῆναι.

10 Καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε
ἐν Ἰωάννῃ ἐν τῇ φυλακῇ.

11 Καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτῆ
ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη ἐν κορασίῳ·
καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς.

12 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθη-
ται αὐτοῦ ἤραν τὸ σῶμα, καὶ ἔθα-
ψαν αὐτό· καὶ ἐλθόντες ἀπήγγει-
λαν ἐν τῷ Ἰησοῦ.

13 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, ἀ-
νεχώρησεν ἐκείθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἐρη-
μον τόπον κατ' ἰδίαν. Καὶ ἀκού-
σαντες οἱ ὄχλοι, ἠκολούθησαν αὐ-
τῷ πρὸς τὴν ἀσπὸς τῶν πόλεων.

14 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς, εἶδεν
πολὴν ὄχλον· καὶ ἐσπλαγχνίσθη
ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς
ἀρρώστους αὐτῶν.

15 Ὁψίας δὲ γονομένης, προ-
σῆλθεν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέ-
γοντες Ἐρημὸς ἐστὶν ὁ τόπος, καὶ
ἡ ὥρα ἤδη παρελήθεν· ἀπόλυσον
τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς
τὰς κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς
βρώματα.

16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
Οὐ χρειᾶν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότες
αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.

17 Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, Οὐκ
ἔχομεν ᾧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ
 δύο ἰχθύας.

Herodis, saltavit filia Herodia-
dis in medio, et placuit Herodi

7 Unde cum juramento spon-
dedit ei dare quodcumque
postulasset.

8 Illa verò præinstructa à
matre sua: Da mihi, inquit,
hic in disco caput Joannis Bap-
tistæ.

9 Et contristatus est rex ;
propter verò juramenta, et
simul accumbentes, jussit dari.

10 Et metens decapitavit
Joannem in custodia.

11 Et allatum est caput ejus
in disco, et datum est puellæ :
et attulit matri suæ.

12 Et accedentes discipuli
ejus, tulerunt corpus, et sepe-
lierunt illud : et venientes nun-
ciaverunt Jesu.

13 Et audiens Jesus secessit
inde in navicula in desertum
locum privatim, et audientes
turbæ sequuntur sunt eum pedi-
bus de civitatibus.

14 Et exiens Jesus vidit mul-
tam turbam, et visceribus affec-
tus est erga eos, et curavit
ægroto eos.

15 Vespere autem facto, ac-
cesserunt ad eum discipuli
ejus, dicentes, Solitarius est
locus, et hora jam præterit :
absolve turbas, ut abeuntes in
vicos, mercentur sibi escas.

16 At Jesus dixit eis : Non
usum habent abire . date illis
vos manducare.

17 Illi autem dicunt ei : Non
habemus hic si non quinque
panes, et duos pisces.

18 Ὁ δὲ εἶπε· Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε.

19 Καὶ κελύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους, λαβῶν τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησε· καὶ κλάσας, ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους· οἱ δὲ μαθεταὶ τοῖς ὄχλοις

20 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορηγήσθησαν· καὶ ἤσαν τὸ περισσῶτον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις.

21 Οἱ δὲ ἐσθιόντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων

22 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἀμῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως ἧ ἀπολύση τοὺς ὄχλους.

23 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύχασθαι. Ὁψίας δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ.

24 Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.

25 Τετάρτη δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης.

26 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τῇν θάλασσαν περιπατοῦντα, ἐταράχθησαν, λέγοντες, Ὅτι φάντασμα ἐστὶ· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.

27 Εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Θαρσύνετε· ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.

28 Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, εἶπε· Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με πρὸς σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα.

18 Ille autem ait : Afferte mihi illos huc.

19 Et jubens turbas discumbere super fœna, accipiens quinque panes et duos pisces, suspiciens in cœlum, benedixit . et frangens dedit discipulis panes : at discipuli turbis.

20 Et manducaverunt omnes, et saturati sunt, et tulerunt redundans fragmentorum duo decim cophinos plenos.

21 At edentes fuerunt viri ferè quinque millia, præter mulieres et pueros.

22 Et statim compulsit Jesus discipulos suos ascendere in naviculam, et præcedere eum in ulteriora, usquequo absolveret turbas.

23 Et absolvens turbas, ascendit in montem privatim orare. Vespere autem facto, solus erat ibi :

24 Verùm navicula jam medium maris erat, vexata à fluctibus : erat enim contrarius ventus.

25 Quarta autem vigilia noctis, abiit ad eos Jesus circumambulans super mare.

26 Et videntes eum discipuli super mare circumambulantem, turbati sunt, dicentes : Quod phantasma est, et præ timore clamaverunt.

27 Statim autem loquutus est eis Jesus, dicens : Confidite, ego sum : ne metuatis

28 Respondens autem ei Petrus, dixit : Domine, si tu es, jube me ad te venire super aquas

29 Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐλθέ. Καὶ καταβάς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος, περιπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, ἰδούσιν πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

30 Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν, ἐφοβήθη· καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, ἐκραξέ, λέγων, Κύριε, σῶσόν με.

31 Εἰδέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐπρὶνας τὴν χεῖρα, ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας;

32 Καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.

33 Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ, ἰθὺς προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες, Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ.

34 Καὶ διασφραδίσαντες, ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γεννησαρέτ.

35 Καὶ ἐγγιόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου, ἀπέστειλαν εἰς ἅλην τὴν περιχώρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας.

36 Καὶ παρακάλουν αὐτὸν, ἵνα μόνον ἄψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψαντο, διωσώθησαν.

Κεφ. ιε'. 15.

1 **Τ**ότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, λέγοντες·

2 Διὰ τί οἱ μαθηταὶ σου παραβαίνοσιν τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίφονται τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν.

3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν;

4 Ὁ γὰρ Θεὸς ἐνετείλατο, λέγων· Τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν

29 Ipse verò ait : Veni. et descendens de navicula Petrus, ambulabat super aquam, venire ad Jesum.

30 Intuitus verò ventum validum, timuit : et incipiens demergi, clamavit, dicens : Domine, serva me.

31 Et continuò Jesus extendens manum, excepit eum, e ait illi : Exiguæ fidei, ad quid dubitasti ?

32 Et inscendentibus illis in navigium, quievit ventus.

33 Qui autem in navigio, venientes adoraverunt eum, dicentes : Verè Dei Filius es.

34 Et transfretantes venerunt in terram Genesaret.

35 Et cognoscentes eum viri loci illius, miserunt in universam circumviciniam illam : et attulerunt ei omnes malè habentes.

36 Et appellabant eum, ut vel solùm tangerent fimbriam vestimenti ejus. Et quicumque tetigerunt, perservati sunt.

CAPUT XV.

1 **T**UNC accedunt Jesu ab Hierosolymis Scribæ et Pharisei, dicentes :

2 Quare discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum ? non enim lavant manus suas, quum panem manducant.

3 Ipse autem respondens ait illis : Quare et vos transgredimini mandatum Dei, propter traditionem vestram ?

4 Nam Deus mandavit, dicens : Honora patrem tuum e'

μητέρα· καί, Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω.

5 Ὑμεῖς δὲ λέγετε· Ὅς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, Δῶρον ὃ ἐστὶν ἐξ ἐμοῦ ἀπεσπλήθη· καὶ οὐ μὴ τιμῆσθαι τὸν πατέρα αὐτοῦ, ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ.

6 Καὶ ἠκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν.

7 Ὑποκριταί, καλῶς προσήτευσθε περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας, λέγων·

8 Ἔγγιζει μοι ὁ λαὸς ἔτος τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τοῖς χεῖλεσσι με τιμᾷ· ἢ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ.

9 Μάτην δὲ σέβονται με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων·

10 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς· Ἀκούετε καὶ συνίετε.

11 Οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος· τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

12 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπον αὐτῷ· Οἶδας, ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἐσκανδαλίσθησαν;

13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε· Πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύττωσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζωθήσεται.

14 Ἄφες αὐτοὺς· ὁδοὶ εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐάν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πρὸσθύνονται.

15 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην.

16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε;

17 Οὐπω νοεῖτε, ὅτι πᾶν τὸ

matrem : et, maledicens patrem vel matri, morte finiatur.

5 Vos autem dicitis : Qui cumque dixerit patri vel matri, munus quod si ex me, juveris. Et non honorificabit patrem suum aut matrem suam :

6 Et irritum fecistis mandatum Dei propter traditionem vestram.

7 Hypocritæ, pulchrè prophetavit de vobis Esaias, dicens :

8 Appropinquat mihi populus hic ore suo, et labiis me honorat : at cor eorum longè abest à me.

9 Frustra autem colunt me, docentes doctrinas, mandata hominum.

10 Et advocans turbam, dixit eis : Audite et intelligite :

11 Non intrans in es communem facit hominem : sed egressum ex ore, hoc communem facit hominem.

12 Tunc accedentes discipuli ejus, dixerunt ei : Scis quòd Pharisæi audientes sermonem, scandalizati sunt ?

13 Ille autem respondens, ait : Omnis plantatio, quam non plantavit Pater meus cælestis, eradicabitur.

14 Sinite illos : duces sunt cæci cæcorum, cæcus autem cæcum si per viam ducat, ambo in foveam cadent.

15 Respondens autem Petrus, dixit ei : Explica nobis parabolam istam.

16 At Jesus dixit Adhuc et vos non-intelligentes estis ?

17 Nondum consideratis quòd

ἐκπορευόμενον εἰς τὸ στόμα, εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται ;

18 Τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος, ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχονται, κακείνα κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον.

19 Ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ φονηραὶ, φόνου, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.

20 Ταῦτά ἐστί τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἐνίκτοις χρεστὶ φαγεῖν, οἱ κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκείθεν ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος.

22 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ Χανααναία ἀπὸ τῶν ὄριων ἐκείνων ἐξελθοῦσα, ἐκράυγασεν, αὐτῷ λέγουσα· Ἐλέησον με, Κύριε, ἐπὶ Δαβὶδ, ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.

23 Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον· Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἤρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κραζει ὀκνησθεὶς ἡμῶν.

24 Ὁ δὲ ἀπεκριθεὶς, εἶπεν· Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ.

25 Ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσπαύεται αὐτῷ, λέγουσα· Κύριε, βοήθει μοι.

26 Ὁ δὲ ἀπεκριθεὶς, εἶπεν· Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.

27 Ἡ δὲ εἶπε· Ναὶ Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίου ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.

28 Τότε ἀπεκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῇ· Ὁ γύναι, μεγάλη σου

omne ingrediens in os, in ventrem cedit, et in secessum eji-citur ?

18 At exeuntia de ore, de corde prodeunt, et illa communem faciunt hominem.

19 De enim corde exeunt ratiocinationes malæ, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemias

20 Hæc sunt communem facientia hominem. Verùm illotis manibus manducare, non communem facit hominem.

21 Et egressus inde Jesus, secessit in partes Tyri et Sidonis.

22 Et ecce mulier quædam Chananzæ à finibus illis egressa, clamavit ei, dicens : Misere-re mei Domine fili David : filia mea malè dæmonizatur.

23 Ille autem non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli ejus rogabant eum, dicentes, Absolve eam, quia clamat post nos.

24 Ipse autem respondens ait : Non legatus sum si non ad oves perditas domus Israël

25 Illa autem veniens adorabat eum, dicens : Domine, succurre mihi.

26 Qui verò respondens, ait : Non est pulchrum fumere panem filiorum, et jacere catellis.

27 Illa autem ait : utique Domine : etenim catelli edunt de micis cadentibus de mensa dominorum suorum.

28 Tunc respondens Jesus, ait illi : O mulier, magna tua

ἡ πίστις· γενήθητω σοι ὡς θέλεις. Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

29 Καὶ μεταβάς ἐκείθεν ὁ Ἰησοῦς, ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἀναβάς εἰς τὸ ὄρος, ἐκάθητο ἐκεῖ.

30 Καὶ προσήλθοι αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς, τυφλοὺς, κωφοὺς, κυλλοὺς, καὶ ἑτέρους πολλοὺς· καὶ ἐβήσαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

31 Ὡστε τοὺς ὄχλους θαυμάσασαι, βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ.

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπε· Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπολύσαι αὐτοὺς νήστευσι οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.

33 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσασαι ὄχλον τοσοῦτον;

34 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.

35 Καὶ ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν.

36 Καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύδας, εὐχαριστήσας, ἔκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ ὄχλῳ.

37 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ σφυρίδας πλῆρεις.

fides : fiat tibi sicut vis. Et nata est filia ejus ab hora illa.

29 Et transiens inde Jesus, venit juxta mare Galilææ. Et ascendens in montem, sedebat ibi.

30 Et adierunt eum turbæ multæ, habentes cum seipsis claudos, cæcos, mutos, mancos, et alios multos, et projecerunt eos ad pedes Jesu, et curavit eos.

31 Ita ut turbas mirari aspicientes mutos loquentes, debiles sanos, claudos ambulantes, et cæcos aspicientes, et glorificabant Deum Israël.

32 At Jesus advocans discipulos suos, ait : Visceribus commoveor super turbam : quia jam dies tres admanent mihi, et non habent quid manducent : et absolvere eos jejunos non volo, nequando deficiant in via.

33 Et dicunt ei discipuli ejus : Unde nobis in deserto panes tot, ut saturare turbam tantam ?

34 Et ait illis Jesus : Quot panes habetis ? Illi autem dixerunt : Septem, et paucos pisciculos.

35 Et præcepit turbis recumbere super terram.

36 Et accipiens septem panes et pisces, gratias agens fregit, et dedit discipulis suis, ad discipuli turbæ :

37 Et comederunt omnes, et saturati sunt : et tulerunt redundantiam fragmentorum, septem sportas plenas.

38 Οἱ δὲ ἐσθίωντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

39 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἐβέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια Μαγδαλά.

Κεφ. κ'. 16.

1 **Κ**Αὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι, πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδείξαι αὐτοῖς.

2 Ὁ δὲ ἀπεκρίθεις, εἶπεν αὐτοῖς· Ὁψίας γενομένης λέγετε, Εὐδία· πυρρᾶζει γὰρ ὁ οὐρανός.

3 Καὶ πρωῒ, Σήμερον χειμῶν πυρρᾶζει γὰρ στεγνάζων ὁ οὐρανός. Ὑποκριταί, τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε.

4 Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δίδθησεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωάνᾳ τοῦ προφήτου. Καὶ καταλειπὼν αὐτοὺς, ἀπῆλθε.

5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν, ἐπελάβοντο ἄρτους λαβεῖν.

6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

7 Οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες· Ὅτι ἄρτους ἐκ ἐλάβομεν.

8 Γνωὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί δικαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ἀλογίστατοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε;

9 Οὐπω νοεῖτε, ἐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κριθίνους ἐλάβετε;

10 Οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν

38 At vescentes erant quatuor mille homines, præter mulieres et pueros.

39 Et absolvens turbas, ascendit in navigium, et venit in fines Magdala.

CAPUT XVI.

1 **E**T accedentes Phariseæ et Sadducæi tentantes, rogaverunt eum signum de cælo ostendere eis

2 Is autem respondens, ait illis : Vespere facto, dicitis : Serenitas : rubet enim cælum.

3 Et manè, Hodie tempestas : rubet enim triste cælum. Hypocritæ, illam quidem faciem cæli nostis dijudicare : at signa temporum non potestis ?

4 Generatio mala et adultera signum inquit : et signum non dabitur ei, si non signum Jonæ Prophetæ : et relinquens eos, abiit.

5 Et venientes discipuli ejus in ulterius littus, oblitus sunt panes sumere.

6 At Jesus dixit illis : Intuemini et attendite à fermento Phariseorum et Sadducæorum.

7 Illi verò ratiocinabantur in seipsis, dicentes : Quia panes non accepimus.

8 Sciens autem Jesus, dixit illis : Quid ratiocinamini in vobis ipsis, exiguæ fidei, quia panes non sumpsistis ?

9 Nondum intelligitis neque recordamini quinque panes quinque milium, et quot cophinos sumpsistis ?

10 Neque septem panes qua-

ετραυαρχιλίων, και πένσας σφυρι-
δας ἐλάξετε ;

11 Πῶς οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐ περι-
ἄρτου εἶπον ὑμῖν, προσέχειν ἀπὸ
τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων και Σαδ-
δουκαίων ;

12 Τότε συνήκαν, ὅτι οὐκ εἶπε
προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου,
ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρι-
σαίων και Σαδδουκαίων.

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ
μέρη Καισαρίας τῆς Φιλίππου,
ἤρῳτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων·
Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι,
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ;

14 Οἱ δὲ εἶπον, Οἱ μὲν, Ἰωάννην
τὸν Βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ, Ἠλίαν·
ἕτεροι δὲ, Ἰερμιάν, ἢ ἓνα τῶν
προφητῶν.

15 Λέγει αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα
με λέγετε εἶναι ;

16 Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέ-
τρος, εἶπε· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς
τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.

17 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς,
εἶπεν αὐτῷ· Μακάριος εἶ Σίμων
βἄρ Ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ και αἷμα οὐκ
ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ με,
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

18 Καὶ γὰρ δὲ σοι λέγω, ὅτι σὺ
εἶ Πέτρος, και ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέ-
τρα οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν·
και πύλαι ᾄδου οὐ κατασχύσουσιν
αὐτῆς·

19 Καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς
βασιλείας τῶν οὐρανῶν· και ὃ ἐὰν
δήσης ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον
ἐν τοῖς οὐρανοῖς· και ὃ ἐὰν λύσης
ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν
τοῖς οὐρανοῖς.

20 Τότε διστειλάτο τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ, ἵνα μηδενὶ εἰπωσιν, ὅτι
αὐτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστός.

21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς

tuor millium, et quot sportas
sumpsistis ?

11 Quomodo non intelligitis
quia non de pane dixi vobis
attendere à fermento Pharisæ-
orum et Sadducæorum ?

12 Tunc intellexerunt, quia
non dixerit attendere à fermento
panis, sed à doctrina Phari-
sæorum et Sadducæorum.

13 Veniens autem Jesus in
partes Cæsareæ Philippi, in-
terrogabat discipulos suos, di-
cens : Quem me dicunt homi-
nes esse, filium hominis ?

14 Illi verò dixerunt : Hi
quidem Joannem Baptistam :
alii autem Eliam : alii verò
Hieremiam, aut unum Prophe-
tarum.

15 Dicit illis : Vos autem
quem me dicitis esse ?

16 Respondens autem Simon
Petrus, dixit : Tu es Christus
filius Dei vivi.

17 Et respondens Jesus,
dixit ei : Beatus es Simon Bar-
jona, quia caro et sanguis non
revelavit tibi, sed Pater meus
qui in cælis.

18 Et ego autem tibi dico,
quia tu es Petrus, et super hac
pætra ædificabo meam ecclesiam :
et portæ inferi non præ-
valebunt ei.

19 Et dabo tibi claves regni
cælorum : Et quodcumque liga-
veris super terram, erit ligatum
in cælis : et quodcumque solve-
ris super terram, erit solutum
in cælis.

20 Tunc præcepit discipulis
suis, ut nemini dicerent quia
ipse esset Jesus Christus.

21 Ex tunc cæpit Jesus os-

δεικνύον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτοὺς ἀπελθεῖν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων, καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

22 Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος, ἤρξατο θαιτιμᾶν αὐτῷ, λέγων· Ἰδώς σοι Κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο.

23 Ὁ δὲ στραφεὶς, εἶπε τῷ Πέτρῳ· Ὑπάγε ὀπίσω μου Σατανᾶ, σκάνδαλόν μου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀναρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθήτω μοι·

25 Ὃς γὰρ ἂν θέλη τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σώσει, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θηκεν ἑμοῦ, εὐρήσει αὐτήν.

26 Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, εἰάν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;

27 Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ· καὶ τότε ἀποδώσει ἕκαστῳ κατὰ τὴν ἐράξιν αὐτοῦ.

28 Ἀμήν λέγω ὑμῖν, εἰσὶ σινεσ τῶν ὧδὸς ἐσθραπτῶν, οἳ τινες οὐ μὴ γέυσωσι θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἔρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

Κεφ. ιζ'. 17.

1 **Κ**Αὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, καὶ Ἰακώβον, καὶ Ἰωάννην

tendere discipulis suis, quia oporteret eum abire in Hierosolyma, et multa pati à Senioribus, et principibus Sacerdotum, et Scribis, et occidi, et tertiâ die excitari.

22 Et assumens eum Petrus, cœpit increpare illum, dicens : Clemens tibi Domine : non erit tibi hoc.

23 Is verò conversus, dixit Petro : Vade post me Satana, scandalum mihi es : quia non sapis ea quæ Dei, sed ea quæ hominum.

24 Tunc Jesus dixit discipulis suis : Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me.

25 Qui enim voluerit animam suam servare, perdet eam : qui autem perdiderit animam suam propter me, inveniet eam.

26 Quid enim juvatur homo, si mundum universum lucretur, at animam suam mulctetur ? Aut quam dabit homo permutationem animæ suæ ?

27 Futurus est enim Filius hominis venire in gloria Patris sui cum angelis suis : et tunc reddet unicuique secundum actionem ejus.

28 Amen dico vobis, sunt quidam hic stantium, qui non gustabunt mortem, donec videant Filium hominis venientem in regno suo.

CAPUT XVII.

1 **ET** post dies sex assumit Jesus Petrum, et Jacobum, et Joannem fratrem ejus :

τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ἰσραηλὸν κατ' ἰδίαν.

2 Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος· τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκά ὡς τὸ φῶς.

3 Καὶ ἰδοὺ, ὠφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἡλίας, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες.

4 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπε τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῆ μίαν, καὶ μίαν Ἡλίας.

5 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκέασεν αὐτούς· καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε.

6 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταί, ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

7 Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς, ἤψατο αὐτῶν, καὶ εἶπεν· Ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε.

8 Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.

9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Μηνδεὶ εἴπητε τὸ ὄραμα, ἕως ἃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ.

10 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταί αὐτοῦ, λέγοντες· Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι Ἡλίαν δεῖ εἰσεῖν πρῶτον;

11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἡλίας μὲν ἔρχεται πρῶτον, καὶ ἀποκαταστήσει πάντα.

12 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Ἡλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτὸν· ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ, ὅσα ἠθέλη-

et ducit illos in montem excelsum privatè.

2 Et transfiguratus est ante eos, et resplenduit facies ejus sicut Sol, at vestimenta ejus facta sunt candida ut lux.

3 Et ecce apparuerunt illis Moses et Elias, cum eo colloquentes.

4 Respondens autem Petrus, dixit Jesu : Domine, pulchrum, est nos hic esse : si vis, faciamus hic tria umbracula, tibi unum, et Mosi unum, et unum Eliæ.

5 Adhuc eo loquente, ecce nubes lucida obumbravit eos. Et ecce vox de nube, dicens : Hic est filius meus dilectus, in quo benè acquievi : ipsum audite.

6 Et audientes discipuli, ceciderunt in faciem suam, et timerunt valde.

7 Et accedens Jesus, tetigit eos, et ait : Surgite, et ne metuite.

8 Levantes autem oculos suos, neminem viderunt, si non Jesum solum.

9 Et descendantibus illis de monte, præcepit illis Jesus, dicens : Nemini dixeritis visionem, donec filius hominis à mortuis resurgat.

10 Et interrogaverunt eum discipuli ejus, dicentes : Quid ergo Scribæ dicunt, quod Eliam oporteat venire primùm ?

11 At Jesus respondens, ait eis : Elias quidem venit primùm, et instaurabit omnia.

12 Dico autem vobis, quia Elias jam venit, et non cognoverunt eum : sed fecerunt in

σαν ἔτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπὲρ αὐτῶν.

13 Τότε συνῆκαν οἱ μαθηταί, ὅτι ἐστὶ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

14 Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσήλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος, γονυπετιῶν αὐτῷ,

15 Καὶ λέγων· Κύριε, ἐλέησέν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιαζοται, καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ.

16 Καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι.

17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ὡ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε ἀνεξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ἴδε.

18 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαίμόνιον· καὶ ἐβραβεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

19 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν, εἶπον· Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;

20 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, εἴαν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπης, ἐρεῖτε τῷ ὄρει· τοῦτω μεταβῆθι ἐνταῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσῃ ὑμῖν.

21 Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστεία.

22 Ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραχθῆσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.

eo quæcumque voluerunt. Sic et filius hominis futurus est pati ab eis.

13 Tunc intellexerunt discipuli, quia de Joanne Baptista dixit eis.

14 Et venientibus eis ad turbam, accessit ad eum homo adgeniculatus ipsi.

15 Et dicens : Domine, miserere meo filio, quia lunaticus est et malè patitur, sæpè enim cadit in ignem, et crebrò in aquam.

16 Et attuli eum discipulis tuis, et non potuerunt eum curare.

17 Respondens autem Jesus, ait : O generatio incredula et perversa : usque quando ero cum vobis ? usque quando tolerabo vos ? Ferte mihi illum huc.

18 Et increpavit illum Jesus, et exiit ab eo dæmonium, et curatus est puer ex hora illa

19 Tunc accedentes discipuli Jesu privatim, dixerunt : Propter quid nos non potuimus ejicere illum ?

20 At Jesus dixit illis : Propter incredulitatem vestram. Amen quippe dico vobis, si habueritis fidem sicut granum sinapis, denunciabitis monti huic, Transi hinc illuc, et transibit : et nihil impossibile erit vobis.

21 Hoc autem genus non ejicitur, si non in oratione et jejunio.

22 Versantibus autem eis in Galilæa, dixit illis Jesus : Futurus est Filius hominis tradi in manus hominum.

23 Καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. Καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

24 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναοῦμ, προσῆλθον οἱ τὰ διδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ, καὶ εἶπον· Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τέλει τὰ διδραχμα;

25 Λέγει, Ναί. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τὰ τέλη, ἢ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;

26 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἄραγε ἐλεύθεροὶ εἰσιν οἱ υἱοί.

27 Ἴνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεῖς εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἄρον· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὐρήσεις στατήρα· ἐκείνον λαβὼν, δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

Κεφ. ιη. 18.

1 **Ε**Ν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες· Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;

2 Καὶ προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς παιδίον, ἕστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν,

3 Καὶ εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε, καὶ γένηθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσελθῆτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

4 Ὅστις ἔν ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, ἕτος ἐστὶν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν·

5 Καὶ ὅς ἐὰν δέξῃται παιδίον

23 Et occident eum, et tertiâ die excitabitur. Et contristati sunt vehementer.

24 Venientibus autem illis in Capernaum, accesserunt didrachma sumentes Petro, et dixerunt : Magister vester non solvit didrachma ?

25 Ait, Etiam. Et quum intrasset in domum, prævenit eum Jesus, dicens : Quid tibi videtur, Simon ? reges terræ à quibus accipiunt tributa vel census ? à filiis suis, an ab alienis ?

26 Dixit illi Jesus : Ab alienis. Dixit illi Jesus : Ergo liberi sunt filii.

27 Ut autem non scandalizemus eos, Vadens ad mare, mitte hamum : et ascendentem primum piscem tolle : et aperiens os ejus, invenies staterem : illum sumens, da eis pro me et te.

CAPUT XVIII.

1 **I**N illa hora accesserunt discipuli Jesu, dicentes : Quisnam major est in regno cælorum ?

2 Et advocans Jesus puerulum, statuit eum in medio eorum.

3 Et dixit : Amen dico vobis, si non conversi fueritis, et efficiamini sicut pueruli, nequaquam intrabitis in regnum cælorum.

4 Quicumque ergo humiliaverit seipsum ut puerulus iste, hic est major in regno cælorum.

5 Et qui susceperit pueru-

τοιούτων ἐπὶ τοῦ ὀνόματί μου, ἡμεῖς ὀφείλομεν δεχέσθαι.

6 Ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων, τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ συμφέρει αὐτῷ, ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνίκος ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγῃ τῆς θαλάσσης.

7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἁκαίῳ, δι' ἧς τὸ σκάνδαλον ἔρχεται.

8 Εἰ δὲ ἡ χεὶρ σου, ἢ ὁ ποὺς σε σκανδαλίζει σε, ἀποκοψὲν αὐτὰ, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοὶ ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν, ἢ κυλλὸν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα, βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.

9 Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίζει σε, ἔξελθε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοὶ ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

10 Ὁρᾶτε, μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γάρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντός βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

11 Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

12 Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἂν γένηται πρὸς ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἐν ἑξῆς αὐτῶν· οὐχὶ ἀφοῖς τὰ ἐνενήκονταεπτά, ἐπὶ τὰ ὄρη προσευθεῖς, ζητεῖ τὸ πλανώμενον;

13 Καὶ ἂν γένηται εὐρεῖν αὐτὸ, ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκονταεπτά, τοῖς μὴ πλανημένοισι.

lum talem unum in nomine meo, me suscipit :

6 Qui autem scandalizaverit unum parvorum horum, credentium in me, confert ei, ut suspendatur mola asinaria in collo ejus, et demergatur in pelago maris.

7 Væ mundo à scandalis : Necessè enim est venire scandala : verumtamen væ homini illi, per quem scandalum venit.

8 Si autem manus tua, vel pes tuus scandalizat te, abscinde ea, et jace abs te : pulchrum tibi est ingredi ad vitam claudum vel mancum, quam duas manus vel duos pedes habentem, jaci in ignem æternum.

9 Et si oculus tuus scandalizat te, erue eum, et jace abs te : pulchrum tibi est unoculum in vitam intrare, quam duos oculos habentem jaci in gehennam ignis.

10 Attendite ne despiciatis unum parvulorum horum : dico enim vobis, quia angeli eorum in cælis per omne aspiciunt faciem Patris mei, qui in cælis.

11 Venit enim Filius hominis salvare perditum.

12 Quid vobis videtur? si fuerint alicui homini centum oves, et erraverit una ex eis : nonne relinquens nonaginta novem, in montes vadens quærit errantem?

13 Et si fiat invenire eam, amen dico vobis, quia gaudet super ea magis, quam super nonaginta novem non aberrantibus.

14 Οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἡμ-
προσθέν τοῦ πατρὸς ὑμῶν, τοῦ ἐν
οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται εἰς τῶν μι-
κρῶν τούτων.

15 Ἐὰν δὲ ἀμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ
ἀδελφός σου, ὑπάγε, καὶ βλαγήσον
αὐτὸν μετὰ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου·
ἐὰν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀ-
δελφόν σου.

16 Ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παρή-
λαβε μετὰ σοῦ ἑπὶ ἑνα ἢ δύο· ἵνα
ἔτι στόματος δύο μαρτύρων ἢ τρι-
ῶν σταθῇ πᾶν ῥήμα.

17 Ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν,
εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς
ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοὶ
ὡσπερ ὁ ἔθnikός κ' ὁ τελώνης.

18 Ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν
δῆσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα
ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε
ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ
οὐρανῷ.

19 Πάλιν ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι
ἐὰν δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς
γῆς περὶ παντὸς πράγματος, ἔ' ἐὰν
αἰτήσωσιν, γενήσεται αὐτοῖς πα-
ρὰ τοῦ πατρὸς μου, τοῦ ἐν οὐρα-
νοῖς.

20 Οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συν-
ηγμένοι εἰς τὸ ἕμὸν ὄνομα, ἐκεῖ ἐμὶ
ἐν μέσῳ αὐτῶν.

21 Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέ-
τρος, εἶπε· Κύριε, πόσας ἀμαρ-
τήσας εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ
ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις;

22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Οὐ
λέγω σοι, ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως
ἑβδομηκοντάκις ἑπτά.

23 Διὰ τοῦτο ὁμοιωθὲν ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασι-
λεῖ, ὃς ἠθέλησε συναῖρα λόγον μετὰ
τῶν δούλων αὐτοῦ.

24 Ἀρχαμένου δὲ αὐτοῦ συναί-
ρειν, προσηνέχθη αὐτῷ εἰς ὄφειλέ-
της μυρίων ταλάντων·

14 Sic non est voluntas ante
Patrem vestrum qui in cælis,
ut pereat unus parvulorum ho-
rum.

15 Si autem peccaverit in
te frater tuus, vade, et corripe
eum inter te et ipsum solum :
Si te audierit, lucratus es fra-
trem tuum.

16 Si autem non audierit,
assume cum te adhuc unum vel
duos : ut in ore duorum testium
vel trium stet omne verbum.

17 Si autem neglexerit eos,
dic ecclesiæ : si autem et ec-
clesiam neglexerit, sit tibi sicut
ethnicus et publicanus.

18 Amen dico vobis, quæ-
cumque ligaveritis super ter-
ram, erunt ligata in cælo : et
quæcumque solveritis super
terram, erunt soluta in cælo.

19 Iterum dico vobis, quia
si duo vestrum consenserint
super terram de omni re quam-
cumque petierint, fiet illis à
Patre meo qui in cælis.

20 Ubi enim sunt duo vel
tres coacti in meo nomine, ibi
sum in medio eorum.

21 Tunc accedens ad eum
Petrus, dixit : Domine, quoties
peccabit in me frater meus, et
dimittam ei ? usque septies ?

22 Dicit illi Jesus : Non dico
tibi, usque septies, sed usque
septuagies septem.

23 Propter hoc assimilatum
est regnum cælorum homini
regi, qui voluit conferre ratio-
nem cum servis suis.

24 Incipiente verò ipso con-
ferre, oblatu est ei unus debi-
tor decies mille talentorum·

25 Μὴ ἔχοντες δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πρᾶξῃναι, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοῦναι.

26 Πισῶν ἔν ὁ δούλος προσεκίνει αὐτῷ λέγων· Κύριε, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα σοὶ ἀποδώσω.

27 Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου, ἀπέλυσεν αὐτὸν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ.

28 Ἐξελθὼν δὲ ὁ δούλος ἐκείνος, εὔρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια· καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπηγε, λέγων· Ἀπέδος μοι, εἴτι ὀφείλεις.

29 Πισῶν ἔν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, παρεκάλει αὐτὸν, λέγων· Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι.

30 Ὁ δὲ οὐκ ᾔθελεν· ἀλλ' ἀπελθὼν, ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ἕως ἃ ἀποδώ τὸ ὀφειλόμενον.

31 Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα, ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ γενόμενα.

32 Τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ, λέγει αὐτῷ· Δούλε πονηρῆ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκα σοι, ὅπει παρεκάλεισάς με·

33 Οὐκ εἶδες καὶ σε ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγὼ σε ἠλέησα;

34 Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως ἃ ἀποδώ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ.

35 Οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐκράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφήτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν.

25 Non habente autem illo reddere, jussit eum dominus ejus venundari, et uxorem ejus, et filios, et omnia quæ habebat, et reddi.

26 Procidens autem servus adorabat eum, dicens : Domine, longanimis esto erga me, et omnia tibi reddam.

27 Commotus visceribus autem dominus servi illius, absolvit eum, et mutuum dimisit ei.

28 Egressus autem servus ille, invenit unum conservorum suorum, qui debebat ei centum denarios : et apprehendens eum suffocabat, dicens : Redde mihi quod debes.

29 Procidens ergo servus ejus ad pedes ejus, rogabat eum, dicens : Longanimis esto in me, et omnia reddam tibi.

30 Ille autem noluit : sed abiens conjecit eum in custodiam, donec redderet debitum.

31 Videntes autem conservi ejus facta, contristati sunt valde : et venientes declaraverunt domino suo omnia facta.

32 Tunc advocans illum dominus suus dicit illi : Serve nequam, omne debitum illud dimisi tibi, quoniam advocasti me.

33 Nonne oportuit et te misereri conservi tui, sicut et ego tui miseratus sum ?

34 Et iratus dominus ejus tradidit eum tortoribus, quoad usque redderet universum debitum ei.

35 Sic et Pater meus cælestis faciet vobis, si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris lapsus eorum.

Κεφ. ιθ'. 19.

1 **Κ**Αὶ ἐγένετο, ὅτε ἐπέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τοῦτους, μετήρην ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας, πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

2 Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

3 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, περιάζοντες αὐτὸν, καὶ λέγοντες αὐτῷ· Εἰ ἔξοστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν;

4 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἀνέγνωτε, ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς;

5 Καὶ εἶπεν· Ἐνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ· καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

6 Ὡστε οὐκ ἔτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ ἔν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.

7 Λέγουσιν αὐτῷ· Τί ἔν Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν;

8 Λέγει αὐτοῖς· Ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν ἕτω.

9 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, εἰ μὴ ἐκὶ πορνείας, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται· ἢ ὁ ἀπολυμένην γαμήσας, μοιχᾶται.

10 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Εἰ ἕτως ἔστιν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναίκος, οὐ συμφέρει γαμήσται.

CAPUT XIX.

1 **E**T factum est quum consummasset Jesus sermones istos, transtulit se à Galilæâ, et venit in fines Judææ trans Jordanem.

2 Et sequutæ sunt eum turbæ multæ : et curavit eos ibi.

3 Et accesserunt ad eum Pharisæi tentantes eum, et dicentes ei : Si licet homini absolvere uxorem suam juxta omnem causam ?

4 Qui verò respondens ait eis : Non legistis, quia faciens ab initio, masculinum et fœminam fecit eos ?

5 Et dixit : Propter hoc dimittet homo patrem, et matrem, et adhaerebit uxori suæ : et erunt duo in carnem unam.

6 Itaque non amplius sunt duo, sed caro una. Quod ergo Deus conjunxit, homo non separet.

7 Dicunt illi : Quid ergo Moses mandavit dare libellum discessionis, et absolvere eam ?

8 Ait illis : Quòd Moses ad duritiam cordis vestri permisit vobis absolvere uxores vestras : ab initia autem non factum est ita.

9 Dico autem vobis, Quia quicumque absolverit uxorem suam, nisi super fornicatione, et duxerit aliam, mœchatur : et dimissam ducens, mœchatur.

10 Dicunt ei discipuli ejus : Si ita est causa hominis cum uxore, non confert nubere.

11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ πάν-
τες χωρῶσι τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ'
οἷς δέδοται.

12 Εἰσὶ γὰρ εὐνῆχοι, οἵτινες
ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγοννήθησαν ἕ-
στω· καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐ-
νοουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καὶ
εἰσὶν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνοούχισαν
ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐ-
ρανῶν. Ὁ δυνάμενος χωρεῖν, χω-
ρεῖται.

13 Τότε προσητέχθη αὐτῷ παι-
δία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς,
καὶ προσεύξεται· οἱ δὲ μαθηταὶ
ἐπετίμησαν αὐτοῖς.

14 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄφες
τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ
εἰσεῖν πρὸς με· τῶν γὰρ τοιούτων
ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

15 Καὶ ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖ-
ρας ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

16 Καὶ ἰδοὺ, εἷς προσελθὼν, εἶ-
πεν αὐτῷ· Διδάσκαλε ἀγαθὲ, εἰ
ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν
αἰώνιον;

17 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Τί με
λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ
μὴ εἷς, ὁ Θεός· εἰ δὲ θέλεις εἰσε-
ελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς
ἐντολάς.

18 Λέγει αὐτῷ, Ποίας; Ὁ δὲ
Ἰησοῦς εἶπε· Τὸ· Οὐ φονεύσεις·
Οὐ μοιχεύσεις· Οὐ κλέψεις· Οὐ
ψευδομαρτυρήσεις.

19 Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν
μητέρα· καὶ, Ἀγαπήσεις τὸν πλη-
σίον σου ὡς σεαυτὸν.

20 Λέγει αὐτῷ ὁ νσανίσκος·
Πάντα ταῦτα ἐφυλαξάμην ἐκ νεό-
τητός μου· τί ἔτι ὑστερῶ;

21 Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ θέ-
λεις τέλειος εἶναι, ὑπάγε, πώλησόν
σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ δός κλω-
χοῖς καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ·
καὶ ἑσῦρο, ἀκολούθει μοι.

11 Ille verò dixit illis : Non
omnes capiunt verbum istud,
sed quibus datum est.

12 Sunt enim eunuchi, qui
de utero matris nati sunt sic :
et sunt eunuchi, qui castrati
sunt ab hominibus : et sunt eu-
nuchi, qui castraverunt seipsos
propter regnum caelorum. po-
tens capere, capiat.

13 Tunc oblatis sunt ei pue-
ruli, ut manus imponeret eis,
et oraret : At discipuli incre-
pabant eos.

14 At Jesus ait : Sinite pue-
rulos, et ne prohibete eos ve-
nire ad me : nam talium est
regnum caelorum.

15 Et imponens eis manus,
abiit inde.

16 Et ecce unus accedens,
ait illi : Magister bone, quid
boni faciam, ut habeam vitam
aeternam ?

17 Ipse verò dixit ei : Quid
me dicis bonum ? nemo bonus
si non unus, Deus. Si autem
vis ingredi ad vitam, serva
mandata.

18 Dicit illi : Quae ? At Je-
sus dixit : hoc, Non occides :
Non adulterabis : Non furabe-
ris : Non falsò testaberis :

19 Honora patrem tuum et
matrem : et : Diliges proximi-
mum tuum sicut teipsum.

20 Dicit illi adolescens :
Omnia haec custodivi à juven-
tute mea : quid adhuc deficio ?

21 Ait illi Jesus : Si vis per-
fectus esse, vade, vende tuam
substantiam, et da pauperibus
et habebis thesaurum in caelo
et veni, sequere me.

22 Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον, ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

24 Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τρυφήματος ξαφίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

25 Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες· Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι ;

26 Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ Θεῷ πάντα δύνατά ἐστι.

27 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· Ἰδοῦ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν ;

28 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ καλογγενσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ.

29 Καὶ πᾶς ὃς ἀφήκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἢνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει.

30 Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ ἔσχατοι, πρῶτοι.

22 Audiens autem adolescens verbum, abiit tristis : erat enim habens possessiones multas.

23 At Jesus dixit discipulis suis : Amen dico vobis, quia difficile dives intrabit in regnum cælorum.

24 Iterum autem dico vobis, facilius est camelum per foramen acus transire, quam divitem in regnum Dei intrare.

25 Audientes autem discipuli ejus, mirabantur valde, dicentes : Quis ergo potest servari ?

26 Aspiciens autem Jesus, dixit illis : Apud homines hoc impossibile est, apud autem Deum omnia possibilia sunt.

27 Tunc respondens Petrus, dixit ei : Ecce nos reliquimus omnia, et sequuti sumus te : quid ergo erit nobis ?

28 At Jesus dixit illis : Amen dico vobis, quod vos sequuti me, in regeneratione, quum sederit Filius hominis in throno gloriæ suæ, sedebitis et vos super duodecim thronos, judicantes duodecim tribus Israël.

29 Et omnis qui reliquerit domos, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut natos, aut agros, propter nomen meum, centuplum accipiet, et vitam æternam hæreditabit.

30 Multi autem erunt primi novissimi : et novissimi, primi.

Κεφ. κ'. 20.

1 **Ο**Μοία γάρ ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτῳ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

2 Συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ ὀνηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

3 Καὶ ἐξελθὼν περὶ τὴν τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς·

4 Καλεῖσίνους εἶπεν, ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα· καὶ ὁ εἶπεν ἡ δίκαιον, δώσω ὑμῖν.

5 Οἱ δὲ ἀπήλθον. Πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἑνάτην ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως.

6 Περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἐξελθὼν, εὔρεν ἄλλους ἐστῶτας ἀργούς, καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί ᾧδε ἐστίκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί;

7 Λέγουσιν αὐτῷ· Ὅτι οὐδείς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. Λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὁ εἶπεν ἡ δίκαιον, λήψεσθε.

8 Ὁψίας δὲ γενομένης, λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιστρέφῳ αὐτοῦ· Κάλυσον τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθόν, ἀρχάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων, ἕως τῶν πρώτων.

9 Καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν, ἔλαβον ἀνα δηνάριον.

10 Ἐλθόντες δὲ οἱ πρώτοι, ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήφονται· καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνα δηνάριον.

11 Λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου,

CAPUT XX.

1 **S**IMILE enim est regnum cælorum homini patri-familias, qui exiit cum diluculo conducere operarios in vineam suam.

2 Conveniens autem cum operariis ex denario diem, misit eos in vineam suam.

3 Et egressus circa tertiam horam, vidit alios stantes in foro otiosos :

4 Et illis dixit : Abite et vos in vineam : et quod fuerit justum dabo vobis.

5 Illi autem abierunt. Iterum exiens circa sextam et nonam horam, fecit similiter.

6 Circa verò undecimam horam exiens, invenit alios stantes otiosos, et dicit illis : Quid hic statis totam diem otiosi ?

7 Dicunt ei : Quia nemo nos mercede conduxit. Dicit eis : Ite et vos in vineam, et quod fuerit justum, sumetis.

8 Vespere autem facto, dicit dominus vineæ procuratori suo : Voca operarios et redde illis mercedem, incipiens à novissimis usque ad primos.

9 Et venientes qui circa undecimam horam, acceperunt singuli denarium.

10 Venientes autem primi, arbitrati sunt quòd plus essent accepturi : et acceperunt et ipsi singuli denarium.

11 Accipientes autem murmurabant adversus patrem familias,

12 Λέγοντες· Ὅτι ἔτσι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσως ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς βασιτάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν καύσωνα.

13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν ἐνὶ αὐτῶν· Ἐταίρε, οὐκ ἀδικῶ σε· ἐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι·;

14 Ἔργον τὸ σὸν, καὶ ὑπαγε· Δέλω δὲ τοῦτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναί ὡς καὶ σοι.

15 Ἡ οὐκ ἔξεστι μοι ποιῆσαι ὃ Δέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμὸς σου πονηρὸς ἐστίν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθὸς εἰμι;

16 Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι, καὶ οἱ πρῶτοι, ἔσχατοι· πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοὶ.

17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσόλυμα, παρέλαβε τοὺς δώδεκα μαθητάς κατ' ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς·

18 Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ·

19 Καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι, καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

20 Τότε προσήλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου, μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνούσα, καὶ αἰτούσα τι παρ' αὐτοῦ.

21 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Τί θέλεις; Λέγει αὐτῷ, Εἰπέ ἵνα καθίσωσιν ἔτσι οἱ δύο υἱοὶ μου, εἷς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ ἐναντύμων, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

22 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ μέλ-

12 Dicentes : Quid hi novissimi unam horam fecerunt, et pares nobis illos fecisti, portantibus pondus diei, et æstum.

13 Ille verò respondens dixit uni eorum : Amice, non facio injuriam tibi : nonne denario convenisti mecum ?

14 Tolle quod tuum, et abi, volo autem huic novissimo dare sicut et tibi.

15 Aut non licet mihi facere quod volo in meis ? an oculus tuus malus est, quia ego bonus sum ?

16 Sic erunt novissimi, primi : et primi, novissimi. Multi enim sunt vocati, pauci verò electi.

17 Et ascendens Jesus in Hierosolymam, assumpsit duodecim discipulos privatim in via, et ait illis :

18 Ecce ascendimus in Hierosolyma, et Filius hominis tradetur principibus Sacerdotum et Scribis, et condemnabunt eum morte :

19 Et tradent eum Gentibus ad illudendum, et flagellandum, et crucifigendum : et tertiâ die resurget.

20 Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedæi, cum filiis suis, adorans et petens aliquid ab eo.

21 Ille verò dixit ei : Quid vis ? Ait illi : Dic ut sedeant hi duo filii mei, unus à dextris tuis, et unus à sinistris in regno tuo.

22 Respondens autem Jesus, dixit : Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem, quem

λω πίνειν, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι; Λέγουσιν αὐτῷ· Δυνάμεθα.

23 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίοσθε καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ ἐκωνόμων μου, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠετίμασται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου.

24 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγαυάκησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν.

25 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, εἶπεν· Οἴδατε, ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατακυριεύουσιν αὐτῶν.

26 Οὐχ ἔτις δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἐάν θῆλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔστω ὑμῶν διάκονος·

27 Καὶ ὅς ἐάν θῆλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔστω ὑμῶν δοῦλος.

28 Ὡσαύτως ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

29 Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἰεριχῶ, ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς.

30 Καὶ ἰδοὺ· δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παρᾶγει, ἐκραζαν, λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε, υἱὸς Δαβὶδ·

31 Ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μείζον ἐκραζον, λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε, υἱὸς Δαβὶδ·

32 Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς, καὶ εἶπε· Τί θέλετε ποιῆσω ὑμῖν;

33 Λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ἵνα ἀνοχθῶσιν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί.

ego futurus sum bibere, et baptismum, quo ego baptizor, baptizari? Dicunt ei: Possumus.

23 Et ait illis: Quidem calicem meum bibetis, et baptismum quo ego baptizor, baptizabimini: ut sedere à dexteris meis et à sinistris meis, non est meum dare, sed quibus paratum est à Patre meo.

24 Et audientes decem, indignati sunt de duobus fratribus.

25 Verum Jesus advocans eos, ait: Scitis quia principes Gentium dominantur eorum, et magni potestatem exercent eorum.

26 Non ita verò erit in vobis: sed quicumque voluerit in vobis magnus fieri, sit vester minister

27 Et qui voluerit in vobis esse primus, sit vester servus.

28 Sicut Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, et dare animam suam pretium redemptionis pro multis.

29 Et egredientibus illis ab Jericho sequuta est eum turba multa

30 Et ecce duo caeci sedentes secus viam, audientes quod Jesus praeteriret, clamaverunt, dicentes: Miserere nostri Domine fili David.

31 At turba increpabat eos ut tacerent. Illi vero magis clamabant, dicentes: Miserere nostri Domine, fili David.

32 Et stans Jesus vocavit eos, et ait: Quid vultis faciam vobis?

33 Dicunt illi: Domine, ut aperiantur nostri oculi.

34 Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤλατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν· καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Κεφ. αά. 21.

1 **Κ**Αὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἤλθον εἰς Βηθφαγή πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητάς, λέγων αὐτοῖς·

2 Πορεύθητε εἰς τὴν κώμην, εἰς ἀπέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως εὐρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι.

3 Καὶ εἰάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, εἰρεῖτε ὅτι ὁ Κύριος αὐτῶν χρεῖαν ἔχει· εὐθέως δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς.

4 Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ξηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,

5 “Εἶπατε εἰς θυγατρὶ Σιών· Ἰδοὺ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι πρῶτος, καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον, καὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.”

6 Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταί, καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,

7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπεκάθισαν ἐπάνω αὐτῶν.

8 Ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἐστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννον ἐν τῇ ὁδῷ.

9 Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες, ἔκραζον, λέγοντες· Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

10 Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐσεῖσθη πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα· Τίς ἐστὶν ἔτος·

34 Visceribus commotus autem Jesus, tetigit oculos eorum· Et confestim respexerunt eorum oculi, et sequuti sunt eum.

CAPUT XXI.

1 **E**T quum appropinquassent in Hierosolyma, et venissent in Bethphage ad montem Olivarum, tunc Jesus misit duos discipulos, dicens eis :

2 Ite in vicum qui adversum vos : et statim invenietis asinam alligatam, et pullum cum ea : solventes adducite mihi.

3 Et si quis vobis dixerit aliquid, dicite, quia Dominus eorum usum habet : statim autem dimittet eos.

4 Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur effatum per Prophetam, dicentem :

5 Dicite filiæ Sion : Ecce rex tuus venit tibi mansuetus, et insidens super asinam, et pullum filium subjugalis.

6 Euntes autem discipuli et facientes sicut mandavit illis Jesus,

7 Adduxerunt asinam, et pullum, et imposuerunt super eos vestimenta sua, et collocarunt eum desuper eos.

8 At plurima turba straverunt sua vestimenta in via : alii autem cædebant ramos de arboribus, et sternerbant in via.

9 At turbæ præcedentes et sequentes clamabant, dicentes : Hosanna filio David : benedictus veniens in nomine Domini : Hosanna in altissimis.

10 Et intrante eo in Hierosolyma, commota est universa civitas, dicens : Quis est hic ?

11 Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· Οὗτος ἔστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας.

12 Καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψε, καὶ τὰς καθέδρας τῶν παλούντων τὰς περισσεύας.

13 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Γόγραπται· “Ὁ οἶκος μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται.” ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποίησατε σπήλαιον ληστῶν.

14 Καὶ προσῆλθεν αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

15 Ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας· Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ, ἠγανάκησαν.

16 Καὶ εἶπον αὐτῷ· Ἀκούεις τί ἔτι λέγουσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε, ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων καταγγέλλω αἶνον;

17 Καὶ καταλιπὼν αὐτούς, ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν· καὶ ἠυλίσθη ἐκεῖ.

18 Πρωτίας δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν, ἐπέπεισε.

19 Καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ’ αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ, εἰ μὴ φύλλα μόνον· καὶ λέγει αὐτῇ· Μηδέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἐξηρῆθη παραχρῆμα ἡ συκῆ.

20 Καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταί, ἐθαύμασαν, λέγοντες· Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ;

21 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶ-

11 At turbæ dicebant. Hic est Jesus Propheta, qui à Nazaret Galilææ.

12 Et intravit Jesus in templum Dei, et eiciebat omnes vendentes et mercantes in templo, et mensas numulariorum evertit, et cathedras vendentium columbas.

13 Et dicit eis : Scriptum est : Domus mea domus orationis vocabitur : vos autem illam fecistis speluncam latronum.

14 Et accesserunt ad eum cæci et claudi in templo : et sanavit eos.

15 Videntes autem principes Sacerdotum et Scribæ mirabilia quæ fecit, et pueros clamantes in templo, et dicentes : Hosanna filio David, indignati sunt.

16 Et dixerunt ei : Audis quid isti dicunt? At Jesus dicit eis : Utique, nunquam legistis, Quia ex ore infantium, et lactentium perfecisti laudem?

17 Et relinquens ipsos, abiit extra civitatem in Bethaniam, et diversatus est ibi.

18 Manè autem revertens in civitatem, esuriit.

19 Et videns ficum unam secus viam, venit ad eam : et nihil invenit in ea : si non folia tantum : et ait illi : Nunquam ex te fructus fiat in sæculum : et arefacta est continuè ficulnea.

20 Et videntes discipuli, mirati sunt, dicentes : Quomodo continuè aruit ficus?

21 Respondens autem Jesus,

πεν αὐτοῖς. Ἀμήν λέγω ὑμῖν, εἰάν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ὄρει τοῦτῳ εἴπητε· Ἀρῶνται, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται

22 Καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ, πιστεύοντες, λήψασθε

23 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερὸν, προσήλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοὶ ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην;

24 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ λόγον ἓνα· ὃν εἰάν εἴπητέ μοι, καὶ γὰρ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποίω.

25 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ποθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ διαλογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς, λέγοντες· Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν· Διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

26 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων· φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην.

27 Καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ, εἶπον· Οὐκ οἶδαμεν· Ἐφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποίω.

28 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; Ἄνθρωπος εἶχε τέκνα δύο, καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ, εἶπε· Τέκνον, ὑπάγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελώνι μου.

29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Οὐ θέλω· Ὑστερον δὲ μεταμεληθεὶς, ἀπήλθε.

30 Καὶ προσελθὼν τῷ δευτέρῳ, εἶπεν ὡσαύτως· Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς,

ait eis : Amen dico vobis, si habueritis fidem, et non hæsitaveritis, non solum quod ficus facietis, sed et si monti huic dixeritis : Tollere, et jactare in mare, fiet

22 Et omnia quæcumque petieritis in oratione credentes, accipietis.

23 Et venienti ipsi in templum, accesserunt ei docenti principes Sacerdotum, et seniores populi, dicentes : In qua auctoritate hæc facis? et quis tibi dedit auctoritatem hanc?

24 Respondens autem Jesus, dixit eis : Interrogabo vos et ego sermonem unum; quem si dixeritis mihi, et ego vobis dicam in qua auctoritate hæc facio.

25 Baptismus Joannis unde erat? è cælo, an ex hominibus? Illi autem ratiocinabantur apud seipsos, dicentes : Si dixerimus, è cælo : dicet nobis Quare ergò non credidistis illi?

26 Si autem dixerimus, ex hominibus : timemus turbam. omnes enim habent Joannem sicut Prophetam.

27 Et respondentes Jesu, dixerunt : Nescimus. Ait illis et ipse : Nec ego dico vobis in qua auctoritate hæc facio.

28 Quid autem vobis videtur? Homo quidam habebat natos duos : et accedens primo, dixit : Fili, vade, hodie operare in vinea mea.

29 Ille autem respondens, ait : Nolo. Postea autem penitentiam affectus, abiit.

30 Et accedens alteri, dixi similiter. Ille verò respon

είπον Ἐγὼ κύριε· καὶ οὐκ ἀπήλθε.

31 Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς; Ἀγόρευον αὐτῷ, Ὁ πρῶτος· Ἀγὼν αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς· Ἀρὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οἱ τελῶνας καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

32 Ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ ἐκπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶνας καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες ὡς μεταμελήθητε ὑστερον, τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.

33 Ἄλλη παραβολὴν ἀκούσατε. Ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδοσῆσθαι, ἕστηκε ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὴν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὠρυξεν ἐν αὐτῷ ληρὸν, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν.

34 Ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε εἰς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς, λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ.

35 Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ἦν μὲν ἕδρισαν, ἦν δὲ ἀπέκλιταν, ἦν δὲ ἐλιθοβόλησαν.

36 Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρῶτων· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως.

37 Ἵστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων· Ἐντραπήσονται τὸν υἱὸν μου.

38 Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν, εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος, δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ κατὰσχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ.

39 Καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἐξέβαλον ἐξω τοῦ ἀμπελῶνος, καὶ ἀπέκτειναν.

40 Ὅταν ἔνδλη ὁ κύριος τοῦ

dens, ait: Ego Dōmine, et non abiit.

31 Quis ex duobus fecit voluntatem patris? Dicunt ei: Primus. Dicit illis Jesus: Amen dico vobis, quod publicani et meretrices præeunt vobis in regnum Dei.

32 Venit enim ad vos Joannes in via justitiæ: et non credidistis ei: At publicani et meretrices crediderunt ei: vos autem videntes non pœnituitis postea, ad credendum ei.

33 Aliam parabolam audite. Homo quidam erat paterfamilias, qui plantavit vineam, et sepe ei circumposuit, et fodit in ea torcular, et ædificavit turrin, et locavit eam agricolis, et peregrè profectus est.

34 Quum autem appropinquasset tempus fructuum, legavit servos suos ad agricolas accipere fructus ejus.

35 Et accipientes agricolæ servos ejus, hunc quidem ceciderunt, hunc verò occiderunt, illum verò lapidaverunt.

36 Rursum legavit alios servos plures prioribus: et fecerunt illis similiter.

37 Posterius autem misit ad eos filium suum, dicens: Verébuntur filium meum.

38 At agricolæ videntes filium, dixerunt in seipsis: Hic est hæres, venite, occidamus eum, et obtineamus hæreditatem ejus.

39 Et sumentes ejecerunt eum extra vineam, et occiderunt.

40 Quum ergò venerit do

ἀμπελώνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις ;

41 Λέγουσιν αὐτῷ· Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτοὺς, καὶ τὸν ἀμπελώνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τὰς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.

42 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· “ Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ;”

43 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀρθήσεται ἀπ’ ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιῶντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς.

44 Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τῦτον, συνθλασθήσεται· ἐφ’ ὃν δ’ ἂν πέσῃ, λιχμήσει αὐτόν.

45 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ, ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει.

46 Καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπειδὴ ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

Κεφ. κβ'. 22.

1 **Κ**Αὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, λέγων,

2 Ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ·

3 Καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ, καλέσαι τὰς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους· καὶ οὐκ ἤθελον ἔλθεῖν.

4 Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων· Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις· Ἴδού, τὸ ἄριστόν μου ἡ-

minus vineæ, quid faciet agricolis illis ?

41 Aiunt illi : Malos malè perdet ipsos, et vineam locabit aliis agricolis, qui reddent ei fructus in temporibus suis.

42 Dicit illis Jesus : Nunquam legistis in Scripturis : lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli ? à Domino factum est istud : et est mirabile in oculis nostris.

43 Propter hoc dico vobis, quod tolletur à vobis regnum Dei, et dabitur genti facienti fructus ejus.

44 Et cadens super lapidem istum, conquassabitur : super quem verò ceciderit, comminet eum.

45 Et audientes principes Sacerdotum et Pharissæi parabolæ ejus, cognoverunt quod de ipsis diceret.

46 Et quærentes eumprehendere, timuerunt turbas, quoniam sicut Prophetam eum habebant.

CAPUT XXII.

1 **ET** respondens Jesus, iterum dixit eis in parabolis, dicens :

2 Simile factum est regnum cælorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo :

3 Et misit servos suos vocare vocatos ad nuptias : et nolebant venire.

4 Iterum misit alios servos, dicens : Dicite vocatis : Ecce prandium meum paravi, tauri

τοίμασα, οἱ τραπεζοὶ μου καὶ τὰ σι-
τιστὰ τεθωμένα, καὶ πάντα ἱετομα-
δοῦτε εἰς τοὺς γάμους.

5 Οἱ δὲ ἀμελήσαντες, ἀπέλ-
θον· ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν, ὁ δὲ
εἰς τὴν ἑμπορίαν αὐτοῦ.

6 Οἱ δὲ λοιποὶ, κρατήσαντες
τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὑβρίσαν καὶ
ἀπέκταναν.

7 Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς, ὤρ-
γίσθη· καὶ πέμψας τὰ στρατεύμα-
τα αὐτοῦ, ἀπέλωσε τοὺς φονεῖς
ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐπέ-
σκησε.

8 Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτῶν·
Ὁ μὲν γάμος ἱετομὸς ἐστίν, οἱ δὲ
κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι.

9 Πορεύσθε ἕν ἐπὶ τὰς διεξ-
όδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν εὕρητε,
καλέσατε εἰς τοὺς γάμους.

10 Καὶ ἐξελθόντες οἱ δούλοι
ἐκείνοι εἰς τὰς ὁδοὺς, συνήγαγον
πάντας ὄσους εὗρον, πονηροὺς τε καὶ
ἀγαθοὺς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀ-
νακειμένων.

11 Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς
θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους, εἶδεν
ἕκαστον ἀνθρώπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἑνδυ-
μα γάμου.

12 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐταῖρε,
πῶς εἰσῆλθες ὧδε, μὴ ἔχω ἑνδύμα
γάμου; Ὁ δὲ ἐπιμύθη.

13 Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς
διακόνους· Διήσαντες αὐτοῦ πόδας
καὶ χεῖρας, ἄρατε αὐτὸν, καὶ ἐκ-
βάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον·
ἕκαστος ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων.

14 Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ,
ὀλίγοι δὲ ἐλεκτοί.

15 Τότε πορευθέντες οἱ Φαρι-
σαῖοι, συμβούλιον ἔλαβον ὅπως
αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ.

mei et altitia occisa, et omnia
expedita : venite ad nuptias.

5 Illi autem negligentes abi-
erunt : ille quidem in proprium
agrum, ille verò ad mercatu-
ram suam.

6 At reliqui prehendent
servos ejus, contumeliis affe-
cerunt, et occiderunt.

7 Audiens autem rex ille
iratus est : et mittens exercitus
suos, perdidit homicidas illos
et civitatem illorum incendit.

8 Tunc ait servis suis : Qui-
dem nuptiæ expeditæ sunt : qui
autem vocati non fuerunt digni

9 Ite ergo ad compita via-
rum, et quoscumque inveneri-
tis, vocate ad nuptias.

10 Et egressi servi illi in
vias congregaverunt omnes
quos invenerunt, malosque et
bonos : et impletæ sunt nup-
tiæ discumbentium.

11 Ingressus autem rex spec-
tare discumbentes, vidit ibi ho-
minem non vestitum indumen-
tum nuptiarum.

12 Et ait illi : Amice, quo-
modo intrasti huc, non habens
vestem nuptialem ? Ille verò
ore occlusus est.

13 Tunc dixit rex ministris :
Ligantes ejus pedes et manus,
tollite eum, et ejicite in tene-
bras exteriores : ibi erit fletus
et fremitus dentium.

14 Multi enim sunt vocati,
pauci verò electi.

15 Tunc abeuntes Pharisei,
consilium sumpserunt ut eum
illaquearent in sermone.

16 Καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτοῦ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν, λέγοντες· Διδάσκαλε, εἶδόμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων.

17 Εἰπέ ἐν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξουσι δοῦναι κήσον Καίσαρι, ἢ οὐ;

18 Γινούς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν, εἶπε· Τί με πειράζετε ὑποκριταί;

19 Ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήσου· Οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον.

20 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή;

21 Λέγουσιν αὐτῷ· Καίσαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς· Ἀπόδοτε ἐν τὰ Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ· τῷ Θεῷ.

22 Καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν,

24 Λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωσὴς εἶπεν· Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

25 Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος, γαμήσας, ἐτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφήκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

26 Ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτὰ.

27 Ἰστέρον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.

28 Ἐν τῇ ἐν ἀναστάσει, τίνος

16 Et mittunt ei discipulos suos cum Herodianis, dicentes. Magister, scimus quia verax es, et viam Dei in veritate doces. et non est cura tibi de aliquo non evim respicis in faciem hominum.

17 Dic ergo nobis, quid tibi videtur? Licet dare census Cæsari, an non?

18 Cognoscens autem Jesus nequitiam eorum, ait: Quid mentatis hypocritæ?

19 Ostendite mihi numisma census. Illi verò obtulerunt ei denarium.

20 Et ait illis: Cujus imago hæc, et superscriptio?

21 Dicunt ei: Cæsaris. Tunc ait illis: Reddite ergo quæ Cæsaris Cæsari: et quæ Dei, Deo.

22 Et audientes mirati sunt: et relinquentes eum abierunt.

23 In illo die accesserunt ad eum Sadducæi, dicentes non esse resurrectionem: et interrogaverunt eum,

24 Dicentes: Magister, Moses dixit: Si quis mortuus fuerit non habens genitos, ob affinitatem ducet frater ejus uxorem illius, et suscitabit semen fratri suo.

25 Erant autem apud nos septem fratres: et primus uxore ductâ, obiit: et non habens semen, reliquit uxorem suam fratri suo.

26 Similiter et secundus, et tertius usque ad septem.

27 Postremum autem omnium defuncta est et mulier.

28 In ergo resurrectione.

τῶν ἐπτά ἔσται γυνή; πάντες γάρ
ἔσχον αὐτήν.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶ-
πεν αὐτοῖς· Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες
τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ
Θεοῦ.

30 Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει ἔτε
γαμουσίν, ἔτε ἐγαμιῶνται, ἀλλ'
ὡς ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἐν οὐρανῷ
εἰσι.

31 Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν
νεκρῶν, οὐκ ἀνήγνωτε τὸ βιβλὸν ἡμῶν
ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, λέγοντες.

32 Ἔγώ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ,
καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰα-
κώβ; οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς, Θεὸς νε-
κρῶν, ἀλλὰ ζώντων.

33 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι,
ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδασχῇ αὐτοῦ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες
ὅτι ἐφήμωσεν τοὺς Σαδδουκαίους,
συνίχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό.

35 Καὶ ἐτηρώτησεν εἷς ἐξ αὐ-
τῶν νομίως, πειράζων αὐτὸν, καὶ
λέγων·

36 Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ
μεγάλῃ ἐν τῷ νόμῳ;

37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ·
Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου
ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ
τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ
σου·

38 Ἄβη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη
ἐντολὴ.

39 Δευτέρα δὲ ἰσοία αὐτῇ·
Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς
σεαυτὸν.

40 Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐν-
τολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται
κρέμονται.

41 Συνηγημένων δὲ τῶν Φαρι-
σαίων, ἐτηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς,

42 Λέγων· Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ
τοῦ Χριστοῦ; τίνας υἱὸς ἔσται; λέ-
γουσιν αὐτῷ, τοῦ Δαβὶδ.

cujus septem erit uxor? omnes
enim habuerunt eam.

29 Respondens autem Jesus,
ait illis: Erratis, nescientes
Scripturas, neque efficaciam
Dei.

30 In enim resurrectione
neque nubent, neque dantur
nuptui, sed sicut angeli Dei in
caelo sunt.

31 De autem resurrectione
mortuorum, non legistis effa-
tum vobis à Deo, dicente.

32 Ego sum Deus Abraham,
et Deus Isaac, et Deus Jacob,
Non est Deus, Deus mortuo-
rum, sed viventium.

33 Et audientes turbæ, per-
cellebantur in doctrina ejus.

34 At Pharisei audientes
quod occlusit os Sadduceis,
coacti sunt in idipsum.

35 Et interrogavit unus ex
eis Legis doctor, tentans eum,
et dicens:

36 Magister, quod manda-
tum magnum in Lege?

37 At Jesus ait illi: Diliges
Dominum Deum tuum in toto
corde tuo, et in tota anima tua,
et in tota cogitatione tua.

38 Hoc est primum et mag-
num mandatum.

39 Secundum autem simile
huic: Diliges proximum tuum
sicut teipsum.

40 In his duobus mandatis
universa Lex et Prophetæ per-
dent.

41 Coactis autem Pharisæ-
is, interrogavit eos Jesus,

42 Dicens: Quid vobis vi-
detur de Christo? cujus filius
est? dicunt ei, David

43 Λέγει αὐτοῖς. Πῶς ἔν Δαβιδ ἐν πνεύματι Κύριον αὐτὸν καλεῖ; λέγων·

44 “Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.”

45 Εἰ ἔν Δαβιδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἔστι;

46 Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέν τις ἀπ’ ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

Κεφ. xγ'. 23.

1 **Τ**ότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,

2 λέγων· Ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι·

3 Πάντα ἔν ὅσα ἂν εἰπωσιν ὑμῖν τηρεῖν, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε· κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσι γὰρ, καὶ ἔποιοῦσι.

4 Δοσμύουσι γὰρ φορτία βαρέα καὶ ἀσβέστακα, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων· τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι κινήσαι αὐτά·

5 Πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσι δὲ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων αὐτῶν.

6 Φιλοῦσι τε τὴν πρωτακλισίαν ἐν τοῖς δεῖπνοις, καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς,

7 Καὶ τοὺς ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ραββί, ραββί.

8 Ὑπερὶ δὲ μὴ κληθῆτε ραββί· τίς γὰρ ἔστιν ὑμῶν ὁ καθηγητής, ὁ

43 Ait illis. Quomodo ergo David in Spiritu Dominum eum vocat? dicens.

44 Dixit Dominus Domino meo: Sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

45 Si ergo David vocat eum Dominum, quomodo filius ejus est?

46 Et nemo poterat ei respondere verbum: neque ausus fuit quisquam ex illa die interrogare eum amplius.

CAPUT XXIII.

1 **T**UNC Jesus loquutus est turbis, et discipulis suis,

2 Dicens: Super Mosi cathedram sederunt Scribæ et Pharisei:

3 Omnia ergo quæcumque dixerint vobis servare, servate et facite: secundum verò opera eorum ne facite: dicunt enim, et non faciunt.

4 Alligant enim onera gravia et importabilia, et imponunt in humeros hominum: at digito suo non volunt movere ea

5 Omnia verò opera sua faciunt adspectari hominibus. dilatant verò phylacteria sua, et magnificant fimbrias vestimentorum suorum.

6 Amantque primos recubitus in cœnis, et primas cathedras in synagogis,

7 Et salutationes in foris, et vocari ab hominibus, Rabbi, Rabbi

8 Vos autem ne vocemini Rabbi: unus enim est vester

Χριστός· πάντες δὲ ὑμεῖς, ἀδελφοί ἐστε.

9 Καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς εἰς γὰρ ἐστὶν ὁ πατήρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

10 Μηδὲ κληθήτε καθηγηταί· εἰς γὰρ ὑμῶν ἐστὶν ὁ καθηγητής, ὁ Χριστός.

11 Ὁ δὲ μείζων ὑμῶν, ἴσται ὑμῶν διάκονος.

12 Ὅστις δὲ ὑψώσῃ ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· καὶ ὅστις ταπεινώσῃ ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

13 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κατασθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεθε περισσότερον κρίμα.

14 Οὐαὶ δὲ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν,

15 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν, ποιῆσαι ἓνα προσήλυτον· καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γέννης διαπλιότερον ὑμῶν.

16 Οὐαὶ ὑμῖν ὀδηγοὶ τυφλοί, οἱ λέγοντες· Ὅς ἂν ἠμόση ἐν τῷ ναοῦ, οὐδὲν ἐστὶν· ὅς δ' ἂν ἠμόση ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.

17 Μωροὶ καὶ τυφλοί· τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσός, ἢ ὁ ναός ὁ ἀγιαζὼν τὸν χρυσόν;

18 Καὶ Ὅς ἂν ἠμόση ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδὲν ἐστὶν· ὅς δ' ἂν ἠμόση ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.

19 Μωροὶ καὶ τυφλοί, τί γὰρ

doctor Christus : omnes autem vos fratres estis.

9 Et patrem ne vocetis vestrum super terram : unus enim est Pater vester qui in cælis.

10 Nec vocemini doctores : unus enim vester est doctor Christus.

11 Qui verò major vestrum, erit vester minister.

12 Qui autem exaltaverit seipsum, humiliabitur : et qui humiliaverit seipsum, exaltabitur.

13 Væ vobis Scribæ et Pharisei hypocritæ, quia comeditis domos viduarum, et prætextu prolixa orantes : propter hoc accipietis abundantius iudicium.

14 Væ autem vobis Scribæ et Pharisei hypocritæ, quia clauditis regnum cælorum ante homines : vos enim non intratis, nec introeuntes finitis intrare,

15 Væ vobis Scribæ et Pharisei hypocritæ, quia circuitis mare et aridam, facere unum proselytum : et quum fuerit factus, facitis eum filium gehennæ, dupliciorem vobis.

16 Væ vobis duces cæci, dicentes : Quicumque juraverit in templo, nihil est : qui autem juraverit in auro templi, debet.

17 Stulti et cæci : quid enim majus est, aurum, aut templum sanctificans aurum ?

18 Et quicumque juraverit in altari, nihil est : quicumque autem juraverit in dono quod super illud, debet.

19 Stulti et cæci · quid enim

μαίζον; τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἀγιάζον τὸ δῶρον;

20 Ὁ ἐν ὁμύσας ἐν τῷ θυσιαστήριῳ, ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ·

21 Καὶ ὁ ὁμύσας ἐν τῷ ναῷ, ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν.

22 Καὶ ὁ ὁμύσας ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν τῷ καθήμενῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

23 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑπεκρίται, ὅτι ἀποδοκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνθηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν, καὶ τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν· Ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κακείνα μὴ ἀφίεναι.

24 Ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ διήλθοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον κατακλίνοντες.

25 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑπεκρίται, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἐξώθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἀκρασίας.

26 Φαρισαῖε τυφλᾶ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρὸν.

27 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑπεκρίται, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκοσμημένους, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὅστων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας.

28 Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ μεστὸι ὄστες ὑπεκρίσεως καὶ ἀνομίας.

29 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑπεκρίται, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων.

majus, donum, an altare sanctificans donum?

20 Ergo jurans in altari, jurat in eo, et in omnibus quæ super illud.

21 Et jurans in templo, jurat in illo, et in habitante illud.

22 Et jurans in cælo, jurat in throno Dei, et in sedente super eum.

23 Væ vobis Scribæ et Pharisei hypocritæ, quia decimatis mentham, et anethum, et cuminum, et reliquistis graviora Legis, judicium, et misericordiam, et fidem. hæc oportuit facere, et illa non omittere.

24 Duces cæci, excolantes culicem, at camelum glutientes.

25 Væ vobis Scribæ et Pharisei hypocritæ, quia mundatis quod deforis poculi et patinæ, intus autem plena sunt ex rapina et intemperantia.

26 Phariseæ cæce, munda prius quod intus poculi, et patinæ, ut fiat et quod deforis ipsorum mundum.

27 Væ vobis Scribæ et Pharisei hypocritæ, quia adsimilati mini sepulchris dealbatis, quæ à foris quidem apparent speciosæ, intus verò plena sunt ossibus mortuorum, et omni immunditia.

28 Sic et vos à foris quidem paretis hominibus justi: intus autem pleni estis hypocrisi et iniquitate.

29 Væ vobis Scribæ et Pharisei hypocritæ, quia ædificatis sepulchra Prophetarum, et ornatis monumenta justorum.

30 Καὶ λέγετε· Εἰ ἡμεῖς ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἡμεῖς κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.

31 Ὡστε μετρυφεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοὶ ἐστέ τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας.

32 Καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν.

33 Ὅφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γενένης;

34 Διὰ τοῦτο, ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας, καὶ σοφοὺς, καὶ γραμματεῖς· καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσατε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσατε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν.

35 Ὅπως ἐβλήθη ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον, ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβελ τοῦ δικαίου, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίας υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιάστηρος.

36 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἕξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεάν ταύτην.

37 Ἰερουσαλὴμ, Ἰερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, πόσους ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθέλησας;

38 Ἰδοὺ, ἀφίσταται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος.

39 Λέγω γὰρ ὑμῖν· Οὐ μὴ με ἴδητε ἀπ' ἄρτι, ἕως ἂν εἰπητὸ· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

30 Et dicitis : quod si fuissimus in diebus patrum nostrorum, non essemus communicatores eorum in sanguine Prophetarum.

31 Itaque testamini vobismetipsis, quia filii estis occidentum Prophetas.

32 Et vos implete mensuram patrum vestrorum.

33 Serpentes, genimina viperarum, quomodo fugietis à iudicio gehennæ ?

34 Propter hoc ecce ego mitto ad vos Prophetas, et sapientes, et Scribas : et ex illis occiditis, et crucifigetis, et ex illis flagellabitis in synagogis vestris, et persequemini de civitate in civitatem :

35 Ut veniat super vos omnis sanguis justus, effusus super terram, à sanguine Abel justi, usque ad sanguinem Zachariæ filii Barachiz, quem occidistis inter templum, et altare.

36 Amen dico vobis, quod venient hæc omnia super generationem istam.

37 Hierusalem, Hierusalem occidens Prophetas, et lapidans legatos ad ipsam, quoties volui supercongregare filios tuos, quemadmodum congregat gallina pullos suos sub alas, et non voluistis ?

38 Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta.

39 Dico enim vobis : Non me videbitis à nunc, donec dicatis : Benedictus veniens in nomine Domini

Κεφ. κδ'. 24.

CAPUT XXIV.

1 **Κ**ΑΙ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐκιδείξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ.

2 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ βλέπετε πάντα ταῦτα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφῆθῃ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ καταλυθῆσεται.

3 Καθήμενὸν δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἴδιαν, λέγοντες· Εἰπέ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος;

4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ.

5 Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματι μου, λέγοντες· Ἐγὼ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσι.

6 Μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους, καὶ ἀκαθὰ πολέμων· ὄρᾳτε μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι· ἀλλ' ἔσω ἔσσι τὸ τέλος.

7 Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ λοιμοὶ, καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους.

8 Πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὧδίωνων.

9 Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν, καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομα μου.

10 Καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί, καὶ ἀλλήλους παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους.

1 **E**T egressus Jesus ibat de templo : et accesserunt discipuli ejus ostendere ei edificationes templi.

2 At Jesus dixit illis : Non intuemini hæc omnia ? Amen dico vobis, non relinquetur hic lapis super lapidem, qui non dissolvetur.

3 Sedente autem eo super montem Olivarum accesserunt ad eum discipuli privatim, dicentes : Dic nobis, quando hæc erunt, et quod signum tuæ præsentia et consummationis seculi ?

4 Et respondens Jesus, dixit eis : Videte ne quis vos seducat.

5 Multi enim venient in nomine meo, dicentes : Ego sum Christus : et multos seducent

6 Futuri estis autem audire bella, et auditiones bellorum : Videte ne turbemini : oportet enim omnia fieri. sed nondum est finis.

7 Excitabitur enim gens in gentem, et regnum in regnum : et erunt fames, et pestilentia, et terræmotus secundum loca.

8 Omnia autem hæc initium dolorum.

9 Tunc tradent vos in tribulationem, et occident vos : et eritis odio habiti ab omnibus gentibus, propter nomen meum.

10 Et tunc offendentur multi : et invicem tradent, et odio habebunt invicem

11 Καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς.

12 Καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ανομίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη εὐν πολλῶν.

13 Ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, ἕτος σωθήσεται.

14 Καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον εἰς βασιλείας ἐν ὅλη τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ τότε ἔξει τὸ τέλος.

15 Ὅταν ἦν ἴδῃτε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἕστως ἐν τόπῳ ἁγίῳ· ὁ ἀναγιγνώσκων νοσήτω·

16 Τότε εἰ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη.

17 Ὁ εἰς τοῦ δώματος, μὴ καταβαίνειτω ἄραι· καὶ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ·

18 Καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, μὴ ἐπιστρέψατω ὀπίσω ἄραι τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.

19 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχέουσας, καὶ ταῖς θηλαζούσας ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

20 Προσέυχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ ἐν σαββάτῳ.

21 Ἔσται γὰρ εἴτε θλίψις μεγάλη, οἷα οὐ γέγονον ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γένηται.

22 Καὶ εἰ μὴ ἐκαλεώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οἷα ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτούς κολεβώθησονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι.

23 Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· Ἴδὲ, ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε· μὴ πιστεύσητε.

24 Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδοχριστοὶ καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώ-

11 Et multi pseudoprophetae excitabuntur, et seducent multos.

12 Et propter multiplicari iniquitatem, refrigescet charitas multorum.

13 Qui autem permanens in finem, hic servabitur.

14 Et prædicabitur hoc Evangelium regni in universa habitata, in testimonium omnibus gentibus : et tunc veniet finis.

15 Quum ergo videritis abominationem desolationis, effatam à Daniele Propheta, stans in loco sancto : legens intelligat :

16 Tunc qui in Judæa fugiant ad montes.

17 Qui super domum, non descendat tollere quid de æde sua.

18 Et qui in agro, non revertatur retrò tollere vestem suam.

19 Vix autem in utero habentibus, et lactantibus in illis diebus.

20 Orate autem ut non fiat fuga vestra hyeme, neque in Sabbato.

21 Erit enim tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi, usque, modo, neque non fiet.

22 Et si non contracti fuissent dies illi, non easset servata omnis caro : propter autem electos contrahentur dies illi.

23 Tunc si quis vobis dixerit : Ecce hic Christus, aut illic : ne credatis.

24 Excitabuntur enim pseudochristi et pseudoprophetae :

σοσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὡςτε πλανηῆσαι, εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς.

25 Ἴδοῦ, προσέφηκα ὑμῖν.

26 Ἐὰν ἐν εἰσῶσιν ὑμῖν· Ἴδὲ, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐσθί, μὴ ἐξέλθῃτε ἰσοῦ, ἐν τοῖς ταμιείοις, μὴ πιστεύσῃτε.

27 Ὡσπερ γὰρ ἡ ἀστραπή ἐξ-έρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ φαίνεται ἕως ὀπισμῶν· ἕως ἐσθαι καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

28 Ὅπου γὰρ ἐὰν ᾖ τὸ πνεῦμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ αἰετοί.

29 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκολισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.

30 Καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ τότε κίβονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ἔβονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ, μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.

31 Καὶ ἀποστέλει τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτούς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἀκρῶν οὐρανῶν ἕως ἀκρῶν αὐτῶν.

32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ᾗδῃ ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλός, καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς τὸ θέρος.

33 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδῃτε πάντα ταῦτα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστὶν ἐπὶ θύραις.

34 Ἄμην λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρελθῇ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται.

et dabunt signa magna et prodigia, ita ut seducere, si possibile, et electos.

25 Ecce prædixi vobis.

26 Si ergo dixerint vobis: Ecce in deserto est, ne exeatis: ecce in conclavibus, ne credatis.

27 Sicut enim fulgur exit ab Orientibus, et apparet usque Occidentem, ita erit et presentia filii hominis.

28 Ubi cumque fuerit cadaver, illuc congregabuntur aquilæ.

29 Statim autem post tribulationem dierum illorum Sol obscurabitur, et Luna non dabit lumen suum, et stellæ cadent de cælo, et efficaciam cælorum concutientur.

30 Et tunc parebit signum filii hominis in cælo: et tunc plangent omnes tribus terræ, et videbunt filium hominis venientem in nubibus cæli, cum efficacia et gloria multa.

31 Et legabit angelos suos cum tuba vocis magnæ: et congregabunt electos ejus à quatuor ventis, à summis cælorum usque extrema eorum.

32 A verò ficu discite parabolam: quum jam ramus ejus fuerit tener, et folia germinaverint, scitis quia prope æstas.

33 Ita et vos, quum videritis hæc omnia, scitote quia prope est in januis.

34 Amen dico vobis, non præteribit generatio hæc donec omnia ista fiant

35 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται· οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.

36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας, οὐδείς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μόνος.

37 Ὡστερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, ἔτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

38 Ὡστερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμουῦντες καὶ ἐγκαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσήλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν·

39 Καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμός, καὶ ἦρεν ἅπαντας· ἔτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου

40 Τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἰς παραλαμβάνεται καὶ ὁ εἰς ἀφίσταται.

41 Δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ· μία παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίσταται.

42 Γρηγορεῖτε ἄν, ὅτι ἐκ οἴδατε ποία ὥρα ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται.

43 Ἐκείνο δὲ γινώσκατε, ὅτι εἰ ᾄδει ὁ οἰκοδεσπότης ποία φυλακῆ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν εἶασε διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ.

44 Διὰ τοῦτο καὶ ὑμῖς γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι, ἥ ὥρα οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

45 Τίς ἄρα ἔστιν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θύρακιαις αὐτοῦ, τοῦ δίδόναι αὐτοῖς τὴν τροφήν ἐν καιρῷ·

46 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ἔν ἐλθῶν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει πειοῦντα ἔτως.

35 Cælum et terra præteribunt : verum verba mea non præteribunt.

36 De autem die illa et hora nemo scit, neque angeli cælorum, si non Pater meus solus

37 Sicut autem dies Noë, ita erit et adventus Filii hominis.

38 Sicut enim erant in diebus ante diluvium, comedentes et bibentes, nubentes et nuptui tradentes, usque quo die intravit Noë in arcam :

39 Et non cognoverunt donec venit diluvium, et tulit omnes : ita erit et præsentia Filii hominis.

40 Tunc duo erant in agro : unus assumitur, et unus relinquitur.

41 Duæ molentes in mola : una assumetur, et una relinquetur

42 Vigilate ergo, quia nescitis quâ horâ Dominus vester venit.

43 Illud autem scitote, quoniam si sciret paterfamilias quâ custodiâ fur venit, vigilet utique, et non sineret perfodi domum suam.

44 Propter hoc et vos estote parati, quia quâ horâ non putatis : Filius hominis venturus est.

45 Quis putas est fidelis servus et prudens, quem constituit dominus suus super familiam suam, ad dandum illis cibum in tempore ?

46 Beatus servus ille, quem veniens dominus ejus, invenerit facientem sic.

47 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.

48 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δούλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· Χρονίσει ὁ κύριός μου εἰσεῖν·

49 Καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους, ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν μετὰ τῶν μεθύοντων·

50 Ἦξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκεῖνου ἐν ἡμέρᾳ ἧ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ᾧρᾳ ἧ οὐ γινώσκει.

51 Καὶ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

Κεφ. κδ'. 25.

1 **Τ**Οῦτε ὁμοιωθήσεσθε ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου.

2 Πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, καὶ πέντε μωραὶ.

3 Αἵτινες μωραὶ, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν, οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον.

4 Αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν.

5 Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν πᾶσαι, καὶ ἐκάθυσδον.

6 Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· Ἰδοὺ, ὁ νυμφίος ἔρχεται, ἐξέρχσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.

7 Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν.

8 Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον· Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἔλαιου ὑμῶν· ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται.

47 Amen dico vobis, quoniam super omnibus substantiis suis constituet eum.

48 Si autem dixerit malus servus ille in corde suo : Tardat dominus meus venire.

49 Et cœperit percutere conservos, edere autem et bibere cum ebriosis :

50 Veniet dominus servi illius in die quâ non expectat, et in hora quâ non scit.

51 Et dividet eum, et partem ejus cum hypocritis ponet. illic erit fletus, et stridor dentium.

CAPUT XXV.

1 **T**UNC similabitur regnum cœlorum decem virginibus, quæ accipientes lampadas suas, exierunt in occursum sponsi.

2 Quinque autem erant ex eis prudentes, et quinque fatuæ.

3 Quæ fatuæ sumentes lampadas suas, non sumpserunt secum oleum.

4 Verùm prudentes acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus suis.

5 Tardante autem sponso dormitaverunt omnes, et dormierunt.

6 Mediâ autem nocte clamor factus est : Ecce sponsus venit : exite in occursum ejus.

7 Tunc surrexerunt omnes virgines illæ : et ornaverunt lampadas suas.

8 At fatuæ sapientibus dixerunt : Date nobis de oleo vestro, quia lampades nostræ extinguuntur.

9 Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρένιμοι, λέγουσαι· Μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς.

10 Ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος· καὶ αἱ ἑτοιμοὶ εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα.

11 Ἵσπερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, λέγουσαι, Κύριε, Κύριε, ἀνοίξον ἡμῖν.

12 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς.

13 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν ἐν ἧ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται·

14 Ὡσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεισε τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.

15 Καὶ ὧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ὧ δὲ δύο, ὧ δὲ ἓν· ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως.

16 Περαιθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, ἐργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα.

17 Ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο, ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο.

18 Ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν, ἀπελθὼν ἔρυξεν ἐν τῇ γῆ, καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

19 Μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει μετ' αὐτῶν λόγον.

20 Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων· Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς.

9 Responderunt autem prudentes, dicentes : Ne forte non sufficiat nobis, et vobis : ite autem potius ad vendentes, et emite vobis ipsis.

10 Abeuntibus autem illis mercari, venit sponsus : et expeditas intraverunt cum eo ad nuptias, et clausa est janua.

11 Posterius verò veniunt et reliquæ virgines, dicentes : Domine, Domine, aperi nobis.

12 Ille verò respondens, ait : Amen dico vobis, non novi vos.

13 Vigilate itaque, quia nescitis diem neque horam, in qua Filius hominis veniet.

14 Sicut enim homo peregrè proficiscens, vocavit proprios servos, et tradidit illis substantias suas :

15 Et huic quidem dedit quinque talenta, illi autem duo, illi verò unum : unicuique secundum propriam facultatem : et peregrè profectus est statim.

16 Profectus autem quinque talenta accipiens, operatus est in eis, et fecit alia quinque talenta.

17 Similiter et qui duo, lucratus est et ipse alia duo.

18 Verum unum accipiens, abiens fodit in terra, et abscondit pecuniam dominum sui.

19 Post verò tempus multum venit dominus servorum illorum, et confert rationem cum eis.

20 Et accedens quinque talenta accipiens, attulit alia quinque talenta, dicens : Domine, quinque talenta mihi tradidisti ecce alia quinque talenta lucratus sum super illis.

21 Ἐφη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ·
Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστῆ· ἐπὶ
ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε
καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν
τοῦ κυρίου σου.

22 Προσελθὼν δὲ καὶ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν, εἶπε· Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐκ' αὐτοῖς.

23 Ἐφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ·
Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστῆ· ἐπὶ
ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε
καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν
τοῦ κυρίου σου.

24 Προσελθὼν δὲ καὶ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφώς, εἶπε· Κύριε, ἔγνωσα ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων σπυρίδιον οὐκ ἐσπείρας, καὶ συνάγων ὄθεν οὐ δισσκόρπισας·

25 Καὶ φοβηθεὶς, ἀπελθὼν ἐκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῆ· ἴδε, ἔχεις τὸ σόν.

26 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ· Πονηρὲ δοῦλε καὶ ἄνηκερ, ᾗδεῖς ὅτι θερίζω σπυρίδιον οὐκ ἐσπείρας, καὶ συνάγω ὄθεν οὐ δισσκόρπισας·

27 Ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπέζιταις· καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην· ἂν τὸ ἔμὸν σὺν τόκῳ.

28 Ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα.

29 Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται, καὶ περισσευθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

30 Καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ

21 Ait verò illi dominus ejus : Benè, serve bone et fidelis, super pauca fuisti fidelis : super multa te constituam : ingredi in gaudium domini tui.

22 Accedens autem et qui duo talenta accipiens, dixit : Domine, duo talenta mihi tradidisti : ecce alia duo talenta lucratus sum super illis.

23 Ait illi dominus ejus : Benè, serve bone et fidelis : super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam : ingredi in gaudium domini tui.

24 Accedens autem et unum talentum sumens, ait : Domine, scio te quia durus es homo, metens ubi non seminasti, et congregans unde non sparsisti :

25 Et timore percussus, abiens abscondi talentum tuum in terra : ecce habes tuum.

26 Respondens autem dominus ejus, dixit ei : Male serve et piger, sciebas quia meto ubi non seminavi, et congrego unde non sparsi.

27 Oportuit ergo te jacere argentum meum mensariis : et veniens ego recepissem utique meum cum usura.

28 Tollite itaque ab eo talentum, et date habenti decem talenta.

29 Nam habenti omni dabitur, et augebitur : à verò non habente, et quod videtur habere, auferetur ab eo.

30 Et inutilem servum ejicite in tenebras exteriores : illic erit fletus et fremitus dentium.

31 Quum autem venerit Filius hominis in gloriâ suâ, et

πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ.

32 Καὶ συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτούς ἀπ' ἀλλήλων, ὡσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων.

33 Καὶ στήσει, τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων.

34 Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου· κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

35 Ἐσείνασα γὰρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην, καὶ συνηγάγετέ με·

36 Γυμνός, καὶ περιβάλατέ με· ἠσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἤμην, καὶ ἤλθετε πρὸς με·

37 Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα, καὶ ἐβρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν;

38 Πότε δὲ σε εἶδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνόν, καὶ περιβάλομεν;

39 Πότε δὲ σε εἶδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρὸς σε;

40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς, ἐρεῖ αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐν τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποίησατε.

41 Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· Πορεύσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ καταραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ·

omnes sancti angeli cum eo, tunc sedebit super throno gloriae suae :

32 Et cogentur ante eum omnes gentes, et separabit eos ab invicem, sicut pastor segregat oves ab hœdis.

33 Et statuet quidem oves à dexteris suis, at hœdos à sinistris.

34 Tunc dicet rex his qui à dextris ejus : Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum à fundamento mundi.

35 Esurivi enim, et dedistis mihi manducare : sitivi, et potastis me : hospes eram, et collegistis me :

36 Nudus, et amicitivistis me : ægrotavi, et visitastis me : in carcere eram, et venistis ad me.

37 Tunc respondebunt ei justi, dicentes : Domine, quando te vidimus esurientem, et aluimus ? vel sitientem, et potavimus ?

38 Quando autem te vidimus hospitem, et collegimus ? aut nudum, et amicitivimus ?

39 Quando verò te vidimus infirmum, aut in carcera, et venimus ad te ?

40 Et respondens rex dicet illis : Amen dico vobis, quatenus fecistis uni horum fratrum meorum minimorum, mihi fecistis.

41 Tunc dicet et his qui à sinistris : Ite à me maledicti in ignem æternum, præparatum diabolo et angelis ejus.

42 Ἐπεινάσα γὰρ, καὶ οὐκ εἶδὼς κατ' ἐμοὶ φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με.

43 Ἐένος ἤμην, καὶ οὐ συνήγαγετέ με· γυμνός, καὶ οὐ περιβάλατέ με· ἀσθενής καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με.

44 Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ καὶ αὐτοὶ, λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ἕξενον, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμεν σοι ;

45 Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, λέγων· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε.

46 Καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Κεφ. κς'. 26.

1 **Κ**Αὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

2 Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.

3 Τότε συνήχθησαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς, καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα.

4 Καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν κρατήσωσι δόλω, καὶ ἀποκτείνωσιν.

5 Ἔλεγον δὲ· Μὴ ἐν εἴῃ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γινομένου ἐν Βηθανίᾳ, ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεποῦ,

7 Προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλά-

42 Esurivi enim, et non dedistis mihi manducare sitivi, et non potastis me +

43 Hospes eram, et non collegistis me : nudus, et non amicitistis me : infirmus, et in carcere, et non visitastis me.

44 Tunc respondebunt ei et ipsi, dicentes : Domine, quando te vidimus esurientem, aut sitientem, aut hospitem, aut nudum, aut infirmum, aut in carcere, et non ministravimus tibi ?

45 Tunc respondebit illis, dicens : Amen dico vobis, quatenus non fecistis uni horum minimorum, nec mihi fecistis.

46 Et ibunt hi in supplicium æternum : at justi in vitam æternam.

CAPUT XXVI.

1 **ET** factum est, quum consummasset Jesus omnes sermones hos, dixit discipulis suis :

2 Scitis quia post duos dies Pascha fit, et Filius hominis traditur ut cruci affigatur.

3 Tunc congregati sunt principes Sacerdotum et Scribæ, et seniores populi in atrium principis Sacerdotum, dicti Caiaphas :

4 Et consultaverunt ut Jesum apprehenderent dolo, et occiderent.

5 Dicebant autem : Non in festo, ut ne tumultus fiat in populo.

6 At Jesu existente in Bethania, in domo Simonis leprosi,

7 Accessit ad eum mulier

βαστρον μύρου ἔχουσα βαρυτίμου, και κατέχευεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακαιμένου.

8 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠγανάκησαν, λέγοντες· Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη;

9 Ἡδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον γραθῆναι πολλοῦ, και δοθῆναι πτωχοῖς.

10 Γνωὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί κόπους κατέχετε τῇ γυναίκι; ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ.

11 Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

12 Βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν.

13 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἔπου ἰάν κηρυχθῆ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται και ὁ ἐποίησεν αὕτη, εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

14 Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς,

15 εἶπε· Τί θέλωστέ μοι δοῦναι, καὶ γὰρ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ ἔσθησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια.

16 Και ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.

17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες αὐτῷ· Ποῦ θέλεις ἐκοιμάσμεν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;

18 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ εἴπατε αὐτῷ· Ὁ διδάσκαλος λέγει· Ὁ καιρὸς μου ἐγγύς ἐστιν, πρὸς σε ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.

19 Και ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ

alabastrum unguenti habens pretiosi, et effudit super caput ipsius recumbentis.

8 Videntes autem discipuli ejus, indignati sunt, dicentes : Ad quid perditio hæc ?

9 Potuit enim istud unguentum vñundari multo, et dari pauperibus.

10 Sciens autem Jesus, ait illis : quid molestias exhibetis mulieri ? opus enim bonum operata est in me.

11 Semper enim pauperes habetis cum vobis, me autem non semper habetis.

12 Jaciens autem hæc unguentum hoc in corpus meum, ad sepeliendum me fecit.

13 Amen dico vobis, ubicumque prædicatum fuerit euangelium hoc in toto mundo, dicetur et quod fecit hæc in memoriam ejus.

14 Tunc vadens unus duodecim, dictus Judas Iscariotes, ad principes Sacerdotum,

15 Ait : Quid vultis mihi dare, et ego vobis tradam eum ? Illi verò constituerunt ei triginta argenteos.

16 Et exinde quærebat opportunitatem ut eum traderet.

17 At primâ Azymorum accesserunt discipuli Jesu, dicentes ei : Ubi vis paremus tibi comedere Pascha ?

18 Ille autem dixit : Ite in civitatem ad quendam, et dicite ei : Magister dicit : Tempus meum prope est, apud te facio Pascha cum discipulis meis.

19 Et fecerunt discipuli si-

ὡς συνεταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

20 Ὁ Ψίνας δὲ γεννημένης, ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα.

21 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.

22 Καὶ λυπούμενοι σφόδρα, ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν· Μήτι ἐγὼ εἰμι, Κύριε ;

23 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ τρυβλίῳ τῆν χεῖρα, οὗτός με παραδώσει.

24 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' ᾧ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται· καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος.

25 Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας, ὁ παραδιδούς αὐτὸν, εἶπε· Μήτι ἐγὼ εἰμι, βασιεῖ ; Λέγει αὐτῷ· Συ εἶπας.

26 Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβῶν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον, καὶ εὐχαριστήσας, ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπε· Λάβετε, φάγετε· τοῦτο ἐστὶ τὸ σῶμά μου.

27 Καὶ λαβῶν τὸ ποτήριον, καὶ εὐχαριστήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· Πίστε ἐξ αὐτοῦ πάντες·

28 Τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

29 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πίνω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γεννηματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐξίτηνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου.

30 Καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

cut ordinaverat illis Jesus, et paraverunt Pascha

20 Vespere autem facto, discumbebat cum duodecim.

21 Et edentibus illis, dixit : Amen dico vobis, quia unus ex vobis traditurus est me.

22 Et contristati valdè, cœperunt dicere ei unusquisque eorum : Nunquid ego sum, Domine ?

23 Is verò respondens, ait : Intingene cum me in catino manum, hic me tradet.

24 Quidem filius hominis vadit, sicut scriptum est de illo : Væ autem homini illi, per quem Filius hominis tradetur : bonum erat ei, si non natus fuisset homo ille.

25 Respondens autem Judas, tradens eum, dixit : Nunquid ego sum, Rabbi ? Ait illi : Tu dixisti.

26 Edentibus autem eis, accipiens Jesus panem, et benedicens, fregit, et dedit discipulis, et ait : Accipite, comedite : Hoc est corpus meum.

27 Et accipiens calicem, et gratiis actis, dedit illis, dicens : Bibite ex hoc omnes.

28 Hic enim est sanguis meus qui novi testamenti, qui pro multis effusus in remissionem peccatorum.

29 Dico autem vobis, quod non bibam à modo de hoc genimine vitis, usque in diem illum, quum illud bibam cum vobis novum in regno Patris mei.

30 Et hymno dicto, exierunt in montem Olivarum

31 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἡμοῖ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ· “Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποιμνῆς.”

32 Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναι με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

33 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· Εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι.

34 Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω σοί, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἀλκτοροῦ φαγηῖσαι, τρίς ἀπαρνήσῃ με.

35 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κἀν δὴ με σὺν σοί ἀποθανεῖν, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι. Ὅμοίως καὶ πάντες εἰ μαθηταὶ εἶπον.

36 Τότε ἔρχεται μετ’ αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον Γεθσημανῆ· καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς, Καθίσατε αὐτοῦ, ἕως ἵ ἀπελθῶν προσεύξωμαι ἐκεῖ.

37 Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.

38 Τότε λέγει αὐτοῖς· Περιλυπῆς ἐστὶν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε μετ’ ἐμοῦ.

39 Καὶ προσελθὼν μικρὸν, ἕπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, προσευχόμενος, καὶ λέγων· Πάτερ μου, εἰ δυνατὸν ἔστι, παρελθέτω ἀπ’ ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο, πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ’ ὡς σύ.

40 Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητάς, καὶ εὗρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας· καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορεῖσαι μετ’ ἐμοῦ;

41 Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ

31 Tunc dicit illis Jesus : Omnes vos offendemini in me in nocte ista. Scriptum est enim : Percutiam pastorem, et dispergentur oves gregis.

32 Post autem excitari me, præcedam vos in Galilæam.

33 Respondens autem Petrus, ait illi : Si et omnes scandalizati fuerint in te, ego nunquam scandalizabor.

34 Ait illi Jesus : Amen dico tibi, quia in hac nocte, ante gallum vociferari, ter abnegabis me.

55 Ait illi Petrus : Etiam si oportuerit me cum te mori, non te negabo. Similiter et omnes discipuli dixerunt.

36 Tunc venit cum illis Jesus in villam dictam Gethsemani, et dicit discipulis : Sedete hic, usquequo vadens orem illic.

37 Et assumens Petrum, et duos filios Zebedæi, cœpit contristari et gravissimè angi.

38 Tunc ait illis : Undique tristis est anima mea usque ad mortem. Manete hic, et vigilate cum me.

39 Et progressus pusillum, procidit in faciem suam, orans, et dicens : Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste, veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu.

40 Et venit ad discipulos, et invenit eos dormientes : et dicit Petro : Sic non potuistis una hora vigilare cum me ?

41 Vigilate et orate, ut non intretis in tentationem : Qui-

μὲν ἐνεῦμα κρέθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

42 Πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσήξατο, λέγων· Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ, εἰ μὴ αὐτὸ πῖω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου.

43 Καὶ ἐλθὼν εὗρίσκει αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι.

44 Καὶ ἀρπείς αὐτούς, ἀπελθὼν πάλιν, προσήξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.

45 Τότε ἐγχεσται πρὸς τὰς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε τὸ λοιπὸν, καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ, ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀμαρτωλῶν.

46 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, ἤγγικεν ὁ παραδίδους με.

47 Καὶ ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα ἦλθε, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.

48 Ὁ δὲ παραδίδους αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων· Ὅν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν.

49 Καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ, εἶπε· Χαῖρ ἡ βαββί. Καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἐταῖρ, ἐφ' ᾧ πάρε; Τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.

51 Καὶ ἰδοὺ, εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ· καὶ πατάξας τὸν δούλον τοῦ ἀρχιερέως, ἀπέτλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.

52 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς

dem spiritus promptus, verum caro infirma.

42 Iterum ex secundo abiens oravit dicens : Pater mi, si non potest hic calix transire à me, si non illum bibam, fiat voluntas tua.

43 Et veniens invenit eos rursus dormientes : erant enim eorum oculi gravati.

44 Et relinquens illos, abiens iterum, oravit ex tertio, eundem sermonem dicens.

45 Tunc venit ad discipulos suos, et dicit illis : Dormite cæterum, et requiescite : ecce, appropinquavit hora, et Filius hominis tradetur in manus peccatorum.

46 Excitamihi, eamus : ecce appropinquavit tradens me.

47 Et adhuc eo loquente, ecce Judas unus duodecim venit, et cum eo turba multa cum gladiis et lignis, à principibus Sacerdotum et senioribus populi.

48 At tradens eum, dedit illis signum, dicens : Quemcumque osculatus fuero, ipse est :prehendite eum.

49 Et confestim accedens ad Jesum, dixit : Gaude Rabbi Et osculatus est eum.

50 At Jesus ait illi, Amice, in quo ades ? Tunc accedentes injecerunt manus in Jesum, et prehenderunt eum.

51 Et ecce unus eorum qui cum Jesu, extendens manum exemit gladium suum : et percutiens servum principis Sacerdotum, amputavit ejus auriculam.

52 Tunc ait illi Jesus, Con

Ἄποστρεψόν σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν, ἐν μαχαίρᾳ ἀπολούνται.

53 Ἡ δεξις ἐστὶ οὐ δύναμαι ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων·

54 Πῶς ἐν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ἐστὶ ἔτι δεῖ γενέσθαι·

55 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπον ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· Ὡς ἐπὶ ληστῆν ἐξήλθετε μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν πρὸς ὑμᾶς ἐκαθεζόμενον διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με.

56 Τοῦτο δὲ ἔδον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. Τότε οἱ μαθηταὶ πάντες, ἀφέντες αὐτὸν, ἔφυγον.

57 Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν, ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφην τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν.

58 Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως· καὶ εἰσελθὼν ἔσω, ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδεῖν τὸ τέλος.

59 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ τὸ συνέδριον ἔδον ἐζητεῖν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσωσι·

60 Καὶ οὐχ εὔρον· καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων, οὐχ εὔρον. Ἦσπερον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες,

61 Εἶπον· Οὗτος ἔφη· Δύναμαι καταλύσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ οἰκτρίων ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι αὐτόν.

verte tuum gladium in locum suum : omnes enim accipientes gladium, in gladio peribunt.

53 An putas quia non possum nunc advocare Patrem meum, et exhibebit mihi plus quam duodecim legiones angelorum ?

54 Quomodo ergo implebuntur Scripturæ, quia sic oportet fieri ?

55 In illa hora dixit Jesus turbis : Tanquam ad latronem existis cum gladiis et lignis, comprehendere me : quotidie apud vos sedebam docens in templo, et non prehendistis me

56 Hoc autem totum factum est, ut adimplerentur Scripturæ Prophetarum. Tunc discipuli omnes relicto eo, fugerunt.

57 Illi verò tenentes Jesum, adduxerunt ad Caiapham principem Sacerdotum, ubi Scribæ, et seniores convenerant.

58 At Petrus sequebatur eum à longè, usquè aulam principis Sacerdotum : et ingressus intro, sedebat cum ministris, videre finem.

59 At principes Sacerdotum, et seniores, et confessus omnis quærebant falsum testimonium contra Jesum, ut eum morte afficerent :

60 Et non invenerunt, et multis falsis testibus accedentibus, non invenerunt. Postremò autem advenientes duo falsi testes.

61 Dixerunt : Hic effatus est : Possum dissolvere templum Dei, et per tres dies reædificare illud.

62 Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς, εἶπεν αὐτῷ· Οὐδὲν ἀποκριθῆ; εἰ οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;

63 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα· Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς, εἶπεν αὐτῷ· Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζώντος, ἵνα ἡμῖν ἕπαγες, εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

64 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὁψέσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

65 Τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέβηκε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, λέγων· Ὅτι ἐβλασφήμησε· εἰ εἶτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; Ἰδὲ, νῦν ἤκουσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ.

66 Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες, εἶπον· Ἐνοχος θανάτου ἐστί.

67 Τότε ἐπέκτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ ἐβράβυσαν,

68 λέγοντες· Προφήτευσον ἡμῖν Χριστέ, τίς ἐστὶν ὁ παίσις σε.

69 Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγουσα· Καὶ σὺ ἤσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου.

70 Ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων, λέγων· Οὐκ οἶδα εἰ λέγεις.

71 Ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη· καὶ λέγει τοῖς ἐκεί· Καὶ ἔτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.

72 Καὶ πάλιν ἠρνήσατο μεθ' ἔρκου· Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἀνθρώπον.

73 Μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόν-

62 Et surgens principes Sacerdotum, ait illi : Nihil respondens quid isti te contra testificantur ?

63 At Jesus tacebat : Et respondens princeps Sacerdotum, ait illi : Adjuro te per Deum vivum, ut nobis dicas si tu es Christus filius Dei.

64 Dicit illi Jesus : Tu dixisti. verumtamen dico vobis, à modo videbitis Filium hominis sedentem à dextris efficacitatis, et venientem in nubibus cæli.

65 Tunc princeps Sacerdotum dirupit vestimenta sua, dicens, quod blasphemavit, quid adhuc usum habemus testium ? Ecce, nunc audistis blasphemiam ejus.

66 Quid vobis videtur ? Illi verò respondentes dixerunt, Reus mortis est.

67 Tunc inspuerunt in faciem ejus, et colaphizaverunt eum · alii autem percusserunt,

68 Dicentes : Prophetiza nobis Christe, quis est percuciens te ?

69 At Petrus foris sedebat in atrio : et accessit ad eum una ancilla, dicens : Et tu eras eum Jesu Galilæo.

70 Ille verò negavit eoram omnibus, dicens : Nescio quid dicis.

71 Exeuntem autem illum in vestibulum, vidit eum alia, et ait his qui ibi : Et hic erat cum Jesu Nazareno.

72 Et iterum negavit cum juramento, quia non novi hominem.

73 Post paulum autem acce-

τες οἱ ἐστῶτες, εἶπον τῷ Πέτρῳ· Ἐλεῖς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δὴλόν σε ποιεῖν.

74 Τότε ἤρξατο καταναθεματίζειν, καὶ ὀμύσασθαι· Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. Καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησε.

75 Καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ Ἰησοῦ, εἰρηκότος αὐτοῦ· Ὅτι πρὶν ἀλεῖτορα φωνῆσαι, τρεῖς ἀπακήρησεν με. Καὶ ἐξελθὼν ἔξω, ἐκλαυσε πικρῶς.

Κεφ. κζ'. 27.

1 Πρωίας δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατώσασιν αὐτόν.

2 Καὶ δέσαντες αὐτόν, ἀπήγαγον, καὶ παρέδωκαν αὐτὸν Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδίδους αὐτόν, ὅτι κατακρίθη, μεταμεληθεὶς, ἀπέστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις.

4 Ἀβίων· Ἡμερῶν, παραδούς αἷμα δάων. Οἱ δὲ εἶπον· Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ εἶπαι.

5 Καὶ βίβας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ, ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν, ἀπήγγαστο.

6 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια, εἶπον· Οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανῶν· ὅτι τιμὴ αἵματος ἐστίν.

7 Συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἡγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.

8 Διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος, ἀγρὸς αἵματος, ἕως τῆς σήμερον.

dentes stantes, dixerunt Petro : Verè et tu ex illis es : etenim loquutio tua manifestum te facit.

74 Tunc cœpit devovere et jurare, quia non novi hominem. Et continuè gallus vociferatus est.

75 Et recordatus est Petrus verbi Jesu, dicentis ei : Quod ante gallum vociferari, ter abnegabis me. Et egressus foras, flevit amare.

CAPUT XXVII.

1 MANE autem facto, consilium sumpserunt omnes principes Sacerdotum et seniores populi adversus Jesum, ut morti traderent eum.

2 Et ligantes eum, abduxerunt, et tradiderunt eum Pontio Pilato præsidi.

3 Tunc videns Judas qui tradens [fuit] eum, quod damnatus esset, pœnitens, retulit triginta argenteos principibus Sacerdotum, et senioribus.

4 Dicens, Peccavi, tradens sanguinem innoxium. Illi verò dixerunt, Quid ad nos? tu videris.

5 Et projiciens argenteos in templo, recessit : et abiens se strangulavit.

6 At principes Sacerdotum accipientes argenteos, dixerunt : Non licet injicere eos in corbanam : quia pretium sanguinis est.

7 Consilium autem sumentes mercati sunt ex illis agrum singuli in sepulturam peregrinis.

8 Quapropter vocatus est ager ille, Ager sanguinis, usque hodie.

9 Τότε πληρώθη τὸ βῆθὸν διὰ Ἰερσμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος· “Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τεταμημένου, ὃν ἐταμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ·

10 Καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος.”

11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἵστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέγων· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ· Σὺ λέγεις.

12 Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο.

13 Τίς λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Οὐκ ἀκούεις τίσα σου καταμαρτυροῦσι.

14 Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἐν βῆμα· ὥστε θαυμάζουσιν τὸν ἡγεμόνα λίαν.

15 Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἓνα τῷ ὄχλῳ δόσμιον, ὃν ἤθελον.

16 Εἶχον δὲ τότε δόσμιον ἐπίσημον λεγόμενον Βαραββᾶν.

17 Συνηγμένων ἔν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν;

18 Ἦδὲι γὰρ ὅτι διὰ φόβον παρέδωκαν αὐτόν.

19 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν τὴ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα· Μηδὲν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκίνῃ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ἕναρ δι' αὐτόν.

20 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.

9 Tunc impletum est effatum per Jeremiam Prophetam, dicentem : Et acceperunt triginta argenteos, pretium appreciati, quem apprehaverunt à filiis Israël.

10 Et dederunt eos in agrum figuli, sicut constituit mihi Dominus.

11 At Jesus stetit ante præsidem, et interrogavit eum præses, dicens : Tu es rex Judæorum ? At Jesus dixit illi : Tu dicis.

12 Et in accusari ipsum à principibus Sacerdotum et senioribus, nihil respondit.

13 Tunc dicit illi Pilatus : Non audis quanta te contra testantur ?

14 Et non respondit ei ad ullum verbum : ita ut mirari præsidem vehementer.

15 Per autem festum consu- everat præses absolvere unum vinctum turbæ, quem voluis- sent.

16 Habebant autem tunc vinctum insignem, dictum Barabbam.

17 Coactus ergo illis, dixit illis Pilatus : Quem vultis absolvam vobis ? Barabbam, an Jesum dictum Christum ?

18 Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum.

19 Sedente autem illo super tribunali, misit ad eum uxor ejus, dicens : Nihil tibi et justo illi : multa enim passa sum hodie per somnium propter eum.

20 At principes Sacerdotum et seniores persuaserunt turbis, ut peterent Barabbam, at Jesum perderent.

21 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμῶν, εἶπεν αὐτοῖς· Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπον, Βαραββᾶν.

22 Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τί ἐν ποιῆσω Ἰησοῦν, τὸν λεγόμενον Χριστόν; Λέγουσιν αὐτῷ πάντες· Σταυρωθήτω.

23 Ὁ δὲ ἡγεμῶν εἶπεν· Τί γὰρ κακίον ἐποίησεν; Οἱ δὲ περισσῶς ἐκραζον, λέγοντες· Σταυρωθήτω.

24 Ἴδὼν δὲ ὁ Πιλάτος, ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαθὼν ὕδωρ, ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου, λέγων· Ἄθως εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς δὲ φέσθε.

25 Καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς, εἶπε· Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.

26 Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πρατώριον, συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σκεῖραν.

28 Καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν, περιέθησαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην.

29 Καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ κάλαμον ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ· καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἐπέκλαιζον αὐτῷ, λέγοντες· Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

30 Καὶ ἔμπροσθεν εἰς αὐτὸν, ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ ἐτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

31 Καὶ ὅτε ἐπέκλαιζαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ

E

21 Respondens autem præsides, ait illis : Quem vultis de duobus absolvam vobis ? Illi verò dixerunt : Barabbam.

22 Dicit ergo illis Pilatus : Quid igitur faciam Jesum dictum Christum ? dicunt ei omnes : Crucifigatur.

23 At præsides ait : Quid enim mali fecit ? Illi autem magis clamabant, dicentes : Crucifigatur.

24 Videns autem Pilatus quia nihil proficeret, sed magis tumultus fieret, sumens aquam, lavit manus coram turba, dicens : Innocens sum à sanguine justī hujus ; vos videritis.

25 Et respondens universus populus dixit : Sanguis ejus super nos, et super natos nostros.

26 Tunc absolvit illis Barabbam : At Jesum flagellans, tradidit ut crucifigeretur.

27 Tunc milites præsidis assumentes Jesum in prætorium, coegerunt ad eum universam cohortem.

28 Et exuentes eum, circumdederunt ei chlamydem coccineam :

29 Et plectentes coronam de spinis, imposuerunt super caput ejus, et arundinem in dextera ejus : et genu flectentes ante eum, illudebant ei, dicentes : Gaude rex Judæorum.

30 Et insipientes in eum, acceperunt arundinem, et percussiebant in caput ejus.

31 Et postquam illuserunt ei, exuerunt eum chlamydem, et induerunt eum vestimentis

καὶ ἀπέγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρώσασθαι.

32 Ἐξερχόμενοι δὲ, εὔρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

33 Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὃς ἐστὶ λεγόμενος κρανίου τόπος,

24 Ἐδώκαν αὐτῷ πικρὸν οἶνον μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γυσάμενος οὐκ ἤθελε πικρῶν.

35 Σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν, διέμερισαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου· “Διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον κλῆρον.”

36 Καὶ καθήμενοι, ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ.

37 Καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· ΟΥΤΟΣ ἜΣΤΙΝ ἸΗΣΟΥΣ Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤῶΝ ἸΟΥΔΑΙΩΝ.

38 Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησταί· εἰς ἐκ δεξιῶν, καὶ εἰς ἕξ ἐναντίων.

39 Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν, κινούμενοι τὰς κεφαλὰς αὐτῶν,

40 Καὶ λέγοντες· Ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σώσον σεαυτὸν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, καταβῆθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.

41 Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαιζόντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων, καὶ φαρισαίων, ἔλεγον·

42 Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· εἰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστὶ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν αὐτῷ.

ejus : et abduxerunt eum ad crucifigendum.

32 Exeuntes autem invenerunt hominem Cyrenæum, nomine Simonem : hunc angariaverunt, ut tolleret crucem ejus.

33 Et venientes in locum dictum Golgotha, qui est dictus calvariae locus.

34 Dederunt ei bibere acetum cum felle mixtum, et gustans noluit bibere.

35 Crucifigentes verò eum, dividerunt vestimenta ejus, jacentes fortem : ut impleretur effatum à Propheta : Dispertiti sunt vestimenta mea sibi ipsis, et super vestem meam jecerunt sortem.

36 Et sedentes servabant eum illic.

37 Et imposuerunt super caput ejus causam ipsius scriptam : HIC EST JESUS REX JUDÆORUM.

38 Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones, unus à dextris, et unus à sinistris.

39 At prætereuntes blasphemabant eum, moventes capita sua.

40 Et dicentes : Dissolvens templum, et in tribus diebus ædificans, serva teipsum. Si filius es Dei, descende de cruce

41 Similiter verò et principes Sacerdotum illudentes cum Scribis, et senioribus, dicebant

42 Alios servavit, seipsum non potest servare : Si rex Israël est, descendat nunc de cruce, et credemus ei.

43 Πίστευον ἐπὶ τὸν Θεὸν ἵνα σώσω νῦν αὐτὸν, εἰ θέλει αὐτόν. εἶπε γὰρ ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός.

44 Τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λησταί, οἱ συζυρωθέντες αὐτῷ, ὠνείδιζον αὐτῷ.

45 Ἀπὸ δὲ ἑκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἑνάτης.

46 Περὶ δὲ τὴν ἑνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων Ἑλι, Ἑλι, λαμὰ σαβαχθανι; τοῦτ' ἔστι, Θεὸς μου, Θεὸς μου, ἵνατί με ἐγκατέλιπες;

47 Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἐστῶτων ἀκούσαντες, ἔλεγον ὅτι Ἑλίαν κηρύττει.

48 Καὶ εὐθὺς δραμὼν εἰς ἓξ αὐτῶν, καὶ λαβὼν σπόγγον, πλήσας τε ἔξους, καὶ περιθεὶς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτὸν.

49 Οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον ὅτι Ἄφες, ἰδῶμεν εἰ ἔρχεται Ἑλίας σώσει αὐτόν.

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, πάλιν κράζας φωνῇ μεγάλῃ, ἀφῆκε τὸ πνεῦμα.

51 Καὶ ἰδοὺ, τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω καὶ ἡ γῆ ἐσεισθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν.

52 Καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεώχθησαν καὶ πολλὰ σῶματα τῶν κοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη.

53 Καὶ ἐξελλόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ, ἐσηλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἐφανίσθησαν πολλοῖς.

54 Ὁ δὲ εκατόνταρχος, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμόν, καὶ τὰ γινόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες Ἄληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος.

55 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαί, ἀπὸ μακρῆθεν θεωροῦσαι αὐ-

43 Confidit in Deo, liberet nunc eum, si vult eum; dixit enim: Quia Dei sum filius.

44 Id verò ipsum et latrones concrucifixi ipsi, exprobrabant ei.

45 A autem sexta hora tenebræ factæ sunt super universam terram, usque horam nonam.

46 Circa verò nonam horam clamavit Jesus voce magna, dicens: Eli, Eli, lama sabachthani? hoc est, Deus meus, Deus meus, ut quid me dereliquisti?

47 Quidam autem illic stantium, audientes, dicebant, Quod Eliam vocat iste.

48 Et continuo currens unus ex eis, et accipiens spongiam, implensque aceti, et circumponens arundini potabat eum.

49 Verùm cæteri dicebant Sine, videamus an veniat Elias liberaturus eum.

50 At Jesus iterum clamans voce magna, emisit spiritum.

51 Et ecce interexpansum templi fissum est in duo, à sursum usque deorsum: et terra mota est, et petræ fissæ sunt.

52 Et monumenta aperta sunt: et multa corpora dormientium sanctorum excitata sunt.

53 Et exeuntes de monumentis post excitationem ejus, venerunt in sanctam civitatem et apparuerunt multis.

54 At Centurio, et qui cum eo servantes Jesum, videntes terræmotum, et facta, timeverunt valde, dicentes: Verè Dei filius erat iste.

55 Erant autem ibi mulieres multæ à longè spectantes, quæ

στρες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ.

56 Ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνη, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσήφ μητέρα, καὶ ἡ μητέρα τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

57 Ὁψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀρριμαθαίας, ἔκτομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσε τῷ Ἰησοῦ.

58 Οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, ἤτησάτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Τότε ὁ Πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα.

59 Καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ, ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρῇ.

60 Καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου, ἀπέηλθεν.

61 Ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνη, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

62 Τῇ δὲ παύρειον, ἧτις ἐστὶ μετὰ τὴν παρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς Πιλάτον,

63 Λέγοντες· Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν, ἔτι ζῶν· Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι.

64 Κέλευσεν ἔν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας· μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς, κλέψωσιν αὐτὸν, καὶ εἰπωσὶ τῷ λαῷ· Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης.

65 Ἐφη δὲ αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Ἐχετε κουστωδιάν, ὑπάγετε· ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε.

sequutæ erant Jesum à Galilæa, ministrantes ei.

56 In quibus erat Maria Magdalene, et Maria Jacobi et Jose mater, et mater filiorum Zebedæi.

57 Sero autem facta, venit homo dives ab Arimathæa, nomine Joseph, qui et ipse discipulus erat Jesu.

58 Hic accedens Pilato, petit corpus Jesu. Tunc Pilatus jussit reddi corpus

59 Et accipiens corpus Joseph involvit illud sindone mundâ.

60 Et posuit illud in novo suo monumento, quod exciderat in petra : et advolvens lapidem magnum ostio monumenti abiit.

61 Erat autem ibi Maria Magdalene, et altera Maria, sedentes contra sepulchrum.

62 Verùm postera die, quas est post Parasceven, coacti sunt principes Sacerdotum et Pharisei ad Pilatum,

63 Dicentes : Domine, meminimus quia ille seductor dixit adhuc vivens : Post tres dies excitur.

64 Jube ergo muniri sepulchrum, usque in tertium diem : ne quando venientes discipuli ejus nocte, furentur eum, et dicant plebi : Excitatus est à mortuis : et erit novissimus error pejor priore.

65 Ait vero illis Pilatus, Habetis custodiam : abite, munite sicut scitis

66 Οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλί-
σαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν
λίθον, μετὰ τῆς κουστῳδίας.

Κεφ. κη'. 28.

1 **Ο**Ψὶ δὲ σαββάτων, τῇ δε-
φωσκόσῃ εἰς μίαν σαββά-
των, ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνῆ,
καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, θεωρῆσαι τὸν
τάφον.

2 Καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς ἐγένετο
μέγας· ἄγγελος γὰρ Κυρίου κα-
ταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν ἀπε-
κύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ
ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ.

3 Ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀσ-
τρακῆ, καὶ τὸ ἐνδύμα αὐτοῦ λευκὸν
ὡσεὶ χιών.

4 Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσε-
ίσθησαν οἱ τηροῦντες, καὶ ἐγένοντο
ὡσεὶ νεκροί.

5 Ἀπεκρίθεις δὲ ὁ ἄγγελος,
εἶπε ταῖς γυναῖξι· Μὴ φοβεῖσθε
ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν
ἐσταυρωμένον ζητεῖτε.

6 Οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ
καθὼς εἶπε· δεῦτε, ἴδετε τὸν τοῦτον
ὅπου ἔκειτο ὁ Κύριος.

7 Καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι, εἰπατε
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι ἠγέρθη
ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἰδοὺ, προάγει
ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὖ-
τὸν ὁψεσθε· Ἰδοὺ, εἶπον ὑμῖν.

8 Καὶ ἐξελθεῖσαι ταχὺ ἀπὸ τῆ
μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς
μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ.

9 Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖ-
λαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ,
ὁ Ἰησοῦς ἀπήτησεν αὐταῖς, λέγων·
Χαίρετε. Αἱ δὲ προσελθούσαι, ἐκ-
ράστησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προ-
σκύνησαν αὐτῷ.

10 Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς,
Μὴ φοβεῖσθε· ἰπάγετε, ἀπαγγεῖ-

66 Illi autem abeuntes mu-
nierunt sepulchrum, signantes
lapidem cum custodia.

CAPUT XXVIII.

1 **V**ESPERE autem Sabba-
torum lucescenti in unam
Sabbatorum, venit Maria Mag-
dalene, et altera Maria, spec-
tare sepulchrum.

2 Et ecce terræmotus factus
est magnus : Angelus enim Do-
mini descendens de cælo, acce-
dens revolvit lapidem ab ostio,
et sedebat super eum.

3 Erat autem aspectus ejus
sicut fulgur, et vestimentum
ejus candidum sicut nix.

4 Præ autem timore ejus
concussi sunt servantes, et facti
sunt velut mortui.

5 Respondens autem angelus,
dixit mulieribus : Ne metuite
vos : scio enim quod Jesum
crucifixum quæritis :

6 Non est hic : Excitatus est
enim, sicut dixit. venite, videte
locum ubi jacebat Dominus.

7 Et citò euntes dicite disci-
pulis ejus, quia surrexit à
mortuis : et ecce præit vos in
Galilæam : ibi eum videbitis.
ecce dixi vobis.

8 Et exeuntes cito de monu-
mento cum timore et gaudio
magno, cucurrerunt nunciare
discipulis ejus.

9 Quum autem irent renun-
ciare discipulis ejus, et ecce
Jesus occurrit illis, dicens :
Gaudete. Illæ autem acceden-
tes, prehenderunt ejus pedes,
et adoraverunt eum.

10 Tunc ait illis Jesus : Ne
timete : ite, nunciate fratribus

λατε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ με ἴψονται.

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, τινὲς τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γινόμενα.

12 Καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, συμβούλιόν τε λαβόντες, ἀργύρια βικὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις,

13 Λέγοντες· Εἶπατε, "Ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες, ἐκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμημένων.

14 Καὶ εἰάν τις ἀκουσῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγμένου, ἡμῖς κείσομεν αὐτὸν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμους ποιήσομεν.

15 Οἱ δὲ, λαβόντες τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. Καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίους μέχρι τῆς ἡμέρας.

16 Οἱ δὲ ἑνδοκα μαθηταὶ ἐπερεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος Ἰεζάβαιο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς.

17 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, προσκύνησαν αὐτῷ· οἱ δὲ ἐδίστασαν.

18 Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐλάλησεν αὐτοῖς, λέγων· Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ γῆς.

19 Πορευθέντες ἔν μαθητεύσατε· πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτὰς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος·

20 Διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετείλαμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ μετ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ἀμήν.

meis, ut abeant in Galilæam, et ibi me videbunt

11 Euntibus autem illis, ecce quidam custodiæ venientes in urbem, nunciaverunt principibus Sacerdotum omnia facta.

12 Et congregati cum senioribus, consiliumque accipientes, argenteos sufficientes dederunt militibus,

13 Dicentes : Dicite quia discipuli ejus nocte venientes furati sunt eum nobis dormientibus

14 Et si auditum fuerit hoc à præside, nos suadebimus ei, et vos securos faciemus.

15 Illi autem accipientes argenteos, fecerunt sicut erant edocti, et divulgatum est verbum istud apud Judæos, usque hodie.

16 At undecim discipuli profecti sunt in Galilæam in montem ubi constituerat illis Jesus.

17 Et videntes eum adoraverunt eum : quidam autem dubitaverunt.

18 Et accedens Jesus loquutus est eis, dicens : Data est mihi omnis auctoritas in cælo, et in terra.

19 Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomen Patris, et Filii, et sancti Spiritus :

20 Docentes eos servare omnia quæcumque mandavi vobis. Et ecce ego cum vobis sum omnes dies, usque ad consummationem seculi. Amen.

TO KATA
M A P K O N
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α. 1.

1 **Α**ΡΧΗ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

2 Ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις “ Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου·

3 Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.”

4 Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

5 Καὶ ἐξοπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ Ἰεροσολιμίται, καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπὸ αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

6 Ἦν δὲ ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφίν αὐτοῦ· καὶ ἔσθιον ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.

7 Καὶ ἐκήρυσσε, λέγων· Ἐρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὑπίσω μου, καὶ οὐκ εἰμι ἰκανὸς κύνειας λῦσαι τὸν ἰμᾶντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ.

8 Ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι· αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.

9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζα-

EUANGELIUM

SECUNDUM

M A R C U M .

CAPUT I.

1 **I**NIITIUM Euangelii Jesu Christi Filii Dei.

2 Sicut scriptum est in Prophetis : Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te.

3 Vox clamantis in deserto : Parate viam Domini, rectas facite semitas ejus.

4 Fuit Joannes baptizans in deserto, et prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum.

5 Et egrediebatur ad eum omnis Judæa regio, et Hierosolymitæ : et baptizabantur omnes in Jordane flumine ab illo confitentes peccata sua.

6 Erat autem Joannes vestitus pilis cameli, et zonam coriaceam circa lumbos ejus et edens locustas et mel sil vestre.

7 Et prædicabat, dicens Venit fortior me post me, cujus non sum dignus curvatus solvere corrigiam calceamentorum ejus.

8 Ego quidem baptizavi vos in aqua : illa verò baptizabit vos in Spiritu sancto.

9 Et factum est in illis diebus, venit Jesus à Nazaret Ga-

ῥθε τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην.

10 Καὶ εὐθὺς ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, εἶδε σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τὸ Πνεῦμα ὡσεὶ περιστερὰν καταβαίνον ἐπ' αὐτὸν.

11 Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν· Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

12 Καὶ εὐθὺς τὸ Πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἐρήμον.

13 Καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα, πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ Σαταναῆ· καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων· καὶ οἱ ἄγγελοι διακονοῦν αὐτῷ.

14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι Ἰωάννην, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ,

15 Καὶ λέγων· Ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε, καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

16 Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τοῦ Σίμωνος, βάλλοντας ἀμφίβληστρον ἐν τῇ θαλάσῃ· ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς.

17 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἀλιεῖς ἀνθρώπων.

18 Καὶ εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

19 Καὶ προβάς ἐκεῖθεν ὀλίγον, εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαιοῦ, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα.

20 Καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαιὸν ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μεσθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Κα-

lilææ, et baptizatus est à Joanne in Jordane

10 Et statim ascendens de aqua, vidit scissos cælos, et Spiritum tanquam columbam descendentem super eum.

11 Et vox facta est de cælis : Tu es filius meus dilectus, in quo complacui

12 Et statim spiritus eum ejicit in desertum.

13 Et erat illic in deserto dies quadraginta, tentatus à Satana. Et erat cum feris : et angeli ministrabant illi.

14 Post autem traditum esse Joannem, venit Jesus in Galilæam, prædicans Euangelium regni Dei :

15 Et dicens : Quoniam impletum est tempus, et appropinquavit regnum Dei : penitmini, et credite in Euangelio.

16 Deambulans autem juxta mare Galilææ, vidit Simonem et Andream fratrem ejus mittentes verriculum in mari : erant enim piscatores.

17 Et dixit eis Jesus : Venite post me, et faciam vos fieri piscatores hominum.

18 Et protinus relinquentes retia sua, sequuti sunt eum.

19 Et progressus inde pusillum, vidit Jacobum Zebedæi, et Joannem fratrem ejus et ipsos in navigio componentes retia.

20 Et statim vocavit illos : Et relinquentes patrem suum Zebedæum in navigio cum mercenariis, abierunt post eum.

21 Et ingrediuntur in Capr

περναούμ· και εὐθέως τοῖς σάββα-
σιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν,
ἐδίδασκε.

22 Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ
διδασκίᾳ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων
αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ
ὡς οἱ γραμματεῖς.

23 Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐ-
τῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ
καὶ ἀνέκραξε,

24 Λέγων· Ἐὰν εἴ ἡμῖν καὶ σοὶ
Ἰησοῦ Ναζαρηνέ· ἦλθες ἀπολέσαι
ἡμᾶς· οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ
Θεοῦ.

25 Καὶ ἐπειμήθησεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς, λέγων· Φιμώθητι, καὶ ἐξ-
ελθε ἐξ αὐτοῦ.

26 Καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ
πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, καὶ κρᾶξαν
φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ.

27 Καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες,
ὥστε συζητεῖν πρὸς αὐτοὺς, λέγον-
τας· Τί ἐστὶ τοῦτο· τίς ἡ διδασκί-
α ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ
τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπι-
τάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ·

28 Ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ
εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν περιχώρον τῆς
Γαλιλαίας.

29 Καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγω-
γῆς ἐξελθόντες, ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν
Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου, μετὰ Ἰακώ-
βου καὶ Ἰωάννου.

30 Ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κα-
τέκειτο πυρεσσούσα· καὶ εὐθέως
λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς.

31 Καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐ-
τὴν, κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς·
καὶ ἀπῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς εὐθέως·
καὶ διακόνει αὐτοῖς

32 Ὁψίας δὲ γενομένης, δευ-
τεροῦ ὁ ἥλιος, ἐφηρεν πρὸς αὐτὸν πάν-
τας τοὺς κακῶς ἔχοντας, καὶ τοὺς
δαμονιζομένους.

naum : et statim Sabbatis in-
gressus in synagogam, docebat.

22 Et percellabantur super
doctrina ejus : Erat enim do-
cens eos quasi auctoritatem
habens, et non sicut Scribæ.

23 Et erat in synagoga eo-
rum homo in spiritu immundo,
et exclamavit,

24 Dicens : Ah, Quid nobis
et tibi Jesu Nazarene ? venisti
perdere nos ? novi te qui es,
sanctus Dei.

25 Et comminatus est ei Je-
sus, dicens · Obmutesce, et exi
ex eo.

26 Et discerpens eum spiri-
tus immundus, et exclamans
voce magnâ, exiit ab eo.

27 Et expaverunt omnes, ita
ut conquirerent apud seipsos,
dicentes : Quid est hoc ? quæ
doctrina nova hæc, quia per
auctoritatem et spiritibus im-
mundis imperat, et obediunt
ei ?

28 Exiit autem fama ejus
statim in omnem regionem Ga-
lilææ.

29 Et protinus ex synagoga
egredientes, venerunt in do-
mum Simonis et Andreæ, cum
Jacobo et Joanne.

30 At socrus Simonis decum-
bebat febricitans : et statim di-
cunt ei de illa.

31 Et accedens excitavit
eam, apprehendens manum
ejus : et dimisit eam febris con-
tinuè : et ministrabat eis.

32 Vespere autem facto,
quum occidisset Sol, afferebant
ad eum omnes malè habentes
et dæmoniacos.

33 Καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνή-
μην ἦν πρὸς τὴν θύραν.

34 Καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς
κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις· καὶ
δαίμονια πολλὰ ἐξέβαλε, καὶ οὐκ
ἤπισ λαλεῖν τὰ δαίμονια, ὅτι ᾔδει-
σαν αὐτόν.

35 Καὶ πρωτὶ ἔνυχον λίαν ἀ-
ναστὰς, ἐξῆλθε· καὶ ἀπῆλθεν ὁ
Ἰησοῦς εἰς ἔρημον τόπον, καὶ κει-
κροσῆχετο.

36 Καὶ καταδίωξαν αὐτὸν ὁ
Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ.

37 Καὶ εὐρόντες αὐτόν, λέγου-
σιν αὐτῷ· "Ὅτι πάντες ζητοῦσί σε.

38 Καὶ λέγει αὐτοῖς· "Αγωμεν
εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα
καὶ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξε-
λήλυθα.

39 Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς
συναγωγαῖς αὐτῶν, εἰς ὅλην τὴν
Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαίμονια ἐκ-
βάλλων.

40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν
λεπρός, παρακαλῶν αὐτόν, καὶ γο-
νυπέτων αὐτόν, καὶ λέγων αὐτῷ·
"Ὅτι, εἰάν θέλῃς, δύνασαι με καθα-
ρίσαι.

41 Ὁ δὲ Ἰησοῦς σπλαγχνισ-
θεὶς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἤψατο
αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Θέλω, κα-
θαρίσθητι.

42 Καὶ εὐθέως αὐτοῦ, εὐθέως
ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ
ἐκαθαρίσθη.

43 Καὶ ἐμνημονεύσας αὐτῷ,
εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτόν·

44 Καὶ λέγει αὐτῷ· "Ὁρα μη-
δενὶ μηδὲν εἰπῆς· ἀλλ' ὕπαγε,
σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσέ-
νεγκε περὶ τοῦ καθαρῆς σου, ἃ
προσέταξε Μωσῆς εἰς μαρτύριον
αὐτοῖς.

45 Ὁ δὲ ἐξεληθὼν ἤρξατο κη-

33 Et civitas tota coacta erat
ad januam.

34 Et curavit multos, malè
habentes variis morbis : et dæ-
monia multa ejiciebat : et non
sinebat loqui dæmonia, quod
nossent eum.

35 Et mane noctu valdè sur-
gens egressus est, et abiit Jesus
in desertum locum, ibique ora-
bat.

36 Et prosequuti sunt eum
Simon et qui cum illo.

37 Et inventientes eum, di-
cunt ei : Quia omnes quærun-
te.

38 Et ait illis : Eamus in
contigua oppidula, ut et ibi
prædicem : ad hoc enim egres-
sus sum.

39 Et erat prædicans in sy-
nagogis eorum, in omnem Ga-
lilæam, et dæmonia ejiciens.

40 Et venit ad eum leprosus
deprecans eum, et genupetens
eum, et dicens ei : Quod si ve-
lis, potes me mundare.

41 At Jesus visceribus com-
motus, extendens manum, teti-
git eum, et ait illi : Volo,
mundare.

42 Et dicente eo, statim, dis-
cessit ab eo lepra, et mundatus
est.

43 Et comminatus ei, statim
ejecit illum.

44 Et dicit ei : Vide nemini
dixeris : sed vade, teipsum os-
tende Sacerdoti, et offer pro
cmundatione tua quæ præcepit
Moyses, in testimonium illis.

45 Ille verò egressus cœpit

ρῦσσειν πολλὰ, καὶ διαφημίζεν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· ἀλλ' ἔξω ἐν ἐρήμοις τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πανταχόθεν.

Κεφ. β'. 2.

1 **Κ**Αὶ πάλιν εἰσῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ δι' ἡμερῶν, καὶ ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστί.

2 Καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοί· ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· ἀλλ' ἔξω ἐν ἐρήμοις τόποις ἦν, καὶ ἠρχοντο πρὸς αὐτὸν πανταχόθεν.

3 Καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν, παραλυτικὸν φέροντες, αἰζόμενον ὑπὸ τεσσάρων.

4 Καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσει αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην οἴκου ἧν· καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράββατον, ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο.

5 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ παραλυτικῷ, Τέκνον, ἀφεωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.

6 Ἦσαν δὲ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν·

7 Τί ἔπος ἔτι λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ ὁ Θεός;

8 Καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ, ὅτι ἔπος διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

9 Τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· Ἀφεωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· Ἐγείραι, καὶ ἄρῃ σου τὸν κράββατον, καὶ περιπάτει;

10 Ἴνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι

prædicare multa, et diffamare sermonem, ita ut non amplius ipsum posse manifestè in civitatem introire, sed foris in desertis locis erat, et conveniebant ad eum undique.

CAPUT II.

1 **E**T iterum intravit in Capernaum per dies: et auditum est quod in domum esset.

2 Et confestim coacti sunt multi, ut non amplius capere neque quæ ad januam: et loquebatur eis verbum.

3 Et veniunt ad eum, paralyticum ferentes, sublatum à quatuor.

4 Et non valentes appropinquare ei propter turbam, detexerunt tectum ubi erat, et perforantes submiserunt grabatum, in quo paralyticus jacebat.

5 Videns autem Jesus fidem illorum, ait paralytico: Fili, dimittuntur tibi peccata tua.

6 Erant autem quidam Scribarum illic sedentes, et ratiocinantes in cordibus suis:

7 Quid hic sic loquitur blasphemias? Quis potest dimittere peccata, si non unus Deus?

8 Et statim agnoscens Jesus spiritu suo, quia sic ratiocinatur in seipsis, dixit illis: Quid ista ratiocinamini in cordibus vestris?

9 Quid est facilius, dicere paralytico: Dimittuntur tibi peccata: an dicere: Surge, et tolle tuum grabatum, et deambula?

10 U autem sciatis quia auctoritatem habet Filius hominis

ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας, λέγει τῷ παραλυτικῷ·

11 Σοὶ λέγω, ἔγειραι, καὶ ἔρυσ τὸν κράββατόν σου, καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου.

12 Καὶ ἠγέρθη εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν κράββατον, ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων· ὥστε ἐξίστασθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν Θεόν, λέγοντας· Ὅτι οὐδέποτε ἴτως εἶδομεν.

13 Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς.

14 Καὶ παράγων εἶδε Λευὴν τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθεῖν αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοὶ, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

16 Καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἐλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Τί, οὗτοι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει;

17 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς· Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθεν καλεῖσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, καὶ οἱ τῶν φαρισαίων νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, καὶ οἱ τῶν φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσι;

19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·

dimittendi in terra peccata : ait paralytico :

11 Tibi dico, Surge, et tolle grabatum tuum, et vade in domum tuam.

12 Et statim surrexit, et tollens grabatum, egressus est coram omnibus : ita ut obstupescere omnes, et glorificare Deum, dicentes : Quia nunquam sic vidimus.

13 Et egressus est rursus secus mare : et omnis turba veniebat ad eum, et docebat eos.

14 Et prætergrediens vidit Levi Alphæi, sedentem ad telonium : et ait illi : Sequere me : Et surgens sequutus est eum.

15 Et factum est in accumbere ipsum in domo illius, et multi publicani et peccatores simul discumbebant Jesu, et discipulis ejus : erant enim multi, et sequebantur eum.

16 Et Scribæ et Pharisei videntes eum edentem cum publicanis et peccatoribus, dicebant discipulis ejus : Quid, quod cum publicanis et peccatoribus manducat et bibit ?

17 Et audiens Jesus, ait illis : Non usum habent valentes medico, sed malè habentes, non veni vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam.

18 Et erant discipuli Joannis, et illi Phariseorum jejunantes : et veniunt, et dicunt illi : Quare discipuli Joannis, et illi Phariseorum jejunant : at tui discipuli non jejunant ?

19 Et ait illis Jesus : Num

Μὴ δύναται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι, νηστεύειν; ὅσον χρόνον μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον, οὐ δύναται νηστεύειν.

20 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύουσιν ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις.

21 Καὶ οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκας ἀγνάφου ἐπιρῆματι ἐπὶ ἡματιῶν παλαιῶν· εἰ δὲ μὴ αἴρει τὸ πλῆρωμα αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.

22 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσχοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μὴ, ρήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσχοὺς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολούνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκὸς καινὸς βλητέον.

23 Καὶ ἐγένετο παραπορεύσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδοὺ ποιῆν τιλλοντας τοὺς στάχυας.

24 Καὶ οἱ φarisαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, Ἰδοὺ, εἰ ποιῶσιν ἐν τοῖς σάββασι ὃ οὐκ ἐξεστὶ;

25 Καὶ αὐτὸς ἔλεγον αὐτοῖς· Οὐδέποτε ἀνήγνωτε εἰ ἐποίησεν Δαβὶδ, ὅτε χρυσίον ἔσχε, καὶ ἐποίησεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;

26 Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ Ἀβιαθάρ τοῦ Ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, ἧς οὐκ ἐξεστὶ φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ ἄρτοι;

27 Καὶ ἔλεγον αὐτοῖς· Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον.

28 Ὡστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

possunt filii nuptiarum, in quo sponsus cum illis est, jejunare? Quantum tempus cum seipsis habent sponsum, non possunt jejunare.

20 Veniet autem dies, quum auferetur ab eis sponsus, et tunc jejunabunt in illis diebus.

21 Et nemo additamentum panni impolitum assuit in vestimento veteri: si verò non, auferet supplementum ipsius novum veteris, et pejor scissura fit.

22 Et nemo injicit vinum novum in utres veteres: si verò non, dirumpit vinum novum utres, et vinum effunditur, et utres pereunt: sed vinum novum in utres novos injiciendum.

23 Et factum est prætervādere eum in Sabbatis per sata, et cœperunt discipuli ejus iter facere vellentē spicas.

24 Et Pharisei dicebant ei: Ecce quid faciunt in Sabbatis, quod non licet?

25 Et ipse ait illis: Nunquam legistis quid fecerit David, quando usum habuit, et esuriit ipse, et qui cum eo?

26 Quomodo introivit in domum Dei sub Abiathar principe Sacerdotum, et panes propositionis manducavit, quos non licet manducare si non Sacerdotibus, et dedit et iis cum eo existentibus?

27 Et dicebat eis: Sabbatum propter hominem factum est, non homo propter Sabbatum.

28 Itaque Dominus est Filius hominis et Sabbati.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Κ**Αὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν· καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα.

2 Καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασιν θραπεύσει αὐτὸν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

3 Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα· "Ἐγείραι εἰς τὸ μέσον.

4 Καὶ λέγει αὐτοῖς· "Ἐξέσθε τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀποκτεῖναι; Οἱ δὲ ἐσιώπων.

5 Καὶ περιεβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· "Ἐκτείνον τὴν χεῖρά σου· καὶ ἐξέτινε· καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιής ὡς ἡ ἄλλη.

6 Καὶ ἐξελθόντες οἱ φαρισαῖοι εὐθέως μετὰ τῶν Ἑρῳδιανῶν συμβούλιον ἐποίουν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι.

7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνοχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας,

8 Καὶ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ οἱ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούσαντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν.

9 Καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτῶν, ἵνα πλοίαριον προσκαρτερῇ αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν.

10 Πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν· ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μᾶστιγας.

11 Καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκά-

CAPUT III.

1 **ET** introivit iterum in synagogam, et erat ibi homo arefactam habens manum.

2 Et observabant eum si Sabbatis curaret eum, ut accusarent illum.

3 Et ait homini arefactam habenti manum : Surge in medium.

4 Et dicit eis : Licet Sabbatis benefacere, an malefacere? animam servare, an perdere? Illi verò tacebant.

5 Et circumspiciens eos cum ira, contristatus super callo cordis eorum, dicit homini : Extende manum tuam : Et extendit, et restituta est manus illius sana ut altera.

6 Et exeuntes Pharisæi, statim cum Herodianis consilium faciebant adversus eum, ut eum perderent.

7 Et Jesus secessit cum discipulis suis ad mare : et multa turba à Galilæa sequuta est eum, et à Judæa,

8 Et ab Hierosolymis, et ab Idumæa, et trans Jordanem, et qui circa Tyrum et Sidonem, multitudo magna, audientes quæ faciebat, venerunt ad eum.

9 Et dixit discipulis suis, ut navicula adsisteret sibi, propter turbam, ut ne comprimerent eum.

10 Multos enim sanaverat, ita ut irruere ei, ut illum tangerent, quotquot habebant flagella

11 Et spiritus immundi quibus

δαρτα, ἔταν αὐτὸν ἐθεώρει, προσέ-
πιπτεν αὐτῷ, καὶ ἔκραζε, λέγοντα·
"Ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

12 Καὶ πολλὰ ἐπειτίμα αὐτοῖς,
ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιήσωσι.

13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος,
καὶ προσκαλεῖται ἕξ ἤθελεν αὐτοῦ·
καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν.

14 Καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα
ὡς μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ
αὐτοὺς κηρύσσειν,

15 Καὶ ἔχουσιν ἐξουσίαν θαρα-
πέυειν τὰς νόσους, καὶ ἐκβάλλειν
τὰ δαιμόνια.

16 Καὶ ἐπέθηκε ἐν Σίμωνι ὀνο-
μα Πέτρον·

17 Καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβε-
δαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ
Ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς
ὀνόματα Βοανεργές, ὃ ἐστίν, υἱοὶ
βροντῆς.

18 Καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον,
καὶ Βαρθολομαῖον, καὶ Ματθαῖον,
καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ
Ἀλφαίου, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σί-
μωνα τὸν Κανανίτην,

19 Καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην, ὃς
καὶ παρέδωκεν αὐτόν· καὶ ἔρχονται
εἰς οἶκον.

20 Καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχ-
λος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε
ἄρτον φαγεῖν.

21 Καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ'
αὐτοῦ, ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν·
ἔλεγον γάρ· "Ὅτι ἐξέστη.

22 Καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ
Ἱεροσολύμων καταβάντες, ἔλεγον·
"Ὅτι Βεελζεβούλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν
ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλ-
λει τὰ δαιμόνια.

23 Καὶ προσκαλεσάμενος αὐ-
τοῦς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς·

illum spectabant, accedebant ei
et clamabant, dicentes : Quod
tu es filius Dei.

12 Et multa comminabatur
eis, ut ne manifestum illum
facerent.

13 Et adscendit in montem,
et advocat quos voluit ipse : et
venerunt ad eum.

14 Et fecit duodecim, ut
essent cum illo, et ut mitteret
eos prædicare

15 Et habere auctoritatem
curare infirmitates, et ejicere
dæmonia.

16. Et imposuit Simoni no-
men Petrum :

17 Et Jacobum Zebedæi, et
Joannem fratrem Jacobi : et
imposuit eis nomina Boanerges,
quod est, Filii tonitruī :

18 Et Andream, et Philip-
pum, et Bartholomæum, et
Matthæum, et Thomam, et
Jacobum Alphæi, et Thaddæ-
um, et Simonem Cananitem :

19 Et Judam Iscariotem, qui
et tradidit illum : et veniunt ad
domum

20 Et convenit iterum turba,
ita ut non posse ipsos neque
panem manducare.

21 Et audientes qui ad ip-
sum, exieruntprehendere eum :
dicebant enim, Quod extra se
esset.

22 Et Scribæ qui ab Hiero-
solyms descendentes, dice-
bant : Quoniam Beelzebul ha-
bet, et quia in principe dæmo-
niorum ejicit dæmonia.

23 Et advocans eos, in pa-
rabolis dicebat illis : Quo

Πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν ;

24 Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῆ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη·

25 Καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῆ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη·

26 Καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ μεμέρισται, οὐ δύναται σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει.

27 Οὐ δύναται οὐδεὶς εἰς τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῆσῃ· καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει.

28 Ἄμην λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα ἀφεσθήσεται τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ βλασφημία βσας ἂν βλασφημήσωσιν·

29 Ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ' ἐνοχὸς ἐστὶν αἰωνίου κρίσεως.

30 Ὃτι ἔλεγον· Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

31 Ἐρχονται οὖν ἡ μήτηρ αὐτῆ καὶ οἱ ἀδελφοί, καὶ ἔξω ἑστῶτες ἀπίστευαν πρὸς αὐτὸν, φωνοῦντες αὐτόν.

32 Καὶ ἐκάθητο ὄχλος περὶ αὐτόν· εἶπον δὲ αὐτῷ, Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσί σε.

33 Καὶ ἀπεκριθὴ αὐτοῖς, λέγων· Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου, ἢ οἱ ἀδελφοί μου ;

34 Καὶ περιεβλεψάμενος κύκλῳ τοῦς περὶ αὐτόν καθημένους λέγει· Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου·

35 Ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου, καὶ ἀδελφὴ μου, καὶ μήτηρ ἐστί.

modo potest satanas satanam ejicere ?

24 Et si regnum in seipsum dividatur, non potest stare regnum illud :

25 Et si domus super semetipsam dispertiat, non potest stare domus illa :

26 Et si satanas consurrexerit in semetipsum, dispertitus est, non potest stare, sed finem habet.

27 Nemo potest vasa fortis, ingressus in domum ejus, diripere, si non prius fortem alliget : et tunc domum ejus diripiet.

28 Amen dico vobis : Quoniam omnia dimittentur peccata filiis hominum, et blasphemiae quascunque blasphemaverint :

29 Qui autem blasphemaverit in Spiritum sanctum, non habet remissionem in aeternum, sed obnoxius est aeterni judicii.

30 Quoniam dicebant : Spiritum immundum habet.

31 Veniunt igitur fratres et mater ejus : et foris stantes, miserunt ad eum, vocantea eum.

32 Et sedebat turba circum eum : dicebant verd ei : Ecce mater tua, et fratres tui, foris quaerunt te.

33 Et respondit eis, dicens : Quae est mater mea, aut fratres mei ?

34 Et circumspiciens circulo circa se sedentes ait : Ecce mater mea, et fratres mei.

35 Qui enim fecerit voluntatem Dei, hic frater meus, et soror mea, et mater est

Κεφ. δ. 4.

CAPUT IV.

1 **Κ**ΑΙ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρά τὴν θάλασσαν· καὶ συνήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος πολὺς, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον, καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν.

2 Καὶ ἐδίδασκον αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλὰ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·

3 Ἀκούετε, Ἰδοὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπειρίαι·

4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπειρίειν, ὃ μὲν ἔπεσε παρά τὴν ὁδὸν, καὶ ἤλθε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτό.

5 Ἄλλο δὲ ἔπεσον ἐπὶ τὸ σπερῶδες, ἔκου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ εἶχειν βάθος γῆς·

6 Ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ εἶχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη.

7 Καὶ ἄλλο ἔπεσον εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε.

8 Καὶ ἄλλο ἔπεσον εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξάνοντα· καὶ ἔφραεν, ἐν τριάνοντα, καὶ ἐν ἑξήκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν.

9 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκούτω.

10 Ὅτε δὲ ἐγένετο καταμίμονας, ἤρξατο αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σύν τοῖς δώδεκα τὴν παραβολὴν.

11 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὸ μυστήριον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω, ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνονται.

1 **E**T iterum cœpit docere juxta mare, et coacta est ad eum turba multa, ita ut ipsum ascendentem in navigium sedere in mari: et omnis turba ad mare super terram erat.

2 Et docebat eos in parabolis multa, et dicebat illis in doctrina sua:

3 Audite: Ecce exiit seminans seminare.

4 Et factum est in seminando, hoc quidem cecidit circumviam, et venerunt volucres cœli, et devoraverunt illud.

5 Aliud verò cecidit super petrosa, ubi non habuit terram multam: et statim exortum est, propter non habere profunditatem terræ.

6 Sole autem exoriente æstuavit: et ob non habere radicem, exaruit.

7 Et aliud cecidit in spinas: et ascenderunt spinæ, et suffocaverunt illud, et fructum non dedit.

8 Et aliud cecidit in terram pulchram: et dabat fructum ascendentem et crescentem, et afferebat unum triginta, et unum sexaginta, et unum centum.

9 Et dicebat illis: Habens aures audire, audiat.

10 Quum autem factus esset solus interrogaverunt eum qui circa eum cum duodecim parabolam

11 Et dicebat eis: Vobis datum est nosse mysterium regni Dei: illis autem foris, in parabolis omnia fiunt.

12 Ἴνα βλέποντες βλέπωσι, καὶ μὴ ἴδωσι, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ συνῶσι, μήποτε ἐπιστρέψωσι, καὶ ἀφῆθῃ αὐτοῖς τὰ ἁμαρτήματα.

13 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὐκ οἶδατε τὴν παραβολὴν ταύτην ; καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γινώσθεσθε ;

14 Ὁ σπειρῶν, τὸν λόγον σπείρει.

15 Οὗτοι δὲ εἰσὶν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν, ἔπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθέως ἐρχεται ὁ σατανᾶς, καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν.

16 Καὶ ἔτι εἰσὶν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἱ, ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον, εὐθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν·

17 Καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροὶ εἰσὶν· εἴτα γενομένης θλίψεως, ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθέως σκανδαλίζονται.

18 Καὶ ἔτι εἰσὶν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι, ἔτι εἰσὶν οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες,

19 Καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι ἐσπορευόμεναι συμπνίγουσι τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.

20 Καὶ ἔτι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον, καὶ παραδέχονται· καὶ καρποφοροῦσιν, ἐν τριάκοντα, καὶ ἐν ἑξήκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν·

21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Μήτις δὲ λύχνος ἐρχεται, ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῆ, ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην ; οὐχ ἵνα δειτὴν λυχνίαν ἐπιτεθῆ ;

12 Ut aspicientes aspiciant, et non videant : et audientes audiant, et non intelligant : ne quando convertantur, et dimittantur eis peccata.

13 Et ait illis : Nescitis parabolam hanc ? et quomodo omnes parabolas cognoscetis ?

14 Seminans, verbum seminatum.

15 Hi autem sunt qui circa viam, ubi seminatur verbum : et quum audierint, confestim venit satanas, et aufert verbum seminatum in cordibus eorum.

16 Et hi sunt similiter in petrosa seminati, qui quum audierint verbum, statim cum gaudio accipiunt illud.

17 Et non habent radicem in se ipsis, sed temporarii sunt : deinde orta tribulatione, aut persecutione propter verbum, confestim scandalizantur.

18 Et hi sunt qui in spinas seminati, hi sunt, qui verbum audientes.

19 Et curæ seculi hujus, et deceptio divitiarum, et circa reliqua cupiditates introeuntes suffocant verbum, et infructuosus efficitur.

20 Et hi sunt in terram pulchram seminati, qui audiunt verbum, et suscipiunt, et fructum ferunt, unum triginta, et unum sexaginta, et unum centum.

21 Et dicebat illis : Nunquid lucerna venit, ut sub modio ponatur, aut sub lecto ? nonne ut supra candelabrum imponatur ?

22 Οὐ γὰρ ἐστὶ τι κρυπτὸν ὃ εἰδὸν μὴ φανερωθῆ· οὐδὲ ἐκτεῖστο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα εἰς φανερὸν ἔλθῃ.

23 Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

24 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Βλέπετε τί ἀκούετε. Ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρηθήσεσθε ὑμῖν, καὶ προστεθήσεσθε ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν.

25 Ὃς γὰρ ἂν ἔχη, δοθήσεσθε αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρῆθήσεσθε ἀπ' αὐτοῦ.

26 Καὶ εἶπεν· Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὡς εἰδὸν ἀνθρώπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς,

27 Καὶ καθύδῃ, καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν· καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ, καὶ μηκύνῃται, ὡς οὐκ εἶδεν αὐτός.

28 Αὐτομάτῃ γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρη σίτον ἐν τῷ στάχυϊ.

29 Ὃταν δὲ παραδῶ ὁ καρπός, εὐθέως ἀποστέλλει τὸ ὄρεπνον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

30 Καὶ εἶπε· Τίνι ὁμοιωσωμὲν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν;

31 Ὃς κίκω σινάπεως, ὃς, ὅταν σπαρῆ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

32 Καὶ ὅταν σπαρῆ, ἀναβαίνει, καὶ γίνεσθε πάντων τῶν λαχάνων μεζῶν, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιάν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

33 Καὶ τοιαύτας παραβολαῖς

22 Non enim est aliquid absconditum, quod non manifestetur: nec factum est occultum, sed ut in palam veniat.

23 Si quis habet aures audire, audiat.

24 Et dicebat illis: Videte quid audiat. In qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis, et adjicietur vobis audientibus:

25 Qui enim habet, dabitur illi: et qui non habet, et quod habet auferetur ab eo.

26 Et dicebat: Sic est regnum Dei, quemadmodum si homo jaciatur sementum in terram:

27 Et dormiat, et excitetur nocte et die: et semen germinet et augeatur ut nescit ille.

28 Spontanea enim terra fructum fert, primum herbam, deinde spicam, deinde plenum frumentum in spica.

29 Quum verò ediderit fructus, statim mittit falcem, quoniam adest messis.

30 Et dicebat: Cui assimilabimus regnum Dei? aut in qua parabola comparabimus illud?

31 Sicut grano sinapis, quod, quum seminatum fuerit in terra, minus omnibus seminibus est quæ in terra:

32 Et quum seminatum fuerit, ascendit, et fit omnibus oleribus majus, et facit ramos magnos, ita ut possint sub umbra ejus volatilia cæli nidulari

33 Et talibus parabolis mul

πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύνατο ἀκούειν.

34 Χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε πάντα.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁψίας γενομένης, Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν.

36 Καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ· καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦν μετ' αὐτοῦ.

37 Καὶ γίνεσθαι λαίλαξ ἀνέμου μεγάλη· τὰ δὲ κύματα ἐπέβαλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθαι.

38 Καὶ ἦν αὐτὸς ἐπὶ τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρουσιν αὐτὸν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;

39 Καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσσῃ, Σιώπα, ἐπιμῶσο. Καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

40 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί δεῖλοί ἐστε ἱταί; ὥς οὐκ ἔχετε πίστιν;

41 Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα Ἰσὺς ἐστίν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

Κεφ. ε'. 5.

1 **Κ**Αὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν.

2 Καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἀπήνησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτι,

3 Ὃς ἐτην κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνημείοις, καὶ ἔτε ἀλύσειν οὐδεὶς ἠδύνατο αὐτὸν δεῖσαι·

tis loquebatur eis sermonem, prout poterant audire.

34 Sine autem parabola non loquebatur eis : privatim autem discipulis suis solvebat omnia.

35 Et ait illis in illa die, sero facto : Transeamus in ulterius.

36 Et dimittentes turbam, assument eum ut erat in navigio : et alia verò navigiola erant cum illo.

37 Et facta est procella venti magna : at fluctus injiciebant in navigium, ut ipsum jam impleretur.

38 Et erat ipse in puppi, super cervical dormiens : et excitant eum, et dicunt illi : Magister, non curæ est tibi quia perimus ?

39 Et excitatus objurgavit ventum, et dixit mari : Sile, obmutesce. Et quievit ventus, et facta est tranquillitas magna.

40 Et ait illis : Quid timidi estis ita ? quomodo non habetis fidem ?

41 Et timuerunt timorem magnum, et dicebant ad invicem : Quisnam iste est, quia et ventus et mare obediunt ei ?

CAPUT V.

1 **Ε**T venerunt in ulterius maris, in regionem Gadarenorum.

2 Et exeunti ei ex navigio, statim occurrit ei ex monumentis homo in spiritu immundo :

3 Qui domicilium habebat in monumentis, et neque catenis nemo poterat eum ligare :

4 Διὰ τὸ αὐτὸν πολλὰς κείδας καὶ ἀλύσεις δεδήσθαι, καὶ διασπᾶσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις, καὶ τὰς κείδας συντετριφῆναι· καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἴσχυε δαμάσσει.

5 Καὶ διὰ παντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς ὄρεσι, καὶ ἐν τοῖς μνημασίν ἦν κράζων, καὶ κατακλιπὼν ἑαυτὸν λίθοις·

6 Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν, ἔδραμε, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

7 Καὶ κράζας φωνῇ μεγάλῃ, εἶπε· Τί ἐμοὶ καὶ σοὶ Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ἀρκίζω σε τὸν Θεὸν, μὴ με βασανίσῃς.

8 Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ· Ἐξέλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.

9 Καὶ ἐπηρώτα αὐτὸν· Τί σοι ὄνομα; Καὶ ἀπεκρίθη, λέγων· Λεγῶν ὄνομά μου· ὅτι πολλοὶ ἐσμεν.

10 Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.

11 Ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τὰ ὄρη ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκαμένη.

12 Καὶ παρεκάλεισαν αὐτὸν πάντες οἱ δαίμονες, λέγοντες· Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν.

13 Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· Καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι καὶ ἐπινόγησαν ἐν τῇ θαλάσσῃ.

14 Οἱ δὲ βόσκοντες τοὺς χοίρους ἔφυγον, καὶ ἀνήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Καὶ ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστὶ τὸ γεγονός.

15 Καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰη-

4 Propter eum sæpe compedibus et catenis ligatum esse, et disruptas esse ab eo catenas, et pedicas contritas esse: et nemo eum poterat domare.

5 Et per omnem noctem et diem in montibus et in monumentis erat clamans, et concidens seipsum lapidibus.

6 Videns autem Jesum à longè, cucurrit, et adoravit eum:

7 Et clamans voce magnà, dixit: Quid mihi et tibi, Jesu fili Dei altissimi? adjuro te Deum, ne me torqueas.

8 Dicebat enim illi: Exi spiritus immunde ab homine

9 Et interrogabat eum: Quod tibi nomen? Et respondit dicens: Legio nomen mihi: quia multi sumus.

10 Et adpellabat eum multa, ut ne se mittat extra regionem.

11 Erat autem ibi ad montem grex porcorum magnus pascens.

12 Et adpellabant eum omnes dæmones, dicentes: Mitte nos in porcos, ut in eos introeamus.

13 Et concessit eis statim Jesus. Et exeuntes spiritus immundi introierunt in porcos: et irruit grex per præcipitium in mare erant enim ut duo millia et suffocati sunt in mari.

14 At pascentes porcos tegerunt, et nuntiaverunt in civitatem, et in agros: et egressi sunt videre quid esset factum.

15 Et veniunt ad Jesum, et

σοῦν, καὶ θεωροῦσι τὸν δαμονιζόμενον καθήμενον καὶ ἱματισμένον, καὶ σωφρονεῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα· καὶ ἐφοβήθησαν.

16 Καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐγένετο ἐν τῷ δαμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων.

17 Καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὄριων αὐτῶν.

18 Καὶ ἐμβάντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαμονισθεὶς, ἵνα ἦ μετ' αὐτοῦ.

19 Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἀπέηκεν αὐτὸν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· Ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σόους, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς, ὅσα σοὶ ὁ Κύριος ἐποίησε, καὶ ἤλυσέ σε.

20 Καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

21 Καὶ διαπεράσας τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτὸν· καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν.

22 Καὶ ἰδοὺ, ἐρχεται εἰς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάιρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ.

23 Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, λέγων· Ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῆς αὐτῇ τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῆ· καὶ ζήσεται.

24 Καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ· καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.

25 Καὶ γυνὴ τις ἔστα ἐν ῥύσει αἵματος ἑτη ὀδώδεκα,

26 Καὶ πολλὰ παθεῖσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφελθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθεῖσα·

spectant dæmoniacum sedentem et vestitum, et circummentis eum qui habuerat legionem, et timuerunt.

16 Narraverunt autem illi videntes, quomodo factum esset dæmoniaco, et de porcis.

17 Et cœperunt rogare eum abire de finibus eorum.

18 Et ascendente ipso in navigium, rogabat illum dæmoniacus, ut esset cum illo.

19 At Jesus non admisit eum, sed ait illi : Vade in domum tuam ad tuos, et annuncia illis quanta tibi Dominus fecit, et misertus est tui.

20 Et abiit, et cœpit prædicare in Decapoli, quanta fecisset ei Jesus : et omnes mirabantur.

21 Et trajiciente Jesu in navigio rursum in ulterius, coacta est turba multa ad eum, et erat juxta mare.

22 Et ecce venit unus Archisynagogorum, nomine Jairos, et videns eum, procidit ad pedes ejus :

23 Et rogabat eum multum, dicens : Quoniam filiola mea extreme habet, ut veniens imponans ei manus, ut servetur, et vivet.

24 Et abiit cum illo, et sequebatur eum turba multa, et comprimebant eum.

25 Et mulier quædam existens in fluxione sanguinis annos duodecim,

26 Et multa perpessa à multis medicis, et insunptis quæ apud se omnibus, et nihil adjuncta, sed magis in deterius veniens ;

27 Ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὀπισθεν, ἤψατο τοῦ ἱμασίου αὐτοῦ.

28 Ἔλεγε γάρ, Ὅτι καὶ τῶν ἱμασίων αὐτοῦ ἄψωμαι, σωθήσομαι.

29 Καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς· καὶ ἔγνω τῷ σώματι, ὅτι ἰάται ἀπὸ τῆς μάστιγος.

30 Καὶ εὐθέως ὁ Ἰησοῦς ἐπαγνοῦς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξεληθοῦσαν, ἐπιστραφείς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε· Τίς μου ἤψατο τῶν ἱμασίων;

31 Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις· Τίς μου ἤψατο;

32 Καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν.

33 Ἡ δὲ γυνὴ, φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδούσα ὃ γέγονεν ἐπ' αὐτῇ, ἦλθε καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀληθειαν.

34 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκε σε, ὑπάγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου.

35 Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγοντες· Ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον;

36 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, εὐθέως ἀκούσας τὸν λόγον λαλούμενον, λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε.

37 Καὶ οὐκ ἀπέηκεν οὐδένα αὐτῷ συνακολουθεῖσαι, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰακώβον, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου.

38 Καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ τὸν

27 Audiens de Jesu, veniens in turba retro, tetigit vestimentum ejus

28 Dicebat enim, Quia si vel vestimenta ejus tetigero, servabor.

29 Et confestim siccatus est fons sanguinis ejus, et sensit corpore, quia sanata est à flagello.

30 Et statim Jesus cognoscens in semetipso ex se efficacitatem profectam, conversus in turba, ajebat: Quis mea tetigit vestimenta?

31 Et dicebant ei discipuli sui: Aspicias turbam comprimentem te, et dicis: Quis me tetigit?

32 Et circumspiciebat videre hoc facientem.

33 At mulier timens et tremens, sciens quod factum esset in se, venit et procidit ei, et dixit ei omnem veritatem.

34 Ille autem dixit ei: Filia, fides tua servavit te; vade in pace, et esto sana à flagello tuo.

35 Adhuc eo loquente, veniunt ab Archisynagogo, dicentes: Quia filia tua mortua est: quid adhuc vexas magistrum?

36 At Jesus statim audiens sermonem dictum, ait Archisynagogo: Ne metue, solum crede.

37 Et non admisit quenquam se consequi, si non Petrum, et Jacobum, et Joannem fratrem Jacobi.

38 Et venit in domum Archisynagogi, et vidit tumultum

ρυθον, κλαίοντας και ἀλαλάζοντας πολλά.

39 Καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς, Τί θορυβεῖσθε και κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.

40 Καὶ καταβλῶν αὐτοῦ· Ὁ δὲ, ἐκβαλὼν ἅπαντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου, και τὴν μητέρα, και τοὺς μετ' αὐτοῦ, και εἰσπορεύεται δευ τοῦ παιδίου ἀνακείμενον.

41 Καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῇ· Ταλιθα κοῦμι· ὃ ἔστι μεθερμηνευόμενον, Τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω ἔγειραι.

42 Καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον, και περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· και ἐξέστησαν ἐκστάσει μεγάλη.

43 Καὶ διδάσκατο αὐτοῖς πολλά, ἵνα μηδὲς γινῶ τοῦτο· και εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

Κεφ. 6. 6.

1 **Κ**Αὶ ἐξῆλθεν ἐκείθεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

2 Καὶ γενομένη σαββάτῃ ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· και πολλοὶ ἀκούοντες, ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· Πόθεν οὕτω ταῦτα; καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα αὐτῷ, ὅτι καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται;

3 Οὐχ ἴσθις ἔστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς Μαρίας, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου και Ἰωσὴ και Ἰούδα και Σίμωνος; και οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὡς πρὸς ἡμᾶς; Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.

4 Ἐλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ

tum, fientes et ejulantes multum.

39 Et ingressus ait illis : Quid tumultuamini et ploratis? puella non mortua est, sed dormit.

40 Et irridebant eum : Ipse verò eiecit omnibus, assumit patrem puellæ, et matrem, et qui cum se, et ingreditur ubi erat puella jacens :

41 Etprehendens manum puellæ, ait illi : Talitha cumi, quod est interpretatum : Puella, tibi dico, excitare.

42 Et confestim surrexit puella, et deambulabat : erat enim annorum duodecim. Et obstupuerunt stupore magno.

43 Et præcepit illis multa, ut nemo sciret id : et dixit dari illi manducare.

CAPUT VI.

1 **ET** egressus est inde, et venit in patriam suam : et sequuntur eum discipuli sui.

2 Et facta Sabbato, cœpit in Synagoga docere : et multi audientes percellabantur, dicentes : Unde huic hæc? et quæ sapientia data illi, quod et efficacitates tales per manus ejus efficiuntur?

3 Nonne hic est faber, filius Mariæ, frater verò Jacobi et Jose, et Judæ, et Simonis? Et non sunt sorores ejus hic apud nos? Et scandalizabantur in illo.

4 Dicebat autem illis Jesus : Quia non est Propheta inhono-

μη ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς συγγενέσι, καὶ ἐν τῇ ἐκκλῆσι αὐτοῦ.

5 Καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐκεῖ εὐδαιμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ἐλίγοις ἀβήρως τοῖς ἰσχυροῖς τὰς χεῖρας, ἰσχυροῦς.

6 Καὶ θαυμάζετο διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν. Καὶ περιήγῃ τὰς κήμας κύκλῳ, δαδύσκων.

7 Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο· καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων.

8 Καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μὴδὲν αἴρῃσιν εἰς ὁδόν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ πέτραν, μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκῶν.

9 Ἄλλ· ὑποδαμαίνοντας σανδάλια· καὶ μὴ ἐνδύσασθαι δύο χιτῶνας.

10 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅπου ἂν εἰσέλθῃτε εἰς οἶκον, ἐκεῖ μένετε, ἕως ἂν ἐξέλθῃτε ἐκεῖθεν.

11 Καὶ ὅσοι ἂν μὴ θέξωσιν ὑμᾶς, μὴδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκπορεύεσθε τὸν χόλον τῶν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς· ἀμήν λέγω ὑμῖν, ἀναστήσει ἐστὶν Σοδόμοις ἢ Γομόρροις, ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

12 Καὶ ἔξαλλόντες ἐκέρυσσον, ἵνα μετανοήσωσι·

13 Καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον· καὶ ἠλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀβήρως, καὶ ἰσχυροῦς.

14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης· φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν· Ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργουῖσιν αὐτὸν ἐν αὐτοῖς.

15 Ἄλλοι ἔλεγον, Ὅτι Ἡ-

ratus, si non in patria sua, et in cognatis, et in domo sua.

5 Et non poterat ibi ullam efficacitatem facere, si non paucis infirmis imponens manus cutavit.

6 Et mirabatur propter incredulitatem eorum: et circuibat vicus in orbem, docens.

7 Et advocat duodecim: et coepit eos mittere duos duos et dabat illis auctoritatem spirituum immundorum.

8 Et praecipit eis ut nihil tollerent ad viam, si non virgam tantum: non peram, non panem, non in zona aes.

9 Sed calceatos sandaliis: et non induere duas tunicas.

10 Et dicebat eis: Quocumque introieritis in domum, illic manete, donec exeatis inde.

11 Et quicumque non receperint vos, nec audierint vos, exeuntes inde, excutite pulverem inferne pedum vestrorum, in testimonium illis: Amen dico vobis, tulerabilius erit Sodomis aut Gomorris in die iudicii, quam civitati illi.

12 Et exeuntes praedicabant ut paeniterent.

13 Et daemonia multa ejiciebant: et unguebant oleo multos aegros, et sanabant.

14 Et audivit rex Herodes manifestum enim factum erat nomen ejus et dicebat: Quia Joannes baptizans a mortuis excitatus est, et propter hoc operantur efficacitates in illo.

15 Alii dicebant: Quia Elias

λίαν ἐστίν· Ἄλλοι δὲ ἔλεγον, ὅτι προφήτης ἐστίν, ἢ ὡς εἷς τῶν προφητῶν.

16 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης, εἶπεν· Ὅτι ἐν ἐγὼ δεκαεφάλισα Ἰωάννην, ἵτις ἐστίν, αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν.

17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης, ἀποστείλας, ἐκράτησε τὸν Ἰωάννην, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.

18 Ἐλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ· Ὅτι οὐκ ἔξεσι σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου.

19 Ἡ δὲ Ἡρωδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτείνειν, καὶ οὐκ ἠδύνατο·

20 Ὁ γὰρ Ἡρώδης φοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον· καὶ συντήρει αὐτόν· καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἐποίησεν, καὶ ἠδέετο αὐτοῦ ἡκούσας.

21 Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαιροῦ, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν τοῖς μεγιστάσιν αὐτοῦ, καὶ τοῖς χιλιάρχοις, καὶ τοῖς κρώτοις τῆς Γαλιλαίας,

22 Καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος, καὶ ὀρχησαμένης, καὶ ἀρυσάσης τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ· Αἰτήσόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι.

23 Καὶ ὤμοσεν αὐτῇ· Ὅτι ὃ ἐὰν με αἰτήσῃς, δώσω σοι, ὥς ἡμίσεις τῆς βασιλείας μου.

24 Ἡ δὲ ἐξελθοῦσα, εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς, Τί αἰτήσομαι; Ἡ δὲ εἶπε· Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

25 Καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως με-

est : Alii vero dicebant : Quia Propheta est, aut quasi unus Prophetarum.

16 Audiens autem Herodes, ait : Quia quem ego decollavi Joannem, hic est, ipse excitatus est ex mortuis.

17 Ipse enim Herodes mit-tensprehendit Joannem, et viuxit eum in custodia, propter Herodiadem uxorem Philippi fratris sui, quia eam duxerat.

18 Dicebat enim Joannes Herodi : Quod non licet tibi habere uxorem fratris tui.

19 At Herodias insidiabatur illi : et volebat eum occidere, et non poterat :

20 Nam Herodes metuebat Joannem, sciens eum virum justum et sanctum : conserva-bat eum, et audiens eum, multa faciebat, et suaviter eum audiebat.

21 Et facta die opportuna, quum Herodes natalitiis suis cœnam faciebat principibus suis, et tribunis, et primis Galilææ :

22 Et ingressa filia ipsius Herodiadis, et saltante, et placentente Herodi et unâ recumbentibus, ait rex puellæ : Pete à me quicquid velis, et dabo tibi.

23 Et juravit illi : Quia quicquid petieris, dabo tibi, usque dimidium regni mei.

24 Illa verò egressa, dixit matri suæ : Quid petam ? Illa verò ait : Caput Joannis Baptistæ.

25 Et ingressa statim cum

τὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα, ἠτήσατο, λέγουσα· Θέλω ἵνα μοι δῶς ἐξ αὐτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

26 Καὶ περιλυκωσθε γινόμενος ὁ βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς συνανακαταμένους οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν ἀβεσῆσαι.

27 Καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτωρα, ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

28 Ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ· καὶ ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἐν ᾧ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς.

29 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἦλθον καὶ ἤραν τὸ πτώμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν ᾧ μνημείῳ.

30 Καὶ συναγόνται οἱ ἀπόστολοι εὐρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, καὶ ὅσα ἐποίησαν, καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.

31 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύσθε ὀλίγον· ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί· καὶ οὐδὲ φαγεῖν ἠσκαίρου.

32 Καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον ἐν ᾧ πλοῖον κατ' ἰδίαν.

33 Καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας οἱ ὄχλοι· καὶ ἐπέγνωσαν αὐτὸν πολλοί· καὶ πρὸς τὸν αὐτῶν πόλεον συνάραμον ἐκῆν, καὶ προῆλθον αὐτοὺς, καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν.

34 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολλὸν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά.

studio ad regem, petivit, dicens : Volo ut mihi des ex ipsa in disco caput Joannis Baptistæ

26 Et contristatus factus rex propter juramenta, et simu discumbentes, non voluit eam rejicere.

27 Et statim mittens rex speculatorem, injunxit afferri caput ejus. Ille autem abiens decollavit eum in carcere :

28 Et attulit caput ejus in disco, et dedit illud puellæ, et puella dedit illud matri suæ.

29 Et audientes discipuli ejus venerunt, et tulerunt cadaver ejus, et posuerunt illud in monumento.

30 Et coguntur Apostoli ad Jesum, et renuntiaverunt ei omnia, et quanta egerant, et quanta docuerant.

31 Et ait illis : Venite vos ipsi privatim in desertum locum, et requiescite pusillum. Erant enim venientes et redeuntes multi, et nec edere oportunitatem habebant.

32 Et abierunt in desertum locum navigio seorsum.

33 Et viderunt eos abeuntes, et cognoverunt eum multi, et pedestres de omnibus civitatibus concurrerunt illuc, et prævenierunt eos, et venerunt ad eum.

34 Et exiens vidit Jesus multam turbam, et visceribus commotus est super eos, quia erant sicut oves non habentes pastorem : et cœpit docere illos multa.

35 Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης, προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγουσιν· Ὅτι ἐρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή·

36 Ἀπέλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους· εἰ γὰρ φαγῶσιν οὐκ ἔχουσιν.

37 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν διακοσίων ἡλιαρίων ἄρτους, καὶ δώμεν αὐτοῖς φαγεῖν·

38 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· Πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε καὶ ἴδετε. Καὶ γνόντες, λέγουσι, Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας·

39 Καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χορτῷ.

40 Καὶ ἀνέτεσον κραιπὰ κραιπὰ, ἀπὸ ἑκατὸν καὶ ἀπὸ πενήκοντα.

41 Καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησε, καὶ κατέκλασε τοὺς ἄρτους· καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παραδώσιν αὐτοῖς· καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι.

42 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν·

43 Καὶ ἦσαν κλασμαίων δώδεκα κοφίνους πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων.

44 Καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους, ὡσεὶ πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

45 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαιδάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον.

35 Et jam hora multa facta, advenientes ei discipuli ejus dicunt : Quod desertus est locus, et jam hora multa

36 Absolve eos, ut abeuntes in per gyrum agros et vicos, mercerent sibi panes ; quid enim edant non habent.

37 Ille verbò respondens ait illis : Date illis vos manducare. Et dicunt ei : Euntes mercemur ducentorum denariorum panes, et demus illis manducare ?

38 Ille autem dicit eis : Quot panes habetis ? abite et videte. Et cognoscentes, dicunt : Quinque et duos pisces.

39 Et mandavit eis recumbere omnes convivia convivia super viridi fœno.

40 Et discubuerunt areæ areæ, per centum et per quinquaginta.

41 Et accipiens quinque panes et duos pisces, respiciens in cælum, benedixit et fregit panes, et dedit discipulis suis, ut adponerent eis : et duos pisces divisit omnibus.

42 Et manducaverunt omnes, et saturati sunt.

43 Et sustulerunt fragmentorum duodecim cophinos pleenos, et de piscibus.

44 Et erant edentes panes, quasi quinquies mille viri.

45 Et statim coëgit discipulos suos ascendere in navigium, et præcedere in ulterius ad Bethsaidam, donec ipse absolveret turbam.

46 Καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.

47 Καὶ ὄψις γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς.

48 Καὶ εἶδεν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἱλαίνεν· ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς· καὶ περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἐρχεται πρὸς αὐτοὺς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἤθελε παρελθεῖν αὐτούς.

49 Οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, εἶδον φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν·

50 Πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον, καὶ ἐταράχθησαν· καὶ εὐθέως ἐλάλησε μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· Θαρσεῖτε· ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.

51 Καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον· καὶ ἐκίπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο, καὶ ἐθαύμαζον.

52 Οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· ἦν γὰρ ἡ καρδία αὐτῶν πεπωρωμένη.

53 Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γεννησαρέτ, καὶ προσωρμίσθησαν.

54 Καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοῖος, εὐθέως ἐπιγινόντες αὐτὸν,

55 Περιδραμόντες ὅλην τὴν περιχώρον ἐκείνην, ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραββάτοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ἵπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστι.

56 Καὶ οἶκου ἂν εἰσπορεύετο εἰς κώμας, ἢ πόλεις, ἢ ἀγροὺς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενούντας, καὶ παρακάλουν αὐτὸν, ἵνα κἄν τοῦ κραββάτου τοῦ ἱμάτιου αὐτοῦ ἄψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἤπτοντο αὐταῦ, ἐσώζοντο.

46 Et dimittens eos, abiit in montem orare.

47 Et sero facto, erat navigium in medio mari, et ipse solus in terra.

48 Et vidit eos laborantes in remigando : erat enim ventus contrarius eis : et circa quartam custodiam noctis venit ad eos, circumambulans super mare ; et volebat præterire eos.

49 Illi verò videntes eum circumambulantem super mare, putaverunt phantasma esse, et exclamaverunt.

50 Omnes enim eum viderunt, et conturbati sunt. Et statim loquutus est cum eis, et dixit eis : Confidite, ego sum, ne metuite.

51 Et ascendit ad illos in navigium : et quievit ventus. Et valde ex abundantia in seipsis stupebant, et mirabantur.

52 Non enim intellexerunt de panibus : erat enim cor eorum obcallitum.

53 Et pertranseutes venerunt in terram Genesaret : et applicuerunt.

54 Et exeuntibus illis è navigio, continuo cognoscentes eum,

55 Circumcurrentes omnem circumviciniam illam, cœperunt in grabatis malè habentes circumferre, ubi audiebant quòd illic esset.

56 Et quocumque introibat in vicos, vel urbes, vel agros, in plateis ponebant infirmos, et rogabant eum, ut vel fibriam vestimenti ejus tangerent : et quotquot tangebant eum, servabantur.

Κεφ. ζ'. 7.

1 **Κ**Αὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι, καὶ τινες τῶν Γραμματέων, ἰθύνοντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων,

2 Καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἔστιν, ἀνίστους, ἐσθιοντας ἄρτους, ἐμέμψαντο.

3 Οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πύγματι νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν προσηυτέρων·

4 Καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίσωνται, οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλά ἐστὶν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων, καὶ ξεστῶν, καὶ χαλκίων, καὶ κλινῶν.

5 Ἐπειτα ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· Διατί οἱ μαθηταὶ σου οὐ περιπατοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν προσηυτέρων, ἀλλὰ ἀνίστους χερσίν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον;

6 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι καλῶς προφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται· Ὁ ὄψος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσίν μου τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ.

7 Μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίαν, ἐντάλματα ἀνθρώπων·

8 Ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων· καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλά ποιεῖτε.

9 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε.

10 Μωσὴς γὰρ εἶπε· Ὅτι

CAPUT VII.

1 **E**T conveniunt ad eum Pharisæi, et quidam Scribarum venientes ab Hierosolymis.

2 Et videntis quosdam discipulorum ejus communibus manibus hoc est, illotis edentes panes, incusarunt.

3 Nam Pharisæi et omnes Judæi, si non pugillatim laverint manus, non manducant, tenentes traditionem seniorum:

4 Et à foro, si non baptizentur, non comedunt: et alia multa sunt, quæ assumpserunt tenere, lotiones poculorum et sextariorum, et æramentorum et lectorum.

5 Deinde interrogant eum Pharisæi et Scribæ: Quare discipuli tui non ambulant juxta traditionem seniorum, sed illotis manibus manducant panem?

6 Ille verò respondens, dixit eis: Quod pulchre prophetavit Esaias de vobis hypocritis, sicut scriptum est: Hic populus labiis me honorat, at cor eorum longe abest à me.

7 Frustra autem colunt me, docentes doctrinas, præcepta hominum.

8 Relinquentes enim mandatum Dei, tenetis traditionem hominum, lotiones sextariorum et poculorum: et alia similia ejusmodi multa facitis.

9 Et dicebat illis: Pulchre abrogatis mandatum Dei, ut traditionem vestram servetis.

10 Moses enim dixit: Ho

πατέρα σου, και την μητέρα σου." και, "Ο κακολογῶν πατέρα ή μητέρα, θανάτω τέλευτάτω."

11 Ὑμῖς δὲ λέγετε· Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ή τῇ μητρὶ· Κορβάν, ὅ ἐστι, δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῆς·

12 Καὶ οὐδέτι ἀφίστε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ή τῇ μητρὶ αὐτοῦ,

13 Ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν, ή παραδώκατε· και παρόμοια τοιαῦτα πολλά ποιῶτε.

14 Καὶ προσκαλεσάμενος πάντα τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς· Ἀκούετε μου πάντες, και σύνιστε.

15 Οὐδὲν ἐστὶν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκείνῃ ἐστὶ τὰ κοινῶντα τὸν ἄνθρωπον.

16 Ἐἴ τις ἔχει ὠτα ἀκούειν, ἀκούτω.

17 Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τῆς παραβολῆς.

18 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὕτω κη ὑμῖς ἀσύνετοί ἐστε ; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον, οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι ;

19 Ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν· και εἰς τὸν ἀφεδρώνῃ ἐκπορεύεται, καθαρίζον πάντα τὰ βρώματα.

20 Ἐλεγε δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκείνο κοινῶ τὸν ἄνθρωπον.

21 Ἐσῶθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοχθεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι,

nora patrem tuum, et matrem tuam : et maledicens patri vel matri, morte moriatur.

11 Vos autem dicitis : Si dixerit homo patri vel matri : Corban, quod est, donum quod si ex me jvaberis.

12 Et non amplius finitis eum quicquam facere patri suo, aut matri suæ.

13 Irritum facientes verbum Dei traditione vestra quam tradidistis : Et similia hujusmodi multa facitis.

14 Et advocans omnem turbam, dicebat illis : Audite me omnes, et intelligite :

15 Nihil est extra hominem introiens in eum, quod potest eum communicare : sed exeuntia ab eo, illa sunt communicantia hominem.

16 Si quis habet aures ad audiendum, audiat.

17 Et quum introisset in domum à turba, interrogabant eum discipuli ejus de parabola.

18 Et ait illis : Sic et vos imprudentes estis ? Non consideratis, quia omne extrinsecus introiens in hominem, non potest eum communicare ?

19 Quia non intrat ejus in cor, sed in ventrem, et in secessum exit : purgans omnes escas.

20 Dicebat autem, quod ex homine egressum, illud communicat hominem.

21 Intus enim, de corde hominum ratiocinationes male egrediuntur, adulteria, fornicationes, cædes,

22 Κλοπαί, κλεονοξίαι, κνη-
ρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς
κνηρὸς, βλασφημία, ὑπερηφανία,
ἀφροσύνη.

23 Πάντα ταῦτα τὰ κνηρὰ
ἔσωθεν ἐκπορεύεται, καὶ κοινεῖ τὸν
ἄνθρωπον.

24 Καὶ ἐκείθεν ἀναστὰς ἀ-
ῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια Τύρου καὶ
Σιδῶνος· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκί-
αν, οὐδένα ἤθελε γνῶναι· καὶ οὐκ
ἠδυνήθη λαθεῖν.

25 Ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ
αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς
πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προ-
σέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ,

26 Ἦν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνίς,
Συροφœναισσα τῷ γένει· καὶ ἤρώτα
αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐβάλῃ ἐκ
τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.

27 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ·
Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκ-
να· οὐ γὰρ καλὸν ἐστὶ λαθεῖν τὸν
ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς
κυνάρσιον.

28 Ἡ δὲ ἀπεκρίθη, καὶ λέγει
αὐτῷ· Ναὶ Κύριε· καὶ γὰρ τὰ
κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσ-
θίβει ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν παιδίων.

29 Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Διὰ τοῦτον
τὸν λόγον ἔπαυε· ἐξελήλυθε τὸ
δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρὸς σου.

30 Καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον
αὐτῆς εὗρε τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθὸς,
καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ
τῆς κλίνης.

31 Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν
ὄριων Τύρου καὶ Σιδῶνος, ἦλθε
πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαί-
ας, ἀπὸ μέσον τῶν ὄριων Δεκαπό-
λεως.

32 Καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν
μογιάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐ-
τὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα.

33 Καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν

22 Furta, avaritiæ, malitiæ,
dolus, lascivia, oculus malus,
blasphemia, superbia, amentia

23 Omnia hæc mala abintus
egrediuntur, et communicant
hominem.

24 Et inde surgens, abiit in
confinia Tyri et Sidonis ; et in-
gressus in domum, neminem vo-
luit scire, et non potuit latere.

25 Audiens enim mulier de
eo, cujus habebat filiola spiri-
tum immundum, intrans proci-
dit ad pedes ejus.

26 Erat autem mulier Græ-
ca, Syrophœnissa genere et ro-
gabatur eum ut dæmonium ejice-
ret de filia ejus.

27 At Jesus ait ei : Sine pri-
us saturari filios : non enim pul-
chrum est sumere panem filio
rum, et mittere catellis.

28 Illa vero respondit, et di-
cit illi : Utique Domine : etenim
catelli sub mensa comedunt
de micis puerorum.

29 Et ait illi : Propter hunc
sermonem vade : exiit dæmoni-
um à filia tua.

30 Et abiens in domum su-
am, invenit dæmonium egres-
sum, et filiam conjectam super
lectum.

31 Et iterum exiens de fini-
bus Tyri et Sidonis, venit ad
mare Galilææ, per medium
finium Decapoleos.

32 Et ferunt ei surdum ægre
loquentum : et invocant eum,
ut imponat illi manum.

33 Et assumens eum de tur-

ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἴδιαν, ἔβαλε εἰς αὐτοὺς αὐτὴ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ· καὶ πύσας ἤψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ,

34 Καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐστέναξε, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐφφαθά, ὃ ἔστι, διανοίχθητι.

35 Καὶ εὐθέως διηνοιχθήσαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί· καὶ ἐλάθη ὁ ὄσμος τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς.

36 Καὶ διςπέταλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ἐπικωσῶν ὄσον δὲ αὐτοῖς αὐτοῖς διςπέταλατο, μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσεν.

37 Καὶ ὑπερπερσῶς ἐξεκλήσσαντο, λέγοντες· Καλῶς πάντα πεποιήσας καὶ τοὺς κωφοὺς ποιῶν ἀκούειν, καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

Κεφ. η'. 8.

1 **Ε**Ν ἑσπέραις ταῖς ἡμέραις καιροῦ τοῦ ὄχλου ἔντος, καὶ μὴ ἔχοντων τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς·

2 Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι.

3 Καὶ ἂν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστευσι εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ἰδίῃ· τινὲς γὰρ αὐτῶν μακρόθεν ἦραν.

4 Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Πόθεν ταῦτος δύνησεται εἰς ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἅπ' ἐρημίας;

5 Καὶ ἐπηρώτα αὐτοὺς· Πόσους ἔχετε ἄρτους; Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτὰ.

6 Καὶ παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ ἀνακκοῦν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβῶν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ εὐλόησε τοὺς μαθηταῖς

ba privatim, jecit digitos suos in auriculas ejus : et expuens tetigit linguam ejus :

34 Et suspiciens in cælum, ingemuit, et ait illi : Ephphatha, quod est, Adaperire.

35 Et statim adapertæ sunt ejus aures : et solutum est vinculum linguæ ejus, et loquebatur recte.

36 Et præcepit illis ut nemini dicerent : Quanto autem ille eis præcipiebat, magis amplius prædicabant.

37 Et supra modum percellebantur, dicentes : Pulchre omnia fecit : et surdos facit audire, et mutos loqui.

CAPUT VIII.

1 **I**N illis diebus omnino multa turba existente, et non habentibus quid comederent, advocans Jesus discipulos suos, dicit illis :

2 Visceribus commoveor super turbam : quia jam dies tres manent apud me, et non habent quid manducent.

3 Et si absolvam eos jejunos in domum suam, deficient in via : quidam enim eorum de longe venerunt.

4 Et responderunt ei discipuli sui : Unde illos poterit quis hic saturare panibus in solitudine ?

5 Et interrogavit eos : Quot habetis panes ? Illi verò dixerunt : Septem.

6 Et præcepit turbæ discumbere super terram : Et accipiens septem panes, gratias agens fregit, et dabat discipulis suis

αὐτοῦ, ἵνα παραβῶσι· καὶ παρήθη-
καν τῷ ὄχλῳ.

7 Καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ
εὐλογήσας, εἶπε παραβείναι καὶ
αὐτά.

8 Ἐφαγον δὲ, καὶ ἔχορτάσθη-
σαν· καὶ ἦσαν περὶ σέμματα κλασ-
μάτων, ἑπτά σφυρίδας.

9 Ἦσαν δὲ οἱ φαγόντες, ὡς
τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐ-
τούς.

10 Καὶ εὐθέως ἔβη εἰς τὴν
πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά.

11 Καὶ ἐξῆλθεν οἱ φαρισαῖοι, καὶ
ἤρξαντο συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες
παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρα-
νοῦ, περιάζοντες αὐτόν.

12 Καὶ ἀναστράξας τῷ πνεύ-
ματι αὐτοῦ, λέγει· Τί ἡ γενεὰ
αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ; ἀμὴν λέ-
γω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύ-
τῃ σημεῖον.

13 καὶ ἀφίσις αὐτούς, ἔμβας
πάλιν εἰς τὸ πλοῖον, ἀπῆλθεν εἰς
τὸ πέραν.

14 Καὶ ἐπελάβοντο λαβεῖν ἄρ-
τους, καὶ εἰ μὴ ἓνα ἄρτον οὐκ εἶχον
μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ.

15 Καὶ διεστῆλλετο αὐτοῖς,
λέγων· Ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς
ζύμης τῶν φαρισαίων, καὶ τῆς ζύ-
μης Ἡρώδου.

16 Καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλ-
λήλους, λέγοντες· Ὅτι ἄρτους οὐκ
ἔχομεν.

17 Καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς, λέγει
αὐτοῖς· Τί διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρ-
τους οὐκ ἔχετε; ἔσω νοσῶτε, οὐδὲ
συνιέτε; ἐστὶ πεπωρωμένην ἔχετε
τὴν καρδίαν ὑμῶν;

18 Ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ
βλέπετε, καὶ ὠτα ἔχοντες οὐκ ἀ-
κούετε; καὶ οὐ μνημονεύετε,

ut apponerent: et apposuerunt
turbæ.

7 Et habebant pisciculos
paucos, et benedicens, ait ap-
poni et ipsos.

8 Comederunt autem, et sa-
turati sunt: et sustulerunt re-
dundantia fragmentorum sep-
tem sportas.

9 Erant autem comedentes
quasi quatuor millia: et absol-
vit eos.

10 Et statim ascendens in
navigium cum discipulis suis,
venit in partes Dalmanutha.

11 Et exierunt Pharisæi, et
cœperunt contendere cum eo:
quærentes ab illo signum de
cælo, tentantes eum.

12 Et ingemiscens spiritu
suo, ait: Quid generatio ista
signum quærit? Amen dico vo-
bis, si dabitur generationi isti
signum.

13 Et dimittens eos, ascen-
dens rursus in navigium, abiit
in ulterius.

14 Et oblitus sunt sumere pa-
nes: et si non unum panem non
habebant cum se in navigio.

15 Et præcipiebat eis dicens:
Videte, cavete à fermento Pha-
risæorum, et fermento Herodi-
dis.

16 Et ratiocinabantur ad in-
vicem dicentes: Quia panes
non habemus.

17 Et cognoscens Jesus, ait
illis: Quid cogitatis, quia panes
non habetis? Nondum cognos-
citis nec intelligitis? adhuc cal-
losum habetis cor vestrum?

18 Oculos habentes non as-
picitis? et aures habentes non
auditis? Et non recordamini?

19 Ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἐλάσα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, πέντους κοφίνους πλήρεις κλασμάτων ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ· Δώδεκα.

20 Ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πέντων σφυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτὰ.

21 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Πῶς ἐὼ συνίστε;

22 Καὶ ἔρχεται εἰς Βηθσαϊδάν, καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτῷ ἀψῆται.

23 Καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξήγαγεν αὐτὸν ἐξω τῆς κώμης, καὶ ἐτίσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπέθηκε τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει.

24 Καὶ ἀναβλέψας, εἶπεν· Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους· ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας.

25 εἶτα πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι· καὶ ἀποκαταστάθη, καὶ ἐπέβλεψε τηλαυγῶς πάντας.

26 Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, λέγων· Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσελθῆς, μηδὲ εἰπῆς ἐπὶ ἐν τῇ κώμῃ.

27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς· Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;

28 Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν· Ἰωάννη τὸν Βαπτιστῆν· καὶ ἄλλοι Ἰησοῦν· ἄλλοι δὲ, ἕνα τῶν προφητῶν.

29 Καὶ αὐτὸς λέγει αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;

19 Quando quinque panes fregi in quinquies mille, quot cophinos fragmentorum plenos sustulistis? Dicunt ei: Duodecim.

20 Quando autem septem in quater mille, quot sportarum complementa fragmentorum tulistis? Illi verò dixerunt: Septem.

21 Et dicebat eis: Quomodo non intelligitis?

22 Et venit in Bethsaidam, et ferunt ei cæcum, et rogabant eum ut illum tangeret.

23 Et adprehensa manu cæci, eduxit eum extra vicum: et expuens in oculos ejus, imponens manus ei, interrogavit eum si quid videret.

24 Et suspiciens ait: Video homines velut arbores ambulantes.

25 Deinde iterum imposuit manus super oculos ejus, et fecit ipsum videre: et restitutus est, et aspexit perlucide omnes.

26 Et misit illum in domum suam, dicens: Neque in vicum ingrediaris, neque dixeris curpiam in vico.

27 Et egressus est Jesus et discipuli ejus in vicos Cæsareæ Philippi: et in via interrogabat discipulos suos, dicens eis: Quem me dicunt homines esse?

28 Illi verò responderunt: Joannem Baptistam; et alii, Eliam; alii verò, unum Prophetarum.

29 Et ipse dicit illis: Vos verò quem me dicitis esse?

Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, λέγει αὐ-
τῷ, Σὺ εἶ ὁ Χριστός.

30 Καὶ ἐπειμήθη αὐτοῖς ἵνα
μηδενὶ λέγωσι περὶ αὐτοῦ.

31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοῖς,
ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ
παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ
τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἀρχιερέων,
καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆ-
ναι· καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνασ-
τῆναι.

32 Καὶ παρήγγια τὸν λόγον
ἐλάλει. Καὶ προσλαβόμενος αὐ-
τὸν ὁ Πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾶν
αὐτῷ.

33 Ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἐπειμήσε τῷ
Πέτρῳ, λέγων· Ἔσχατε ὀπίσω
μου, σατανᾶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ
Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

34 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν
ἄλλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
εἶπεν αὐτοῖς· Ὅστις θέλει ὀπίσω
μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν,
καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ
ἀκολουθήτω μοι.

35 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυ-
χὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν·
ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτῆ
ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου,
ἕτος σώσει αὐτήν.

36 Τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον,
ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ
ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;

37 Ἡ τί δώσει ἄνθρωπος ἀν-
τάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;

38 Ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυθῇ με
καὶ τοὺς ἐμούς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ
ταυτῇ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῷ,
ἡ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυθή-
σεται αὐτὸν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἀγγέ-
λων τῶν ἁγίων

Respondens autem Petrus, ait
ei : Tu es Christus.

30 Et comminatus est eis,
ut nemini dicerent de eo.

31 Et cœpit docere eos, quo-
niam oportet filium hominis
multa pati, et reprobari à seni-
oribus, et summis Sacerdotibus,
et Scribis, et occidi, et post
tres dies resurgere.

32 Et libertate verbum lo-
quebatur : Et assumens eum
Petrus, cœpit increpare eum.

33 Ille vero conversus, et
videns discipulos suos, increpa-
vit Petrum, dicens : Vade post
me satana, quoniam non sapis
quæ Dei, sed quæ hominum.

34 Et advocans turbam cum
discipulis suis, dixit eis : Qui-
cumque vult post me sequi, ab-
neget semetipsum, et tollat cru-
cem suam, et sequatur me.

35 Qui enim voluerit ani-
mam suam servare, perdet eam :
qui autem perdiderit animam
suam causa mei et Evangelii,
hic servabit eam.

36 Quid enim proderit ho-
mini, si lucretur mundum to-
tum, et multetur animam suam ?

37 Aut quid dabit homo com-
pensationem animæ suæ ?

38 Qui enim epaischuthē me,
et meos sermones in genera-
tione ista adultera et pecca-
trice, et filius hominis erubee-
cet eum, quum venerit in gloria
Patris sui cum angelis sanctis

Κεφ. θ'. 9.

1 **Κ**Αὶ ἔλογεν αὐτοῖς· Ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσὶ τινες τῶν ὧδε ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γυῖσονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

2 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, καὶ τὸν Ἰάκωβον, καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους· καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν.

3 Καὶ τὰ ἑμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα, λευκὰ λίαν ὡς χιῶν, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται λευκᾶναι.

4 Καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἡλίας σὺν Μωσεί· καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ.

5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος, λέγει τῷ Ἰησοῦ· Ῥαββί, καλὸν ἔστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσεὶ μίαν, καὶ Ἡλίᾳ μίαν.

6 Οὐ γὰρ ᾔδει τί λαλήσῃ· ἦσαν γὰρ ἐκφοδοί.

7 Καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς· καὶ ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, αὐτοῦ ἀκούετε.

8 Καὶ ἐξάπινα περιεβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα εἶδον, ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν.

9 Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, δισετίλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται ἃ εἶδον, εἰ μὴ ἕταν ὁ υἱός τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ.

10 Καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς, συζητοῦντες τί ἔστι τὸ, ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.

11 Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέ-

CAPUT IX.

1 **ET** dicebat illis : Amen dico vobis, quia sunt quidam hic stantium, qui non gustabunt mortem, donec videant regnum Dei veniens in effiacia.

2 Et post dies sex, assumit Jesus Petrum, et Jacobum, et Joannem, et ducit illos in montem excelsum privatim solos : et transfiguratus est coram ipsis.

3 Et vestimenta ejus facta sunt coruscantia, candida valde velut nix, qualia fullo super terram non potest dealbare.

4 Et apparuit illis Elias cum Mose, et erant colloquentes Jesu.

5 Et respondens Petrus, ait Jesu : Rabbi, pulchrum est nos hic esse : et faciamus umbacula tria, tibi unum, et Mosi unum, et Eliæ unum.

6 Non enim sciebat quid diceret : erant enim exterriti.

7 Et facta est nubes obumbrans eos ; et venit vox de nube, dicens : Hic est filius meus dilectus, illum audite.

8 Et statim circumspicientes, amplius neminem viderunt, si non Jesum tantum cum se.

9 Descendentibus autem illis de monte, cavit illis, ut nemini narrarent quæ viderunt, si non quem filius hominis ex mortuis resurrexerit.

10 Et verbum continuerunt apud se conquirentes, quid est, ex mortuis resurgere ?

11 Et interrogabant eum, di

γοντες· Ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι Ἡλίαν δεῖ ἔλθειν πρῶτον;

12 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἡλίας μὲν ἔλθων πρῶτον, ἀποκαθιστᾷ πάντα· καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθῃ, καὶ ἐξουδενωθῇ.

13 Ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ Ἡλίας ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

14 Καὶ ἔλθων πρὸς μαθητὰς, εἶδεν ὄχλον πολλὸν περὶ αὐτοῦς, καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς.

15 Καὶ εὐθὺς πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν αὐτὸν ἐξεθαμβήθη, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν.

16 Καὶ ἐπηρώτησε τοὺς γραμματεῖς· Τί συζητεῖτε πρὸς αὐτούς;

17 Καὶ ἀποκριθεὶς εἰς ἓκ τοῦ ὄχλου, εἶπε· Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλλαιον·

18 Καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, βήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.

19 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, λέγει· Ὡ γένεά ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἴσσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρὸς μὲ.

20 Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδὼν αὐτόν, εὐθὺς τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν· καὶ πέσων ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων.

21 Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ, Πόσος χρόνος ἔστιν, ὡς

centes: Quid dicunt Scribæ, quia Eliam oporteat venire primum?

12 Ille autem respondens, ait illis: Elias quidem veniens primum, restituit omnia, et quomodo scriptum est in filium hominis, ut multa patiatur, et nihili fiat.

13 Sed dico vobis, quia et Elias venit, et fecerunt illi quæcunque voluerunt, sicut scriptum est de eo.

14 Et veniens ad discipulos, vidit turbam magnam circa eos, et Scribas conquiritentes illis.

15 Et confestim omnis turba videns eum expavit, et accurrentes salutabant eum.

16 Et interrogavit Scribas: Quid conquiritis apud vos ipsos?

17 Et respondens unus de turba, dixit: Magister, attuli filium meum ad te habentem spiritum sine loquutione:

18 Et ubicumque eum apprehenderit, lacerat illum, et spumat, et stridet dentes suos, et arescit: et dixi discipulis tuis ut illum ejicerent, et non voluerunt.

19 Ille autem respondens ei, dixit: O generatio incredula, quousque apud vos ero? quousque tolerabo vos? ferte ipsum ad me.

20 Et attulerunt eum ad ipsum: Et videns eum, statim spiritus convulsit illum: et cadens in terram, volutabatur spumans.

21 Et interrogavit patrem ejus, quantum temporis est, ut

τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; Ὁ δὲ εἶπε·
Παιδιέθεν.

22 Καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς
πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπο-
λέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνασαι,
βοήθησον ἡμῖν, σαλαγγισθεῖς ἐφ'
ἡμᾶς.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τό,
Εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνα-
τὰ τῷ πιστεύοντι.

24 Καὶ εὐθέως κράζας ὁ πατήρ
τοῦ παιδίου, μετὰ ὀκρυῶν ἔλεγεν·
Πιστεύω Κύριε, βοήθει μου ἐν
ἀπιστία.

25 Ἴδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπι-
συντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ
πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων
αὐτῷ· Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ
κωφόν, ἐγὼ σοὶ ἐπιτάσσω· Ἐξέλθε
ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς
αὐτόν.

26 Καὶ κράζαν, καὶ πολλὰ
σπαράζαν αὐτόν, ἐξήλθε· καὶ ἐγένε-
στο ὡσεὶ νεκρὸς, ὥστε πολλοὺς λέ-
γειν ὅτι ἀπέθανεν.

27 Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας αὐ-
τόν τῆς χειρὸς, ἤγειρεν αὐτόν, καὶ
ἀνέστη.

28 Καὶ εἰσελθόντα αὐτόν εἰς
οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων
αὐτόν κατ' ἴδιαν, Ὅτι ἡμεῖς οὐκ
ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;

29 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο τό
γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελεθεῖν,
εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

30 Καὶ ἐκείθεν ἐξελθόντες πα-
ρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας· καὶ
οὐκ ἤθελον ἵνα τὶς γνῶ.

31 Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅτι ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς
χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν
αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς, τῇ τρίτῃ
ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

hoc factum est ei? Ille verò
ait: Ab infantia.

22 Et frequenter eum et in
ignem jecit, et in aquam, ut
perderet eum: sed siquid potes
succurre nobis visceribus con-
motus super nos.

23 At Jesus ait illi: Illud,
si potes credere, omnia possi-
bilia credenti.

24 Et continuo exclamans
pater pueri cum lachrymis aje-
bat: Credo Domine: succurre
meæ incredulitati.

25 Videns autem Jesus, quod
concurreret turba, increpavit
spiritum immundum, dicens illi:
Spiritus sine loquutione et sur-
de, ego tibi impero: exi ex eo,
et ne amplius introcas in eum.

26 Et exclamans, et multum
discerpens eum, exiit: et fac-
tus est sicut mortuus, ut mul-
tos dicere: Quia mortuus est

27 At Jesusprehendens ma-
num ejus, excitavit eum, et
surrexit.

28 Et introeuntem eum in
domum discipuli ejus interro-
gabant eum privatim: Quia
nos non potuimus ejicere eum?

29 Et dixit illis: Hoc genus
in nullo potest exire, si non in
oratione et jejunio.

30 Et inde exeuntes præter-
grediebantur per Galilæam: et
non voluit ut quis sciret.

31 Docebat enim discipulos
suos, et dicebat illis: Quoniam
filius hominis tradetur in ma-
nus hominum, et occidetur: et
occisus tertiâ die resurget.

32 Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

33 Καὶ ἦλθεν εἰς Καπερναοῦμ· καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος, ἐπηρώτα αὐτούς· Τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε ;

34 Οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, εἰς μείζων.

35 Καὶ καθίσας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἕσχατος, καὶ πάντων διάκονος.

36 Καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς·

37 Ὃς ἐὰν ἐν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὅς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστέλλαντά με.

38 Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, λέγων· Διδάσκαλε, εἶδομέντινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαίμονια, ὅς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι ἐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν.

39 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογήσάι με.

40 Ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ὑμῶν, οὐπὲρ ὑμῶν ἐστιν.

41 Ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματί μου, ὅτι Χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ·

42 Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ, καλὸν ἐστὶν αὐτῷ μᾶλλον, εἰ περικείται λίθος μωλικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἐβληθῆται, εἰς τὴν θάλασσαν.

32 Illi verò ignorabant verbum, et timebant eum interrogare.

33 Et venit ad Capernaum : et in domo factus, interrogabat eos : Quid in via ad vos ipsos ratiocinabamini ?

34 Illi autem tacebant : ad invicem enim ratiocinati erant in via, quis major.

35 Et sedens vocavit duodecim, et ait illis : Si quis vult primus esse, erit omnium novissimus, et omnium minister.

36 Et accipiens puerum, statuit eum in medio eorum, et ulnis continens eum, ait illis :

37 Quisquis unum hujusmodi puerulorum exceperit in nomine meo, me excipit : et quicumque me exceperit, non me excipit, sed legantem me.

38 Respondit verò illi Joannes, dicens : Magister, vidimus quendam nomine tuo ejicientem dæmonia, qui non sequitur nos : et prohibuimus eum, quia non sequitur nos.

39 At Jesus ait : Ne prohibete eum : Nemo enim est qui faciat efficaciam in nomine meo, et possit cito maledicere mihi.

40 Qui enim non est adversum nos, pro nobis est.

41 Qui enim potaverit vos poculum aquæ in nomine meo, quia Christi estis : Amen dico vobis, non perdiderit mercedem suam.

42 Et quisquis scandalizaverit unum pusillum credentium in me, pulchrum est ei magis, si circumponeretur lapis molaris circa collum ejus, et jaceretur in mare.

43 Καὶ εἰάν τις σκανδαλίῃ σε ἢ χεῖρ σου, ἀπέκοψον αὐτήν· καλὸν σοὶ ἐστὶ καλλῶν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον·

44 Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

45 Καὶ εἰάν τις ὁ πούς σου σκανδαλίῃ σε, ἀπέκοψον αὐτόν· καλὸν σοὶ ἐστὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον,

46 Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

47 Καὶ εἰάν τις ὁ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίῃ σε, ἔβαλε αὐτόν· καλὸν σοὶ ἐστὶ μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός,

48 Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

49 Πᾶς γὰρ πυρὶ ἀλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυσία ἐλὶ ἀλισθήσεται.

50 Καλὸν τὸ ἅλας· εἰάν τις τὸ ἅλας ἀναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

Κεφ. ι. 10.

1 **Κ**αὶ εἰδὼν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας, διὰ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ, ὡς εἰώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς.

2 Καὶ προσελθόντες φαρισαῖοι, ἐπηρώτησαν αὐτόν, εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ

43 Et si scandalizet te manus tua, abscinde illam : pulchrum tibi est mancum in vitam introire, quam duas manus habentem abire in gehennam, in ignem inextinguibilem :

44 Ubi vermis eorum non moritur, et ignis non extinguitur.

45 Et si pes tuus scandalizet te, amputa illum : pulchrum est tibi introire in vitam claudum, quam duos pedes habentem jaci in gehennam, in ignem inextinguibilem :

46 Ubi vermis eorum non moritur, et ignis non extinguitur.

47 Et si oculus tuus scandalizet te, ejice eum : pulchrum tibi est unoculum introire in regnum Dei, quam duos oculos habentem jaci in gehennam ignis :

48 Ubi vermis eorum non moritur, et ignis non extinguitur.

49 Omnis enim igne salietur : et omnis victima sale salietur.

50 Pulchrum sal : si verò sal insulsum fiat, in quo illud condietis ? Habete in vobis sal, et pacem habete in invicem.

CAPUT X.

1 **ET** inde exurgens venit in fines Judææ, per ulteries Jordanis : et conveniunt iterum turbæ ad eum : et, sicut consueverat, iterum docebat illos.

2 Et accedentes Pharisei interrogabant eum. Si licet viro

γυναῖκα ἀπολύσαι; πειράζοντες αὐτόν.

3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωσῆς;

4 Οἱ δὲ εἶπον· Μωσῆς ἐπέτρεψε βιβλίον ἀποστασίου γράψαι, καὶ ἀπολύσαι.

5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην.

6 Ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς ὁ Θεός.

7 Καὶ εἶπεν ἐνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ·

8 Καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· Ὡστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ μία σὰρξ.

9 Ὁ ἔν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.

10 Καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐτηρώτησαν αὐτόν.

11 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὅς ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν.

12 Καὶ ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ γαμηθῇ ἄλλῳ, μοιχᾶται.

13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παῖδια, ἵνα ἄψῃται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν.

14 Ἴδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἄφετε τὰ παῖδια ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

15 Ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξῃται τὴν βασιλείαν τοῦ

uxorem dimittere? tentantes eum.

3 Ille autem respondens dixit eis: Quid vobis præcepit Moses?

4 Illi verò dixerunt: Moses permisit libellum abscissionis scribere, et dimittere.

5 Et respondens Jesus, ait eis: Ad duritiam cordis vestri scripsit vobis præceptum istud.

6 Ab autem initio creationis, masculinum et feminam fecit eos Deus.

7 Causa hujus relinquet homo patrem suum, et matrem, et adglutinabitur ad uxorem suam.

8 Et erunt duo in carne una: Itaque non amplius sunt duo, sed una caro.

9 Quod ergo Deus conjunxit, homo non separet.

10 Et in domo iterum discipuli ejus de eodem interrogaverunt eum.

11 Et ait illis: Quicumque dimiserit uxorem suam, et duxerit aliam, adulterat in eam.

12 Et si uxor dimiserit virum suum, et-nupserit alii mœchatur.

13 Et offerebant illi puerulos, ut tangeret illos: Verùm discipuli increpabant offerentes.

14 Videns verò Jesus indignatus est, et ait illis: Sinite puerulos venire ad me, et ne prohibueritis eos: nam talium est regnum Dei.

15 Amen dico vobis, quisquis non receperit regnum Dei

Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

16 Καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὰ, ἠυλόγει αὐτά.

17 Καὶ ἔκπορευομένου αὐτοῦ εἰς δόδον, προσδραμῶν εἰς, καὶ γονυπετήσας αὐτόν, ἐπηρώτα αὐτόν· Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω ;

18 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τί με λέγεις ἀγαθόν ; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός.

19 Τὰς ἐντολάς οἶδας· Μὴ μοιχεύῃς· Μὴ φονεύῃς· Μὴ κλέψῃς· Μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· Μὴ ἀποστρέψῃς· Τιμὰ τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα·

20 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου.

21 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ, ἠγάπησεν αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐν σοὶ ὑστερεῖ ἕνα, ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι, ἄρας τὸν σταυρόν.

22 Ὁ δὲ στεγνύσας ἐπὶ τῷ λόγῳ, ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23 Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Πῶς δύσκολος οἱ τὰ κτήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται.

24 Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτοῖς· Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστι τοὺς πτωχοὺς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεῖσθαι ;

25 Εὐκολώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς βαφίδος εἰ-

velut puerulus, non intrabit in illud.

16 Et ulnis complexus eos, imponens manus super illos, benedicebat eos.

17 Et egrediente eo in viam, adcurrens quidam et genupetens eum, rogabat eum, Magister bone, quid faciam ut vitam æternam hæreditem ?

18 At Jesus dixit ei : Quid me dicis bonum ? Nemo bonus, si non unus, Deus.

19 Præcepta nosti : Ne adulteres : ne occidas : ne fureris : ne falso testeris : ne damnum dederis : honora patrem tuum et matrem.

20 Ille autem respondens ait illi : Magister, hæc omnia observavi à juventute mea.

21 At Jesus intuitus eum, dilexit eum, et dixit ei : Unum tibi deest : Vade, quæcumque habes vende, et da pauperibus, et habebis thesaurum in cælo : et veni, sequere me tollens crucem.

22 Ille verò mæstus in verbo, abiit contristatus : erat enim habens facultates multas.

23 Et circumspiciens Jesus ait discipulis suis : Quam difficile opes habentes in regnum Dei introibunt !

24 At discipuli expaverunt in verbis ejus. At Jesus rursus respondens, ait illis : Nati, quomodo difficile est confidentes in opibus, in regnum Dei introire !

25 Facilius enim est camelum per foramen acus transire

σελεῖν, ἢ ελευσίον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεῖν.

26 Οἱ δὲ περιεσπῶς ἔξεπλήσσοντο, λέγοντες πρὸς ἑαυτοὺς· Καί τις δύναται σωθῆναι;

27 Ἐμβλέψας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγει· Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ τῷ Θεῷ· πάντα γὰρ δυνατὰ ἔστι παρὰ τῷ Θεῷ.

28 Καὶ ἤρξατο ὁ Πέτρος λέγειν αὐτῷ· Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἔστιν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου,

30 Ἐὰν μὴ λάβῃ εκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελφούς, καὶ ἀδελφάς, καὶ μητέρας, καὶ τέκνα, καὶ ἀγροὺς, μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

31 Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι, καὶ οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι.

32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱερουσόλυμα· καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔβαμβούντο, καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο· Καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν·

33 Ὅτι ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι, καὶ τοῖς γραμματεῦσι, καὶ κατακρινῶσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι,

34 Καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

quàm divitem in regnum Dei intrare.

26 Illi verò abundantur percellabantur, dicentes ad semetipsos : et quis potest servari ?

27 Intuens autem illos Jesus, ait : Apud homines impossibile, sed non apud Deum : Omnia enim possible sunt apud Deum.

28 Cœpit autem Petrus dicere ei : Ecce nos reliquimus omnia, et sequuti sumus te.

29 Et respondens Jesus, ait : Amen dico vobis, nemo est qui reliquerit domum, aut fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros, causa mei et causa Evangelii,

30 Si non accipiet centuplicia nunc in tempore hoc, domos, et fratres, et sorores, et matres, et filios, et agros, cum persecutionibus, et in seculo venturo vitam æternam.

31 Multi autem erunt primi novissimi, et novissimi primi.

32 Erant autem in via ascendentes in Hierosolyma, et erat præcedens eos Jesus, et mirabantur : et sequentes expavescebant. Et assumens iterum duodecim, cœpit eis dicere futura ipsi evenire.

33 Quia ecce ascendimus in Hierosolyma, et filius hominis tradetur principibus Sacerdotum, et Scribis, et damnabunt eum morte, et tradent eum gentibus.

34 Et illudent ei, et flagellabunt eum, et inspuent ei, et occident eum, et tertia die resurget.

35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰακώβος, καὶ Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὡς ἐάν αἰτήσωμεν, ποιήσης ἡμῖν.

36 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τί θέλοτε ποιῆσαι με ὑμῖν ;

37 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δός ἡμῖν ἵνα εἰς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἰς ἐξ ἐναντιῶν σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.

38 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε· δύνασθε πρὸς τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι ;

39 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δυνάμεθα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, πρὸς τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε·

40 Τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου, καὶ ἐξ ἐναντιῶν μου, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοιμάσται.

41 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα, ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.

42 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοῖς, λέγει αὐτοῖς· Οἶδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἀρχεῖν τῶν θθνῶν, κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν, καταξουσιάζουσιν αὐτῶν·

43 Οὐχ ἔτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἐάν θθλη γινέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται διάκονος ὑμῶν·

44 Καὶ ὅς ἐάν θθλη ὑμῶν γινέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος.

45 Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντι πολλῶν.

35 Et accedunt ad eum Jacobus et Joannes, filii Zebedaei. dicentes : Magister, volumus ut quodcumque petierimus facias nobis.

36 Ille verò dixit eis : Quid vultis facere me vobis ?

37 Illi autem dixerunt ei : Da nobis, ut unus ex dexteris tuis, et unus ex sinistris tuis sedeamus in gloria tua.

38 At Jesus ait eis : Nescitis quid petatis : potestis bibere poculum quod ego bibo, et baptismo quo ego baptizor, baptizari ?

39 Illi autem dixerunt ei : Possumus. At Jesus ait eis : Quidem calicem quem ego bibo, bibetis, et baptismo quo ego baptizor, baptizabimini :

40 At sedere ex dexteris meis, et ex sinistris meis, non est meum dare, sed quibus paratum est.

41 Et audientes decem, ceperunt indignari de Jacobo et Joanne.

42 At Jesus advocans eos, ait illis : Scitis quia existimantes imperare gentibus dominantur eorum, et magni eorum licentia utuntur in eos.

43 Non ita autem erit in vobis : sed quicumque voluerit fieri magnus in vobis, erit vester minister.

44 Et quicumque voluerit vestrum fieri primus, erit omnium servus.

45 Etenim filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, et dare animam suam solutionem pro multis.

46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱερὴχὼ καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱερὴχῶ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, υἱὸς Τιμαίου Βαρτιμαῖος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσευτῶν·

47 Καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν, καὶ λέγειν· Ὁ υἱὸς Δαβὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με.

48 Καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῶ μᾶλλον ἐκραζεν· Ἐλέησόν με, Δαβὶδ, ἐλέησόν με.

49 Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι· καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλὸν, λέγοντες αὐτῷ, Θάρσει, ἔγειραι· φωνεῖ σε.

50 Ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναστὰς ἦλθε εἰς τὸν Ἰησοῦν.

51 Καὶ ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τί θέλεις ποιῆσω σοί ; Ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· Ῥαββουνί, ἵνα ἀναβλέψω.

52 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἰταγε· ἡ πίστις σου σέσωκε σε. Καὶ εὐθέως ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει τῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.

Κεφ. ια. 11.

1 **Κ**Αὶ ὅτε ἐγγιζοῦσιν εἰς Ἱερουσαλήμ, εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

2 Καὶ λέγει αὐταῖς· Ἰτάγετε εἰς τὴν κίμην τὴν κατέναντι ὑμῶν καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτήν, εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικε· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.

3 Καὶ εἰάν τις ὑμῖν εἴπῃ· Τί ποιεῖτε τοῦτο ; εἶπατε· Ὅτι ὁ Κύ-

46 Et veniunt in Hiericho : et proficiscente eo de Hiericho, et discipulis ejus, et turba copiosa, filius Timæi Bartimæus cæcus sedebat juxta viam mendicans.

47 Et audiens quia Jesus Nazarenus est, cœpit clamare et dicere : Fili David Jesu, miserere mei.

48 Et objurgabant eum multi ut taceret : Ille autem multo magis clamabat : Fili David, miserere mei.

49 Et stans Jesus, ait illum vocari : Et vocant cæcum, dicentes ei : Confide, surge : vocat te.

50 Ille autem abjiciens pallium suum, surgens venit ad Jesum.

51 Et respondens dicit ei Jesus : Quid vis faciam tibi ? At cæcus dixit ei : Rabboni, ut videam.

52 At Jesus ait illi : Vade : fides tua servavit te : et confestim vidit, et sequebatur Jesum in via.

CAPUT XI

1 **Ε**T quum appropinquarent ad Hierosolymam, ad Bethphage et Bethaniam ad montem Olivarum, mittit duos discipulorum suorum,

2 Et dicit illis : Abite in vicum contra vos : et statim introeuntes in eum, invenietis pullum ligatum, super quem nullus hominum sedit : solventes illum adducite.

3 Et si quis vobis dixerit : Quid facitis hoc ? dicite : Quia

ριος αὐτοῦ χριστιαν ἔχει· καὶ οὕτως αὐτὸν ἀποστείλει ζωῆς.

4 Ἀπῆλθεν δὲ, καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐκείνου τοῦ ἀμφοδίου, καὶ λύουσιν αὐτόν.

5 Καὶ τινες τῶν ἐκεῖ ἐστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον;

6 Οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς ἐνετείλατο ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς.

7 Καὶ ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῷ.

8 Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἐκοπτον ἐκ τῶν ὀνύχων, καὶ ἐστερώνουν εἰς τὴν ὁδόν.

9 Καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες· Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου·

10 Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν ὀνόματι Κυρίου, τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβὶδ· Ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις.

11 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ὀψίας ἤδη ἔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βεθανιαν μετὰ τῶν δώδεκα.

12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξεληθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βεθανίας, ἐστίασε·

13 Καὶ ἰδὼν συκῆν μακρόθεν, ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα εὐρήσει τι ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν, εὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων.

14 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῇ· Μηδέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μηδὲς καρπὸν φάγει. Καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

Dominus eo opus habet· et continuo illum dimittet huc

4 Abierunt autem et inveniunt pullum ligatum ad januam foris in bivio, et solvunt eum.

5 Et quidam illic stantium dicebant illis : Quid facitis solventes pullum ?

6 Illi verò dixerunt eis sicut præceperat Jesus : et dimiserunt eos.

7 Et duxerunt pullum ad Jesum, et superinjecerunt illi vestimenta sua : et sedit super eum.

8 Multi autem vestimenta sua straverunt in viam : alii autem frondes cædebant ex arboribus, et sternebant in viam.

9 Et præeuntes et sequentes clamabant, dicentes : Hosanna, benedictus veniens in nomine Domini.

10 Benedictum veniens regnum in nomine Domini, patris nostri David : Hosanna in altissimis.

11 Et introivit in Hierosolyma Jesus, et in templum : et circumspiciens omnia, vespere jam existente hora, exiit in Bethaniam cum duodecim.

12 Et postera die exeuntibus illis de Bethania, esuriit.

13 Et videns ficum à longè habentem folia, venit, si fortè inveniret quid in ea : Et veniens ad eam, nihil invenit si non folia : non enim erat tempus ficorum.

14 Et respondens Jesus dixit ei : Non amplius ex te in æternum nemo fructum manducet. Et audiebant discipuli ejus.

15 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱερουσόλυμα καὶ εἰσελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν καλλιθεῶν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς, κατέστρεψε.

16 Καὶ οὐκ ἤρην ἵνα εἰς διατμήνῃ σκεπὸς διὰ τοῦ ἱεροῦ.

17 Καὶ ἐδίδασκε, λέγων αὐτοῖς· Οὐ γέγραπται· "Ὅτι ὁ αἰὼς μου, αἰὼς προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν;" ὑμῖς δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον ληστῶν.

18 Καὶ ἤκουσαν αἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ ἐζητοῦν πῶς αὐτὸν ἀπολέσουσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτὸν, ὅτι πᾶς ὁ ἔθλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδασκῇ αὐτοῦ.

19 Καὶ ὅτε ὁ ἥλιος ἐγένετο, ἐξῆπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως.

20 Καὶ πρωτὶ παραπορευόμενοι, εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν.

21 Καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος, λέγει αὐτῷ· "Ραββί, ἴδε, ἡ συκὴ ἦν κατηράσω, ἐξήραται."

22 Καὶ ἀποκριθεὶς Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· "Ἐχετε πίστιν Θεοῦ."

23 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· "Ἀρῆθι, καὶ θλήθῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ἃ λέγει, γίνεται· ἔσται αὐτῷ ὃ ἂν εἴπῃ.

24 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα ἂν προσευχόμενοι αἰτήσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε καὶ ἔσται ὑμῖν.

25 Καὶ ὅταν στήκητες προσευ-

15 Et veniunt in Hierosolyma: et ingressus Jesus in templum, cœpit ejicere vendentes et ementes in templo: et mensas aummulariorum, et cathedras vendentium columbas evertit.

16 Et non finebat ut quisquam transferret vas per templum.

17 Et docebat, dicens eis: Nonne scriptum est, Quia domus mea, domus orationis vocatur omnibus gentibus? vos autem fecistis eam speluncam latronum.

18 Et audierunt Scribæ, et principes Sacerdotum, et quærebant quomodo eum perderent: timebant enim eum, quia omnis turba admirabatur super doctrina ejus.

19 Et quum vespera facta esset, egrediebatur ex civitate.

20 Et mane adambulantes, viderunt ficum arefactam à radicibus.

21 Et recordatus Petrus, dicit ei, Rabbi, ecce ficus cū maledixisti, aruit.

22 Et respondens Jesus, ἰillis: Habete fidem Dei.

23 Amen enim dico vobis quia quicumque dixerit monti huic: Tollere, et mittere in mare: et non hæsitaverit in corde suo, sed crediderit quia quæ dicit fiant, fiet ei quod dixerit.

24 Propter hoc dico vobis, Omnia quæcumque orantes petitis, credite quia accipitis, et erunt vobis.

25 Et quum stabitis orantes

χόμενοι, ἀφίστε εἴ τι ἔχετε κατὰ τῆς γῆς ἵνα καὶ ὁ πατήρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀφή ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

26 Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίστε, οὐδὲ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱερουσόλυμα· καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατῶντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι·

28 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Ἐν ποία ἐξουσία ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῆς;

29 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἐπερωτήσω ὑμᾶς κατὰ ἓνα λόγον, καὶ ἀποκριθήτε μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποία ἐξουσία ταῦτα ποιῶ.

30 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκριθήτε μοι.

31 Καὶ ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· Ἐὰν εἰπώμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· Διατί ἔν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

32 Ἄλλ' εἰὰν εἰπώμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· πάντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὡς προφήτης ἦν.

33 Καὶ ἀποκριθέντες, λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ· Οὐκ οἶδαμεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτοῖς· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποία ἐξουσία ταῦτα ποιῶ.

dimittite si quid habetis adversus aliquem, ut et pater vester qui in cælis, dimittat vobis lapsus vestros.

26 Si verò vos non dimiseritis, nec Pater vester qui in cælis, dimittet lapsus vestros.

27 Et veniunt rursus in Hierosolymam : Et in templo deambulante ipso, accedunt ad eum summi sacerdotes, et Scribæ, et seniores.

28 Et dicunt ei : In qua auctoritate hæc facis ? et quis tibi auctoritatem hanc dedit, ut ista facias ?

29 At Jesus respondens, ait illis : Interrogabo vos et ego unum verbum : et respondete mihi, et dicam vobis in qua auctoritate hæc faciam.

30 Baptismus Joannis de cælo erat, an ex hominibus ? Respondete mihi.

31 Et ratiocinabantur apud seipsos dicentes : Si dixerimus, de cælo, dicet : propter quid ergo non credidistis ei ?

32 Sed si dicamus ex hominibus, timebant populum : Omnes enim habebant Joannem quia vere Propheta erat.

33 Et respondentes dicunt Jesu : Nescimus. Et Jesus respondens, ait illis : Neque ego dico vobis in qua auctoritate hæc faciam.

Κεφ. ιβ'. 12.

CAPUT XII.

1 **Κ**Αὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν· Ἀμπελώννα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκε φραγμὸν, καὶ ᾤρυξεν ὑπολήνιον, καὶ ἐκοδόμησε πύργον, καὶ

1 **ET** cœpit illis in parabolis dicere : Vineam plantavit homo, et circumposuit sepem, et fodit lacum, et ædificavit turrim, et elocavit eam

G

ἔξεδото αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεθήμεσε.

2 Καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργούς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος·

3 Οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν, ἔδειραν, καὶ ἀπέστειλαν κενόν.

4 Καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· καὶ κτείνον λυθοβολήσαντες ἐκφαλαίωσαν, καὶ ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον.

5 Καὶ πάλιν ἄλλον ἀπέστειλε· καὶ κτείνον ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοὺς μὲν δέροντες, τοὺς δὲ ἀποκτείνοντες.

6 Ἔτι ἔν θνα υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν αὐτοῦ, ἀπέστειλε καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἰσχατον, λέγων· Ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.

7 Ἐκαίνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς ἑαυτοὺς· Ὅτι ἕτος ἐστὶν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ ἡμῶν ἐσται ἡ κληρονομία.

8 Καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἀπέκτειναν, καὶ ἐξέβαλον ἔξω τῷ ἀμπελῶνος.

9 Τί ἔν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλυσέεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.

10 Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε; Ἐπίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, ἕτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας.

11 Παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη· καὶ ἐστὶ θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν·

12 Καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε· καὶ ἀρέντι· αὐτὸν ἀπήλθον.

agricolis, et peregre profectus est.

2 Et misit ad agricolas tempore servum, ut ab agricolis acciperet de fructu vineæ.

3 Illi autem sumentes eum ceciderunt, et dimiserunt vacuum.

4 Et iterum misit ad illos alium servum : et illum lapidantes in capite vulneraverunt, et ablegaverunt inhonoratum.

5 Et rursum alium misit : et illum occiderunt, et plures alios, hos quidem cædentes, hos verò occidentes.

6 Adhuc ergo unum filium habens dilectum suum, misit et illum ad eos novissimum, dicens : Quia reverehuntur filium meum.

7 Illi verò agricolæ dixerunt apud seipsos : Quod hic est hæres : venite occidamus eum, et nostra erit hæreditas.

8 Et apprehendentes eum, occiderunt, et ejecerunt extra vineam.

9 Quid ergo faciet dominus vineæ ? Veniet, et perdet colonos, et dabit vineam aliis

10 Nec scripturam hanc legistis ? Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli.

11 A Domino factum est istud, et est mirabile in oculis nostris.

12 Et quærebant eumprehendere, et timeerunt turbam : cognoverunt enim quoniam ad eos parabolam dixit : Et sinentes eum abierunt.

13 Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτὸν τινὰς τῶν φαρισαίων καὶ τῶν Ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσι λόγῳ.

14 Οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, εἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις· ἔξῃσσι κήσονται Καίσαρι δοῦναι, ἢ ἄ; ὀψόμεν, ἢ μὴ ὀψόμεν;

15 Ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν, εἶπεν αὐτοῖς· Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα ἴδω.

16 Οἱ δὲ ἤρῃσαν· καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; Οἱ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Καίσαρος.

17 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ, τῷ Θεῷ. Καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ.

18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτὸν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες·

19 Διδάσκαλε, Μωσὴς ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι εἴαν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπῃ γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῆ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

20 Ἐπτά ἀδελφοὶ ἦσαν, καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε σπέρμα·

21 Καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ ἀπέθανε, καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκε σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως.

22 Καὶ ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ, καὶ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα· ἐσχάτη πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.

13 Et mittunt ad eum quosdam Phariseorum et Herodianorum, ut eum captarent sermone.

14 Illi autem venientes dicunt ei : Magister, scimus quia verax es, et non cura est tibi de nullo : non enim aspicias in faciem hominum, sed in veritate viam Dei doces : Licet censum Cæsari dare, an non ? demus, an non demus ?

15 Ille verò sciens eorum hypocrisin, ait illis : Quid me tentatis ? Afferte mihi denarium, ut videam.

16 Illi autem attulerunt : Et ait illis : Cujus imago hæc, et inscriptio ? Illi autem dixerunt ei : Cæsaris.

17 Et respondens Jesus, dixit illis : Reddite quæ Cæsaris, Cæsari : et quæ Dei, Deo : Et mirabantur super eo.

18 Et veniunt Sadducæi ad eum, qui dicunt resurrectionem non esse : et interrogabant eum, dicentes :

19 Magister, Moses scripsit nobis, quod si cujus frater mortuus fuerit, et dimiserit uxorem et natos non reliquerit, ut accipiat frater ejus uxorem ipsius, et resuscitet semen fratri suo.

20 Septem fratres erant : et primus accepit uxorem, et moriens non reliquit semen.

21 Et secundus accepit eam, et mortuus est, et nec iste reliquit semen : et tertius similiter.

22 Et acceperunt eam septem, et non reliquerunt semen : Novissima omnium defuncta est et mulier.

23 Ἐν τῇ ἔν ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσι, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἔπατά ἔσχον αὐτὴν γυναικα.

24 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ;

25 Ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, ἔτε γαμοῦσιν, ἔτε γαμίσκονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

26 Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωσέως, ἐπὶ τῆς βάτου ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, λέγων· “Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαακ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ;”

27 Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ Θεὸς ζώντων· ὑμῖς ἔν πολλῷ πλανᾶσθε.

28 Καὶ προσελθὼν εἰς τῶν γραμμαστῶν, ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν αὐτὸν· Ποία ἔστι πρώτη πασῶν ἐντολῆ;

29 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ, “Ὅτι πρώτη πασῶν τῶν ἐντολῶν· Ἄκουε Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, Κύριος εἷς ἐστι·

30 Καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου· αὕτη πρώτη ἐντολῆ.

31 Καὶ δευτέρα ὁμοία αὐτῆ· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, ὡς σεαυτὸν· μείζων τούτων ἄλλη ἐντολῆ οὐκ ἔστι.

32 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμμαστὴς· Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς ἐστι Θεός, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ·

23 In ergo resurrectione, quum resurrexerint, cujus eorum erit uxor? nam septem habuerunt eam uxorem.

24 Et respondens Jesus, ai illis: Non propter hoc erratis, non scientes scripturas, neque efficaciam Dei?

25 Quum enim à mortuis resurrexerint, neque nubent, neque nubuntur, sed sunt sicut angeli qui in cælis.

26 De autem mortuis, quod excitantur, non legistis in libro Mosis, super rubum, quomodo dixerit illi Deus, inquit: Ego Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob?

27 Non est Deus mortuorum, sed Deus vivorum: vos ergo multum erratis.

28 Et accedens unus Scribarum, audiens illos conquiritentes, videns quod pulchre illis responderit, interrogavit eum: quod esset primum omnium mandatum?

29 At Jesus respondit ei, quia primum omnium mandatorum: Audi Israël, Dominus Deus noster, Dominus unus est.

30 Et diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex tota cogitatione tua, et ex tota virtute tua. Hoc primum mandatum.

31 Et secundum simile hoc: Diliges proximum tuum ut teipsum. Majus horum aliud mandatum non est.

32 Et ait illi Scriba: Pulchre Magister in veritate dixisti, quia unus est Deus, et non est alius præter eum

33 Καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν, πλεῖόν ἐστι πάντων τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν.

34 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνηχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς ἐστὶ Δαβὶδ ;

36 Αὐτὸς γὰρ Δαβὶδ εἶπεν ἐν τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ, “ λέγει ὁ Κύριος ἐπὶ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.”

37 Αὐτὸς ἔν Δαβὶδ λέγει αὐτὸν Κύριον· καὶ πόθεν υἱὸς αὐτοῦ ἐστι ; Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἠδέως.

38 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδασκῇ αὐτοῦ· Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων, τῶν θελότων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς,

39 Καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δεῖπνοις·

40 Οἱ κατσεβιόντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· ἔτσι λήφονται περισσότερο κρίμα.

41 Καὶ καθίσας ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου, ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά.

42 Καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὃ ἐστὶ κοδράντης.

33 Et diligere eum ex toto corde, et ex toto intellectu, et ex tota anima, et ex tota fortitudine : et diligere proximum ut seipsum, plus est omnibus holocaustibus, et sacrificiis.

34 Et Jesus videns eum quod cordate respondisset, dixit illi : Non longe es à regno Dei. Et nemo non amplius audebat eum interrogare.

35 Et respondens Jesus, dicebat, docens in templo : Quomodo dicunt Scribæ, quod Christus filius est David ?

36 Ipse enim David dicit in Spiritu sancto : Dicit Dominus domino meo : Sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

37 Ipse ergo David dicit eum Dominum : et unde filius ejus est : Et multa turba audiebat eum libenter.

38 Et dicebat eis in doctrina sua : Respicite à Scribis volentibus in stolis deambulare, et salutationes in foris.

39 Et præsessiones in synagogis, et præcubitus in cœnis :

40 Devorantes domos viduarum, et specie longâ orantes : hi accipient abundantius iudicium.

41 Et sedens Jesus contra gazophylacium, aspiciebat quomodo turba jactaret æs in gazophylacium : et multi divites jactabant multa.

42 Et veniens una vidua pauper, injecit minuta duo, quod est quadrans.

43 Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς· Ἄμην λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὐτῆ ἢ πενυχὴ πλείων πάντων βέβληκε τῶν βαλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον.

44 Πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὐτὴ δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

Κεφ. ιγ'. 13

1 **Κ**Αὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· Διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι, καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί.

2 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ· Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφθῆ λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς ἔ μὴ καταλυθῆ.

3 Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἔλαιῶν κατέναντι τῆ ἱερῆ, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος, καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἀνδρέας·

4 Εἰπέ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλει πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι;

5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, ἤρξατο λέγειν· Βλέπετε μὴ εἰς ὑμᾶς πλανήσῃ.

6 Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· Ὅτι ἐγώ εἰμι· καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.

7 Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροισθήσθε· γὰρ γενέσθαι· ἀλλ' ἔπω τὸ τέλος.

8 Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαί

43 Et advocans discipulos suos, ait illis : Amen dico vobis, quoniam vidua hæc pauper plus omnibus injecit in iumentibus in gazophylacium.

44 Omnes enim ex redundante sibi injecerunt : hæc vero ex penuria sua omnia quæ habuit jecit, totum victum suum.

CAPUT XIII.

1 **E**T egrediente illo ex templo, ait illi unus ex discipulis suis : Magister, aspice quales lapides, et qualia ædificia.

2 Et Jesus respondens ait illi : Vides hæc magna ædificia? Non relinquetur lapis super lapidem, qui non dissolvatur.

3 Et sedente ipso in monte Olivarum contra templum, interrogabant eum privatim Petrus et Jacobus, et Joannes, et Andreas :

4 Dic nobis quando ista erunt, et quod signum quando futurum est hæc omnia consummari?

5 At Jesus respondens illis, cœpit dicere, Aspiciat ne quis vos seducat.

6 Multi enim venient in nomine meo, dicentes : Quia ego sum : et multos seducent.

7 Quum autem audieritis bella et auditiones bellorum, ne turbemini : oportet enim fieri, sed nondum finis,

8 Excitabitur enim gens in gentem, et regnum super regnum : et erunt terræmotus per loca, et erunt fames et turbæ.

9 Ἄρχαι ὠδίνων ταῦτα. Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτοὺς· παραδώσει γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

10 Καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον.

11 Ὅταν δὲ ἀγάγωσιν ὑμᾶς παραδίδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, μηδὲ μελετᾶτε· ἀλλ' ὅ ἐάν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλήσετε· οὐ γὰρ ἐστέ ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον.

12 Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατήρ τέκνον· καὶ ἀναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτοὺς.

13 Καὶ ἐσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, ἔστος σωθῆσεται.

14 Ὅταν δὲ ἴδῃτε τὸ βδέλυγμα ἐπὶ τῆς ἐρημώσεως, τὸ βηθὲν ὑπὸ Δαυὶδ τοῦ προφήτου, ἐστὸς ἔκου ἔδει, ὁ ἀναγιγνώσκων νοείτω, τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη·

15 Ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν, μηδὲ εἰσελθῆτω ἄρα τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ.

16 Καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ὢν, μὴ ἐπιστρέψατω εἰς τὰ ὀπίσω, ἄρα τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.

17 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς διηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

18 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος.

19 Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκτεῖναι θλίψεις, οἷα οὐ γέγονε ποιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως ἕως ἔκτισεν ὁ

9 Initia dolorum hæc. Aspiciat autem vosmetipsos : tradent enim vos ad confessus, et in synagogas : cædemini, et ad duces et reges sistemini causa mei, in testimonium illis.

10 Et in omnes gentes oportet primum prædicari Euangelium.

11 Quum autem duxerint vos tradentes, ne præconiemini quid loquamini, nec præmeditemini : sed quod datum fuerit vobis in illa hora, id loquimini : non enim estis vos loquentes, sed Spiritus sanctus.

12 Tradet autem frater fratrem in mortem, et pater natum : et insurgent nati in parentes, et morte afficient eos.

13 Et eritis exosi ab omnibus propter nomen meum : autem permanens in finem, hic salvus erit.

14 Quum autem videritis abominationem desolationis prolatam à Daniele Propheta, stantem ubi non oportet, legens intelligat tunc qui in Judæa fugiant in montes.

15 Qui autem super tectum, ne descendat in domum, nec introeat tollere quid de domo sua.

16 Et qui in agrum existens, non revertatur in quæ post, tollere vestimentum suum.

17 Væ autem in utero habentibus et nutrientibus in illis diebus.

18 Orate verò, ut non fiat fuga vestra hyeme.

19 Erunt enim dies illi tribulatio, qualis non facta est talis ab initio conditionis, quam

Θεός, ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται.

20 Καὶ εἰ μὴ Κύριος ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο, ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας.

21 Καὶ τότε εἰάν τις ὑμῖν εἴπῃ Ἰδοῦ, ὡς ὁ Χριστός, ἢ, ἰδοῦ, ἐκεῖ, μὴ πιστεύσητε.

22 Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδοχριστοὶ καὶ ψευδοπροφήται, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα, καὶ πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς.

23 Ὑμεῖς δὲ βλέπετε· ἰδοῦ, προσεῖρηκα ὑμῖν πάντα.

24 Ἀλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς,

25 καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αὐτῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται.

26 Καὶ τότε ἔσονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ δόξης.

27 Καὶ τότε ἀποστέλει τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ.

28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολὴν· ὅταν αὐτῆς ᾗδῃ ὁ κλάδος ἀπαλὸς γένηται, καὶ ἐκφυῖ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν·

29 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ταῦτα ἴδητε γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύρας.

30 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις ἢ πάντα ταῦτα γένηται.

31 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύ-

condidit Deus, usque nunc, et non fiet.

20 Et si non Dominus contraxisset dies, non servaretur omnis caro : sed propter electos, quos elegit, contraxit dies.

21 Et tunc si quis vobis dixerit : Ecce hic Christus, aut, ecce illic, ne credideritis.

22 Excitabuntur enim pseudochristi et pseudoprophetæ, et dabunt signa et portenta, ad seducendos, si possibile, et electos.

23 Vos autem aspiciate : ecce prædixi vobis omnia,

24 Sed in illis diebus, post tribulationem illam sol contenebrabitur, et luna non dabit splendorem suum :

25 Et stellæ cæli erunt decidentes, et efficaciarum quæ in cælis concutientur.

26 Et tunc videbunt filium hominis venientem in nubibus cum efficacia multa et gloria.

27 Et tunc mittet angelos suos, et congregabit electos suos à quatuor ventis, ab extremo terræ usque extremum cæli.

28 A autem ficu discite parabolam : Quum jam ramus ejus tener fuerit, et germinet folia, cognoscitis quia prope æstas est :

29 Sic et vos, quum hæc videritis facta, cognoscite quod prope est ad fores.

30 Amen dico vobis, quoniam non præteribit generatio hæc, usque quo omnia ista fiant.

31 Cælum et terra præteri-

σονται· οἱ δὲ λόγος μου οὐ μὴ παρῆλθωσι.

32 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ.

33 Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρὸς ἔσται.

34 Ὁς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφείς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δούς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἐκάστω τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ.

35 Γρηγορεῖτε ἔν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἐρχεται, ὀψέ, ἢ μεσονυκτίου, ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωί.

36 Μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης, εὐρηθῆ ὑμᾶς καθεύδοντας·

37 Ἄ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω, Γρηγορεῖτε.

Κεφ. ιδ'. 14.

1 **Η**Ν δὲ τὸ πάσχα, καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν.

2 Ἐλεγον δὲ· Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θόρυβος ἔσται τοῦ λαοῦ.

3 Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ, ἦλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου, νάρδου πιστικῆς πολυτιμοῦς· καὶ συντριψασα τὸ ἀλάβαστρον, κατέχευεν αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς.

4 Ἦσαν δὲ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτοὺς, καὶ λέγοντες· Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν;

5 Ἦδύνατο γὰρ τοῦτο πωθῆναι ἐκἑνῶν τριακοσίων ὀνναριῶν, καὶ δο-

bunt, at verba mea non præteribunt.

32 De autem die illo et hora nemo scit, neque angeli qui in cælo, neque Filius, si non Pater.

33 Aspicite, vigilate, et orate : nescitis enim quando tempus est.

34 Sicut homo peregre profectus relinquens domum suam, et dans servis suis auctoritatem et cuique opus suum, et janitori præcepit ut vigilet.

35 Vigilate ergo, nescitis enim quando dominus domus veniat, vespere, an media nocte, an galli cantu, an mane.

36 Ne veniens repente, inveniat vos dormientes.

37 Quæ autem vobis dico, omnibus dico : Vigilate.

CAPUT XIV.

1 **E**RAT autem Pascha, et Azyma post duos dies : et quærebant summi Sacerdotes et Scribæ quomodo eum dolo prehendentes occiderent.

2 Dicebant autem : non in festo, ne quando tumultus sit populi.

3 Et existente eo in Bethania, in domo Simonis leprosi, accumbente eo, venit mulier habens alabastrum unguenti, nardi probati multi pretii : et confringens alabastrum, effudit ei juxta caput.

4 Erant autem quidam indignati apud semetipsos, et dicentes ? Ad quid perditio ista unguenti facta est ?

5 Poterat enim istud vendi super trecentis denariis,

θῆναι τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἐνεθριμῶν-
το αὐτῆ.

6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄφστε
αὐτὴν· εἰ αὐτῆ κόπους παρέχετε·
καλὸν ἔργον εἰργάσατο εἰς ἐμέ.

7 Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς
ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλῃ-
τε, δύνασθε αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι· ἐμὲ
δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

8 Ὁ εἶχεν αὐτὴ, ἐποίησε· προέ-
λαβε μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν
ἐνταφιασμόν.

9 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν
κηρυχθῆ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς
ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν
αὐτὴ λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον
αὐτῆς.

10 Καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης,
εἰς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς
ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῷ αὐτὸν αὐ-
τοῖς.

11 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν,
καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον
δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶς σύκαιρος
αὐτὸν παραδῶ.

12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν
ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθουον, λέ-
γουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·
Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἐτοιμάσω-
μεν ἵνα φάγης τὸ πάσχα·

13 Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς·
Ἵπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαν-
τήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδα-
τος βασάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ,

14 Καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ, εἴ-
πατε τῷ οἰκοδεσπότῃ, ὅτι ὁ διδάσ-
καλος λέγει· Ποῦ ἐστὶ τὸ κατὰ-
λυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν
μαθητῶν μου φάγω·

15 Καὶ αὐτὸς ὑμῖν δεῖξει ἀνώ-
γειον μέγα ἐστρωμένον, ἐτοιμον·
ἐκεῖ ἐτοιμάσατε ἡμῖν.

et dari pauperibus. Et fremebant ei.

6 At Jesus dixit: Sinite eam: Quid illi molestias exhibetis? Pulchrum opus operata est in me.

7 Semper enim pauperes habetis cum vobis, et quum volueritis potestis illis benefacere: me autem non semper habetis.

8 Quod habuit hæc, fecit: præoccupavit ungere meum corpus in sepulturam.

9 Amen dico vobis, ubicunque prædicatum fuerit Euangelium istud in totum mundum, et quod fecit hæc, narrabitur in memoriam ejus.

10 Et Judas Iscariotes, unus duodecim, abiit ad principes Sacerdotum, ut proderet cum illis.

11 Ii verò audientes gavisii sunt; et polliciti sunt ei argentum dare. Et quærebat quomodo opportune illum traderet.

12 Et primo die Azymorum, quando Pascha mactabant, dicunt ei discipuli ejus: Quo vis abeuntes paremus ut manduces Pascha?

13 Et mittit duos discipulorum suorum, et dicit eis: Ite in civitatem, et occurret vobis homo lagenam aquæ bajulans· sequimini eum.

14 Et quocumque introierit, dicite domus domino: quia Magister dicit· Ubi est diversorium, ubi Pascha cum discipulis meis manducem?

15 Et ipse vobis demonstrabit cœnaculum grande stratum, paratum: illic parate nobis.

16 Καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς· καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

17 Καὶ ὀψίας γενομένης ἐρχεται μετὰ τῶν δώδεκα.

18 Καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν, καὶ ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Ἄμην λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ.

19 Οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ εἰς καθ' εἷς· Μήτις ἐγώ; Καὶ ἄλλος· Μήτις ἐγώ;

20 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Εἷς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον.

21 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' ἃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσται· καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκείνος.

22 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, εὐλογήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε· Λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου.

23 Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες.

24 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον.

25 Ἄμην λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πῖω ἐκ τοῦ γεννηματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πῖνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

26 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

27 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· ὅτι γέ-

16 Et exierunt discipuli ejus, et venerunt in civitatem : et invenerunt sicut dixerat illis, et paraverunt Pascha.

17 Et vespere facto, venit cum duodecim.

18 Et discumbentibus illis et manducantibus, ait Jesus : Amen dico vobis, quia unus ex vobis tradet me, manducans cum me.

19 Illi autem cœperunt contristari, et dicere ei unus ad unum : Numquid ego ? et alius : Numquid ego ?

20 Ipse autem respondens, ait illis : Unus ex duodecim intingens cum me in catinum.

21 Ipse quidem filius hominis vadit, sicut scriptum est de eo : Væ autem homini illi per quem Filius hominis traditur : Pulchrum erat ei, si non natus esset homo iste.

22 Et manducantibus illis sumens Jesus panem, et benedicens fregit, et dedit eis : et ait, Sumite, comedite : hoc est corpus meum.

23 Et accipiens calicem, gratias agens dedit eis : et biberunt ex illo omnes.

24 Et ait illis : Hic est sanguis meus novi testamenti, qui pro multis effusus.

25 Amen dico vobis, quia non amplius bibam de genimine vitis, usque in diem illum, quum illud bibam novum in regno Dei.

26 Et hymno dicto exierunt in montem Olivarum.

27 Et ait eis Jesus : Quod omnes scandalizabimini in me in nocte ista, quia scriptum est :

γραφται· “ Πατάξω τὸν ποιμένα,
καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα.”

28 Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με,
προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

29 Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ·
Καὶ εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται,
ἀλλ’ οὐκ ἐγώ.

30 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Ἄμην λέγω σοι, ὅτι σήμερον ἐν τῇ
νυκτὶ καύτη, πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα
φωνῆσαι, τρίς ἀπαρνήσῃ με.

31 Ὁ δὲ ἐκ περισσοῦ ἔλεγε
μᾶλλον· Ἐάν με δὲ συναποθανεῖν
σοι, ἔμὴ σε ἀπαρνήσομαι. Ὡσαύ-
τως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

32 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ
τὸ ὄνομα Γεθσημανῆ· καὶ λέγει τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ· Καθίσατε ὧδε
ἕως προσεύξωμαι.

33 Καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέ-
τρον, καὶ τὸν Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάν-
νην μεθ’ ἑαυτοῦ· καὶ ἤρξατο ἐκ-
θαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.

34 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Περιλυ-
πός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου·
μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε.

35 Καὶ προσελθὼν μικρὸν, ἔπε-
σεν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ προσήχετο
ἵνα εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλθῃ ἀπ’
αὐτοῦ ἡ ὥρα.

36 Καὶ ἔλεγεν· Ἀββᾶ ὁ πατήρ,
πάντα δυνατὰ σοι· παρένεγκε τὸ
ποτήριον ἀπ’ ἐμοῦ τοῦτο· ἀλλ’ οὐ
τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σύ.

37 Καὶ ἔρχεται, καὶ εὐρίσκει
αὐτοὺς καθεύδοντας· καὶ λέγει τῷ
Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις; οὐκ
ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι;

38 Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε,
ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμὸν· τὸ
μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ
ἀσθενής.

Percutiam pastorem, et disper-
gentur oves.

28 Sed post surrexisset me,
præcedam vos in Galilæam.

29 At Petrus ait illi : Et si
omnes scandalizati fuerint in te,
sed non ego.

30 Et ait illi Jesus : Amen
dico tibi, quia tu hodie in nocte
hac, prius quam bis gallum vo-
ciferari, ter negabis me.

31 Illi autem ex abundantu
dicebat magis : Si me oppor-
tuerit commori tibi, non te ne-
gabo. Similiter autem et om-
nes dicebant.

32 Et veniunt in locum cui
nomen Gethsemane : et ait dis-
cipulis suis : Sedete hic, doncc
orem.

33 Et assumit Petrum et Ja-
cobum et Joannem cum se, et
cæpit expavescere et angī

34 Et ait illis : undiquaque
tristis est anima mea usque ad
mortem : manete hic, et vigi-
late cum me.

35 Et progressus paululum,
procidit super terram, et ora-
bat, ut si possibile est, transiret
ab eo hora.

36 Et dixit : Abba Pater,
omnia possibilια tibi : transfer
calicem à me hunc : sed non
quid ego volo, sed quid tu.

37 Et venit, et invenit eos
dormientes : Et ait Petro : Si-
mon, dormis ? non potuisti
unam horam vigilare ?

38 Vigilate et orate, ut non
intretis in tentationem, ipse
quidem spiritus promptus, at
caro infirma.

39 Καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσή-
 ἔξατο, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν.

40 Καὶ ὑποστρέψας εὗρον αὐ-
 τοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ
 οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν βεβαρημένοι·
 καὶ οὐκ ᾔδεισαν εἰ αὐτῷ ἀποκρι-
 θῶσι.

41 Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ
 λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε τὸ λοιπὸν
 καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει· ἤλθεν ἡ
 ὥρα· ἰδοὺ, παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ
 ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαρ-
 τωλῶν.

42 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ,
 ὁ παραδιδούς με ἤγγικε.

43 Καὶ εὐθέως, ἐστὶ αὐτοῦ λα-
 λούντος, παραγίνεται Ἰούδας, εἰς
 ὧν τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ
 ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαίρων καὶ
 ξύλων, παρὰ τῶν ἀρχιερέων, καὶ τῶν
 γραμματέων, καὶ τῶν πρεσβυτέρων.

44 Δεδώκει δὲ ὁ παραδιδούς αὐ-
 τὸν, σύσσημον αὐτοῖς, λέγων· Ὅν
 ἂν φιλήσω, αὐτὸς ἐστὶ· κρατήσατε
 αὐτὸν, καὶ ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς.

45 Καὶ ἐλθὼν, εὐθέως προσελ-
 θὼν αὐτῷ, λέγει· Ῥαββί, Ῥαββί·
 καὶ κατεφίλησεν αὐτὸν.

46 Οἱ δὲ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν
 τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ἐκράτησαν
 αὐτόν.

47 Εἷς δὲ τις τῶν παρεστηκό-
 των σπασάμενος τὴν μάχαιραν,
 ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως,
 καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.

48 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς,
 εἶπεν αὐτοῖς· Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλ-
 θετε μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων
 συλλαβεῖν με;

49 Καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς
 ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ
 ἐκράτησατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρω-
 θῶσιν αἱ γραφαί.

39 Et iterum abiens oravit,
 sermonem eundem dicens.

40 Et reversus invenit eos
 denuo dormientes, erant enim
 oculi eorum gravati : et non
 sciebant quid ei responderent.

41 Et venit tertio, et ait
 illis : Dormitis reliquum et re-
 quiescitis : Sufficit, venit hora :
 ecce traditur filius hominis in
 manus peccatorum.

42 Surgite, eamus : ecce
 tradens me appropinquavit.

43 Et statim adhuc eo lo-
 quente, adest Judas unus ex-
 istens duodecim, et cum eo
 turba multa cum gladiis et lig-
 nis, à summis Sacerdotibus et
 Scribis et senioribus.

44 Dederat autem tradens
 eum signum eis, dicens : Quem-
 cumque osculatus fuero, ipse
 est : prendite eum, et abdu-
 cite eum.

45 Et veniens, statim acce-
 dens ad eum, ait : Rabbi, Rab-
 bi : et osculatus est eum.

46 Illi verò injecerunt in
 eum manus suas, et prehende-
 runt eum.

47 Unus autem quidam as-
 tantium exerens gladium, per-
 cussit servum summi Sacerdo-
 tis, et abstulit illius auriculam.

48 Et respondens Jesus, ait
 illis : Tamquam ad latronem
 existis cum gladiis et lignis
 comprehendere me ?

49 Quotidie eram apud vos
 in templo docens, et non pre-
 hendistis me : sed ut implean-
 tur Scripturæ.

50 Καὶ ἀφάντες αὐτὸν πάντες ἔφυγον.

51 Καὶ εἷς τις νεανίσκος ἠκολούθησεν αὐτῷ, περιβεβλημένος σινδῶνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι.

52 Ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδῶνα, γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν.

53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα· καὶ συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ οἱ γραμματεῖς.

54 Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως· καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.

55 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, ἐζήτησαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐκ εὔρισκον.

56 Πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαί αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν.

57 Καὶ τινες ἀναστάντες, ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, λέγοντες·

58 Ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος, Ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω.

59 Καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.

60 Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ μέσον, ἐπηρώτησε τὸν Ἰησοῦν, λέγων· Οὐκ ἀποκρίνη οὐδὲν; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;

61 Ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. Πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτηα αὐτόν, κὶ λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ;

50 Et relinquentes eum omnes fugerunt.

51 Et unus quidam juvenis sequebatur eum amictus sindone super nudo: et tenent eum juvenes.

52 Ille autem relinquens sindonem, nudus profugit ab eis.

53 Et abduxerunt Jesum ad summum sacerdotem, et conveniunt eo omnes summi Sacerdotes, et seniores, et Scribæ.

54 Et Petrus à longè sequutus est eum usque intro in atrium summi Sacerdotis, et erat confidens eum ministris, et calefaciens se ad lumen.

55 At summi Sacerdotes, et omnis consessus quærebant adversus Jesum testimonium, ad morte afficiendum eum, et non inveniebant.

56 Multi enim testimonium falsum dicebant adversus eum et paria testimonia non erant.

57 Et quidam surgentes falsum testimonium ferebant adversus eum, dicentes:

58 Quoniam nos audivimus eum dicentem: Quod ego dissolvam templum hoc manufactum, et per tres dies aliud non manufactum ædificabo.

59 Et nec sic par erat testimonium illorum.

60 Et exurgens summus Sacerdos in medium, interrogavit Jesum, dicens: Non responderis quicquam quid hi te adversum testantur?

61 Ille autem tacebat, et nihil respondit. Rursum summus Sacerdos interrogabat eum, et dicit ei: Tu es Christus filius benedicti?

62 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι· καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

63 Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαβήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ, λέγει· Ἴί ἐτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων;

64 Ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν εἶναι ἐνοχον θανάτου.

65 Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν αὐτὸν, καὶ λέγειν αὐτῷ· Προφητίζσον· ἢ οἱ ὑπηρέται βακίσμασιν αὐτὸν ἔβαλλον.

66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, ἐρχεται μία τῶν παιδικῶν τοῦ ἀρχιερέως·

67 Καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαίνόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ, λέγει· Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ Ἰησοῦ ἦσθα.

68 Ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέγων· Οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπίσταμαι τί σὺ λέγεις. Καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαίλιον· καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε.

69 Καὶ ἡ παιδικὴ ἰδοῦσα αὐτὸν, πάλιν ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεστηκόσιν· Ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν.

70 Ὁ δὲ πάλιν ἠρνήσατο. Καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστώτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, ἢ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει.

71 Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνῆσαι· Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε.

72 Καὶ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησε· καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος ἃ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·

62 At Jesus dixit : Ego sum : et videbitis filium hominis sedentem à dextris virtutis, et venientem cum nubibus cæli.

63 At summus Sacerdos dirumpens vestes suas, ait : Quid adhuc usum habemus testium ?

64 Audistis blasphemiam, quid vobis videtur : Ii autem omnes condemnaverunt eum obnoxium esse mortis.

65 Et cœperunt quidam conspuere eum, et velare faciem ejus, et colaphizare eum, et dicere ei : Prophetiza, et ministri alapis eum impetebant.

66 Et existente Petro in aula inferius, venit una ancillarum summi Sacerdotis.

67 Et videns Petrum calefacientem se, intuita illum, ait : Et tu cum Nazareno Jesu eras.

68 Ille autem negavit, dicens : Non novi, neque scio quid tu dicis. Et exiit foras in vestibulum : et gallus cantavit.

69 Et ancilla videns eum rursus, cœpit dicere æstantibus : Quia hic ex illis est.

70 Ille autem iterum negavit. Et post pusillum rursus adstantes dicebant Petro : Verè ex illis es : Etenim Galilæus es, et loquutio tua similat.

71 Ille autem cœpit anathematizare et jurare : Quia non novi hominem istum, quem dicitis.

72 Et ex secundo gallus cantavit : Et recordatus est Petrus verbi quod dixerat ei Jesus ·

Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δις, ἀπαρνήση με τρίς. Καὶ ἐπιβαλὼν, ἔκλαιε.

Κεφ. ιε'. 15.

1 **Κ**αὶ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρῶτὸ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν, καὶ παρέδωκαν τῷ Πιλάτῳ.

2 Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκρίθεις, εἶπεν αὐτῷ· Σὺ λέγεις.

3 Καὶ κατηγοροῦν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά· αὐτὸς δὲ ἔδεν ἀπεκρίνατο.

4 Ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων· Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; Ἴδε πόσα σου καταμαρτυροῦσιν.

5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλάτον.

6 Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἓνα δέσμον, ὃν κερήτουντο.

7 Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραβῆς μετὰ τῶν συστασιαστῶν δεδεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν.

8 Καὶ ἀναβοήσας ὁ ὄχλος, ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς.

9 Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· Θέλτε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

10 Ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φόβου παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς.

11 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσσεισαν τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραβῆαν ἀπολύσῃ αὐτοῖς.

12 Ὁ δὲ Πιλάτος ἀποκρίθεις,

Quod ante gallum vociferari bis, negabis me ter. Et adjiciens flevit.

CAPUT XV

1 **ET** confestim in mane consilium facientes summi Sacerdotes cum senioribus et Scribis, et universus confessus, vincientes Jesum abduxerunt, et tradiderunt Pilato.

2 Et interrogavit eum Pilatus: Tu es rex Judæorum? Ille autem respondens ait illi· Tu dicis.

3 Et accusabant eum summi Sacerdotes multa.

4 At Pilatus rursus interrogavit eum, dicens: Non respondes quicquam? vide quanta te adversum testantur.

5 At Jesus amplius nihil respondit: ita ut miraretur Pilatus.

6 Juxta verò festum solvebat illis unum vinctum, quemcumque petissent.

7 Erat autem dictus Barabbas cum seditiosis vinctus, qui in seditione homicidium fecerant.

8 Et vociferata turba, cœpit postulare, sicut semper faciebat illis.

9 At Pilatus respondit eis, dicens: Vultis absolvam vobis regem Judæorum?

10 Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum summi Sacerdotes.

11 At summi Sacerdotes concitaverunt turbam, ut magis Barabbam absolveret eis.

12 At Pilatus respondens

πάλιν εἶπεν αὐτοῖς· Τί ἔν θέλετε ποιήσω ἢν λέγετε βασιλεῖα τῶν Ἰουδαίων ;

13 Οἱ δὲ πάλιν ἔκραζαν· Σταύρωσον αὐτόν.

14 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐλεγεν αὐτοῖς· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν ; οἱ δὲ περισσοτέρως ἔκραζαν· Σταύρωσον αὐτόν.

15 Ὁ δὲ Πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· καὶ παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν, φραγελλώσας, ἵνα σταυρωθῆ.

16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὃ ἔστι πραιτώριον· καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν.

17 Καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον.

18 Καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· Χαίρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

19 Καὶ ἔτυπον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ, καὶ ἐπέτυον αὐτῷ· καὶ τιθέντες τὰ γόνατα, προσεκύουν αὐτῷ.

20 Καὶ ὅτε ἐπέκαιζαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια· καὶ ἐξάγουσιν αὐτόν, ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν.

21 Καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ρούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

22 Καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον, ὃ ἔστι μεθερμηνευόμενον, κρανίου τόπος.

23 Καὶ δίδουν αὐτῷ πιεῖν ἑσμυρτισμένον οἶνον· Ὁ δὲ οὐκ ἔλαβε.

24 Καὶ σταυρώσαντες αὐτόν,

iterum ait illis : Quid ergo vultis faciam quem dicitis regem Judæorum ?

13 Illi autem iterum clamaverunt : Crucifige eum.

14 At Pilatus dicebat illis : Quid enim malum fecit ? Illi autem abundantius clamabant : Crucifige eum.

15 At Pilatus volens populo sufficiens facere, absolvit illis Barabbam, et tradidit Jesum flagellans, ut crucifigeretur.

16 At milites abduxerunt eum intra aulam, quod est prætorium : et convocant totam cohortem :

17 Et induunt eum purpuram, et circumponunt ei plectentes spineam coronam.

18 Et cœperunt salutare eum, et dicere : Gaude rex Judæorum.

19 Et percutiebant ejus caput arundine, et conspuebant eum, et ponentes genua adorabant eum.

20 Et postquam illuserunt ei, exuerunt illum purpuram, et induerunt illum vestimenta propria : et educunt illum, ut crucifigerent eum.

21 Et angariant prætereuntem quempiam Simonem Cyrenæum, venientem ex agro, patrem Alexandri et Rufi, ut portaret crucem ejus.

22 Et perducunt illum in Golgotha locum : quod est interpretatum, Calvariæ locus.

23 Et dabant ei bibere myrrhatum vinum : is verò non accepit.

24 Et crucifigentes eum, di-

διμερίζον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλήρον ἐπ' αὐτὰ, τίς τί ἄρῃ.

25 Ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.

26 Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφή τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσι δύο ληστὰς· ἓνα ἐκ δεξιῶν, καὶ ἓνα ἐξ ἐναντύμων αὐτοῦ.

28 Καὶ ἐπληρώθη ἡ γράφη ἡ λέγουσα· “Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη.”

29 Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινούντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες· Οὐδὲ, ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν·

30 Σῶσον σεαυτὸν, καὶ κατὰβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.

31 Ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους, μετὰ τῶν γραμματέων, εἶπον· Ἄλλως ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι.

32 Ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. Καὶ οἱ συνσταυρωμένοι αὐτῷ ἠνείδιζον αὐτόν.

33 Γενομένης δὲ ὥρας ἑκτης, σκότος ἐγένετο ἐφ' ἄλλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἑνάτης.

34 Καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἑνάτῃ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· Ἐλωὶ, Ἐλωὶ, λεμιὰ σαβαχθανί; ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον· Ὁ Θεὸς μου, ὁ Θεὸς μου, εἰς τί με ἐγκατέλιπες;

35 Καὶ τινες τῶν παροστήκων ἀκούσαντες, εἶπον· Ἰδοὺ, Ἡλίαν φωνεῖ.

36 Δραμῶν δὲ εἰς, καὶ γομίσας σπόγγον ὄξους, περιβέβηκε κατὰ

viserunt vestimenta ejus, mittentes sortem super eis, quis quid tolleret.

25 Erat autem hora tertia, et crucifixerunt eum.

26 Et erat inscriptio causæ ejus inscripta : REX JUDÆORUM.

27 Et cum eo crucifigunt duos latrones : unum à dextris, et unum à sinistris ejus.

28 Et impleta est scriptura dicens : Et cum iniquis reputatus est.

29 Et prætereuntes blasphemabant eum, moventes capita sua, et dicentes : Vah destruens templum, et in tribus diebus ædificans :

30 Serva teipsum, et descende de cruce.

31 Similiter et summi Sacerdotes illudentes, ad alterum cum Scribis dicebant : Alios servavit, seipsum non potest servare.

32 Christus rex Israël descendat nunc de cruce, ut videamus et credamus. Et concrucifixi ei exprobrabant ei.

33 Facta autem hora sexta, tenebræ factæ sunt per totam terram, usque in horam nonam.

34 Et hora nona exclamavit Jesus voce magna, dicens : Eloi, Eloi, lama sabachthani? quod est interpretarum, Deus meus, Deus meus, in quid me dereliquisti?

35 Et quidam æstantium audientes, dicebant : Ecce Eliam vocat.

36 Currens autem unus, et implens spongiam aceto, cir-

ρω, ἐπέτιζεν αὐτὸν, λέγων· Ἄφε-
τε. Ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας κα-
θελεῖν αὐτόν.

37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφ' ἑῶν φωνὴν
μεγάλην, ἐξέπνευσε.

38 Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ
ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπὸ ἀνωθεν
ὡς κάτω.

39 Ἴδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ κα-
ρσεπτικῶς ἐξ ἐναντίας αὐτῶ, ὅτι ἔτω
κράζας ἐξέπνευσεν, εἶπεν· Ἀληθῶς
ὁ ἄνθρωπος ἴστος υἱὸς ἦν Θεοῦ.

40 Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ
μακρόθεν θεωροῦσαι· ἐν αἷς ἦν καὶ
Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία
Ἰακώβου τοῦ μικροῦ, καὶ Ἰωσὴ
μήτηρ, καὶ Σαλώμη·

41 Αἱ καὶ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλι-
λαίᾳ, ἠκολούθηον αὐτῷ, καὶ διακρί-
νον αὐτῷ· καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ
συναναβᾶσαι αὐτῷ· εἰς Ἱερουσόλυμα.

42 Καὶ ἦδη ὁ βίας γνομένης,
ἔπει ἦν παρασκευῆ, ὃ ἔστι προσάβ-
βατον,

43 Ἦλθεν Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀρι-
μαθαίας, εὐσχήμων βελευτήης, ὃς καὶ
αὐτὸς ἦν προσδοχόμενος τῆν βασι-
λείαν τοῦ Θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθε
πρὸς Πιλάτον, καὶ ᾔτησατο τὸ σῶ-
μα τοῦ Ἰησοῦ.

44 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν
εἰ ἦδη τέθνηκε· καὶ προσκαλεσά-
μενος τὸν κεντυρίωνα, ἐτηρώτησεν
αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανε.

45 Καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυριώ-
νος, ἔδωκ' αὐτῷ τὸ σῶμα τῷ Ἰω-
σήφ.

46 Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ
καθελὼν αὐτόν, ἐνείληθε τῇ σινδόνι·
καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ ὃ
ἦν λατατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ
προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ
μνημείου.

cumponensque calamo, potum
dabat ei dicens: Sinite: viden-
mus si veniat Elias detrahere
eum.

37 At Jesus emittens vocem
magnam, expiravit.

38 Et interexpansum templi
scissum est in duo, à sursum
usque deorsum.

39 Videns autem Centurio
astans ex adverso ejus, quia
sic clamans expirasset, ait:
Vere homo hic filius erat Dei.

40 Erant autem et mulieres
de longe spectantes: in quibus
erat Maria Magdalene, et Maria
Jacobi parvi, et Jose mater, et
Salome.

41 Quæ et quum esset in
Galilæa, sequebantur eum, et
ministrabant ei: et aliæ multæ
simul conscensæ ei in Hierosoly-
mā.

42 Et jam sero facto, quia
erat Parasceve, quod est ante
Sabbatum.

43 Venit Joseph ab Arima-
thæa, honestus decurio, qui et
ipse erat expectans regnum
Dei, et ausus introivit ad Pila-
tum, et petit corpus Jesu.

44 At Pilatus mirabatur si
jam mortuus fuisset: et advo-
cans Centurionem, interrogavit
eum si dudum mortuus esset.

45 Et cognoscens à Centu-
rione, donavit corpus Joseph.

46 Et mercatus sindonem,
et detrahens eum, involvit sin-
done: et posuit eum in monu-
mento, quod erat excisum de
petra: et advolvit lapidem ad
ostium monumenti.

47 Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνῆ, καὶ Μαρία Ἰωσή, ἐθεώρουν τοῦ εἶδέναι.

Κεφ. κ'. 16.

1 **Κ**Αὶ διαγνομένου τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνῆ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου, καὶ Σαλώμη, ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν.

2 Καὶ λίαν πρῶτὴ τῆς μᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου.

3 Καὶ εἶπεν πρὸς ἑαυτάς· Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου ;

4 Καὶ ἀναελέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα.

5 Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν.

6 Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· Μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρενὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε, ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν.

7 Ἄλλ' ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν.

8 Καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἐκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

9 Ἀναστὰς δὲ πρῶτὴ πρῶτη σαββάτου, ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκεβελήκει ἑπτὰ δαιμόνια.

10 Ἐκστὴν πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι.

47 Et Maria Magdalene, et Maria Jose spectabant ubi poneretur.

CAPUT XVI.

1 **E**T peracto Sabbatho, Maria Magdalene, et Maria Jacobi, et Salome, emerunt aromata, ut venientes ungerent eum.

2 Et valde manè unà Sabbathorum veniunt ad monumentum, exorto Sole.

3 Et dicebant ad sese : Quis revolvat nobis lapidem ab ostio monumenti ?

4 Et respicientes spectant quod devolutus esset lapis : Erat quippe magnus valde.

5 Et introeuntes in monumentum, viderunt juvenem sedentem in dextris, circumamicum stolum candidam : et ob stupuerunt.

6 Ille verò dicit illis : Ne expavescite : Jesum quæritis Nazarenum crucifixum : surrexit, non est hic : ecce locus ubi posuerunt eum.

7 Sed ite, dicite discipulis ejus, et Petro, quia præcedit vos in Galilæam : ibi eum videbitis, sicut dixit vobis.

8 Et exeuntes fugerunt à monumento : tenebat autem eas tremor et stupor : et nemini nihil dixerunt : timebant enim.

9 Resurgens autem Jesus mane primâ Sabbati, apparuit primum Mariæ Magdalenzæ, ex qua ejecerat septem dæmonia.

10 Illa profecta nuntiavit his cum eo existentibus, lugentibus et stentibus.

11 Κακῆνοι ἀκούσαντες ὅτι Ἰη, και ἰδεῖσθαι ὑπ' αὐτῆς, ἠπίστησαν.

12 Μετὰ δὲ ταῦτα ὁσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερῶθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένους εἰς ἀγρὸν.

13 Κακῆνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς, οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.

14 Ὑστερον ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἐνδοκα ἐφανερῶθη, και ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν, και σκληροκαρδίαν· ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν.

15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξτε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει.

16 Ὁ πιστεύσας και βαπτισθεὶς, σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας, κατακριθήσεται.

17 Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν ταῦτα παρακολουθήσει· Ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν· γλώσσας λαλήσουσι καιναῖς·

18 Ὄφεις ἄρουσιν· κἄν θανάσιμόν τι πῖωσιν, ἔμη αὐτὰς βλάψαι· ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, και καλῶς ἔξουσιν.

19 Ὁ μὲν Ἰν Κύριος, μετὰ τὸ λαλήσαι αὐτοῖς, ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν, και ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ.

20 Ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες, ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου συνεργούτος, και τὸν λόγον βέβαιουόντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημεῖων. Ἀμήν.

11 Et illi audientes quia viveret, et visus esset ab ea, non crediderunt.

12 Post autem hæc duobus ex ipsis deambulantibus apparuit in alia forma, euntibus in agrum.

13 Et illi abeuntes nunciaverunt reliquis : nec illis crediderunt.

14 Posterius recumbentibus illis undecim apparuit, et exprobravit incredulitatem, eorum, et duritiam cordis : quia videntibus eum exsuscitatum non crediderunt.

15 Et dixit eis : Euntes in mundum universum, prædicate Euangelium omni creaturæ.

16 Credens et baptizatus salvabitur : at non credens condemnabitur.

17 Signa autem credentibus hæc sequentur : in nomine meo dæmonia ejicient : Linguis loquentur novis :

18 Serpentes tollent : Et si mortiferum quid biberint, non eis nocebit : Super ægros manus imponent, et pulchrè habebunt.

19 Quidem igitur Dominus post loqui eis, assumptus est in cælum, et sedit à dextris Dei.

20 Illi autem egressi prædicaverunt ubique, Domino cooperante, et sermonem confirmante per subsequencia signa.

TO KATA
ΛΟΥΚΑΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α. 1.

1 **Ε**ΠΕΙΔΗ ΠΕΡ πολλοὶ ἐπε-
χείρησαν ἀνατάξασθαι διή-
γησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων
ἐν ἡμῖν πραγμάτων,

2 Καθὼς παρέδωκαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γε-
νόμενοι τοῦ λόγου·

3 Ἐδοξε καί μοι παρακολουθηκέτι
ἀνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς, καθέξῃς σοὶ
γράψαι, κρείτιστε Θεόφιλε·

4 ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχή-
θης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

5 **Ε**Γίνετο ἐν ταῖς ἡμέραις
Ἡρώδου τοῦ βασιλέως τῆς
Ιουδαίας, Ἰσρούς τις, ὀνόματι Ζα-
χαρίας, ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά· καὶ ἡ
γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων
Ἀαρὼν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλι-
σάβετ.

6 Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφοτέρω
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, πορευόμενοι ἐν
πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαίω-
μασι τοῦ Κυρίου ἁμεματοι·

7 Καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, κα-
θότι ἡ Ἐλισάβετ ἦν στέρρα, καὶ
ἀμφοτέρω προβεβηκότες ἐν ταῖς
ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.

8 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ Ἰσραεὺσιν
αὐτὸν ἐν τῇ εἰσῆσει τῆς ἐφημερίας
αὐτοῦ ἕναντι τοῦ Θεοῦ,

9 Κατὰ τὸ ἔθος τῆς Ἰσραετῆας,
ἔλαχε τοῦ θυμιάσαι, εἰσελθὼν εἰς
τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου.

EUANGELIUM

SECUNDUM

LUCAM.

CAPUT I.

1 **Q**UONIAM multi conati
sunt reordinare narra-
tionem de impletis in nobis
rebus.

2 Sicut tradiderunt nobis ab
initio ipsi oculati, et ministri
existentes sermonis,

3 Visum est et mihi asse-
quuto altius omnia diligenter,
secundum ordinem tibi scribe-
re, optime Theophile.

4 Ut agnoscas de quibus in-
structus es sermonum firmitu-
dinem.

5 **F**ACTUM est in diebus
Herodis regis Judææ,
Sacerdos quidam nomine Za-
charias, ex vice Abia: et uxor
illius ex filiabus Aaron, et no-
men ejus Elisabet.

6 Erant autem justii ambo
ante Deum, incedentes in om-
nibus mandatis et justificationi-
bus Domini irreprehensibiles.

7 Et non erat illis natus, eo
quod Elisabet erat sterilis, et
ambo profecti in diebus suis
erant.

8 Factum est autem in Sa-
cerdotio fungendo ipsum in or-
dine vicis suæ ante Deum,

9 Secundum consuetudinem
Sacerdotii, fortitus est suffire,
ingressus in templum Domini.

10 Καὶ πάν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦν προσευχόμενον ἔξω τῆ ὥρας τοῦ θυμιάματος.

11 Ὡρθὴ δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου, ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυμιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.

12 Καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσον ἐπ' αὐτόν.

13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβοῦ Ζαχαρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνὴ σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην.

14 Καὶ ἔσται χαρὰ σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται·

15 Ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον Κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίη· καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ.

16 Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν.

17 Καὶ αὐτὸς προσλεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἥλιου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἐτοιμάσαι Κυρίῳ λαὸν κατασκευασμένον.

18 Καὶ εἶπε Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον, Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γὰρ εἰμι πρεσβύτερος, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς.

19 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος, εἶπεν αὐτῷ· Ἐγὼ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστῆκώς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σε, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα.

20 Καὶ ἰδοὺ, ἔση σιωπῶν, καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα· ἀνθ' ὧν οὐκ

10 Et omnis multitudo populi erat orans foris horâ incensi.

11 Visus est autem illi angelus Domini, stans à dextris altaris incensi.

12 Et turbatus est Zacharias videns : et timor incidit in eum.

13 Ait autem ad illum angelus : Ne timeas Zacharia : quoniam exaudita est petitio tua : et uxor tua Elisabet gignet filium tibi, et vocabis nomen ejus Joannem.

14 Et erit gaudium tibi et exultatio, et multi in nativitate ejus gaudebunt.

15 Erit enim magnus coram Domino, et vinum et siceram non bibet, et Spiritu sancto replebitur adhuc ex utero matris suæ.

16 Et multos filiorum Israël convertet ad Dominum Deum ipsorum.

17 Et ipse præcedet ante illum in spiritu et virtute Eliæ, convertere corda patrum in natos, et insuasibilem in prudentiam justorum, parare Domino plebem expeditam.

18 Et dixit Zacharias ad angelum : Juxta quid sciam hoc? ego enim sum senex, et uxor mea provecta in diebus suis.

19 Et respondens angelus dixit ei : Ego sum Gabriel astans ante Deum : et missus sum loqui ad te, et evangelizare tibi hæc.

20 Et ecce eris tacens, et non potens loqui usque quo die fiant hæc, pro quibus non cre-

ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν.

21 Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν· καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρόνῳ αὐτῶν ἐν τῷ ναῷ.

22 Ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανευῶν αὐτοῖς· καὶ διέμεινε κωφός.

23 Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπληθῆσαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

24 Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα·

25 Ὅτι ἔγω μοι πεποίηκεν ὁ Κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπέιδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ἣ ὄνομα Ναζαρέτ,

27 Πρὸς παρθένον μεμνηστυμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαβὶδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου, Μαρίας.

28 Καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτήν, εἶπε· Χαῖρε κεχαριστημένη· ὁ Κύριος μετὰ σου· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν.

29 Ἡ δὲ ἰδοῦσα διαταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ· καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἶη ὁ ἀσπασμὸς ἕτος.

30 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· Μὴ φοβοῦ, Μαρίας· εὖρες γὰρ χάριν παρὰ τοῦ Θεοῦ.

31 Καὶ ἰδοὺ, συλλάψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥΝ.

32 Οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς

didisti verbis meis, quæ implebuntur in tempus ipsorum.

21 Et erat plebs expectans Zachariam : et mirabantur in tardare ipsum in templo.

22 Egressus autem non poterat loqui illis : et cognoverunt quod visionem vidisset in templo : Et ipse erat innuens illis : et permansit mutus.

23 Et factum est, ut impleti sint dies ministrationis ejus, abiit in domum suam.

24 Post autem hos dies concepit Elisabet uxor ejus, et occultabat seipsam menses quinque, dicens :

25 Quia sic mihi fecit Dominus in diebus, quibus inspexit auferre opprobrium meum in hominibus.

26 In autem mense sexto missus est angelus Gabriel à Deo in civitatem Galilææ, cui nomen Nazaret,

27 Ad virginem desponsatam viro, cui nomen Joseph, de domo David : et nomen virginis Maria.

28 Et ingressus angelus ad eam, dixit : Gaude gratiâ plena : Dominus cum te : benedicta tu in mulieribus.

29 Illa verò videns perturbata est in sermone ejus : et ratiocinabatur qualis esset salutatio ista.

30 Et ait angelus ei : Ne pave Maria : invenisti enim gratiam apud Deum.

31 Et ecce concipies in utero et paries filium, et vocabis nomen ejus Jesum.

32 Hic erit magnus, et filius

ἰψίστου κληθήσεται· καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

33 Καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν αἶον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος.

34 Ἐἶπε δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον· Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;

35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σε, καὶ δύναμις ἰψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον, κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ.

36 Καὶ ἰδοὺ, Ἐλισάβετ ἡ συγγενῆς σου, καὶ αὐτὴ συνειληφύια υἱὸν ἐν γήρα αὐτῆς· καὶ ἔτος μὴν ἕκτος ἔστιν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στέρῃα.

37 Ὅτι οὐκ ἀδυνατήσῃ παρὰ τοῦ Θεοῦ πᾶν ῥῆμα.

38 Ἐἶπε δὲ Μαριάμ· Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐπορεύθη εἰς τὴν ὄρεινὴν μετὰ σκουδῆς, εἰς πόλιν Ἰούδα.

40 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ ἠσάσασα τὴν Ἐλισάβετ.

41 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ.

42 Καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν· Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναίξιν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.

43 Καὶ πόθεν μοι τῆτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τῆς Κυρίας μου πρὸς με;

Η

Altissimi vocabitur: et dabit illi Dominus Deus sardem David Patris ejus.

33 Et regnabit in domo Jacob in æternum, et regni ejus non erit finis.

34 Dixit autem Maria ad angelum: Quomodo erit istud, quoniam virum non cognosco?

35 Et respondens angelus dixit ei: Spiritus sanctus superveniet super te, et efficientia Altissimi obumbrabit tibi: Ideoque natum ex te Sanctum, vocabitur Filius Dei.

36 Et ecce Elisabet cognata tua, et ipsa concepit filium in senectute sua: et hic mensis sextus est illi vocatæ sterili.

37 Quia non erit impossibile apud Deum omne verbum.

38 Dixit autem Maria: Ecce ancilla Domini: fiat mihi secundum verbum tuum. Et discessit ab illa angelus.

39 Exurgens autem Maria in diebus illis, abiit in montanum cum festinatione in civitatem Juda:

40 Et intravit in domum Zachariæ, et salutavit Elisabet.

41 Et factum est, ut audivit Elisabet salutationem Mariæ, exultavit infans in utero ejus. et repleta est Spiritu sancto Elisabet.

42 Et exclamavit voce magna, et dixit: Benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus uteri tui.

43 Et unde mihi hoc, ut veniat mater Domini mei ad me?

44 Ἰδοὺ γὰρ, ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσπίρησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.

45 Καὶ μακαριὰ ἡ πιστεύουσα· ἔτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου.

46 Καὶ εἶπε Μαριάμ· Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον·

47 Καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτήρῳ μου·

48 Ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τῇ ταπεινώσει τῆς οὐράς αὐτοῦ· ἰδοὺ γὰρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί.

49 Ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ·

50 Καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενεῶν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.

51 Ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διέσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοία καρδίας αὐτῶν·

52 Καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὑψώσε ταπεινοὺς·

53 Πεινῶντας ἐπέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλε κενούς·

54 Ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους,

55 Καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραάμ, καὶ τῷ στέμματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

56 Ἐμῆκε δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς· καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν· καὶ ἐγέννησεν υἱόν.

58 Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς, ὅτι ἐμεγάλυνε Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς· καὶ συνέχαιρον αὐτῇ.

44 Ecce enim, ut facta est vox salutationis tuæ in aures meas, exultavit infans in gaudio in utero meo.

45 Et beata credens : quod erit perfectio effatis ei à Domino.

46 Et ait Maria : Magnificat anima mea Dominum :

47 Et exultavit spiritus meus in Deo salutari meo :

48 Quia respexit in humilitatem ancillæ suæ : ecce enim ex hoc nunc beatam dicent me omnes generationes.

49 Quia fecit mihi magna potens, et sanctum nomen ejus.

50 Et misericordia ejus in generationes generationum timentibus eum.

51 Fecit robur in brachio suo : dissipavit superbos cogitatione cordis eorum.

52 Detraxit potentes de thronis, et exultavit humiles.

53 Esurientes implevit bonis, et divites dimisit inanes.

54 Suscepit Israël puerum suum, memorari misericordiæ.

55 Sicut loquutus est ad patres nostros, Abraham, et semini ejus in seculum.

56 Mansit autem Maria cum illa quasi menses tres : et reversa est in domum suam.

57 Verum Elisabet impletum est tempus parere ipsam . et genuit filium.

58 Et audierunt vicini et cognati ejus, quia magnificavit Dominus misericordiam suam cum illa : et congratulabantur ei.

59 Καὶ ἐγένετο, ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουσεν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, Ζαχαρίαν.

60 Καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ, εἶπεν, Οὐχί· ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης.

61 Καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν· Ὅτι οὐδεὶς ἐστὶν ἐν τῇ συγγενείᾳ σου, ἧς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ.

62 Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ, τί ἂν θελοὶ καλεῖσθαι αὐτὴν.

63 Καὶ ἀκτῆσας πταχίδιον, ἔγραψε, λέγων· Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἐθαύμασαν πάντες.

64 Ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν Θεόν.

65 Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὄρεινῃ τῆς Ἰουδαίας διαλαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα.

66 Καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες· Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; Καὶ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατήρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου, καὶ προσεφώνησεν, λέγων·

68 Εὐλογητός Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ· ὅτι ἐπισκέψατο, καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ·

69 Καὶ ἤγειρε κέρασ σωτηρίας ἡμῶν, ἐν τῷ οἴκῳ Δαβὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ.

70 Καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ,

71 Σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς·

72 Ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πα-

59 Et factum est in octavo die venerunt circumcidere puerum, et vocabant eum in nomine patris sui, Zachariam.

60 Et respondens mater ejus, dixit: Nequaquam: sed vocabitur Joannes.

61 Et dixerunt ad illam: Quia nemo est in cognatione tua, qui vocetur nomine hoc.

62 Innuebant autem patri ejus, quid vellet vocari eum.

63 Et postulans tabellam, scripsit, dicens: Joannes est nomen ejus. Et mirati sunt universi.

64 Apertum est autem os ejus illico, et lingua ejus: et loquebatur benedicens Deum.

65 Et factus est super omnes timor vicinos eorum: et in omni montana Judææ divulgabantur omnia verba hæc.

66 Et posuerunt omnes audientes in corde suo, dicentes: Quisnam puerulus iste erit? Et manus Domini erat cura illo.

67 Et Zacharias pater ejus repletus est Spiritu sancto: et prophetavit, dicens:

68 Benedictus Dominus Deus Israël: quia visitavit et fecit redemptionem plebi suæ.

69 Et erexit cornu salutis nobis in domo David pueri sui:

70 Sicut loquutus est per os sanctorum à seculo Prophetarum ejus,

71 Salutem ex inimicis nostris, et de manu omnium odio habentium nos.

72 Facere misericordiam cum

τέρων ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι διαθή-
κης ἁγίας αὐτοῦ.

73 Ὁρχον ὃν ὤμοσε πρὸς Ἀβρα-
ὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι
ἡμῖν,

74 Ἀπόθως ἐκ χειρὸς τῶν ἐχ-
θρῶν ἡμῶν ῥυθέντας, λατρεύειν
αὐτῷ,

75 Ἐν ἰσότητι καὶ δικαιοσύνῃ
ἐνώπιον αὐτοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας
τῆς ζωῆς ἡμῶν.

76 Καὶ σὺ, παιδίον, προφήτης
ὑψίστου κληθήσῃ· προσερύσει γὰρ
πρὸ προσώπου Κυρίου, ἐτοιμάσαι
ὁδοὺς αὐτοῦ·

77 Τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας
τῷ λαῷ αὐτοῦ, ἐν ἀπέσει ἀμαρτιῶν
αὐτῶν·

78 Διὰ σπλάγχχνα ἐλέους Θεοῦ
ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπισκέψατο ἡμᾶς ἀ-
νατολὴ ἐξ ὑψους·

79 Ἐπιφάνειαι τοῖς ἐν σκότει καὶ
σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κα-
τεσθῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν
εἰρήνης.

80 Τὸ δὲ παιδίον ἤμωσαν καὶ
ἐκραταιοῦτο πνεύματι· καὶ ἦν ἐν
ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως
αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

Κεφ. β'. 2.

1 **Ε**Γίνετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις
ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα
καρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπο-
γράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.

2 Αὕτη ἡ ἀπογραφή πρώτη
ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας
Κυρηνίου.

3 Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπο-
γράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν
πόλιν.

4 Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς
Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως Ναζαρέτ,
εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν Δαβὶδ,
ἣτις καλεῖται Βηθλεὲμ, διὰ τὸ

patribus nostris, et memorari
testamenti sancti sui.

73 Jusjurandum quod jura-
vit ad Abraham patrem nos-
trum, dare nobis,

74 Impavide ex manu inimi-
corum nostrorum liberatos, ser-
vire illi,

75 In sanctitate et justitia
coram, ipso, omnes dies vitæ
nostræ.

76 Et tu puer Propheta Al-
tissimi vocaberis: præbis enim
ante faciem Domini, parare vias
ejus:

77 Ad dandam scientiam sa-
lutis plebi ejus, in remissione
peccatorum eorum.

78 Per viscera misericordiæ
Dei nostri, in quibus visitavit
nos oriens ex alto:

79 Apparere in tenebris et
umbra mortis sedentibus, diri-
gere pedes nostros in viam pa-
cis.

80 At puerulus crescebat et
corroborabatur spiritu: et erat
in desertis usque in diem os-
tensionis suæ ad Israël.

CAPUT II.

1 **F**ACTUM est autem in
diebus illis, exiit edictum
à Cæsare Augusto, describi
omnem habitatam.

2 Hæc descriptio prima fac-
ta est præside Syriæ Cyrenio

3 Et ibant omnes describi,
unusquisque in propriam civi-
tatem.

4 Ascendit autem et Joseph
à Galilææ, ex civitate Naza-
ret, in Judæam, in civitatem
David, quæ vocatur Bethle-

εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατρῷας
Δαβὶδ,

5 Ἀπογράψασθαι σὺν Μαρίας
τῇ μεμνηστυμένη αὐτῷ γυναίκα,
ἕστη ἑγκύω.

6 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐ-
τοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι
τοῦ τεκεῖν αὐτήν.

7 Καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν
πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐ-
τον, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτ-
νῃ διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ
καταλύματι.

8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώ-
ρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγροαλοῦντες, καὶ φυ-
λάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπι
τῇν ποιμνῆν αὐτῶν.

9 Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου
ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα Κυρίου
περιέλαμψεν αὐτούς· καὶ ἐφοβήθη-
σαν φόβον μέγαν.

10 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος
Μὴ φοβεσθε· ἰδοὺ γὰρ, εὐαγγελί-
ζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις
ἔσται παντὶ τῷ λαῷ,

11 Ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον
σωτὴρ, ὃς ἐστὶ Χριστὸς Κύριος, ἐν
πόλει Δαβὶδ.

12 Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον·
εὐρήσατε βρέφος ἐσπαργανωμένον,
κειμένον ἐν τῇ φάτνῃ.

13 Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν
τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρα-
νίου, ἀνούτων τὸν Θεόν, καὶ λε-
γόντων·

14 Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ
ἐπι γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐ-
δαιμία.

15 Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον
ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγ-
γелоι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες
εἶπον πρὸς ἀλλήλους· Διέλθωμεν
δὴ ἕως Βηθλεὲμ, καὶ ἰδῶμεν τὸ
ῥῆμα τοῦτο τὸ γηγοῦς, ὃ ὁ Κύριος
ἐγνώρισεν ἡμῖν.

hem, propter esse ipsum ex
domo et familia David,

5 Describi cum Maria de-
sponsata sibi uxore, existente
prægnante.

6 Factum est autem in esse
eos ibi, impleti sunt dies pa-
rere ipsam.

7 Et peperit filium suum
primogenitum, et fasciavit eum,
et reclinavit eum in præsepi :
quia non erat eis locus in di-
versorio.

8 Et pastores erant in re-
gione eadem in agro agentes, et
custodientes custodias noctis su-
per gregem suum.

9 Et ecce angelus Domini
adstitit eis, et gloria Domini
circumfulsit illos : et timuerunt
timore magno.

10 Et dixit illis angelus : Ne
pavete : Ecce enim euangelizo
vobis gaudium magnum, quod
erit omni populo.

11 Quia natus est vobis ho-
die Salvator, qui est Christus
Dominus, in civitate David.

12 Et hoc vobis signum : In-
venietis infantem fasciatum, ja-
centem in præsepio.

13 Et subito facta est cum
angelo multitudo exercitus cæl-
lestis, laudantium Deum, et di-
centium :

14 Gloria in altissimis Dec :
et in terra pax, in hominibus
beneplacitum.

15 Et factum est, ut disces-
serunt ab eis in cælum angeli,
et homines pastores dicebant ad
invicem : Transeamus jam us-
que in Bethleem, et videamus
verbum hoc factum, quod Do-
minus ostendit nobis

16 Καὶ ἦλθον σκεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον τὴν τε Μαρίας καὶ τὸν Ἰωσήφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτῃ.

17 Ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ βήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου.

18 Καὶ πάντες ἡ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς.

19 Ἡ δὲ Μαρίας πάντα συνστήρει τὰ βήματα ταῦτα, συμβάλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

20 Καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πάντιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτῶ τοῦ περιτεμῆναι αὐτὸν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν, κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱερουσόλυμα, παραστήσασαι τῷ Κυρίῳ,

23 Καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου· "Ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοίγων μήτραν, ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται·"

24 Καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ Κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων, ἢ δύο νεσσούς περὶ στέρων·"

25 Καὶ ἰδοὺ, ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσαλὴμ, ᾧ ὄνομα Σιμεὼν· καὶ ὁ ἄνθρωπος ἦτος δίκαιος καὶ εὐλαβῆς, προσδοχόμενος παράκλησιν τῆ Ἰσραὴλ· καὶ πνεῦμα ἅγιον ἦν ἐπ' αὐτὸν.

26 Καὶ ἦν αὐτῷ περὶ χρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου,

16 Et venerunt festinantes, et invenerunt et Mariam et Joseph, et infantem jacentem in præsepio.

17 Videntes autem cognoverunt de verbo dicto illis de puerulo hoc.

18 Et omnes audientes mirati sunt de dictis à pastoribus ad ipsos.

19 At Maria omnia conservabat verba hæc, conjiciens in corde suo.

20 Et reversi sunt pastores, glorificantes et laudantes Deum in omnibus quæ audierant et viderant, sicut dictum est ad illos.

21 Et quando impleti sunt dies octo circumcidendi puerulum, et vocatum est nomen ejus JESUS, vocatum ab angelo ante concipi eum in utero.

22 Et quum impleti sunt dies purgationis eorum, secundum legem Mosis, tulerunt illum in Hierusalem, sistere Domino :

23 Sicut scriptum est in lege Domini : Quia omne masculinum adaperiens vulvam, sanctum Domino vocabitur :

24 Et dare hostiam, secundum dictum in lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbarum.

25 Et ecce erat homo in Hierusalem, cui nomen Simeon : et homo iste justus et religiosus, expectans consolationem Israël : et Spiritus sanctus erat super eum.

26 Et erat ei responsum à Spiritu sancto, non videre mor-

μη ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἰδῆ τὸν Χριστὸν Κυρίου.

27 Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ,

28 Καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν Θεόν, καὶ εἶπε·

29 Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου δέσποτα, κατὰ τὸ ῥημά σου, ἐν εἰρήνῃ·

30 Ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου,

31 Ὁ ἠτοιμάσας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν·

32 Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ.

33 Καὶ ἦν Ἰωσήφ κὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ δαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ.

34 Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν, καὶ εἶπε πρὸς Μαρίαν τὴν μητέρα αὐτοῦ· Ἰδοῦ, ἔτος κείται εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον.

35 Καὶ σου δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

36 Καὶ ἦν Ἄννα προφήτις, θυγάτηρ Φανουὴλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἕτη μετὰ ἀνδρὸς ἐκτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς.

37 Καὶ αὕτη χήρα ὡς ἐτῶν ἑξήκοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστειαῖς καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν.

38 Καὶ αὕτη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστάσα, ἀνθωμολογεῖτο τῷ Κυρίῳ,

tem, prius quam videret Christum Domini.

27 Et venit in spiritu in templum. Et in inferre parentes puerum Jesum, ad facere ipsos secundum consuetum Legis circa eum :

28 Et ipse accepit eum in ulnas suas, et benedixit Deum, et dixit :

29 Nunc dimittis servum tuum Domine, secundum verbum tuum, in pace :

30 Quia viderunt oculi mei Salutare tuum,

31 Quod parasti ante faciem omnium populorum :

32 Lumen ad revelationem Gentium, et gloriam plebis tuæ Israël.

33 Et erat Joseph et mater ejus mirantes super dictis de illo.

34 Et benedixit illis Simeon, et dixit ad Mariam matrem ejus : Ecce hic jacet in casum et resurrectionem multorum in Israël, et in signum contradictum.

35 Et tuam verò ipsius animam pertransibit gladius : ut revelentur ex multis cordibus ratiocinationes.

36 Et erat Anna prophetissa, filia Phanuel, ex tribu Aser : hæc progressa in diebus multis, vivens annos cum viro septem à virginitate sua.

37 Et hæc vidua quasi annorum octoginta quatuor : quæ non discedebat à templo, jejuniis et obsecrationibus serviens nocte ac die.

38 Et illa hac ipsa hora superveniens vicissim confiteba-

καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λίτρωσιν ἐν Ἱερουσαλήμ.

39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν Ναζαρέτ.

40 Τὸ δὲ παῖδιον ἤρξανε, καὶ ἐκραταιώτο πνεύματι, πληρούμενον σοφίας· καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλήμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα.

42 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβάντων αὐτῶν εἰς Ἱερουσαλίμα, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς·

43 Καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς, ὑπέμεινον Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ.

44 Νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἤλθον ἡμέρας ὀδόν, καὶ ἀνεζήτησαν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσι, καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς.

45 Καὶ μὴ εὕροντες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, ζητούντες αὐτόν.

46 Καὶ ἐγένετο, μεθ' ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθήμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς.

47 Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκριθεῖσιν αὐτοῦ.

48 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, ἐξεπλήγησαν καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε· Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν ἕως; ἰδοὺ, ὁ πατήρ σου καὶ ἡ ἐγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε.

49 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Τί

tur Domino; et loquebatur de illo omnibus expectantibus redemptionem in Hierusalem.

39 Et ut perfecerunt omnia quæ secundum legem Domini, reversi sunt in Galilæam in civitatem suam Nazaret.

40 At puer crescebat, et corroborebatur spiritu, plenus sapientia : et gratia Dei erat in illo.

41 Et ibant parentes ejus per annum in Hierusalem festo Paschæ.

42 Et quum factus esset annorum duodecim, ascendentibus illis in Hierosolyma, secundum consuetudinem festi,

43 Et consummantibus dies, in reverti ipsos, remansit Jesus puer in Hierusalem : et non cognovit Joseph et mater ejus

44 Existimantes autem illum in comitatu esse, venerunt dici iter : et requirebant eum in cognatis, et in notis.

45 Et non invenientes eum, regressi sunt in Hierusalem, quærentes eum.

46 Et factum est, post dies tres invenerunt illum in templo sedentem in medio doctorum, et audientem illos, et interrogantem eos.

47 Stupebant autem omnes audientes eum, super intelligentia et responsis ejus.

48 Et videntes ipsum, attenti fuerunt : et ad illum mater ejus dixit : Fili, quid fecisti nobis sic ? ecce pater tuus et ego dolentes quærebamus te.

49 Et ait ad illos : Quid

ὅτι ἐζητεῖτέ με ; οὐκ ἤδουτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρὸς μου δεῖ εἶναι με ;

50 Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς.

51 Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ· καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διατήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

52 Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφία καὶ ἡλικία, καὶ χάριτι παρὰ Θεῶ καὶ ἀνθρώποις.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Ε**Ν ἔτει δὲ πεντηκωδοκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχούντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχούντος τῆς Ἰουραίας καὶ Τραχωνιτίδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχούντος,

2 Ἐκ' ἀρχιερέων Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν τοῦ Ζαχαρίου υἱόν, ἐν τῇ ἐρήμῳ.

3 Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περιχώρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφθον ἀμαρτιῶν·

4 Ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἠσαίου τοῦ προφήτου, λέγοντος· “ Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

5 Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείαν, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδὸς ῥείας.

6 Καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ ”

quod quærebatis me ? nesciebatis quia in his Patris mei oportet esse me ?

50 Et ipsi non intellexerunt verbum, quod loquutus est ad eos.

51 Et descendit cum eis, et venit in Nazaret : et erat subditus illis. Et mater ejus conservabat omnia verba hæc in corde suo.

52 Et Jesus proficiebat sapientia et ætate, et gratia apud Deum et homines.

CAPUT III.

1 **I**N anno autem quinto decimo imperii Tiberii Cæsaris, præsentente Pontio Pilato Judææ, et tetrarcha Galilææ Herode, Philippo autem fratre ejus tetrarcha Iturææ, et Trachonitidis regionis, et Lysania Abilenæ tetrarcha,

2 Sub principibus Sacerdotum Anna et Cajapha, factum est verbum Dei ad Joannem Zachariæ filium in deserto.

3 Et venit in omnem circa regionem Jordanis, prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum :

4 Sicut scriptum est in libro sermonum Esaiæ prophetæ, dicentis : Vox clamantis in deserto : Parate viam Domini, rectas facite semitas ejus.

5 Omnis vallis implebitur, et omnis mons et collis humiliabitur : et erunt prava in directam, et asperæ in vias planas :

6 Et videbit omnis caro Salutare Dei.

7 Ἐλθυσεν ἔν τοῖς ἐκπορευομέ-
οις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ·
Ἰεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν
ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης
ὀργῆς ;

8 Ποιήσατε ἔν καρποὺς ἀξίους
τῆς μετανοίας, καὶ μὴ ἀρξήσθε
λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν
ἐν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων
ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.

9 Ἦδη δὲ κη ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν
ρίζαν τῶν δένδρων κείται· πᾶν ἔν
δένδρον μὴ κιοῦν καρπὸν καλόν,
ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

10 Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχ-
λοι λέγοντες· Τί ἔν ποιήσομεν ;

11 Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς·
Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας, μεταδότω
τῷ μὴ ἔχοντι· κη ὁ ἔχων βρώματα,
ὁμοίως κρείστω.

12 Ἦλθον δὲ κη τελῶναι βαπ-
τισθῆναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν·
Διδάσκαλε, τί ποιήσομεν ;

13 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς·
Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατταγμέ-
νον ὑμῖν πράσσετε.

14 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ
στρατεύομενοι, λέγοντες· Καὶ ἡμεῖς
τί ποιήσομεν ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Μηδένα διασεύσητε, μηδὲ
συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκείσθε τοῖς
ὀφωνίοις ὑμῶν.

15 Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ,
καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς
καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου,
μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός.

16 Ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης,
ἅπασι λέγων· Ἐγὼ μὲν ὕδατι
βαπτίζω ὑμᾶς· ἐρχεται δὲ ὁ ἰσ-
χυρότερός μου, ἔκ ἐκ εἰμὶ ἰκανός

7 Dicebat ergo exeuntibus
turbis baptizari ab ipso : Ge-
nimina viperarum, quis osten-
dit vobis fugere à ventura ira ?

8 Facite ergo fructus dignos
pœnitentiæ, et ne cœperitis di-
cere in vobis ipsis : Patrem
habemus Abraham. Dico enim
vobis, quia potest Deus de la-
pidibus istis suscitare filios
Abrahæ.

9 Jam vero et securis ad ra-
dicem arborum posita est :
Omnis ergo arbor non faciens
fructum pulchrum exciditur,
et in ignem mittitur.

10 Et interrogabant eum
turbæ, dicentes : Quid ergo
faciemus ?

11 Respondens autem, di-
cebat illis : Habens duas tuni-
cas, tradat non habenti : et
habens escas similiter faciat.

12 Venerunt autem et pub-
licani baptizari, et dixerunt ad
illum : Magister, quid facie-
mus ?

13 Ille autem dixit ad eos.
Nihil amplius præter constitu-
tum vobis exigit.

14 Interrogabant autem eum
et milites, dicentes : Et nos
quid faciemus ? Et ait ad eos :
Neminem concutiatis, neque
calumniemini : et contenti es-
tote stipendiis vestris.

15 Expectante autem popu-
lo, et ratiocinantibus omnibus
in cordibus suis de Joanne, ne
forte ipse esset Christus,

16 Respondit Joannes omni-
bus dicens : Ego quidem aqua
baptizo vos : venit autem for-
tior me, cujus non sum dignus

λύσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ, καὶ πυρὶ·

17 Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαρίσει τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σίτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ· τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

18 Πολλὰ μὲν ἔν τετρα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν.

19 Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ἐπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναίκος Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ἧν ἐποίησε πονηρῶν ὁ Ἡρώδης,

20 Προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ εἰσι, καὶ κατέλειψε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.

21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν, καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος, καὶ προσευχομένου, ἀνεωχθῆναι τὸν οὐρανόν,

22 Καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῶς εἶδει, ὡσεὶ περιστερὰν, ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, λέγουσαν· Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ ἠυδόκησα.

23 Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ἧν ὡς ἐνομίζετο υἱὸς Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλί,

24 Τοῦ Ματθαί, τοῦ Λευὶ, τοῦ Μελχι, τοῦ Ἰαννά, τοῦ Ἰωσήφ,

25 Τοῦ Ματθαίου, τοῦ Ἀμώς, τοῦ Ναοὺμ, τῆ Ἐσλί, τῆ Ναργαί,

26 Τοῦ Μαῦθ, τοῦ Ματθαίου, τοῦ Σεμεί, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰούδα,

27 Τοῦ Ἰωαννά, τοῦ Ἰησοῦ, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ, τοῦ Νηρι,

28 Τοῦ Μελχι, τοῦ Ἀδδί, τοῦ Κωσάμ, τοῦ Ἐλμωδάμ, τοῦ Ἰηρ,

solvere corrigiam calceamentorum ejus : ipse vos baptizabit in Spiritu sancto, et igni.

17 Cujus ventilabrum in manu ejus, et perpurgabit aream suam, et congregabit triticum in horreum suum : at paleam comburet igni inextinguibili.

18 Multa quidem igitur et alia exhortans evangelizabat populum

19 At Herodes tetrarcha, correptus ab illo de Herodiade uxore fratris sui Philippi, et de omnia quæ fecit malis Herodes.

20 Adjecit et hoc super omnia, et inclusit Joannem in carcerem.

21 Factum est autem in baptizari omnem populum, et Jesu baptizato, et orante, apertum esse cælum :

22 Et descendisse Spiritum sanctum corporali specie sicut columbam in ipsum : et vocem de cælo fieri, dicentem : Tu es filius meus dilectus : in te complacui mihi.

23 Et ipse erat Jesus quasi annorum triginta incipiens existens, ut existimabatur filius Joseph, Heli,

24 Matthat, Levi, Melchi, Janna, Joseph,

25 Mattathix, Amos, Naum, Esli, Nange,

26 Mabath, Mattathix, Se meci, Joseph, Juda,

27 Joanna, Resa, Zorobabel, Salathiel, Neri,

28 Melchi, Addi, Cosam, Elmodam, Er.

29 Τοῦ Ἰωσή, τοῦ Ἐλιέζερ,
τοῦ Ἰωρσίμ, τοῦ Ματθάτ, τοῦ Λευί,

30 Τοῦ Συμεών, τοῦ Ἰούδα,
τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰωνάν, τοῦ Ἐλια-
κσίμ,

31 Τοῦ Μελεᾶ, τοῦ Μαινάν,
τοῦ Ματταθά, τοῦ Ναθάν τοῦ Δα-
βίδ,

32 Τοῦ Ἰσσαι, τοῦ Ὀβηδ,
τοῦ Βοὶζ, τοῦ Σαλμών, τοῦ Ναασ-
σών,

33 Τοῦ Ἀμιναδάβ, τοῦ Ἀ-
ράμ, τοῦ Ἐσρώμ, τοῦ Φαρῆς, τοῦ
Ἰούδα,

34 Τοῦ Ἰακώβ, τοῦ Ἰσαάκ
τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Θάρα, τοῦ Να-
χώρ,

35 Τοῦ Σαρουχ, τοῦ Ῥαγαῦ,
τοῦ Φαλέκ, τοῦ Ἐβέρ, τοῦ Σαλά,

36 Τοῦ Καϊνάν, τοῦ Ἀρφαξάδ,
τοῦ Σήμ, τοῦ Νώε, τοῦ Λάμεχ,

37 Τῆ Μαθουσαλά, τῆ Ἐνώχ,
τοῦ Ἰαρεδ, τοῦ Μαλαλεήλ, τοῦ
Καϊνάν,

38 Τοῦ Ἐνώε, τοῦ Σηθ, τοῦ
Ἀδάμ, τοῦ Θεοῦ.

29 Jesu, Eliezer, Jorim
Matthath, Levi,

30 Simeon, Juda, Joseph,
Jonan, Eliacim,

31 Melea, Menan, Matta-
tha, Nathan, David,

32 Jesse, Obed, Booz, Sal-
mon, Naasson,

33 Aminadab, Aram, Esrom,
Phares, Judæ,

34 Jacob, Isaac, Abrahæ,
Thare, Nachor,

35 Saruch, Ragau, Phalec,
Eber, Salæ,

36 Cainan, Arphaxad, Sem,
Noë, Lamech,

37 Mathusalæ, Enoch, Ja-
red, Malaleel, Cainan,

38 Enos, Seth, Adam, Dei.

Κεφ. δ. 4.

1 Ἰησοῦς δὲ πνεύματος ἁγίου
ἐλήρης ἐπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ
Ἰορδάνου· καὶ ἦγεντο ἐν τῷ πνεύ-
ματι εἰς τὴν ἔρημον,

2 Ἡμέρας τεσσαράκοντα πει-
ραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Καὶ
οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις
ἐκείναις· καὶ συνετελεσθειῶν αὐτῶν,
ἔστρεψεν ἐπιστάσων.

3 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος·
Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπέ τῷ λίθῳ
τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος.

4 Καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς πρὸς
αὐτὸν, λέγων· Γέγραπται· “Ὅτι
οὐκ ἐπ’ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄν-
θρωπος, ἀλλ’ ἐπὶ παντὶ ῥήματι
Θεοῦ.”

CAPUT IV.

1 JESUS autem plenus Spi-
ritu sancto regressus est
à Jordane : et agebatur in Spi-
ritu in desertum,

2 Diebus quadraginta tenta-
tus à diabolo : Et non mandu-
cavit quicquam in diebus illis :
et consummatis illis, postea
esuriit.

3 Et dixit illi diabolus : Si
filius es Dei, dic lapidi huic ut
fiat panis.

4 Et respondit Jesus ad il-
lum, dicens : Scriptum est
Quia non in pane solo vivet
homo, sed in omni verbo Dei

5 Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλόν, ἐδείξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμή ἡμέρας,

6 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ὃ ἐὰν θέλω, δίδωμι αὐτήν.

7 Σὺ ἔν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιόν μου, ἔσται σου πάντα.

8 Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Ὑπαγε ὀπίσω με σατανᾶ· γέγραπται γάρ, Προσκυνήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

9 Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ τετράγωνον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω·

10 Γέγραπται γάρ, “Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντέλειται περὶ σου, τοῦ διαφυλάξαι σε·

11 Καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.”

12 Καὶ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι εἴρηται· “Ὅχι ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.”

13 Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος, ἀπέστη ἀπ’ αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθε καθ’ ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ.

15 Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

16 Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρέτ, ἧ ἦν τετραμμένον, καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸ εἰθῆδες αὐτῶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι.

5 Et subducens illum diabolus in montem excelsum, ostendit illi omnia regna habitatae in puncto temporis.

6 Et ait illi diabolus : Tibi dabo auctoritatem hanc universam, et gloriam illorum : quia mihi tradita est, et cui volo, do eam.

7 Tu ergo si adoraveris coram me, erunt tua omnia.

8 Et respondens illi dixit Jesus : Abscede retro me satana : Scriptum est enim Adorabis Dominum Deum tuum, et illi soli servies.

9 Et duxit illum in Jerusalem, et statuit eum super pinnam templi : et dixit illi : Si filius es Dei, jace teipsum hinc deorsum.

10 Scriptum est enim, quod angelis suis mandabit de te, custodire te :

11 Et quia in manibus tollent te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.

12 Et respondens ait illi Jesus : Quod dictum est : Non tentabis Dominum Deum tuum.

13 Et finiens omnem tentationem diabolus, recessit ab illo usque ad tempus.

14 Et regressus est Jesus in virtute Spiritus in Galilaeam et fama exiit per universam circumregionem de illo :

15 Et ipse docebat in synagogis eorum, glorificatus ab omnibus.

16 Et venit in Nazaret, ubi erat nutritus : et intravit secundum consuetum sibi, in die Sabbatorum in synagogam : et surrexit legere.

17 Καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ προφήτου· καὶ ἀναπέτυχας τὸ βιβλίον, εὗρε τὸν τόπον ἔην γεγραμμένον·

18 “ Πνεῦμα Κυρίου ἐπ’ ἐμέ, ἔνευεν ἐχρῆστέ με· εὐαγγελίζεσθαι πτωχοῖς ἀπέσταλτέ με, ἰάσασθαι τοὺς τυνητετριμμένους τὴν καρδίαν,

19 Κηρύξαι ἀρχαλιώταις ἀφῆσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστείλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφῆσει, κηρύξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν.”

20 Καὶ πετύχας τὸ βιβλίον, ἀποδοῖς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισεν· καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ·

21 Ἦρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτούς· Ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσίν ὑμῶν.

22 Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ θαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος, τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ εἰλεγον· Οὐχ ἱσθός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ·

23 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτάς· Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἰατρὲ, θεράπευσον σεαυτὸν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα ἐν τῇ Καπερναούμ, ποιήσον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.

24 Εἶπε δὲ· Ἀμὴν λέγω ὑμῶν, ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.

25 Ἐπ’ ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῶν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰηλίου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πάσαν τὴν γῆν·

26 Καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἰηλίας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα εἰς Σιδῶνος, πρὸς γυναῖκα χήραν.

17 Et traditus est illi liber Esaiæ prophetæ : Et explicans librum, invenit locum ubi erat scriptum :

18 Spiritus Domini super me, cujus gratia unxit me, euangelizare pauperibus misit me, sanare contritos corde,

19 Prædicare captivis remissionem, et cæcis restitutionem visus, ablegare confractos in remissione, prædicare annum Domini acceptum.

20 Et plicans librum, rediens ministro, sedit : Et omnium in synagoga oculi erant intendentes ei.

21 Cœpit autem dicere ad illos : Quia hodie impleta est scriptura hæc in auribus vestris.

22 Et omnes testificabantur ei, et mirabantur in verbis gratiæ, exeuntibus ex ore ipsius, et dicebant : Nonne hic est filius Joseph ?

23 Et ait ad illos : Omnino dicetis mihi similitudinem hanc· Medice, cura teipsum : quanta audivimus facta in Capernaum, fac et hic in patria tua.

24 Ait autem : Amen dico vobis, quia nemo Propheta acceptus est in patria sua.

25 In veritate dico vobis : Multæ viduæ erant in diebus Eliæ in Israël, quando clausum est cælum ad annos tres et menses sex, ut facta est fames magna in omnem terram :

26 Et ad nullam illarum missus est Elias, si non in Sarepta Sidonis, ad mulierem viduam.

27 Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ Νεεμὰν ὁ Σύρος.

28 Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα.

29 Καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ἑφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ' ᾧ ἡ πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμητο, εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν.

30 Αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, ἔπορεύετο.

31 Καὶ κατήλθεν εἰς Καπερναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι.

32 Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδασχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.

33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαυμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ,

34 Λέγων· Ἐα, τί ἡμῖν καὶ σοὶ Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἤλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἄγιος τοῦ Θεοῦ.

35 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Φιμώθητι, καὶ ἐξέλθε ἐξ αὐτοῦ. Καὶ ἔβησαν αὐτὸν τὸ δαυμόνιον εἰς μέσον, ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν.

36 Καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας καὶ συνέλαλλον πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Τίς ὁ λόγος ἔτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει πεποιτάσθαι τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται;

37 Καὶ ἐξεπορεύετο ἡχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

38 Ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σιμων-

27 Et multi leprosi erant sub Elisæo Propheta in Israël, et nemo ex iis mundatus est, si non Neemah Syrus.

28 Et repleti sunt omnes ira in synagoga, audientes hæc.

29 Et surgentes ejecerunt illum extra civitatem : et duxerunt illum usque ad superciliium montis, super quem civitas illorum erat ædificata, ad præcipitandum eum.

30 Ipse autem transiens per medium illorum, profectus est.

31 Et descendit in Capernaum civitatem Galilææ : et erat docens illos in Sabbatis.

32 Et percellabantur in doctrina ejus : quia in auctoritate erat sermo ipsius.

33 Et in synagoga erat homo habens spiritum dæmonii immundi : et exclamavit voce magna,

34 Dicens : Sine, quid nobis et tibi Jesu Nazarene ? venisti perdere nos ? scio te quis sis, sanctus Dei.

35 Et objurgavit illum Jesus, dicens : Obmutesce, et exi ab eo. Et projiciens illum dæmonium in medium, exiit ab illo, nihil nocens ei.

36 Et factus est pavor in omnes : et colloquebantur ad invicem, dicentes : Quod verbum hoc, quia in auctoritate et efficacia imperat immundis spiritibus, et exeunt ?

37 Et exiit resonantia de illo in omnem locum circumregionis.

38 Surgens autem ex synagoga, introivit in domum Simo-

17 Καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ προφήτου· καὶ ἀναπέτυχας τὸ βιβλίον, εὗρε τὸν τόπον ἔην γεγραμμένον·

18 Ἔνευμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ, ἔνευκεν ἔχριστέ μου· εὐαγγελίζεσθαι πτωχοῖς ἀπέσταλά με, ἰάσασθαι τοὺς τυνητετριμμένους τὴν καρδίαν,

19 Κηρύξαι ἀχιμαλώτοις ἄφρων, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστείλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφῆσει, κηρύξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν·

20 Καὶ πετύχας τὸ βιβλίον, ἀποδοῖς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισεν· καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ·

21 Ἦρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς· Ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσίν ὑμῶν.

22 Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος, τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον· Οὐχ ἱσθός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ·

23 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἰατρὲ, δεξάσθεσον σεαυτὸν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα ἐν τῇ Καπερναούμ, ποιήσον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.

24 Εἶπε δὲ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.

25 Ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡλίου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πάσαν τὴν γῆν·

26 Καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλίας εἰ μὴ εἰς Σάρπητα ἕως Σιδῶνος, πρὸς γυναῖκα χήραν.

17 Et traditus est illi liber Esaiæ prophetæ : Et explicans librum, invenit locum ubi erat scriptum :

18 Spiritus Domini super me, cujus gratia unxit me, euangelizare pauperibus misit me, sanare contritos corde,

19 Prædicare captivis remissionem, et cæcis restitutionem visus, ablegare contractos in remissione, prædicare annum Domini acceptum.

20 Et plicans librum, rediens ministro, sedit : Et omnium in synagoga oculi erant intendentes ei.

21 Cœpit autem dicere ad illos : Quia hodie impleta est scriptura hæc in auribus vestris.

22 Et omnes testificabantur ei, et mirabantur in verbis gratiæ, exeuntibus ex ore ipsius, et dicebant : Nonne hic est filius Joseph ?

23 Et ait ad illos : Omnino dicetis mihi similitudinem hanc· Medice, cura teipsum : quanta audivimus facta in Capernaum, fac et hic in patria tua.

24 Ait autem : Amen dico vobis, quia nemo Propheta acceptus est in patria sua.

25 In veritate dico vobis : Multæ viduæ erant in diebus Eliæ in Israël, quando clausum est cælum ad annos tres et menses sex, ut facta est fames magna in omnem terram :

26 Et ad nullam illarum missus est Elias, si non in Sarepta Sidonie, ad mulierem viduam.

27 Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ Νεεμὰν ὁ Σύρος.

28 Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα.

29 Καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ἰσχυροῦ τοῦ ὄρους, ἐφ' ᾧ ἡ πόλις αὐτῶν κτισθῆναι, εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν.

30 Αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, ἐπορεύετο.

31 Καὶ κατήλθεν εἰς Καπερναοὺμ πάλιν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι·

32 Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.

33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνεκράξε φωνῇ μεγάλῃ,

34 Λέγων· Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοὶ Ἰησοῦ Ναζαρηνοῦ; ἤλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἄγιος τοῦ Θεοῦ.

35 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Φιμώθητι, καὶ ἐξέλθε ἐξ αὐτοῦ. Καὶ βίβαν αὐτὸν εἰς δαίμονιον εἰς μέσον, ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν.

36 Καὶ ἐγένετο δάμνος ἐπὶ πάντας· καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Τίς ὁ λόγος ἔστος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται;

37 Καὶ ἐξεπορεύετο ἡχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

38 Ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμων-

27 Et multi leprosi erant sub Elisæo Propheta in Israël, et nemo ex iis mundatus est, si non Neemah Syrus.

28 Et repleti sunt omnes ira in synagoga, audientes hæc.

29 Et surgentes ejecerunt illum extra civitatem : et duxerunt illum usque ad superciliium montis, super quem civitas illorum erat ædificata, ad præcipitandum eum.

30 Ipse autem transiens per medium illorum, profectus est.

31 Et descendit in Capernaum civitatem Galilææ : et erat docens illos in Sabbatis.

32 Et percellabantur in doctrina ejus : quia in auctoritate erat sermo ipsius.

33 Et in synagoga erat homo habens spiritum dæmonii immundi : et exclamavit voce magna,

34 Dicens : Sine, quid nobis et tibi Jesu Nazarene ? venisti perdere nos ? scio te quis sis, sanctus Dei.

35 Et objurgavit illum Jesus, dicens : Obmutesce, et exi ab eo. Et projiciens illum dæmonium in medium, exiit ab illo, nihil nocens ei.

36 Et factus est pavor in omnes : et colloquebantur ad invicem, dicentes : Quod verbum hoc, quia in auctoritate et efficacia imperat immundis spiritibus, et exeunt ?

37 Et exiit resonantia de illo in omnem locum circumregionis.

38 Surgens autem ex synagoga, introivit in domum Simo-

νος· πενθερά δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς·

39 Καὶ ἐπιστάς ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμησέ τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.

40 Δύνοντας δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενούντας νόσοις ποικίλαις, ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθεῖς, ἐθεράπευσεν αὐτούς.

41 Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κράζοντα καὶ λέγοντα· Ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἶα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

42 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἐξεληθὼν ἐπορεύθη εἰς ἐρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐζήτησαν αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ· καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν.

43 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαι με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι.

44 Καὶ ἦν κηρῦσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς Γαλιλαίας.

Κεφ. ε. 5.

1 **Ε**Γένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπιχεῖσθαι αὐτῷ τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἰσθῶς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ·

2 Καὶ εἶδεν δύο πλοῖα ἰσθῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἄλλοις ἀποβάαντες ἀπ' αὐτῶν, ἀπέκλυον τὰ δίχτυα.

3 Ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν

nis: Socrus autem Simonis erat detenta febris magna: et rogaverunt illum de ea.

39 Et adstans super illam, imperavit febris: et dimisit illam: continuo autem surgens ministrabat illis.

40 Occidente autem Sole, omnes quotquot habebant infirmos morbis variis, ducebant illos ad eum: Verum unicuique ipsorum manus imponens, curabat eos.

41 Exibant autem et dæmonia à multis, clamantia et dicentia: Quia tu es Christus Filius Dei. Et increpans non sinebat ea loqui, quia sciebant Christum ipsum esse.

42 Facta autem die egressus ibat in desertum locum: et turbæ requirebant eum, et venerunt usque ad ipsum: et detinebant illum non proficisci ab eis.

43 Ille vero ait ad eos: Quia et aliis civitatibus evangelizare me oportet regnum Dei: quia ad hoc missus sum.

44 Et erat prædicans in synagogis Galilææ.

CAPUT V.

1 **F**ACTUM est autem in eo turbam superjacere ei ad audiendum verbum Dei, et ipse erat stans juxta stagnum Genesaret.

2 Et vidit duo navigia stantia secus stagnum: at piscatores descendentes ex eis, abluabant retia.

3 Ascendens autem in unam navium, quæ erat Simonis, re-

ἀπὸ τῆς γῆς ἱκαναγαγαῖν ὀλίγον·
καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τῆ πλοίου
τοὺς ὄχλους.

4 Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε
πρὸς τὸν Σίμωνα· Ἐπανάγαγε εἰς
τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα
ὑμῶν εἰς ἄγραν.

5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων, εἶπεν
αὐτῷ· Ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς
νυκτὸς κοπιᾶσαντες, οὐδὲν ἐλάβα-
μεν· ἐπεὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω
τὸ δίκτυον.

6 Καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέ-
κλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολῷ· διερ-
ρήγγυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν,

7 Καὶ κατένυσαν τοῖς μετόχοις
τοῖς ἐν τῷ ἐτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόν-
τας συλλαβεῖσθαι αὐτοῖς· καὶ ἤλ-
θον, καὶ ἐπλησαν ἀμφότερα τὰ
πλοῖα, ὥστε βυβιζεσθαι αὐτά.

8 Ἴδὼν δὲ Σίμων Πέτρος, προ-
σέπεσε τοῖς γόνασι τοῦ Ἰησοῦ, λέ-
γων· Ἐξέλθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνήρ
ἁμαρτωλὸς εἰμι, Κύριε.

9 Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν,
καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπεὶ τῇ
ἄγρα τῶν ἰχθύων ᾤ συνέλαθον·

10 Ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ
Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν
κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι, καὶ εἶπε πρὸς
τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβοῦ·
ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζω-
γρῶν.

11 Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα
ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα, ἠ-
κολούθησαν αὐτῷ.

12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐ-
τὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ,
ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν
Ἰησοῦν, προσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδοκί-
μη αὐτοῦ, λέγων· Κύριε, ἐὰν θέλῃς,
δύνασαι με καθαρίσαι.

13 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα,

gavit eum à terra reducere pu-
sillum : Et sedens docebat ex
navigio turbas.

4 Ut autem cessavit loquens,
dixit ad Simonem : Reduc in
altum, et laxate retia vestra in
capturam.

5 Et respondens Simon dixit
illi : Præceptor, per totam
noctem laborantes, nihil cepi-
mus : in autem verbo tuo laxa-
bo rete.

6 Et hoc facientes conclu-
serunt multitudinem piscium
multam : disrumpebatur autem
rete eorum.

7 Et annuerunt sociis qui in
alio navigio, ut venientes opi-
tularentur ipsis : Et venerunt,
et impleverunt ambo navigia,
ita ut mergi ipsa.

8 Videns autem Simon Pe-
trus, accidit genubus Jesu, di-
cens : Exi à me, quia homo
peccator sum, Domine.

9 Stupor enim occupaverat
eum, et omnes qui cum illo, in
captura piscium, quam simul
ceperant.

10 Similiter autem et Jaco-
bum et Joannem filios Zebe-
dæi, qui erant socii Simonis.
Et ait ad Simonem Jesus : Ne
time : ab hoc jam homines eris
capiens.

11 Et subducentes navigia
super terram, relinquentes om-
nia sequuti sunt eum.

12 Et factum est in esse ip-
sum in una civitatum, et ecce
vir plenus lepra : et videns
Jesum, procidens in faciem,
rogavit eum, dicens : Domine,
si vis, potes me mundare.

13 Et extendens manum,

ἤψατο αὐτοῦ, εἰπών· Θέλω, καθαρισθῆτι. Καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ.

14 Καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν· ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

15 Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν.

16 Αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ προσευχόμενος.

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων· καὶ ἦσαν καθήμενοι φarisαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἱ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ τῆς γῆς Γαλιλαίας, καὶ Ἰουδαίας, καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμις Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς.

18 Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσνεγκεῖν, καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ·

19 Καὶ μὴ εὐρίντες διὰ ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν, διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἐμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ.

20 Καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ· Ἄνθρωπε, ἀφέωνται σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.

21 Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φarisαῖοι, λέγοντες· Τίς ἐστὶν ἄνομος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ μόνος ὁ Θεός;

22 Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμὰς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς εἶπε

tetigit eum, dicens : Voio, mundare. Et confestim lepra discessit ab illo.

14 Et ipse præcepit illi nemini dicere : sed abiens ostende teipsum Sacerdoti, et offer pro emundatione tua, sicut præcepit Moses, in testimonium illis.

15 Perambulabat autem magis sermo de illo : et conveniebant turbæ multæ audire, et curari ab ipso ab infirmitatibus suis.

16 Ipse autem erat secedens in desertis, et orans.

17 Et factum est in una die, et ipse erat docens : Et erant sedentes Pharisei et Legis doctores, qui erant venientes ex omni vico Galilææ, et Judææ, et Hierusalem : et efficacia Domini erat in sanare eos.

18 Et ecce viri ferentes in lecto hominem qui erat paralyticus : et quærebant eum inferre, et ponere ante eum.

19 Et non invenientes qua parte inferrent illum propter turbam, ascendentes super tectum, per tegulas summiserunt eum cum lectulo, in medium ante Jesum.

20 Et videns fidem eorum, dixit ei : Homo, remittuntur tibi peccata tua.

21 Et cœperunt ratiocinari Scribæ et Pharisei, dicentes : Quis est hic qui loquitur blasphemias ? Quis potest dimittere peccata, si non solus Deus ?

22 Cognoscens autem Jesus ratiocinationes eorum respon-

πρὸς αὐτούς· Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν ;

23 Τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν. Ἀφείωνται σοι αἱ ἁμαρτίαι σου· ἢ εἰπεῖν· Ἐγείραι καὶ περιπάτησι ;

24 Ἴνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφίεναι ἁμαρτίας, εἶπε τῷ παραλυτικῷ· Σοὶ λέγω, Ἐγείρου· καὶ ἄρας τὸ κλινιδίον σου, κορρέου εἰς τὸν οἶκόν σου.

25 Καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ᾧ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν.

26 Καὶ ἐκστασις ἦλθεν ἅπαντας. καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες· Ὅτι εἶδομεν παράδοξα σήμερον.

27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ ἐθεάσατο τελώνων ὀνόματι Λεβὶν, καθήμενον ἐπὶ τῷ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀκολουθεῖ μοι.

28 Καὶ καταλιπὼν ἅπαντα, ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

29 Καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην ὁ Λεβὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πολλός, καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι.

30 Καὶ ἐγόγγυζον οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες· Διατί μετὰ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε ;

31 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς αὐτούς· Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.

32 Οὐκ ἐλήλυθα καλεῖσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

33 Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν· Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστύ-

dens dixit ad illos : Quid ratiocinamini in cordibus vestris ?

23 Quid est facilius dicere : Dimittuntur tibi peccata tua : an dicere : Surge et deambula ?

24 Ut autem sciatis quia auctoritatem habet filius hominis in terra dimittendi peccata, ait paralytico : Tibi dico, surge, et tollens lectulum tuum, vade in domum tuam.

25 Et confestim resurgens coram illis, tollens in quo jacebat, abiit in domum suam, glorificans Deum.

26 Et stupor cepit omnes et glorificabant Deum : Et repleti sunt timore, dicentes : Quia vidimus inopinata hodie.

27 Et post hæc exiit, et conspexit publicanum nomine, Levin, sedentem ad telonium, et ait illi : Sequere me.

28 Et relinquens omnia, surgens sequutus est eum.

29 Et fecit convivium magnum Levis ei in domo sua : et erat turba publicanorum multa, et aliorum, qui erant cum illis discumbentes.

30 Et murmurabant Scribæ eorum et Pharisæi ad discipulos ejus, dicentes : Quare cum publicanis et peccatoribus manducatis et bibitis ?

31 Et respondens Jesus dixit ad illos : Non usum habent sani medico, sed male habentes.

32 Non veni vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam.

33 Illi autem dixerunt ad eum : Quare discipuli Joannis

οὐσί φακνά, καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν φαρισαίων· οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν ;

34 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ θυμῶντος, ἐν ᾧ θυμῶς μετ' αὐτῶν ἐστί, ποιῆσαι νηστεύειν ;

35 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι καὶ ἔσταν ἀπαρῆθ' ἀπ' αὐτῶν ὁ θυμῶς· τότε νηστεύσουσιν ἐν ἑκείναις ταῖς ἡμέραις.

36 Ἐλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς· Ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίζει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ.

37 Καὶ ἄλλοις βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσχοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς ἀσχοὺς καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολῦνται.

38 Ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσχοὺς καινοὺς βλητέον· καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

39 Καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιόν, εὐθέως θέλει νέον· λέγει γάρ, Ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστιν.

Κεφ. 6. 6.

1 **Ε**γένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων· καὶ ἐπιλλοῦν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας, καὶ ἔσθιον, ψύχοντες ταῖς χερσὶ.

2 Τινὲς δὲ τῶν φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς· Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σαββάτοις ;

3 Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτούς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησε Δαβὶδ, ὅτε ἐπεί-

jejunant frequenter, et obsecrationes faciunt, similiter et ii Pharisæorum : at tui edunt et bibunt ?

34 Is vero ait ad ipsos : Non potestis filios thalami, in quo sponsus cum illis est, facere jejunare ?

35 Venient autem dies, et quum ablatas fuerit ab illis sponsus, tunc jejunabunt in illis diebus.

36 Dicebat autem et similitudinem ad illos : Quia nemo adjectionem vestimenti novi adjicit ad vestimentum vetus : si vero non, et novum scindit, et veteri non convenit commisura à novo.

37 Et nemo conjicit vinum novum in utres veteres : si autem non, rumpet novum vinum utres, et ipsum effundetur, et utres peribunt.

38 Sed vinum novum in utres novos injiciendum, et utraque conservantur.

39 Et nemo bibens vetus, statim vult novum : dicit enim : Vetus utilis est.

CAPUT VI

1 **F**ACTUM est autem in Sabbato secundo primo transire ipsum per sata : et vellebant discipuli ejus spicas, et manducabant, confricantes manibus.

2 Quidam autem Pharisæorum dicebant illis : Quid facitis quod non licet facere in Sabbatis ?

3 Et respondens ad eos, dixit Jesus : Nec hoc legistis quod fecit David, quum esuris-

νασεν αὐτός, καὶ εἰ μετ' αὐτοῦ ἕν-
τες ;

4 Ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ
Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέ-
σεως ἔλαβε, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε
καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ ἕξ οὐκ ἔξιστι
φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς ;

5 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅτι κύ-
ριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ
τοῦ σαββάτου.

6 Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαβ-
βάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συνα-
γωγὴν, καὶ διδάσκειν καὶ ἦν ἐκεῖ
ἄνθρωπος, ᾧ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ
ἦν ξηρά.

7 Παρατήρησαν δὲ οἱ γραμμα-
τεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ
σαββάτῳ θεραπεύσει, ἵνα εὖρωσι
κατηγορίαν αὐτοῦ.

8 Αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισ-
μοὺς αὐτῶν· καὶ εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ
τῷ ξηρᾷ ἔχοντι τὴν χεῖρα· Ἐγεί-
ραι, καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον. Ὁ δὲ
ἀναστὰς ἕστη.

9 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐ-
τοὺς· Ἐπερωτήσω ὑμᾶς τι· Ἐξ-
ίστι τοῖς σάββασι ἀγαθοποιῆσαι,
ἢ κακοποιῆσαι ; ψυχὴν σώσαι, ἢ
ἀπολέσαι ;

10 Καὶ περιεβλεψάμενος πάν-
τας αὐτούς, εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ·
Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. Ὁ δὲ
ἐποίησεν ἕτω καὶ ἀποκατεστάθη
ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιής ὡς ἡ ἄλλη.

11 Αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοί-
ας, καὶ διελάλουσιν πρὸς ἀλλήλους,
εἰ ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.

12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις
ταύταις, ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προ-
σεύχασθαι· καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν
τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ.

13 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προ-
σερῶνησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ

set ipse, et cum ipso existen-
tes ?

4 Quomodo intravit in do-
mum Dei, et panes propositio-
nis sumpsit et manducavit, et
dedit et his cum ipso, quos
non licet manducare si non so-
los Sacerdotes ?

5 Et dicebat illis : Quia do-
minus est filius hominis et Sab-
bati.

6 Factum est autem in alio
Sabbato, intrare ipsum in syna-
gogam, et docere : Et erat ibi
homo, et manus ejus dextra
erat arida.

7 Observabant autem Scribæ
et Pharisei si in Sabbato cura-
ret eum ; ut invenirent accusa-
tionem ipsius.

8 Ipse vero sciebat ratioci-
nationes eorum : et ait homini
aridam habenti manum : Surge,
et sta in medium. Is autem
surgens stetit.

9 Ait ergo Jesus ad illos .
Interrogabo vos quid, licet
Sabbatis benefacere, an male-
facere ? animam servare, an
occidere ?

10 Et circumspiciens omnes
eos, dixit homini : Extende
manum tuam. Is autem fecit
ita, et restituta est manus ejus
sana ut altera.

11 Ipsi autem repleti sunt
amentia : et colloquebantur
ad invicem, quidnam facerent
Jesus.

12 Factum est autem in die-
bus illis, exiit in montem orare :
et erat pernoctans in oratione
Dei.

13 Et quum factus esset
dies, advocavit discipulos suos

ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, ἔς
καὶ ἀποστόλους ὠνόμασε.

14 Σίμωνα, ὃν κατ' ὠνόμασε
Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, Ἰακώβον καὶ Ἰωάννην, Φί-
λιππον καὶ Βαρθολομαῖον,

15 Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, Ἰά-
κωβον τὸν τοῦ Ἀλφαιου, καὶ Σίμω-
να τὸν καλούμενον Ζηλωτήν,

16 Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰού-
δαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ ἐγένετο
προδότης.

17 Καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν,
ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ· καὶ ὄχλος
μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ
τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας
καὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ τῆς παραλίου
Τύρου καὶ Σιδῶνος· οἱ ἤλθον ἀκού-
σαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν
νόσων αὐτῶν·

18 Καὶ οἱ ὀχλούμενοι ὑπὸ πνευ-
μάτων ἀκαθάρτων· καὶ ἐθεραπεύ-
οντο.

19 Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτη-
σεν ἀπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ'
αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἴατο πάντας.

20 Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ, εἶπεν· Μακάριοι οἱ πτω-
χοί· ὅτι ὑμετέτερα ἐστὶν ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ.

21 Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν·
ὅτι χορτασθήσεσθε. Μακάριοι οἱ
κλαίοντες νῦν· ὅτι γελάσετε.

22 Μακάριοί ἐστε, ὅταν μισή-
σωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν
ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ ἐνειδίσωσι, καὶ
ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονη-
ρὸν, ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

23 Χαίrete ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
καὶ σιχαθήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς
ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ

et eligens ex ipsis duodecim,
quos et Apostolos nominavit :

14 Simonem, quem, et no-
minavit Petrum, et Andream
fratrem ejus, Jacobum et Joan-
nem, Philippum et Bartholo-
mæum,

15 Matthæum et Thomam,
Jacobum Alphæi, et Simonem
vocatum Zeioten.

16 Judam Jacobi, et Judam
Iscariotem, qui et fuit traditor.

17 Et descendens cum illis,
stetit in loco campestri, et tur-
ba discipulorum ejus, et mul-
tudo copiosa plebis ab omni
Judæa, et Hierusalem, et mari-
tima Tyri et Sidonis, qui ve-
nerunt audire eum, et sanari à
languoribus suis :

18 Et vexati à spiritibus
immundis, et curabantur.

19 Et omnis turba quærebat
tangere eum : quia virtus de
illo exhibit, et sanabat omnes.

20 Et ipse elevans oculos
suos in discipulos suos, dice-
bat : Beati pauperes : quia
vestrum est regnum Dei.

21 Beati esurientes nunc :
quia saturabimini. Beati flen-
tes nunc : quia ridebitis.

22 Beati eritis quum oderint
vos homines, et quum separa-
verint vos, et exprobraverint,
et ejecerint nomen vestrum
tanquam malum, propter filium
hominis.

23 Gaudete in illa die, et
exultate : ecce enim merces
vestra multa in cælo : secun-

ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

24 Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις· ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν.

25 Οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπλεησμένοι, ὅτι πεινάσετε· οὐαὶ ὑμῖν οἱ γελῶντες νῦν· ὅτι κενθήσετε καὶ κλαίσετε.

26 Οὐαὶ ἔταν καλῶς ὑμᾶς εἰπωσὶ πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

27 Ἄλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· Ἀγαπήτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν· καλῶς ποιῆτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς,

28 Εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμῖν· καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηραζόντων ὑμᾶς.

29 Τῷ τύποντι σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντός σου τὸ ἱμάσιον, καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς·

30 Παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε, δίδου· καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντός τὰ σά, μὴ ἀπαιτεῖ.

31 Καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε αὐτοῖς ὁμοίως.

32 Καὶ εἰ ἀγαπήτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι.

33 Καὶ εἰ ἀγαθοποιήτε τοὺς ἀγαθοποιούντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι.

34 Καὶ εἰ δὲν δανεῖζετε παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανεῖζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα.

35 Πλὴν ἀγαπήτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιήτε, καὶ δανεῖ-

dum hæc enim faciebant Prophetis patres eorum.

24 Veruntamen vobis divitiis, quia habetis consolationem vestram.

25 Vobis impleti: quia esurietis. Vobis ridentes nunc: quia lugebitis et flebitis.

26 Vobis quum benedixerint vobis homines: secundum hæc enim faciebant pseudoprophetas patres eorum.

27 Sed vobis dico audientibus: Diligite inimicos vestros: benefacite odio habentibus vos

28 Benedicite maledicentibus vobis, et orate pro calumniantibus vos.

29 Percutienti te in maxillam, præbe et alteram: et ab auferente tuum vestimentum, et tunicam ne prohibueris.

30 Omni autem petenti te, da: et ab auferente tua, ne repetas.

31 Et prout vultis ut faciant vobis homines, et vos facite illis similiter.

32 Et si diligitis diligentes vos, quæ vobis gratia est? etenim peccatores diligentes se diligunt.

33 Et si benefeceritis beneficentibus vobis, quæ vobis gratia est? Etenim peccatores hoc ipsum faciunt.

34 Et si mutuum dederitis à quibus speratis recipere, quæ vobis gratia est? Etenim peccatores peccatoribus fænerantur, ut recipiant æqualia.

35 Veruntamen diligite inimicos vestros, et benefacite, et

ζῆτε μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσσεσθε οἱ υἱοὶ τοῦ ὑψίστου· ἔτι αὐτὸς χρηστέος ἔστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς.

36 Γίνεσθε ἔν οικίριμονες, καθὼς καὶ ὁ πατήρ ὑμῶν οικίριμων ἔστι.

37 Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε, ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε.

38 Δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν, πεπιεσμένον καὶ σεσαλευμένον καὶ ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μετρήτε, ἀνιμετρήθήσεται ὑμῖν.

39 Εἶπε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς· Μήτις δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφοτέρω εἰς βόθυνον πεσοῦνται;

40 Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ· κατηρητισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ.

41 Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς;

42 Ἡ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· Ἀδελφε, ἕφαρξέ με· ἕφαρξέ με τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; Ὑποκριτὰ, ἕφαρξέ με πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἕφαρξέ με τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

43 Οὐ γὰρ ἔστι δένδρον καλὸν, ποιοῦν καρπὸν σαπρὸν· οὐδὲ δένδρον σαπρὸν, ποιοῦν καρπὸν καλόν·

44 Ἐκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· οὐ γὰρ

mguum date nihil desperantes: et erit merces vestra multa, et eritis filii Altissimi: quia ipse benignus est super ingratos et malos.

36 Estote ergo misericordes, sicut et Pater vester misericors est.

37 Et ne judicate, et non judicabimini: Ne condemnate, et non condemnabimini: Absolvite, et absolvemini.

38 Date, et dabitur vobis: Mensuram bonam, confertam, et coagitatam, et supereffluentem dabunt in sinum vestrum: Quippe ea mensura qua mensi fueritis, remetientur vobis.

39 Dicebat autem similitudinem ipsis: Nunquid potest cæcus cæcum ducere? nonne ambo in foveam cadent?

40 Non est discipulus super magistrum suum: perfectus autem omnis erit, sicut magister ejus.

41 Quid autem vides festucam in oculo fratris tui: at trabem in proprio oculo non animadvertis?

42 Aut quomodo potes dicere fratri tuo: Frater, sine ejiciam festucam quæ in oculo tuo: ipse in oculo tuo trabem non videns? Hypocrita, ejice primum trabem de oculo tuo, et tunc perspicies ejicere festucam ex oculo fratris tui.

43 Non enim est arbor pulchra faciens fructum putrem: neque arbor putris faciens fructum pulchrum.

44 Unaquæque enim arbor de proprio fructu cognoscitur

ἐξ ἀκαθῶν συλλέγουσι σῦκα, οὐδὲ ἐκ βίου τρυγῶσι σταφυλήν.

45 Ὁ ἀγαθὸς ἀνθρώπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν· καὶ ὁ πονηρὸς ἀνθρώπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ πονηρὸν· ἐκ γὰρ τοῦ περισσώματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

46 Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, Κύριε, καὶ οὐ ποιῆτε ἃ λέγω ;

47 Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με, καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων, καὶ ποιῶν αὐτούς, ἰποδείξω ὑμῖν τίμι ἔστιν ὁμοῦς.

48 Ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομῶντι οἰκίαν, ὃς ἐσκαψε καὶ ἐβάθυνε, καὶ ἐθήκε θεμελίον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρας δὲ γενομένης, προσέβηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσε σαλευθῆσαι αὐτήν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.

49 Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας, ὁμοίός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου· ἢ προσέβηξεν ὁ ποταμὸς, καὶ εὐθέως ἔπεσε, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

Κεφ. Ζ'. 7.

1 **Ε**ΠΙ δὲ ἐπαύρως πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καπερναοῦμ.

2 Ἐκατοντάρχου δὲ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων, ἤμελλε τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος.

3 Ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν, ὅπως ἔλθῶν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ.

Non enim de spinis colligunt ficus, neque de ruho vindemiant uvam.

45 Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum : et malus homo de malo thesauro cordis sui profert malum : Ex enim abundantia cordis loquitur os ejus.

46 Quid autem me vocatis, Domine, Domine, et non facitis quæ dico ?

47 Omnis veniens ad me, et audiens meos sermones, et faciens eos, ostendam vobis cui sit similis.

48 Similis est homini ædificanti domum, qui fodit et profundum fecit, et posuit fundamentum supra petram : inundatione autem facta, illisum est flumen domui illi, et non potuit movere eam : fundata erat enim supra petram.

49 At audiens et non faciens similis est homini ædificanti domum super terram sine fundamento, cui illisus est fluvius, et continuo cecidit, et facta est ruina domus illius magna.

CAPUT VII.

1 **P**OSTQUAM autem implevit omnia verba sua in aures plebis, intravit in Capernaum.

2 Centurionis autem cujusdam servus male habens futurus erat interire, qui erat illi pretiosus.

3 Audiens autem de Jesu, misit ad eum seniores Judæorum, rogans eum, ut veniens servaret servum ejus

4 Οἱ δὲ παραγομένοι οὗτοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες· "Ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξῃς τοῦτο."

5 Ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ἐκδοκίμησεν ἡμῖν.

6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπερσεύετο σὺν αὐτοῖς, ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἐπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους, λέγων αὐτῷ· Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς·

7 Διὸ εὐδὲ ἐμαυτὸν ἤξιώσα πρὸς σε εἰσελθεῖν· ἀλλὰ εἰπέ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ σῶψ μου.

8 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω ἐκείνῳ· Πορεύθητι, καὶ πορεύσεται· καὶ ἄλλῳ· Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου· Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.

9 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, θαύμασεν αὐτὸν καὶ στραφείς, τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε· Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εἶρον.

10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον, εὔρον τὸν ἀσθενοῦντα δούλον ὑγιαίνοντα.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἐξῆς, ἀπερσεύετο εἰς πόλιν καλουμένην Ναϊν· καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοί, καὶ ὄχλος πολὺς.

12 Ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πόλει τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ, ἐξεκομίζετο τῆς σπηκῆς, υἱὸς μονογενῆς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτῇ χήρα· καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς σὺν αὐτῇ.

13 Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος,

4 Illi vero advenientes ad Jesum, precabantur eum studiosè, dicentes, Quia dignus est cui præberet hoc :

5 Diligit enim gentem nostram, et synagogam ipse ædificavit nobis.

6 At Jesus ibat cum illis. Jam vero eo non longe absente à domo, misit ad eum Centurio amicos, dicens ei : Domine, ne vexeris : non enim sum dignus ut meum sub tectum intres

7 Ideo neque meipsum sum dignum arbitratus ad te venire : sed dic verbo, et sanabitur puer meus.

8 Etenim ego homo sum sub potestate constitutus, habens sub me milites : et dico huic · Vade, et vadit : et alii : Veni, et venit : et servo meo : Fac hoc, et facit.

9 Audiens autem hæc Jesus, miratus est eum : et conversus, sequenti se turbæ dixit : Dico vobis, nec in Israël tantam fidem inveni.

10 Et reversi missi in domum, invenerunt languentem servum sanum.

11 Et factum est in deinceps ibat in civitatem vocatam Naïm : et simul ibant cum ipso discipuli ejus multi, et turba copiosa.

12 Ut vero appropinquavit portæ civitatis, et ecce efferebatur defunctus, filius unigenitus matri suæ : Et hæc vidua : et turbæ civitatis multa erat cum illa.

13 Et videns eam Dominus,

ἐσπλαγχνισθη ἐπ' αὐτῆ, καὶ εἶπεν αὐτῆ· Μὴ κλαῖς.

14 Καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς σoroῦ· οἱ δὲ βαστάζοντες ἕστησαν, καὶ εἶπε· Νεανίσκα, σοὶ λέγω, ἐγέρεθι.

15 Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν· καὶ ἶδωκεν αὐτὸν ἐν μητρὶ αὐτοῦ.

16 Ἐλαβε δὲ φόβος ἀπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες· Ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

17 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος ἴστος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

18 Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννη οἱ μάρτυρα αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων.

19 Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης, ἐπέμψεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;

20 Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες, εἶπον· Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σε, λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;

21 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευματικῶν πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν.

22 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ εἶδote καὶ ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται,

23 Καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῆ ἐν ἐμοί.

24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν πρὸς

visceribus motus est super eam, et dixit illi : Ne fle.

14 Et accedens tetigit loculum, at portantes steterunt, Et ait : Adolescens, tibi dico, surge.

15 Et resedit mortuus, et cœpit loqui. Et dedit illum matri suæ.

16 Cœpit autem timor omnes, et glorificabant Deum, dicentes : Quia Propheta magnus surrexit in nobis : et quia visitavit Deus plebem suam.

17 Et exiit sermo hic in universa Judæa de eo, et in omni circa regione.

18 Et nuntiaverunt Joanni discipuli ejus de omnibus his.

19 Et advocans duos quosdam discipulorum suorum Joannes, misit ad Jesum, dicens : Tu es veniens, aut alium expectamus ?

20 Accedentes autem ad eum viri, dixerunt : Joannes Baptista misit nos ad te, dicens : Tu es veniens, an alium expectamus ?

21 In ipsa autem hora curavit multos à morbis et flagellis, et spiritibus malis, et cæcis multis donavit videre.

22 Et respondens Jesus, dixit illis : Euntes renuntiate Joanni quæ vidistis et audistis : Quia cæci vident, claudi ambulat, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur.

23 Et beatus est quicumque non scandalizatus fuerit in me.

24 Abeuntibus autem nuntiis Joannis, cœpit dicere tur-

ως ἔχλας περι Ἰωάννη· Τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἐρημον θάσασθαι ; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον ;

25 Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν ; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον ; ἰδοὺ, οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες, ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν.

26 Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν ; προφήτην ; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσύτερον προφήτου.

27 Οὗτός ἐστι περι ἕ γέγραπται· “ Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου.”

28 Λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ οὐδεὶς ἔστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, μείζων αὐτοῦ ἐστι.

29 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἰδικαίωσαν τὸν Θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου·

30 Οἱ δὲ φαρισαῖοι καὶ οἱ νομοκαὶ τὴν βαουλὴν τοῦ Θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ’ αὐτοῦ.

31 Τίνοι ἐν ὁμοίῳ τούτοις ἀνθρώπων τῆς γενεᾶς ταύτης ; καὶ τίνοι ἰν ὁμοιοί ;

32 Ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ λέγουσιν· Ἠυλόησαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἤρχησασθε· ἐθρηνησαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.

33 Ἐλήλυθε γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστής μήτε ἄρτον ἐσθίειν, μήτε οἶνον πίνων· καὶ λέγετε, Δαιμόνιον ἔχει.

34 Ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίειν καὶ πίνων· καὶ λέγετε,

bis de Joanne : Quid existis in desertum spectare ? arundinem à vento quassatam ?

25 Sed quid existis videre ? hominem in mollibus vestimentis amictum ? Ecce qui in veste gloriosa et luxa existentes, in domibus regum sunt.

26 Sed quid existis videre ? Prophetam ? Utique dico vobis, et abundantius Propheta.

27 Hic est de quo scriptum est : Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te.

28 Dico enim vobis, major in genitis mulierum Propheta Joanne Baptista nemo est : Qui autem minor in regno Dei, major illo est.

29 Et omnis populus audiens et publicani justificaverunt Deum, baptizati baptismum Joannis.

30 At Pharisei et Legisperiti consilium Dei spreverunt in semetipso, non baptizati ab eo.

31 Ait autem Dominus : Cui ergo assimilabo homines generationis hujus ? et cui sunt similes ?

32 Similes sunt pueris in foro sedentibus, et loquentibus adinvicem, et dicentibus : Cantavimus tibiis vobis, et non saltastis : lamentavimus vobis, et non plorastis.

33 Venit enim Joannes Baptista neque panem manducans, neque vinum bibens : et dicitis, dæmonium habet.

34 Venit filius hominis manducans et bibens, et dicitis :

Ἰδοῦ, ἀνθρώπος φάγος καὶ οἰνοπό-
της, τελωνῶν φίλος καὶ ἀμαρτω-
λῶν.

35 Καὶ ἰδοικαὶ ἡ σοφία ἀπὸ
τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.

36 Ἦρώτα δὲ τις αὐτὸν τῶν
φαρισαίων, ἵνα φάγη μετ' αὐτοῦ·
καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ
φαρισαίου, ἀπεκλίθη.

37 Καὶ ἰδοῦ, γυνὴ ἐν τῇ πόλει,
ἥτις ἦν ἀμαρτωλὸς, ἐπηγοῦσα ὅτι
ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ φαρισαίου,
κομίσασα ἀλαβαστρὸν μύρου,

38 Καὶ στάσα παρὰ τοὺς πόδας
αὐτοῦ ὀπίσω, κλαιούσα, ἤρξατο
βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δά-
κρυσι, καὶ ταῖς θριξί τῆς κεφαλῆς
αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει
τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλαψε τῷ
μύρῳ.

39 Ἰδὼν δὲ ὁ φαρισαῖος ὁ κα-
λέσας αὐτὸν, εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, λέ-
γων· Οὗτος, εἰ ἦν προφήτης, ἐγί-
νωσκεν αἰεὶ τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ
ἥτις ἀπετραίει αὐτοῦ, ὅτι ἀμαρτωλὸς
ἐστίν.

40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε
πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοὶ τι ει-
πεῖν. Ὁ δὲ φησὶ· Διδάσκαλε,
εἰπέ.

41 Δύο χρεωφιλῆται ἦσαν ὀλι-
γοεισθη εἶναι· ὁ εἰς ἑξακτὰς δηνά-
ρια πεντακῆσδρα, ὁ δὲ ἕτερος πεντη-
κοντα.

42 Μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀπο-
δοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. Τίς
ἐν αὐτῶν, εἰπέ, πλείον αὐτὸν ἀγα-
πήσει;

43 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων, εἶ-
πεν· Ἰσολαμβάνω ὅτι ὃ τὸ πλείον
ἐχαρίσατο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
Ὁρθῶς ἔκρινας.

44 Καὶ στραφείς πρὸς τὴν γυ-
ναῖκα, τῷ Σίμωνι εἶφη· Βλέπεις

Ecce homo edax et vinum bi-
bens, amicus publicanorum et
peccatorum.

35 Et justificata est sapien-
tia à filiis suis omnibus.

36 Rogabat autem quidam
illum Pharisæorum, ut mandu-
caret cum illo : Et ingressus
in domum Pharisæi, discubuit.

37 Et ecce mulier in civi-
tate, quæ erat peccatrix, cog-
noscens quod accubuit in domo
Pharisæi, afferens alabastrum
unguenti :

38 Et stans secus pedes ejus
retro, flets, cœpit rigare pe-
des ejus lachrymis, et capillis
capitis sui extergebat, et oscu-
labatur pedes ejus, et ungebat
unguento.

39 Videns autem Pharisæus
vocans eum, ait in seipso, di-
cens : Hic si esset Propheta,
sciret utique quæ et qualis mul-
lier, quæ tangit eum, quia pec-
catrix est.

40 Et respondens Jesus,
dixit ad illum : Simon, habeo
tibi aliquid dicere. Is vero
ait : Magister, dic.

41 Duo debitores erant sæ-
eneratori cuidam : unus debe-
bat denarios quingentos, at al-
ter quinquaginta.

42 Non habentibus autem
illis reddere, ambobus donavit :
Quis ergo eorum, dic, plus eum
diliget ?

43 Respondens autem Si-
mon, dixit : subsumo quod cui
plus donavit. Ille autem dixit
ei : Recte judicasti.

44 Et conversus ad mulie-
rem, Simoni dixit : Vides hanc

ταύτην τὴν γυναῖκα ; εἰσῆλθὼν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξί τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξε·

45 Φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ, ἀφ' ἧς εἰσῆλθον, οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας·

46 Ἐλαίω τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἠλειψας· αὕτη δὲ μύρω ἠλειψέ μου τοὺς πόδας·

47 Οὐ χάριν, λέγω σοι, ἀφένονται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησε πολὺ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίσται, ὀλίγον ἀγαπᾷ·

48 Εἶπε δὲ αὐτῇ· Ἀφένονται σου αἱ ἁμαρτίαι·

49 Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακσίμωνοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Τίς ἔστος ἔστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφήσιν ;

50 Εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην·

Κεφ. 8.

1 **Κ**Αὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδους κατὰ πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ·

2 Καὶ γυναῖκές τινες αἱ ἦσαν τεθεραπευμένας ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ ἀσθενειῶν· Μαρία ἡ καλοῦμένη Μαγδαληνῆ, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἐκτὰ ἐξεληλύθει,

3 Καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου, καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς·

mulierem ? Intravi tuam in domum, aquam ad pedes meos non dedisti : hæc autem lacrymis rigavit meos pedes, et capillis capitis sui extersit.

45 Osculum mihi non dedisti : hæc autem, ex quo intravi, non cessavit osculans meos pedes.

46 Oleo caput meum non unxisti : hæc autem unguento unxit meos pedes.

47 Cujus gratia, dico tibi, remittuntur peccata ejus multa, quoniam dilexit multum : Cui autem paululum dimittitur, paululum diligit.

48 Dixit autem ad illam : Remittuntur tua peccata.

49 Et cœperunt simul accumbentes dicere in seipsis : Quis hic est, qui et peccata dimittit ?

50 Dixit autem ad mulierem : Fides tua servavit te : vade in pacem.

CAPUT VIII.

1 **E**T factum est in deinceps, et ipse iter faciebat per civitatem et castellum, prædicans et euangelizans regnum Dei, et duodecim cum illo·

2 Et mulieres aliquæ : quæ erant curatæ à spiritibus malignis, et infirmitatibus : Maria vocata Magdalene, de qua dæmonia septem exierant :

3 Et Johanna uxor Chuzæ procuratoris Herodis, et Susanna, et aliæ multæ, quæ ministrabant ei de facultatibus suis.

4 Συνόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτὸν, εἶπε διὰ παραβολῆς·

5 Ἐξῆλθεν ὁ σείρων τοῦ σείρειν τὸν σπόρον αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ σείρειν αὐτὸν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ καταπατήθη, καὶ τὰ πτενιὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό.

6 Καὶ ἕτερον ἔπεσον ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φρενὴν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα.

7 Καὶ ἕτερον ἔπεσον ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμψεύσαι αὐτὰς ἀκανθαὶ ἀπέσφιξαν αὐτά.

8 Καὶ ἕτερον ἔπεσον ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φρενὴν ἐποίησε καρπὸν ἑκατοσταπλασίονα. Ταῦτα λέγων, ἐφώνη· Ὁ ἔχων ὤτα ἀκουέτω.

9 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, τίς ἐστὶ ἡ παραβολὴ αὕτη.

10 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν.

11 Ἔστω δὲ αὕτη ἡ παραβολὴ· Ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.

12 Οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν, εἰσὶν οἱ ἀκούοντες· εἴτα ἔρχεται ὁ διάβολος, καὶ αἶρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν.

13 Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἱ εἶναι ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον· καὶ ἔτι ρίζαν οὐκ ἔχουσι, οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι, καὶ ἐκ καιρῶν πειρασμοῦ ἀφίστανται.

14 Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκανθὰς πεσοὺν, ἔτι εἰσὶν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μερμηῶν καὶ πλοῦτου, καὶ ἡδο-

4 Conveniente autem turba plurima, et secundum civitatem advenientibus ad eum, dixit per similitudinem :

5 Exiit seminans seminare semen suum : et in seminando eum, hoc quidem cecidit secus viam, et conculcatum est : et volucres cæli comederunt illud.

6 Et aliud cecidit supra petram, et natum exaruit, propter non habere humorem.

7 Et aliud cecidit in medio spinarum, et simul enatæ spinæ suffocaverunt illud.

8 Et aliud cecidit in terram bonam : et enatum fecit fructum centuplum. Hæc dicens clamabat : Habens aures ad audiendum audiat.

9 Interrogabant autem eum discipuli ejus, dicentes, quæ esset parabola hæc.

10 Is vero dixit : Vobis datum est nosse mysteria regni Dei : at cæteris in parabolis, ut videntes non videant, et audientes non intelligant.

11 Est autem hæc parabola : Semen est verbum Dei.

12 Qui autem secus viam, sunt audientes : deinde venit diabolus, et tollit verbum de corde eorum, ut ne credentes serventur.

13 Qui vero supra petram, qui quum audierint, cum gaudio suscipiunt verbum, et hi radicem non habent : qui ad tempus credunt, et in temptationis absistunt.

14 Quod autem in spinas cadens, hi sunt audientes, et à sollicitudinibus et divitiis et vo-

νθε τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνί-
γονται, καὶ οὐ τελειοφοροῦσι·

15 Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῆ, ἔτοι εἰ-
σιν οἴσιντες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ,
ἀκούσαντες τὸν λόγον, κατέχουσι,
καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπαμονῇ.

16 Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἀψας,
καλύπτει αὐτὸν σκεύει, ἢ ὑποκάτω
κλίνης τίθησιν· ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας
ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι
βλέπωσι τὸ φῶς.

17 Οὐ γὰρ ἔστι κρυπτόν ὃ οὐ
φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον,
ὃ οὐ γνωσθήσεται, καὶ εἰς φανερὸν
ἐλθῆ.

18 Βλέπετε ἐν αὐτῷ ἀκούσατε ὅς
γὰρ ἂν ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ
ὅς ἂν μὴ ἔχη, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν,
ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

19 Παρουγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν
ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ
οὐκ ἠδύναντο συνιπεῖν αὐτῷ διὰ
τὸν ἔχλον.

20 Καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, λε-
γόντων· Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀ-
δελφοὶ σου ἑστῆκασιν ἔξω ἰδεῖν σε
θέλοντες.

21 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε πρὸς
αὐτούς· Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί
μου, ἔτοι εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ
Θεοῦ ἀκούοντες, καὶ ποιοῦντες αὐ-
τὸν.

22 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμε-
ρῶν, καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς πλοῖον, καὶ
οἱ παθηταὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπε πρὸς
αὐτούς· Διέλθεμεν εἰς τὸ πέραν τῆς
λίμνης. Καὶ ἀντήθησαν.

23 Πλωσάντων δὲ αὐτῶν ἀφύπ-
νωσε· καὶ κατέβη καιλαψ ἀνέμου
εἰς τὴν λίμνην· καὶ συνεπληροῦντο,
καὶ ἐκινδύνεον.

24 Προσελθόντες δὲ διήγαγαν

luptatibus vitæ profecti suffi-
cantur, et non referunt frac-
tum.

15 Quod autem in pulchram
terram, hi sunt qui in corde
pulchro et bono, audientes ver-
bum retinent, et fructum se-
runt in patientia.

16 Nemo autem lucernam
accendens, operit eam vase,
aut subtus lectum ponit : sed
supra candelabrum ponit, ut
intranses aspiciant lumen.

17 Non enim est occultum
quod non manifestum fiet : nec
absconditum quod non cognos-
cetur, et in palam veniat.

18 Aspiciate ergo quomodo
auditis : Qui enim habet, dabi-
tur illi : et qui non habet, et
quod videtur habere, auferetur
ab illo.

19 Venerunt autem ad illum
mater et fratres ejus : et non
poterant contingere eum prop-
ter turbam.

20 Et nuntiatum est illi, di-
centibus : Mater tua et fratres
tui stant foris, videre te volen-
tes.

21 Ille autem respondens
dixit ad eos : Mater mea et
fratres mei, hi sunt verbum
Dei audientes, et facientes ip-
sum.

22 Et factum est in una die-
rum, et ipse ascendit in navi-
culam, et discipuli ejus : et ait
ad illos : Transeamus in ulte-
rius stagni. Et proveci sunt.

23 Navigantibus autem illis
sopitus est, et descendit pro-
cella venti in stagnum, et com-
plebantur, et periclitabantur.

24 Accedentes autem susci-

αὐτὸν, λέγοντες Ἐπιστάτα, τίς-τάτα, ἀπολλύμεθα. Ὁ δὲ ἔγχε-θεις ἐκτειμήσῃ ἐν ἀνίμῳ καὶ ἐν κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη.

25 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Πού ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν· Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα Ἰσὸς ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπατάσσει, καὶ ἐν ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηῶν, ἧτις ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς Γαλιλαίας.

27 Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ἐπήτησεν αὐτῷ ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχε δαμόνια ἐκ χρόνων ἰκανῶν, καὶ ἰμάτιον οὐκ ἐνεδύδυσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνημασίν.

28 Ἴδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀνακράξας, προσέειπεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε· Τί ἐμοὶ καὶ σοὶ Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μὴ με βασανίσῃς.

29 Παρήγγελλε γὰρ ἐνὶ πνεύματι ἐν ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις σινηρεῖσθαί αὐτὸν· καὶ ἰδεσμένῳ ἀλύσει καὶ πίδακι φυλασσόμενος, καὶ διαβήσων τὰ ὄσσμα, ἠλαίνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους.

30 Ἐπερώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Τί σοὶ ἐστὶν ὄνομα; Ὁ δὲ εἶπε· Λεγίων· ὅτι δαμόνια πολλά εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν.

31 Καὶ παρακάλεσεν αὐτὸν ἵνα μὴ ἐκταξῆται αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν.

32 Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἰκανῶν βοσκαμένων ἐν τῷ ἔρει· καὶ

taverunt eum, dicentes : Præceptor, præceptor, perimus. Ille autem excitatus objurgavit ventum et fluctuationem aquæ : et cessaverunt, et facta est tranquillitas.

25 Dixit autem illis : Ubi est fides vestra ? Timentes autem mirati sunt, dicentes ad invicem : Quisnam hic est, quia et ventis imperat et mari, et obediunt ei ?

26 Et navigaverunt ad regionem Gadarenorum, quæ est contra Galilæam.

27 Exeunti autem ipsi ad terram, occurrit illi vir quidam ex urbe, qui habebat dæmonia ex temporibus multis : et vestimento non induebatur, et in domo non manebat, sed in monumentis.

28 Videns vero Jesum, et exclamans, procidit illi, et voce magna dixit : Quid mihi et tibi, Jesu Fili Dei altissimi ? obsecro te, ne me torqueas.

29 Præcipiebat enim spiritui immundo exire ab homine : Multis enim temporibus arripiebat illum : et vinciebatur catenis et compedibus custoditus : et perrumpens vincula agitabatur à dæmonio in deserta.

30 Interrogavit autem illum Jesus dicens : Quod tibi est nomen ? is autem dixit : Legio ; quia dæmonia multa intraverunt in eum.

31 Et rogaverunt illum ut non imperaret illis in abyssum abire.

32 Erat autem ibi grex porcorum multorum pascentium in

παρακάλουν αὐτὸν ἵνα ἐκτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.

33 Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἀπέπνιγη.

34 Ἴδόντες δὲ αἱ βόσκητες τὸ γεγεννημένον, ἐφυγον· καὶ ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.

35 Ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀπ' ἧς τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἡμαρτωμένον καὶ σωφρονοῦντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν.

36 Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθεὶς.

37 Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γαδαρηνῶν ἀσελεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, ὑπέστρεψεν.

38 Ἐδίετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀπ' ἧς ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων·

39 Ἔπιστρεψε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέν σοι ὁ Θεός. Καὶ ἀπέλυσε καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.

41 Καὶ ἰδοὺ ἦλθον ἀνὴρ ὡς ὄνομα Ἰάσιρος, καὶ αὐτὸς ἀρχῶν τῆς συναγωγῆς ὑπήρχε, καὶ πρῶτος παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, παρακάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,

monte : et rogabant eum ut permitteret eis in illos ingredi : et permisit illis.

33 Exeuntia autem dæmonia ab homine intraverunt in porcos : et impetu abiit grex per præceps in stagnam : et suffocatus est.

34 Videntes autem pascentes factum, fugerunt : et abeuntes nunciaverunt in civitatem et in agros.

35 Exierunt autem videre factum, et venerunt ad Jesum, et invenerunt sedentem hominem à quo dæmonia exierant, vestitum ac sana mente ad pedes Jesu : et timuerunt.

36 Nunciaverunt autem illis et videntes, quomodo servatus esset dæmoniacus.

37 Et rogaverunt illum omnis multitudo circum regionis Gadarenorum, abire ab ipsis : quia timore magno tenebantur· ipse autem ascendens in navim, reversus est.

38 Rogavit autem illum vir à quo exierant dæmonia, esse cum eo : dimisit autem eum Jesus, dicens :

39 Redi in domum tuam, et narra quanta fecit tibi Deus. Et abiit per universam civitatem prædicans quanta fecisset illi Jesus.

40 Factum est autem in redire Jesum, excepit illum turba : erant enim omnes expectantes eum.

41 Et ecce venit vir, cui nomen Jairus, et ipse princeps synagogæ erat : et cadens ad pedes Jesu, rogabat eum intrare in domum suam.

42 Ὅτι θυγάτηρ μονογενῆς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὐτὴ ἀπέθνησκεν. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν, οἱ ὄχλοι σύνθρυγον αὐτόν.

43 Καὶ γυνὴ ἔσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἧτις εἰς λατροῦς προσανακλιώσασα ἔλεον τὸν βίον, οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' αἰδενὸς θεραπευθῆναι,

44 Προσελθοῦσα ἔκτισθεν, ἤψατο τοῦ κρησπέδου τοῦ ἑματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς·

45 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Τίς ὁ ἀλάμνος μου; Ἀγνοομένων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέγεις, τίς ὁ ἀλάμνος μου;

46 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἦψατό μου τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγνωνα δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ.

47 Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσπεσούσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἤψατο αὐτοῦ ἀπέγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἴαθη παραχρῆμα.

48 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Θάρσει θυγάτηρ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε, πορεύου εἰς εἰρήνην.

49 Ἔστι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἐρχεται τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων αὐτῷ· Ὅτι ἐθῆκας ἡ θυγάτηρ σου· μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον.

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας, ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων· Μὴ φοβοῦ· μένον πίστῳ, καὶ σωθήσεται.

51 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς, καὶ τὴν μητέρα.

42 Quia filia unigenita erat ei ut annorum duodecim. et hæc moriebatur. In vero ire ipsum, turbæ comprimebant eum.

43 Et mulier existens in fluxu sanguinis ab annis duodecim, quæ medicis impendens omnem vitam, non potuit ab ullo curari :

44 Accedens retro, tetigit fimbriam vestimenti ejus : et confestim stetit fluxus sanguinis ejus.

45 Et ait Jesus : Quis tangens me ? negantibus autem omnibus, dixit Petrus et qui cum illo : Præceptor, turbæ comprimunt te, et affligunt, et dicis : Quis tangens me ?

46 At Jesus dixit : Tetigit me aliquis : ego enim novi virtutem exeuntem de me.

47 Videns autem mulier quia non latuit, tremens venit, et adlabens ei, ob quam causam tetigerit eum, indicavit illi coram omni populo, et quemadmodum sanata sit confestim.

48 Ipse autem dixit ei : Confide filia : fides tua servavit te : vade in pace.

49 Adhuc autem illo loquente, venit quidam à príncipe synagogæ, dicens ei : Quia mortua est filia tua, ne vexa magistrum.

50 At Jesus audiens respondit illi, dicens : Ne time : tantum crede, et servabitur.

51 Ingressus autem in domum, non permisit intrare neminem si non Petrum et Jacobum et Joannem, et patrem puellæ, et matrem.

52 Ἐκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτηντο αὐτήν. Ὁ δὲ εἶπε· Μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.

53 Καὶ καταγέλων αὐτοῦ, εἶδότες ὅτι ἀπέθανεν.

54 Αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε, λέγων· Ἡ παῖς, ἐγείρου.

55 Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ διώταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν.

56 Καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

Κεφ. 9. 9.

1 **Σ**Υγκαλεσάμενος δὲ πρὸς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν·

2 Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας.

3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Μηδὲν αἰερετε εἰς τὴν ὁδὸν, μήτε βλάβους, μήτε πέτραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν.

4 Καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθῃτε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε.

5 Καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ τὸν κοινωτόν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποσινάξατε, εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς.

6 Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας, εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

7 Ἦκουσε δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα ὑπ' αὐτοῦ πάντα, καὶ διηπίρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπὸ

52 Flebant autem omnes, et plangebant illam. Ille autem dixit : Ne flete : non est mortua, sed dormit.

53 Et deridebant eum, scientes quod mortua esset.

54 Ipse autem ejiciens foras omnes, et tenens manum ejus, clamavit, dicens : Puella, surge.

55 Et reversus est spiritus ejus, et surrexit continuo : et ordinavit illi dari manducare.

56 Et stupuerunt parentes ejus : ille autem præcepit illis nemini dicere factum.

CAPUT IX.

1 **C**ONVOCANS autem duo decim discipulos suos, dedit illis virtutem et potestatem super omnia dæmonia, et languores curare.

2 Et misit illos prædicare regnum Dei, et sanare infirmos.

3 Et ait ad illos : Nihil tuleritis in via, neque pecuniam, neque panem, neque baculos, neque argentum, neque singuli duas tunicas habere.

4 Et in quamcumque domum intraveritis, ibi manete, et inde exite.

5 Et quicumque non receperint vos, exeuntes de civitate illa, etiam pulverem à pedibus vestris excutite in testimonium supra illos.

6 Egressi autem perambulabant per vicus, evangelizantes et curantes ubique.

7 Audivit autem Herodes Tetrarcha facta ab eo omnia, et hæsitabat, propter dici à

, ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ
iv.

Ἰσὸς τινων δέ, ὅτι Ἡλίας
·νη· ἄλλων δέ, ὅτι προφήτης
ς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.

9 Καὶ εἶπεν Ἡρώδης· Ἰωάν-
νην ἐγὼ ἀποκεφάλισα, τίς δὲ ἐστὶν
ἴστος, περὶ ᾧ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα ;
Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀ-
πίστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα
ἐποίησαν· καὶ παραλαβὼν αὐτούς,
ἰσπεχώρησε κατ' ἴδιαν εἰς τόπον
ἐρημον πόλεως καλουμένης Βηθ-
σαϊδά.

11 Οἱ δὲ ὄχλοι γινόντες, ἠκο-
λούθησαν αὐτῷ· καὶ ὀξέμενος αὐ-
τούς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασι-
λείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χρεῖαν
ἔχοντας θεραπεύει ἰάτω.

12 Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν
προσελθόντες δὲ οἱ ὀνόδικα εἶπον
αὐτῷ· Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα
ἀπελθόντες εἰς τὰς κίχλην κώμας καὶ
τοὺς ἀγροὺς, καταλύσωσι, καὶ ἐυ-
ρωσιν ἐπιστισμόν· ὅτι ὧδε ἐν ἐρή-
μῳ τόπῳ ἐσμέν.

13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Δότε
αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Οἱ δὲ εἶπον·
Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι
καὶ δύο ἰχθύες, εἰ μήτι κορευθέντες
ἡμεῖς ἀγορεύσωμεν εἰς πάντα τὸν
λαὸν τοῦτον βρώματα.

14 Ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεν-
τακισχίλιοι, εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μα-
θητὰς αὐτοῦ· Κατακλίνατε αὐτούς
κλισίας ἀνὰ πενήκοντα.

15 Καὶ ἐποίησαν ἴτω, καὶ κα-
τέκλιναν ἅπαντας.

16 Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους,
καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναθλέψας
εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησεν αὐτούς,

quibusdam, quia Joannes sur-
rexit à mortuis.

8 A quibusdam vero, quia
Elias apparuit : aliis autem,
quia propheta unus antiquorum
resurrexit.

9 Et ait Herodes : Joannem
ego decollavi, quis autem est
iste, de quo ego audio talia ? et
quærebant videre eum.

10 Et reversi Apostoli nar-
raverunt illi quæcumque fece-
runt : et assumens illos, seces-
sit seorsum in locum desertum
urbis vocatæ Bethsaidæ.

11 At turbæ cognoscentes
sequutæ sunt illum, et excipi-
ens eos, loquebatur illis de
regno Dei, et opus habentes
cura sanabat.

12 At dies cœperat incli-
nare ; accedentes autem duo-
decim, dixerunt illi : Dimitte
turbam, ut abeuntes in qui in
circuitu vicos et agros, diver-
tant, et inveniant cibarium :
quia hic in deserto loco sumus.

13 Ait autem ad illos : Date
illis vos manducare. Illi autem
dixerunt : Non sunt nobis plus
quam quinque panes, et duo
pisces, si non quid euntes nos
emamus in omnem populum
hunc escas.

14 Erant enim fere viri
quinque mille : ait autem ad
discipulos suos : Facite discum-
bere illos discumbitus per quin-
quagenos.

15 Et fecerunt ita : et dis-
cumbere fecerunt omnes.

16 Accipiens autem quinque
panes, et duos pisces, respici-
ens in cælum, benedixit illis

καὶ κατέκλεισε, καὶ εἰδίδου τοῖς μαθηταῖς παρατιθέναι τῷ ἔχλῳ.

17 Καὶ ἔφαγον, καὶ ἔχορτάσθησαν πάντες· καὶ ἤρθη τὸ περισσῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων, κόφινος δῶδεκα.

18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμύνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτοῦ, λέγων· Τίνα με λέγουσιν οἱ ἔχλοι εἶναι;

19 Οἱ δὲ ἀπακριβόντες, εἶπον· Ἰωάννη τὸν βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ, Ἡλίου· ἄλλοι δὲ, ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.

20 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀπακριβὸς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε· Τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ.

21 Ὁ δὲ ἐπιτιμῆσας αὐτοῖς, παρήγγειλε μηδενὶ εἰπεῖν τοῦτο,

22 Εἰπὼν· Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἠγερθῆναι.

23 Ἐλεγε δὲ πρὸς πάντας· Εἴ τις θέλει δεῖξαι μοι εἰσεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράσῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολουθήσει μοι.

24 Ὅς γὰρ ἂν δεῖλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σώσει, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, ζῆτος σώσει αὐτήν.

25 Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας, ἢ ζημιωθείς;

26 Ὅς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμούς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται.

et fregit, et dedit discipulis, apponere turbæ.

17 Et manducaverunt, et saturati sunt omnes : et sublatum est abundans illis fragmentorum cophini duodecim.

18 Et factum est in esse ipsum orantem solitarie, simul erant ei discipuli, et interrogavit illos, dicens : Quem me dicunt turbæ esse ?

19 Illi autem respondentes, dixerunt : Joannem Baptistam· alii autem Eliam : alii vero, quia propheta quidam antiquorum resurrexit.

20 Dixit autem illis : Vos autem quem me dicitis esse ? respondens autem Petrus, dixit : Christum Dei.

21 Ille autem increpans illos, præcepit nemini dicere hoc,

22 Dicens : quia oportet filium hominis multa pati, et reprobari à senioribus et principibus sacerdotum, et Scribis, et occidi, et tertia die resurgere

23 Dicebat autem ad omnes Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, et tollat crucem suam quotidie, et sequatur me.

24 Qui enim voluerit animam suam servare, perdet illam : qui autem perdiderit animam suam propter me, hic servabit illam.

25 Quid enim proficit homo lucratus mundum universum, seipsum autem perdens, aut damno affectus ?

26 Qui enim erubuerit me et meos sermones, hunc filius hominis erubescet, quum vene-

ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων.

27 Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσὶ τινες τῶν ὧδε ἐστηκότων, οἳ οὐ μὴ γέσονται θανάτου, ἕως ἃν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὥσει ἡμέραι ὀκτώ, καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰακώβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύχασθαι.

29 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχασθαι αὐτὸν, τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἵματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἕκαστράπτων.

30 Καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἡλίας,

31 Οἱ ὁρθέτερες ἐν δόξῃ, ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἔμελλε πληροῦν ἐν Ἱερουσαλὴμ.

32 Ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὑπνω· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ.

33 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Ἐπιστάτα, καλὸν ἐστὶν ἡμῶς ὡς εἶναι καὶ ποιήσομεν σκηναὶς τρεῖς, μίαν σ.ι. καὶ Μωσῆϊ μίαν, καὶ μίαν Ἡλίας· μὴ εἰδὼς ὃ λέγει.

34 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο νεφέλη, καὶ ὁπισκίασεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκκλινοὺς εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην.

35 Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, αὐτῷ ἀκούετε.

36 Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν, εὐρέθη ὁ Ἰησοῦς μόνος· καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἑξήναις ταῖς ἡμέραις ἐπὶ ἃν ἔπαράκασι.

rit in gloria sua et Patris, et sanctorum angelorum.

27 Dico autem vobis vere, Sunt aliqui hic stantium, qui non gustabunt mortem, donec videant regnum Dei.

28 Factum est autem post verba hæc fere dies octo, et assumens Petrum et Joannem et Jacobum, ascendit in montem orare.

29 Et facta est in orando ipsum facies vultus ejus altera, et vestitus ejus albus refulgens.

30 Et ecce viri duo colloquebantur illi, qui erant Moses et Elias :

31 Qui visi in gloria, dicebant exitum ejus, quem futurus erat implere in Hierusalem.

32 At Petrus et qui cum illo erant gravati somno : evigilantes autem viderunt gloriam ejus, et duos viros simul stantes illi.

33 Et factum est in discedere ipsos ab illo, ait Petrus ad Jesum : Præceptor, pulchrum est nos hic esse : et faciamus tabernacula tria, unum tibi, et Mosi unum, et unum Eliæ, non sciens quid diceret.

34 Hæc autem illo dicente, facta est nubes, et obumbravit eos : timuerunt autem in illos intrare in nubem.

35 Et vox facta est de nube, dicens : Hic est filius meus dilectus, ipsum audite.

36 Et in fieri vocem, inventus est Jesus solus : et ipsi tacuerunt, et nemini enuntiaverunt in illis diebus nihil eorum quæ viderant.

37 Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἕκτη ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, συνήτησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς.

38 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησε, λέγων· Διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψον ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενὴς ἐστὶ μοι·

39 Καὶ ἰδοὺ, πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν, καὶ ἐξαιρῆς κρᾶζει, καὶ σαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ, συντρίβων αὐτὸν·

40 Καὶ ἐδεδήθη τῶν μαθητῶν σου, ἵνα ἐκβάλλωσιν αὐτὸ, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.

41 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ὡ γενεὰ ἀπίστος καὶ διστραμμένη, ἕως ποῦτε ἔσσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνεξομαι ὑμῶν; προσάγαγε ὡς τὸν υἱόν σου.

42 Ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, ἐξήρξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον, καὶ συνσπάραξεν· ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἴωσατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ.

43 Ἐξεπλήρσθησαν δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ. Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.

44 Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.

45 Οἱ δὲ ἠγγύον τὸ βῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἰσθῶνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ βήματος τούτου.

46 Εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν

47 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν δια-

37 Factum est autem in sequenti die, descendantibus illis de monte, occurrit illi turba multa.

38 Et ecce vir de turba exclamavit dicens : Magister, obsecro te, respice in filium meum, quia unigenitus est mihi :

39 Et ecce spiritus apprehendit eum, et subito clamat, et discerpit eum cum spuma, et vix descendit ab ipso, conterens eum.

40 Et rogavi discipulos tuos, ut ejicerent illum, et non poterunt.

41 Respondens autem Jesus, dixit : O generatio infidelis, et perversa, usquequo ero apud vos, et partiar vos ? adduc huc filium tuum.

42 Adhuc autem accedente eo, laceravit illum dæmonium, et dissipavit : increpavit autem Jesus spiritum immundum, et sanavit puerum, et reddidit illum patri ejus.

43 Stupebant autem omnes in magnitudine Dei. Omnibus autem mirantibus in omnibus quæ faciebat Jesus, dixit ad discipulos suos :

44 Ponite vos in aures vestras sermones istos : nam filius hominis futurus est tradi in manus hominum.

45 Illi autem ignorabant verbum istud, et erat occultum ab ipsis, ut non sentirent illud : et timebant interrogare eum de verbo hoc.

46 Intravit autem ratiocinatio in eos, quis esset major eorum.

47 At Jesus videns ratioci-

λογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, λαβόμενος παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτοῦ,

43 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅς δὲ ἀνδρὶ δέξεται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὅς ἐάν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, ἵστος ἔσται μέγας.

49 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν· Ἐπιστάτα, εἰδομένῃ τινι ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα τὰ δαιμόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν.

50 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Μὴ κωλύετε· ὅς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἔστιν.

51 Ἐγένετο δὲ τῶν συμπληρουσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ,

52 Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ· καὶ πορευθέντες εἰσήλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν, ὥστε ἐτοιμάσαι αὐτῷ.

53 Καὶ οὐκ ἴδξαντο αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ.

54 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰακώβος καὶ Ἰωάννης εἶπον· Κύριε, θέλεις εἰπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῦσαι αὐτοὺς, ὡς καὶ Ἡλίας ἐποίησεν;

55 Στραφείς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν· Οὐδὲ οἶδατε οὐοῦ πνεύματός ἐστε ὑμεῖς·

56 Ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

57 Ἐγένετο δὲ πορευομένων αὐ-

nationem cordis illorum, assumens puerum, statuit illum secus se :

48 Et ait illis : Quicumque susceperit istum puerum in nomine meo, me recipit : et quicumque me receperit, recipit mittentem me : qui enim minor in omnibus vobis existens, hic erit magnus.

49 Respondens autem Joannes, dixit : Præceptor, vidi-mus quendam in nomine tuo ejicientem dæmonia, et prohibuimus eum, quia non sequitur nobiscum.

50 Et ait ad illum Jesus : Ne prohibete : qui enim non est adversus nos, pro nobis est.

51 Factum est autem in compleri dies assumptionis ejus, et ipse faciem suam firmavit ire in Hierusalem :

52 Et misit nuncios ante conspectum suum : et euntes intraverunt in vicum Samaritanorum, ut pararent illi.

53 Et non receperunt eum, quia facies ejus erat iens in Hierusalem.

54 Videntes autem discipuli ejus Jacobus et Joannes, dixerunt : Domine, vis dicamus ignem descendere de cælo, et consumere illos, ut et Elias fecit ?

55 Conversus autem increpavit illos, et dixit : Non scitis cujus spiritus estis vos.

56 Nam filius hominis non venit animas hominum perdere, sed salvare. Et abierunt in alium vicum.

57 Factum est autem ambu-

των ἐν τῇ ὁδῷ, εἶπε τις πρὸς αὐτόν· Ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ, Κύριε.

58 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσκει· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει τοῦ τὴν κεφαλὴν κλίνειν.

59 Εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον· Ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ εἶπε· Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα μου.

60 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ζωντανῶν νεκροῦς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

61 Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος· Ἀκολουθήσω σοι, Κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου.

62 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς· Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὐθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. ι. 10.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον ἃ ἐμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι.

2 Ἐλεγεν ἔν πρὸς αὐτοῖς· Ὁ μὲν περισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε ἔν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

3 Ὑπάγετε· ἰδὲ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων.

4 Μὴ βαστάξετε βαλάντιον, μὴ κήραν, μηδὲ ὑποδήματα· καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε.

lantibus illis in via, dixit quidam ad illum : Sequar te quocumque abieres, Domine.

58 Et dixit illi Jesus : Vulpes foveas habent, et volucres caeli nidos : verum filius hominis non habet ubi caput reclinet.

59 Ait autem ad alterum : Sequere me. Ille autem dixit : Domine, permitte mihi abeundi primum sepelire patrem meum.

60 Dixit autem ei Jesus : Sine mortuos sepelire suos mortuos : tu autem abiens annuncia regnum Dei.

61 Ait autem et alter : Sequar te, Domine : primum autem permitte mihi renuntiare his qui ad domum meam.

62 Ait autem ad illum Jesus : Nemo immittens manum suam ad aratrum, et respiciens in quæ retro, aptus est ad regnum Dei.

CAPUT X.

1 POST autem hæc designavit Dominus et alios septuaginta, et misit illos per binos ante faciem suam, in omnem civitatem et locum quo futurus erat ipse venire.

2 Dicebat igitur ad illos : Ipsa quidem messis multa, at operarii pauci : rogate ergo dominum messis, ut emittat operarios in messem suam.

3 Ite, ecce ego mitto vos sicut agnos in medio luporum.

4 Ne portate marsupium, non peram, neque calceamenta : et neminem per viam salutaveritis.

5 Εἰς τὴν δ' ἂν οἰκίαν εἰσέλθησθε, πρῶτον λέγετε· Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ·

6 Καὶ εἰάν μὲν ἦ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει.

7 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθιόντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιός γάρ ἐστι ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστί. Μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν.

8 Καὶ εἰς τὴν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθησθε, καὶ δεχόντων ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν,

9 Καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς· Ἕγγυρον ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

10 Εἰς τὴν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθησθε, καὶ μὴ δεχόντων ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς, εἰπατε·

11 Καὶ τὸν κοπιόρον τὸν κολληθῆντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν, ἀπομασσίμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

12 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνοκτότερον ἔσται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

13 Οὐαὶ σοὶ Χοραζὶν, οὐαὶ σοὶ Βηθσαιδᾶ, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σακκῷ, καὶ σποδῷ καθήμεναι μετάνησαν.

14 Πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνοκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν.

15 Καὶ σὺ Καπερναοὺμ ἡ ὡς τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα, ἕως ἄδου καταβιβασθήσῃ.

16 Ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμὲ ἀκροῖ· ὁ δὲ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ

5 In quamcumque domum intraveritis, primum dicite : Pax domui huic.

6 Et si quidem fuerit ibi filius pacis, requiescet super illum pax vestra : si vero non, ad vos revertetur.

7 In eadem autem domo manete, edentes et bibentes quæ apud illos : dignus enim operarius mercede sua est. ne transite de domo in domum.

8 Et in quamcumque civitatem intraveritis, et susceperit vos, manducate opposita vobis.

9 Et curate qui in illa infirmos, et dicite illis : Appropinquavit in vos regnum Dei.

10 In quamcumque autem civitatem intraveritis, et non susceperint vos, exeuntes in plateas ejus, dicite :

11 Etiam pulverem adhærentem nobis de civitate vestra, abstergimus vobis : tamen hoc scitote, quia appropinquavit super vos regnum Dei.

12 Dico autem vobis, quia Sodomis in die illa remissius erit, quam civitati illi.

13 Væ tibi Chorazin, væ tibi Bethsaida : quia si in Tyro et Sidone factæ fuissent virtutes quæ factæ in vobis, olim utique in cilicio et cinere sedentes penitissent.

14 Veruntamen Tyro et Sidoni remissius erit in judicio quam vobis.

15 Et tu Capernaum usque ad cælum exaltata, usque ad infernum demergeris.

16 Audiens vos, me audit et speruens vos, me spernit

ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς, λέγοντες· Κύρις, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσονται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματι σου.

18 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πρὸς ἄνω.

19 Ἴδοὺ δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφιδων καὶ σκορπιῶν, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἔχθρου, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ.

20 Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῶν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

21 Ἐν αὐτῇ ᾗ ὥρα ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· Ἐξομολογοῦμαι σοι πάτερ, Κύρις τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνεσῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἡμεροσθῆν σου.

22 Καὶ στραφείς πρὸς τοὺς μαθητάς, εἶπε· Πάντα παρεδόθη μοι ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου· καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστίν ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ· καὶ τίς ἐστίν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ὃ ἐὰν βούλωται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

23 Καὶ στραφείς πρὸς τοὺς μαθητάς, κατ' ἰδίαν εἶπε· Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε.

24 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφήται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

25 Καὶ ἰδοὺ, νομικὸς τις ἀνέστη,

at me spernens, spernit mittentem me.

17 Reversi sunt autem septuaginta cum gaudio, dicentes: Domine, etiam dæmonia subjiiciuntur nobis in nomine tuo.

18 Ait autem illis: Videbam Satanam sicut fulgur de cælo cadentem.

19 Ecce do vobis potestatem calcandi supra serpentes et scorpiones, et super omnem virtutem inimici: et nihil vobis nocebit.

20 Veruntamen in hoc ne gaudete, quia spiritus vobis subjiiciuntur: gaudete autem magis quod nomina vestra scripta sunt in cælis.

21 In ipsa hora exultavit spiritu Jesus, et dixit: Confiteor tibi Pater, Domine cæli et terræ, quod abscondisti hæc à sapientibus et prudentibus, et revelasti ea parvulis: etiam Pater, quoniam sic factum est beneplacitum ante te.

22 Omnia mihi tradita sunt à Patre meo: et nemo scit quis sit Filius, si non Pater: et quis sit Pater, si non Filius, et cui voluerit Filius revelare.

23 Et conversus ad discipulos, privatim dixit: Beati oculi videntes quæ videtis.

24 Dico enim vobis, quod multi Prophetæ et reges voluerunt videre quæ vos videtis, et non viderunt: et audire quæ auditis, et non audierunt.

25 Et ecce Legisperitus qui-

ἐκπεριάζων αὐτὸν, καὶ λέγων· Διδάσκαλε, εἰ ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

26 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐν τῷ νόμῳ εἰ γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις;

27 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεὸν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ ὡς σεαυτὸν.

28 Εἶπε δὲ αὐτῷ· Ὁρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίη, καὶ ζήσῃ.

29 Ὁ δὲ θέλων δικαιῶν ἑαυτὸν, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Καὶ τίς ἐστὶ μου πλησίον;

30 Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄνθρωπός τις κατέβαινον ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὼ, καὶ λησταῖς περιέπεσον· οἱ καὶ ἐδύσαντες αὐτὸν, καὶ ἀλλοτῶς ἐκιδόντες, ἀπέστηλον, ἀφέντες ἡμιζώνην τυγχάνοντα.

31 Κατὰ συγκυρίαν δὲ ὁ ἱερεὺς τις κατέβαινον ἐν τῇ ὁδῷ ἐπιείνη, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἀντιπαρήλθεν.

32 Ὁμοίως δὲ καὶ λευΐτης, γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν, ἀντιπαρήλθε.

33 Σαμαρείτης δὲ τις ἐδύων, ἦλθε κατ' αὐτόν, καὶ ἰδὼν αὐτόν, ἰσπλαγχνίσθη.

34 Καὶ προσελθὼν κατέθηκε ἐπὶ τραύματα αὐτοῦ, ἐκχέων ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιθέσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτήνος, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐκαμελήθη αὐτοῦ·

35 Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν, ἐπελάων δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐπισμε-

dam surrexit, tentans illum, et dicens: Magister, quid faciens vitam æternam possidebo?

26 Ille autem dixit ad eum: in Lege quid scriptum est? quomodo legis?

27 Ille autem respondens dixit: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex tota fortitudine tua, et ex omni cogitatione tua, et proximum tuum sicut teipsum.

28 Dixit autem illi: Recte respondisti: hoc fac, et vives

29 Ille autem volens justificare seipsum, dixit ad Jesum: Et quis est meus proximus?

30 Suscipiens autem Jesus, dixit: Homo quidam descendebat ab Hierusalem in Jericho, et in latrones incidit: qui etiam exuentes eum, et plagas imponentes, abierunt, relinquentes semivivum existentem.

31 Secundum sortem autem sacerdos quidam descendit in via illa, et videns illum, præterivit.

32 Similiter autem et Levita, factus secundum locum, veniens et videns, pertransiit.

33 Samaritanus autem quidam iter faciens, venit secus eum, et videns eum, visceribus commotus est.

34 Et accedens alligavit vulnera ejus, infundens oleum et vinum: ascendere faciens autem illum in proprium jumentum, duxit in diversorium, et curam egit ejus.

35 Et in crastinum exiens, ejiciens duos denarios dedit tabernario, et ait illi: Curam

λήθησι αὐτοῦ, καὶ ὁ, εἰ ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέγχεσθαί με, ἀποδώσω σοι.

36 Τίς ἐν τούτων τῶν τριῶν δοκεῖ σοι πλησίον γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λατράς ;

37 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. Ἐἶπεν ἐν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πορεύου, καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.

38 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτούς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνὴ δὲ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπέδεξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

39 Καὶ ἤϊδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ.

40 Ἡ δὲ Μάρθα περισσῶτα περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστάσα δὲ εἶπε· Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μόνην με κατέλιπε διακονεῖν ; εἰπὼν ἐν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.

41 Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς, καὶ τυρβάλλῃ περὶ πολλὰ.

42 Ἐνὸς δὲ ἐστὶ χρεία· Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἣτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

Κεφ. ια'. 11.

1 **Κ**Αὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπὲν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· Κύριε, δίδαξόν ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.

2 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ὅταν προσεύχησθε, λέγετε· Πάτερ ἡμῶν ὁ

habe illius : et quodcumque adinsumpseris, ego in redire me reddam tibi.

36 Quis igitur horum trium videtur tibi proximus fuisse incidendis in latrones ?

37 Ille autem dixit : Faciens misericordiam cum illo. ait ergo illi Jesus : Vade, et tu fac similiter.

38 Factum est autem in ire eos, et ipse intravit in vicum quendam : mulier autem quædam nomine Martha excepit illum in domum suam.

39 Et huic erat soror vocata Maria, quæ etiam sedens secus pedes Jesu, audiebat verbum illius.

40 At Martha distrahebatur circa multum ministerium. stans autem ait : Domine, non curæ est tibi quod soror mea solam me reliquit ministrare ? dic ergo illi mihi simul suscipiat.

41 Respondens autem dixit illi Jesus : Martha, Martha, sollicita es, et turbaris circa multa.

42 Unius vero est usus. Maria autem bonam partem elegit, quæ non auferetur ab ea

CAPUT XI.

1 **Ε**T factum est in esse ipsum in loco quodam orantem, ut cessavit, dixit quidam discipulorum ejus ad eum. Domine, doce nos orare, sicut et Joannes docuit discipulos suos.

2 Ait autem illis : Quum oratis, dicite : Pater noster qui

ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀγιασθήτω τὸ ὄνομα σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημα σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

3 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν.

4 Καὶ ἄφεσ ἡμῖν τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν· καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ ὀρεῖλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

5 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου, καὶ εἶπῃ αὐτῷ· Φίλε, χρησόν μοι τρεῖς ἄρτους,

6 Ἐπειδὴ φίλος μου παραγένητο ἐξ οδοῦ πρὸς με, καὶ οὐκ ἔχω ὁ παρῆσσω αὐτῷ·

7 Κακίστος ἐσὼθεν ἀποκριθεὶς εἶπῃ· Μὴ μοι κόπους πάραρχε· ἦδη ἡ θύρα κλεισθεῖσα, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναι σοι.

8 Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς, διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, διὰ γὰρ τὴν ἀπειθεῖαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρήζει.

9 Καὶ γὰρ ὑμῖν λέγω· Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· Ζητεῖτε, καὶ εὕρησθε· κρούετε, καὶ ἀνογήσεται ὑμῖν.

10 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνογήσεται.

11 Τίνα δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσῃ ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ καὶ ἰχθῦν, μὴ ἀντιἰχθῆος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ;

12 Ἡ καὶ εἰ ἀναιτήσῃ ὄνον, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον;

13 Εἰ ἔν ὑμῶν πονηροὶ ὑπάρ-

in caelis, sanctificetur nomen tuum : adveniat regnum tuum : fiat voluntas tua, sicut in caelo et in terra.

3 Panem nostrum quotidianum da nobis juxta diem.

4 Et dimitte nobis peccata nostra, et enim ipsi dimittimus omni debenti nobis : et ne inducas nos in tentationem, sed libera nos à malo.

5 Et ait ad illos : Quis ex vobis habebit amicum, et ibit ad illum media nocte, et dicet illi : Amice, commoda mihi tres panes :

6 Quoniam amicus meus venit de via ad me, et non habeo quod apponam ei.

7 Et ille deintus respondens dicat : Ne mihi molestias exhibe : jam ostium clausum est, et pueri mei mecum in cubili sunt : non possum surgens dare tibi.

8 Dico vobis, si et non dederit ei surgens propter esse illius amicum, propter improbitatem ejus excitatus dabit illi quotquot habet opus.

9 Et ego vobis dico : Petite, et dabitur vobis : quærite, et invenietis : pulsate, et aperietur vobis.

10 Omnis enim petens accipit, et quærens invenit, et pulsanti aperietur.

11 Quem autem vestrum patrem petet filius panem, num lapidem dabit illi ? si et piscem, num pro pisce serpentem dabit illi ?

12 Aut et si petierit ovum num dabit illi scorpionem ?

13 Si ergo vos mali subsis-

χοιτες, αλλατε αγαθα δαματα δι-
δουαι τοις τεκνοις υμων, ποσω μαλ-
λον ο πατηρ ο εξ ουρανου δωσει
πνευμα αγιον τοις αιτουσιν αυτον ;

14 Και ην εκβαλλων δαμονιον,
και αυτω ην κωφον· εγενετο δε του
δαμονιου εξαλλουτος, ελαλησεν ο
κωφωσ· και εθαυμασαν οι εχθλοι.

15 Τινεσ δε εξ αυτων ειπον· 'Εν
Βεελζεβουλ αρχοντι τιν δαμονιων
εκβαλλει τα δαμνια·

16 'Εσπειρι δε περιζωντες, ση-
μαειν παρ' αυτου εζητουν εξ ουρα-
νου.

17 Αυτοις δε εδωκε αυτων τα
διανοηματα, ειπεν αυτοις· Πασα
βασιλεια εφ' εαυτην διαμερισθεισα
ερημαυται, και οικωσ επι οικον τιε-
ται.

18 Ει δε κ' ο σατανασ εφ' εαυ-
τον διαμερισθη, πως σταθησεται η
βασιλεια αυτου ; ου λεγετε, εν
Βεελζεβουλ εκβαλλειν με τα δαι-
μονια,

19 Ει δε εγω εν Βεελζεβουλ
εκβαλλω τα δαμνια, οι υιοι υμων
εν τινι εκβαλλουσι ; δια τουτο
κριται υμων αυτοι εσονται.

20 Ει δε εν δακτυλω Θεου εκ-
βαλλω τα δαμνια, αρα εφθασεν
εφ' υμασ η βασιλεια του Θεου.

21 'Οταν ο ισχυρωσ καθωπλισ-
μενοσ φυλασση την εαυτου αιλην,
εν ειρηνη εστι τα υπαρχοντα αυτω.

22 'Εταν δε ο ισχυροτεροσ αυ-
του επελθων νικηση αυτον, την κα-
νοπλιαν αυτου αρει, εφ' η εσποι-
θει, και τα σκυλα αυτου διαδιω-
σιν.

23 'Ο μη ων μετ' εμου, κατ'
εμου εστι· κ' ο μη συνάγων μετ'
εμου, σκοπιζει.

24 'Οταν το ακαθαρτον πνευμα

tentes, nostis bona dona dare
filiis vestris, quanto magis Pater
de caelo dabit Spiritum sanctum
petentibus se ?

14 Et erat ejiciens daemoni-
um, et illud erat mutum. Fac-
tum est autem daemonio egres-
so, loquutus est mutus : et ad-
miratae sunt turbae.

15 Quidam autem ex eis
dixerunt : in Beelzebul prin-
cipe daemoniorum ejicit daemo-
nia.

16 Alii autem tentantes, sig-
num ab eo quarebant de caelo

17 Ipse autem videns cogi-
tationes eorum, dixit eis : Om-
ne regnum in seipsum divisum
desolatur, et domus supra do-
mum cadit.

18 Si autem et Satanas in
seipsum divisus est, quomodo
stabit regnum ejus ? quia dicitis
in Beelzebul ejicere me
daemonia.

19 Si autem ego in Beelze-
bul ejicio daemonia, filii vestri
in quo ejiciunt ? propter hoc
judices vestri ipsi erunt.

20 Si autem in digito Dei
ejicio daemonia, profecto per-
venit in vos regnum Dei.

21 Quum fortis armatus cus-
todit suum atrium, in pace sunt
obtingentia ipsius.

22 Postquam autem fortior
eo superveniens vicerit eum,
omnem armaturam ejus tollit,
in quia confidebat, et spolia
ejus distribuit.

23 Non existens cum me,
contra me est : et non colli-
gens cum me, dispergit.

24 Quum immundus spiritus

ἔξῃλη ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνθρώπων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὐρίσκον, λέγει· Ἵπποστρέφω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἔξῃληθον.

25 Καὶ ἔλθον εὐρίσκει σσαρμάνον καὶ κκοσμημένον.

26 Τότε κκορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἑπτὰ ἑτέρα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσδρόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἄσχητα τῷ ἀνθρώπῳ ἑσπίου χείρωνα τῶν πρώτων.

27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπαρσά τις γυνὴ φωνῆν ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπεν αὐτῷ· Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστῶι ἔς ἰθήλας.

28 Αὐτὸς δὲ εἶπε· Μενούργο μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ φυλάσσοντες αὐτόν.

29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροισμένων ἤρξατο λέγειν· Ἡ γενεὰ αὕτη πονηρὰ ἐστὶ· σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.

30 Καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς σημεῖον τοῖς Νινευίταις, ἔτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ.

31 Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν ἐσρατῶν τῆς γῆς ἀκούσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος· καὶ ἰδοὺ, πλείον Σολομῶνος ᾧδε.

32 Ἄνδρες Νινευί ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινουσὶν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ, πλείον Ἰωνᾶ ᾧδε.

33 Οὐδεὶς δὲ λύχρον ἄφας, εἰς

K

exierit ab homine, perambulavit per inaquosa loca, quærens requiem : et non invenient, dicit : Revetar in domum meam, unde exivi.

25 Et veniens, invenit scopis versam et ornatam.

26 Tunc vadit et assumit septem alios spiritus nequiores seipso, et ingressi habitant ibi : et fiunt novissima hominis illius pejora prioribus.

27 Factum est autem, in dicere ipsum hæc, extollens quædam mulier vocem ex turba, dixit illi : Beatus uterus qui gestavit te, et ubera quæ suxisti.

28 Ille autem dixit : Quinimo beati audientes verbum Dei, et custodientes illud.

29 At turbis congregatis, cœpit dicere : Generatio hæc mala est : signum quærit, et signum non dabitur ei, si non signum Jonæ prophetæ.

30 Sicut enim factus est Jonas signum Ninivitis, ita erit et Filius hominis generationi isti.

31 Regina Austri excitabitur in iudicio cum viris generationis hujus, et condemnabit illos : quia venit à terminis terræ audire sapientiam Solomonis : et ecce plus Solomone hic.

32 Viri Ninivitis resurgent in iudicio cum generatione hac, et condemnabunt illam : quia pœnitentiam egerunt ad proclamationem Jonæ : et ecce plus Jona hic.

33 Nemo autem lucernam

κρυπτήν τίθησιν, οὐ δὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι εἰς φάγγος βλέπωσιν.

34 Ὁ λύχνος τοῦ σώματος ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ἔταν ἔν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ἦ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· ἐπὰν δὲ σκονηρὸς ἦ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.

35 Σκότει ἐν μὴ εἰς τὸ φῶς τὸ ἐν σοί, σκότος ἐστίν·

36 Εἰ ἔν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινόν, ἔσαι φωτεινὸν ὅλον, ὡς ἔταν ὁ λύχνος εἰς ἀστραπὴν φωτίζῃ σε.

37 Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἤρῳτα αὐτὸν φαρισαῖος τις ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ. Εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσον.

38 Ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐθαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀριστοῦ.

39 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν· Νῦν ὑμεῖς οἱ φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε· τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας.

40 Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν, καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε;

41 Πλὴν τὰ ἐνόησα ὁδοὶ ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ, πάντα καθαρὰ ὑμῶν ἔσται.

42 Ἄλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς φαρισαῖοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύσασον καὶ τὸ πηγανόν καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε εἰς τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ· ταῦτα ἔδοξε ποιῆσαι, κακείνα μὴ ἀφιέναι.

43 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς φαρισαῖοις, ὅτι ἀγαπᾶτε εἰς τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς.

accendens in abscondito ponit, neque sub modio, sed supra candelabrum, ut ingredientes lumen videant.

34 Lucerna corporis est oculus: quum ergo oculus tuus simplex fuerit, totum corpus tuum lucidum est: si autem sceleratus fuerit, etiam corpus tuum tenebrosum.

35 Adverte ergo ne lumen quod in te, tenebræ sint.

36 Si ergo corpus tuum totum lucidum, non habens aliquam partem tenebrosam, erit lucidum totum, ut quum luceat fulgore illuminat te.

37 In autem loqui, rogavit illum Pharisæus quidam ut pranderet apud se: ingressus autem recubuit.

38 At Pharisæus videns admiratus est, quod non prius ablutus esset ante prandium.

39 Ait autem Dominus ad illum: nunc vos Pharisæi quod deforis calicis et catini mundatis: quod autem intus vestrum plenum est rapina et malitia.

40 Stulti, nonne faciens quod deforis, et quod deintus fecit?

41 Verum tamen inexistentia date eleemosynam, et ecce omnia munda vobis sunt.

42 Sed vae vobis Pharisæis, quia decimatis mentham, et rutam et omne olus, et præteritis iudicium et charitatem Dei. hæc oportebat facere, et illa non omittere.

43 Vae vobis Pharisæis, quia diligitis primam sessionem in synagogis, et salutationes in foris.

44 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί· ὅτι ἐστὶ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἀόηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἶδασιν.

45 Ἀποκριθεὶς δὲ τις τῶν νομικῶν, λέγει αὐτῷ· Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις.

46 Ὁ δὲ εἶπε· Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσδύστακτα, καὶ αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προστάετε τοῖς φορτίοις.

47 Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς.

48 Ἄρα μαρτυρεῖτε, καὶ συνουδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε αὐτῶν τὰ μνημεῖα.

49 Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν· Ἀποστέλω εἰς αὐτούς προφήτας, καὶ ἀποστόλους· καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι καὶ ἐκδιώξουσιν·

50 Ἴνα ἐκζητηθῆ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν, τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης,

51 Ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβελ, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου, τοῦ ἀπολομένου μετὰ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· καὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.

52 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.

53 Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς, ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι δεσπῶς ἐνέχεσθαι, καὶ ἀποστοματίζεσθαι αὐτὸν περὶ πλείονων,

44 Væ vobis, Scribæ et Pharisei hypocritæ, quia estis ut monumenta non apparentia, et homines deambulantes supra non sciunt.

45 Respondens autem quidam Legis peritorum ait illi: Magister, hæc dicens et nos notas.

46 Ille autem ait: Et vobis Legisperitis væ, quia oneratis homines oneribus difficulter portabilibus, et ipsi uno digitorum vestrorum non attingitis onera.

47 Væ vobis, quia ædificatis monumenta Prophetarum, at patres vestri occiderunt illos.

48 Profecto testificamini, et consentitis operibus patrum vestrorum, quoniam ipsi quidem occiderunt eos, vos autem ædificatis eorum sepulchra.

49 Propter hoc et sapientia Dei dixit: Mittam ad illos Prophetas et Apostolos, et ex illis occident, et prosequuntur.

50 Ut inquiratur sanguis omnium Prophetarum, effusus à constitutione mundi, à generatione ista:

51 A sanguine Abel, usque ad sanguinem Zachariæ, perditum inter altare et ædem: etiam dico vobis, requiretur à generatione hac.

52 Væ vobis Legisperitis, quia tulistis clavem scientiæ: ipsi non introistis, et introeuntes prohibuistis.

53 Dicente autem illo hæc ad illos, cœperunt Scribæ et Pharisei graviter insistere, et interrogare ipsum de multis:

54 Ἐνεδρεύοντες αὐτὸν, καὶ ζητούντες θηρεύσαι τι ἐκ τοῦ στίματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

Κεφ. ιβ'. 12.

1 **Ε**Ν οἷς ἐπισυναχθεῖσιν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε κατακατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον· Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων, ἧτις ἐστὶν ὑπόκρισις.

2 Οὐδὲν δὲ συγκαλυμμένον ἐστίν, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ κρυπτόν, ὃ οὐ γινώσθήσεται.

3 **Α**πὸ ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ ἔξ ἐλελήσατε ἐν τοῖς καμαρίαις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωματίων.

4 **Λ**έγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου· Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτείνοντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἔχοντων περισσώτερόν τι ποιῆσαι.

5 Ἵποδοίξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθήτε· φοβηθήτε τὸν μετὰ τὸ ἀπεκτεῖναι, ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· καὶ λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβηθήτε.

6 Οὐχὶ πέντε στρούθια πωλεῖται ἀσδαρίων δύο, καὶ ἐν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐκτελεσθένον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ;

7 Ἄλλα καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠριθμηταί, μὴ ἐν φοβεῖσθε· πολλῶν στρούθιων διαφέρετε.

8 **Λ**έγω δὲ ὑμῖν· Πᾶς ὃς ἀνὴρ ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσῃ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ·

9 Ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον

54 Insidiantes ei, et quærentes venari aliquid de ore ejus, ut accusarent eum.

CAPUT XII.

1 **I**N quibus adcongregatis myriadibus turbæ, ut conculcarent alii alios, cœpit dicere ad discipulos suos primum : Attendite vobis-ipsis à fermento Pharisæorum, quod est hypocrisis.

2 Nihil enim coopertum est, quod non reveletur : et absconditum, quod non sciatur.

3 Propter quæ, quæ in tenebris dixistis, in lumine audientur : et quod ad aurem loquuti estis in cubiculis, prædicabitur supra domos.

4 Dico autem vobis amicis meis : Ne timeatis ab occidentibus corpus, et post hæc non habentibus abundantius quid facere.

5 Ostendam autem vobis quem timeatis : timete illum post occidere, auctoritatem habentem injicere in gehennam : ita dico vobis, hunc timeate.

6 Nonne quinque passeræ vaneunt assariis duobus, et unus ex illis non est in oblivione coram Deo.

7 Sed et capilli capitis vestri omnes numerati sunt. ne ergo timeate : multis passeribus præstatis vos.

8 Dico autem vobis : Omnis quicumque confessus fuerit in me coram hominibus, et filius nominis confitebitur in illo coram angelis Dei.

9 At negans me coram ho-

τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ.

10 Καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀρθεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσονται οὐκ ἀρθεθήσεται.

11 Ὅταν δὲ προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχαῖς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε πῶς ἢ εἰ ἀπολογηθήσθε, ἢ εἰ εἰπησῆ·

12 Τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.

13 Εἶπε δὲ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου· Διδάσκαλε, οἶπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν.

14 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε δικαστὴν ἢ μερίστην ἐφ' ὑμᾶς;

15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ.

16 Εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων· Ἄνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφρόνησεν ἡ χώρα,

17 Καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων· Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω τοῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου;

18 Καὶ εἶπε· Τοῦτο ποιήσω, καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μισζοντας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐπὶ πάντα τὰ γεννημένα μου, καὶ εὐαγαθὰ μου.

19 Καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· Ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ αγαθὰ κείμενα εἰς ἕτη πολλά, ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου.

20 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός· Ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυ-

minibus, negabitur coram angelis Dei.

10 Et omnis qui dicit verbum in filium hominis, remittetur illi : at in sanctum Spiritum blasphemanti non remittetur.

11 Quum autem adduxerint vos in synagogas et principatus et potestates, ne curate qualiter aut quid excusetis, aut quid dicatis.

12 Nam sanctus Spiritus docebit vos in ipsa hora, quæ oportet dicere.

13 Ait autem quidam ei de turba : Magister, dic fratri meo partiri cum me hereditatem.

14 Ille autem dixit ei : Homo, Quis me constituit judicem aut divisorem super vos ?

15 Dixit autem ad illos : Videte et cavete ab avaritia : quia non in redundare cuiquam vita ejus est ex substantia ipsius.

16 Dixit autem similitudinem ad illos, dicens : Hominis cujusdam divitis bene tulit regio.

17 Et ratiocinabatur in seipso, dicens : Quid faciam ? quia non habeo quo congregabo fructus meos ?

18 Et dixit : Hoc faciam : Destruam mea horrea, et majora ædificabo, et congregabo illuc omnia nata mea, et bona mea.

19 Et dicam animæ meæ : Anima, habes multa bona posita in annos plurimos, requiesce, comede, bibe, oblectare.

20 Dixit autem illi Deus : Stulte, hac nocte animam tuam

χὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἠτοίμασας, εἶνι ἔσται ;

21 Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν

22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ· Διὰ τοῦτο ὑμῶν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, εἰ φάγητε· μηδὲ τῷ σώματι, εἰ ἐνδύσθησθε.

23 Ἡ ψυχὴ πλεῖον ἔσται τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα, τοῦ ἐνδύματος.

24 Κατανοήσατε τοὺς κίρκους, οἳ οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν· οἳς οὐκ ἔστι ταμειον, οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ Θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσω μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν ;

25 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν, δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἓνα ;

26 Εἰ ἔν τε ἐλάχιστον δύνασθε, εἰ περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε ;

27 Κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει, οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῶν, οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων.

28 Εἰ δὲ τὸν χιρτον ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς ἔτις ἀμφιέννυσσι, πόσω μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι :

29 Καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε εἰ φάγητε, ἢ εἰ πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε.

30 Ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ πατήρ οἶδεν οἳ χρεῖζετε τούτων.

31 Πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν

repetunt à te : quæ autem parasti, cui erunt ?

21 Sic thesaurizans sibiipsi, et non in Deum ditescens.

22 Dixit autem ad discipulos suos : Propter hoc vobis dico : Ne solliciti sitis animæ vestræ, quid manducetis, neque corpori quid induamini.

23 Anima plus est alimento, et corpus, vestimento.

24 Considerate corvos, quia non seminant, neque metunt, quibus non est cellarium, neque horreum, et Deus alit illos : quanto magis vos præstatis volucribus ?

25 Quis autem ex vobis cogitans sollicitè potest apponere ad ætatem suam cubitum unum ?

26 Si ergo neque minimum potestis, quid de cæteris solliciti estis.

27 Considerate lilia, quomodo crescunt : non laborant, neque nent : Dico autem vobis, Neque Solomon in omni gloria sua circumamiciebatur sicut unum istorum.

28 Si autem scœnum in agro hodie existens, et cras in clibanum missum, Deus sic circumamicit, quanto magis vos exiguæ fidei ?

29 Et vos ne quærite quid manducetis, aut quid bibatis, et ne suspendamini ex sublimi.

30 Hæc enim omnia gentes mundi quærunt : vester autem pater scit quoniam indigetis his.

31 Verum tamen quærite regnum Dei, et hæc omnia adjicientur vobis.

32 Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποιμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατήρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν.

33 Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε ἐλεημοσύνην. Ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλάντια μὴ παλαιώμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειστον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτῃς οὐκ ἐγγίξει, οὐδὲ σὺς διαφθείρει.

34 Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.

35 Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιζωσμέναι, καὶ οἱ λύχνοι καίμενοι,

36 Καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδοχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, ὅτε ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος, εὐθέως ἀνοιξῶσιν αὐτῷ.

37 Μακάριοι οἱ δούλοι ἐκεῖνοι, καὶ ἐλθὼν ὁ κύριος εὐρήσει γρηγορούντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώσεται, καὶ ἀνακλιθεὶ αὐτοὺς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς.

38 Καὶ ἐὰν ἐλθῇ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἐλθῇ, καὶ εὐρῇ ἦτω, μακάριοι εἰσὶν οἱ δούλοι ἐκεῖνοι.

39 Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης πείρα ὥρα ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν, καὶ οὐκ ἂν ἀφῆκε διαρρηγῆναι τὸν εἶκον αὐτοῦ.

40 Καὶ ὑμεῖς ἔν γίνεσθε ἐτοιμοί· ὅτι ἢ ὥρα εὐ δεκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

41 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας;

42 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς

32 Ne time, pusillus grex, quia bene visum est Patri vestro dare vobis regnum.

33 Vendite substantias vestras, et date elcēmosynam. facite vobis crumenas non veterascentes, thesaurum non deficientem, in cælis, quo fur non appropriat, neque tinea corrumpit.

34 Ubi enim est thesaurus vester, ibi et cor vestrum erit.

35 Sint vestri lumbi præcincti, et lucernæ accensæ.

36 Et vos similes hominibus expectantibus dominum suum, quando revertatur à nuptiis : ut veniente et pulsante, confestim aperiant ei.

37 Beati servi illi, quos veniens dominus invenerit vigilantes. Amen dico vobis, quod succingetur, et faciet discumbere illos, et prodiens ministrabit illis.

38 Et si venerit in secunda vigilia, et in tertia vigilia venerit, et invenerit ita, beati sunt servi illi.

39 Hoc autem scitote, quoniam si sciret paterfamilias quæ hora fur veniret, vigilaret utique, et non utique sineret perfodi domum suam.

40 Et vos igitur estote parati : quia quæ hora non putatis, filius hominis venit.

41 Ait autem ei Petrus : Domine, ad nos parabolam hanc dicis, an et ad omnes ?

42 Dixit autem Dominus : Quisnam est fidelis dispensator et prudens, quem constituit do-

παρακτίας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον ;

43 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλάβον ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει ποιούντα ἕτως.

44 Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πάντι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.

45 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζεις ὁ κύριός μου ἐρχέσθαι, καὶ ἀρχήσεται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, θάβειν τὰ καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι,

46 Ἦξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκεῖνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει· καὶ ἀρχήσεται αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει.

47 Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοῦς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ ἐπομέσας μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλὰς·

48 Ὁ δὲ μὴ γνοῦς, ποιήσας δὲ ἄλλα πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας· παντὶ δὲ ἢ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ· καὶ ἢ παρέθετο πολὺ, περισσύτερον αἰτήσουσιν αὐτόν.

49 Πῦρ ἤλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θελω εἰ ἤδη ἀνήθη ;

50 Βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνήχαμαι ἕως ἔλεσθῆ ;

51 Δοκίμειτε ὅτι εὐαγγέλιον παραγγένηται δεῦνα ἐν τῇ γῇ ; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ διαμερισμένον.

52 Ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πάντες ἐν οἴκῳ ἐνὶ διαμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυοῖ καὶ δύο ἐπὶ τρισί.

53 Διαμερισθήσεται πατήρ ἐφ'

minus super famulitio suo, ad dandum in tempore tritici mensuram ?

43 Beatus servus ille, quem veniens dominus ejus invenerit facientem ita.

44 Vere dico vobis, quoniam super omnibus substantiis ipsius constituet illum.

45 Si autem dixerit servus ille in corde suo : Tardat dominus meus venire, et cœperit percutere pueros, et ancillas, edereque et bibere et inebriari :

46 Veniet dominus servi illius in die qua non expectat, et in hora qua non cognoscit : et dissecabit eum, et partem ejus cum infidelibus ponet.

47 Ille autem servus nescens voluntatem domini sui, et non apparans, neque faciens ad voluntatem ejus, cædetur multis.

48 Qui autem non noscens, faciens autem digna plagis, cædetur paucis : omni autem cui datam est multum, multum quæretur ab eo : et cui deposuerunt multum, abundantius repossent eum.

49 Ignem veni jacere in terram, et quid volo si jam accendatur ?

50 Baptisma autem habeo baptizari, et quomodo coarctor, usquequo perficiatur ?

51 Putatis quia pacem veni dare in terra ? non, dico vobis, sed discidium.

52 Erunt enim ex nunc quoniam que in domo una dispartiti, tres in duos, et duo in tres.

53 Dispartietur pater in fi

υἱῶ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ θυγατρὶ, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρί· ποθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν ποθερὰν αὐτῆς.

54 Ἐλεγε δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις· Ὅταν ἴδητε τὴν νεφέλην ἀναστῆλαιουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθὺς λέγετε, Ὅμβρος ἔρχεται· καὶ γίνεται ἕτω·

55 Καὶ ἔταν νότοι πτόνεται, λέγετε· Ὅτι καύσων ἔσταν καὶ γίνεταν.

56 Ὑπεκρίταν, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἶδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε ;

57 Τί δὲ καὶ ἐφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον ;

58 Ὡς γὰρ ὑπάγετε μετὰ τοῦ ἀποστόλου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ἐδόψ, δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ· μήποτε κατασύρη σε πρὸς πῶν κριτῆν, καὶ ὁ κριτῆς σε παραδώ τῷ πρῶκτορι, καὶ ὁ πρῶκτωρ σε βάλῃ εἰς φυλακίην.

59 Λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἢ καὶ τὸ ἔσχατον λεπτόν ἀποδώς.

Κεφ. 13. 13.

1 **Π**Ἀρῆσαν δὲ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν.

2 Καὶ ἀπεκρίθει δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Δοκίστε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι ἔτοι ἀμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ὄγονον, ὅτι τοιαῦτα ἐπένοθασιν ;

3 Οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' εἰ μὴ μετανόητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολείθε.

4 Ἡ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτώ, ἐφ' ἃς ἔπεσον ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωάμ, καὶ ἀπέκτεινον αὐτοὺς, δοκίστε

K 2

lium, et filius in patrem : mater in filiam, et filia in matrem : socrus in nurum suam, et nurus in socrum suam.

54 Dicebat autem et turbis : Quum videritis nubem orientem ab occasibus, statim dicitis : Imber venit, et fit ita.

55 Et quum Austrum flantem, dicitis : quia aestas erit : et fit.

56 Hypocritæ, faciem cæli et terræ nostis probare, at tempus hoc quomodo non probatis ?

57 Quid autem et à vobis ipsis non iudicatis quod justum ?

58 Quum enim vadis cum adversario tuo ad principem, in via da operam liberari ab illo : ne forte trahat te ad iudicem. et iudex te tradat exactori, et exactor jaciat te in carcerem.

59 Dico tibi : Non egredieris illinc, usquequo etiam novissimum minutum reddas

CAPUT XIII.

1 **A**DERANT autem quidam in ipso tempore, nuntiantes illi de Galilæis, quorum sanguinem Pilatus miscuit cum sacrificiis eorum.

2 Et respondens Jesus dixit illis : Putatis quod Galilæi hi peccatores præ omnibus Galilæis fuerint, quia talia passi sunt ?

3 Non, dico vobis, sed si non pœniteamini, omnes similiter peribitis.

4 Vel illi decem et octo, supra quos cecidit turris in Siloam, et occidit eos : putatis quia

ὅτι ἴτοι ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλὴμ ;

5 Οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἂν μὴ μετανοήτε, πάντες ὁμοίως ἀπολεισθήσθε.

6 Ἐλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολὴν· Συκῆν εἶχε τις ἐν τῷ ἀμπελώνι αὐτοῦ πεφυτευμένην, καὶ ἤλθε καρπὸν ζητῶν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὗρεν.

7 Εἶπε δὲ εἰς τὸν ἀμπελουργόν· Ἴδοὶ, τρία ἔτη ἐρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὗρίσκω· ἐκκοψον αὐτήν· ἵνα εἰ καὶ τὴν γῆν καταργῶ ;

8 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· Κύριε, ἀφες αὐτὴν καὶ ταῦτο τὸ ἔτος, ἕως θεοῦ σκάψω περὶ αὐτὴν, καὶ βάλλω κοπρίαν,

9 Ἐὰν μὲν ποιήσῃ καρπὸν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν.

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι·

11 Καὶ ἰδοὶ, γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἐκ δεκά καὶ ὀκτώ· καὶ ἦν συγκυρτωσά, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντοῦρας.

12 Ἴδὼν δὲ αὐτήν ὁ Ἰησοῦς, προσεφώνησε· καὶ εἶπεν αὐτῇ· ὦναι, ἀπολύσασαι τῆς ἀσθενείας σου.

13 Καὶ ἐπέθηκε αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνερθένη, καὶ ἠδόξαζε τὸν Θεόν.

14 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν, ὁ Ἰησοῦς, εἶπες τῷ ὄχλῳ· Ἐξ ἡμέρας εἰδὼν ἐν αὐτῷ δεῖ ἐργάζεσθαι ἐν ταῦταις ἐν ἐργάσι· νοὶ δερακτεῖσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου.

15 Ἀπεκρίθη ἔν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν· Ἵποκριταί, ἐκαστος ὅ-

ipsi debitores fuerint præter omnes homines habitantes in Hierusalem ?

5 Non dico vobis, sed si non pœnitueritis, omnes similiter peribitis.

6 Dicebat autem hanc similitudinem : Ficum habebat quidam in vinea sua plantatam, et venit fructum quærens : in illa, et non invenit.

7 Dixit autem ad venitorem : Ecce tres annos venio quærens fructum in ficulnea hac, et non invenio. Excinde illam : ut quid etiam terram occupat ?

8 Is autem respondens, dicit illi : Domine, relinque eam et hunc annum, usque dum fodiam circa illam, et mittam stercus.

9 Et si quidem fecerit fructum : si verò non, in futurum excindes eam.

10 Erat autem docens in una synagogarum in Sabbatis.

11 Et ecce mulier erat spiritum habens infirmitatis annos decem et octo : et erat incurvata, et non potens recurvare in omnino.

12 Videns autem eam Jesus, advocavit, et ait illi : Mulier, absoluta es infirmitatis tuæ.

13 Et imposuit illi manus, et confestim erecta est, et gloriocabat Deum.

14 Respondens autem archisynagogus, indignans quia Sabbato curasset Jesus, dicebat turnæ : Sex dies sunt in quibus oportet operari : in his ergo venientes curamini, et non die Sabbati.

15 Respondit ergo ei Dominus et dixit : Hypocrita, unus-

μῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βόυν αὐτοῦ, ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ ἀσπαργάνων ποτιζῆαι;

16 Ταύτην δὲ, θυγατέρα Ἀβραάμ ἦσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἴδου λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;

17 Καὶ ταῦτα λέγοντες αὐτοῦ, κατασχίζοντο πάντες οἱ ἀνταίμιμοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρον ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινόμενοις ὑπ' αὐτοῦ.

18 Ἐλεγε δέ· Τίμι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ; καὶ τίμι ὁμοιώσω αὐτήν;

19 Ὅμοία ἐστὶ κόκκου σιναπίως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ἤξησε, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

20 Καὶ πάλιν εἶπε· Τίμι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ;

21 Ὅμοία ἐστὶ ζύμη, ἣν λαβούσα γυνὴ ἐκρύψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἄχρις ἃ ἐζυμώθη ὅλον.

22 Καὶ διαπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων, καὶ πορεύων ποιοῦμενος εἰς Ἱερουσαλήμ.

23 Εἶπε δὲ τις αὐτῷ· Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς·

24 Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πολλοὶ, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν.

25 Ἀφ' ἃ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδομότης, καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξῃσθε ἕξω ἑστάναι, καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες· Κύριε, κύριε, ἀνοῖξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεῖς

quisque vestrum Sabbato non solvit bovem suum, aut asinam à præsepio, et abducens potum dat?

16 Hanc autem filiam Abraham existentem, quam ligavit Satanas ecce decem et octo annos, non oportuit solvi à vinculo isto die Sabbati?

17 Et hæc dicente eo, erubescerent omnes oppositi ei: et omnis turba gaudebat in universis gloriosis factis ab eo.

18 Dicebat autem: Cui simile est regnum Dei, et cui similabo illud?

19 Simile est grano sinapis, quod accipiens homo misit in hortum suum, et crevit, et factum est in arborem magnam, et volucres cæli nidulati sunt in ramis ejus.

20 Et iterum dixit: cui similabo regnum Dei?

21 Simile est fermento, quod accipiens mulier abscondit in farinæ sata tria, donec fermentatum est totum.

22 Et transibat per civitates et vicos docens, et iter faciens in Hierusalem.

23 Ait autem quidam illi: Domine, num pauci servastur? Ipse autem dixit ad illos:

24 Contendite intrare per angustam portam: quia multi, dico vobis, quærent intrare, et non poterunt.

25 Ex quo autem surrexerit paterfamilias, et clauserit ostium, et cœperitis foris stare, et pulsare ostium, dicentes: Domine, Domine, aperi nobis.

ἰρεῖ ὑμῖν· Οὐκ οἶδα ὑμᾶς πῶθεν ἐστέ.

26 Τότε ἀρξέσθε λέγειν· Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου, καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας.

27 Καὶ ἰρεῖ· Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πῶθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας.

28 Ἐκεῖ ἴσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν βῆσθε Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, καὶ πάντας τοὺς προφῆτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω.

29 Καὶ ἔξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, καὶ βορρᾶ καὶ νότου· καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

30 Καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἱ ἴσονται πρῶτοι, καὶ εἰς πρῶτοι οἱ ἴσονται ἔσχατοι.

31 Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσήλθόν τινες φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ· Ἐξέλθε, καὶ πορεύου ἐνεστέθεν, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι.

32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλίπτῳ ταύτῃ· Ἰδοὺ, ἐκβάλλω δαιμόνια, καὶ ἰάσεις ἐκτελέω σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι.

33 Πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχόμενῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλῆμ.

34 Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφῆτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, πόσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἔβρις τὴν βαυτῆς νοσσοῖαν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε;

35 Ἰδοὺ, ἀρίσται ὑμῖν ὁ οἶκος

et respondens dicet vobis : Non novi vos, unde sitis.

26 Tunc incipietis dicere : Manducavimus coram te, et bibimus, et in plateis nostris docuistis.

27 Et dicet : Dico vobis, Non novi vos unde sitis : abscedite à me omnes operarii iniquitatis.

28 Ibi erit fletus et stridor dentium, quum videritis Abraham, et Isaac, et Jacob, et omnes Prophetas in regno Dei, vos autem expulsos foras.

29 Et venient ab Orientibus et Occidentibus, et Aquilone, et Austro, et recumbent in regno Dei.

30 Et ecce sunt novissimi qui erunt primi, et sunt primi qui erunt novissimi.

31 In ipsa die accesserunt quidam Pharisei, dicentes illi : Exi et vade hinc, quia Herodes vult te occidere.

32 Et ait illis : Euntes dicite vulpi illi : Ecce ejicio dæmonia, et sanitates perficio hodie et cras, et tertiâ consummor.

33 Verumtamen oportet me hodie et cras et perendie ambulare : quia non capit Prophetam perire extra Hierusalem.

34 Hierusalem, Hierusalem, occidens Prophetas, et lapidans missos ad te, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum avis congregat suam pulitiam sub alas, et non voluistis ?

35 Ecce relinquitur vobis

ὑμῶν ἐρημος· λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ με ἴδῃτε ἕως ἂν ἔξῃ ὅτε εἰπάτε· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

Κεφ. ιδ. 14.

1 **Κ**Αὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν.

2 Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικός ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

3 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς νομαίους καὶ φαρισαίους, λέγων· Εἰ ἔξεστι τῷ σαββάτῳ δεραπύειν; Οἱ δὲ ἠτύχασαν.

4 Καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτόν, καὶ ἀπέλυσε.

5 Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτούς, εἶπε· Τίνος ὑμῶν ὄνος ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσέται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει· αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου·

6 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀναποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

7 Ἐλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν, ἐπέχων πρὸς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς·

8 Ὅταν κληθῆς ὑπὲρ σπυρίου εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῆς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐπιτιμώτερός σου ἢ κεκλημένος ὑπὲρ αὐτοῦ·

9 Καὶ ἐλθὼν ὁ σὺ καὶ αὐτὸν καλέσας, εἰπὲ σοι· Δὸς τούτῳ τόπον καὶ σὺ τότε ἀρξῆ μετ' αἰσχύνῃς τὸν ἴσχατον τόπον κατέχειν.

10 Ἄλλ' ὅταν κληθῆς, προσηύχθης ἀνάπσον εἰς τὸν ἴσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκλημένος σε, εἴπῃ σοι· Φίλε, προσανέβηθι ἀνώ-

domus vestra deserta. Dico autem vobis, quia non me videbitis, donec veniat quum dicitis : Benedictus veniens in nomine Domini.

CAPUT XIV.

1 **ET** factum est in venire eum in domum cuiusdam principum Phariseorum Sabbato manducare panem, et ipsi erant observantes eum.

2 Et ecce homo quidam erat hydropicus ante illum.

3 Et respondens Jesus dixit ad Legisperitos et Phariseos, dicens : Si licet Sabbato curare ?

4 Illi autem tacuerunt. Et apprehendens sanavit eum, et dimisit.

5 Et respondens ad illos dixit : Cujus vestrum asinus aut bos in puteum cadet, et non continuo extrahet illum in die Sabbati ?

6 Et non poterant respondere illi ad hæc.

7 Dicebat autem ad vocatos parabolam, attendens quomodo primos accubitus eligerent, dicens ad illos :

8 Quum vocatus fueris ab aliquo ad nuptias, ne discumbas in primo accubitu, ne quando honoratior te sit vocatus ab illo.

9 Et veniens te et illum vocans, dicat tibi : Da huic locum : et tunc incipias cum pudore ultimum locum obtinere.

10 Sed quum vocatus fueris, vadens recumbe in novissimum locum, ut quum venerit qui te vocavit, dicat tibi : Amice

τηρον τότε ἴσται σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνανακλιμένων σοί.

11 Ὅτι πῶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

12 Ἐλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκῆκί αὐτόν· Ὅταν ποιῆς ἀριστον ἢ δῖπνον, μὴ φώνῃ τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλευσίους, μήποτε καὶ αὐτοὶ σε ἀνακαλέσῳσι, καὶ γένηται σοι ἀνασκόδομα·

13 Ἄλλ' ἔσταν ποιῆς δοχὴν, κάλει πτωχοὺς, ἀναπήρους, χηλοὺς, τυφλοὺς·

14 Καὶ μακάριος ἔσθι, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνασκοδοῦναί σοι· ἀνασποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

15 Ἀκούσας δὲ τις τῶν συνανακλιμένων ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ· Μακάριος ἔσθι φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

16 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἄνθρωπος τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλοὺς·

17 Καὶ ἀπέστειλε τὸν δούλον αὐτοῦ ἐν ᾧ ὥρα τοῦ δείπνου εἰσεῖν τοῖς κεκλημένοις· Ἐρχεσθε, ὅτι ἤδη ἑτοιμὰ ἔστι πάντα.

18 Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιεῖσθαι πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· Ἄγρην ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελεῖν καὶ ἰδεῖν ἰκεῖν, ἐρωτῶ σε, ἔχει με παρητημένον.

19 Καὶ ἕτερος εἶπε· Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ κορβύομαι δοκιμάσαι αὐτά, ἐρωτῶ σε, ἔχει με παρητημένον.

20 Καὶ ἕτερος εἶπε· Γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἰδεῖν.

21 Καὶ παραγενόμενος ὁ δούλος

ascende superius, tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus tibi.

11 Quia omnis extollens seipsum humiliabitur, et humilians seipsum exaltabitur.

12 Dicebat autem et vocanti ipsum: Quum facis prandium aut cœnam, ne voca amicos tuos, neque fratres tuos, neque cognatos tuos, neque vicinos divites, ne quando et ipsi te vicissim vocent, et fiat tibi retributio.

13 Sed quum facis epulam, voca pauperes, mancos, claudos cœcos.

14 Et beatus eris, quia non habent retribuere tibi: retribuetur enim tibi in resurrectione iustorum.

15 Audiens autem quidam simul recumbentium hæc, dixit illi: Beatus qui manducabit panem in regno Dei.

16 Ipse autem dixit ei: Homo quidam fecit cœnam magnam, et vocavit multos.

17 Et misit servum suum hora cœnæ dicere vocatis: Venite, quia jam parata sunt omnia.

18 Et cœperunt ab una excusare omnes. Primus dixit ei: Agrum emi, et habeo necesse exire, et videre illum: rogo te, habe me excusatum.

19 Et alter dixit: Juga boum emi quinque, et eo probare illa: rogo te, habe me excusatum.

20 Et alius dixit: Uxorem duxi, et propter hoc non possum venire.

21 Et adveniens servus ille

ἐκείνος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα, τότε ἐργισθείς ὁ οἰκοδομητής της εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ· Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ χηλοὺς καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε ὧδε.

22 Καὶ εἶπεν ὁ δούλος· Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔστι τόπος ἐστί.

23 Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δούλον· Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκος μου.

24 Λέγω γὰρ ὑμῖν ἔτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δεῖπνου.

25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στραφεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς·

26 Εἴ τις ἔρχεται πρὸς με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ ἀδελφὰ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν αὐτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναται μου μαθητὴς εἶναι.

27 Καὶ ὅστις οὐ βαρύνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται μου εἶναι μαθητὴς.

28 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, ὁ θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ πρὸς ἀπαρτισμὸν,

29 Ἴνα μήποτε δίντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύωντος ἐκτελεῖσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξινεαι ἐμπαίζουσιν αὐτῷ,

30 Λέγοντες· Ὅτε ἄτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομῆσαι, καὶ οὐκ ἰσχύειν ἐκτελεῖσαι.

31 Ἢ εἰς βασιλεὺς πορευόμενος συμβαλεῖν ἑτέρῳ βασιλεῖ εἰς πόλεμον, οὐχὶ καθίσας πρῶτον βου-

nuntiavit domino suo hæc. Tunc iratus paterfamilias dixit servo suo : Exi cito in plateas et vicos civitatis, et pauperes, et mocos, et claudos, et cæcos introduc huc.

22 Et ait servus : Domine, factum est ut imperasti, et adhuc locus est.

23 Et ait dominus ad servum : Exi in vias et sepes, et coge intrare, ut impleatur domus mea.

24 Dico enim vobis, quia nemo virorum illorum vocatorum gustabit meam cœnam.

25 Ibant autem cum eo turbæ multæ : et conversus dixit ad illos :

26 Si quis venit ad me, et non odit patrem suum, et matrem, ut uxorem, et filios, et fratres, et sorores, adhuc autem et suam animam, non potest meus esse discipulus.

27 Et qui non bajulat crucem suam, et venit post me, non potest meus esse discipulus.

28 Quis enim ex vobis volens turrim ædificare, nonne prius sedens computat sumpsum, si habeat ea quæ ad perfectionem ?

29 Ut ne quando ponente ipso fundamentum, et non potente perficere, omnes videntes incipiant illudere ei,

30 Dicentes : Quia hic homo cœpit ædificare, et non potuit consummare.

31 Aut quis rex iturus committere alteri regi in bellam, non sedens prius consultat si

λεύεται εἰ δυνατός ἐστὶν ἐν δέκα χιλιάσιν ἀπαντῆσαι ἐγὼ μετὰ εἰκοσι χιλιάδων ἐρχομένου ἐπ' αὐτόν ;

32 Εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ κέρη ὄντος, προσέειπεν ἀποστείλας, ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην.

33 Οὕτως ἐν, πᾶς ἐξ ὑμῶν δεσὺ ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναται μου εἶναι μαθητής.

34 Καλὸν τὸ ἄλας· εἰάν δὲ τὸ ἄλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται ;

35 Οὕτε εἰς γῆν, ἔτε εἰς κοκρίαν εὐθετὴν ἐστὶν· ἔξω βάλλουσθαι αὐτό· Ὅ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκούτω.

Κεφ. ιβ'. 15.

1 **Ἦ**σαν δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελώναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ, ἀκούειν αὐτοῦ.

2 Καὶ διεγόγγυζον οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, λέγοντες· Ὅτι ἔτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συνοσθεῖσι αὐτοῖς.

3 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων·

4 Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας ἐν ἐξ αὐτῶν, οὐ καταλείπει τὰ ἑνενηκονταεννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως εὕρη αὐτό·

5 Καὶ εὕρων ἐπιτίθεισιν ἐπὶ τοὺς ὕμους ἑαυτοῦ χαίρων,

6 Καὶ ἔλθων εἰς τὸν οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας· λέγων αὐτοῖς· Συγχαίρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός.

7 Λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτω χαρὰ ἐστὶν ἐν τῷ οὐρανῷ, ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοήσῃ, ἢ ἐπὶ ἑνενηκοντα-

potens est in decem milibus occurrere cum viginti millibus venienti ad se ?

32 Si autem non, adhuc longe illo existente, legationem mittens rogat quæ ad pacem.

33 Sic ergo omnis ex vobis, qui non renuntiat omnibus suis substantiis, non potest meus esse discipulus.

34 Bonum sal : si autem sal infatuetur, in quo condietur ?

35 Neque in terram, neque in sterquilinum appositum est : foras mittunt illud, habens aures audiendi, audiat.

CAPUT XV.

1 **Ἔ**rant autem appropinquantes ei omnes publicani et peccatores, audire illum.

2 Et murmurabant Pharisei et Scribæ, dicentes : Quia hic peccatores recipit, et manducatur cum illis.

3 Ait autem ad illos parabolam istam, dicens :

4 Quis homo ex vobis habens centum oves, et perdens unam ex illis, nonne dimittit nonaginta novem in deserto, et vadit ad perditam, donec inveniat eam ?

5 Et inveniens imponit in humeros suos gaudens.

6 Et veniens in domum convocat amicos et vicinos, dicens illis : Congratulamini mihi, quia inveni ovem meam perditam.

7 Dico vobis, quod ita gaudium erit in cælo super uno peccatore pœnitente, quam

ἐντὰ δικαίους, οἵτινες οὐ χροσίαν ἔχουσι μετανοίας.

8 Ἡ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἀπτεὶ λύχνου, καὶ σαροῖ τῆν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ὥς εἶρου εὔροι·

9 Καὶ εὐροῦσα συγκληθεῖται τὰς φίλας καὶ τὰς γείτονας, λέγουσα· Συγχαρήτε μοι, ὅτι εἶρον τὴν δραχμὴν ἦν ἀπέλωσα;

10 Οὕτω, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῶ μετανοοῦντι.

11 Εἶπε δὲ ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς·

12 Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρὶ· Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. Καὶ ἀπέδωκεν αὐτοῖς τὸν βίον.

13 Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱός, ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακρὰν, καὶ ἐκεῖ ἠσπαράσσει τὴν εὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως.

14 Διαπανθήσαντος δὲ αὐτοῦ εἰς ἄνατα, ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι.

15 Καὶ πορευθεὶς ἐπολλέθη ἐνὶ τῶν κοιλῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἐπιμελῶς αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγρούς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους.

16 Καὶ ἐπεθύμει γεμίσει τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κεραιῶν ἃν ἔσθιον οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ.

17 Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν, εἶπε· Πόσοι μίσθοι τοῦ πατρὸς μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῶ ἀπύλλωμαι.

super nonaginta novem justis, qui non opus habent poenitentia.

8 Aut quæ mulier drachmas habens decem, si perdidit drachmam unam, nonne accendit lucernam, et everrit domum, et quærit diligenter, usque quo inveniat?

9 Et inveniens convocat amicas et vicinas, dicens: Congratulamini mihi, quia inveni drachmam quam perdideram.

10 Ita, dico vobis, gaudium fit coram angelis Dei super uno peccatore poenitente.

11 Ait autem: Homo quidam habuit duos filios.

12 Et dixit junior eorum patri: Pater, da mihi competentem partem substantiæ, et divisit illis vitam.

13 Et post non multos dies congregans omnia junior filius peregrè profectus est in regionem longinquam, et ibi dissipavit substantiam suam vivens profusè.

14 Consumente autem ipso omnia, facta est fames valida per regionem illam, et ipse cœpit deficere.

15 Et abiens adhæsit uni civium regionis illius: et misit illum in agros suos pascere porcos.

16 Et desiderabat implere ventrem suum de siliquis quas manducabant porci: et nemo dabat illi.

17 In se autem veniens, dixit: Quot mercenarii patris mei abundant panibus, ego autem fame pereor?

18 Ἀναστὰς παρῆύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ· Πάτερ, ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐνώπιόν σου,

19 Καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου· ποιήσόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου.

20 Καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ, ἐπὶ δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη· καὶ δραμῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτὸν.

21 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱὸς Πάτερ, ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου.

22 Εἶπε δὲ ὁ πατήρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· Ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας·

23 Καὶ ἐνέγκαντες τὸν μὸσχον τὸν σιτευτὸν δύσατε, καὶ φαγόντες σὺφρανθώμεν·

24 Ὅτι ἔτος ὁ υἱὸς μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὗρέθη. Καὶ ἤρξαντο σὺφραίνεσθαι.

25 Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν·

26 Καὶ προσκαλίσάμενος ἓνα τῶν παίδων αὐτοῦ, ἐβουδάνετο εἰ εἶη ταῦτα.

27 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἦκει· καὶ ἐθύσεν ὁ πατήρ σου τὸν μὸσχον τὸν σιτευτὸν, ἕτι ὑγαίνειν αὐτὸν ἀπέλαθεν.

28 Ὡργίσθη δὲ, καὶ οὐκ ἤθελεν

18 Surgens ibo ad patrem meum, et dicam ei : Pater, peccavi in cælum, et corum te.

19 Et non amplius sum dignus vocari filius tuus, fac me sicut unum mercenariorum tuorum.

20 Et surgens venit ad patrem suum. Adhuc autem eo longè absente, vidit illum pater ipsius, et misericordia motus est, et currens cecidit super collum ejus, et osculatus est eum.

21 Dixit autem ei filius : Pater, peccavi in cælum et coram te, et non amplius sum dignus vocari filius tuus.

22 Dixit autem pater ad servos suos : Afferte stolam primam, et induite illum, et date annulum in manum ejus, et calceamenta in pedes.

23 Et afferentes vitulum saginatum occidite, et comedentes oblectemur.

24 Quia hic filius meus mortuus erat, et revixit : et perditus fuerat, et inventus est : et cœperunt oblectari.

25 Erat autem filius ejus senior in agro : et ut veniens appropinquavit domui, audivit symphoniam et choros.

26 Et advocans unum puerorum, interrogavit quid essent hæc.

27 Is autem dixit illi : Quia frater tuus venit : et occidit pater tuus vitulum saginatum : quia valentem illum recepit.

28 Indignatus est autem, et

εἰσελθεῖν· ὁ δὲ ἐν καθῆς αὐτοῦ ἐξελθὼν, παρεκάλει αὐτόν.

29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πατρὶ· Ἰδοὺ, τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρεῆλθον, καὶ ἡμεῖ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριπον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ·

30 Ὅτε δὲ ὁ υἱὸς σου ἔστος, ὁ καταφαγὼν σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν, ἤλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιλυλίον·

31 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Τίχρον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἡμᾶ, σὰ ἔστιν·

32 Εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφὸς σου ἔστος νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησεν καὶ ἀσωλιωδὲς ἦν, καὶ εὐρέθη·

Κεφ. ιϛ'. 16.

1 **Ε**Λογς δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Ἄνθρωπὸς τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ ἔστος διεβλήθη αὐτῷ, ὡς διασκορπιζῶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.

2 Καὶ φωνήσας αὐτόν, εἶπεν αὐτῷ· Τί τοῦτο ἀκούω πρὸς σου; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ δύνησῃ εἶσι οἰκονομεῖν.

3 Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἴσχω, ἐκαιεῖν αἰσχίνομαι.

4 Ἐγὼν τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ τῆς οἰκονομίας, δέξωνται με εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν.

5 Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεωφεισῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγε τῷ πρώτῳ· Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου;

6 Ὁ δὲ εἶπεν· Ἑκατὸν βάτους

non volebat introire, ergo pater illius egressus advocabat illum.

29 Is autem respondens dixit patri : Ecce tot annos servio tibi, et nunquam mandatum tuum præterivi, et mihi nunquam dedisti hædum, ut eum amicis meis oblectarer.

30 Quam autem filius tuus hic, devorans tuam vitam cum meretricibus, venit, occidisti illi vitulum saginatum.

31 Is autem dixit illi : Fili, tu semper cum me es, et omnia mea tua sunt.

32 Oblectari autem et gaudere oportebat, quia frater tuus hic mortuus erat, et revixit : et perditus erat, et inventus est.

CAPUT XVI.

1 **D**ICEBAT autem et ad discipulos suos : Homo quidam erat dives, qui habebat dispensatorem, et hic delatus est ei, ut dissipans substantias illius.

2 Et vocans illum, ait illi : Quid hoc audio de te ? Redde rationem dispensationis tuæ, non enim poteris adhuc dispensare.

3 Ait autem in seipso dispensator : Quid faciam, quia dominus meus aufert dispensationem à me ? fodere non valeo, mendicare erubescio.

4 Scio quid faciam, ut quum amotus fuero dispensatione, recipiant me in domos suas.

5 Et convocans unumquemque debitorum Domini sui, dicebat primo : Quantum debes domino meo ?

6 Is autem dixit : Centum

ελαίου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δέξου σου τὸ γράμμα, καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντηκοντα.

7 Ἐπειτα ἕτερος εἶπε· Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐκατὸν κόρους σίτου. Καὶ λέγει αὐτῷ Δέξου σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα.

8 Καὶ ἐκήρυξεν ἡ κρίσις τὸν εὐκατακείμενον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἵματος τούτου φρονιμώτεροι ἢ τῆς τοῦ φωτός εἰς τὴν γενεάν τὴν ταυτῶν εἰσὶ.

9 Καγὼ ὑμῖν λέγω Ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλιθῆτε, δέξωσιν ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.

10 Ὁ πιστός ἐν ἐλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστί· καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἀδικός, καὶ ἐν πολλῷ ἀδικός ἐστιν.

11 Εἰ ἔν ἐν τῷ ἀδικῷ μαμὼνῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν εἰς ὑμῶν πιστεύσει;

12 Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμῶν εἰς ὑμῶν δώσει;

13 Οὐδαὶς ἐκείνης δύναται δουλοῦν κυρίου δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἑνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει· οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

14 Ἦκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ φαρισαῖοι φιλάργυροι ἐπάσχοντες, καὶ ἐξευνοήριζον αὐτόν.

15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν, βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐστί.

16 Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται

batos olei. Et dixit illi : Accipe tuum scriptum, et sedens cito scribe quinquaginta.

7 Deinde alii dixit : Tu vero quantum debes? is autem ait : Centum coros tritici, et ait illi : Accipe tuas literas, et scribe octoginta.

8 Et laudavit dominus dispensatorem injustitiae, quia prudenter fecisset : quia filii seculi hujus prudentiores super filios lucis in generationem suam sunt.

9 Et ego vobis dico : Facite vobis ipsis amicos de mamona injustitiae, ut quum defeceritis, recipiant vos in aeterna tabernacula.

10 Fidelis in minimo, et in multo fidelis est : et in modico injustus, etiam in multo injustus est.

11 Si ergo in injusto mamona fideles non fuistis, verum quis vobis credet?

12 Et si in alieno fideles non fuistis, vestrum quis vobis dabit?

13 Nemo servus potest duobus dominis servire. aut enim unum odiet, et alterum diliget : aut uni adhaerebit, et alterum contemnet. non potestis Deo servire et mamona.

14 Audiebant autem haec omnia et Pharisaei avari subsistentes, et deridebant illum.

15 Et ait illis : Vos estis justificantes vos ipsos coram hominibus : at Deus novit corda vestra, quia quod in hominibus altum, abominatio ante Deum est.

16 Lex et Prophetæ usque

ἵως Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται.

17 Ἐύκολότερον δὲ ἔστι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ἢ τοῦ νόμου μίαν κεφαλαίαν πρῶσθιν.

18 Πᾶς ὁ ἀποθύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμῶν ἑτέραν, μοχεύει· καὶ πᾶς ὁ ἀποσπλυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν, μοχεύει.

19 Ἄνθρωπος δὲ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιούσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφρανόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς·

20 Πτωχὸς δὲ τις ἦν ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἠλωκίμενος,

21 Καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψαγῶν τῶν πετόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλκον τὰ ἔσθια αὐτοῦ.

22 Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν, καὶ ἀπονεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη·

23 Καὶ ἐν τῷ ἄβυθῷ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὁπάρχων ἐν βασάνοις, ἑώρα τὸν Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ,

24 Καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε· Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ σέψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ.

25 Εἶπε δὲ Ἀβραάμ· Τίκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακὰ· νῦν δὲ ὁδοῦ παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾷσαι.

26 Καὶ ἐπὶ πᾶσι ταῖς ταύταις, με-

ad Joannem : à tunc regnum Dei evangelizatur, et omnis in illud vim facit.

17 Facilius autem est, caelum et terram praeterire, quam Legis unam apicem cadere.

18 Omnis repudians uxorem suam, et ducens alteram, nuchatur : et omnis repudiatam à viro ducens, mœchatur.

19 Homo autem quidam erat dives, et induebatur purpuram et byssum, oblectatus quotidie splendide.

20 Pauper autem quidam erat nomine Lazarus, qui ejectus erat ad januam ejus ulcerosus.

21 Et cupiens saturari de micis cadentibus de mensa divitis ; sed et canes venientes lingebant ulcera ejus.

22 Factum est autem mori pauperem, et asportari eum ab angelis in sinum Abraham : Mortuus est autem et dives, et sepultus est.

23 Et in inferno elevans oculos suos, existens in tormentis, vidit Abraham à longè, et Lazarum in gremiis ejus.

24 Et ipse clamans dixit : Pater Abraham miserere mei, et mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti sui aqua, et refrigeret linguam meam : quia crucior in flamma hac.

25 Dixit autem Abraham : fili, recordare quia recepisti tu bona tua in vita tua, et Lazarus similiter mala : nunc autem hic consoletur, tu verò cruciaris.

26 Et omnibus his, inter nos

ταῦθ ἡρῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς, μὴ δύνανται, μηδὲ οἱ ἐκείθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν.

27 Εἶπε δὲ· ἔρωτώ ἔν σε πάτερ, ἵνα ἀπέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου·

28 Ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφοὺς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἐλθῶσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς Βασιλείου.

29 Λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ· Ἐχουσι Μωσῆα, καὶ τοὺς προφήτας ἀκούσάτωσαν αὐτῶν.

30 Ὁ δὲ εἶπεν· Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῆ πρὸς αὐτοὺς, μετανοήσουσιν.

31 Εἶπε δὲ αὐτῷ· Εἰ Μωσῆας καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ, πεισθήσονται.

Κεφ. ιζ'. 17.

1 **Ε**ἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς ἀνένδοκτόν ἐστι τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, οὐαὶ δὲ δι' ἧ ἔρχεται.

2 Ἀποστείλει αὐτῷ εἰ μύλος ὄνικος περικίμαι πρὸς τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔξήκται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων.

3 Προσέχετε ἑαυτοῖς. Ἐάν δὲ ἀμάρτη εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ ἐάν μετανοήσῃ, ἄφεσ αὐτῷ.

4 Καὶ ἐάν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἀμάρτη εἰς σὲ, καὶ ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ ἐπὶ σε, λέγων· μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.

5 Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ· πρόσθεσ ἡμῖν πίστιν.

et vos hiatus magnus firmatus est, ut volentes transire hinc ad vos, non possint: neque qui inde ad nos transmeent

27 Ait autem: Rogo ergo te, pater, ut mittas eum in domum patris mei.

28 Habeo enim quinque fratres, ut testetur illis, ut non et ipsi veniant in locum hunc tormenti.

29 Ait illi Abraham: Habent Mosen, et Prophetas: audiant illos.

30 Is autem dixit: Non pater Abraham: sed si quis ex mortuis ierit ad eos, pœnitebunt.

31 Ait autem illi: Si Mosen et Prophetas non audient, neque si quis ex mortuis resurrexerit, credent.

CAPUT XVII.

1 **A**IT autem ad discipulos: Impossibile est non venire scandala: vœ autem per quem veniunt.

2 Expedit illi, si mola asinaria circumponatur circa collum ejus, et projiciatur in mare, quam ut scandalizet unum parvorum istorum.

3 Attendite vobis ipsis: si verò peccaverit in te frater tuus, increpa illum.

4 Et si pœnituerit, dimitte illi: et si septies die peccaverit in te, et septies die conversus fuerit ad te, dicens: Pœniteo, dimittes illi.

5 Et dixerunt Apostoli Domino: Appone nobis fidem.

6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· εἰ εἶχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν ἐν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ, ἐκρίζωθητι, καὶ φυτεύθῃ ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν.

7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δούλον ἔχων ἀροτριῶντα, ἢ κομμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ εὐδώς· παρελθὼν ἀνάσσει·

8 Ἄλλ' ὠχὶ ἐρεῖ αὐτῶν ἐποίμασον εἰ δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι, ἕως φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγῃσαι καὶ πίῃσαι σύ;

9 Μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ἐκεῖνω, ὅτι ἐποίησε τὰ διαταχθέντα αὐτῷ; οὐ δοκῶ.

10 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, εἰαν ποιήσῃτε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε· δεῖ δούλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· δεῖ ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι, πεποιήκαμεν.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας.

12 Καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἰς ἓνα κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἕστησαν πρὸ βῶθεν·

13 Καὶ αὐτοὶ ἤραν φωνὴν, λέγοντες· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς.

14 Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἐπίδειξτε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπάγειν αὐτοὺς, ἐκαθαρίσθησαν.

15 Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν δεῖ ἰάθῃ, ὑπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν·

16 Καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης.

6 Dixit autem Dominus : Si haberetis fidem sicut granum sinapis, diceretis utique sycamino huic : Eradicare, et plantator in mare : et obediret utique vobis.

7 Quis autem ex vobis servum habens arantem aut pascentem, qui regresso de agro dicat statim : Adveniens recumbe.

8 Imo nonne dicit ei : Para quod cœnem, et circumcinctus ministra mihi, donèc manducem et bibam, et post hac manducabis et bibes tu ?

9 Num gratiam habet servo illi, quia fecit præcepta ei ? non puto.

10 Sic et vos quum feceritis omnia præcepta vobis, dicite, quod servi inutiles sumus, quia quod debuimus facere, fecimus.

11 Et factum est in proficiscendi ipsum in Hierusalem, et is transibat per medium Samariæ et Galilææ.

12 Et ingrediente eo in quendam vicum, occurrerunt ei decem leprosi viri, qui steterunt à longè.

13 Et ipsi levaverunt vocem, dicentes : Jesu præceptor, miserere nostri.

14 Et videns dixit eis : Euntes ostendite vos sacerdotibus. Et factum est in abeundo illos, mundati sunt.

15 Unus autem ex illis videns quod sanatus esset, reversus est, cum voce magna glorificans Deum.

16 Et cecidit in faciem ante pedes ejus, gratias agens ei : et hic erat Samaritanus.

17 Ἀπαιροῦσθε δὲ τὸ Ἰησοῦς, εἶπεν· οὐχὶ αἱ δέκα ἐκβαρῖσθησαν; οἱ δὲ ἐνέειπεν αὐτῷ;

18 Οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρεφόμεναι δούνας δάξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς ἔσται.

19 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκεν σε.

20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς, καὶ εἶπεν· οὐχ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως,

21 Οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε, ἢ, ἰδοὺ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.

22 Ἐἴπτε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἐλεύσονται ἡμέραι, ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν εἶναι ὡς αὐτῶν ἀνθρώπων ἰδεῖν, καὶ οὐκ ἔψοθε.

23 Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ὧδε, ἢ, ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ ἀπέλθῃτε, μηδὲ ἀνίσχητε.

24 Ὡσπερ γὰρ ἡ ἀστραπή ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὲρ οὐρανόων, οὕτως εἶται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ.

25 Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.

26 Καὶ καθὼς ἐγένετο ἢ ταῖς ἡμέραις τοῦ Νῶε, οὕτως εἶται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

27 Ἡσθίων, ἔπινον, ἐγάμων, ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλισμός, καὶ ἀπώλεσαν πάντας.

28 Ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λῶτ· ἠσθίων, ἔπινον, ἠγγράζον, ἐπώλων, ἐφόρτεον, ἐκοδόμουν·

29 Ἡ δὲ ἡμέρα ἐξῆλθε Λῶτ

17 Respondens autem Jesus dixit : Nonne decem mundati sunt ? at novem ubi ?

18 Non sunt inventi redeuntes dare gloriam Deo, si non alienigena hic.

19 Et ait illi : Surgens vade : fides tua servavit te.

20 Interrogatus autem à Phariseis, quando venit regnum Dei, respondit eis et dixit : Non venit regnum Dei cum observatione :

21 Neque dicent : Ecce hic, aut ecce illic : ecce enim regnum Dei intra vos est.

22 Ait autem et ad discipulos : Venient dies quando desideretis unum dierum filii hominis videre : et non videbitis.

23 Et dicent vobis : Ecce hic, aut ecce illic : ne abeatis neque sectemini.

24 Sicut enim fulgur coruscans ex ipsa quæ sub cælo, in eam quæ sub cælo fulget, ita erit filius hominis in die sua.

25 Primum autem oportet illum multa pati, et reprobari à generatione hac.

26 Et sicut factum est in diebus Noë, ita et erit in diebus filii hominis.

27 Edebant, bibebant, uxores ducebant, nubebant, usque quâ die intravit Noë in arcam, et venit diluvium, et perdidit omnes.

28 Similiter et sicut factum est in diebus Lot : edebant, bibebant, emebant, vendebant, plantabant, ædificabant.

29 Quâ autem die exiit Lot

ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον
ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ἀπαν-
τας·

30 Κατὰ ταῦτα ἔσται ἡ ἡμέρα
ὡς υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται.

31 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὃς
ἴσται ἐπὶ τοῦ δώματος, καὶ τὰ
σκεῦη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ κατα-
βάτω ἀραυ αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ,
ὁμοίως μὴ επιστρέψατω εἰς τὰ
ὄπισθον.

32 Μνημονεύετε τῆς γυναικὸς
Λώτ.

33 Ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ σώσει, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ
ὃς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτήν, ζωογονήσει
αὐτήν.

34 Ἄγω ὑμῶν ταύτη τῇ νυκτὶ
ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· εἷς
παρὰληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφ-
θήσεται.

35 Δύο ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ
τὸ αὐτό· μία παρὰληφθήσεται, καὶ
ἡ ἕτέρα ἀφελθήσεται.

36 Δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ
εἷς παρὰληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος
ἀφελθήσεται.

37 Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν
αὐτῷ· κοῦ Κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖς· ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχ-
θήσονται οἱ ἀετοί.

Κεφ. ιη. 18.

1 **Ε**λεγε δὲ καὶ παραβολὴν αὐ-
τοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε
προσεύχεσθαι, καὶ μὴ ἐκκαθεῖν,

2 Λέγων· Κριτὴς τις ἦν ἐν τινὶ
πόλει, τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ
ἀνθρώπον μὴ ἐντροπύμενος·

3 Χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκεί-
νῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, λέγου-
σα· ἐκδικήσον με ἀπὸ τοῦ ἀδικη-
σάου μου.

à Sodomis, pluit ignem et sul-
phur de cælo, et perdidit om-
nes.

30 Secundum hæc erit quæ
die filius hominis revelatur.

31 In illa die, qui fuerit su-
per domum, et vasa ejus in do-
mo, ne descendat tollere illa :
et qui in agro, similiter non
redeat in quæ retrò.

32 Memores estote uxoris
Lot.

33 Quicumque quæsierit
animam suam servare, perdet
illam : et quicumque perdide-
rit illam, vivificabit eam.

34 Dico vobis, illà nocte
erunt duo in lecto uno : unus
assumetur, et alter relinque-
tur.

35 Duæ erunt molentes in
idem : una assumetur, et alte-
ra relinquetur.

36 Duo erunt in agro, unus
assumetur, et alter relinque-
tur.

37 Et respondententes dicunt
illi : Ubi Domine ? is autem
dixit illis : ubi corpus, illuc
congregabuntur aquilæ.

CAPUT XVIII.

1 **D**ICEBAT autem et pa-
rabolam illis oportere
semper orare, et non segnes-
cere :

2 Dicens : Judex quidam
erat in quadam civitate, Deum
non timens, et hominem non
reveritus.

3 Vidua autem erat in civi-
tate illa, et veniebat ad eum,
dicens : Vindica me de adver-
sario meo.

L

4 Καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐπὶ χρόνον·
 μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ
 καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἀν-
 θρωπον οὐκ ἐντρέπομαι·

5 Διὰ γὰρ τὸ παρέχειν μοι κόπον
 τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν,
 ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπι-
 ἀζη μὲ.

6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· ἀκούσατε
 τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει.

7 Ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν
 ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν
 βιώντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ
 νυκτὸς, καὶ μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς·

8 Λέγω ὑμῖν, ὅτι ποιήσῃ τὴν
 ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει, πλὴν ὁ
 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα εὐρή-
 σῃ τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς·

9 Εἶπε δὲ πρὸς τινὰς τοὺς πεποι-
 θότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι,
 καὶ ἐξουθενούντας τοὺς λοιποὺς,
 τὴν παραβολὴν ταύτην·

10 Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς
 τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἰς φαρι-
 σαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης.

11 Ὁ φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς
 ἑαυτὸν ταῦτα προσήχητο· ὁ Θεὸς
 εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ εἰμὶ ὡσπερ οἱ
 λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων ἀρπαγες, ἀδι-
 κοί, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς ἕτερος τελώνης.

12 Νηστεύω δις τοῦ σαββάτου,
 ἀποδοκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι.

13 Καὶ ὁ τελώνης μακρὸθεν
 ἕστως οὐκ ἠθέλην οὐδὲ τοὺς ὀφθαλ-
 μοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἀπείρει, ἀλλ'
 ἔτυπεν εἰς τὸ στήθος αὐτοῦ, λέ-
 γων· ὁ Θεὸς ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρ-
 τωλῷ.

14 Λέγω ὑμῖν, κατέβη ἕτερος δε-
 δικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ
 ἐκείνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν,
 ταπεινωθήσεται· ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυ-
 τὸν, ὑψωθήσεται.

4 Et non volebat ad tempus .
 post autem hæc dixit in seipso :
 Si et Deum non timeo, et ho-
 minem non revereor :

5 Propter præbere mihi
 molestiam viduam hanc, vindic-
 abo istam, ne in finem veniens
 sugillet me.

6 Ait autem Dominus : au-
 dite quid iudex iniquus dicit :

7 At Deus non faciet vindic-
 tam electorum suorum claman-
 tiem ad se die et nocte, et lon-
 ganimis super illos ?

8 Etiam dico vobis, quia fa-
 ciet vindictam illorum in cele-
 ritate, veruntamen filius homi-
 nis veniens num inveniet fidem
 in terra ?

9 Dixit autem ad quosdam
 persuasos in seipsis, quod es-
 sent justī, et nihilifacientes cæ-
 teros, parabolam istam :

10 Homines duo ascende-
 bant in templum orare, unus
 Pharisæus, et alter publicanus.

11 Pharisæus stans apud se
 hæc orabat : Deus gratias ago
 tibi : quia non sum sicut cæte-
 ri hominum, raptores, injusti,
 adulteri, aut et ut hic publica-
 nus.

12 Jejuno bis sabbato, deci-
 mo omnia quæ possideo.

13 Et publicanus à longe
 stans non volebat nec oculos
 ad cælum levare, sed percutie-
 bat in pectus suum, dicens :
 Deus propitius esto mihi pec-
 catori.

14 Dico vobis, descendit hic
 justificatus in domum suam,
 quam ille : quia omnis exaltans
 seipsum humiliabitur : at hu-
 milians seipsum, exaltabitur.

15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.

16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ, εἶπεν· ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

17 Ἄμην λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

18 Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων· διδάσκαλε ἀγαθὲ, εἰ ποιήσας ζῶναι αἰώνιον κληρονομήσω;

19 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· εἰ με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός.

20 Τὰς ἐντολάς οἶδας· μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα σου.

21 Ὁ δὲ εἶπε· ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου.

22 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· ἔτι ἐν σοὶ λαίπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι.

23 Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα, περιλυπὸς ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα.

24 Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περιλυπὸν γενόμενον, εἶπε· πῶς δύσκολός ἐστι τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

25 Εὐκόπωτον γὰρ ἐστὶ κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς βραβίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

26 Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες· καὶ τίς δύναται σωθῆναι,

15 Afferebant autem ei et infantes, ut eos tangeret. Videntes autem discipuli increpabant illos.

16 At Jesus advocans illos, dixit: sinite pueros venire ad me, et ne prohibete eos: nam talium est regnum Dei.

17 Amen dico vobis, qui cumque non acceperit regnum Dei sicut puer, non intrabit in illud.

18 Et interrogavit quidam eum princeps, dicens: Magister bone, quid faciens vitam æternam possidebo?

19 Dixit autem ei Jesus: quid me dicis bonum? nemo bonus si non unus Deus.

20 Mandata nosti: ne mœcheris, ne occidas, ne fureris, ne falso testeris: honora patrem tuum et matrem tuam.

21 Is autem ait: hæc omnia custodivi à juventute mea.

22 Audiens autem hæc Jesus, ait ei: adhuc unum tibi deest: omnia quæcumque habes vende, et da pauperibus, et habebis thesaurum in cælo, et veni sequere me.

23 Ille autem audiens hæc, pertristis factus est: erat enim dives valde.

24 Videns autem illum Jesus pertristem factum, dixit: quam difficile pecunias habentes intrant in regnum Dei.

25 Facilius enim est camelum per foramen acus intrare, quam divitem in regnum Dei intrare.

26 Dixerunt autem audientes: et quis potest servari?

27 Ὁ δὲ εἶπε· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώπων, δυνατὰ ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ.

28 Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος· ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολούθησάμεν σοι.

29 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἔστιν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἕνακεν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

30 Ὅς οὐ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐτούς· ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν, τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου.

32 Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαυθήσεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπαυθήσεται,

33 Καὶ μαρτυρώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται.

34 Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ἔχημα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίσειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχὼν, τυφλὸς τις ἐκείνητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσεπαύων·

36 Ἀκούσας δὲ ἔχλου διαπερευομένου, ἐπυθάνετο εἰ εἶη τοῦτο.

37 Ἀπέηγγεῖλαν δὲ αὐτῷ, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται.

38 Καὶ ἐβόησε, λέγων· Ἰησοῦ υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με.

39 Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἐκραζεν, Ὑιὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με.

27 Is autem ait . impossibilia apud homines, possibilia sunt apud Deum.

28 Ait autem Petrus : ecce nos dimisimus omnia, et sequuti sumus te.

29 Is autem dixit eis : amen dico vobis, quod nemo est qui reliquit domum, aut parentes, aut fratres, aut uxorem, aut filios, propter regnum Dei,

30 Qui non recipiat multo plura in tempore hoc, et in seculo veniente vitam æternam.

31 Assumens autem duodecim, ait ad illos : ecce ascendimus in Hierosolyma, et consummabuntur omnia scripta per Prophetas, filio hominis.

32 Tradetur enim gentibus, et illudetur, et contumelia afficietur, et conspuetur :

33 Et flagellantes occident eum, et tertiâ die resurget.

34 Et ipsi nihil horum intellexerunt : et erat verbum istud absconditum ab eis, et non cognoscebant dicta.

35 Factum est autem in appropinquare ipsum in Jericho, cæcus quidam sedebat secus viam mendicans.

36 Audiens autem turbam prætereuntem, interrogabat quid esset hoc.

37 Nuntiaverunt autem ei, quod Jesus Nazarenus transiret.

38 Et clamavit, dicens : Jesus filii David, miserere mei.

39 Et præeuntes increpabant eum ut taceret : ipse vero multo magis clamabat, filii David, miserere mei.

40 Σταθεις δε ὁ Ἰησοῦς ἐξέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν· ἐγγισατος δὲ αὐτοῦ, ἐπηρώτησεν αὐτὸν,

41 Λέγων· τί σοὶ θέλεις ποιήσω; Ὁ δὲ εἶπε· Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω.

42 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.

43 Καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν Θεόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν, ἔδωκεν αἶνον ἐν τῷ Θεῷ.

Κεφ. ιθ'. 19.

1 **Κ**Αὶ εἰσελθὼν, διήρχετο ἐπὶ τῆς Ἱερουζῆ.

2 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνόματι καλοῦμενος Ζαχαρίας, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιελεὴν, καὶ ἕτος ἦν πλούσιος,

3 Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν εἰς ἐστὶ, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι ἐπὶ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν.

4 Καὶ προδραμῶν ἐμπροσθεν, ἐπέβη ἐπὶ συκομωραΐαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν· ὅτι δι' ἐκείνης ἡμέρας διέρχεται.

5 Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ζαχαριε, τεύσας κατέβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μέναι.

6 Καὶ στεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων.

7 Καὶ ἰδόντες ἅπαντες διαγόγγυζον, λέγοντες· ὅτι παρὰ ἀμαρτωλῶ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι.

8 Σταθεις δε Ζαχαρίας εἶπε πρὸς τὸν Κύριον· ἰδοὺ, ἐὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἰ τινὸς τι ἐσυκαφάνησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν

40 Stans autem Jesus jussit illum adduci ad se, appropinquante autem eo, interrogavit illum,

41 Dicens : quid tibi vis faciam ? ille autem dixit : domine, ut respiciam.

42 Et Jesus dixit illi : respice : fides tua servavit te.

43 Et confestim respexit, et sequebatur illum glorificans Deum : et omnis populus videns dedit laudem Deo.

CAPUT XIX.

1 **E**T ingressus pertransibat Jericho.

2 Et ecce vir nomine vocatus Zachæus, et hic erat princeps publicanorum : et ipse erat dives.

3 Et quærebat videre Jesum quis esset, et non poterat præ turba : quia statura pusillus erat.

4 Et præcurrrens coram, ascendit in sycomorum, ut videret eum : quia illa erat transiturus.

5 Et ut venit ad locum, suspiciens Jesus vidit illum, et dixit ad eum : Zachæe, festinans descende : hodie enim in domo tua oportet me manere.

6 Et festinans descendit, et excepit illum gaudivens.

7 Et videntes omnes murmurabant, dicentes : quod ad peccatorem hominem introivit diversari.

8 Stans autem Zachæus dixit ad Dominum : ecce dimidia substantiarum mearum, Domine, do pauperibus, et si aliquem quid defraudavi, reddo quadruplum.

9 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· ὅτι σήμερον σωθήσεται τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν.

10 Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζηῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

11 Ἀκούοντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεῖς εἶπε παραβολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν εἶναι Ἱερουσαλήμ, καὶ δοκεῖν αὐτοῖς ὅτι παραχρηῖμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.

12 Εἶπεν ἔν· ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν, λαθεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι.

13 Καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· παραγματεύσασθε ἕως ἐρχομαι.

14 Οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσησαν αὐτὸν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες· οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεύσαι ἐφ' ἡμᾶς.

15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαθόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς ἔδωκε τὸ ἀργύριον, ἵνα γνῶ τίς τί διεπραγματεύσατο.

16 Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων· Κύριε, ἡ μνᾶ σου προσεργάσατο δέκα μνᾶς.

17 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὖ ἀγαθὸ δούλε· ὅτι ἐν ἱλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.

18 Καὶ ἦλθεν ὁ δευτέρος, λέγων· Κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε μνᾶς.

19 Εἶπε δὲ καὶ τούτῳ· Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων.

20 Καὶ ἕτερος ἦλθε, λέγων· Κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ·

9 Ait autem ad eum Jesus quia hodie salus domui huic facta est, eo quod et ipse filius Abrahæ sit.

10 Venit enim filius hominis querere et servare perditum.

11 Audientibus autem illis hæc, adjiciens dixit parabolam, propter prope eum esse Hierusalem, et videri eis quod confestim esset regnum Dei appariturum.

12 Dixit ergo : homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam accipere sibi ipsi regnum, et reverti.

13 Vocans autem decem servos suos, dedit eis decem minas, et ait ad illos : negotia-mini dum venio.

14 At cives ejus oderant eum, et miserunt legationem post illum, dicentes : non volumus hunc regnare super nos.

15 Et factum est in redire ipsum accipientem regnum, ait vocari sibi servos hos, quibus dedit argentum, ut sciret quis quid negotiatus esset.

16 Aduit autem primus, dicens : Domine, mina tua acquisivit decem minas.

17 Et ait illi : euge bone serve : quia in modico fidelis fuisti, esto potestatem habens super decem civitates.

18 Et venit secundus, dicens : Domine, mina tua fecit quinque minas.

19 Ait autem et huic : Et tu esto super quinque civitates.

20 Et alter venit, dicens : Domine, ecce mina tua, quam habui repositam in sudario

21 Ἐφοβούμεν γὰρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ· αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θεριζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας.

22 Λέγει δὲ αὐτῶ· ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὸν δούλε, ἦδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θεριζων ὃ οὐκ ἔσπειρα·

23 Καὶ διαλί οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργυρίον μου ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τέκῳ ἂν ἔπραξα αὐτό;

24 Καὶ τοῖς παρσετώσιν εἶπεν· ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ ὅτε τῶ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι.

25 Καὶ εἶπον αὐτῶ· Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς.

26 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι παντὶ τῶ ἔχοντι δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

27 Πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους, τοὺς μὴ θέλησαντάς με βασιλευσαί ἐπ' αὐτούς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξετε ἔμπροσθέν μου.

28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα.

29 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγή καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἔλαιων, ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

30 Εἰπὼν· ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ἧ εἰσπορευόμενοι εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.

31 Καὶ ἐὰν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ· Διατί λύετε; -οὕτως ἐρεῖτε αὐτῶ, ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει.

32 Ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλλόμενοι, εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς.

21 Timui enim te, quia homo austerus es: tollis quod non posuisti, et metis quod non seminasti.

22 Dicit autem ei: et ore tuo judico te, scelerate serve: sciebas quod ego homo austerus sum, tollens quod non posui, et metens quod non seminavi.

23 Et quare non dedisti argentum meum mensariis, et veniens ego cum usura utique exegissem illud?

24 Et astantibus dixit: auferite ab ille minam: et date decem minas habenti.

25 Et dixerunt ei: Domine, habet decem minas.

26 Dico enim vobis, quia omni habenti dabitur: ab autem non habente, et quod habet, auferetur ab eo.

27 Veruntamen inimicos meos illos, non volentes me regnare super se, adducite huc, et jugulate ante me.

28 Et dicens hæc, ibat ante ascendens in Hierosolyma.

29 Et factum est, quum appropinquasset ad Bethphage et Bethaniam, ad montem vocatum Olivarum, misit duos discipulorum suorum,

30 Dicens: ite in contra vicum: in quo introeuntes invenietis pullum alligatum, super quem nemo unquam hominum sedit: solventes illum adducite.

31 Et si quis vos interrogaverit: quare solvitis? sic dicetis ei: quia Dominus ejus opus habet.

32 Abeuntes autem missi, invenerunt sicut dixit illis.

33 Αυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλλον, εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς· τί λύετε τὸν πῶλλον ;

34 Οἱ δὲ εἶπον· Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει.

35 Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἐπιβήψαντες ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλλον, ἐπεσίστασαν τὸν Ἰησοῦν.

36 Πορευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστέρωννον τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ.

37 Ἐγγιζόντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες, αἰνεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμευν,

38 Λέγοντες· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου· εἰρήνη ἐν οὐρανῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις.

39 Καὶ τινες τῶν φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, ἐπιτιμήσον τοῖς μαθηταῖς σου.

40 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν ἔτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεραιζόνται.

41 Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἐκλαυσεν ἐπ' αὐτῇ, λέγων·

42 Ὅτι εἰ ἔγνων καὶ σὺ, καὶ γὰρ ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου·

43 Ὅτι ἔξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σὲ, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροὶ σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν,

44 Καὶ ἰδαμιοῦσί σε, καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί· καὶ οὐκ ἀφήσουσιν

33 Solventibus autem illis pullum, dixerunt domini ejus ad illos : quid solvitis pullum ?

34 Illi autem dixerunt : Dominus ejus opus habet.

35 Et duxerunt illum ad Jesum : et injicientes sua ipsorum vestimenta supra pullum imposuerunt Jesum.

36 Eunte autem illo, substernebant vestimenta sua in via.

37 Appropinquante autem eo jam ad descensum montis olearum, cœperunt omnis turba discipulorum gaudentes laudare Deum voce magnâ, de omnibus quas viderant virtutibus.

38 Dicentes : benedictus veniens rex in nomine Domini : pax in cœlo, et gloria in excelsis.

39 Et quidam Pharisæorum de turba dixerunt ad illum : magister, increpa discipulos tuos.

40 Et respondens ait illis : dico vobis, quia si hi tacuerint, lapides clamabunt.

41 Et ut appropinquavit, videns civitatem, flevit super illam,

42 Dicens : quia si cognovisses et tu, et quidem in die tua hac, quæ ad pacem tuam : nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis.

43 Quia venient dies in te, et circumdabunt inimici tui vallum tibi, et circumcingent te et coangustabunt te undique.

44 Et solo æquabunt te, et filios tuos in te : et non relin

ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνωσ τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.

45 Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας,

46 Λέγων αὐταῖς γέγραπται, ὁ οἶκος μου, οἶκος προσευχῆς ἔστιν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν.

47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ,

48 Καὶ οὐκ εὗρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

Κεφ. κ'. 20.

1 **Κ**Αὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐκέστησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις,

2 Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, λέγοντες· εἶπε ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστὶν ὁ δόξ σοι τῆν ἐξουσίαν ταύτην.

3 Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ ἓνα λόγον· καὶ εἰπατέ μοι·

4 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων;

5 Οἱ δὲ συνέλογίσαντο πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες· ὅτι ἐάν εἰπωμεν ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί ἔν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

6 Ἐάν δὲ εἰπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γὰρ ἐστὶν Ἰωάννην προφήτην εἶναι.

7 Καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν.

8 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·

quent in te lapidem super lapidem : eo quod non cognoveris tempus visitationis tuæ.

45 Et ingressus in templum, cœpit ejicere vendentes in illo, et ementes,

46 Dicens illis : scriptum est : domus mea, domus orationis est : vos autem illam fecistis speluncam latronum.

47 Et erat docens per diem in templo : at principes sacerdotum et Scribæ quærebant illum perdere, et primi plebis :

48 Et non inveniebant quid facerent : populus enim omnis suspensus erat illum audiens.

CAPUT XX.

1 **Ε**T factum est in uno die illorum, docente illo populum in templo, et evangelizante, superstiterunt principes Sacerdotum et Scribæ cum senioribus :

2 Et aiunt ad illum, dicentes : dic nobis in qua potestate hæc facis, aut quis est qui dedit tibi potestatem hanc ?

3 Respondens autem dixit ad illos : interrogabo vos et ego unum verbum, et dicite mihi :

4 Baptismus Joannis de cælo erat, an ex hominibus ?

5 Illi autem ratiocinabantur apud seipsos, dicentes : quia si dixerimus, de cælo, dicet : quare ergo non credidistis illi ?

6 Si autem dixerimus : ex hominibus, omnis populus lapidabit nos : persuasus enim est Joannem Prophetam esse.

7 Et responderunt non scire unde.

8 Et Jesus ait illis : neque

οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

9 Ἦρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπός τις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἐσθήμενος χρόνους ἰκανούς·

10 Καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς δούλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες αὐτὸν, ἐξαπέστειλαν κενόν.

11 Καὶ προσέθετο πέμψαι δευρὸν δούλον· οἱ δὲ κακίῃν δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες, ἐξαπέστειλαν κενόν.

12 Καὶ προσέθετο πέμψαι τρίτον· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον.

13 Εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἰδόντες ἐντραπήσονται.

14 Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ, διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία.

15 Καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. Τί ἔν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος;

16 Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. Ἀκούσαντες δὲ εἶπον· μὴ γένοιτο.

17 Ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς, εἶπε· τί ἔν ἐστι τὸ γεγραμμένον τοῦτο· “λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδόμοι, ἔτος ἐγένηθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;

18 Πᾶς, ὁ πέσων ἐπ’ ἐκείνον τὸν λίθον, συνθλασθήσεται ἐφ’ ὃν δ’ ἂν πέσῃ, λιχμήσει αὐτόν.”

ego dico vobis in qua potestate hæc facio.

9 Cœpit autem ad populum dicere parabolam hunc : homo plantavit vineam, et elocavit eam colonis, et peregre fuit tempora sufficientia.

10 Et in tempore misit ad cultores servum, ut de fructu vineæ darent illi : at coloni cædentes eum dimiserunt inanem.

11 Et addidit mittere alterum servum : illi autem et illum cædentes et inhonorantes dimiserunt inanem.

12 Et addidit mittere tertium : illi autem et hunc vulnerantes ejecerunt.

13 Dixit autem dominus vineæ : quid faciam ? mittam filium meum dilectum : forsitan hunc videntes verebuntur.

14 Videntes autem illum coloni, ratiocinabantur ad seipsos, dicentes : hic est hæres : venite occidamus illum, ut nostra fiat hæreditas.

15 Et eicientes illum extra vineam, occiderunt. Quid ergo faciet illis dominus vineæ ?

16 Veniet et perdet colonos istos, et dabit vineam aliis. Audientes autem dixerunt : ne fiat.

17 Ille autem aspiciens eos, ait : quid ergo est scriptum hoc : lapidem quem reproba-verunt ædificantes, hic factus est in caput anguli :

18 Omnis cadens super illum lapidem, conquassabitur super quem autem ceciderit comminuet illum,

19 Καὶ ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπε.

20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑπακρονομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος.

21 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἐσθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρὸς ὄψον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις·

22 Ἐξέστιν ἡμῖν Καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὐ·

23 Κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πικρογίαν, εἶπε πρὸς αὐτούς· τί με πειράζετε·

24 Ἐπιδείξατέ μοι δηνάριον, τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν· Ἀπεκριθέντες δὲ εἶπον, Καίσαρος.

25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀπόδοτε τὸν ἴσον τῷ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.

26 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀπεκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν.

27 Προσελθόντες δὲ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν,

28 Λέγοντες· διδάσκαλε, Μωσὴς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ εἶς ἀσπίκος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἕξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ

19 Et quærebant principes sacerdotum et Scribæ mittere in illum manus in illa hora, et timuerunt populum : cognoverunt enim quod ad ipsos similitudinem hanc dixisset.

20 Et observantes miserunt insidiatores, simulantes se ipsos justos esse, ut caperent ejus sermonem, ad tradendum illum principatui et potestati præsidis.

21 Et interrogaverunt eum, dicentes : Magister, scimus quia recte dicis et doces, et non accipis faciem, sed in veritate viam Dei doces.

22 Licet nobis Cæsari tributum dare, an non ?

23 Considerans autem illorum dolum, dixit ad eos : quid me tentatis ?

24 Ostendite mihi denarium : cujus habet imaginem et inscriptionem ? respondentes autem dixerunt, Cæsaris.

25 Is autem ait illis : Reddite ergo quæ Cæsaris Cæsari, et quæ Dei Deo.

26 Et non potuerunt reprehendere ejus verbum coram populo : et mirati in responso ejus, tacuerunt.

27 Accedentes autem quidam Sadducæorum, contradicentes resurrectionem non esse, interrogaverunt eum,

28 Dicentes : Magister, Moses scripsit nobis : si alicujus frater mortuus fuerit habens uxorem, et hic sine liberis moriatur, ut accipiat frater ejus uxorem, et suscitetur semen fratri suo.

29 Ἐπεὶ ἔν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος, λαβὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος·

30 Καὶ ἔλαβεν ὁ δεύτερος τὴν γυναῖκα, καὶ ἕτος ἀπέθανεν ἄτεκνος·

31 Καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑκτὰ εὐ κατελίπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον·

32 Ἡ νεκρὸς δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.

33 Ἐν τῇ ἔν ἀναστάσει, τίνας αὐτῶν γίνεσθαι γυνή; οἱ γὰρ ἑπτά ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.

34 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ ἐγαμίσκονται·

35 Οἱ δὲ καταβρωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὕτε γαμοῦσιν, οὕτε ἐγαμίσκονται·

36 Οὕτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γὰρ εἰσι· καὶ υἱοὶ εἰσι τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες.

37 Ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωσῆς ἐμήνησεν ἐπὶ τῆς βίβλου, ὡς λέγει· “Κύριον εὖν Θεὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰσαάκ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰακώβ.”

38 Θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.

39 Ἀποκριθέντες δὲ τινες εὖν γραμματέων, εἶπον διδάσκαλε, καλῶς εἶπας.

40 Οὐκ ἔστι δὲ ἐσθλῶν ἐπερωτῆν αὐτὸν οὐδέν.

41 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· πῶς λέγεσθαι εὖν Χριστὸν υἱὸν Δαβὶδ εἶναι;

42 Καὶ αὐτὸς Δαβὶδ λέγει ἐν

29 Septem ergo fratres erant: et primus, accipiens uxorem, mortuus est sine filiis.

30 Et accepit secundus uxorem, et ipse mortuus est sine filio.

31 Et tertius accepit illam. similiter autem et septem: et non reliquerunt natos, et mortui sunt.

32 Novissimè autem omnium mortua est et mulier.

33 In ergo resurrectione, cujus eorum sit uxor? nam septem habuerunt eam uxorem.

34 Et respondens ait illis Jesus: filii seculi hujus uxores ducunt et traduntur ad nuptias.

35 At digni habiti seculum illud contingere et resurrectionem ex mortuis, neque ducunt uxores, neque nubunt.

36 Neque enim mori ultra possunt: æquales angelis enim sunt, et filii sunt Dei, resurrectionis filii existentes.

37 Quia verò resurgent mortui, et Moses ostendit secus rubum, sicut dicit Dominum Deum Abraham, et Deum Isaac, et Deum Jacob.

38 Deus autem non est mortuorum, sed vivorum: omnes enim ei vivunt.

39 Respondentes autem quidam Scribarum, dixerunt: Magister, pulchre dixisti.

40 Non amplius autem audebant interrogare eum quicquam.

41 Dixit autem ad illos. quomodo dicunt Christum filium David esse?

42 Et ipse David dicit in

βίβλω ψαλμῶν “ εἶπεν ὁ Κύριος τῷ κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,

43 “Ἔως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σε ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου ;”

44 Δαβὶδ ἔν Κυρίῳ αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἔσται ;

45 Ἀκούσας δὲ πάντες τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

46 Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελούντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλοῦντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δεῖπνοις.

47 Οἱ κατασθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρῆ προσεύχονται· ἔτσι λήφονται περισσότερον κρῖμα.

Κεφ. κά. 21.

1 **Α**ναβλέψας δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον πλουσίων.

2 Εἶδεν δὲ καὶ τινα χήραν ἑβραῖαν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά,

3 Καὶ εἶπεν· ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη ἔλαβεν πάντων ἕβαλον·

4 Ἄπαντες γὰρ ἔτσι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ· αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἔσπειρε τὸν βίον ὃν εἶχεν, ἕβαλον.

5 Καὶ τινων λογιόντων ἐπερὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασι κοσμήματα, εἶπε·

6 Ταῦτα ἂν θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφελήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθήσεται.

7 Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν, λέ-

libro Psalmorum : dixit Dominus Domino meo : sode à dextris meis :

43 Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum ?

44 David ergo Dominum illum vocat : et quomodo filius est ?

45 Audiente autem omni populo, dixit discipulis suis :

46 Attendite à Scribis volentibus ambulare in stolis, et amantibus salutationes in foris, et primas cathedras in synagogis, et primos discubitus in cœnis.

47 Qui devorant domos viduarum, et specie longa precantur, hi accipient majorem damnationem.

CAPUT XXI.

1 **R**ESPICIENS autem vidit mittentes munera sua in gazophylacium, divites.

2 Vidit autem et quandam viduam pauperulam mittentem illuc duo minuta.

3 Et dixit : Vere dico vobis, vidua pauper hæc plus omnibus misit.

4 Omnes enim hi ex abundantia sibi miserunt in munera Dei : hæc autem ex defectu omnem victum quem habuit, misit.

5 Et quibusdam dicentibus de templo, quod lapidibus pulchris et donis ornatum esset, dixit :

6 Hæc quæ videtis, venient dies in quibus non relinquetur lapis supra lapidem, qui non destruat.

7 Interrogaverunt autem il-

γοντες· διδάσκαλε, πότε ἔν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι;

8 Ὁ δὲ εἶπε· βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τοῦ ὀνόματός μου, λέγοντες· ἔτι ἐγὼ εἰμι· καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικε, μὴ ἔν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν.

9 Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ κτηνηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον· ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.

10 Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν.

11 Σεισμοὶ τε μεγάλοι κατὰ τόπους, καὶ λιμοὶ, καὶ λοιμοὶ ἔσονται· φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσονται.

12 Πρὸ δὲ τούτων ἀπάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσιν, παραδίδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακὰς, ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου.

13 Ἀποθήσεσθε δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον.

14 Θέσθε ἔν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν μὴ κρομελεῖν ἀπολογηθῆναι.

15 Ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ἣ οὐ δυνήσονται ἀντιπεῖν, οὐδὲ ἀντιστῆναι πάντες οἱ ἀνταρτίμοι ὑμῶν.

16 Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων, καὶ ἀδελφῶν, καὶ συγγενῶν, καὶ φίλων· καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν.

17 Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου.

18 Καὶ θριξὶ ἐκ τῆς κεφαλῆς ἡμῶν οὐ μὴ ἀπέληται.

19 Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

lum dicentes: Præceptor, quando igitur hæc erunt? et quod signum quum futurum est hæc fieri?

8 Ille autem dixit: Videte ne seducamini: multi enim venient in nomine meo, dicentes Quia ego sum: et tempus appropinquavit: ne ergo eatis post eos.

9 Quum autem audieritis prælia et seditiones, ne terreamini: oportet enim hæc fieri primum, sed non statim finis.

10 Tunc dicebat illis: Excitabitur gens contra gentem, et regnum adversus regnum.

11 Terræmotusque magni per loca, et fames, et pestilentie erunt: terroresque et signa de cælo magna erunt.

12 Ante autem hæc omnia injicient in vos manus suas, et persequentur, tradentes in synagogas, et custodias, agentes ad reges et præsides propter nomen meum.

13 Continget autem vobis in testimonium.

14 Ponite ergo in corda vestra non præmeditari defendi.

15 Ego enim dabo vobis os et sapientiam cui non poterunt contradicere, neque resistere omnes adversantes vobis.

16 Trademini autem et à parentibus, et fratribus, et cognatis, et amicis, et morte afficient ex vobis.

17 Et eritis exosi omnibus propter nomen meum.

18 Et capillus de capite vestro non peribit.

19 In patientia vestra possidet animas vestras.

20 Ὅταν δὲ ἴδῃτε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν Ἱερουσαλήμ, τότε γινώτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς.

21 Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φεγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς, ἐκχωρείτωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις, μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν.

22 Ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὐταὶ εἰσὶ, τοῦ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα.

23 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔργη ἐν τῷ λαῷ τούτῳ.

24 Καὶ πρσοῦνται στόματι μαχαίρας, καὶ ἀχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Ἱερουσαλήμ ἔσται πατευμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι πληρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν.

25 Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ, καὶ σελήνῃ, καὶ ἀστροῖς, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ, ἠχούσης θαλάσσης καὶ σάλου·

26 Ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.

27 Καὶ τότε ἔξονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμει καὶ δόξῃ πολλῇ.

28 Ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἔγγιζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.

29 Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς· ἴδετε τὴν συκὴν καὶ πάντα τὰ δένδρα·

30 Ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀπ' αὐτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἔγγυς τὸ θέρος ἐστίν.

31 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, δεῖν ἴδῃτε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἔγγυς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

20 Quum autem videritis circumdatam ab exercitibus Hierusalem, tunc scitote quia appropinquavit desolatio ejus.

21 Tunc qui in Judæa, fugiant ad montes : et qui in medio ejus, discedant : et qui in regionibus, non intrent in eam.

22 Quia dies ultionis hi sunt, impleri omnia scripta.

23 Væ autem in utero habentibus, et lactantibus in illis diebus : erit enim necessitas magna super terram, et ira in populo hoc.

24 Et cadent ore gladii, et captivi ducentur in omnes gentes : et Hierusalem erit calcata à gentibus, donec impleantur tempora gentium.

25 Et erunt signa in sole, et luna, et stellis, et in terra pressura gentium in dubitatione, resonante mari, et salo.

26 Exanimatis hominibus præ timore et expectatione invadentium in habitata : nam virtutes cælorum movebuntur.

27 Et tunc videbunt filium hominis venientem in nube cum potestate et gloria multa.

28 Incipientibus autem his fieri, respicite et levate capita vestra : quoniam appropinquat redemptio vestra.

29 Et dixit similitudinem illis : Videte ficum, et omnes arbores.

30 Quum protulerint jam, videntes à vobis ipsis agnoscitis quoniam jam prope æstas est.

31 Ita et vos quum videritis hæc facta, scitote quoniam prope est regnum Dei.

32 Ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα γένηται.

33 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.

34 Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ, καὶ μέθῃ, καὶ μερμηραῖς βιωτικαῖς, καὶ αἰφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη.

35 Ὡς παγίς γὰρ ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς.

36 Ἀγρυπνεῖτε ἔν, ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ἵνα παρασώθῃτε πωργεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἐμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ἠυλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἰλιβαῖν.

38 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἕσθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

Κεφ. κβ'. 22.

1 **Η** Γγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη Πάσχα·

2 Καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, τὸ, πῶς ἀνέλθωσιν αὐτόν· φοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν·

3 Εἰσῆλθε δὲ ὁ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα.

4 Καὶ ἀπελθὼν συνάλαθες τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς στρατηγοῖς, τὸ, πῶς αὐτὸν παραδώσιν αὐτοῖς.

5 Καὶ ἐχάρησαν· καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι.

32 Amen dico vobis, quia non præteribit generatio hæc, donec omnia fiant.

33 Cælum et terra transibunt : at verba mea non transibunt.

34 Attendite autem vobis ipsis, ne forte graventur vestra corda in crapula, et ebrietate, et curis vitalibus, et repentina in vos superveniat dies illa.

35 Tanquam laqueus enim superveniet in omnes sedentes super faciem omnis terræ.

36 Vigilate itaque in omni tempore rogantes, ut digni habeamini effugere ista omnia futura fieri, et stare ante filium hominis.

37 Erat autem diebus in templo docens, at noctibus exiens morabatur in monte vocato Olivarum.

38 Et omnis populus mane ibat ad eum in templo audire eum.

CAPUT XXII.

1 **A**PPROPINQUABAT autem festum Azymorum, dictum Pascha.

2 Et quærebant principes Sacerdotum et Scribæ hoc, quomodo tollerent eum : timebant enim plebem.

3 Intravit autem Satanas in Judam cognominatum Iscariotem, existentem ex numero duodecim.

4 Et abiens collocutus est principibus Sacerdotum, et magistratibus hoc, quomodo illum traderet eis.

5 Et gavisi sunt, et pacti sunt illi argentum dare.

6 Καὶ ἐξωμολόγησε· καὶ ἐζή-
τει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν
αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου.

7 Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύ-
μων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα.

8 Καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Ἰω-
άννην, εἰπών· πορευθέντες ἐτοιμά-
σατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν.

9 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ποῦ θέλεις
ἐτοιμάσωμεν;

10 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἰδοὺ,
εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν,
συναντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον
ὑδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε
αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν ἧ εἰσπορεύεσθε.

11 Καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ
τῆς οἰκίας· λέγῃ σοι ὁ διδάσκαλος·
ποῦ ἔστι τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ
πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου
φάγω;

12 Καλεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνώγειον
μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἐτοιμάσατε.

13 Ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς
εἶρηκεν αὐτοῖς· καὶ ἠτοίμασαν τὸ
πάσχα.

14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα,
ἀνέπεσε, καὶ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι
σὺν αὐτῷ.

15 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἐπι-
θυμία ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα
φαγεῖν μετὰ ὑμῶν, πρὸ τοῦ με πα-
θεῖν.

16 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι
εὖ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ, ἕως ὅτου
πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

17 Καὶ δεξιόμενος ποτήριον, εὐ-
χαριστήσας εἶπε· λάβετε τοῦτο, καὶ
διαμερίσατε ἑαυτοῖς.

18 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ
εἶω ἀπὸ τοῦ γεννήματος τῆς ἀμ-
πέλου, ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ ἔλθῃ.

19 Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαρισ-

6 Et spondit, et quærebat
oportunitatem ad tradendum
illum eis sine turba.

7 Venit autem dies Azymo-
rum, in qua oportebat occidi
Pascha.

8 Et misit Petrum et Joan-
nem, dicens: Euntes parate
nobis Pascha, ut manducemus.

9 Illi autem dixerunt ei:
Ubi vis paremus?

10 Is autem dixit eis: Ecce
introeuntibus vobis in civita-
tem, occurret vobis homo am-
phoram aquæ portans: sequi-
mini eum in domum quo intrat.

11 Et dicetis patrifamilias
domus: Dicit tibi Magister:
Ubi est diversorium, ubi Pas-
cha cum discipulis meis man-
ducem?

12 Et ipse vobis ostendet
cœnaculum magnum stratum:
ibi parate.

13 Euntes autem invenerunt
sicut dixit illis, et paraverunt
Pascha.

14 Et quum facta esset hora,
discubuit, et duodecim Aposto-
li cum eo.

15 Et ait ad eos: Desiderio
desideravi hoc Pascha man-
ducare vobiscum, ante quam pa-
tiar.

16 Dico enim vobis, quia
non amplius manducabo ex eo,
donec impleatur in regno Dei.

17 Et accipiens calicem, gra-
tias agens dixit: Accipite hoc,
et dividite vobis ipsis:

18 Dico enim vobis, quod
non bibam de generatione vitis,
donec regnum Dei veniat.

19 Et accipiens panem, gra-

τήσας ἔκλασε· και ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· τοῦτό ἐστί τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο τοῖσι εἰς τὴν ἔμην ἀνάμνησιν.

20 Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δειπῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἱματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον.

21 Πλὴν ἰδοῦ, ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης.

22 Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ τὸ ὠρισμένον· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται.

23 Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς, τὸ, τίς ἄρα εἶη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

24 Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων.

25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυρσεύουσιν αὐτῶν· και οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν, εὐσεργέται καλοῦνται.

26 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν, γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος, ὡς ὁ διακωνῶν.

27 Τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακωνῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακωνῶν.

28 Ὑμεῖς δὲ ἐστέ οἱ διαμμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου.

29 Καὶ γὰρ διατίθειμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν·

30 Ἴνα ἐσθίητε και πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου, ἐν τῇ βασιλείᾳ μου· και καθίσθησθε ἐπὶ θρόνων,

tias agens fregit, et dedit eis, dicens : Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur : hoc facite in meam commemorationem.

20 Similiter et calicem post cenam, dicens : Hic calix novum testamentum in sanguine meo, qui pro vobis effunditur.

21 Veruntamen ecce manus tradentis me mecum in mensa.

22 Et quidem filius hominis vadit secundum definitum : veruntamen vix homini illi, per quem traditur.

23 Et ipsi cœperunt conquerere apud seipsos hoc, quisnam esset ex eis hoc futurus facere.

24 Facta est autem et contentio in eis, hoc, quis eorum videretur esse major.

25 Is autem dixit eis : Reges gentium dominantur in eos : et potestatem habentes ipsorum, benefici vocantur.

26 Vos autem non sic : sed qui major in vobis, fiat sicut junior : et qui præcessor, sicut ministrator.

27 Quis enim major, recumbens, an ministrans ? nonne recumbens ? ego autem sum in medio vestrum sicut ministrans.

28 Vos autem estis permanentes cum me in tentationibus meis.

29 Et ego dispono vobis, sicut disposuit mihi pater meus, regnum .

30 Ut edatis, et bibatis super mensam meam in regno meo : et sedeat super thro-

κρίνοντας τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ.

31 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς, τοῦ σιτιάσαι ὡς τὸν σίτον·

32 Ἐγὼ δὲ ἰδεήθην περὶ σου, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σὺ ποτε ἐπιστρέψας, στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου.

33 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, μετὰ σοῦ ετοιμὸς εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον προεύσθαι.

34 Ὁ δὲ εἶπε· Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ μὴ φωνήσῃ σήμερον ἀλέκτωρ, πρὶν ἢ τρίς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με.

35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτε ἀπεστειλά ὑμᾶς ἄτερ βαλαντίου, καὶ πέτρας, καὶ ὑποδημάτων, μὴ εἶναι ὑστερήσατε; Οἱ δὲ εἶπον· οὐδένος.

36 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ἀλλὰ νῦν, ὁ ἔχων βαλάντιον, ἀράτω, ὁμοίως καὶ πέτραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων, πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγοράσάτω μάχαιραν.

37 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐστὶ τοῦτο τὸ γεγραμμένον ὁσεὶ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τὸ, “καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη”· καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.

38 Οἱ δὲ εἶπον· Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὡδε δύο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἱκανὸν ἐστί.

39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπροσεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

40 Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς· προσεύχεσθε μὴ ἐισέλθειν εἰς πειρασμόν.

41 Καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ’ αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολῆν, καὶ θείς τὰ γόνατα προσήχετο,

nos, judicantes duodecim tribus Israël.

31 Ait autem Dominus : Simon, Simon, ecce Satanas expetivit vos, ad cribrandum sicut triticum.

32 Ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua : et tu aliquando conversus, confirma fratres tuos.

33 Is autem dixit ei : Domine, tecum paratus sum et in carcerem, et in mortem ire.

34 Ille autem dixit : Dico tibi, Petre, non cantabit hodie gallus, prius quam ter abneges nosse me.

35 Et dixit eis : Quando misi vos sine sacculo, et pera, et calceamentis, numquid aliquo defecti estis ? Illi autem dixerunt : Nihil.

36 Dixit ergo eis : Sed nunc habens sacculum, tollat similiter et peram : et non habens, vendet pallium suum, et emet gladium.

37 Dico enim vobis, quoniam adhuc hoc scriptum oportet impleri in me, hoc : Et cum injustis reputatus est : etenim quæ de me, finem habent.

38 Illi autem dixerunt : Domine, ecce gladii hic duo : ille autem dixit eis : Satis est.

39 Et egressus ibat secundum consuetudinem in montem Olivarum : sequuti sunt autem illum et discipuli ejus.

40 Factus autem ad locum, dixit illis : Orate non intrare in tentationem.

41 Et ipse avulsus est ab eis, tanquam lapidis jactum, et ponens genua orabat,

42 Λέγων πάτερ, εἰ βούλει παρενεγκεῖν τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημα μου, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω.

43 Ἦρθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ, ἐνισχύων αὐτόν.

44 Καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσήνεχετο· ἐγένετο δὲ ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβω αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν.

45 Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητάς, εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης,

46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί καθύδατε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

47 Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας, εἰς τῶν δώδεκα, προήνεχετο αὐτῶν, καὶ ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ φιλησάμενος αὐτόν.

48 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως;

49 Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ εἰσόμενον, εἶπον αὐτῷ· Κύριε, εἰ κατὰξομεν ἐν μαχαίρᾳ;

50 Καὶ ἐπάταξεν εἰς τὴν εἴξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀπέτλην αὐτοῦ τὸ ἓξ τὸ δεξιόν.

51 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· ἕατε ἕως τούτου· Καὶ ἀψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, ἴασατο αὐτόν.

52 Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγνομημένους ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς, καὶ στρατηγούς τοῦ Ἰσραὴ, καὶ πρεσβυτέρους· ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων;

53 Καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ'

42 Dicens: Pater, si vis transferre calicem istum à me. verumtamen non voluntas mea, sed tua fiat.

43 Apparuit autem illi angelus de cælo confortans eum.

44 Et iactus in agonia, intensius orabat. Factus est autem sudor ejus sicut guttæ sanguinis delabentes in terram.

45 Et resurgens ab oratione veniens ad discipulos, invenit eos dormientes præ tristitia.

46 Et ait illis: Quid dormitis? resurgentes orate ut non intretis in tentationem.

47 Adhuc autem eo loquente, ecce turba, et dictus Judas, unus duodecim, antecedebat eos, et appropinquavit Jesu osculari eum.

48 At Jesus dixit illi: Juda, osculo filium hominis tradis?

49 Videntes autem qui circa ipsum futurum, dixerunt ei: Domine, num percutiemus in gladio?

50 Et percussit unus quidam ex illis servum principis Sacerdotum, et amputavit ejus auriculam dextram.

51 Respondens autem Jesus, ait: Sinite usque huc, et tangens auriculam ejus, sanavit eum.

52 Dixit autem Jesus ad accedentes ad se principes Sacerdotum, et magistratus templi, et seniores: Quasi ad latronem existis cum gladiis et lignis?

53 Quotidie existente me

ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξεστίνατε
 εἰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αὐτῆ
 ὑμῶν ἐστὶν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία
 τοῦ σκοτεινοῦ.

54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἡγα-
 γον, καὶ εἰσῆγαγον αὐτὸν εἰς τὸν
 οἶκον τοῦ ἀρχιερέως. Ὁ δὲ Πέ-
 τρος ἠκολούθει μακρόθεν.

55 Ἀψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ
 τῆς αὐλῆς, καὶ συγκαθισάντων αὐ-
 τῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν μέσῳ
 αὐτῶν.

56 Ἴδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη
 τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ
 ἀπεισάσα αὐτῷ, εἶπε· καὶ οὗτος
 σὺν αὐτῷ ἦν·

57 Ὁ δὲ ἠρηύσατο αὐτὸν, λέ-
 γων· γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν.

58 Καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος
 ἰδὼν αὐτόν, εἶπε· καὶ σὺ εἶξ αὐτῶν
 εἶ. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· ἄνθρωπε,
 οὐκ εἰμί·

59 Καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας
 μιᾶς, ἄλλος τις δισχυρίζετο,
 λέγων· ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος
 μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος
 ἐστίν.

60 Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος· ἄνθρωπε,
 οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. Καὶ παραχρη-
 μα, εἶτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνη-
 σεν ἀλέκτωρ.

61 Καὶ στραφείς ὁ Κύριος ἐπέ-
 θεψε τῷ Πέτρῳ· καὶ ἀπομνήσθη
 ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου,
 ὡς εἶπεν αὐτῷ· ὅτι πρὶν ἀλέκτορα
 φωνῆσαι, ἀπαρτήσῃ με τρίς.

62 Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος
 ἔκλαυσε πικρῶς.

63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες
 τὸν Ἰησοῦν, ἐπέκεινον αὐτῷ, δέ-
 ροντες·

64 Καὶ περικαλύψαντες αὐτόν,
 ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον· καὶ

cum vobis in templo non ex-
 tendistis manus in me : sed
 hæc vestra est hora, et potestas
 tenebrarum.

54 Comprehendentes autem
 eum duxerunt, et induxerunt
 in domam principes Sacerdo-
 tum : at Petrus sequebatur à
 longe.

55 Accendentibus autem ig-
 nem in medio aulæ, et circum-
 sedentibus illis, sedebat Petrus
 in medio eorum.

56 Videns autem eum ancil-
 la quædam sedentem ad lu-
 men : et attente intuita eum,
 dixit : Et hic cum illo erat.

57 Is autem negavit eum,
 dicens : Mulier, non novi illum.

58 Et post pusillum alius
 videns eum, dixit : Et tu de
 illis es. At Petrus ait : Homo,
 non sum.

59 Et interstante quasi hora
 una, alius quidam affirmabat,
 dicens : In veritate et hic cum
 illo erat : etenim Galilæus est.

60 Ait autem Petrus : Homo,
 non novi quid dicis : et conti-
 nuo, adhuc loquente illo, can-
 tavit gallus.

61 Et conversus Dominus
 respexit Petrum : et recorda-
 tus est Petrus verbi Domini,
 sicut dixerat ei : Quia prius
 quam gallus cantaverit, negabis
 me ter.

62 Et egressus foras Petrus
 flevit amarè.

63 Et viri tenentes Jesum
 illudebant ei, cædentes.

64 Et obvolventes eum, per-
 cutiebant ejus faciem, et inter

ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες· προφή-
τευσον, εἰς ἑστίν ὁ παῖσας σε.

65 Καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφη-
μοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συ-
νήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ,
ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ
ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον
ἑαυτῶν,

67 Λέγοντες· Εἰ σὺ εἶ ὁ Χρισ-
τός; εἰπέ ἡμῖν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς·
Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύ-
σητε.

68 Ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ
ἀποκριθῆτέ μοι, ἢ ἀπολύσητε.

69 Ἀπὸ τοῦ νῦν ἴσται ὁ υἱὸς εἶ
ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς
δυναμῆως τοῦ Θεοῦ.

70 Εἶπον δὲ πάντες· σὺ ἔν εἶ ὁ
υἱὸς τοῦ Θεοῦ; Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς
ἔφη· ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγὼ εἰμι.

71 Οἱ δὲ εἶπον· τί ἔτι χρεῖαν
ἔχομεν μαρτυρίας; αὐτοὶ γὰρ
ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

Κεφ. κγ'. 23.

1 **Κ**Αὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆ-
θος αὐτῶν, ἤγαγεν αὐτὸν
ἐπὶ τὸν Πιλάτον.

2 ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ,
λέγοντες· τοῦτον εὗρομεν διαστέ-
φοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα Καί-
σαρι φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν
Χριστὸν βασιλεῖα εἶναι.

3 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπηρώτησεν
αὐτὸν, λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς
τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀκριβοῦς
αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεις.

4 Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς
ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· οὐδὲν

rogabant eum dicentes : Pro-
phetiza, quis est qui percussit
te ?

65 Et alia multa blasphe-
mantes dicebant in eum.

66 Et ut factus est dies, co-
actus est senatus plebis, prin-
cipesque Sacerdotum et scri-
bæ : et duxerunt illum in con-
cilium suum,

67 Dicentes : Si tu es Chris-
tus, dic nobis. Ait autem illis .
Si vobis dixero, non credetis.

68 Si autem et interrogave-
ro, non respondebitis mihi, aut
dimittetis.

69 Et nunc erit filius homi-
nis sedens à dextris virtutis
Dei.

70 Dixerunt autem omnes :
Tu ergo es filius Dei ? is au-
tem ad eos ait : Vos dicitis,
quia ego sum.

71 Illi autem dixerunt : quid
adhuc opus habemus testimo-
nio ? Ipsi enim audivimus de
ore ejus.

CAPUT XXIII.

1 **E**T surgens omnis multi-
tudo eorum, duxit illum
ad Pilatum.

2 Cœperunt autem accusare
illum, dicentes : Hunc inveni-
mus subvertentem gentem, et
prohibentem Cæsari tributa
dare, dicentem se Christum
regem esse.

3 At Pilatus interrogavit
eum, dicens : Tu es rex Ju-
dæorum ? Ille autem respon-
dens ei, ait : Tu dicis.

4 Et Pilatus dixit ad princi-
pes Sacerdotum, et turbas

εὐρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ
τούτῳ.

5 Οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες·
ὅτι ἀνασείει τὸν λαόν, διδάσκων
καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρχάμενος
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ὡς ὧδε.

6 Πιλάτος δὲ ἀκούσας Γαλι-
λαιαν, ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος
Γαλιλαῖός ἐστι.

7 Καὶ ἐπιγινούς ὅτι ἐκ τῆς ἔξου-
σίας Ἡρώδου ἐστίν, ἀπέπεμψεν
αὐτὸν πρὸς Ἡρώδη, ὄντα καὶ αὐτὸν
ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς
ἡμέραις.

8 Ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰη-
σοῦν, ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ θέλων
εἶδε ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτὸν, διὰ τὸ ἀκούσειν
πολλὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἤλπίζε τι
σημείον ἰδεῖν ἐκ αὐτοῦ γινόμενον.

9 Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις
ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο
αὐτῷ.

10 Εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ γραμματεῖς, εὐτόνως κατη-
γοροῦντες αὐτοῦ.

11 Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ
Ἡρώδης σὺν ταῖς στρατεύμασιν
αὐτοῦ, καὶ ἑμπαιξας, περιβαλὼν
αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν, ἀπέπεμψεν
αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ.

12 Ἐγένοντο δὲ φίλοι δ, τοῦ Πι-
λάτου καὶ ὁ Ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ
ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προὔπηρχον
γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς.

13 Πιλάτος δὲ συγκαλεσάμε-
νος τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ τοὺς ἄρχον-
τας, καὶ τὸν λαόν,

14 Εἶπε πρὸς αὐτούς· προση-
νέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τούτον,
ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ
ἰδοῦ, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας,
οὐδὲν εἶρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ

Nullam invenio causam in ho-
mine hoc.

5 Illi autem invalescebant,
dicentes : Quia commovet po-
pulum, docens per universam
Judæam, incipiens à Galilæa
usque huc.

6 Pilatus autem audiens Ga-
lilæam, interrogavit si homo
Galilæus esset.

7 Et cognoscens quod de
potestate Herodis esset, re-
misit eum ad Herodem, exis-
tentem et ipsum in Hierosoly-
mis in illis diebus.

8 At Herodes videns Jesum,
gavisus est valde : erat enim
volens ex multo videre eum,
propterea quod audiret multa
de eo : et sperabat aliquod
signum videre ab eo factum.

9 Interrogabat autem eum
in sermonibus multis : ipse au-
tem nihil respondebat illi.

10 Stabant autem principes
Sacerdotum et Scribæ constan-
ter accusantes eum.

11 Nihil faciens autem illum
Herodes cum exercitibus suis,
et illudens, amiciens eum ves-
tem splendidam, remisit eum
Pilato.

12 Facti sunt autem amici
hicque Pilatus et Herodes hac
ipsa die cum invicem : præ-
extiterant enim in inimicitia
existentes ad seipsos.

13 Pilatus autem convocans
principes sacerdotum, et ma-
gistratus et populum,

14 Dixit ad illos : Obtulis-
tis mihi hominem hunc, quasi
avertentem populum, et ecce
ego coram vobis interrogans,
nullam inveni in homine isto

αἰτην, ὃν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ.

15 Ἄλλ' οὐδὲ Ἡρώδης ἀπέστειλε γὰρ ὑμῖς πρὸς αὐτὸν, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ.

16 Παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.

17 Ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύσειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτήν ἓνα.

18 Ἀνέκραξαν δὲ πᾶσι πληθεσί, λέγοντες· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν·

19 Ὅστις ἦν διὰ στάσιν ἐνδιηγομένην ἐν τῇ πόλει, καὶ φόνον, βεβλημένος εἰς φυλακὴν.

20 Πάλιν ἔνθ' ὁ Πιλάτος προσεφώνησε, θέλων ἀπολύσαι τὸν Ἰησοῦν.

21 Οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες· σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν.

22 Ὁ δὲ εἶπεν εἰς αὐτούς· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὑρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.

23 Οἱ δὲ ἐπέκριντο φωναῖς μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι· καὶ κατἰσχύον αἱ φωναὶ αὐτῶν, καὶ τῶν ἀρχιερέων.

24 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἶτημα αὐτῶν.

25 Ἀπέλυσε δὲ αὐτοῖς τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλακὴν, ὃν ἤτεοντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκε τῷ βεβλημένῳ αὐτῶν.

26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτὸν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνός τινος Κυρηναίου ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ,

causam, quorum accusatis adversus eum.

15 Sed neque Herodes : remisi enim vos ad illum, et ecce nihil dignum morte est factum ei.

16 Castigans ergo illum dimittam.

17 Necessae autem habebat dimittere eis per festum, unum

18 Exclamarunt autem uni versa turba, dicentes : Tolle hunc, dimitte autem nobis Barabbam :

19 Qui erat propter seditio nem quandam factam in civitate, et homicidium, missus in carcerem.

20 Iterum ergo Pilatus ad loquutus est, volens dimittere Jesum.

21 Illi autem inclamabant, dicentes : Crucifige, crucifige eum.

22 Ille autem tertio dixit ad illos : Quid enim malum fecit iste ? nullam causam mortis inveni in eo : castigans ergo illum dimittam.

23 Illi autem instabant vocibus magnis, postulantes eum crucifigi, et invalescebant voces eorum, et principum Sacerdotum.

24 At Pilatus adjudicavit fieri petitionem eorum.

25 Dimisit autem illis propter seditio nem et homicidium missum in carcerem, quem petebant : at Jesum tradidit voluntati eorum.

26 Et quum abducerent eum, apprehendentes Simonem quendam Cyrenæum venien-

ἐπέθηκεν αὐτῷ τὸν σταυρὸν, φέρειν
 δεξιῶν τοῦ Ἰησοῦ.

27 Ἐκολούθει δὲ αὐτῷ πολλὴ
 πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν αἱ
 καὶ κλαίοντες καὶ ἰδρύοντες αὐτόν.

28 Στραφείς δὲ πρὸς αὐτάς ὁ
 Ἰησοῦς, εἶπε· θυγατέρες Ἱερουσα-
 λήμ, μὴ κλαίετε ἕπ' ἐμὲ, πλὴν
 ἕπ' ἑαυτάς κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ
 εἴματα ὑμῶν.

29 Ὅτι, ἰδοὺ, ἔρχονται ἡμέρας
 ἐν αἷς ἐρῶσι· μακάρια αἱ στέραι,
 καὶ κοιλίας αἱ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ
 μαστοὶ οἱ οὐκ ἐθήλασαν.

30 Τότε ἄρχονται λέγειν τοῖς
 ὄρεσι· κείσετε ἕπ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς
 βουνοῖς· Καλύψατε ἡμᾶς.

31 Ὅτι εἰ ἐν τῷ ὄρει ξύλω
 ταῦτα ποιούσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γέ-
 νηται;

32 Ἦγοντο δὲ καὶ ἄλλοι δύο κα-
 κοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναρῶντες.

33 Καὶ ὄτε ἀπέθλον ἐπὶ τὸν
 τόπον τὸν καλούμενον Κραβίον, ἐκεί
 ἐσταύρωσαν αὐτόν, καὶ τοὺς κακούρ-
 γους· ἓν μὲν ἐκ δεξιῶν, ἓν δὲ ἔξ
 ἀριστερῶν.

34 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Πά-
 τερ, ἄφεσ ἀποδοῦ· οἱ γὰρ οὐκ οἶδαν τί
 ποιούσι. Διαμεριζόμενοι δὲ τὰ
 ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον κλήρον

35 Καὶ ἐστήκει ὁ λαὸς θεω-
 ρῶν· ἐξουκλήρον δὲ καὶ οἱ ἄρ-
 χοντες σὺν αὐτοῖς, λέγοντες ἄλ-
 λους ἕως, σὺδάτω ἑαυτὸν, εἰ
 ἄλλός ἐστι· Χριστός ὁ τοῦ Θεοῦ
 ἐλεκτός.

36 Ἐνέταλλον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ
 στρατιῶται, προσερχόμενοι, καὶ
 ἄφες προσφέροντες αὐτῷ.

37 Καὶ λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ

M

tem ab agro, imposuerunt illi
 crucem, ut ferret post Jesum.

27 Sequebatur autem illum
 multa turba populi, et mulie-
 rum, quæ et plangebant, et la-
 mentabantur eum.

28 Conversus autem ad illas
 Jesus, dixit: Filix Hierusa-
 lem, ne flete super me, sed
 super vos ipsas flete, et super
 filios vestros.

29 Quoniam ecce venient
 dies, in quibus dicent: Beatæ
 steriles, et ventres qui non ge-
 nuerunt, ut ubera quæ non
 lactaverunt.

30 Tunc incipient dicere
 montibus: Cadite super nos:
 et collibus: Operite nos.

31 Quia si in viridi ligno
 hæc faciunt, in arido quid fiet?

32 Ducebantur autem et alii
 duo malefici ut cum eo tolle-
 rentur.

33 Et postquam abierunt in
 locum vocatum Calvariam, ibi
 crucifixerunt eum, et malefi-
 cos, hunc quidem à dextris,
 hunc autem à sinistris.

34 At Jesus dicebat: Pater,
 dimitte illis: non enim sciunt
 quid faciunt. Dividentes vero
 vestimenta ejus miserunt sor-
 tem.

35 Et stabat populus spec-
 tans: deridebant autem et
 principes cum eis, dicentes:
 Alios servavit, servet seipsum,
 si hic est Christus Dei electus.

36 Illudabant autem ei et
 milites accedentes, et acetum
 offerentes ei:

37 Et dicentes: Si tu es

βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτὸν.

38 Ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ γυγραμμένη ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαίοις καὶ Ἑβραίοις· ΟΥΤΟΨ ἜΣΤΙΝ Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΨ ΤῶΝ ἸΟΥΔΑΙΩΝ.

39 Εἶς δὲ τῶν κρμασθέντων κακοῦργων ἐβλασφήμησεν αὐτὸν, λέγων· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς.

40 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα αὐτῷ, λέγων· οὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν Θεὸν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ ;

41 Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν, ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἐπραξε.

42 Καὶ εἶπεν τῷ Ἰησοῦ· Μνήσθητι μου, Κύριε, ἐταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

43 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.

44 Ἦν δὲ ὥσπερ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐπ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἑνάτης.

45 Καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον.

46 Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν.

47 Ἴδων δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γινόμενον, ἐδόξασε τὸν Θεόν, λέγων· ἔντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν.

48 Καὶ πάντες οἱ συμπαραγενομένοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωροῦντες τὰ γινόμενα, εὐπ-

rex Judæorum, serva teipsum.

38 Erat autem et superscriptio scripta super eum literis Græcis, et Romanis, et Hebraicis, HIC EST REX JUDÆORUM.

39 Unus autem pendentium maleficorum blasphemabat eum, dicens : Si tu es Christus, serva teipsum et nos.

40 Respondens autem alter increpabat eum, dicens : Neque times tu Deum, quod in eadem damnatione es ?

41 Et nos quidem juste : digna enim eorum quæ fecimus recipimus : hic vero nihil insolens egit.

42 Et dicebat Jesu : Memento mei, Domine, quum veneris in regnum tuum.

43 Et dixit illi Jesus : Amen dico tibi : Hodie mecum eris in paradiso.

44 Erat autem fere hora sextæ, et tenebræ factæ sunt in universam terram, usque in horam nonam.

45 Et obacuratus est sol, est scissum est velum templi medium.

46 Et clamans voce magnâ Jesus ait : Pater, in manus tuas commendabo spiritum meum · et hæc dicens expiravit.

47 Videns autem centurio factum, glorificavit Deum, dicens : Vere homo hic justus erat.

48 Et omnes simul accedentes turbæ ad spectaculum istud, spectantes facta, percutientes

τους ἑαυτῶν τὰ στήθη, ὑπέστρεψον.

49 Εἰστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

50 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ, βουλευτῆς ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος,

51 Οὗτος οὐκ ἦν συγκαταθεμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων· ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

52 Οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, ἤτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

53 Καὶ καθελὼν αὐτὸ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος.

54 Καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆ, καὶ σάββατον ἐπέφωσθε.

55 Κατακολουθήσασαι δὲ καὶ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνελληλυθῆσαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, θεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ.

56 Ὑποστρέψασαι δὲ ἠτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἠσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

Κεφ. κδ' 24.

1 **Τ**ῇ δὲ μετὰ τῶν σαββάτων, ὄρθρου βαθύς ἦλθεν ἐπὶ τὸ μνημα, φέρουσαι ἃ ἠτοίμασαν ἀρώματα, καὶ τινες σὺν αὐταῖς.

2 Εὔρον δὲ τὸν λίθον ἀπεκκωλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου,

3 Καὶ εἰσελθεῖσαι οὐχ εὔρον τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διακωρείσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ,

sua ipsorum pectora, revertabantur.

49 Stabant autem omnes noti ejus à longe, et mulieres consequutæ eum à Galilæa videntes hæc.

50 Et ecce vir nomine Joseph consiliarius existens, vir bonus, et justus:

51 Hic non erat suffragatus consilio et actioni eorum, ab Arimathæa civitate Judæorum, qui expectabat et ipse regnum Dei.

52 Hic accedens Pilato, petit corpus Jesu.

53 Et detrahens ipsum, involvit id sindone, et posuit id in monumento exciso, ubi non erat nondum quisquam positus.

54 Et dies erat parasceve, et sabbatum illucescebat.

55 Subsequentæ autem mulieres, quæ fuerant venientes cum eo de Galilæa, viderunt monumentum et ut positum erat corpus ejus.

56 Reversæ autem paraverunt aromata et unguenta: et quidem sabbato quieverunt secundum mandatum.

CAPUT XXIV.

1 **A**T una sabbatorum diluculo profundo venerunt ad monumentum, portantes quæ paraverant aromata, et quædam cum eis.

2 Invenerunt autem lapidem revolutum à monumento.

3 Et ingressæ non invenerunt corpus Domini Jesu.

4 Et factum est dum dubitarent de isto, et ecce duo viri

δύο ἄνδρες ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἀστραποῦσαις.

5 Ἐμφοδῶν δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς· τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν;

6 Οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη. Μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἐπὶ ὧν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ,

7 Λέγων· ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἀμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.

8 Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν βημάτων αὐτοῦ.

9 Καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἑνδεκά κ' πᾶσι τοῖς λοιποῖς.

10 Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, καὶ Ἰωάννα, καὶ Μαρία Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, αἱ ἔλογον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα.

11 Καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ βήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.

12 Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμον ἐπὶ τὸ μνημεῖον· καὶ παρακλίνας βλέπει τὰ ὀθόνα κείμενα μόνα· καὶ ἀπῆλθε, πρὸς αὐτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

13 Καὶ ἰδοὺ, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίου ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, ἧ ὄνομα Ἐμμαούς.

14 Καὶ αὐτοὶ ὠμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων.

15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὄμιλῳ αὐτοῦ καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς.

adstiterunt eis in vestibus fulgentibus.

5 Timentibus autem factis illis, et inclinantibus vultum in terram, dixerunt ad illas : Quid quæritis viventem cum mortuis ?

6 Non est hic, sed surrexit : recordamini ut loquutus est vobis, adhuc existens in Galilæa,

7 Dicens : Quia oportet filium hominis tradi in manus hominum peccatorum, et crucifigi, et tertiâ die resurgere.

8 Et recordatæ sunt verborum ejus.

9 Et reversæ à monumento nuntiaverunt hæc omnia undecim et omnibus cæteris.

10 Erat autem Magdalene Maria, et Joanna, et Maria Jacobi, et cæteræ cum eis, quæ dicebant ad Apostolos hæc.

11 Et visa sunt ante illos sicut deliramentum verba eorum, et non crediderunt illis.

12 At Petrus surgens cucurrit ad monumentum, et procurans videt linteamina posita sola : et abiit, apud se mirans factum.

13 Et ecce duo ex illis erant euntes in ipsa die in vicum distantem stadia sexaginta ab Hierusalem, cui nomen Emmaus.

14 Et ipsi loquebantur ad invicem de omnibus eventis his.

15 Et factum est dum colloquerentur ipsi et conquirent, et ipse Jesus appropinquans ibat cum illis.

16 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρα-
τοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν.

17 Ἐίπτε δὲ πρὸς αὐτούς· τίνες
οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε
πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καὶ
ἔστε σαυθρωκοί ;

18 Ἀποκριθεὶς δὲ εἰς ᾧ ὄνομα
Κλεόπας, εἶπε πρὸς αὐτόν· σὺ
μῖνος περιπατεῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ
οὐκ ἔγνωσ τὰ γινόμενα ἐν αὐτῇ ἐν
ταῖς ἡμέραις ταύταις ;

19 Καὶ εἶπον αὐτοῖς· ποῖα ;
Οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς· τὰ περὶ Ἰησοῦ
τοῦ Ναζωραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ
προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λό-
γῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς
τοῦ λαοῦ·

20 Ὅπως τε παρέδωκεν αὐτόν
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἀρχόντες ἡμῶν
εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν
αὐτόν.

21 Ἡμεῖς δὲ ἠλπιζομεν ὅτι
αὐτὸς ἔστιν ὁ μέλλων λυτρωθῆναι
τὸν Ἰσραὴλ· ἀλλὰ γε σὺν πᾶσι
τούτοις, τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει
σήμερον, ἀπ' οὗ ταῦτα ἐγένετο.

22 Ἀλλὰ καὶ γυναῖκες τίνες ἐξ
ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γινόμεναι
ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον,

23 Καὶ μὴ εὐρούσαι τὸ σῶμα
αὐτοῦ, ἦλθον λέγουσαι καὶ ὁρα-
σίαν ἀγγέλου ἐβρακέναι, ὃς λέγου-
σιν αὐτὸν ζῆν.

24 Καὶ ἀπέλθόν τινες τῶν σὺν
ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον
οὕτω καθῆς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον,
αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον.

25 Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτούς·
ὦ ἀνόητοι καὶ βραδείς τῇ καρδίᾳ
τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλη-
σαν οἱ προφῆται.

26 Οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν
Χριστόν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν
αὐτοῦ ;

16 At oculi illorum teneban-
tur ut non agnoscerent eum.

17 Ait autem ad illos : Qui
sermones hi, quos confertis ad
invicem ambulantes, et estis
tristes ?

18 Respondens autem unus,
cui nomen Cleopas, dixit ad
eum : Tu solus peregrinaris in
Hierusalem, et non cognovisti
facta in illa in diebus his ?

19 Et dixit ei : Quæ ? Illi
autem dixerunt ei : Quæ de
Jesu Nazareno, qui fuit vir
Propheta, potens in opere et
sermone coram Deo et omni
populo.

20 Quomodoque tradiderunt
eum summi sacerdotes, et prin-
cipes nostri in damnationem
mortis, et cruci affixerunt eum.

21 Nos autem sperabamus,
quia ipse esset futurus redi-
mere Israël : sed et cum omni-
bus his, tertiam hanc diem agit
hodie, ex quo hæc facta sunt.

22 Sed et mulieres quædam
ex nobis terruerunt nos, factæ
antelucanæ ad monumentum :

23 Et non invenientes cor-
pus ejus, venerunt, dicentes et
visionem angelorum vidisse,
qui dicunt eum vivere.

24 Et abierunt quidam eo-
rum qui cum nobis ad monu-
mentum, et invenerunt ita sicut
et mulieres dixerunt : ipsum
vero non viderunt.

25 Et ipse dixit ad eos : O
stulti et tardi corde ad creden-
dum omnibus quæ loquuti sunt
Prophetæ.

26 Nonne hæc oportuit pati
Christum, et intrare in gloriam
quam ?

27 Καὶ ἀρχάμενος ἀπὸ Μωσέως, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, διηρμήνευσεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἐαυτοῦ.

28 Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς προσεπεσῖτο πορρωτέρω πορεύεσθαι.

29 Καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες· μείνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἐσπέραν ἐστί, καὶ κέκληκεν ἡ ἡμέρα. Καὶ εἰσήλθε τοῦ μείναι σὺν αὐτοῖς.

30 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον, εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπέδιδου αὐτοῖς.

31 Αὐτῶν δὲ διηνοιχθήσαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτὸν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν.

32 Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους· οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διηνοίγειν ἡμῖν τὰς γραφάς;

33 Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εἴβρον συνηθροισμένους τοὺς ἐνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς,

34 Λέγοντας· ὅτι ἠγγέρθη ὁ Κύριος ὄντως, καὶ ὤρθη Σίμωνι.

35 Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλοῦντων, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν.

37 Πιστηθέντες δὲ καὶ ἔμφοδοι γινόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν.

38 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

27 Et incipiens à Mose, et ab omnibus Prophetis, interpretabatur illis in omnibus scripturis quæ de seipso.

28 Et appropinquaverunt ad vicum quo ibant, et ipse se finxit longius ire.

29 Et coëgerunt illam, dicentes : Mane nobiscum, quoniam ad vesperam est, et inclinavit dies. Et intravit ad manendum cum illis.

30 Et factum est cum discumberet cum eis, accipiens panem benedixit, et frangens porrigebat illis.

31 Eorum autem aperti sunt oculi, et cognoverunt eum : et ipse non apparens factus est ab eis.

32 Et dixerunt ad invicem : Nonne cor nostrum ardens erat in nobis, ut loquebatur nobis in via, et ut aperiebat nobis scripturas ?

33 Et surgentes eadem hora, regressi sunt in Hierusalem, et invenerunt congregatos undecim, et eos qui cum illis,

34 Dicentes, surrexit Dominus vere, et visus est Simoni.

35 Et ipsi enarrabant quæ in via, et quomodo agnitus est eis in fractione panis.

36 Hæc autem ipsis loquentibus, et ipse Jesus stetit in medio eorum, et dicit eis : Pax vobis.

37 Conturbati vero et contrititi facti, existimabant spiritum videre.

38 Et dixit eis : Quid turbati estis, et quare cogitationes ascendunt in cordibus vestris ?

39 Ἴδετε τὰς χεῖρας μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγὼ εἰμι· ἤλαφῆσατέ με καὶ ἴδετε· ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστά οὐκ ἔχει, καθὼς ἡμεῖς θεωρεῖτε ἔχοντα.

40 Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.

41 Ἐπι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς, καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· ἔχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε;

42 Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀστέου μέρος, καὶ ἀπὸ μελισσῶν κηρίν.

43 Καὶ λαβὼν, ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.

44 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· οὗτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἐστὶ ἡ σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως, καὶ προφηταῖς, καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ.

45 Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ συνίναν τὰς γραφάς·

46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι οὕτω γέγραπται, καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ,

47 Καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρχάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλῆμ.

48 Ὑμεῖς δὲ ἐστέ μάρτυρες τούτων.

49 Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω εἰς ὑμᾶς τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσασθε ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλῆμ, ἕως οὗ ἐνδύσηθε δύναμιν ἐξ ὕψους.

50 Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν· καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν αὐτούς.

39 Videte manus meas, et pedes meos: quia ipse ego sum: palpate me, et videte: quia spiritus carnem et ossa non habet, sicut me videtis habentem.

40 Et hoc dicens ostendit eis manus et pedes.

41 Adhuc autem non credentibus illis præ gaudio, et mirantibus, dixit eis: Habetis aliquid esculentum hic?

42 Illi autem obtulerunt ei piscis assi partem, et de apiario favo.

43 Et sumens coram eis edit.

44 Dixit autem eis: Hæc verba quæ loquutus sum ad vos adhuc existens vobiscum, quoniam oportet impleri omnia scripta in lege Mosis, et Prophetis, et Psalmis de me.

45 Tunc aperuit ipsorum sensum, ad intelligendum scripturas.

46 Et dixit eis: Quoniam sic scriptum est, et sic oportebat pati Christum, et resurgere à mortuis tertia die.

47 Et prædicari in nomine ejus poenitentiam et remissionem peccatorum in omnes gentes, incipientem ab Hierosolyma.

48 Vos autem estis testes horum.

49 Et ecce ego mitto promissum Patris mei in vos. Vos autem sedete in civitate Hierosalem, quoadusque induamini virtutem ex alto.

50 Eduxit autem eos foras usque in Bethaniam, et sustolens manus suas, benedixit eis

51 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς, διέστη δὲ ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀναφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν.

52 Καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης.

53 Καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν. Ἀμήν.

51 Et factum est dum benediceret illis, disjunctus est ab eis, et sursum ferebatur in caelum.

52 Et ipsi adorantes eum, regressi sunt in Hierusalem, cum gaudio magno.

53 Et erant semper in templo, laudantes et benedicentes Deum. Amen.

ΤΟ ΚΑΤΑ

ΙΩΑΝΝΗΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α. 1.

1 **Ε**Ν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος.

2 Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν.

3 Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο· καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν, ὃ γέγονεν.

4 Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων.

5 Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

6 Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ· ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης.

7 Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ.

8 Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός.

9 Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ

EUANGELIUM

SECUNDUM

JOANNEM.

CAPUT I.

1 **I**N principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum.

2 Hoc erat in principio apud Deum.

3 Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est neque unum, quod factum est.

4 In ipso vita erat, et vita erat lux hominum.

5 Et lux in tenebris lucet, et tenebrae eam non comprehenderunt.

6 Fuit homo missus à Deo, nomen ei Joannes.

7 Hic venit in testimonium, ut testaretur de lumine, ut omnes crederent per illum.

8 Non erat ille lux, sed ut testaretur de lumine.

9 Erat lux vera, quae illu-

φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.

10 Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο· καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω.

11 Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον.

12 Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ·

13 Οἱ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν.

14 Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο· καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθαύμαθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.

15 Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε, λέγων· οὗτος ἦν ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρότερός μου ἦν.

16 Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος·

17 Ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη· ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.

18 Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱός, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτι ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ λευίτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· σὺ τίς εἶ;

20 Καὶ ὡμολόγησε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο· καὶ ὡμολόγησεν, ὅτι οὐκ εἰμι ἐγὼ ὁ Χριστός.

21 Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· τί εἶν; Ἰλίας εἶ σὺ; καὶ λέγει· οὐκ

Μ ς

minat omnem hominem venientem in mundum.

10 In mundo erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus eum non cognovit.

11 In propria venit, et proprii eum non receperunt.

12 Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, credentibus in nomine ejus.

13 Qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt.

14 Et Verbum caro factum est, et habitavit in nobis, et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti à Patre, plenum gratiæ et veritatis.

15 Joannes testatur de ipso, et clamavit, dicens : Hic erat quem dixi : Post me veniens, ante me factus est : quia prior me erat.

16 Et ex plenitudine ejus nos omnes accepimus, et gratiam pro gratia.

17 Quia lex per Moysen data est, gratia et veritas per Jesum Christum facta est.

18 Deum nemo vidit unquam : unigenitus filius existens in sinum Patris, ipse enarravit.

19 Et hoc est testimonium Joannis, quando miserunt Judæi ex Hierosolymis sacerdotes et Levitas, ut interrogarent eum, Tu quis es ?

20 Et confessus est, et non negavit : et confessus est : non sum ego Christus.

21 Et interrogaverunt eum, Quid ergo ? Elias es tu ? Et

εἰμι· ὁ προφήτης εἶ σύ; Καὶ ἀπεκρίθη· οὐ.

22 Εἶπον οὖν αὐτῷ· τίς εἶ, ἵνα ἀποκρισὶν δώμεν τοῖς ἐπιμαρτυροῦσιν ἡμᾶς; τί λέγεις περὶ σαυτοῦ;

23 Ἐφη· ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνας τὴν ὁδὸν Κυρίου· καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης.

24 Καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι, ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων.

25 Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν, καὶ εἶπον αὐτῷ· τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σύ οὐκ εἶ ὁ Χριστός, οὔτε Ἡλίας, οὔτε ὁ προφήτης;

26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης, λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν ἕστηκεν, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε·

27 Αὐτός ἐστιν ὁ ἐπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς ἐμπροσθέν μου γέγονεν· οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμᾶντα τοῦ ὑποδήματος.

28 Ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων.

29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει· ἰδοὺ ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

30 Οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὅπισθω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἐμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρότερός μου ἦν·

31 Καὶ γὰρ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων.

32 Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων· ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστέρην ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν.

dicit: Non sum. Propheta es tu? Et respondit: Non.

22 Dixerunt ergo ei: Quis es, ut responsum demus mit-tentibus nos? Quid dicis de teipso?

23 Ait: Ego vox clamantis in deserto, Dirigite viam Domini, sicut dixit Esaias propheta.

24 Et missi erant ex Phari-sæis.

25 Et interrogaverunt eum, et dixerunt ei: Quid ergo baptizas, si tu non es Christus, neque Elias, neque Propheta?

26 Respondit eis Joannes, dicens: Ego baptizo in aqua: medius autem vestrum stetit quem vos non nostis.

27 Ipse est ille post me ven-turus, qui ante me factus est, cujus ego non sum dignus ut solvam ejus corrigiam calcea-menti.

28 Hæc in Bethabara facta sunt trans Jordanem, ubi erat Joannes baptizans.

29 Postridie conspicit Joannes Jesum venientem ad se, et ait: Ecce agnus Dei, tollens peccatum mundi.

30 Hic est de quo ego dixi: Post me venit vir, qui ante me factus est: quia prior me erat.

31 Et ego non sciebam eum: sed ut manifestetur Israël, propter hoc veni ego in aqua baptizans.

32 Et testatus est Joannes, dicens: vidi Spiritum descen-dentem quasi columbam de cælo, et mansit super eum.

33 Καὶ ἔγωγε οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ἰπέμφας μὲ βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἰκκίνός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

34 Καὶ γὰρ ἑώρακα, καὶ μαμαρτύρηκα ὅτι υἱὸς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

35 Τῇ ἑκατέρῳ πάλιν εἰσέτηρας ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.

36 Καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει· ἰδοὺ ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ.

37 Καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντες, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ.

38 Στραφεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς·

39 Τί ζητεῖτε ; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ῥαββί, ὃ λέγεται ἐρμηνεύμενον, διδάσκαλε, τοῦ μένεις ;

40 Λέγει αὐτοῖς· Ἔρχεσθε καὶ ἴδετε. Ἦλθον καὶ εἶδον ποῦ μένει· καὶ παρ' αὐτῷ ἐμείναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς δεκάτη.

41 Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου, καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ.

42 Εὐρίσκει οὕτως πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ· Εὐρίκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον, ὁ Χριστός.

43 Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ἐμβλέψας δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ· σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος.

44 Τῇ ἑκατέρῳ ἠβέλησεν ὁ Ἰη-

33 Et ego non sciebam eum, sed mittens me baptizare in aqua, ille mihi dixit : Super quem videris Spiritum descendentem, et manentem super eum, hic est baptizans in Spiritu sancto.

34 Et ego vidi, et testatus sum quia hic est Filius Dei.

35 Postridie iterum stabat Joannes, et ex discipulis ejus duo.

36 Et respiciens Jesum ambulatantem, dicit : Ecce agnus Dei.

37 Et audierunt eum duo discipuli loquentem, et sequenti sunt Jesum.

38 Conversus autem Jesus, et videns eos sequentes, dicit eis :

39 Quid queritis ? Illi autem dixerunt ei : Rabbi, quod dicitur interpretatum, Magister, ubi manes ?

40 Dicit eis : venite et videte. venerunt et viderunt ubi maneret, et apud eum manserunt die illo : hora autem erat quasi decima.

41 Erat Andreas frater Simonis Petri, unus ex duobus audientibus à Joanne, et sequentibus eum.

42 Invenit hic primus fratrem proprium Simonem, et dicit ei : Invenimus Messiam, quod est interpretatum Christus.

43 Et adduxit eum ad Jesum. Intuitus autem eum Jesus dixit : Tu es Simon filius Jona : tu vocaberis Cephias quod interpretatur Petrus.

44 Postridie voluit exire in

σοὺς ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν·
καὶ εὗρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει
αὐτῷ· ἀκολούθει μοι.

45 Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθ-
σαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ
Πέτρου.

46 Εὗρίσκει Φίλιππος τὸν Να-
θαναήλ, καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψε
Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ, καὶ οἱ προφῆται,
εὗρήκαμεν Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ
Ἰωσήφ, τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ.

47 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ·
ἐκ Ναζαρέτ δύναται εἶ
τι ἀγαθὸν εἶ-
ναι; λέγει αὐτῷ Φίλιππος· ἔρχου
καὶ ἴδε.

48 Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθα-
ναήλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ
λέγει περὶ αὐτοῦ· ἴδὲ ἀληθῶς Ἰσ-
ραηλῆτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι.

49 Λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· Πό-
θεν με γινώσκεις; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰη-
σοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε
Φίλιππον φωνῆσαι, ὅντα ὑπὸ τὴν
συκῆν, εἶδόν σε.

50 Ἀπεκρίθη Ναθαναήλ, καὶ
λέγει αὐτῷ· Ῥαββί σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ
Θεοῦ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.

51 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ὅτι εἶπὸν σοι, εἶδόν σε ὑπο-
κάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω
τούτων ἔβλεψαι.

52 Καὶ λέγει αὐτῷ· ἀμὴν,
ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε
τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, καὶ τοὺς
ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίοντας
καὶ καταβαίοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου.

Κεφ. β'. 2.

1 **Κ**Αὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γά-
μος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς
Γαλιλαίας· καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ
Ἰησοῦ ἐκεῖ.

2 Ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον.

Galilæam, et invenit Philip-
pum, et dicit ei Jesus: Se-
quere me.

45 Erat autem Philippus à
Bethsaida, ex civitate Andreæ
et Petri.

46 Invenit Philippus Nathanaë-
lem, et dicit ei: Quem
scripsit Moses in lege, et Pro-
phetæ, invenimus Jesum filium
Joseph illum à Nazaret.

47 Et dixit ei Nathanaël:
Ex Nazaret potest aliquid bo-
num esse? Dicit ei Philippus:
Veni, et vide.

48 Vidit Jesus Nathanaëlem
venientem ad se, et dicit de
eo: Ecce vere Israëlita, in
quo dolus non est.

49 Dicit ei Nathanaël: Un-
de me nosti? Respondit Jesus,
et dixit ei: Ante quam Phi-
lippum vocares, existentem
sub ficu, vidi te.

50 Respondit Nathanaël, et
ait ei: Rabbi, tu es Filius
Dei, tu es rex Israël.

51 Respondit Jesus et dixit
ei: Quia dixi tibi: Vidi te
sub ficu, credis? majora his
videbis.

52 Et dicit ei: Amen, amen
dico vobis: Amodo videbitis
cælum apertum, et angelos
Dei ascendentes et descenden-
tes supra filium hominis.

CAPUT II.

1 **ET** die tertia nuptiæ fac-
tæ sunt in Cana Gali-
lææ: et erat mater Jesu ibi.

2 Vocatus est autem et Je-
sus et discipuli ejus ad nuptias.

3 Καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· οἶνον οὐκ ἔχουσι.

4 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὐπω ἦκεν ἡ ὥρα μου.

5 Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· ὅ, τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε.

6 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαὶ λίθιναι ἕξ, κείμεναι, κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητάς δύο ἢ τρεῖς.

7 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. Καὶ ἐγένισαν αὐτὰς ἕως ἄνω.

8 Καὶ λέγει αὐτοῖς· ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε ἐπὶ ἀρχιτρικλίνῳ. Καὶ ἤνεγκαν.

9 Ὃς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρικλίνος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγεννημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πῶθεν ἐστίν· οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν, οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ· φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρικλίνος,

10 Καὶ λέγει αὐτῷ· Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθεισι, καὶ ὅταν μεθυσθῶσι, τότε τὸν ἐλάσσων· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι.

11 Ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφανερώσει τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

12 Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καπερναοὺμ, αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

13 Καὶ ἐγγύς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς.

14 Καὶ εὑρέν ἐν ἐπὶ Ἰερῶ τούς

3 Et deficiente vino, dicit mater Jesu ad eum: Vinum non habent.

4 Dicit ei Jesus: Quid mihi et tibi mulier? nondum venit hora mea.

5 Dicit mater ejus ministris: Quodcumque dixerit vobis, facite.

6 Erant autem ibi hydrisæ lapideæ sex positæ secundum purificationem Judæorum, capientes singulæ metretas duas vel tres.

7 Dicit eis Jesus: Implete hydris aquâ: et impleverunt eas usque ad summum.

8 Et dicit eis: Haurite nunc, et ferte architriclino· et tulerunt.

9 Ut autem gustavit architriclinus aquam vinum factam et non sciebat unde esset· at ministri sciebant qui aquam hauserant: vocat sponsum architriclinus,

10 Et dicit ei: Omnis homo primum bonum vinum ponit: et quum inebriati fuerint, tunc minus: tu servasti bonum vinum usque jam.

11 Hoc fecit initium signorum Jesus in Cana Galilææ, et manifestavit gloriam suam: et crediderunt in eum discipuli ejus.

12 Post hoc descendit in Capernaum, ipse et mater ejus, et fratres ejus, et discipuli ejus, et ibi manserunt non multis diebus.

13 Et prope erat Pascha Judæorum, et ascendit Hierosolymam Jesus.

14 Et invenit in templo ven-

πωλοῦντας βίβας καὶ πρόβατα καὶ περὶσσεύεις, καὶ τοὺς κερματιστάς καθήμενους.

15 Καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βίβας· καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεσε τὸ κέρμα, καὶ τοὺς τραπέζας ἀνέστρεψε·

16 Καὶ τοῖς τοῖς περὶσσεύει πωλοῦσιν εἶπεν· Ἄρατε ταῦτα ἐκτεῦθεν· μὴ ποιῆτε τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου, οἶκον ἐμπορίου.

17 Ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· “Ὁ ζῆλος τῆς οἰκῆς σε κατὰφάγγελίαι με.”

18 Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ· Τί σημεῖον δευκνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιῆεις;

19 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν.

20 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Τεσσαράκοντα καὶ ἕξ ἔτεσιν ἀποδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῆσιν αὐτόν;

21 Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ.

22 Ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγε· καὶ ἐπίστευσαν ἐπὶ γραφῇ, καὶ ἐπὶ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

23 Ὡς δὲ ἦν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.

24 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας·

25 Καὶ ὅτι οὐ χρεῖαν εἶχον, ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου·

dentes boves, et oves, et columbas, et numularios sedentes.

15 Et faciens flagellum ex funiculis, omnes eiecit ex templo, et oves et boves: et numulariorum effudit monetam, et mensas subvertit.

16 Et columbas vendentibus dixit: Auferte ista hinc: ne facite domum patris mei domum mercatus.

17 Recordati sunt vero discipuli ejus, quia scriptum est: Zelus domus tuæ comedit me.

18 Responderunt ergo Judæi, et dixerunt ei: Quod signum ostendis nobis, quia hæc facis?

19 Respondit Jesus, et dixit eis: Solvite templum hoc, et in tribus diebus excitabo illud.

20 Dixorunt ergo Judæi: Quadraginta et sex annis ædificatum est templum hoc, et tu in tribus diebus excitabis illud?

21 Ille autem dicebat de templo corporis sui.

22 Quum ergo resurrexisset à mortuis, recordati sunt discipuli ejus quia hoc dicebat eis: et crediderunt scripturæ, et sermoni, quem dixit Jesus.

23 Quum autem esset in Hierosolymis in Pascha in festo, multi crediderunt in nomine ejus, videntes ejus signa quæ faciebat.

24 Ipse autem Jesus non credebat semetipsum eis, quia nosset omnes.

25 Et quia non opus haberet, ut quis testaretur de homi-

αὐτὸς γὰρ ἔγινωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Η**Ν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτοῦ, ἀρχὸν τῶν Ἰουδαίων.

2 Οὗτος ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ῥαββί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦτα εὐαγγελισμῶν δύναται ποιεῖν ἢ σὺ ποιεῖς, εἰ μὴ ἦ ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ.

3 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω σοι, εἰ μὴ τις γεννηθῆ ἄνωθεν, οὐ δύναται εἶδεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

4 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος· Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέροντων ; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δευτερον εἰσελθεῖν, καὶ γεννηθῆναι ;

5 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω σοι, εἰ μὴ τις γεννηθῆ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

6 Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σὰρξ ἐστὶ καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος, πνεῦμά ἐστι.

7 Μὴ θαυμάσης ὅτι εἶπόν σου Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν.

8 Τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται, καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος.

9 Ἀπεκρίθη Νικόδημος, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι ;

10 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις ;

11 Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ὁ

ne : ipse enim sciebat quid esset in homine.

-CAPUT III.

1 **E**RAT autem homo ex Pharisæis, Nicodemus nomen ei, princeps Judæorum.

2 Hic venit ad Jesum nocte, et dixit ei : Rabbi, scimus quia à Deo venisti Magister : nemo enim hæc signa potest facere, quæ tu facis, si non fuerit Deus cum eo.

3 Respondit Jesus, et dixit ei : Amen, amen dico tibi, si non quis natus fuerit rursum, non potest videre regnum Dei.

4 Dicit ad eum Nicodemus : Quomodo potest homo renasci senex existens ? num potest in ventrem matris suæ secundò introire, et renasci ?

5 Respondit Jesus : Amen, amen dico tibi, si non quis natus fuerit ex aqua et spiritu, non potest introire in regnum Dei.

6 Natum ex carne, caro est : et natum ex spiritu, spiritus est.

7 Non mireris quia dixi tibi : Oportet vos nasci rursum.

8 Spiritus ubi vult spirat, et vocem ejus audis, sed non nosti unde veniat, et quo vadat : sic est omnis natus ex spiritu.

9 Respondit Nicodemus, et dixit ei : Quomodo possunt hæc fieri ?

10 Respondit Jesus, et dixit ei : Tu es Magister Israël, et hæc non nosis ?

11 Amen, amen dico tibi,

οἶδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὃ ἐωράκαμεν μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε.

12 Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· πῶς, εἰάν εἶπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε ;

13 Καὶ οὐδείς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.

14 Καὶ καθὼς Μωσῆς ὑψώσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθήναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου·

15 Ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον.

16 Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν· ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον.

17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνη τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ.

18 Ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων, ἤδη κέκριται· ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

19 Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκοτῆσαι, ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα.

20 Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλαγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

21 Ὁ δὲ ποιεῖν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστὶν ἔργα σμῆνα.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰη-

quia quod scimus loquimur, et quod vidimus testamur, et testimonium nostrum non accipitis.

12 Si terrena dixi vobis, et non creditis : quomodo, si dixerero vobis caelestia, credetis ?

13 Et nemo ascendit in caelum, si non ille ex caelo descendens, filius hominis existens in caelo.

14 Et sicut Moses exaltavit serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis :

15 Ut omnis credens in ipsum non pereat, sed habeat vitam aeternam.

16 Sic enim dilexit Deus mundum, ut filium suum unigenitum daret, ut omnis credens in eum non pereat, sed habeat vitam aeternam.

17 Non enim misit Deus filium suum in mundum, ut iudicet mundum : sed ut salvetur mundus per ipsum.

18 Credens in eum, non iudicatur : qui autem non credit, jam iudicatus est, quia non credidit in nomine unigeniti filii Dei.

19 Hoc autem est iudicium, quia lux venit in mundum, et dilexerunt homines magis tenebras quam lucem : erant enim mala eorum opera.

20 Omnis enim mala agens, odit lucem : et non venit ad lucem, ut non arguantur opera ejus.

21 At faciens veritatem, venit ad lucem, ut manifestentur ejus opera, quia in Deo sunt facta.

22 Post haec venit Jesus et

σεύς, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν· καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν, καὶ ἐβαπτίζεν.

23 Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἕγγυς τοῦ Σαλιμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγγίνοντο, καὶ ἐβαπτίζοντο.

24 Οὕτω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης.

25 Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίους περὶ καθαρισμοῦ.

26 Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην, καὶ εἶπον αὐτῷ· Ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μαρτυρήσῃς, ἴδε, οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.

27 Ἀπεκρίθη Ἰωάννης, καὶ εἶπεν· Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδέν, εἰ μὴ ἢ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

28 Αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου.

29 Ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἰστηκώς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου· αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἣ ἐμὴ πεπλήρωται.

30 Ἐκείνον δεῖ αὐξάνειν· ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.

31 Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ἂν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστί, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστί,

32 Καὶ ὁ ἰδὼς καὶ ἤκουσας, τοῦτο μαρτυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδὲς λαμβάνει.

33 Ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθὴς ἐστίν.

discipuli ejus in Judæam terram : et illic morabatur cum eis, et baptizabat.

23 Erat autem et Joannes baptizans in Aënon juxta Salim, quia aquæ multæ erant illic : et veniebant, et baptizabantur.

24 Nondum enim erat missus in carcerem Joannes.

25 Facta est ergo quæstio ex discipulis Joannis cum Judæis de purificatione.

26 Et venerunt ad Joannem, et dixerunt ei : Rabbi, qui erat tecum trans Jordanem, cui tu testatus es, ecce hic baptizat, et omnes veniunt ad eum.

27 Respondit Joannes, et dixit : Non potest homo accipere quicquam, si non fuerit datum ei de cælo.

28 Ipsi vos mihi testamini, quod dixerim : Non sum ego Christus, sed quia missus sum ante illum.

29 Habens sponsam, sponsus est : at amicus sponsi stans et audiens eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi. hoc ergo gaudium meum impletum est.

30 Illum oportet crescere, me autem minui.

31 Superne veniens super omnes est : existens de terra, de terra est, et de terra loquitur : de cælo veniens, super omnes est.

32 Et quod vidit et audivit, hoc testatur, et testimonium ejus nemo accipit.

33 Accipiens ejus testimonium, signavit quia Deus verax est.

34 Ὅν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα.

35 Ὁ πατήρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

36 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱόν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

Κεφ. δ'. 4.

1 **Ω**Σ οὖν ἔγνω ὁ Κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης·

2 Καίτοι Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·

3 Ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ἀπέλθε πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

4 Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας.

5 Ἐρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, λεγομένην Συχαρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ.

6 Ἦν δὲ ἐκεῖ πηγή τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς κκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοπορίας, ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὥσπερ ἕκτη·

7 Ἐρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀνελῆσαι ὕδωρ· λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Δός μοι πιεῖν.

8 Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι.

9 Λέγει οὖν αὐτῇ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις· Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς, οὗσης γυναικὸς Σαμαρεῖτιδος; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρεῖταις.

10 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν

34 Quem enim misit Deus, verba Dei loquitur : non enim ex mensura dat Deus spiritum.

35 Pater diligit filium, et omnia dedit in manu ejus.

36 Credens in filium, habet vitam æternam : at non credens filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super ipsum.

CAPUT IV.

1 **U**T ergo cognovit Dominus quia audierunt Pharisei quod Jesus plures discipulos facit et baptizat quam Johannes :

2 Quamquam Jesus ipse non baptizaret, sed discipuli ejus.

3 Reliquit Judæam, et abiit iterum in Galilæam.

4 Oportebat autem eum transire per Samariam.

5 Venit ergo in civitatem Samariæ, dictam Sichar, juxta prædium quod dedit Jacob Joseph filio suo.

6 Erat autem ibi fons Jacob. ergo Jesus fatigatus ex itinere, sedebat sic supra fontem. hora erat quasi sexta.

7 Venit mulier de Samaria haurire aquam. dicit ei Jesus : Da mihi bibere.

8 Nam discipuli ejus abierant in civitatem, ut cibos emerent.

9 Dicit ergo ei mulier illa Samaritana : Quomodo tu Judæus existens à me bibere possis, existente muliere Samaritana ? non enim coütuntur Judæi Samaritanis.

10 Respondit Jesus, et dixit

αὐτῆ· Εἰ ἤδεις τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ λέγων σοι· Δός μοι πιεῖν· σὺ ἂν ἤτησας αὐτὸν, καὶ ἔδωκεν ἂν σοι ὕδωρ ζῶν.

11 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, οὕτως ἀντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πῶθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν ;

12 Μὴ σὺ μεῖζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἐπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ ;

13 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῆ· Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν.

14 Ὃς δ' ἂν ἐπιή ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγή ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.

15 Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἐρχομαι ἐνθάδε ἀνελεῖν.

16 Λέγει αὐτῆ ὁ Ἰησοῦς· Ὑπάγε, πρῶνησον τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἐλθέ ἐνθάδε.

17 Ἀπεκρίθη ἡ γυνή, καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει αὐτῆ ὁ Ἰησοῦς· Καλῶς εἶπας· Ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω·

18 Πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες· καὶ νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἐστὶ σου ἀνὴρ, τοῦτο ἀληθῶς εἶρηκας.

19 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σὺ.

20 Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος, ὅπου δεῖ προσκυνεῖν.

21 Λέγει αὐτῆ ὁ Ἰησοῦς· Γύναι, πιστεύσόν μοι, ὅτι ἐρχεται ὥρα,

ei : Si scires donum Dei, et quis est dicens tibi : Da mihi bibere, tu utique petisses illum, et dedisset utique tibi aquam vivam.

11 Dicit ei mulier : Domine, neque haustorium habes, et puteus est profundus : unde ergo habes aquam vivam ?

12 Num tu major es patre nostro Jacob, qui dedit nobis puteum, et ipse ex eo bibit, et filii ejus, et pecora ejus ?

13 Respondit Jesus, et dixit ei : Omnis bibens ex aqua hac, sitiet iterum.

14 Qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in æternum, sed aqua quam dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.

15 Dicit ad eum mulier . Domine, da mihi hanc aquam, ut non sitiam, neque veniam huc haurire.

16 Dicit ei Jesus : Vade, voca virum tuum, et veni huc.

17 Respondit mulier, et dixit : Non habeo virum. dixit ei Jesus : Pulchre dixisti, virum non habeo.

18 Quinque enim viros habuisti : et nunc quem habes, non est tuus vir : hæc vere dixisti.

19 Dicit ei mulier : Domine, video quia propheta es tu.

20 Patres nostri in monte hoc adoraverunt, et vos dicitis, quia in Hierosolymis est locus ubi oportet adorare.

21 Dicit ei Jesus : Mulier, crede mihi, quia venit hora

ὅτε ἔτε ἐν τῷ ὄρει τῷ αὐτῷ, ἔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρὶ.

22 Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν.

23 Ἄλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατήρ τοιοῦτος ζητεῖ τοὺς προσκυνεῦσας αὐτόν.

24 Πνεῦμα ὁ Θεὸς καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.

25 Λέγει αὐτῇ ἡ γυνή· Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἴδῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα.

26 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.

27 Καὶ ἐπι τοῦτω ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναῖκός ἐλάλει· οὐδεὶς μὲντοι εἶπε, Τί ζητεῖς; ἢ, τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς;

28 Ἀφήκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή, καὶ ἀπήλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις·

29 Δεῦτε, ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;

30 Ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

31 Ἐν δὲ τῷ μεταξύ ἠρώτων αὐτόν οἱ μαθηταί, λέγοντες· Ῥαββί, φάγε.

32 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐγὼ βρωσὶν ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.

33 Ἐλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· Μὴ τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν;

quando neque in monte hoc, neque in Hierosolymis adorabitis Patrem.

22 Vos adoratis quod non nostris : nos adoramus quod scimus : quia salus ex Judæis est.

23 Sed venit hora et nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu et veritate : etenim Pater tales quærit adorantes eum.

24 Spiritus Deus, et adorantes eum in spiritu et veritate oportet adorare.

25 Dicit ei mulier : Scio quia Messias venit, dictus Christus : quum venerit ille, annuntiabit nobis omnia.

26 Dicit ei Jesus : Ego sum loquens tibi.

27 Et super hoc venerunt discipuli ejus, et mirabantur quia cum muliere loquebatur ; nemo tamen dixit : Quid quæris ? aut quid loqueris cum ea ?

28 Reliquit ergo hydriam suam mulier, et abiit in civitatem, et dicit hominibus :

29 Venite, videte hominem qui dixit mihi omnia quæcumque feci : numquid ipse est Christus ?

30 Exierunt ergo de civitate, et veniebant ad eum.

31 Interim vero rogabant eum discipuli ejus, dicentes : Rabbi, manduca.

32 Ille autem dixit eis : Ego cibum habeo manducare, quem vos non nostris.

33 Dicebant ergo discipuli ad invicem : Num aliquis attulit ei manducare ?

34 Λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.

35 Οὐχ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐστὶ τετραήμερος ἐστὶ, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἀπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσὶ πρὸς θερισμὸν ἤδη.

36 Καὶ ὁ θερίζων, μισθὸν λαμβάνει, καὶ συναγεί καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα καὶ ὁ σπειρὼν ἑμοῦ χαίρῃ, καὶ ὁ θερίζων.

37 Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπειρὼν, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων.

38 Ἐγὼ ἀπέστειλα ἑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κοκοσιάκατε· ἄλλοι κοκοσιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσέλθηθατε.

39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναίκος, μαρτυρούσης· Ὅτι εἶπέ μοι πάντα, ὅσα ἐποίησα.

40 Ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαριτῆται, ἤρτων αὐτὸν μείναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινον ἑκατὶ δύο ἡμέρας.

41 Καὶ πολλὰ πλείους ἐπίστανσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ,

42 Τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον· Ὅτι οὐκ ἐστὶ διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός.

43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

44 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν, ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει.

45 Ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γα-

34 Dicit eis Jesus : Meus cibus est, ut faciam voluntatem mittentis me, et perficiam ejus opus :

35 Nonne vos dicitis, adhuc quadrimestre est, et messis venit? Ecce dico vobis, Levate oculos vestros, et videte regiones, quia albæ sunt ad messem jam.

36 Et metens mercedem accipit, et congregat fructum in vitam æternam, ut et seminans simul gaudeat, et metens.

37 In hoc enim verbum est verum, Quia alius est seminans, et alius metens.

38 Ego misi vos metere quod non vos laborastis : alii laboraverunt, et vos in laborem eorum introistis.

39 Ex civitate autem illa multi crediderunt in eum Samaritanorum, propter verbum mulieris testantis : Quia dixit mihi omnia quæcumque feci.

40 Quum ergo venissent ad illum Samaritani, rogaverunt eum manere apud eos : et mansit ibi duos dies.

41 Et multo plures crediderunt in eum propter sermonem ejus.

42 Et mulieri dicebant : non amplius propter tuam loquelam credimus : ipsi enim audivimus, et scimus quia hic est vere salvator mundi Christus.

43 Post duos autem dies exiit inde, et abiit in Galilæam

44 Ipse enim Jesus testatus est, quia propheta in propria patria honorem non habet.

45 Quum ergo venisset in

λιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες, ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

46 Ἦλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, οὗου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον· Καὶ ἦν τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν Καπερναούμ.

47 Οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπήλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα καταβῆ καὶ ἰάσῃται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἡμέλλε γὰρ ἀποθνήσκειν.

48 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδῃς, οὐ μὴ πιστεύσῃς.

49 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθαινεῖν τὸ παιδίον μου.

50 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πορεύου, ὁ υἱὸς σου ζῆ. Καὶ ἐπίστυσεν ὁ ἀνθρώπος τῷ λόγῳ· ὃ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἐπορεύθη.

51 Ἦδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δούλοι αὐτοῦ ἀπήνεσαν αὐτῷ, καὶ ἀπήγγειλαν, λέγοντες· Ὅτι ὁ παῖς σου ζῆ.

52 Ἐπίθετο οὖν παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ἣ κομψότερον ἔσχε· καὶ εἶπον αὐτῷ, ὅτι χθὲς ὥραν ἐβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός.

53 Ἔγνω οὖν ὁ πατήρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ἣ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ὁ υἱὸς σου ζῆ, καὶ ἐπίστυσεν αὐτός· καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.

54 Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

Κεφ. ε. 5.

1 **Μ**ετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.

Galilæam, exceperunt eum Galilæi, omnia intuiti quæ fecerat in Hierosolymis in festo : et ipsi enim venerant ad festum.

46 Venit ergo Jesus iterum in Cana Galilææ, ubi fecit aquam vinum. Et erat quidam regulus, cujus filius infirmabatur in Capernaum.

47 Hic audiens quia Jesus venit ex Judæa in Galilæam, abiit ad eum, et rogabat eum, ut descenderet, et sanaret ipsius filium : futurus erat enim mori.

48 Dixit ergo Jesus ad eum : Si non signa et prodigia videritis, non credetis.

49 Dicit ad eum regulus : Domine, descende antequam moriatur puer meus.

50 Dicit ei Jesus : Vade, filius tuus vivit. et credidit homo sermoni, quem dixit ei Jesus : et ibat.

51 Jam autem eo descendente, servi ejus occurrerunt ei, et nuntiaverunt, dicentes . puer tuus vivit.

52 Interrogabat ergo ab eis horam in qua melius habuerit : et dixerunt ei : heri hora septima reliquit eum febris.

53 Cognovit ergo pater quia illa hora, in qua dixit ei Jesus, filius tuus vivit. et credidit ipse et domus ejus tota.

54 Hoc iterum secundum signum fecit Jesus veniens ex Judæa in Galilæam.

CAPUT V.

1 **P**OST hæc erat festum Judæorum, et ascendit Jesus in Hierosolymam.

2 Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθσάδα, πέντε στόας ἔχουσα·

3 Ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδοχόμενων τὴν τῆ ὕδατος κίνησιν.

4 Ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρα, καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὲς ἐγένετο, ὃ ὄψεσθε κατεῖχετο νοσήματι.

5 Ἦν δὲ τις ἄνθρωπος ἐκτὶ τριακοσσοκτῶ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ·

6 Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γινούς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· Θέλεις ὑγιὲς γενέσθαι;

7 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ἔταν ταραχθῆ τὸ ὕδωρ, βάλλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγὼ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει.

8 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγείραι, ἄρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτη.

9 Καὶ οὐδέως ἐγένετο ὑγιὲς ὁ ἄνθρωπος· καὶ ἤρξεν τὸν κράββατον αὐτοῦ, καὶ περιπάτη· ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.

10 Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πῶς τσεραπευμένω· Σάββατόν ἐστιν, οὐκ ἔξεστί σοι ἄραι τὸν κράββατον.

11 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Ὁ ποιήσας με ὑγιᾶ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· Ἄρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτη.

12 Ἠρώτησαν οὖν αὐτόν· Τίς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἶπέν σοι· Ἄρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτη;

2 Est autem in Hierosolymis super Probatica piscina cognominata Hebraice Bethesda, quinque porticus habens.

3 In his jacebat multitudo multa languentium, cæcorum, claudorum, aridorum, expectantium aquæ motum.

4 Angelus enim secundum tempus descendebat in piscinam, et turbabat aquam : igitur primus descendens post motionem aquæ, sanus fiebat, quo tandem detinebatur morbo.

5 Erat autem quidam homo ibi triginta octo annos habens in infirmitate.

6 Hunc videns Jesus jacentem, et cognoscens quia multum jam tempus haberet, dicit ei : Vis sanus fieri ?

7 Respondit ei languidus . Domine, hominem non habeo, ut quum turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam : dum autem venio ego, alius ante me descendit.

8 Dicit ei Jesus : Surge, tolle grabatum tuum, et ambula.

9 Et statim factus est sanus ille homo : et sustulit grabatum suum, et ambulabat. erat autem sabbatum in illo die.

10 Dicebant ergo Judæi curato : Sabbatum est, non licet tibi tollere grabatum.

11 Respondit eis : Faciens me sanum, ille mihi dixit . Tolle grabatum tuum, et ambula.

12 Interrogaverunt ergo eam : Quis est ille homo qui dixit tibi : Tolle grabatum tuum et ambula ?

13 Ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστίν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξέτουςεν, ἄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ.

14 Μετὰ ταῦτα εὗρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἴδε, ὑγιὲς γέγονας· μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χειρόν τι σοι γένηται.

15 Ἀπήλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ.

16 Καὶ διὰ τοῦτο ὀδύοντο τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτείνειν, ὅτι ταῦτα ἐποίησεν ἐν σαββάτῳ.

17 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὰρ ἐργάζομαι.

18 Διὰ τοῦτο οὖν μάλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτείνειν, ὅτι οὐ μόνον ἔλασεν τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν Θεόν, Ἰσὸν ἑαυτὸν ποιεῖν τῷ Θεῷ.

19 Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἄλλ' ἑαυτοῦ οὐδέν, εἰ μὴ τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ.

20 Ὁ γὰρ πατήρ φιλεῖ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δεικνύσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα ταύτων δεῖξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε.

21 Ὡσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς, καὶ ζῶποιοῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὗς θέλει ζῶποιοῖ.

22 Οὐδὲ γὰρ ὁ πατήρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν παῖσαν δέδωκε τῷ υἱῷ.

23 Ἴνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱόν, καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα, ὁ μὴ

13 At sanatus non sciebat quis esset : nam Jesus declinavit turba existente in loco.

14 Postea invenit eum Jesus in templo, et dixit illi : Ecce sanus factus es : ne amplius pecca, ut non deterius aliquid tibi fiat.

15 Abiit ille homo, et nuntiavit Judæis, Quia Jesus esset qui fecisset eum sanum.

16 Et propter hoc persequerentur Jesum Judæi, et quærebant eum occidere, quia hæc faciebat in sabbato.

17 At Jesus respondit eis : Pater meus usque modo operatur, et ego operor.

18 Propter hoc ergo magis quærebant eum Judæi interficere, quia non solum solvebat sabbatum, sed et patrem proprium dicebat Deum, æqualem seipsum faciens Deo.

19 Respondit itaque Jesus, et dixit illis : Amen, amen dico vobis, non potest filius facere à seipso quicquam, si non quod viderit patrem facientem : quæcunque enim ille fecerit, hæc et filius similiter facit.

20 Nam pater diligit filium, et omnia demonstrat ei quæ ipse facit, et majora his demonstrabit ei opera, ut vos miremini.

21 Sicut enim pater suscitavit mortuos, et vivificat, sic et filius quos vult vivificat.

22 Neque enim pater judicat quenquam, sed iudicium omne dedit filio.

23 Ut omnes honorificent filium sicut honorificant pa-

τιμῶν τὸν υἱὸν, οὐ τιμῶ τὸν πατέρα
τὸν πέμψαντα αὐτόν

24 Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι
ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πισ-
τεύων ἐγὼ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν
αἰώνιον· καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται,
ἀλλὰ μεταβίβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου
εἰς τὴν ζωὴν.

25 Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι
ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ
νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ
υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ ἀκούσαντες
ζήσονται.

26 Ὡσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἔχει
ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε καὶ
ἐγὼ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ,

27 Καὶ ἔξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ
καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου
ἐστί.

28 Μὴ θαυμάζεσθε τοῦτο· ὅτι
ἔρχεται ὥρα ἐν ἣ πάντες οἱ ἐν τοῖς
μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς
αὐτοῦ,

29 Καὶ ἐκπορεύσονται οἱ εἰς
ἀγαθὰ· ποήσαντες, εἰς ἀνάστασιν
ζωῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες,
εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.

30 Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ'
ἑμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω, κρίνω·
καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν· ὅτι
οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ
τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πα-
τρός.

31 Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ
ἑμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἐστίν
ἀληθής.

32 Ἄλλος ἐστίν ὁ μαρτυρῶν
περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής
ἐστίν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ
ἐμοῦ.

33 Ὑμεῖς ἀπεστάλατε πρὸς
Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε τῇ ἀλη-
θείᾳ·

34 Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου

trem. Non honorificans fili-
um, non honorificat patrem
mittentem illum.

24 Amen, amen dico vobis,
quia verbum meum audiens, et
credens mittenti me, habet vi-
tam æternam: et in iudicium
non venit, sed transivit ex
morte in vitam.

25 Amen, amen dico vobis,
quia venit hora, et nunc est,
quando mortui audient vocem
Filii Dei, et audientes vivent.

26 Sicut enim pater habet
vitam in semetipso, sic dedit et
filio vitam habere in semetipso.

27 Et potestatem dedit ei
etiam iudicium facere, quia
filius hominis est.

28 Ne miramini hoc, quia
venit hora, in qua omnes, qui
in monumentis, audient vocem
ejus.

29 Et procedent qui bona
fecerunt, in resurrectionem
vitæ: qui vero mala fecerunt,
in resurrectionem iudicii.

30 Non possum ego facere
à meipso quicquam: sicut au-
dio, iudico, et iudicium meum
justum est: quia non quæro
voluntatem meam, sed volun-
tatem mittentis me Patris.

31 Si ego testor de meipso,
testimonium meum non est ve-
rum.

32 Alius est testans de me
et scio quia verum est testimo-
nium, quod testatur de me.

33 Vos misistis ad Joannem,
et testatus est veritati.

34 Ego autem non ab homi-

τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω· ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε.

35 Ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καίμενος καὶ φαίνων· ὑμεῖς δὲ ἠθελησατε ἀγαλλιασθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ.

36 Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μετὰ τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ ἔδωκέ μοι ὁ πατήρ ἵνα τελειώσω αὐτὰ, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέστειλε·

37 Καὶ ὁ πater με πατήρ, αὐτὸς μεμαρτύρηκε περὶ ἐμοῦ, οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε ποτε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑώρακατε·

38 Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν· ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε.

39 Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ.

40 Καὶ οὐ θέλετε εἰσεῖν πρὸς με, ἵνα ζωὴν ἔχητε.

41 Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω·

42 Ἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τῆ Θεοῦ ἐκ ἔχετε ἐν σαρκί.

43 Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, καὶ οὐ λαμβάνετε με· εἰ δὲ ἄλλος ἐλθῆ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκείνον λήψετε.

44 Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, οἷον παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ ζητεῖτε;

45 Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, Μωσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλωπίκατε.

46 Εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωσῆ,

ne testimonium accipio : sed hæc dico, ut vos servemini.

35 Ille erat lucerna ardens, et lucens : Vos autem voluistis exultare ad horam in luce ejus.

36 Ego autem habeo testimonium majus Joanne : nam opera quæ dedit mihi pater, ut perficiam ea, ipsa opera quæ ego facio, testantur de me, quia pater me misit.

37 Et mittens me pater, ipse testatus est de me : neque vocem ejus audistis unquam, neque speciem ejus vidistis :

38 Et verbum ejus non habetis manens in vobis : quia quem misit ille, huic vos non creditis.

39 Scrutamini scripturas, quia vos putatis in ipsis vitam æternam habere, et illæ sunt testantes de me.

40 Et non vultis venire ad me, ut vitam habeatis.

41 Gloriam ab hominibus non accipio.

42 Sed cognovi vos, quia dilectionem Dei non habetis in vobis ipsis.

43 Ego veni in nomine patris mei, et non accipitis me : si alius venerit in nomine proprio, illum accipietis.

44 Quomodo potestis vos credere, gloriam ab invicem accipientes, et gloriam quæ à solo Deo non queritis ?

45 Ne putate quia ego accusabo vos apud Patrem : est accusans vos Moses, in quo vos speratis.

46 Si enim crederetis Mosi,

πιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ
ἐκεῖνος ἔγραψεν.

47 Εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμα-
σιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς
ῥήμασι πιστεύσετε ;

Κεφ. 6. 6.

1 **Μ**ετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰη-
σοῦς πέραν τῆς θαλάσσης
τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος·

2 Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος
πολὺς, οἱ ἐύρων αὐτοῦ τὰ σημεῖα
ἃ ἐποίησεν ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων.

3 Ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰη-
σοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ.

4 Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ
ἐορτὴ τῶν Ἰουδαίων.

5 Ἐπάρας οὖν ὁ Ἰησοῦς τοὺς
ὀφθαλμοὺς, καὶ θεασάμενος οἱ πο-
λὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν,
λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον· Πόθεν
ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν
ἔσται ;

6 Τοῦτο δὲ εἰλεγὼς πειράζων αὐ-
τόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει εἰ ἔμελλε
ποιεῖν.

7 Ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος·
Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρ-
κοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος αὐτῶν
βραχὺ τι λάβῃ.

8 Λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς
Σίμωνος Πέτρου·

9 Ἔστι παιδάριον ἕν ὧδε, ὃ
ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους, καὶ δύο
ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστὶν εἰς
τοσούτους ;

10 Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς· Ποιή-
σατε τοὺς ἀνθρώπους ἀνακκῆσαι.
Ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ·
ἀνέπεσον οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν
ὡσεὶ πεντακισχίλιοι.

11 Ἐλαβε δὲ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰη-

crederetis· utique mihi : de
enim me ille scripsit.

47 Si autem illius literis non
creditis, quomodo meis verbis
credetis ?

CAPUT VI.

1 **P**OST hæc abiit Jêsus
trans mare Galilææ Ti-
beriadis.

2 Et sequebatur eum turba
multa, quia videbant ejus signa
quæ faciebat super infirmis.

3 Adscendit autem in mon-
tem Jêsus, et ibi sedebat cum
discipulis suis.

4 Erat autem proximum
Pascha, festum Judæorum.

5 Attollens ergo Jêsus ocu-
los, et intuitus quia multa tur-
ba venit ad eum, dicit ad Phi-
lippum : Unde ememus panes,
ut manducent hi ?

6 Hoc autem dicebat tentans
eum : ipse enim sciebat quid
futurus esset facere

7 Respondit ei Philippus :
Denatorum denariorum panes
non sufficiunt eis, ut unusquis-
que eorum modicum quid acci-
piat.

8 Dicit ei unus ex discipulis
ejus, Andreas frater Simonis
Petri :

9 Est puerulus unus hic, qui
habet quinque panes hordea-
ceos, et duos pisciculos : sed
hæc quid sunt inter tot ?

10 Dicit autem Jêsus : Fa-
cite homines discumbere. erat
autem scœnum multum in loco :
discubuerunt ergo viri numero
quasi quinque millia.

11 Accepit autem panes Je

σοῦς, καὶ εὐχαριστήσας διέδωκε τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὑψαρίων ὅσον ἤθελον.

12 Ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μὴ τι ἀπόληται.

13 Συνήγαγον οὖν, καὶ ἐθίμωσαν ὀνόδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσεν τοῖς βεδρυακοῖσιν.

14 Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγον· Ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον.

15 Ἰησοῦς οὖν γινούς ὅτι μέλλουσιν ἐρχεσθαι, καὶ ἀρπάζειν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα, ἀνεχώρησεν πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτοῦ μόνος.

16 Ὡς δὲ ἕψια ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν·

17 Καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναοῦμ· καὶ σκοτία ἤδη ἐγγίνοι, καὶ οὐκ ἐληλύθει πρὸς αὐτοῦς ὁ Ἰησοῦς·

18 Ἦ τε θάλασσα, ἀνέμου μεγάλου πνέοντος, διηγεῖσθε.

19 Ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τῆς πλοῖα γινόμενον· καὶ ἐφοβήθησαν.

20 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· Ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.

21 Ἦθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς πλοῖον· καὶ εὐθέως τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.

22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἐστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης, ἰδὼν ὅτι

sus, et gratias agens distribuit discipulis, at discipuli discumbentibus : similiter et ex pisciculis quantum volebant.

12 Ut autem impleti sunt, dicit discipulis suis : Colligite superabundantia fragmenta, ut non quid pereat.

13 Collegerunt ergo, et impleverunt duodecim cophinos fragmentorum ex quinque panibus hordeaceis, quæ superfuere comedentibus.

14 Illi ergo homines videntes quod fecerat signum Jesus, dicebant : hic est verè Propheta venturus in mundum.

15 Jesus ergo cognoscens quod futuri essent venire, et rapere eum, ut facerent eum regem, recessit iterum in montem ipse solus.

16 Ut autem serum factum est, descenderunt discipuli ejus ad mare.

17 Et ascendentes in navim, venerunt trans mare in Capernaum, et tenebræ jam factæ erant, et non venerat ad eos Jesus.

18 Et mare, vento magno flante, exurgebat.

19 Profecti ergo quasi stadia viginti quinque aut triginta, vident Jesum ambulans supra mare, et prope navem factum ; et timuerunt.

20 Ille autem dicit eis : Ego sum, ne timete.

21 Voluerunt ergo accipere eum in navim, et statim navis facta est ad terram in quam ibant.

22 Postridie turba constituta trans mare, videns quia na-

πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ, εἰ μὴ ἦν ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεισήλθε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοιάριον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον·

23 Ἄλλα δὲ ἦλθε πλοιάριον ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου, ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου.

24 Ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἦλθον εἰς Καπερναοῦμ, ζητούντες τὸν Ἰησοῦν·

25 Καὶ εὐρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης, εἶπον αὐτῷ· Ῥαββί, πότε ὡς γέγονας;

26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἶδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων, καὶ ἐχορτάσθητε.

27 Ἔργάζεσθε μὴ τὴν βρωσὴν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρωσὴν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατήρ ἐσφράγισεν, ὁ Θεός.

28 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν· Τί ποιῶμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ;

29 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκείνος.

30 Εἶπον οὖν αὐτῷ· Τί οὖν ποιεῖς σύ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ;

31 Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς ἐστὶ γεγραμμένον· “Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.”

32 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·

vicula alia non erat ibi, si non una illa in quam intrarant discipuli ejus, et quia non introisset cum discipulis suis Jesus in naviculam, sed soli discipuli ejus abiissent :

23 Aliæ vero supervenerunt naves à Tiberiade juxta locum ubi manducaverant panem, gratias agente Domino.

24 Quum ergo vidisset turba quia Jesus non esset ibi, neque discipuli ejus, ascenderunt ipsi in naviculas, et venerunt in Capernaum, quærentes Jesum.

25 Et invenientes eum trans mare, dixerunt ei : Rabbi, quando huc factus es ?

26 Respondit eis Jesus, et dixit : Amen, amen dico vobis, Quæritis me, non quia vidistis signa, sed quia manducastis ex panibus, et saturati estis.

27 Operamini non cibum pereuntem, sed cibum manentem in vitam æternam, quem filius hominis vobis dabit : hunc enim pater signavit, Deus.

28 Dixerunt ergo ad eum : Quid faciamus, ut operemur opera Dei ?

29 Respondit Jesus et dixit eis : Hoc est opus Dei, ut credatis in eum quem misit ille.

30 Dixerunt ergo ei : Quod ergo facis tu signum, ut videamus et credamus tibi ? quid operaris ?

31 Patres nostri manna manducaverunt in deserto, sicut est scriptum : Panem de cælo dedit eis manducare.

32 Dixit ergo eis Jesus .

Ἄμην, ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὁ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν·

33 Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστίν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ.

34 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.

35 Εἶπε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς με, οὐ μὴ πεινάσῃ· καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε.

36 Ἄλλ' εἶπον ὑμῖν, ὅτι καὶ ἐωράκατέ με, καὶ οὐ πιστεύετε.

37 Πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατήρ, πρὸς ἐμέ ἔξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω·

38 Ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με.

39 Τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἰσχύει ἡμέρα.

40 Τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱόν, καὶ πιστεύων εἰς αὐτόν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἀναστήσω αὐτόν ἐγὼ ἐν τῇ ἰσχύει ἡμέρα.

41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,

42 Καὶ εἶπον· Οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς, ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς οὖν λέγει οὗτος· Ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα;

43 Ἀπεκρίθη οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ

Amen, amen dico vobis, non Moses dedit vobis panem de cælo : sed pater meus dat vobis panem de cælo verum.

33 Nam panis Dei est ille descendens de cælo, et vitam dans mundo.

34 Dixerunt ergo ad eum, Domine, semper da nobis panem hunc.

35 Dixit autem eis Jesus : Ego sum panis vitæ : veniens ad me, non esuriet : et credens in me, non sitiet unquam.

36 Sed dixi vobis, quia et vidistis me, et non creditis.

37 Omne quod dat mihi Pater, ad me veniet : et venientem ad me non ejiciam foras.

38 Quia descendi de cælo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem mittentis me.

39 Hæc autem est voluntas mittentis me Patris, ut omne quod dedit mihi, non perdam ex eo : sed resuscitabo illud in novissimo die.

40 Hæc autem est voluntas mittentis me, ut omnis videns Filium, et credens in eum, habeat vitam æternam : et resuscitabo eum ego novissimo die.

41 Murmurabant ergo Judæi de illo, quia dixisset : Ego sum panis descendens de cælo.

42 Et dicebant : Nonne hic est Jesus filius Joseph, cujus nos novimus patrem et matrem ? quomodo ergo dicit hic quia de cælo descendi ?

43 Respondit ergo Jesus, et

εἶπεν αὐτοῖς· Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων.

44 Οὐδείς δύναται εἰσεῖν πρὸς με, εἰ μὴ ὁ πατήρ ὁ πέμψας με, ἐλάσῃ αὐτόν· καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτόν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

45 Ἔσται γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις· “Καὶ ἔσονται πάντες διδασκοὶ τοῦ Θεοῦ.” Πᾶς οὖν ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ μαθὼν, ἔρχεται πρὸς με.

46 Οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις ἐώρακεν, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ Θεοῦ· οὗτος ἐώρακε τὸν πατέρα.

47 Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον.

48 Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς.

49 Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀπέθανον.

50 Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ, καὶ μὴ ἀποθάνῃ.

51 Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· εἰ μὴ τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σὰρξ μου ἐστίν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.

52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν;

53 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πίητε αἵματός τοῦ αἵμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.

54 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν

dixit eis : Ne murmurate alii cum aliis.

44 Nemo potest venire ad me, si non Pater mittens me, traxerit eum : et ego resuscitabo eum novissimo die.

45 Est scriptum in Prophetis : Et erunt omnes docibiles Dei : omnis igitur audiens à Patre, et discens, venit ad me.

46 Non quia Patrem quam vidit, si non existens à Deo : hic vidit Patrem.

47 Amen, amen dico vobis, Credens in me, habet vitam æternam.

48 Ego sum panis vitæ.

49 Patres vestri manducaverunt manna in deserto, et mortui sunt.

50 Hic est panis de cælo descendens, ut quis ex ipso manducaverit et non moriatur.

51 Ego sum panis vivus, ille de cælo descendens : si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum : et panis autem quem ego dabo, caro mea est, quam ego dabo pro mundi vita.

52 Litigabant ergo ad invicem Judæi, dicentes, Quomodo potest hic nobis dare carnem manducare ?

53 Dixit ergo eis Jesus : Amen, amen dico vobis : Si non manducaveritis carnem filii hominis, et biberitis ejus sanguinem, non habetis vitam in vobis ipsis.

54 Manducans meam carnem, et bibens meum sanguinem, et bibens meum sanguinem,

αἰώνιον· καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν
ἐν ἡμέρᾳ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

55 Ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθῶς
ἐστί βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀλη-
θῶς ἐστί πόσις.

56 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα,
καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ
μένει, καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ.

57 Καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν
πατήρ, καὶ ἐγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα·
καὶ ὁ τρώγων με, καὶ πίνων
ἐμὲ.

58 Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον
οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ μάννα, καὶ
ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρ-
τον, ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα.

59 Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ,
διδάσκων ἐν Καπερναούμ.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἶπον· Σκλη-
ρός ἐστιν οὗτος ὁ λόγος· τίς δύνα-
ται αὐτοῦ ἀκοῦειν;

61 Ἐιδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ,
ὅτι γογγύζουσι περὶ αὐτοῦ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο
ὑμᾶς σκανδαλίζει;

62 Ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν
τὸ πρότερον.

63 Τὸ πνεῦμά ἐστί τὸ ζωοποι-
οῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδὲν· τὰ
ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦ-
μά ἐστί, καὶ ζωὴ ἐστί·

64 Ἄλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες
οἱ οὐ πιστεύουσιν· ἥδη γὰρ ἐξ ἀρ-
χῆς ὁ Ἰησοῦς, τινες εἰσὶν, οἱ μὴ
πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστί ὁ παρα-
δώσων αὐτόν.

65 Καὶ εἶλεγ· Διὰ τοῦτο εἶρη-
κα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν
πρὸς με, ἐὰν μὴ ἡ θεδομένον αὐτοῦ
ἐκ τοῦ πατρὸς μου.

nem, habet vitam æternam, et
ego resuscitabo eum novissimo
die.

55 Nam caro mea vere est
cibus, et sanguis meus vere est
potus.

56 Manducans meam car-
nem, et bibens meum sangui-
nem, in me manet, et ego in
illo.

57 Sicut misit me vivens
Pater, et ego vivo propter Pa-
trem: et manducans me, et
ipse vivet propter me.

58 Hic est panis de cælo de-
scendens; non sicut manduca-
verunt patres vestri manna, et
mortui sunt. Manducans hunc
panem, vivet in æternum.

59 Hæc dixit in synagoga,
docens in Capernaum.

60 Multi ergo audientes ex
discipulis ejus, dixerunt: Du-
rus est hic sermo: quis potest
eum audire?

61 Sciens autem Jesus in
seipso, quia murmurarent de
hoc discipuli ejus, dixit eis:
Hoc vos scandalizat?

62 Si ergo videritis filium
hominis ascendentem ubi erat
prius?

63 Spiritus est vivificans,
caro non prodest quicquam.
verba, quæ ego loquor vobis,
spiritus sunt, et vita sunt.

64 Sed sunt ex vobis qui-
dam qui non credunt. sciebat
enim ab initio Jesus, qui essent
non credentes, et quis esset
traditurus eum.

65 Et dicebat: propter hoc
dixi vobis, quia nemo potest
venire ad me, si non fuerit da-
tum ei à patre meo

66 Ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπήλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιπατοῦν.

67 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν;

68 Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελεύσομεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις.

69 Καὶ ἡμῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἠγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.

70 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν;

71 Ἔλεγε δὲ τὸν Ἰουδαῖον Σίμωνος Ἰσκαριώτην· οὗτος γὰρ ἤμελλον αὐτὸν παραδίδόναι, εἰς ὧν ἐκ τῶν δώδεκα.

Κεφ. ζ'. 7.

1 **Κ**Αὶ περιπατεῖς ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτείνειν.

2 Ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία.

3 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· Μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὑπάγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ σου θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς.

4 Οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι· εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.

5 Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ἐπίστευον εἰς αὐτόν.

6 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπω πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτε ἐστιν ἕτοιμος.

66 Ex hoc multi abierunt discipulorum ejus retro, et non amplius cum illo ambulabant.

67 Dixit ergo Jesus duodecim: Numquid et vos vultis abire?

68 Respondit ergo ei Simon Petrus: Domine, ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes.

69 Et nos credidimus et cognovimus, quia tu es Christus, Filius Dei viventis.

70 Respondit eis Jesus: Nonne ego vos duodecim elegi, et ex vobis unus diabolus est?

71 Dicebat autem Judam Simonis Iscariotem: hic enim futurus erat eum tradere, unus existens ex duodecim.

CAPUT VII.

1 **ET** ambulabat Jesus post hæc in Galilæa: non enim volebat in Judæa ambulare, quia quærebant eum Judæi interficere.

2 Erat autem prope festum Judæorum, Scenopogia.

3 Dixerunt igitur ad eum fratres ejus: Transi hinc, et vade in Judæam, ut et discipuli tui videant opera tua quæ facis.

4 Nemo quippe in occulto quid facit, et quærit ipse in manifesto esse. si hæc facis, manifesta teipsum mundo.

5 Neque enim fratres ejus credebant in eum.

6 Dicit ergo eis Jesus: Tempus meum nondum adest: at tempus vestrum semper est paratum.

7 Οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἔστιν.

8 Ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην ἐγὼ οὐκ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐκ ἔστι πληρωθεὶς.

9 Ταῦτα δὲ εἰπὼν ἀποῖς, ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.

10 Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν, οὐ φανερώς, ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ.

11 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζητοῦν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον· Ποῦ ἔστιν ἐκεῖνος;

12 Καὶ γογγυσμὸς πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις, οἱ μὲν ἔλεγον, Ὅτι ἀγαθὸς ἔστιν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον, Οὐ· ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.

13 Οὐδεὶς μὲντοι παρήγγισα ἑλάλει περὶ αὐτοῦ, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

14 Ἡδὴ δὲ τῆς ἑορτῆς μεσοῦσης, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκε.

15 Καὶ ἐθαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· Πῶς οὗτος γράμματα οἶδε, μὴ μεμαθηκώς;

16 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· Ἡ ἐμὴ διδασχὴ οὐκ ἔστι ἐμῆ, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με·

17 Ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδασχῆς, τίτρον ἐκ τοῦ Θεοῦ ἔστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ.

18 Ὁ ἀπ' ἐαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντός αὐτὸν, οὗτος ἀληθὴς ἔστι, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν.

19 Οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ

7 Non potest mundus odisse vos, me autem odit, quia ego testor de illo, quia opera ejus mala sunt.

8 Vos ascendite ad festum hoc : ego nondum ascendo ad festum istud, quia tempus meum nondum impletum est.

9 Hæc autem dicens eis, mansit in Galilæa.

10 Ut autem ascenderunt fratres ejus, tunc et ipse ascendit ad festum, non manifestè, sed quasi in occulto.

11 Ipsi ergo Judæi quærebant eum in festo, et dicebant : Ubi est ille ?

12 Et murmur multus de eo erat in turbis. hi quidem dicebant, Quia bonus est. alii dicebant, Non : sed seducit turbam.

13 Nemo tamen palam loquebatur de illo, propter metum Judæorum.

14 Jam autem festo mediente, ascendit Jesus in templum, et docebat.

15 Et mirabantur Judæi, dicentes : Quomodo hic literas scit, non doctus ?

16 Respondit ergo eis Jesus, et dixit : Mea doctrina non est mea, sed mittentis me.

17 Si quis voluerit voluntatem ejus facere, cognoscet de doctrina, utrum ex Deo sit, an ego à meipso loquar.

18 Qui à semetipso loquens, gloriam propriam quærit : at quærens gloriam mittentis eum, hic verax est, et injustitia in illo non est.

19 Non Moses dedit vobis legem, et nemo ex vobis facit

τὸν νόμον ; Τί μὲ ζητεῖτε ἀποκτεῖναι ;

20 Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος, καὶ εἶπε· Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σέ ζητεῖ ἀποκτεῖναι ;

21 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε.

22 Διὰ τοῦτο Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν, οὐχ ὅτι ἐκ Μωσέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων· καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον.

23 Εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωσέως, ἐμοὶ χολᾶτε· ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ ;

24 Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε.

25 Ἐλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι ;

26 Καὶ ἴδς, παρρησία λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι· μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Χριστός ;

27 Ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν πότερον ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἐρχηται, οὐδεὶς γνώσκει πότερον ἐστίν.

28 Ἐκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγων· Καμὲ οἶδατε, καὶ οἶδατε πότερον εἰμὶ· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐστίν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἶδατε·

29 Ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτὸν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἶμι, καὶ σκῆνός με ἀπέστειλεν.

30 Ἐζητοῦν οὖν αὐτὸν πιάσαι· καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὐκ ἔληλυθε ἡ ὥρα αὐτοῦ.

31 Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου

legem ? Quid me quæritis interficere ?

20 Respondit turba et dixit : Dæmonium habes : quis te quærit interficere ?

21 Respondit Jesus, et dixit eis : Unum opus feci, et omnes miramini.

22 Propter hoc Moses dedit vobis circumcisionem, non quia ex Mose est, sed ex patribus, et in sabbato circumciditis hominem.

23 Si circumcisionem accipit homo in sabbato, ut non solvatur lex Mosi, Mihi indignamini quia totum hominem sanum feci in sabbato ?

24 Ne judicate secundum speciem, sed justum iudicium judicate.

25 Dicebant ergo quidam ex Hierosolymitanis : Nonne hic est quem quærent interficere ?

26 Et ecce palam loquitur, et nihil ei dicunt : numquid vere cognoverunt principes, quia hic est vere Christus ?

27 Sed hunc scimus unde sit : at Christus quum venerit ; nemo scit unde sit.

28 Clamabat ergo in templo docens Jesus, et dicens : Et me scitis, et scitis unde sim : et à meipso non veni, sed est verus mittens me, quem vos non nostis.

29 Ego scio eum, quia ab ipso sum, et ipse me misit.

30 Quærebant ergo eum comprehendere : et nemo immisit in illum manum, quia nondum venerat hora ejus.

31 Multi autem de turba

ἐπίδωσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον·
 "Ὅτι ὁ Χριστὸς, ὅταν ἔλθῃ, μὴτι
 πλείονα σημεῖα τούτων ποιήσει ὢν
 οὗτος ἐποίησεν ;

32 Ἦκουσαν οἱ φαρισαῖοι τοῦ
 ὄχλου γογγυζόντος περὶ αὐτοῦ ταῦ-
 τα· καὶ ἀπέστειλαν οἱ φαρισαῖοι
 καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ὑπηρέτας, ἵνα πιά-
 σωσιν αὐτόν.

33 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· Ἔτι
 μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ
 ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με.

34 Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὕρη-
 σετε· καὶ ὅπου εἰμί ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ
 δύνασθε ἐλθεῖν.

35 Εἶπον ἔν οι Ἰουδαῖοι πρὸς
 αὐτούς· Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύ-
 εσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὕρησομεν αὐ-
 τόν ; μὴ εἰς τὴν διασποράν τῶν Ἑλ-
 λήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ δι-
 δάσκειν τοὺς Ἕλληνας ;

36 Τίς ἐστὶν οὗτος ὁ λόγος ὃν
 εἶπε· Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὕρη-
 σετε· καὶ ὅπου εἰμί ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ
 δύνασθε ἐλθεῖν ;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ
 μεγάλη τῆς ἐορτῆς εἰσήκει ὁ Ἰη-
 σοῦς, καὶ ἔκραξε, λέγων· Ἐάν τις
 διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με, καὶ πινέτω.

38 Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς
 εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοι-
 λίας αὐτοῦ βρεύσουσιν ὕδατος ζῶντος.

39 Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ πνεύ-
 ματος, οὗ ἐμελλον λαμβάνειν οἱ
 πιστεύοντες εἰς αὐτόν· Οὐπω γὰρ ἦν
 πνεῦμα ἅγιον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς οὐδέπω
 ἐδοξάσθη.

40 Πολλοὶ ἔν ἐκ τοῦ ὄχλου
 ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἔλεγον· Οὐ-
 τὸς ἐστὶν ἀληθῶς ὁ προφήτης·

41 Ἄλλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν
 ὁ Χριστὸς· ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Μὴ
 γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς
 ἔρχεται ;

crediderunt in eum, et dice-
 bant : Quia Christus quum ve-
 nerit, numquid plura signa fa-
 ciet his quæ hic fecit ?

32 Audierunt Pharisæi tur-
 bam murmurantem de illo hæc :
 et miserunt Pharisæi et prin-
 cipes Sacerdotum ministros,
 ut apprehenderent eum.

33 Dixit ergo Jesus : Ad-
 huc modicum tempus vobiscum
 sum, et vado ad mittentem me.

34 Quæretis me, et non in-
 venietis : et ubi sum ego, vos
 non potestis venire.

35 Dixerunt ergo Judæi ad
 semetipsos : Quo hic futurus
 est ire, quia nos non invenie-
 mus eum ? numquid in disper-
 sionem Græcorum futurus est
 ire, et docere Græcos ?

36 Quis est hic sermo quem
 dixit : quæretis me, et non in-
 venietis : et ubi sum ego, vos
 non potestis venire ?

37 In autem novissimo die
 magno festivitatis stabat Jesus,
 et clamabat, dicens : Si quis
 sitit, veniat ad me, et bibat.

38 Credens in me, sicut
 dixit scriptura, flumina de ven-
 tre ejus fluent aquæ vivæ.

39 Hoc autem dixit de spi-
 ritu, quem futuri erant acci-
 pere credentes in eum : non-
 dum enim erat spiritus sanctus,
 quia Jesus nondum erat glori-
 ficatus.

40 Multi ergo ex turba au-
 dientes sermonem, dicebant :
 Hic est vere propheta.

41 Alii dicebant : Hic est
 Christus : alii vero dicebant :
 Num enim ex Galilæa Christus
 venit ?

42 Οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαβὶδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ, τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαβὶδ, ὁ Χριστὸς ἐρχεῖται;

43 Σχίσμα ἔν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν.

44 Τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν κιάσαι αὐτόν· ἀλλ' οὐδὲς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας.

45 Ἦλθον ἔν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκείνοι· Διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν;

46 Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος.

47 Ἀπεκρίθησαν ἔν αὐτοῖς οἱ φαρισαῖοι· Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε;

48 Μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν, ἢ ἐκ τῶν φαρισαίων;

49 Ἄλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον, ἐπικατάρατοί εἰσι.

50 Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς αὐτόν, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν·

51 Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον, καὶ γινῶ τί ποιεῖ;

52 Ἀπεκρίθησαν, καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεῦνησον, καὶ ἴδῃ ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται.

53 Καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ·

Κεφ. ἡ. 8.

1 **I**ησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

2 Ὁρᾶρου δὲ πάλιν παρ' ἐγένετο

42 Nonne scriptura dicit, quia ex semine David, et de Bethlehem vico, ubi erat David, Christus venit?

43 Dissensio itaque in turba facta est propter eum.

44 Quidam autem volebant ex ipsis apprehendere eum· sed nemo immisit super eum manus.

45 Venerunt ergo ministri ad Pontifices et Phariseos: et dixerunt eis illi: Quare non adduxistis illum?

46 Responderunt ministri: Nunquam sic loquutus est homo, sicut hic homo.

47 Responderunt ergo eis Pharisei: Numquid et vos seducti estis?

48 Numquid aliquis ex principibus credidit in eum, aut ex Phariseis?

49 Sed turba hæc non noscens legem, maledicti sunt.

50 Dicit Nicodemus ad eos, ille profectus nocte ad eum, unus existens ex ipsis:

51 Numquid lex nostra iudicat hominem, si non audierit ab ipso prius, et cognoverit quid faciat?

52 Responderunt et dixerunt ei: Numquid et tu ex Galilæa es? scrutare, et vide, quia propheta in Galilæa non surrexit.

53 Et perrexit unusquisque in domum suam.

CAPUT VIII.

1 **J**ESUS autem perrexit in montem olearum.

2 Diluculo autem iterum ac-

εις τὸ ἱερὸν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.

3 Ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατσίλημμένην· καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ,

4 Λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατσίληφθη ἑαυτοφώρῳ μοιγευομένη.

5 Ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι· σὺ ἕν τι λέγεις;

6 Τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτῆ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κίψας, τῷ δακτύλῳ ἔγραψεν εἰς τὴν γῆν μὴ προσποιούμενος.

7 Ὡς δὲ ἐπέμεινον ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνακίψας εἶπε πρὸς αὐτούς· Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν, πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτὴν βαλέτω.

8 Καὶ πάλιν κάτω κίψας, ἔγραψεν εἰς τὴν γῆν.

9 Οἱ δὲ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι, ἐξήρχοντο εἰς καθέως, ἀρχάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἰσχυάτων· καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὔσα.

10 Ἀνακίψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς, εἶπεν αὐτῇ· Ἡ γυνὴ, ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατηγοροὶ σου; οὐδεὶς σε κατέκρινεν;

11 Ἡ δὲ εἶπεν· Οὐδεὶς, Κύριε. Εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω· πορεύου, καὶ μηκέτι ἀμάρτανε.

12 Πάλιν ἕν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησε, λέγων· Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοί, οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

cessit in templum, et omnis populus venit ad eum, et sedens docebat eos.

3 Adducunt autem Scribæ et Pharisei ad eum mulierem in adulterio deprehensam : et statuentes in medio,

4 Dicunt ei : Magister, hanc invenimus in ipso facto adulterantem :

5 In autem Lege nostra Moses mandavit hujusmodi lapidari : Tu ergo quid dicis ?

6 Hoc autem dicebant tentantes eum, ut haberent accusationem adversus eum. At Jesus deorsum inclinans, digito scribebat in terram.

7 Ut autem perseverabant interrogantes eum, erectus ait ad eos : Qui sine peccato est vestrum, primus lapidem in illam jaciat.

8 Et iterum deorsum inclinans, scribebat in terram.

9 Ii autem audientes, et à conscientia redarguti, exibant unus post unum, incipientes à senioribus usque extremos : et relictus est solus Jesus, et mulier in medio existens.

10 Erectus autem Jesus, et neminem spectans præter mulierem, dixit ei : Ubi sunt illi accusatores tui ? nemo te condemnavit ?

11 Illa autem dixit : Nemo, Domine. Dixit autem ei Jesus : Nec ego te condemno. Vade, et non amplius pecca.

12 Iterum ergo eis Jesus loquutus est, dicens : Ego sum lux mundi : sequens me, non ambulabit in tenebris, sed habebit lumen vitæ.

3 Εἶπον ἔν αὐτῷ οἱ φαρισαῖοι·
 Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρ-
 τυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής.

14 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν
 αὐτοῖς· Καὶ ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ
 ἑμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία
 μου· ὅτι οἶδα πῶθεν ἦλθον, καὶ ποῦ
 ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πῶθεν
 ἔρχομαι, καὶ ποῦ ὑπάγω.

15 Ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρι-
 τεῖτε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα.

16 Καὶ ἂν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ
 κοίσις ἡ ἐμὴ ἀληθής ἐστιν· ὅτι μό-
 νος οὐκ εἰμὶ, ἀλλ' ἐγὼ, καὶ ὁ πατήρ
 με πατήρ.

17 Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμε-
 τέρῳ γέγραπται, ὅτι δύο ἀνθρώπων
 ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν.

18 Ἐγὼ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ
 ἑμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ
 πατήρ με πατήρ.

19 Ἐλεγον ἔν αὐτῷ· Ποῦ ἐσ-
 τιν ὁ πατήρ σου; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰη-
 σοῦς· Οὐτε ἐμὲ οἶδατε, οὔτε τὸν
 πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν
 πατέρα μου ᾔδειτε ἂν.

20 Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν
 ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, δι-
 δάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπία-
 σεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἔβη ἐκεῖθεν ἡ
 ὥρα αὐτοῦ.

21 Εἶπεν ἔν ἑάλιν αὐτοῖς ὁ
 Ἰησοῦς· Ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητή-
 σετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν
 ἀποθανεῖσθε· ὅπως ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς
 οὐ δύνασθε εἰσελθεῖν.

22 Ἐλεγον ἔν οἱ Ἰουδαῖοι·
 Μήτις ἀποκτενεῖ ἑαυτὸν, ὅτι λέγει·
 Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύ-
 νασθε εἰσελθεῖν;

23 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς
 ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω

13 Dixerunt ergo ei Phari-
 sæi : Tu de temetipso testaris :
 testimonium tuum non est ve-
 rum.

14 Respondit Jesus et dixit
 eis : Etsi ego testor de meipso,
 verum est testimonium meum :
 quia scio unde veni, et quo
 vado : vos autem nescitis unde
 venio, et quo vado.

15 Vos secundum carnem
 judicatis : ego non judico quem-
 quam.

16 Et si judico autem ego,
 iudicium meum verum est :
 quia solus non sum, sed ego,
 et mittens me Pater.

17 Et in Lege vero vestra
 scriptum est, Quia duorum
 hominum testimonium verum
 est.

18 Ego sum testificans de
 meipso, et testatur de me mit-
 tens me Pater.

19 Dicebant ergo ei : Ubi
 est Pater tuus ? Respondit Je-
 sus : Neque me scitis, neque
 Patrem meum : si me sciretis,
 et Patrem meum sciretis.

20 Hæc verba loquutus est
 Jesus in gazophylacio, docens
 in templo : et nemo apprehen-
 dit eum : quia necdum venerat
 hora ejus.

21 Dixit ergo iterum eis Je-
 sus : Ego vado, et quæretis
 me, et in peccato vestro mo-
 riemini : Quod ego vado, vos
 non potestis venire.

22 Dicebant ergo Judæi :
 Numquid interficiet semetip-
 sum, quia dicit : Quod ego vado,
 vos non potestis venire ?

23 Et dicebat eis : Vos de
 deorsum estis, ego ex sursum

εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμί ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.

24 Εἶπον ἔν ὑμῖν, ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· εἴαν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.

25 Ἔλεγον ἔν αὐτῶ· Σὺ τίς εἶ; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Τὴν ἀρχὴν ὃ, τι καὶ λαλῶ ὑμῖν.

26 Πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθὴς ἐστίν· καὶ γὰρ ἄ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον.

27 Οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῦ εἶλεγον.

28 Εἶπεν ἔν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὅταν ὑψώσῃτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ.

29 Καὶ ὁ πέμψας με, μετ' ἐμοῦ ἐστίν, οὐκ ἀφήκε με μόνον ὁ πατήρ· ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῶ ποιῶ πάντοτε.

30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

31 Ἔλεγεν ἔν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πιστευκότας αὐτῶ Ἰουδαίους· Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῶ ἐμῶ, ἀληθῶς μαθηταὶ μου ἐστέ,

32 Καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, ἣ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.

33 Ἀπεκρίθησαν αὐτῶ· Σέβρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις· Ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε;

34 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, δούλος ἐστὶ τῆς ἁμαρτίας.

sum : vos de mundo hoc estis, ego non sum de mundo hoc.

24 Dixi ergo vobis quia moriemini in peccatis vestris. si enim non credideritis quia ego sum, moriemini in peccatis vestris.

25 Dicebant ergo ei : Tu quis es ? Et dixit illis Jesus : Principium, quod et loquor vobis.

26 Multa habeo de vobis loqui et judicare, sed mittens me verax est : et ego quæ audiivi ab eo, hæc loquor in mundum.

27 Non cognoverunt quia Patrem eis dicebat.

28 Dixit ergo eis Jesus : Quum exaltaveritis filium hominis, tunc cognoscetis quia ego sum, et à meipso facio nihil, sed sicut docuit me Pater meus, hæc loquor.

29 Et mittens me cum me est. non reliquit me solum Pater, quia ego placita ei facio semper.

30 Hæc illo loquente multi crediderunt in eum.

31 Dicebat ergo Jesus ad credentes ei Judæos : Si vos manseritis in sermone meo, vere discipuli mei eritis.

32 Et cognoscetis veritatem, et veritas liberos faciet vos.

33 Responderunt ei : Semina Abrahæ sumus, et nemini servivimus unquam : quomodo tu dicis, liberi eritis ?

34 Respondit eis Jesus : Amen, amen dico vobis, quia omnis faciens peccatum, servus est peccati.

35 Ὁ δὲ δούλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· Ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

36 Ἐὰν ἔν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθέρωσῃ, ὄντως ἐλευθέροι ἐσσεσθε.

37 Οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστέ· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν.

38 Ἐγὼ δὲ ἔωρακα παρὰ τῷ πατρὶ μου, λαλῶ καὶ ὑμεῖς ἔν ὁ ἔωρακατε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν, ποιεῖτε.

39 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστὶ. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ἐποιεῖτε ἂν.

40 Νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἀνθρώπον ὃς ἐν ἀλήθειαν ὑμῖν λαλάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· Τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ ἐποίησεν.

41 Ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν· Εἶπον ἔν αὐτῷ· Ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγενήμεθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν.

42 Εἶπον αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ ὁ Θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπήτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἦκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε.

43 Διατί ἐν λαλῶν ἐν ἐμῇ οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.

44 Ὑμεῖς ἐκ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν· ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἔστηκεν· ὅτι οὐχ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ· ὅταν λαλήσῃ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λα-

35 At servus non manet in domo in æternum: filius manet in æternum.

36 Si ergo filius vos liberaverit, vere liberi eritis.

37 Scio quia semen Abraham estis: sed quæritis me interficere, quia sermo meus non capit in vobis.

38 Ego quod vidi apud Patrem meum, loquor, et vos igitur quod vidistis apud Patrem vestrum, facitis.

39 Responderunt et dixerunt ei: Pater noster Abraham est. Dicit eis Jesus: Si filii Abraham essetis, opera Abraham faceretur.

40 Nunc autem quæritis me interficere, hominem, qui veritatem vobis loquutus sum, quam audiavi à Deo: hoc Abraham non fecit.

41 Vos facitis opera patris vestri. Dixerunt itaque ei: Nos ex fornicatione non sumus nati: unum patrem habemus Deum.

42 Dixit eis Jesus: si Deus pater vester esset, diligeretur utique me: ego enim ex Deo profectus sum, et veni: neque enim à meipso veni, sed ille me misit.

43 Propter quid loquelam meam non cognoscitis? Quia non potestis audire sermonem meum.

44 Vos ex patre diabolo estis, et desideria patris vestri vultis facere. Ille homicida erat ab initio, et in veritate non stetit: quia non est veritas in eo: quum loquitur mendacium, ex propriis lo-

λαί· ὅτι ψεύστης ἐστὶ, καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ.

45 Ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετε μοι.

46 Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ δὲ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετε μοι;

47 Ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστέ.

48 Ἀπεκρίθησαν ἔν οι Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ· Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι Σαμαρείτης εἶ σύ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις;

49 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετε με·

50 Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων.

51 Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, εἴαν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα.

52 Εἶπον ἔν αὐτῷ οι Ἰουδαῖοι· Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις· Ἀβραάμ ἀπέθανε καὶ οι προφῆται, καὶ σύ λέγεις· Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσεται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα;

53 Μὴ σύ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανε; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον, τίνα σεαυτὸν τὸ ποιεῖς;

54 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἐάν ἐγὼ δοξάζω ἑμαυτὸν, ἡ δόξα μου οὐδὲν ἐστίν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι Θεὸς ὑμῶν ἐστίν.

55 Καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν·

quitur: quia mendax est, et pater ejus.

45 Ego autem quia veritatem dico, non creditis mihi.

46 Quis ex vobis arguit me de peccato? Si autem veritatem dico, propter quid vos non creditis mihi?

47 Existens ex Deo, verba Dei audit: Propter hoc vos non auditis, quia ex Deo non estis.

48 Responderunt ergo Judæi, et dixerunt ei: Non pulchrè dicimus nos, quia Samaritanus es tu, et dæmonium habes?

49 Respondit Jesus: Ego dæmonium non habeo: sed honorifico Patrem meum, et vos inhonoratis me.

50 Ego autem non quæro gloriam meam: est quærens et judicans.

51 Amen, amen dico vobis, si quis sermonem meum servaverit, mortem non videbit in æternum.

52 Dixerunt ergo ei Judæi: Nunc cognovimus quia dæmonium habes. Abraham mortuus est et Prophetæ, et tu dicis: Si quis sermonem meum servaverit, non gustabit mortem in æternum?

53 Non tu major es patre nostro Abraham, qui mortuus est? et Prophetæ mortui sunt: Quem teipsum tu facis?

54 Respondit Jesus: Si ego glorifico meipsum, gloria mea nihil est: est Pater meus glorificans me, quem vos dicitis quia Deus vester est:

55 Et non cognovistis eum

ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν· καὶ εἰς αὐτὸν εἶπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν, ψεύστης· ἀλλ' οἶδα αὐτόν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.

56 Ἀβραάμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλίασατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν· καὶ εἶδε, καὶ ἐχάρη.

57 Εἶπον ἔν οι Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· Πεντήκοντα ἔτη οὐπω ἔχεις, καὶ Ἀβραάμ ἑώρακας;

58 Εἶπον αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραάμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμι.

59 Ἦσαν ἔν λίθους ἵνα βάλλωσιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, διαβλῶν διὰ μέσου αὐτῶν· καὶ παρεῆγεν οὕτω.

Κεφ. 9. 9.

1 **Κ**Αὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς·

2 Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν οι μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Ῥαββί, τίς ἡμαρταν, οὗτος ἢ οι γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆ;

3 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Οὗτε οὗτος ἡμαρταν, οὗτε οι γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῆ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

4 Ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρας· ἐστὶν ἔρχεται νῦξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι.

5 Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾶ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου.

6 Ταῦτα εἰπὼν, ἔπτυσε χαμαί, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ σπύματος, καὶ ἐπέχρισε τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ,

7 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὑπαγε.

ego autem novi eum : Et si dixero quia non scio eum, ero similis vobis, mendax : Sed scio eum, et sermonem ejus servo.

56 Abraham pater vester exultavit ut videret diem meum : et vidit, et gavisus est.

57 Dixerunt ergo Judæi ad eum : Quinquaginta annos nondum habes, et Abraham vidisti ?

58 Dixit eis Jesus : Amen, amen dico vobis, priusquam Abraham esset, ego sum.

59 Tulerunt ergo lapides ut jacerent in eum. Jesus autem abscondit se, et exivit de templo, transiens per medium eorum, et præterit sic.

CAPUT IX.

1 **E**T præteriens vidit hominem cæcum ex natiuitate.

2 Et interrogaverunt eum discipuli ejus, dicentes : Rabbi, quis peccavit, hic aut parentes ejus, ut cæcus nasceretur ?

3 Respondit Jesus : Neque hic peccavit, neque parentes ejus : sed ut manifestentur opera Dei in illo :

4 Me oportet operari opera mittentis me, donec dies est : Venit nox, quando nemo potest operari.

5 Quamdiu in mundo sum, lux sum mundi.

6 Hæc dicens, expuit humi, et fecit lutum ex sputo, et liniuit lutum super oculos cæci.

7 Et dixit ei : Vade, lava

νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ ἐρμηνεύεται, ἀπεσταλμένος. Ἀπήλθεν ἔν και ἐνίψατο, και ἤλθε βλέπων.

8 Οἱ ἔν γσίονες και οἱ θέρουντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι τυφλὸς ἦν, ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος και προσαιτῶν ;

9 Ἄλλοι ἔλεγον· Ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι δέ· Ὅτι ὁμοιος αὐτῷ ἐστιν. Ἐκείνος ἔλεγον· Ὅτι ἐγὼ εἰμι.

10 Ἐλεγον οὖν αὐτῷ· Πῶς ἀνεώχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί ;

11 Ἀπεκρίθη ἐκείνος, και εἶπεν· Ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς, πηλὸν ἐποίησε, και ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμούς, και εἶπέ μοι· Ἔταγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, και νίψαι. Ἀπελθὼν δὲ κη νιψάμενος, ἀνέβλεψα.

12 Εἶπεν οὖν αὐτῷ· Ποῦ ἐστιν ἐκείνος ; Λέγει· Οὐκ οἶδα.

13 Ἀγούσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς φαρισαίους, τὸν ποτε τυφλόν.

14 Ἦν δὲ σάββατον ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, και ἀνέμψεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς.

15 Πάλιν ἔν ἡρώτων αὐτοῦ κη οἱ φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν· Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Πηλὸν ἐπέθηκε μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, και ἐνίψαμην, και βλέπω.

16 Ἐλεγον ἔν ἐκ τῶν φαρισαίων τινές· Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἐστὶ παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. Ἄλλοι ἔλεγον· Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν ; Και σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς.

17 Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν· Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς ; Ὁ δὲ εἶπεν· Ὅτι προφήτης ἐστίν.

18 Οὐκ ἐπίστευσαν ἔν οἱ Ἰου-

in natatoriam Siloam, quod interpretatur, Missus. Abiit ergo et lavit, et venit videns.

8 Itaque vicini et spectantes eum prius quia cæcus erat, dicebant : Nonne hic est sedens et mendicans ?

9 Alii dicebant, Hic est Alii autem : Similis ei est. Ille dicebat : Ego sum.

10 Dicebant ergo ei : Quomodo aperti sunt tibi oculi ?

11 Respondit ille, et ait : Homo dictus Jesus, lutum fecit, et unxit meos oculos, et dixit mihi : Vade ad natatoriam Siloam, et lava. Abiens autem et lotus vidi.

12 Dixerunt ergo ei : Ubi est ille ? Ait : Nescio.

13 Adducunt eum ad Pharisæos illum nuper cæcum.

14 Erat autem Sabbatum quando lutum fecit Jesus, et aperuit ejus oculos.

15 Iterum ergo interrogabant eum et Pharisæi quomodo vidisset. At dixit eis : Lutum imposuit super oculos meos, et lavi, et video.

16 Dicebant ergo ex Pharisæis quidam : Hic homo non est à Deo, quod Sabbatum non custodit. Alii dicebant : Quomodo potest homo peccator talia signa facere ? Et schisma erat in ipsis.

17 Dicunt ergo cæco iterum : Tu quid dicis de illo, quod aperuit tuos oculos ? Ille autem dixit : Quia propheta est.

18 Non crediderunt ergo

δαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς ἦν, καὶ ἀνεβλέψεν, ἕως οὗτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος·

19 Καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς, λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγενήθη; Πῶς ἔν ἄρτι βλέπει;

20 Ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπον· Οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγενήθη·

21 Πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἴδαμεν· ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε· αὐτὸς περὶ αὐτοῦ λαλήσει.

22 Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἥδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα εἰάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστὸν, ἀποσυνάγωγος γένηται.

23 Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον· ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε.

24 Ἐφώνησαν ἔν ἐκ οὐτέρου τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ· Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλὸς ἐστίν.

25 Ἀπεκρίθη ἔν ἐκείνος, καὶ εἶπον· Εἰ ἁμαρτωλὸς ἐστίν, οὐκ οἶδα· ἔν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ἦν, ἄρτι βλεπω.

26 Εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν· Τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς;

27 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Εἶπον ὑμῖν ἥδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι;

28 Ἐλοιδόγησαν ἔν αὐτὸν, καὶ

Judæi de illo, quia cæcus erat, et vidit, usque quo vocaverunt parentes ejus qui visum receperat.

19 Et interrogaverunt eos, dicentes : Hic est filius vester, quem vos dicitis quia cæcus natus est? Quomodo ergo nunc videt?

20 Responderunt autem eis parentes ejus, et dixerunt, Scimus quia hic est filius noster, et quia cæcus natus est :

21 Quomodo autem nunc videt, non scimus, aut quis aperuit ejus oculos, nos non scimus : ipse ætatem habet, ipsum interrogate : ipse de seipso loquatur.

22 Hæc dixerunt parentes ejus, quoniam timebant Judæos : jam enim constituerant Judæi, ut si quis eum confiteretur Christum, extra synagogam fieret.

23 Propter hoc parentes ejus dixerunt : Quia ætatem habet, ipsum interrogate.

24 Vocaverunt ergo ex secundo hominem qui fuerat cæcus, et dixerunt ei : Da gloriam Deo : nos scimus quia homo hic peccator est.

25 Respondit ergo ille, et ait : Si peccator est, nescio : unum scio, quia cæcus existens, modo video.

26 Dixerunt autem illi rursus : Quid fecit tibi? Quomodo aperuit tuos oculos?

27 Respondit eis : Dixi vobis jam, et non audistis : quid iterum vultis audire? Num et vos vultis ejus discipuli fieri?

28 Conviciati sunt ergo ei,

εἶπον· Σὺ εἶ μαθητὴς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως ἐσμέν μαθηταί·

29 Ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι Μωσῆς λαλάηκεν ὁ Θεός· Τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πότεν ἐστιν.

30 Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πότεν ἐστι, καὶ ἀνέβλεξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς·

31 Οἶδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεός οὐκ ἀκούει· Ἀλλ' εἴαν τις θεοσεβῆς ᾗ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τοῦτου ἀκούει.

32 Ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἐνοιξέ τις ὀφθαλμούς τυφλοῦ γεγεννημένου.

33 Εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν.

34 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῶ· Ἐν ἁμαρτίας σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; Καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

35 Ἦκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω· Καὶ εὗρων αὐτὸν, εἶπεν αὐτῶ· Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ;

36 Ἀπεκρίθη ἐκείνος, καὶ εἶπε· Τίς ἐστί, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν;

37 Εἶπε δὲ αὐτῶ, ὁ Ἰησοῦς· Καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σου, θεϊνός ἐστιν.

38 Ὁ δὲ ἔφη· Πιστεύω, Κύριε· Καὶ προσεκύνησεν αὐτῶ.

39 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Εἰς κριμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται.

40 Καὶ ἤκουσαν ἐκ τῶν φαρισαίων ταῦτα οἱ ὄντες μετ' αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῶ· Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμέν;

et dixerunt: Tu es discipulus illius: nos autem Mosis sumus discipuli.

29 Nos scimus quia Mosis loquutus est Deus: hunc autem non scimus unde est.

30 Respondit ille homo, et dixit eis: In enim hoc mirabile est, quia vos nescitis unde sit, et aperuit meos oculos.

31 Scimus autem quia peccatores Deus non audit: sed si quis Dei cultor sit, et voluntatem ejus faciat, hunc audit.

32 Ex seculo non auditum est quia aperuit quis oculos caeci nati.

33 Si non esset hic à Deo, non poterat facere quicquam.

34 Responderunt et dixerunt ei: In peccatis tu natus es totus: et tu dooes nos? Et ejecerunt eum foras.

35 Audivit Jesus quia ejecerunt eum foras, et inveniens eum, dixit ei: Tu credis in Filium Dei?

36 Respondit ille, et dixit: Quis est, Domine, ut credam in eum?

37 Dixit autem ei Jesus: Et vidisti eum, et loquens cum te, ille est.

38 Is autem ait: Credo, Domine: Et adoravit eum.

39 Et dixit Jesus: In judicium ego in mundum hunc veni: ut non videntes videant, et videntes caeci fiant.

40 Et audierunt ex Pharisaeis hæc existentes cum eo, et dixerunt ei: Num et nos caeci sumus?

41 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἶχατε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε· Ὅτι βλέπομεν· ἡ οὖν ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

Κεφ. ι. 10.

1 **Α**Μὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῶν, ὁ μὴ εἰσέρχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλήν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστί καὶ ληστής·

2 Ὁ δὲ εἰσέρχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμὴν ἐστί τῶν προβάτων·

3 Τοῦτω δὲ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκεί· καὶ τὰ ἴδια πρόβατα καλεῖ κατ' ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά·

4 Καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα αὐτοῦ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασί τὴν φωνὴν αὐτοῦ·

5 Ἄλλοτριῶν δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φύξονται ἀπ' αὐτοῦ· βεῖ οὐκ οἶδασί τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν·

6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἢ ἐλάλει αὐτοῖς·

7 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῶν, ὅτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων·

8 Πάντες ὅσοι πρὸ ἑμοῦ ἦλθον, κλέπται εἰσὶ καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἔκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα·

9 Ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἑμοῦ εἴν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται· καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὕρησιν·

10 Ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ περισσὸν ἔχωσιν·

41 Dixit eis Jesus : Si cæci essetis, non haberetis peccatum ; nunc verò dicitis, Videmus ; igitur peccatum vestrum manet.

CAPUT X.

1 **A**MEN, amen dico vobis, non intrans per ostium in ovile ovium, sed ascendens aliunde, ille fur est et latro.

2 Intrans verò per ostium, pastor est ovium.

3 Huic ostiarius aperit, et oves vocem ejus audiunt, et proprias oves vocat juxta nomen, et educit eas.

4 Et quum proprias oves emisit, ante eas vadit : et oves illum sequuntur, quia sciunt vocem ejus.

5 Alienum autem non sequentur, sed fugient ab eo : quia non noverunt alienorum vocem.

6 Hoc proverbium dixit eis Jesus : Illi autem non cognoverunt quænam essent quæ loquebatur eis.

7 Dixit ergo iterum eis Jesus : Amen, amen dico vobis, ego sum ostium ovium.

8 Omnes quotquot ante me venerunt, fures sunt et latrones : sed non audierunt eos oves.

9 Ego sum ostium : per me si quis introierit, salvabitur : et ingredietur et egredietur, et pastum inveniet.

10 Fur non venit si non ut furetur et mactet, et perdat. Ego veni ut vitam habeant, et abundantius habeant

11 Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθεισιν ὑπὲρ τῶν πρόβατων·

12 Ὁ μισθωτὸς δὲ, καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα, καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτὰ, καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα·

13 Ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτὸς ἐστίν, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων.

14 Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἑμέα, καὶ γινώσκωμαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν.

15 Καθὼς γινώσκει με ὁ πατήρ, καὶ γὼ γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθεισιν ὑπὲρ τῶν προβάτων.

16 Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἐστὶν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· καλεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν· καὶ γενήσεται μία ποιμνὴ, εἰς ποιμὴν.

17 Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθεισιν τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν.

18 Οὐδεὶς αἶρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' ἐγὼ τίθεισιν αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ· ἐξουσίαν ἔχω δεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρὸς μου.

19 Σχίσμα οὖν πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους·

20 Ἐλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· Δαιμόνιον ἔχει, καὶ μαινεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε;

21 Ἄλλοι ἔλεγον· Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἐστὶ δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;

22 Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν Ἱερουσόλοις, καὶ χειμῶν ἦν.

11 Ego sum pastor bonus· pastor bonus animam suam ponit pro ovibus.

12 Mercenarius autem, et non existens pastor, cujus non sunt oves propriæ, videt lupum venientem, et dimittit oves, et fugit : et lupus rapit eas, et dispergit oves.

13 At mercenarius fugit, quia mercenarius est, et non curæ est ei de ovibus.

14 Ego sum pastor bonus, et cognosco meas, et cognoscor à meis.

15 Sicut novit me Pater, et ego agnosco Patrem : et animam meam pono pro ovibus.

16 Et alias oves habeo, quæ non sunt ex caula hac : et illas me oportet adducere : et vocem meam audient : et fiet unum ovile, unus pastor.

17 Propter hoc Pater me diligit, quia ego pono animam meam, ut iterum sumam eam.

18 Nemo tollit eam à me : sed ego pono eam a meipso : potestatem habeo ponendi eam, et potestatem habeo iterum sumendi eam. Hoc mandatum accepi à Patre meo.

19 Dissensio igitur iterum facta est in Judæis propter sermones hos.

20 Dicebant autem multi ex ipsis : Dæmonium habet, et insanit : quid eum auditis ?

21 Alii dicebant : Hæc verba non sunt dæmoniaci : Num dæmonium potest cæcorum oculos aperire ?

22 Facta sunt autem Encæniam Hierosolymis : et hiemps erat

23 Καὶ περιπατεῖ ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶν-τος.

24 Ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ· Ἔως τότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, εἰπέ ἡμῖν παρρη-σία.

25 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἔλεγον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ·

26 Ἄλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· ὃ γὰρ ἔστε ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἡμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν.

27 Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει, καὶ γινώσκω κτῆσά, καὶ ἀκολουθοῦσί μοι·

28 Καὶ γὰρ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι κτῆσιν, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἀρπάσσει τις κτῆσά ἐκ τῆς χειρὸς μου.

29 Ὁ πατήρ μου ὃς δέδωκέ μοι, μείζων πάντων ἐστί· καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρπάξαι ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς μου·

30 Ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐσμέν.

31 Ἐθάσασαν οὖν πάλιν λί-θους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν.

32 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρὸς μου· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάσετε με;

33 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰου-δαῖοι, λέγοντες· Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάσομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασ-φημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν, ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν.

34 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ ἔστι γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν· Ἐγὼ εἶπα, θεοὶ ἔστε·

35 Εἰ ἐκείνους εἶπε θεοὺς, πρὸς

23 Et ambulabat Jesus in templo in porticu Solomonis.

24 Circumdederunt ergo eum Judæi, et dicebant ei: Quousque animam nostram tol- lis? Si tu es Christus, dic nobis palam.

25 Respondit eis Jesus. Dixi vobis: et non creditis: opera quæ ego facio in nomine Patris mei, hæc testantur de me.

26. Sed vos non creditis: non enim estis ex ovibus meis, sicut dixi vobis.

27 Oves meæ vocem meam audiunt, et ego cognosco eas, et sequuntur me.

28 Et ego vitam æternam do eis, et non peribunt in æternum, et non rapiet quisquam eas de manu mea.

29 Pater meus qui dedit mihi, major omnibus est: et nemo potest rapere de manu Patris mei.

30 Ego et Pater unum sumus.

31 Sustulerunt ergo iterum lapides Judæi, ut lapidarent eum.

32 Respondit eis Jesus: Multa pulchra opera ostendi vobis ex Patre meo: propter quod eorum opus lapidatis me?

33 Responderunt ei Judæi, dicentes: De pulchro opere non lapidamus te, sed de blasphemia, et quia tu homo existens, facis teipsum Deum.

34 Respondit eis Jesus. Non est scriptum in lege vestra: Ego dixi, dii estis?

35 Si illos dixit deos, ad

ἔς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο, καὶ ἐδύναται λυθῆναι ἡ γραφή·

36 Ὁν ὁ πατήρ ἠγάπησε, καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμῖς λέγετε· Ὅτι βλασφημῖς, ὅτι εἶπον, υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰμι·

37 Εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς μου, μὴ πιστεύετε μοι·

38 Εἰ δὲ ποιῶ, καὶ ἐμοὶ μὴ πιστεύετε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε· ἵνα γινώτε καὶ πιστεύσητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατήρ, καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ·

39 Ἐζήτουν οὖν πάλιν αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40 Καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ·

41 Καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον· Ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν ἰδοέν· πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ σέου, ἀληθῆ ἦν.

42 Καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

Κεφ. ια. 11.

1 **H**Ν δὲ εἰς ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς.

2 Ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν Κύριον μύρω, καὶ ἐκμάχασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξίν αὐτῆς· ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει.

3 Ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτόν, λέγουσαι· Κύριε, ἴδε, δὴ φιλεῖς, ἀσθενεῖ.

4 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς.

quos sermo Dei factus est, et non potest solvi scriptura :

36 Quem Pater sanctificavit et misit in mundum, vos dicitis : Quia blasphemias, quia dixi, Filius Dei sum ?

37 Si non facio opera Patris mei, ne credite mihi.

38 Si autem facio, etsi mihi non credatis, operibus credite : ut cognoscatis et credatis quia in me Pater, et ego in eo.

39 Quærebant ergo rursum eum apprehendere : et exivit ex manu eorum.

40 Et abiit iterum trans Jordanem in locum, ubi erat Joannes primum baptizans : et mansit illic.

41 Et multi venerunt ad eum, et dicebant : Joannes quidem signum fecit nullum : Omnia autem quæcumque dixit Joannes de hoc, vera erant.

42 Et crediderunt multi illic in eum.

CAPUT XI.

1 **ERAT** autem quidam languens Lazarus à Bethania, ex vico Mariæ et Marthæ sororis ejus.

2 Erat autem Maria unguens Dominum unguento, et extergens pedes ejus capillis suis : cujus frater Lazarus infirmabatur.

3 Miserunt ergo sorores ad eum, dicentes : Domine, ecce, quem amas, infirmatur.

4 Audiens autem Jesus dixit : Hæc infirmitas non est ad mortem, sed pro gloria Dei : ut glorificetur filius Dei per eam.

5 **Ἡγάσα** δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ τὸν Λάζαρον·

6 Ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμενεν ἐν ᾧ ἦν εἰσὼ δύο ἡμέρας,

7 Ἐπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς· Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν.

8 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· Ῥαββί, νῦν ἐζητοῦν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ;

9 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Οὐχὶ δώδεκά εἰσιν ὥραι τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκίπται· ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τοῦτου βλέπει·

10 Ἐάν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτὶ, προσκίπται· ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.

11 Ταῦτα εἶπε· καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κοιμῆται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.

12 Εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Κύριε, εἰ κοιμῆται, σωθήσεται.

13 Εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ἄνθρωπου λέγει·

14 Τίτε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καθήσια· Λάζαρος ἀπέθανε,

15 Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλ' ἄγωμεν πρὸς αὐτόν.

16 Εἶπεν οὖν Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς συμμαθηταῖς· Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς, εὔρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ.

18 Ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν

5 Diligebat autem Jesus Martham, et sororem ejus, et Lazarum.

6 Ut ergo audivit quia infirmabatur, tunc quidem mansit in quo erat locus duos dies.

7 Deinde post hoc dicit discipulis suis : Eamus in Judæam iterum.

8 Dicunt ei discipuli : Rabbi, nunc quærebant te lapidare Judæi : et iterum vadis illuc ?

9 Respondit Jesus : Nonne duodecim horæ sunt diei ? si quis ambulaverit in die, non offendit : quia lucem mundi hujus videt.

10 Si autem quis ambulaverit in nocte, offendit : quia lux non est in eo.

11 Hæc ait, et post hoc dicit eis : Lazarus amicus noster dormit : sed vado ut à somno excitem eum.

12 Dixerunt ergo discipuli ejus : Domine, si dormit, servabitur.

13 Dixerat autem Jesus de morte ejus : Illi autem putaverunt quia de dormitione somni diceret.

14 Tunc ergo dixit eis Jesus manifeste : Lazarus mortuus est.

15 Et gaudeo propter vos, ut credatis, quoniam non eram ibi. Sed eamus ad eum.

16 Dixit ergo Thomas, dictus Didymus, condiscipulis : Eamus et nos, ut moriamur cum eo.

17 Veniens igitur Jesus invenit eum quatuor dies jam habentem in monumento.

18 Erat autem Bethania jux

Ἱεροσολύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε·

19 Καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαρίας, ἵνα παραμυθῶσονται αὐτάς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν.

20 Ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐρχεται, ὑπήνητησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθίστο.

21 Εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Κύριε, εἰ ἦς ὡςδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει·

22 Ἀλλὰ καὶ νῦν εἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτησῇ τὸν Θεόν, δώσει σοι ὁ Θεός.

23 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου.

24 Λέγει αὐτῷ Μάρθα· Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

25 Εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καὶ ἀποθάνῃ, ζήσεται·

26 Καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Πιστεύεις τοῦτο;

27 Λέγει αὐτῷ· Ναὶ Κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.

28 Καὶ ταῦτα εἰπούσα ἀπήλθε, καὶ ἐφώνησε Μαρίας τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λέθρα, εἰπούσα· Ὁ διδάσκαλος πάρεστι, καὶ φωνεῖ σε.

29 Ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ, καὶ ἐρχεται πρὸς αὐτόν.

30 Οὐπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην· ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόκῳ ἔπου ὑπήνητησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα.

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ'

ta Hierosolyma quasi à stadiis quindecim.

19 Et multi ex Judæis venerant ad eas quæ circa Martham et Mariam, ut consolarentur eas de fratre suo.

20 Ergo Martha, ut audivit quia Jesus venit, occurrit illi : Maria autem in domo sedebat

21 Dixit ergo Martha ad Jesum : Domine, si fuisses hic, frater meus non fuisset mortuus.

22 Sed et nunc scio quia quæcunque poposceris Deum, dabit tibi Deus.

23 Dicit illi Jesus : Resurget frater tuus.

24 Dicit ei Martha : Scio quia resurget in resurrectione in novissimo die.

25 Dixit ei Jesus : Ego sum resurrectio et vita : credens in me, etiam si mortuus fuerit, vivet.

26 Et omnis vivens et credens in me, non morietur in æternum. Credis hoc ?

27 Ait illi : Utique Domine : ego credidi quia tu es Christus Filius Dei, in hunc mundum veniens.

28 Et hæc loquuta abiit, et vocavit Mariam sororem suam silentio, dicens : Magister adest, et vocat te.

29 Illa ut audivit, surgit cito, et venit ad eum.

30 Nondum autem venerat Jesus in vicum, sed erat in loco, ubi occurrerat ei Martha.

31 Ergo Judæi existentes

αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ παραμυθού-
μενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαρίαν
ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν,
ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες· Ὅτι
ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ
ἐκεῖ.

32 Ἡ οὖν Μαρία ὡς ἦλθεν δευ-
τὴν ὁ Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν, ἔπεσεν,
αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐ-
τῷ· Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέ-
θανέ μου ὁ ἀδελφός.

33 Ἰησοῦς οὖν, ὡς εἶδεν αὐτήν
κλαίουσάν, καὶ τοὺς συνελθόντας
αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβρι-
μήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν
ἑαυτόν·

34 Καὶ εἶπε· Ποῦ τοθεύκατε
αὐτόν; Λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ἔρ-
χου καὶ ἴδε.

35 Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς.

36 Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι·
Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν.

37 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον·
Οὐκ ἠδύνατο οὗτος ὁ ἀνοήτος τοὺς
ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα
καὶ οὗτος μὴ ἀποθάῃ;

38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώ-
μενος ἐν ἑαυτῷ, ἔρχεται εἰς τὸ
μνημεῖον. Ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ
λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ·

39 Λέγει ὁ Ἰησοῦς· Ἄρατε τὸν
λίθον. Λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ
τεθνηκότος, Μάρθα· Κύριε, ἥδη
ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστι.

40 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ
εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, ὅτι
τὴν ὄξαν τοῦ Θεοῦ;

41 Ἦραν οὖν τὸν λίθον, οὗ ἦν ὁ
τεθνηκώς κείμενος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἤρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω, καὶ εἶπε·
Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι ἤκουσάς
μου.

42 Ἐγὼ δὲ ἤδωκα ὅτι πάντοτε
μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον

cum ea in domo, et consolantes
eam, videntes Mariam quia
cito surrexit et exiit, sequuti
sunt eam, dicentes: Quia va-
dit ad monumentum, ut ploret
ibi.

32 Ergo Maria quum venis-
set ubi erat Jesus, videns eum,
cecidit ad pedes ejus, dicens
ei: Domine, si fuisses hic,
non esset mortuus meus frater

33 Jesus ergo, ut vidit eam
plorantem, et venientes cum
ipsa Judæos plorantes, infre-
muit spiritu, et turbavit seip-
sum:

34 Et dixit: Ubi posuistis
eum? Dicunt ei: Domine,
veni et vide.

35 Lacrymatus est Jesus.

36 Dixerunt ergo Judæi.
Ecce quomodo amabat eum.

37 Quidam autem ex ipsis
dixerunt: Non poterat hic,
aperiens oculos cæci, facere ut
et hic non moreretur?

38 Jesus ergo rursus infre-
mens in semetipso, venit ad
monumentum. Erat autem
spelunca, et lapis positus erat
super ea.

39 Ait Jesus: Tollite lapi-
dem. Dicit ei soror mortui,
Martha: Domine, jam scetet:
quatruiduanus enim est.

40 Dicit ei Jesus: Non dixi
tibi, quoniam si credideris, vi-
debis gloriam Dei?

41 Tulerunt ergo lapidem,
ubi erat mortuus positus. At
Jesus sustulit oculos sursum,
et dixit: Pater, gratias ago ti-
bi, quoniam audisti me.

42 Ego autem sciebam quia
semper me audis: sed propter

τὸν περισσῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

43 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκράυγασε· Λάζαρε, δεῦρο ἔξω.

44 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκώς, δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιδέδετο. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δύσατε αὐτὸν, καὶ ἄψετε ὑπάγειν.

45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαριαν, καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν·

46 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπήλθον πρὸς τοὺς φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς.

47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον· Τί ποιοῦμεν; Ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ.

48 Ἐὰν ἀφώμεν αὐτὸν οὕτω, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν· καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ἀρῶσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.

49 Εἷς δὲ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν·

50 Οὐδὲ διαλογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται.

51 Τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν· ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, προσέφητευσεν ὅτι ἤμελλον ὁ Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους·

52 Καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ διασκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν.

turbam circumstantem dixi : ut credant quia tu me misisti.

43 Et hæc dicens, voce magna clamavit : Lazare, veni foras.

44 Et exiit mortuus, ligatus pedes et manus fasciis : et facies illius sudario obvincta erat. Dicit eis Jesus : Solvite eum, et sinite abire.

45 Multi ergo ex Judæis venientes ad Mariam, et spectantes quæ fecit Jesus, crediderunt in eum.

46 Quidam autem ex ipsis abierunt ad Phariseos, et dixerunt eis quæ fecit Jesus.

47 Coëgerunt ergo principes Sacerdotum, et Pharisei concilium, et dicebant : Quid facimus ? Quia hic homo multa signa facit.

48 Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum : et venient Romani, et tollent nostrum et locum et gentem.

49 Unus autem quidam ex ipsis Cajaphas princeps Sacerdotum existens anni illius, dixit eis : Vos nescitis quicquam :

50 Nec cogitatis quia expedit nobis ut unus homo moriatur pro populo, et non tota gens pereat.

51 Hoc autem à semetipso non dixit : sed princeps Sacerdotum existens anni illius, prophetavit quia futurus esset Jesus mori pro gente :

52 Et non pro gente tantum, sed ut et natos Dei dispersos cogeret in unum.

53 Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας συνβουλευσάντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 Ἰησοῦς οὖν οὐκ ἔτι παρήσια περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπήλθεν ἐκείθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραϊμ λεγομένην πόλιν· Καὶκεῖ διέτριβε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

55 Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτούς.

56 Ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἐστηκότες· Τί δοκεῖ ὑμῶν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν;

57 Δεδώκεισαν δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι ἐντολήν, ἵνα εἰάν τις γινῶ τοῦ ἔσθι, μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

Κεφ. ιβ'. 12.

1 **Ο**ὖν Ἰησοῦς πρὸ ἕξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς, ὃν ἠγειρεν ἐκ νεκρῶν.

2 Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διακόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἶς ἦν τῶν συνανακειμένων αὐτῷ.

3 Ἡ οὖν Μαρία, λαβοῦσα λίβραν μύρου νάρδου πισταρῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὁσμῆς τοῦ μύρου.

4 Λέγει οὖν εἰς ἓκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σιμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι·

5 Διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ

53 Ab illo ergo die consulabant, ut interficerent eum.

54 Jesus ergo non amplius palam ambulabat in Judæis : sed abiit illinc in regionem prope desertum, in Ephraim dictam urbem : et ibi morabatur cum discipulis suis.

55 Erat autem prope Pascha Judæorum, et ascenderunt multi in Hierosolyma ex illa regione ante Pascha, ut purificarent seipsos.

56 Quærebant ergo Jesum, et loquebantur alii cum aliis in templo stantes : Quid videtur vobis, quia non venit in festum ?

57 Dederant autem et principes Sacerdotum et Pharisei mandatum, ut si quis cognoverit ubi sit, indicet, ut apprehendant eum.

CAPUT XII.

1 **ERGO** Jesus ante sex dies Paschæ venit Bethaniam, ubi erat Lazarus mortuus, quem suscitaverat ex mortuis.

2 Fecerunt ergo ei cœnam ibi, et Martha ministrabat : at Lazarus unus erat recumbentium cum eo.

3 Igitur Maria accipiens libram unguenti nardi fidelis multi pretii, unxit pedes Jesu, et extersit capillis suis pedes ejus : at domus impleta est ex odore unguenti.

4 Dixit ergo unus ex discipulis ejus, Judas Simonis Iscariotes, ille futurus eum tradere :

5 Quare hoc unguentum non

ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς ;

6 Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἐμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν.

7 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· Ἄφες αὐτήν· εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τετήρηκεν αὐτό.

8 Τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

9 Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐκεῖ ἐστὶ καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρον ἐκ νεκρῶν.

10 Ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν·

11 Ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπέηγον τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

12 Τῇ ἑκατέρῃ ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσόλυμα,

13 Ἐλαβον τὰ βάρια τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἔκραζον· Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ.

14 Εὐρῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὄναριον, ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθὼς ἐστὶ γεγραμμένον·

15 Ἐμὴ φοβοῦ, θυγατὲρ Σιών· ἰδοὺ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται, καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου.

16 Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γε-

venit trecentis denariis, et datum est egenis ?

6 Dixit autem hoc, non quia de egenis cura esset ei, sed quia fur erat, et marsupium habebat, et injecta portabat.

7 Dixit ergo Jesus : Sine illam : in diem sepulturæ meæ servavit illud.

8 Pauperes enim semper habetis cum vobis ipsis, me autem non semper habetis.

9 Cognovit ergo turba multa ex Judæis quia illic est : et venerunt non propter Jesum tantum, sed ut et Lazarum viderent, quem suscitavit ex mortuis.

10 Consultarunt autem principes Sacerdotum ut et Lazarum interficerent.

11 Quia multi propter illum subibant Judæorum, et credebant in Jesum.

12 Postridie turba multa veniens ad diem festum, audientes quia venit Jesus Hierosolyma,

13 Acceperunt ramos palmarum, et exierunt in occursum ei : et clamabant, Hosanna, benedictus veniens in nomine Domini, rex Israël.

14 Inveniens autem Jesus asellum, sedit super eum, sicut est scriptum :

15 Ne time filia Sion : ecce rex tuus venit sedens super pullum asinæ.

16 Hæc autem non cognoverunt discipuli ejus primum : sed quando glorificatus est Jesus, tunc recordati sunt quia

γραμμένα, και ταῦτα ἐποίησαν αὐτῶν.

17 Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ, ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, και ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

18 Διὰ τοῦτο και ὑπήνηθησεν αὐτῶν ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσε τοῦτο αὐτὸν πεποιημέναι τὸ σημεῖον.

19 Οἱ οὖν φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτοῦς· Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν; Ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπήλθεν.

20 Ἦσαν δὲ τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων, ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ.

21 Οὗτοι οὖν προσῆλθον Φίλιππῳ τῶ ἀπὸ Βηθσαιδᾶ τῆς Γαλιλαίας, και ἠρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν.

22 Ἐρχεται Φίλιππος, και λέγει τῶ Ἀνδρέᾳ και πάλιν Ἀνδρέας και Φίλιππος λέγουσι τῶ Ἰησοῦ.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, λέγων· Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

24 Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσῶν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνη, αὐτὸς μόνος μένει· εἰ δὲ ἀποθάνη, πολὺν καρπὸν φέρει.

25 Ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν· και ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῶ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.

26 Ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω και ὅπου εἰμι ἐγὼ, ἐκεῖ και ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· και εἰάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.

27 Νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάραται· και τί εἰπῶ; Πάτερ, σώσον

hæc erant de eo scripta, et hæc fecerunt ei.

17 Testabatur ergo turba existens cum eo, quando Lazarum vocavit ex monumento, et suscitavit eum ex mortuis.

18 Propter hoc et obviam venit ei turba, quia audivit hoc eum fecisse signum.

19 Ergo Pharisei dixerunt ad semetipsos : Videtis quia non proficitis quicquam ? Ecce mundus post eum abiit.

20 Erant autem quidam Græci ex ascendentibus, ut adorarent in die festo.

21 Hi ergo accesserunt Philippo illi à Bethsaida Galilææ . et rogabant eum, dicentes : Domine, volumus Jesum videre.

22 Venit Philippus, et dicit Andreæ : et rursum Andreas et Philippus dicunt Jesu.

23 At Jesus respondit eis, dicens : Venit hora ut glorificetur filius hominis.

24 Amen, amen dico vobis, si non granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet : si autem mortuum fuerit, multum fructum affert.

25 Amans animam suam, perdet eam : et odio habens animam suam in mundo hoc, in vitam æternam custodiet eam.

26 Si mihi ministrat quis, me sequatur : et ubi sum ego, illic et minister meus erit : Et si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater.

27 Nunc anima mea turbata est : et quid dicam ? Pater

με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην.

28 Πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· Καὶ ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω.

29 Ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἐστὼς καὶ ἀκούσας, ἔλεγε βροντὴν γεγονέναι· Ἄλλοι ἔλεγον· Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν.

30 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· Οὐ δι' ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.

31 Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβλήθησεται ἔξω·

32 Καί γω, εἰάν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἐλκύσω πρὸς ἐμαυτόν.

33 Τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαίνων πῶς θανάτῳ ἡμελλεν ἀποθνήσκειν.

34 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος· Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σύ λέγεις, ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; Τίς ἐστὶν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;

35 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ' ὑμῶν ἐστὶ· περιπατεῖτε ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ, οὐκ οἶδεν πῶς ὑπάγει.

36 Ἔως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένηθε. Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.

37 Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπερσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν·

38 Ἴνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπεν· Ἢ Κύριε,

serva me ex hora hac: Sed propter hoc veni in horam hanc.

28 Pater, glorifica tuum nomen. Venit ergo vox de caelo: Et glorificavi, et iterum glorificabo.

29 Ergo turba stans et audiens, dicebat tonitruum esse factum. Alii dicebant: Angelus ei loquutus est.

30 Respondit Jesus et dixit: Non propter me haec vox facta est, sed propter vos.

31 Nunc judicium est mundi: nunc princeps mundi hujus ejicietur foras.

32 Et ego si exaltatus fuero à terra, omnes traham ad meipsum.

33 Hoc autem dicebat, significans qua morte futurus esset mori.

34 Respondit ei turba: Nos ardivimus ex Lege quia Christus manet in aeternum: et quomodo tu dicis, oportet exaltari filium hominis? Quis est iste filius hominis?

35 Dixit ergo eis Jesus: Adhuc modicum tempus lumen cum vobis est. Ambulate dum lucem habetis, ut non tenebrae vos comprehendant: et ambulans in tenebris, nescit quo vadat.

36 Dum lucem habetis, credite in lucem, ut filii lucis fiat. Haec loquutus est Jesus, et abiens abscondit se ab eis.

37 Tot autem eo signa faciente coram eis, non credebant in eum:

38 Ut sermo Esaiæ Prophetæ impleretur, quem dixit

τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν, καὶ ὁ βραχίων Κυρίου ἐνὶ ἀπεκαλώφθη;”

39 Διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεῦσαι, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας·

40 “Τετύφλωκεν αὐτῶν τὰς ὀφθαλμούς, καὶ παύρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν· ἵνα μὴ ἴδωσι τοὺς ὀφθαλμοῖς, καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ, καὶ ἐπιστραφῶσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς.”

41 Ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας ὅτε εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ.

42 Ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς φαρισαίους οὐκ ὤμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γίνωνται·

43 Ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

44 Ἰησοῦς δὲ ἐκραξέε καὶ εἶπεν· Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλ’ εἰς τὸν πέμψαντά με·

45 Καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με.

46 Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνη·

47 Καὶ εἰάν τις μοῦ ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων, καὶ μὴ πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ’ ἵνα σώσω τὸν κόσμον.

48 Ὁ ἀθετῶν ἐμὲ, καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος οὗ ἐλάλησα, ἐκείνος κρίνει αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ·

49 Ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα· ἀλλ’ ὁ πέμψας με πατρὸς, αὐτός μοι ἐντολὴν ἔδωκε. τί λαλήσω·

50 Καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐ-

Domine, quis credidit auditui nostro, et brachium Domini cui revelatum est ?

39 Propter hoc non poterant credere, quia iterum dixit Esaias :

40 Excæcavit eorum oculos, et induravit eorum cor : ut non videant oculis, et intelligant corde, et convertantur, et sanem eos.

41 Hæc dixit Esaias quando vidit gloriam ejus, et loquutus est de eo.

42 Verumtamen et ex principibus multi crediderunt in eum : sed propter Phariseos non confitebantur, ut non extra synagogam fierent.

43 Dilexerunt enim gloriam hominum magis quam gloriam Dei.

44 Jesus autem clamavit, et dixit : Credens in me, non credit in me, sed in mittentem me.

45 Et spectans me, spectat mittentem me.

46 Ego lux in mundum veni, ut omnis credens in me in tenebris non maneat.

47 Et si quis mea audierit verba, et non crediderit, ego non judico eum. Non enim veni ut judicem mundum, sed ut servem mundum.

48 Rejiciens me et non accipiens verba mea, habet judicantem eum : sermo quem loquutus sum, ille judicabit eum in novissimo die.

49 Quia ego ex meipso non sum loquutus, sed mittens me Pater, ipse mihi mandatum dedit, quid dicam et quid loquar.

50 Et scio quia mandatum

τοῦ ζωῆ αἰωνίως ἔστιν· ἃ οὖν
λαλῶ ἐγώ, καθὼς εἶρηκέ μοι ὁ πα-
τήρ, οὕτω λαλῶ.

Κεφ. ιγ'. 13.

1 ΠΡὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσ-
χα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι
ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ
τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα,
ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ
κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτοὺς.

2 Καὶ δείπνου γενομένου, τοῦ
διαβόλου ἤδη βεβλημένος εἰς τὴν
καρδίαν Ἰούδα Σιμωνος Ἰσκαριώτου,
ἵνα αὐτὸν παραδώ·

3 Εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα
δὲδωκεν αὐτῷ ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖ-
ρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθε, καὶ
πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει,

4 Ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ
εἶθησι τὰ ἱμάτια· καὶ λαβὼν λίν-
τιον, διέζωσεν ἑαυτὸν·

5 Εἶτα βάλαις ὕδατος εἰς τὸν
νεφέρα, καὶ ἤρξατο νίπαιν τοὺς
πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν
τῷ λιντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος.

6 Ἐρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα
Πέτρον· καὶ λέγει αὐτῷ ἑκείνος·
Κύριε, τί μου νίπεις τοὺς πόδας ;

7 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ὁ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας
ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα.

8 Λέγει αὐτῷ Πέτρος· Οὐ μὴ
νίψῃς τοὺς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶ-
να. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος
μετ' ἐμοῦ.

9 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος·
Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον,
ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν.

10 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὁ
λοπούμενος οὐ χρεῖαν ἔχει ἢ τοὺς
πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστι καθαρὸς
ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἔσθε, ἀλλ'
οὐχὶ πάντες.

ejus vita æterna est. Quæ
ergo loquor ego, sicut dixit
mihi Pater, sic loquor.

CAPUT XIII.

1 ANTE autem diem festum
Paschæ, sciens Jesus
quia venit ejus hora, ut transi-
ret ex mundo hoc ad Patrem,
diligens proprios qui in mundo,
in finem dilexit eos.

2 Et cœna facta, diabolo
jam jaculato in cor Judæ Si-
monis Iscariotæ, ut eum trade-
ret :

3 Sciens Jesus quia omnia
dedit ei Pater in manus, et
quia à Deo exivit, et ad Deum
vadit.

4 Surgit à cœna, et ponit
vestimenta : et accipiens lin-
teum, præcinxit seipsum.

5 Deinde injicit aquam in
pelvim, et cœpit lavare pedes
discipulorum, et extergere lin-
teo quo erat præcinctus.

6 Venit ergo ad Simonem
Petrum : et dicit ei ille : Do-
mine, tu meos lavas pedes ?

7 Respondit Jesus et dixit
ei : Quod ego facio, tu nescis
modo, scies autem post hæc.

8 Dicit ei Petrus : Non la-
vabis pedes meos in æternum.
Respondit ei Jesus : Si non
lavero te, non habes partem
cum me.

9 Dicit ei Simon Petrus :
Domine, non pedes meos tan-
tum, sed et manus et caput.

10 Dicit ei Jesus : Lotus
non opus habet quam pedes
lavare, sed est mundus totus :
Et vos mundi estis, sed non
omnes.

11 Ἦδισι γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτὸν διὰ τοῦτο εἶπεν· Οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐστέ.

12 Ὅτε οὖν ἐνίψα τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἀναπεσὼν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· Γινώσκετε τί ποιοῦκα ὑμῖν ;

13 Ὑμεῖς φωνεῖτέ με, ὁ διδάσκαλος, καὶ ὁ κύριος· καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ.

14 Εἰ οὖν ἐγὼ ἐνίψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας·

15 Ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε.

16 Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπέσταλος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν.

17 Εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοι ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε αὐτά.

18 Οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· Ἐγὼ οἶδα ἕξ ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· “Ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον, ἐσθῆσον ἐμὲ ἐμὰ τὴν πτέρησαν αὐτοῦ.”

19 Ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι.

20 Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν· Ὁ λαμβάνων, ἐὰν τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὰ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

21 Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι, καὶ ἐμαρτύρησεν, καὶ εἶπεν· Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.

22 Ἐβλεπεν οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει.

23 Ἦν δὲ ἀνακείμενος εἰς τῶν

11 Sciebat enim tradentem se ; propter hoc dixit : Non omnes mundi estis.

12 Postquam ergo lavit pedes eorum, et accepit vestimenta sua, recumbens iterum, dixit eis : Scitis quid fecerim vobis ?

13 Vos vocatis me : Magister et Dominus : et pulchre dicitis : sum etenim.

14 Si ergo ego lavi vestros pedes, dominus et magister, et vos debetis alii aliorum lavare pedes.

15 Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, et vos faciatis.

16 Amen, amen dico vobis, non est servus major domino suo, neque legatus major mittente illum.

17 Si hæc scitis, beati estis si feceritis ea.

18 Non de omnibus vobis dico : ego scio quos elegerim : Sed ut Scriptura adimpleatur : Manducans cum me panem, levavit contra me calcaneum suum.

19 A modo dico vobis, antequam fiat, ut quum factum fuerit, credatis quia ego sum.

20 Amen, amen dico vobis . accipiens si quem misero, me accipit : at me accipiens, accipit mittentem me.

21 Hæc dicens Jesus turbatus est spiritu, et protestatus est, et dixit : Amen, amen dico vobis, unus ex vobis tradet me.

22 Aspiciebant ergo ad invicem discipuli, hæsitantes de quo diceret.

23 Erat autem recumbens

μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς.

24 Νεῦσι οὖν τοῦτῳ Σίμων Πέτρος πυθίσθαι τίς ἂν εἶη περὶ οὗ λέγει.

25 Ἐκτινῶν δὲ ἐκείνος ἐπὶ τὸ στήθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ· Κύριε, τίς ἐστίν;

26 Ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς· Ἐκείνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψας τὸ ψωμίον, ἐπέδωσα. Καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον, δίδωσιν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτη·

27 Καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκείνον ὁ Σατανᾶς. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὁ ποιητὴς, ποίησον τάχιον.

28 Τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ·

29 Τινὸς γὰρ ἰδοῦναι, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀγόρασον ἂν χρεῖαν ἔχομεν εἰς τὴν ἐορτήν· ἢ τοῖς πετωχοῖς ἵνα τι δῶν.

30 Λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκείνος, εὐθέως ἐξῆλθεν· ἦν δὲ νύξ ὅτε ἐξῆλθε.

31 Λέγει ὁ Ἰησοῦς· Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ·

32 Εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν.

33 Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι· ζητήσατέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις· Ὅτι ὅπου ὑπάγω ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἔλθειν· καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι.

34 Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

unus discipulorum ejus in sinu Jesu, quem diligebat Jesus.

24 Innuit ergo huic Simon Petrus percontari quis esset de quo dicit.

25 Incumbens autem ille supra pectus Jesu, dicit ei : Domine, quis est ?

26 Respondet Jesus : Ille est cui ego intingens buccellam dederō. Et intingens buccellam, dat Judæ Simonis Iscariotæ.

27 Et post buccellam tunc introivit in eum Satanas. Dicit ergo ei Jesus : Quod facis, fac citius.

28 Hoc autem nemo scivit recumbentium ad quid dixerit ei.

29 Quidam enim putabant, quandoquidem marsupium habebat Judas, quod dicit ei Jesus : Eme quorum opus habemus ad festum : aut egenis ut aliquid daret.

30 Accipiens ergo buccellam ille, continuo exivit : erat autem nox.

31 Quum ergo exisset, dicit Jesus : Nunc glorificatus est filius hominis, et Deus glorificatus est in eo.

32 Si Deus glorificatus est in eo, et Deus glorificabit eum in semetipso : et continuo glorificabit eum.

33 Filioli, adhuc modicum cum vobis sum. Quæretis me, et sicut dixi Judæis : Quo vado ego, vos non potestis venire : et vobis dico modo.

34 Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem : sicut dilexi vos, ut et vos diligatis invicem.

35 Ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστέ, ἐὰν ἀγάπηνη ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.

36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὁπου ὑπάγω, οὐ δύνασαι μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ὕστερον δὲ ἀκολουθήσεις μοι.

37 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κύριε, διατί οὐ δύναμαι σοὶ ἀκολουθῆσαι ἄρτι; Τὴν ψυχὴν μου ὑπὲρ σου θήσω.

38 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τὴν ψυχὴν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ με τρίς.

Κεφ. ιδ'. 14.

1 ΜΗ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία. Πιστεύετε εἰς τὸν Θεὸν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε.

2 Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρὸς μου μοναὶ πολλαὶ εἰσὶν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἂν ὑμῖν· πορεύομαι ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν.

3 Καὶ ἐὰν πορευθῶ, καὶ ἐτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν ἔρχομαι, καὶ παραλήφομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτὸν· ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγώ, καὶ ὑμεῖς ᾔητε.

4 Καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε.

5 Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς· Κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις· καὶ πῶς δύναμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι;

6 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς, καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ.

7 Εἰ ἐγνώκατέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώκατε ἂν· καὶ ἅπ' ἄρτι γινώσχετε αὐτὸν, καὶ ἐωράκατε αὐτόν.

8 Λέγει αὐτῷ Φιλιππος· Κύριε,

35 In hoc cognoscent omnes quia mei discipuli estis, si dilectionem habueritis ad invicem.

36 Dicit ei Simon Petrus : Domine, quo vadis ? Respondit ei Jesus : Quo ego vado, non potes me modo sequi, postea autem sequeris me.

37 Dicit ei Petrus : Domine, propter quid non possum te sequi modo ? Animam meam pro te ponam.

38 Respondit ei Jesus : Animam tuam pro me pones ? Amen, amen dico tibi, non galulus cantabit, donec neges me ter.

CAPUT XIV.

1 NON turbetur vestrum cor : Creditis in Deum, et in me credite.

2 In domo Patris mei mansiones multæ sunt : Si autem non, dixissem vobis ; Vado parare locum vobis.

3 Et si abiero, et præparavero vobis locum, iterum venio, et accipiam vos ad meipsum : ut ubi sum ego, et vos sitis.

4 Et quo ego vado scitis, et viam scitis.

5 Dicit ei Thomas : Domine, nescimus quo vadis ; et quomodo possumus viam scire ?

6 Dicit ei Jesus : Ego sum via, et veritas, et vita. nemo venit ad Patrem, si non per me

7 Si cognovissetis me, et Patrem meum cognovissetis utique, et à modo cognoscitis eum, et vidistis eum.

8 Dicit ei Philippus . Do-

δειξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν.

9 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἶμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; Ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ, ἑώρακε τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις· Δείξον ἡμῖν τὸν πατέρα;

10 Οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ ἔσται; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, διὰ τοῦ ἑμαντοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα.

11 Πιστεύστέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύστέ μοι.

12 Ἀμήν, ἀμήν, λέγῶ ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα μου πορεύομαι,

13 Καὶ ὅ,τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω· ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ.

14 Ἐάν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω.

15 Ἐὰν ἀγαπήτε με, τὰς ἐντολάς τὰς ἐμὰς τηρήσατε.

16 Καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παρακλητὸν δώσει ὑμῖν, ἵνα μένη μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα·

17 Τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν· ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ, οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῶν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται.

18 Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὄρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.

19 Ἔτι μικρὸν, καὶ ὁ κόσμος με οὐκ ἔτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· Ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε.

mine, ostende nobis Patrem, et sufficit nobis.

9 Dicit ei Jesus : Tantum tempus cum vobis sum, et non cognovisti me? Philippe, Videns me, vidit Patrem: Et quomodo tu dicis: Ostende nobis Patrem?

10 Non credis quia ego in Patre, et Pater in me est? Verba quæ ego loquor vobis, à meipso non loquor: At Pater in me manens, ipse facit opera.

11 Credite mihi quia ego in Patre, et Pater in me est: Si autem non, propter opera ipsa credite mihi.

12 Amen, amen, dico vobis, credens in me, opera quæ ego facio, et ipse faciet, et majora his faciet: quia ego ad Patrem meum vado.

13 Et quodcumque petieritis in nomine meo, hoc faciam: ut glorificetur Pater in Filio.

14 Si quid petieritis in nomine meo, ego faciam.

15 Si diligitis me, mandata mea servate.

16 Et ego rogabo Patrem, et alium paracletum dabit vobis, ut maneat cum vobis in æternum:

17 Spiritum veritatis, quem mundus non potest accipere: quia non videt eum, nec scit eum: Vos autem cognoscitis eum, quia apud vos manet, et in vobis erit.

18 Non relinquam vos orphanos: venio ad vos.

19 Adhuc modicum, et mundus me non jam videt: Vos autem videtis me: quia ego vivo, et vos vivetis.

20 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοί, καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν.

21 Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου, καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκείνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου, καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτόν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν.

22 Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης· Κύριε, τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ;

23 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει· καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτόν ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν.

24 Ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε, οὐκ ἐστὶν ἐμὸς, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρὸς.

25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, παρ' ὑμῖν μένων·

26 Ὁ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ πέμψεται ὁ πατήρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκείνος ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν.

27 Εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά, μηδὲ δειλιάτω.

28 Ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· Ἰπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· εἰ ἠγαπήσθε με, εὐχάρητε ἂν, ὅτι εἶπον, πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα· ὅτι ὁ πατήρ μου μείζων μου ἐστί.

29 Καὶ νῦν εἶρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι· ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε.

30 Οὐκ ἔτι πολλὰ λαλήσω

20 In illo die cognoscetis vos quia ego in Patre meo, et vos in me, et ego in vobis.

21 Habens mandata mea, et servans ea, ille est diligens me: at diligens me diligitur à Patre meo, et ego diligam eum, et manifestabo ei meipsum.

22 Dicit ei Judas, non Iscariotes: Domine, quid factum est quia nobis futurus es manifestare teipsum, et non mundo?

23 Respondit Jesus, et dixit ei: Si quis diligit me, sermonem meum servabit: et Pater meus diliget eum, et ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus.

24 Non diligens me, sermones meos non servat: Et sermo quem audistis, non est meus, sed mittentis me Patris.

25 Hæc loquutus sum vobis apud vos manens.

26 At paracletus Spiritus sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia: et suggeret vobis omnia quæ dixi vobis.

27 Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non quomodo mundus dat, ego do vobis. Non turbetur vestrum cor, neque formidet.

28 Audistis quia ego dixi vobis: Vado et venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique, quia dixi, Vado ad Patrem: quia Pater meus major me est.

29 Et nunc dixi vobis antequam fiat, ut quum factum fuerit, credatis.

30 Non jam multa loquar

μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου τούτου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν.

31 Ἄλλ' ἵνα γινῶ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτω ποιῶ. Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

Κεφ. ιε'. 15.

1 **Ε**ΓΩ εἰμι ἡ ἀμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι.

2 Πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αἶρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτό, ἵνα πλείονα καρπὸν φέρῃ.

3 Ἦδὴ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστέ διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν.

4 Μείνατε ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν ὑμῖν. Καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρον ἀφ' ἑαυτοῦ. ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ· οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε.

5 Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα· ὁ μένων ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν.

6 Ἐὰν μὴ τις μείνῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηρανθῆ· καὶ συνάγουσιν αὐτὰ, καὶ εἰς πῦρ βάλλουσι, καὶ καίεται.

7 Ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοί, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε, αἰτήσεσθε, καὶ γινήσεται ὑμῖν.

8 Ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε· καὶ γινήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί.

9 Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατήρ,

cum vobis: venit enim hujus mundi princeps, et in me non habet quicquam.

31 Sed ut cognoscat mundus quia diligo Patrem: et sicut mandavit mihi Pater, sic facio. Surgite, eamus hinc.

CAPUT XV.

1 **E**GO sum vitis illa vera, et Pater meus agricola est.

2 Omnem palmitem in me non facientem fructum, tollit eum: et omnem fructum ferentem, purgat eum, ut plerum fructum afferat.

3 Jam vos mundi estis propter sermonem quem loquutus sum vobis.

4 Manete in me, et ego in vobis: Sicut palmes non potest fructum ferre à semetipso, si non manserit in vite: sic nec vos, si non in me manseritis.

5 Ego sum vitis, vos palmitēs: manens in me, et ego in eo, hic fert fructum multum: quia sine me non potestis facere quicquam.

6 Si non quis manserit in me, ejectus est foras sicut palme, et exaruit: et colligunt eos, et in ignem mittunt, et ardent.

7 Si manseritis in me, et verba mea in vobis manserint, quodcunque volueritis petetis, et fiet vobis.

8 In hoc glorificatus est Pater meus, ut fructum plurimum afferatis, et efficiamini mei discipuli.

9 Sicut dilexit me Pater, et

καὶ γὰρ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ.

10 Ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσῃτε, μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολάς τοῦ πατρὸς μου τητήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ.

11 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνη, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.

12 Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς·

13 Μείζονα ταύτης ἀγάπην αὐδοίς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ᾄῃ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.

14 Ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε ὅσα ἐγὼ ἐνετέλλομαι ὑμῖν.

15 Οὐκ εἶτε ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δούλος οὐκ οἶδεν τί ποιῆ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἶρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρὸς μου, ἐγνώρισά ὑμῖν.

16 Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε, καὶ καρπὸν φέρετε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μείνη· ἵνα ὅ,τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῶ ὑμῖν·

17 Ταῦτα ἐνετέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μείσηκεν.

19 Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.

20 Μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· Οὐκ ἐστὶ δούλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ· εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμεῖς διώξουσιν· εἰ τὸν

ego dilexi vos : Manete in dilectione mea.

10 Si præcepta mea servaveritis, manebitis in dilectione mea : sicut ego præcepta Patris mei servavi, et maneo ejus in dilectione.

11 Hæc loquutus sum vobis, ut gaudium meum in vobis maneat, et gaudium vestrum impleatur.

12 Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos.

13 Majorem hac dilectionem nemo habet, ut quis animam suam ponat pro amicis suis.

14 Vos amici mei estis, si feceritis quæ ego præcipio vobis.

15 Non amplius vos dico servos, quia servus nescit quid faciat ejus dominus : Vos autem dixi amicos, quia omnia quæcumque audivi à Patre meo, nota feci vobis.

16 Non vos me elegistis, sed ego elegi vos, et posui vos, ut vos abeatis, et fructum feratis, et fructus vester maneat : ut quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, det vobis.

17 Hæc mando vobis, ut diligatis invicem.

18 Si mundus vos odit, scitote quia me priorem vobis odit.

19 Si de mundo fuissetis, mundus proprium amaret : quia vero de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propter hoc odit vos mundus.

20 Mementote sermonis quem ego dixi vobis : Non est servus major domino suo. Si me persequuti sunt, et vos per-

λόγον μου ἐθήθησαν, καὶ τὸν ἑμέ-
τερον τηθήσουσιν.

21 Ἄλλα ταῦτα πάντα πωθή-
σουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι
οὐκ οἶδασί τὸν πέμψαντά με.

22 Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα
αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ
πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρ-
τίας αὐτῶν.

23 Ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα
μου μισεῖ.

24 Εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν
αὐτοῖς, ἃ οὐδεὶς ἄλλος ποιοῖκεν,
ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ καὶ
ἐωράκασι, καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ
καὶ τὸν πατέρα μου.

25 Ἄλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος
ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν·
"Ὅτι ἐμίσησάν με ὡρεάν."

26 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλη-
τος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ
πατρὸς, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ
παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεί-
νος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ.

27 Καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε,
ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστέ.

Κεφ. ις'. 16.

1 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα
μὴ σκανδαλισθῆτε.

2 Ἀποσυναγωγούς ποιήσουσιν
ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ
ἀποκτείνας ὑμᾶς, δόξῃ λατρείαν
προσφέρειν τῷ Θεῷ.

3 Καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὑμῖν,
ἕτι οὐκ ἐγνωσαν τὸν πατέρα, οὐδὲ
ἐμέ.

4 Ἄλλα ταῦτα λελάληκα
ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα, μνημο-
νεύετε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν.
Ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον,
ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην·

sequentur : si sermonem meum
servaverunt, et vestrum ser-
vabunt.

21 Sed hæc omnia facient
vobis propter nomen meum,
quia nesciunt mittentem me.

22 Si non venissem, et lo-
quutus fuisset eis, peccatum
non haberent : nunc autem ex-
cusationem non habent de pec-
cato suo.

23 Me odio habens, et Pa-
trem meum odit.

24 Si opera non fecissem in
eis, quæ nemo alius fecit, pec-
catum non haberent : Nunc au-
tem et viderunt, et oderunt, et
me et Patrem meum.

25 Sed ut impleretur sermo
scriptus in Lege eorum : ode-
runt me gratis.

26 Quum autem venerit Pa-
racletus, quem ego mittam vo-
bis à Patre, Spiritum veritat-
tis, qui à Patre procedit, ille
testabitur de me.

27 Et vos autem testabimini,
quia ab initio cum me estis.

CAPUT XVI.

1 HÆC loquutus sum vobis,
ut non scandalizemini.

2 Absque synagogis facient
vos : sed venit hora, ut omnis
interficiens vos, existimet cul-
tum adferre Deo.

3 Et hæc facient vobis, quia
non noverunt Patrem, neque
me.

4 Sed hæc loquutus sum vo-
bis, ut quum venerit hora, re-
miniscamini eorum, quia ego
dixi vobis. Hæc autem vobis
ex initio non dixi, quia cum
vobis eram.

5 Νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· Πού ὑπάγεις ;

6 Ἄλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη σπεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν.

7 Ἄλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παρακλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς·

8 Καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλάβησιν τὸν κίσημον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως.

9 Περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ·

10 Περὶ δικαιοσύνης δὲ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου ὑπάγω, καὶ οὐκ ἔτι θεωρεῖτέ με·

11 Περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέχριται.

12 Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι·

13 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὀδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἂν ἀκούσῃ, λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

14 Ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

15 Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατήρ, ἐμὰ ἔστι· διὰ τοῦτο εἶπον· Ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

16 Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ ἄλλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με, ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα.

17 Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· Τί ἔστι

5 Nunc autem vado ad mittentem me : et nemo ex vobis interrogat me : Quo vadis ?

6 Sed quia hæc loquutus sum vobis, tristitia implevit vestrum cor.

7 Sed ego veritatem dico vobis, expedit vobis ut ego vadam : Si enim non abiero, paracletus non veniet ad vos : si autem abiero, mittam eum ad vos.

8 Et veniens ille, arguet mundum de peccato, et de justitia, et de judicio.

9 De peccato quidem, quia non credunt in me :

10 De justitia vero, quia ad Patrem meum vado, et non amplius videbitis me :

11 De autem judicio, quia princeps mundi hujus judicatus est.

12 Adhuc multa habeo dicere vobis, sed non potestis portare modo.

13 Quum autem venerit ille Spiritus veritatis, deducet vos in omnem veritatem : non enim loquetur à semetipso, sed quæcumque audiet, loquetur, et ventura annuntiabit vobis.

14 Ille me glorificabit : quia de meo accipiet, et annuntiabit vobis.

15 Omnia quæcumque habet Pater, mea sunt : propter hoc dixi, quia de meo accipit, et annuntiabit vobis.

16 Modicum, et non videbitis me : et iterum modicum, et videbitis me, quia vado ad Patrem.

17 Dixerunt ergo ex discipulis ejus ad invicem : Quid

εὐτοῦ ὃ λέγει ἡμῖν· Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· Καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με· καὶ· Ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα;

18 Ἐλεγον οὖν· Τοῦτο τί ἐστίν ὃ λέγει, τὸ Μικρὸν; Οὐκ οἶδαμεν τί λαλεῖ.

19 Ἐγνων οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Περὶ τούτου ζητεῖτε με· ἀλλήλων, ὅτι εἶπον· Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με;

20 Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνησέτε ὑμεῖς, ὃ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς δὲ λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται.

21 Ἡ γυνὴ ὅταν εἰσῆ, λύπη ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκ ἔτι μνημονεύει τῆς θλίψεως, διὰ τὴν χαρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον.

22 Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἶρει ἀπ' ὑμῶν,

23 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὸς οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν· Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματι μου, δώσει ὑμῖν.

24 Ἔως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδέν ἐν τῷ ὀνόματι μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾗ πληρωμένη.

25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἀλλ' ἐρχεται ὥρα ὅτε οὐκ ἔτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν,

est hoc quod dicit nobis : Modicum, et non videbitis me : et iterum modicum, et videbitis me : et : quia ego vado ad Patrem ?

18 Dicebant ergo : Hoc quid est quod dicit, Modicum ? Nescimus quid loquitur.

19 Cognovit autem Jesus quia volebant eum interrogare, et dixit eis : De hoc quaeritis alii cum aliis, quia dixi : Modicum et non videbitis me : et iterum modicum, et videbitis me ?

20 Amen, amen dico vobis, quia flebitis et plorabitis vos, at mundus gaudebit : vos autem contristabimini, sed tristitia vestra in gaudium fiet.

21 Mulier quum parit, tristitiam habet, quia venit hora ejus : quum autem genuerit puerum, non amplius meminit tribulationis propter gaudium, quia genitus est homo in mundum.

22 Et vos igitur tristitiam quidem nunc habetis, iterum autem videbo vos, et gaudebit vestrum cor, et gaudium vestrum nemo tollit a vobis.

23 Et in illo die me non interrogabitis quicquam. Amen, amen dico vobis, quod quaecumque petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.

24 Usque modo non petistis quicquam in nomine meo : Petite, et accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum.

25 Hæc in proverbiiis loquutus sum vobis : sed venit hora quum non amplius in pro-

ἀλλὰ παρήγγια περὶ τοῦ πατρὸς ἀναγγελάω ὑμῖν.

26 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν·

27 Αὐτὸς γὰρ ὁ πατήρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμῶς ἐμὲ ἀγαπήσατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον.

28 Ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν, ἀφίμι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα.

29 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Ἰὼς, νῦν παρήγγια λαλοῖς, καὶ παρομιᾶν οὐδεμίαν λέγεις.

30 Νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρεῖαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες.

31 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἄρει πιστεύετε ;

32 Ἰδοῦ, ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἐκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφήτε· καὶ οὐκ εἰμι μόνος. Ὅτι ὁ πατήρ μετ' ἐμοῦ ἐστι.

33 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε· ἐν τῷ κόσμῳ θλίβιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

Κεφ. ιζ'. 17.

1 **Τ**Αῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπέηρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶπε· Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε·

2 Καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πάντα ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον.

3 Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ αἰώνιος ζωὴ.

verbiis loquar vobis, sed palam de Patre annuntiabo vobis.

26 In illo die in nomine meo petetis : et non dico vobis quia ego rogabo Patrem de vobis.

27 Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis, et credidistis quia ego à Deo exivi.

28 Exivi à Patre, et veni in mundum : iterum relinquo mundum, et vado ad Patrem.

29 Dicunt ei discipuli ejus Ecce nunc palam loqueris, et proverbium nullum dicis.

30 Nunc scimus quia scis omnia, et non usum habes ut quis te interroget. in hoc credimus quia à Deo existis.

31 Respondit eis Jesus : Modo creditis ?

32 Ecce venit hora, et jam venit, ut dispergamini unusquisque in propria, et me solum relinquantis : et non sum solus, quia Pater cum me est.

33 Hæc loquutus sum vobis, ut in me pacem habeatis. In mundo tribulationem habebitis : sed confidite, ego vici mundum.

CAPUT XVII.

1 **H**ÆC loquutus est Jesus, et sustulit oculos suos in cælum, et dixit : Pater, venit hora, glorifica tuum filium, ut et filius tuus glorificet te.

2 Sicut dedisti ei auctoritatem omnis carnis, ut omne quod dedisti ei, det eis vitam æternam.

3 Hæc autem est æterna

ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν.

4 Ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς τὸ ἔργον ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω·

5 Καὶ νῦν δόξασόν με σὺ πάτερ παρὰ σεαυτοῦ, ἐν δόξῃ ἣ εἶχον, πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι, παρὰ σοί.

6 Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας· καὶ τὸν λόγον σου ἐτηρήησιν.

7 Νῦν ἔγνωσαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σου ἐστίν·

8 Ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας.

9 Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἔρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἔρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοὶ εἰσὶ·

10 Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστί, καὶ τὰ σὰ ἐμὰ· καὶ ἐδοξάσμαι ἐν αὐτοῖς.

11 Καὶ οὐκ εἶμι ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶ, καὶ ἐγὼ πρὸς σε ἔρχομαι. Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, οὓς δέδωκάς μοι, ἵνα ὥσιν ἐν καθῶς ἡμεῖς.

12 Ὅτι ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπίστευσε, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ·

13 Νῦν δὲ πρὸς σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν τε πληρωμένην ἐν αὐτοῖς.

vita, ut cognoscant te solum verum Deum, et quem misisti Jesum Christum.

4 Ego te glorificavi super terram : opus consummavi quod dedisti mihi ut facerem.

5 Et nunc glorifica me tu Pater apud te ipsum, gloria quam habui ante mundum esse apud te :

6 Manifestavi tuum nomen hominibus quos dedisti mihi de mundo. Tui erant, et mihi eos dedisti : et sermonem tuum servaverunt.

7 Nunc cognoverunt quia omnia quæ dedisti mihi, abs te sunt.

8 Quia verba quæ dedisti mihi, dedi eis : et ipsi acceperunt, et cognoverunt vere quia à te exivi, et crediderunt quia tu me misisti.

9 Ego pro eis rogo : Non pro mundo rogo, sed pro his quos dedisti mihi, quia tui sunt

10 Et mea omnia tua sunt, et tua mea : et clarificatus sum in eis.

11 Et non amplius sum in mundo, et hi in mundo sunt, et ego ad te venio. Pater sancte, conserva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, ut sint unum sicut nos.

12 Quam essem cum eis in mundo, ego servabam eos in nomine tuo : Quos dedisti mihi custodivi, et nemo ex eis periit, si non filius perditionis, ut Scriptura impleatur.

13 Nunc autem ad te venio, et hæc loquor in mundo, ut habeant gaudium meum impletum in semetipsis

14 Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου·

15 Οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἀρῆς αὐτούς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ.

16 Ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμὶ.

17 Ἀγιάσον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀληθείᾳ ἐστίν.

18 Καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, καὶ γὰρ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον,

19 Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ αγιάζω ἑμαυτὸν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ᾧσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.

20 Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ·

21 Ἴνα πάντες ἐν ᾧσι, καθὼς σὺ πᾶτερ ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἐν ᾧσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σὺ με ἀπέστειλας.

22 Καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· ἵνα ᾧσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς ἐν ἐσμὸν.

23 Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ᾧσι τετελειωμένοι εἰς ἐν, καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σὺ με ἀπέστειλας, καὶ ἡγάπησας αὐτούς, καθὼς ἐμὲ ἡγάπησας.

24 Πάτερ, οὓς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, καὶ ἔσονται ᾧσι μοι· ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ἣν ἔδωκάς μοι, ὅτι ἡγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου.

25 Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δὲ σε ἔγνω, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας.

26 Καὶ ἐγνώρισά αὐτοῖς τὸ

14 Ego dedi eis sermonem tuum, et mundus odio habuit eos, quia non sunt de mundo, sicut ego non sum de mundo.

15 Non rogo ut tollas eos de mundo, sed ut serves eos à malo.

16 De mundo non sunt: sicut ego de mundo non sum.

17 Sanctifica eos in veritate tua: Sermo tuus veritas est.

18 Sicut me misisti in mundum, et ego misi eos in mundum.

19 Et pro eis ego sanctifico meipsum, ut et ipsi sint sanctificati in veritate.

20 Non pro eis autem rogo tantum, sed et pro credituris per verbum eorum in me.

21 Ut omnes unum sicut tu, Pater, in me, et ego in te, ut et ipsi in nobis unum sint: ut mundus credat quia tu me misisti.

22 Et ego gloriam quam dedisti mihi, dedi eis: ut sint unum, sicut nos unum sumus.

23 Ego in eis, et tu in me, ut sint consummati in unum: et ut cognoscat mundus quia tu me misisti, et dilexisti eos, sicut me dilexisti.

24 Pater, quos dedisti mihi, volo ut ubi sum ego, et illi sint cum me: ut videant gloriam meam quam dedisti mihi, quia dilexisti me ante constitutionem mundi.

25 Pater juste, et mundus te non cognovit, ego autem te cognovi, et hi cognoverunt quia tu me misisti.

26 Et notum feci eis nomen

ἄνομα σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη ἦν ἡγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ἦ, καὶ γὰρ ἐν αὐτοῖς.

Κεφ. ιη. 18.

1 **Τ**Αὔτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων, ὅπου ἦν κήπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

2 Ἦιδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν, τὸν τόπον, ὅτι πολλὰκις συνήχθη ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

3 Ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὄπλων.

4 Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν, ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς· Τίνα ζητεῖτε ;

5 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι. Εἰστέκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν, μετ' αὐτῶν.

6 Ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι ἐγὼ εἰμι· ἀπέηλθεν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἔπεσον χαμαί.

7 Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐπηρώτησε· Τίνα ζητεῖτε ; Οἱ δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.

8 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι. Εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄψετε τούτους ὑπάγειν.

9 Ἴνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν· Ὅτι οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.

10 Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν, εἰλκυσεν αὐτήν, καὶ ἔκασε τὸν ἐκ ἀρχιερέως ὄντων, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος.

tuum, et notum faciam : ut dilectio qua dilexisti me, in ipsis sit, et ego in ipsis.

CAPUT XVIII.

1 **H**ÆC dicens Jesus egressus est cum discipulis suis trans torrentem Cedron, ubi erat hortus, in quem introivit ipse, et discipuli ejus.

2 Sciebat autem et Judas, tradens eum, locum, quia frequenter convenerat Jesus illuc cum discipulis suis.

3 Ergo Judas accipiens cohortem, et ex principibus Sacerdotum et Phariseis ministros, venit illuc cum laternis et facibus, et armis.

4 Jesus itaque sciens omnia ventura super se,iciens dixit eis : Quem quæritis ?

5 Responderunt ei : Jesum Nazarenum. Dicit eis Jesus : Ego sum. Stabat autem et Judas ille tradens eum cum ipsis.

6 Ut ergo dixit eis : Ego sum, abierunt in ea quæ post, et ceciderunt humi.

7 Iterum ergo eos interrogavit : Quem quæritis ? At dixerunt : Jesum Nazarenum.

8 Respondit Jesus : Dixi vobis, quia ego sum. Si ergo me quæritis, sinite hos abire.

9 Ut impleretur sermo quem dixit : Quia quos dedisti mihi, non perdi ex eis quemquam.

10 Simon ergo Petrus habens gladium, eduxit eum, et percussit principis Sacerdotum servum, et abscidit ejus auriculam dexteram : Erat autem nomen servo Malchus.

11 Εἶπεν Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· Βάλε τὴν μάχαιράν σου εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον δὲ δέδωκέ μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πῖω αὐτό;

12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτὸν,

13 Καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄναν πρῶτον· ἦν γὰρ κενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἑνιαυτοῦ ἐκείνου·

14 Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλευσάς τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἵνα ἀνθρώπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

15 Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητής· ὁ δὲ μαθητής ἐκείνος ἦν γνωστός τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισῆλθε τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως.

16 Ὁ δὲ Πέτρος εἰστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω· ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητής ὁ ἄλλος ὃς ἦν γνωστός τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγε τὸν Πέτρον.

17 Λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; Λέγει ἐκείνος· Οὐκ εἰμί.

18 Εἰστήκεισαν δὲ οἱ δούλοι καὶ οἱ ὑπηρέται, ἀνθρακίαν πεποικότες, ὅτι ψυχὸς ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος ἕστως καὶ θερμαινόμενος.

19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ.

20 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ παρῆρθια ἐλάλησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν τῇ συναγωγῇ, καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντοτε οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν·

11 Dixit ergo Jesus Petro : Injice gladium tuum in vaginam : Calicem quem dedit mihi Pater, non bibam illum ?

12 Ergo cohors et tribunus, et ministri Judæorum comprehenderunt Jesum, et ligaverunt eum.

13 Et adduxerunt eum ad Annam primum : erat enim socer Cajaphæ, qui erat princeps Sacerdotum anni illius.

14 Erat autem Cajaphas ille consulens Judæis, quia expedit unum hominem perire pro populo.

15 Sequebatur autem Jesum Simon Petrus, et alius discipulus. At discipulus ille erat notus principi Sacerdotum, et simul introivit Jesu in atrium principis Sacerdotum.

16 At Petrus stabat ad ostium foris : Exivit ergo discipulus alius, qui erat notus principi Sacerdotum, et dixit ostiariæ, et introduxit Petrum.

17 Dicit ergo ancilla ostiaria Petro : Nunquid et tu ex discipulis es hominis istius ? Dicit ille : Non sum.

18 Stabant autem servi et ministri prunam facientes, quia frigus erat, et calefaciebant se : erat autem cum eis Petrus stans et calefaciens se.

19 Ergo princeps Sacerdotum interrogavit Jesum de discipulis suis, et de doctrina ejus.

20 Respondit ei Jesus : Ego palam loquutus sum mundo : ego semper docui in synagoga et in templo, quo undique Judæi conveniunt, et in occulto loquutus sum nihil.

21 Τί με ἀπερωτᾷς; ἀπερώτησον τοὺς ἀκροατοὺς, εἰ ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε, οὗτοι εἶδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.

22 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἷς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκώς ἔδωκε ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπών· Οὕτως ἀποκρίνη τῷ ἀρχιερεῖ;

23 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις;

24 Ἀπέστειλεν αὐτὸν δὲ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερεῖα.

25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἕστως καὶ θερμαινόμενος· εἶπον οὖν αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; Ἠνήσαστο ἐκείνος, καὶ εἶπεν· Οὐκ εἰμί.

26 Λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενῆς ᾧ οὐ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον· Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ;

27 Πάλιν οὖν ἠνήσαστο ὁ Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

28 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐα· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μανθῶσιν, ἀλλ' ἵνα πάγωσι τὸ πάσχα.

29 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτούς, καὶ εἶπε· Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;

30 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιός, οὐκ ἂν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.

31 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατέ αὐτόν.

21 Quid me interrogas? Interroga audientes, quid loquutus sim ipsis: ecce hi sciunt quæ dixerim ego.

22 Hæc autem eo dicente, unus ministrorum assistens dedit alapam Jesu, dicens: Sic respondes principi Sacerdotum?

23 Respondit ei Jesus: Si male loquutus sum, testare de malo: si autem bene, quid me cædis?

24 Misit igitur eum Annas ligatum ad Cajapham principem Sacerdotum.

25 Erat autem Simon Petrus stans, et calefaciens se. Dixerunt ergo ei: Num et tu ex discipulis ejus es? Negavit ille, et dixit: Non sum.

26 Dicit unus ex servis principis Sacerdotum, cognatus existens cujus absciderat Petrus auriculam: Non ego te vidi in horto cum illo?

27 Iterum ergo negavit Petrus, et statim gallus cantavit.

28 Adducunt ergo Jesum ad Cajapha in prætorium; erat autem mane: et ipsi non introierunt in prætorium, ut non contaminarentur, sed ut manducarent Pascha.

29 Exivit ergo Pilatus ad eos, et dixit: Quam accusationem affertis adversus hominem hunc?

30 Responderunt et dixerunt ei: Si non esset hic malefactor, non utique tibi tradissemus eum.

31 Dixit ergo eis Pilatus: Accipite eum vos, et secundum legem vestram judicate eum.

Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμῶν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα.

32 Ἴνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῆ, ὃν εἶπε, σημαίνων κείῳ δανάτῳ ἡμελλεν ἀποθνήσκειν.

33 Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ κραιώρην πάλιν ὁ Πιλάτος, καὶ ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων ;

34 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ ;

35 Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι ; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκαν σε ἐμοί τι ἐποίησας ;

36 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίους· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν.

37 Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σὺ ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς εἰμι ἐγὼ· ἐγὼ εἰς τοῦτο γογγύνημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας, ἀκούει μου τῆς φωνῆς.

38 Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Τί ἐστὶν ἀλήθεια ; Καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὗρισκω ἐν αὐτῷ.

39 Ἔστι δὲ συνήθεια ὑμῖν, ἵνα θνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ὑμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων ;

40 Ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες, λέγοντες· Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν· ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.

Dixerunt ergo ei Judæi : No bis non licet interficere quemquam.

32 Ut sermo Jesu impleretur, quem dixit, significans quâ morte futurus esset mori.

33 Introivit ergo in prætorium iterum Pilatus, et vocavit Jesum, et dixit ei : Tu es rex Judæorum ?

34 Respondit ei Jesus : A temetipso tu hoc dicis, an alii tibi dixerunt de me ?

35 Respondit Pilatus : Numquid ego Judæus sum ? Gens tua et principes Sacerdotum traderunt te mihi : quid fecisti ?

36 Respondit Jesus : Regnum meum non est de mundo hoc : si ex mundo hoc esset regnum meum, ministri utique mei decertarent, ut non traderer Judæis : nunc autem regnum meum non est hinc.

37 Dixit itaque ei Pilatus : Num ergo rex es tu ? Respondit Jesus : Tu dicis, quia rex sum ego : Ego in hoc natus sum, et ad hoc veni in mundum, ut tester veritati : omnis existens ex veritate, audit meam vocem.

38 Dicit ei Pilatus : Quid est veritas ? Et hoc dicens, iterum exivit ad Judæos, et dicit eis : Ego nullam causam invenio in eo.

39 Est autem consuetudo vobis, ut unum vobis absolvam in Pascha vultis ergo vobis absolvam regem Judæorum ?

40 Clamaverunt ergo rursus omnes, dicentes : Non hunc, sed Barabbam : Erat autem Barabbar ἁ ro.

Κεφ. ιθ'. 19.

1 **Τ**ότε οὖν ελαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἑμαστίγωσεν.

2 Καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἡμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν·

3 Καὶ ἔλεγον· Καίρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδου αὐτῷ ῥακίσματα.

4 Ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἴδε, ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γινώτεσθε ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω.

5 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον, καὶ τὸ πορφυροῦν ἡμάτιον. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἴδε ὁ ἄνθρωπος.

6 Ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν, λέγοντες· Σταύρωσον, σταύρωσον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.

7 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι θάυτον υἱὸν Θεοῦ ἐποίησεν.

8 Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη·

9 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· Πόθεν εἶ σύ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπέκρινεν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ.

10 Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; Οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολύσαι σε;

CAPUT XIX.

1 **T**UNC ergo accepit Pilatus Jesum, et flagellavit.

2 Et milites plectentes coronam de spinis, imposuerunt ejus capiti: et veste purpurea amicierunt eum.

3 Et dicebant: Gaude rex Judæorum: et dabant ei alapas.

4 Exivit ergo iterum foras Pilatus, et dicit eis: Ecce adduco vobis eum foras, ut cognoscatis, quia in eo nullam causam invenio.

5 Exivit ergo Jesus foras, portans spineam coronam, et purpureum vestimentum. Et dicit eis: Ecce homo.

6 Quum ergo vidissent eum principes Sacerdotum et ministri, clamaverunt, dicentes: Crucifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus: Accipite eum vos, et crucifigite: ego enim non invenio in eo causam.

7 Responderunt ei Judæi. Nos legem habemus, et secundum legem nostram debet mori, quia se ipsum Filium Dei fecit.

8 Quum ergo audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit.

9 Et ingressus est in prætorium iterum, et dicit Jesu: Unde es tu? At Jesus responsum non dedit ei.

10 Dicit ergo ei Pilatus: Mihi non loqueris? Nescis quia nuctoritatem habeo crucifigere te, et auctoritatem habeo absolvere te?

11 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν εὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δοδομένη ἀνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς με σοί, μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.

12 Ἐκ τούτου ἐζήτησι ὁ Πιλάτος ἀπολύσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραζον, λέγοντες· Ἐάν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλεὺς αὐτὸν ποιῶν, ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι.

13 Ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον, ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστί δὲ Γαββαθᾶ.

14 Ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα δὲ ὡσεὶ ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίαις· Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν·

15 Οἱ δὲ ἐκραύγασαν· Ἄρον, ἄρον, σταυρώσω αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τὸν βασιλεὺς ὑμῶν σταυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· Οὐκ ἔχομεν βασιλεὺς εἰ μὴ Καίσαρα.

16 Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ. Παρέλαθον δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπήγαγον.

17 Καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίς τόπον, ὃς λέγεται Ἑβραϊστί Γολγοθᾶ·

18 Ὃπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν.

19 Ἐγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τῷ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· ἸΗΣΟΥΣ Ὁ ΝΑΖΩΡΑΓΟΣ Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤῶΝ ἸΟΥΔΑΙΩΝ,

11 Respondit Jesus : Non haberes auctoritatem ullam adversum me, si non esset tibi datum desuper. Propter hoc tradens me tibi majus peccatum habet.

12 Ex hoc quærebat Pilatus absolvere eum : At Judæi clamabant, dicentes : Si hunc absolveris, non es amicus Cæsaris : omnis regem seipsum faciens, contradicit Cæsari.

13 Ergo Pilatus audiens hunc sermonem, adduxit foras Jesum, et sedit pro tribunali, in locum dictum Lithostrotum, Hebraice autem Gabbatha.

14 Erat autem parasceve Paschæ, hora autem quasi sexta : et dicit Judæis : Ecce rex vester.

15 Illi autem clamabant : Tolle, tolle, crucifige eum. Dicit eis Pilatus : Regem vestrum crucifigam ? Responderunt principes Sacerdotum. Non habemus regem, si non Cæsarem.

16 Tunc ergo tradidit illum eis ut crucifigeretur. Acceperunt autem Jesum et abduxerunt.

17 Et portans crucem suam exivit in dictum Calvariæ locum, qui dicitur Hebraice Golgotha.

18 Ubi eum crucifixerunt, et cum eo alios duos, hinc et hinc, medium autem Jesum.

19 Scripsit autem et titulum Pilatus, et posuit super crucem. Erat autem scriptum JESUS NAZARENUS REX JUDÆORUM.

20 Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων· ὅτι ἕγγυς ἦν τῆς πόλεως ὁ τόπος, οὗ ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ἑλληνιστί, Ῥωμαϊστί.

21 Ἐλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· Μὴ γράψῃ· Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπε· Βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰουδαίων.

22 Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· Ὁ νέγραφα, γέγραφα.

23 Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταυρώσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἐκάστῳ στρατιῶτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα· ἦν δὲ ὁ χιτῶν ἄβραφος, ἐκ τῶν ἀνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου·

24 Εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους· Μὴ σχίσωμεν αὐτὸν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, εἷνος ἕσται· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα· “ Διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱμάτισμόν μου ἔβαλον κλῆρον.” Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.

25 Εἰστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ·

26 Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρστῶτα, ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ· Γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱός σου.

27 Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβον αὐτὴν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος εἰς τὰ ἴδια.

28 Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς

20 Hunc ergo titulum multi legerunt Judæorum : quia prope erat locus civitatem ubi crucifixus est Jesus. Et erat scriptum Hebraice, Græce, Romane.

21 Dicebant ergo Pilato principes Sacerdotum Judæorum : Ne scribe : Rex Judæorum : sed quia ipse dixit : Rex sum Judæorum.

22 Respondit Pilatus : Quod scripsi, scripsi.

23 Ergo milites quum crucifixissent Jesum, acceperunt vestimenta ejus, et fecerunt quatuor partes, unicuique militi partem, et tunicam : Erat autem tunica inconsutilis, ex iis quæ desuper contexta per totum.

24 Dixerunt ergo ad invicem : Non scindamus eam, sed sortiamur de illa, cujus erit. Ut scriptura impleretur, dicens : Partiti sunt vestimenta mea sibi ipsis, et super vestem meam miserunt sortem. Illi quidem igitur milites hæc fecerunt.

25 Stabant autem juxta crucem Jesu mater ejus et soror matris ejus, Maria Cleopæ, et Maria Magdalene.

26 Jesus ergo videns matrem et discipulum adstantem, quem diligebat, dicit matri suæ : Mulier, ecce filius tuus.

27 Deinde dicit discipulo : Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus ille in propria.

28 Post hoc sciens Jesus

ἔτι πάντα ἤδη τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει· Δεψώ.

29 Σκευὸς οὖν ἔκτιστο ἕξους μιστόν· οἱ δὲ, πληθύνοντες σπόγγον ἕξους, καὶ ὑσσώπῳ περιβέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι.

30 Ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ἕξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Τετέλεσται· καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ παρασκευή ἦν, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον ἵνα καταργῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἄρθωσιν.

32 Ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέβησαν τὰ σκέλη, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῶν.

33 Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέβησαν αὐτοῦ τὰ σκέλη·

34 Ἄλλ' εἰς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἐνέξε, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ.

35 Καὶ ὁ βωρακῶς μαμαρτύρησε, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστίν ἡ μαρτυρία· κακεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα ὑμεῖς πιστεύσητε.

36 Ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφή πληρωθῇ· Ὅσαῦν οὐ συντερίθησεται αὐτοῦ.

37 Καὶ πάλιν ἑτέρα γραφή λέγει· Ὁ βουταὶς εἰς ὃν ἐξοκέντησαν.

38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησε τὸν Πιλάτον ὁ Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, κρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ

quia omnia jam consummata sunt, ut consummaretur scriptura, dicit : Sitio.

29 Vas ergo erat positum aceto plenum illi vero implentes spongiam aceto, et hyssopo circumponentes, obtulerunt ejus ori.

30 Quum ergo accepisset acetum Jesus, dixit : Consummatum est : Et inclinans caput tradidit spiritum.

31 Ergo Judæi, ut non remaneret in cruce corpora in Sabbato, quoniam Parasceve erat, erat enim magnus dies ille Sabbati, rogaverunt Pilatum ut frangerentur eorum crura, et tollerentur.

32 Venerunt ergo milites, et quidem primi fregerunt crura : et alterius crucifixi ei.

33 Ad autem Jesum venientes, ut viderunt eum jam mortuum, non fregerunt ejus crura.

34 Sed unus militum lancea ejus latus fodit, et continuo exivit sanguis et aqua.

35 Et videns testificavit, et verum est testimonium ejus : Et ille scit quia vera dicit, ut vos credatis.

36 Facta sunt enim hæc ut Scriptura impleretur : Os non comminuetur ejus.

37 Et iterum alia Scriptura dicit : Videbunt in quem transfixerunt.

38 Post hæc rogavit Pilatum Joseph ab Arimathæa, existens discipulus Jesu, occultus autem propter metum Judæorum, ut tolleret corpus Jesu : et per

Ἰησοῦ· καὶ ἐπέστρεψεν ὁ Πιλάτος· ἦλθεν οὖν καὶ ἤρε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

39 Ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡσεὶ λίτρας ἑκατὸν.

40 Ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐδησαν αὐτὸ ὀθονίαις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν.

41 Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ οὗτου ἐσταυρώθη, κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη·

42 Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐγγύς ἦν τὸ μνημεῖον, ἐθήκαν τὸν Ἰησοῦν.

Κεφ. κ'. 20.

1 **Τ**ῇ δὲ μετὰ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἐρχεται πρῶτι, σκοτίας ἐστὶ οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμάνον ἐκ τοῦ μνημείου.

2 Τρέχει οὖν καὶ ἐρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον, καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἐθήκαν αὐτόν.

3 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.

4 Ἐπύρρον δὲ οἱ δύο ἀμῶ, καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμε τάχιον τοῦ Πέτρον, καὶ ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον,

5 Καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀνότια· οὐ μένοι εἰσῆλθεν.

6 Ἐρχεται οὖν Σίμων Πέτρος

misit Pilatus: Venit ergo et tulit corpus Jesu.

39 Venit autem et Nicodemus, ille veniens ad Jesum nocte primum, ferens mixturam myrrhæ et aloës, quasi libras centum.

40 Acceperunt ergo corpus Jesu, et ligaverunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos est Judæis sepelire.

41 Erat autem in loco, ubi crucifixus est, hortus, et in horto monumentum novum, in quo nondum quisquam positus erat.

42 Ibi ergo propter Parasceven Judæorum, quia juxta erat monumentum, posuerunt Jesum.

CAPUT XX.

1 **A**T una Sabbatorum Maria Magdalene venit mane, tenebris adhuc existentibus, ad monumentum: et videt lapidem sublatum ex monumento.

2 Currit ergo et venit ad Simonem Petrum, et ad alium discipulum, quem diligebat Jesus: et dicit illis: Tulerunt Dominum de monumento, et nescimus ubi posuerunt eum.

3 Exiit ergo Petrus et alius discipulus, et venerunt ad monumentum.

4 Currebant autem duo simul, et alius discipulus præcurrit citius Petro, et venit primus ad monumentum.

5 Et inclinatus videt posita linteamina: non tamen introiit.

6 Venit ergo Simon Petrus

ἀκαλουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα,

7 Καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐνετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον.

8 Τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητῆς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε, καὶ ἐπίστευσεν.

9 Οὐδέτις γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφήν, ὅτι ὅτι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστήσεται.

10 Ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί.

11 Μαρία δὲ εἰστήκει πρὸς τὸ μνημεῖον κλαίουσα ἔξω· ὡς οὖν ἐκλαυε, παρεκλίθη εἰς τὸ μνημεῖον,

12 Καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἓνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

13 Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκείνοι· Γύναι, τί κλαίεις; Λέγει αὐτοῖς· Ὅτι ἤραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτὸν.

14 Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα· καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστι.

15 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Γύναι, τί κλαίεις; Τίνα ζητεῖς; Ἐκρίθη, δοκούσα ὅτι ὁ κηπουρὸς ἐστι, λέγει αὐτῷ· Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτὸν, εἰπέ μοι ποῦ αὐτὸν ἔθηκες, καὶ γὰρ αὐτὸν ἀρῶ.

16 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μαρία. Στραφεῖσα ἐκρίθη λέγει αὐτῷ· Ῥαββουνί, ὃ λέγεται, διδάσκαλε.

17 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μὴ μου ἅπλου· οὐπω γὰρ ἀναβέβηκα

sequens eum, et introivit in monumentum, et conspicit lintheamina posita,

7 Et sudarium quod fuerat super caput ejus, non cum lintheaminibus positum, sed seorsum involutum in unum locum.

8 Tunc ergo introivit et ille alius discipulus veniens primus ad monumentum, et vidit, et credidit.

9 Nondum enim sciebant Scripturam, quia oportet eum ex mortuis resurgere.

10 Abierunt ergo iterum ad semetipsos discipuli.

11 Maria autem stabat ad monumentum plorans foris. Dum ergo fleret, inclinavit se in monumentum.

12 Et vidit duos angelos in albis sedentes, unum ad caput, et unum ad pedes, ubi positum fuerat corpus Jesu.

13 Et dicunt ei illi : Mulier, quid ploras ? Dicit eis : Quia tulerunt Dominum meum, et nescio ubi posuerunt eum.

14 Et hæc loquuta, conversa est in ea quæ post, et vidit Jesum stantem, et non sciebat quia Jesus est.

15 Dicit ei Jesus : Mulier, quid ploras ? Quem quæris ? Illa, existimans quia hortulanus est, dicit ei : Domine, si tu sustulisti eum, dicito mihi ubi posuisti eum : et ego eum tollam.

16 Dicit ei Jesus : Maria. Conversa illa dicit ei : Rabboni, quod dicitur, Magister.

17 Dicit ei Jesus : Ne me tange : nondum enim ascendi

πρὸς τὸν πατέρα μου· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεὸν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν.

18 Ἐρχεται Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἑώρακε τὸν Κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

19 Οὕσης οὖν ὁψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκίνησεν τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνη ὑμῖν.

20 Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ· ἠγάπησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον.

21 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πάλιν· Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλλέ με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς.

22 Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐνεφύσησεν, καὶ λέγει αὐτοῖς· Λάβετε πνεῦμα ἅγιον.

23 Ἄν τινων ἀφήτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἂν τινων κρατῆτε, κρατήσονται.

24 Θωμᾶς δὲ, εἰς τὴν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς·

25 Ἐλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· Ἐωράκαμεν τὸν Κύριον· Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἠλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἠλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.

26 Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν· ἔρχεται ὁ Ἰη-

ad Patrem meum : vade autem ad fratres meos, et dic eis : Ascendo ad Patrem meum et Patrem vestrum, et Deum meum et Deum vestrum.

18 Venit Maria Magdalena annuntians discipulis, Quia vidit Dominum, et hæc dixit ei.

19 Existente ergo vespere die illo una Sabbatorum, et foribus clausis, ubi erant discipuli congregati propter metum Judæorum, venit Jesus, et stetit in medium, et dicit eis : Pax vobis.

20 Et hoc dicens ostendit eis manus et latus suum. Gavisii sunt ergo discipuli videntes Dominum.

21 Dixit ergo eis Jesus iterum : Pax vobis : sicut misit me Pater, et ego mitto vos.

22 Et hoc dicens, insufflavit, et dicit eis : Accipite Spiritum sanctum.

23 Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis : Quorum retinueritis, retenta sunt.

24 Thomas autem, unus ex duodecim, dictus Didymus, non erat cum eis quando venit Jesus.

25 Dixerunt ergo ei alii discipuli : Vidimus Dominum. Ille autem dicit eis : Si non videro in manibus ejus vestigium clavorum, et mittam digitum meum in vestigium clavorum, et mittam manum meam in latus ejus, non credam.

26 Et post dies octo iterum erant intus discipuli ejus, et Thomas cum eis. Venit Jesus

σοὺς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν· Εἰρήνη ὑμῖν.

27 Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου· καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός.

28 Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου.

29 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι ἐώρακάς με, Θωμᾶ, πιστεύουκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες.

30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἀ οὐκ ἔστι γηγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

31 Ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσῃτε ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστίν ὁ Χριστός ἐ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

Κεφ. κά. 21.

1 **Μ**ετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν θαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος, ἐφανέρωσε δὲ οὕτως.

2 Ἦσαν ἰμοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.

3 Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος· Ἔρχομαι ἀλιθεύειν. Λέγουσιν αὐτῷ· Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί· ἐξῆλθον, καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον εὐθὺς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.

4 Πρωτὰς δὲ ἦδη γενομένης ἔστη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μὲν-

januis clausis, et stetit in medio, et dedit : Pax vobis.

27 Deinde dicit Thomas : infer digitum tuum huc, et vide manus meas : et affer manum tuam, et mitte in latus meum : et ne fias incredulus, sed credens.

28 Et respondit Thomas, et dixit ei : Dominus meus, et Deus meus.

29 Dicit ei Jesus : Quia vidisti me, Thoma, credidisti : beati, non videntes, et credentes.

30 Multa quidem igitur et alia signa fecit Jesus in conspectu discipulorum suorum, quæ non sunt scripta in libro hoc.

31 Hæc autem scripta sunt, ut credatis quia Jesus est Christus Filius Dei : et ut credentes vitam habeatis in nomine ejus.

CAPUT XXI.

1 **P**OST hæc manifestavit seipsum iterum Jesus discipulis ad mare Tiberiadis : Manifestavit autem sic.

2 Erant simul Simon Petrus, et Thomas dictus Didymus, et Nathanaël à Cana Galilææ, et filii Zebedæi, et alii ex discipulis ejus duo.

3 Dicit eis Simon Petrus : Vado piscari. Dicunt ei : Venimus et nos cum te. Exierunt, et ascenderunt in navigium statim, et in illa nocte prenderunt nihil.

4 Mane autem jam facto stetit Jesus in litore : non tamen

τοι ἤδιδσαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστι.

5 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Παιδιά, μή τι προσφάγιον ἔχετε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Οὐ.

6 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Βάλτετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίχτυον, καὶ εὐρήσετε. Ἐβαλον οὖν, καὶ οὐκ ἔτι αὐτὸ ἐλάκυσαι ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.

7 Λέγει οὖν ὁ μαθητῆς ἐκείνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ· Ὁ Κύριός ἐστι. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο· ἦν γὰρ γυμνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν·

8 Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίχτυον τῶν ἰχθύων.

9 Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακίαν κειμένην, καὶ ὄψαριον ἐπικειμένον, καὶ ἄρτον.

10 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὄψαριῶν ὧν ἐπιάσατε νῦν.

11 Ἀνέβη Σίμων Πέτρος, καὶ εἴλκυσε τὸ δίχτυον ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πενητηκοντατριῶν· καὶ τοσοῦτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίχτυον.

12 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε ἀριστήσατε. Οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξελάσαι αὐτὸν· Σὺ τίς εἶ; Εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν.

13 Ἐρχεται οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὄψαριον ὁμοίως.

14 Τοῦτο ἦδη τρίτον ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἐγερεθεὶς ἐκ νεκρῶν.

cognoverunt discipuli quia Jesus est.

5 Dicit ergo eis Jesus : Pueri, numquid pulmentarium habetis? Responderunt ei : Non.

6 Ille autem dixit eis : Jaccite in dexteras partes navigii rete, et invenietis. Jecerunt ergo, et non jam illud trahere valebant à multitudine piscium.

7 Dicit ergo discipulus ille, quem diligebat Jesus, Petro : Dominus est. Simon ergo Petrus audiens quia Dominus est, amiculum succinxit, erat enim nudus, et misit seipsum in mare.

8 At alii discipuli navigio venerunt, non enim erant longè à terra, sed quasi à cubitis ducentis, trahentes rete piscium.

9 Ut ergo descenderunt in terram, conspiciunt prunas positas, et piscem superpositum, et panem.

10 Dicit eis Jesus : Afferte à piscibus quos prendidistis nunc.

11 Ascendit Simon Petrus, et traxit rete in terram, plenum piscibus magnis centum quinquaginta tribus : Et tot existentibus non scissum est rete.

12 Dicit eis Jesus : Venite, prandete. Nemo autem audebat discipulorum interrogare eum : Tu quis es? Scientes quia Dominus est.

13 Venit ergo Jesus, et accipit panem, et dat eis, et piscem similiter.

14 Hoc jam tertio manifestatus est Jesus discipulis suis, excitatus ex mortuis.

15 Ὅτε οὖν ἤρριστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς· Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με πλεῖον τούτων ; λέγει αὐτῷ· Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· Βόσκει τὰ ἀρνία μου.

16 λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον· Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με ; λέγει αὐτῷ· Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· Ποίμεινε τὰ πρόβατά μου.

17 λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· Σίμων Ἰωνᾶ, φιλεῖς με ; Ἐλυπήθη ὁ Πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· Φιλεῖς με ; Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, σὺ πάντα οἶδας, σὺ γνωσκεις ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Βόσκει τὰ πρόβατά μου·

18 Ἀμην, ἀμην λέγω σοι, ὅτε ἤς νεώτερος, ἐξώνυες σεαυτὸν, καὶ περιπάτηεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενείς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει, καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις.

19 Τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων τοίμω θανάτῳ δοξάσει τὸν Θεόν· καὶ τοῦτο εἰπὼν, λέγει αὐτῷ· Ἀκολουθε μοι.

20 Ἐπιστραφείς δὲ ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἰγγάπα ὁ Ἰησοῦς, ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσον ἐν τῷ δεῖπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ, καὶ εἶπε· Κύριε, τίς ἐστίν ὁ παραδιδούς σε ;

21 Τοῦτον ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, οὗτος δὲ τί ;

22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε ; Σὺ ἀκολουθε μοι.

23 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθ-

15 Quum ergo prandissent, dicit Simoni Petro. Jesus : Simon Jona, diligis me plus his ? Dicit ei : Etiam Domine : tu scis quia amo te. Dicit ei : Pasce agnos meos.

16 Dicit ei iterum secundò : Simon Jona, diligis me ? Ait illi : Etiam Domine : tu scis quia amo te. Dicit ei : Pasce oves meas.

17 Dicit ei tertio : Simon Jona, amas me ? Contristatus est Petrus, quia dixit ei tertio : Amas me ? Et dixit ei : Domine, tu omnia scis : tu cognoscis quia amo te. Dicit ei Jesus : Pasce oves meas.

18 Amen, amen dico tibi, quum esses junior, cingebas te ipsum, et ambulabas, ubi volebas : quum autem senueris, extends manus tuas, et alius te cinget, et feret quo non vis.

19 Hoc autem dixit, significans qua morte glorificaturus esset Deum. Et hoc effatus, dicit ei : Sequere me.

20 Conversus autem Petrus conspicit discipulum quem diligebat Jesus, sequentem, qui et recubuerat in cœna super pectus ejus, et dixerat : Domine, quis est tradens te ?

21 Hunc videns Petrus, dicit Jesu : Domine, hic autem quid ?

22 Dicit ei Jesus : Si eum volo manere donec veniam, quid ad te ? Tu sequere me.

23 Exivit ergo sermo iste ad fratres, quia discipulus ille non moritur. Et non dixit ei Jesus non moritur : sed, Si eum volo

νήσκει· ἀλλ, Ἐὰν αὐτὸν θελω μένειν ἕως ἔρχομαι, εἰ πρὸς σε ;

24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ γράφας ταῦτα· καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς ἐσεν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.

25 Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ αὐτὸν οἴμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. Ἀμήν.

manere donec veniam, quid ad te ?

24 Hic est discipulus testificans de his, et scribens hæc : et scimus quia verum est testimonium ejus.

25 Sunt autem et alia multa quæcumque fecit Jesus, quæ si scribantur ad unum, nec ipsum arbitror mundum capere scriptos libros. Amen.

ΠΡΑΞΕΙΣ

ΤΩΝ

ΑΓΙΩΝ

ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

Κεφ. α. 1.

1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποίησάμην περὶ πάντων, ᾧ Θεόφιλε, ᾧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς πωθεῖν τε καὶ διδάσκειν,

2 Ἀχρι τῆς ἡμέρας ἐντελειάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀνελήφθη·

3 Οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν, ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν εσσαράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς, καὶ λόγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ·

4 Καὶ συναλιζόμενος παρεγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱερουσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς, ἣν ἠκούσατέ μου·

5 Ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν

ACTA

SANCTORUM

APOSTOLORUM.

CAPUT I.

1 ILLUM quidem primum sermonem feci de omnibus, ὁ Theophile, quæ cœpit Jesus facereque et docere,

2 Usque qua die præcipiens Apostolis per Spiritum sanctum, quos elegerat, receptus est :

3 Quibus et præbuit seipsum vivum post pati ipsum, in multis signis, per dies quadraginta conspectus eis, et dicens quæ de regno Dei.

4 Et congregans denuntiavit eis ab Hierosolymis non discedere : sed expectare promissionem Patris, quam audistis me.

5 Quia Joannes quidem bap-

εν ὕδατι, ὑμῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας.

6 Οἱ μὲν οὖν συναλθόντες ἐτηρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθίστανεῖς τὴν βασιλείαν ἐν Ἰσραὴλ ;

7 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Οὐχ ὑμῶν ἐστὶ γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς, οὗς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ·

8 Ἀλλὰ λήψεθε δύναμιν ἐπιθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς· καὶ ἕσθεβέ μοι μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ, καὶ ὡς ἐσχήτου ἐῖς γῆς.

9 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, βλεπόντων αὐτῶν ἐπέβη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

10 Καὶ ὡς ἀσπίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανόν, πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρεστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήτι λευκῇ·

11 Οἱ καὶ εἶπον· Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐσθίετε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν ; Οὗτος δὲ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἐφ' ὑμῶν εἰς τὸν ἔρανόν, οὕτως ἐλεύσεται ἐν τρέκῳ ἐβασίσει αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

12 Τότε ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου ἔλαινος, ὃ ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ, σαββάτου ἔχον ἰδίον.

13 Καὶ δεα εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῶον, οὗ ἦσαν καταμένοντες ὁ, τε Πέτρος καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαιῶν καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτὴς, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου·

14 Οὗτοι πάντες ἦσαν πρῶτα ἐστῆσαν ἁποδομαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει, σὺν γυναῖξί, καὶ Μα-

tizavit aqua, vos autem baptizabimini in Spiritu sancto non post multos hos dies.

6 Qui quidem igitur convenientes interrogabant eum, dicentes : Domine, si in tempore hoc restituis regnum Israël ?

· 7 Dixit autem ad eos : Non vestrum est nosse tempora vel opportunitates, quæ Pater possit in propria auctoritate.

8 Sed accipietis virtutem supervenientis sancti Spiritus in vos, et eritis mihi testes inque Hierusalem, et in omni Judæa et Samaria, et usque ad ultimum terræ.

9 Et hæc dicens videntibus illis elevatus est, et nubes suscepit eum ab oculis eorum.

10 Et ut attendentes erant in cælum, eunte eo, et ecce viri duo astiterunt eis in vestitu albo.

11 Qui et dixerunt : Viri Galilæi, quid statis aspicientes in cælum ? Hic Jesus receptus a vobis in cælum, sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in cælum.

12 Tunc reversi sunt in Hierusalem à monte vocato Oliveti : qui est prope Hierusalem, Sabbati habens iter.

13 Et quum introissent, ascenderunt in cœnaculum, ubi erant manentes Petrus et Jacobus, et Joannes, et Andreas, Philippus et Thomas, Bartholomæus et Matthæus, Jacobus Alphæi et Simon Zelotes, et Judas Jacobi.

14 Hi omnes erant perseverantes concorditer oratione et deprecatione, cum mulieribus,

ρία τῆ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν, εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν εἰκοσίν.

16 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἴδτε πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ταύτην, ἣν προσέτε το πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαβὶδ, περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ἰδηγαῦ τοῖς συλλαβοῦσι τὸν Ἰησοῦν,

17 Ὅτι κατηριθμημένος ἦν σὺν ἡμῖν, καὶ ἔλαχε τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης.

18 Οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ τοῦ μισθοῦ τῆς ἀδικίας· καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάχισε μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ·

19 Καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν, Ἄκελδαμα, τουτ' ἐστὶ, χωρίον αἱματος.

20 Γέγραπται γάρ ἐν βιβλῳ ψαλμῶν· Ἔρημος ἡ ἑπαυλις αὐτοῦ ἐρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ καλοικῶν ἐν αὐτῇ. Καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕτερος·

21 Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ, ἐν ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς,

22 Ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων.

23 Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον Βαρσαβᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰούστος, καὶ Ματθίαν.

24 Καὶ προσευξάμενοι εἶπον·

et Maria matre Jesu, et cum fratribus ejus.

15 Et in diebus illis exurgens Petrus in medio discipulorum, dixit: eratque turba nominum in idipsum, quasi centum viginti.

16 Viri fratres, oportebat impleri Scripturam hanc, quam prædixit Spiritus sanctus per os David, de Juda facto dure viæ comprehendentibus Jesum:

17 Quia adnumeratus erat cum nobis, et sortitus est sortem ministerii hujus.

18 Hic quidem igitur acquisivit agrum de mercede injustitiæ: et præceps factus crepuit medius, et effusa sunt omnia viscera ejus.

19 Et notum factum est omnibus habitantibus Hierusalem, ita ut vocari agrum illum proprio idiomate eorum, Haceldama, hoc est, Ager sanguinis.

20 Scriptum est enim in libro Psalmorum: Fiat commotio ejus deserta, et non sit habitans in ea. Et: Episcopatum ejus accipiat alter.

21 Oportet ergo convenientium nobis virorum in omni tempore, in quo intravit et exivit ad nos Dominus Jesus,

22 Incipiens à baptisate Joannis, usque in diem qua receptus est à nobis, testem resurrectionis ejus fieri cum nobis unum horum.

23 Et statuerunt duos, Joseph vocatum Barsabam, qui cognominatus est Justus, et Matthiam.

24 Et orantes dixerunt: Tu

Σὺ Κύριε καρδιογνώστα πάντων, ἀνάβειξον ἐκ τούτων τῶν δύο, ἕνα, ὃν ἐξελέξω,

25 Λαβῆαῖν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστόλης, ἐξ ἧς παρέβη Ἰούδας, πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον.

26 Καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν, καὶ ἐπέσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθαίαν, καὶ συγκαταψήφισθη μετὰ τῶν ἑνδεκά ἀποστόλων.

Κεφ. Ἑ. 2.

1 **Κ**Αὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπιταυτό·

2 Καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἤχος ὡσπερ φερομένης ἐνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὄλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι,

3 Καὶ ᾤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρὸς, ἐκάθισέ τε ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν.

4 Καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλῶσσαις, καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδα αὐτοῖς ἀποφορῆγγεσθαι.

5 Ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς, ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν.

6 Γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθε τὸ πλῆθος, καὶ συνεχύθη· ὅτι ἤκουον εἰς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν.

7 Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ θαύμαζον, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Οὐκ ἰδοῦ πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι;

8 Καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν;

Domine cordium cognitor omnium, ostende ex his duobus unum, quem elegeris,

25 Accipere sortem ministerii hujus et apostolatus, de quo aberravit Judas, abire in locum proprium.

26 Et dederunt sortes eorum, et cecidit sors super Matthiam: et connumeratus est cum undecim Apostolis

CAPUT II.

1 **E**T in compleri diem Pentecostes, erant omnes unanimiter in eodem:

2 Et factus est repente de caelo sonus tanquam ruentis flatus violenti, et replevit totam domum ubi erant sedentes.

3 Et visæ sunt illis dispersitæ linguæ tanquam ignis, seditque supra unumquemque eorum:

4 Et repleti sunt omnes Spiritu sancto, et cæperunt loqui aliis linguis, prout Spiritus dabat illis eloqui.

5 Erant autem in Hierusalem habitantes Judæi, viri religiosi, ab omni gente eorum qui sub caelo.

6 Facta autem voce hac, convenit multitudo, et confusa est: quoniam audiebat unusquisque proprio idiomate loquentes illos.

7 Stupebant autem omnes et mirabantur, dicentes ad invicem: Nonne ecce omnes isti sunt loquentes Galilæi?

8 Et quomodo nos audimus unusquisque proprio idiomate nostro in quo nati sumus?

9 Παρθοὶ καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμίται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν,

10 Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον, καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοι τε καὶ προσήλυτοι,

11 Κρήτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλοῦντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ.

12 Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηπόρουσιν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες· Τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι;

13 Ἐτεροι δὲ χλευάζοντες ἐλάγουν· Ὅτι γλώττους μαμίστωμένοι εἰσὶ.

14 Στασθεὶς δὲ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα, ἐπήρξε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀποθόγγαζεν αὐτοῖς· Ἄνδρες Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ ἅπαντες, τοῦτο ὑμῶν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωπίσασθε τὰ ῥήματά μου·

15 Οὐ γὰρ, ὡς ὑμῶς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι μεθύουσιν· ἔστι γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας·

16 Ἀλλὰ τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ·

17 “Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ Θεὸς, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα· καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὄρασεις θύονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια ἐνεπιασθήσονται.

18 Καὶ γὰρ ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐσθίνας ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσι·

19 Καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς

9 Parthi et Medi et Elamitæ, et habitantes Mesopotamiam, Judæamque et Cappadociam, Pontum et Asiam,

10 Phrygiamque et Pamphyliam, Ægyptum, et partes Libyæ secundum Cyrenen, et advenæ Romani, Judæique et proselyti,

11 Cretes et Arabes, audimus loquentes eos nostris linguis magnalia Dei.

12 Stupebant autem omnes et hæsitabant, alius ad alium dicentes : Quidnam vult hoc esse ?

13 Alii autem cavillantes dicebant : Quia musto pleni sunt.

14 Stans autem Petrus cum undecim, sustulit vocem suam, et loquutus est eis : Viri Judæi, et habitantes Hierusalem universi, hoc vobis notum sit, et auribus percipite verba mea.

15 Non enim, sicut vos æstimatis, hi ebrii sunt : est enim hora tertia diei :

16 Sed hoc est dictum per prophetam Joël :

17 Et erit in novissimis diebus, dicit Deus, effundam de Spiritu meo super omnem carnem : et prophetabunt filii vestri et filiæ vestræ, et juvenes vestri visiones videbunt, et seniores vestri somnia somniabunt.

18 Atque super servos meos, et super ancillas meas in diebus illis effundam de Spiritu meo, et prophetabunt.

19 Et dabo prodigia in cælo sursum, et signa in terra deor-

γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀεμί-
δα καπνοῦ.

20 Ὁ ἥλιος μεταστραφῆσεται
εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα,
πρὶν ἢ ἔλθῃν τὴν ἡμέραν Κυρίου
τὴν μεγάλην καὶ σκιφανῆ.

21 Καὶ ἔσται, πᾶς ὃς ἂν ἐπι-
καλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθή-
ται."

22 Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ἀκούσα-
τε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν
τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ
ἀποδοδεϊγμένον εἰς ὑμᾶς, δυνάμει
καὶ τέρασι καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησε
δι' αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, κα-
θὼς καὶ αὐτοὶ οἶδατε,

23 Τοῦτον τῇ ὑπερσμένῃ βουλῇ
καὶ προγνώσει τοῦ Θεοῦ ἔκδοτον
λαβόντες, διὰ χειρῶν ἀνόμων προσ-
τήξαντες ἀνείλατε·

24 Ὅν ὁ Θεὸς ἀνίστησεν, λύσας
τοὺς ὠδίνους τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ
ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ'
αὐτοῦ.

25 Δαβὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν·
" Προεώραμην τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου
διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν,
ἵνα μὴ σαλευθῶ.

26 Διὰ τοῦτο ἐυφράνθη ἡ καρδία
μου, καὶ ἠγαλλίασατο ἡ γλῶσσά
μου· ἔτι δὲ καὶ ἡ σὰρξ μου κατασ-
κηνώσει ἐπ' ἐλπίδι·

27 Ὅτι οὐκ ἠγκαταλείψεις τὴν
ψυχὴν μου εἰς ἄδου, οὐδὲ δώσεις
τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.

28 Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς·
πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ
προσώπου σου."

29 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔξεν εἰπεῖν
μετὰ πατρῷου καὶ ἀδελφῶν ὑμῶν περὶ τοῦ
πατριάρχου Δαβὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύ-
τησε καὶ ἐτίφη, καὶ τὸ μνήμα αὐ-

sum, sanguinem et ignem et
vaporem fumi.

20 Sol convertetur in tene-
bras, et Luna in sanguinem,
antequam venire diem Domini
illam magnam et illustrem.

21 Et erit, omnis quicumque
invocabit nomen Domini, sal-
vus erit.

22 Viri Israëlitæ, audite
verba hæc : Jesum Nazare-
num, virum à Deo approba-
tum in vobis virtutibus et pro-
digiis et signis quæ fecit per
illum Deus in medio vestri, si-
cut et ipsi scitis,

23 Hunc definito consilio et
præscientia Dei expositum ac-
cipientes, per manus exlegum,
affigentes interemistis :

24 Quem Deus resuscitavit,
solvens dolores mortis, juxta
quod non erat possibile teneri
illum ab eo.

25 David enim dicit in eum .
Providebam Dominum in con-
spectu meo sæpè, quoniam
ex dextris meis est, ut ne con-
cutiar.

26 Propter hoc lætatum est
cor meum, et exultavit lingua
mea : insuper vero et caro
mea requiescet in spe.

27 Quoniam non dereliques
animam meam in inferno, nec
dabis sanctum tuum videre cor-
ruptionem.

28 Notas fecisti mihi vias
vitæ : replebis me jucunditate
cum facie tua.

29 Viri fratres, liceat dicere
cum libertate ad vos de patri-
archa David, quoniam et de-
functus est, et sepultus est, et

τοῦ ἔσθιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης.

30 Προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὄρκω ὤμοσεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ κατὰ σάρκα ἀναστήσει τὸν Χριστὸν, καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ.

31 Προϊδὼν ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὐ κατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς ᾄδου, οὐδὲ ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν.

32 Τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ Θεὸς, οὗ πάντες ἡμεῖς ἴσμεν μάρτυρες.

33 Τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ Θεοῦ ὑψώθησιν, ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαθὼν παρὰ τοῦ πατρὸς, ἐξέχεσε τοῦτο ὃ νῦν ὑμεῖς βλέπετε, καὶ ἀκούετε.

34 Οὐ γὰρ Δαβὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς· λέγει δὲ αὐτός· “Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου,

35 “Ἔως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.”

36 Ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ, ὅτι καὶ Κύριον καὶ Χριστὸν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐποίησε, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

37 Ἀκούσαντες δὲ κατενώγησαν τῇ καρδίᾳ, εἰπὼν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· Τί ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί;

38 Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτούς· Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· καὶ λήψεσθε τὴν δωρεάν τοῦ ἁγίου πνεύματος·

39 Ἑμεῖν γὰρ ἔστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσι

sepulchrum ejus est in nobis usque diem hanc.

30 Propheta igitur existens, et sciens quia jure jurando jurasset illi Deus, de fructu lumbi ejus secundum carnem resuscitaturum Christum, ut collocaret super throno ejus,

31 Providens loquutus est de resurrectione Christi, quia non derelicta est anima ejus in inferno, neque caro ejus vidit corruptionem.

32 Hunc Jesum resuscitavit Deus, cujus omnes nos sumus testes.

33 Dexteram igitur Dei exaltatus, et promissionem sancti Spiritus accipiens à Patre, effudit hunc quem nunc vos videtis et auditis.

34 Non enim David ascendit in cælum: dicit autem ipse: Dixit Dominus Domino meo: Sede ex dextris meis,

35 Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

36 Certo ergo cognoscat omnis domus Israël, quia Dominum et Christum eum Deus fecit, hunc Jesum quem vos crucifixistis.

37 Audientes autem compuncti sunt corde, dixeruntque ad Petrum et reliquos Apostolos: Quid faciemus, viri fratres?

38 Petrus vero ait ad illos: Pœnitementi, et baptizetur unusquisque vestrum in nomine Jesu Christi in remissionem peccatorum: et accipietis donum sancti spiritus.

39 Vobis enim est reprobatio et filiis vestris, et omni-

τοὺς εἰς μακρὰν, ὅσους ἂν προσκα-
λέσῃται Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν.

40 Ἐτέρους τε λόγοις πλείοσι
διμαρτύρητο, καὶ παρεκάλει, λέγων·
Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς
ταύτης.

41 Οἱ μὲν οὖν ἀσμένως ἀποδοξά-
μνοι τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐβαπτίσθη-
σαν· καὶ προσετέθησαν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ ψυχὰι ὡσεὶ τρισχίλια.

42 Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες
τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων, καὶ τῇ
κοινωνίᾳ, καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου,
καὶ ταῖς προσευχαῖς.

43 Ἐγένετο δὲ πάση ψυχῇ
φόβος· Πολλὰ τε τέρατα καὶ
σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγι-
νετο.

44 Πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες
ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ εἶχον ἅπαντα
κοινά·

45 Καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς
ὑπάρξεις ἐπίπρασκον, καὶ διμέριζον
αὐτὰ πᾶσι, καθότι ἂν τις χρεῖαν
εἶχε.

46 Καθ' ἡμέραν τε προσκαρτε-
ροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ,
κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετε-
λάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει
καὶ ἀρελότητι καρδίας,

47 Αἰνοῦντες τὸν Θεὸν, καὶ
ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν·
Ὁ δὲ Κύριος προσέτιθει τοὺς σωζο-
μένους καθ' ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Ε**Πὶ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος καὶ
Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ
ἱερὸν, ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς
τῆν ἐνάτην·

2 Καὶ εἷς ἀνὴρ χλωδὸς ἐκ κοιλι-

bus qui in longe, quoscumque
advocaverit Dominus Deus nos-
ter.

40 Aliisque verbis plurimis
obtestabatur et exhortabatur,
dicens : Salvamini à generati-
one prava ista.

41 Qui quidem ergo liben-
ter recipientes sermonem ejus,
baptizati sunt : et appositæ
sunt die illa animæ circiter tria
millia.

42 Erant autem perseveran-
tes in doctrina Apostolorum,
et communicatione et fractione
panis, et orationibus.

43 Fiebat autem omni ani-
mæ timor : multaque prodigia
et signa per Apostolos fiebant.

44 Omnes autem credentes
erant in idem, et habebant om-
nia communia.

45 Et possessiones et facul-
tates vendebant, et dividebant
illa omnibus, prout quis opus
habebat.

46 Per diem quoque perdu-
rantes unanimiter in templo,
frangentesque per domum pa-
nem, sumebant alimentum in
exultatione et simplicitate cor-
dis,

47 Laudantes Deum, et ha-
bentes gratiam ad omnem ple-
bem. At Dominus apponebat
eos qui salvi fiebant per diem
ecclesiæ.

CAPUT III.

1 **I**N idipsum autem Petrus et
Joannes ascendebant in
templum ad horam orationis
nonam.

2 Et quidam vir claudus ex

ας μηρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων, ἐδαστά-
ξετο· ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς
τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην
Ἰσραϊαν, τοῦ αἰεὶν ἐλεημοσύνην
παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ
ἱερόν·

3 Ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην
μέλλοντας εἰσεῖναι εἰς τὸ ἱερόν, ἠρώ-
τα ἐλεημοσύνην.

4 Ἀτονίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐ-
τὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ, εἶπε· Βλέψον
εἰς ἡμᾶς.

5 Ὁ δὲ ἐπέιχεν αὐτοῖς, προσ-
δοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν.

6 Εἶπε δὲ Πέτρος· Ἀργύριον
καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ
ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· Ἐν τῷ ὀνό-
ματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου
ἴγυραι καὶ περιπάτει.

7 Καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς
χειρὸς ἠγειρε· παραχρῆμα δὲ ἐσ-
περώθησαν αὐτοῦ αἱ βάσεις καὶ
τὰ σφυρά.

8 Καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη, καὶ
περιπάτει· καὶ εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς
εἰς τὸ ἱερόν, περιπατῶν καὶ ἀλλό-
μενος, καὶ αἰνῶν τὸν Θεόν.

9 Καὶ εἶδεν αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς
περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν
Θεόν·

10 Ἐπογίνωσκόν τε αὐτὸν ὅτι
οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην
καθήμενος ἐπὶ τῇ Ἰσραϊαίᾳ πύλῃ τοῦ
ἱεροῦ· καὶ ἐπλήσθησαν δάμβους καὶ
ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι
αὐτῷ.

11 Κρατοῦντος δὲ τοῦ λαθέντος
χωλοῦ τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην,
συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς
ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολο-
μώνιος, ἑκθαμβοί.

12 Ἰδὼν δὲ Πέτρος ἀπεκρίνατο
πρὸς τὸν λαόν· Ἄνδρες Ἰσραηλι-

utero matris suæ existens, ba-
julabatur : quem ponebant per
diem ad portam templi dictam
Speciosam, petere eleëmosy-
nam ab introeuntibus in tem-
plum.

3 Qui videns Petrum et Jo-
annem futuros introire in tem-
plum, rogabat eleëmosynam
accipere.

4 Intendens autem Petrus in
eum cum Joanne, dixit : Res-
pice in nos.

5 Ille autem attentebat eis,
expectans aliquid ab eis acci-
pere.

6 Dixit autem Petrus : Ar-
gentum et aurum non est mihi,
quod autem habeo, hoc tibi do :
in nomine Jesu Christi Naza-
ræi surge et ambula.

7 Et apprehendens ipsum
dextera manu allevavit : pro-
tinus autem confirmatæ sunt
ejus bases et plantæ.

8 Et exiliens stetit, et ambu-
labat : et intravit cum illis in
templum, ambulans et exiliens,
et laudans Deum.

9 Et vidit eum omnis popu-
lus ambulantem et laudantem
Deum.

10 Cognoscebantque illum
quod ipse erat ad eleëmosynam
sedens ad Speciosam portam
templi ; et impleti sunt stupo-
re et extasi super contingente
ei.

11 Tenente autem sanato
claudo Petrum et Joannem, cu-
currit ad eos omnis populus ad
porticum vocatum Solomonis,
stupentes.

12 Videns autem Petrus re-
spondit ad populum : Viri Isra-

και, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀσπνίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιτηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν;

13 Ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἐδόξασε τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς παραδώκατε, καὶ ἠρνήσασθε αὐτὸν κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν.

14 Ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ἤτῃσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν.

15 Τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκρίνατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν.

16 Καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ ὄδατε, ἐστερέωσα τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἡ πίστις ἢ δι' αὐτοῦ ἐδωκεν αὐτῷ τὴν δόξαν ἡλικίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν.

17 Καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἀγνοίαν ἐπράξατε, ὡσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν.

18 Ὁ δὲ Θεὸς ἂ προκατήγγειλε διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ, παθεῖν τὸν Χριστόν, ἐπληρωσέν οὕτω.

19 Μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε, εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας· ὅπως ἂν ἐλθῶσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου,

20 Καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν Ἰησοῦν Χριστόν.

21 Ὅν δεῖ οὐρανὸν μὲν δεῖξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὃν ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος πάντων ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος.

22 Μωσῆς μὲν γὰρ πρὸς τὰς πατέρας εἶπεν· Ὅτι “ προφήτην ὑμῖν

ēlitæ, quid miramini in hoc, aut nobis quid attenditis, quasi propria virtute aut pietate fecimus ambulare eum?

13 Deus Abraham et Isaac et Jacob, Deus Patrum nostrorum glorificavit puerum suum Jesum, quem vos tradidistis, et negastis eum ante faciem Pilati, judicante illo dimitti.

14 Vos autem sanctum et justum negastis, et petistis virum homicidam donari vobis:

15 At principem vitæ interfecistis, quem Deus suscitavit ex mortuis, cujus nos testes sumus.

16 Et in fide nominis ejus, hunc, quem videtis et nostis, confirmavit nomen ejus: et fides quæ per eum dedit illi integritatem hanc in conspectu omnium vestrum.

17 Et nunc, fratres, scio quia per ignorantiam fecistis, sicut et principes vestri.

18 At Deus quæ prænuntiavit per os omnium Prophetarum suorum, pati Christum, implevit sic.

19 Pœnitementi igitur, et convertimini ad deleri vestra peccata: Ut quum venerint tempora refrigerii à conspectu Domini,

20 Et miserit ante prædicationem vobis Jesum Christum,

21 Quem oportet cælum quidem suscipere usque in tempora restitutionis omnium quæ loquutus est Deus per os omnium sanctorum suorum Prophetarum à seculo.

22 Moses quidem enim ad patres dixit: Prophetam vobis

ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς.

23 Ἔσται δὲ, πᾶσα ψυχὴ, ἥτις ἂν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου, ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ."

24 Καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ προκαλήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας.

25 Ὑμεῖς ἐστε υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ· "καὶ ἐγὼ σπέρματι σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς."

26 Ὑμῶν πρῶτον ὁ Θεὸς ἀναστήσας τὸν παῖδα αὐτοῦ· Ἰησοῦν, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

Κεφ. δ'. 4.

1 Ἀλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ, καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι,

2 Διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαόν, καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν·

3 Καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας, καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη.

4 Πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον, ἐπίστευσαν· καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ χιλιάδες πέντε.

5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἀρχόντας καὶ

suscitabit Dominus Deus vester de fratribus vestris, tamquam me : ipsum audietis juxta omnia quæcunque loquutus fuerit ad vos.

23 Erit autem, omnis anima, quæ non audierit Prophetam illum, exterminabitur de plebe.

24 Et omnes autem Prophetæ à Samuel et deinceps, quotcumque loquuti sunt, et prænuntiaverunt dies istos.

25 Vos estis filii Prophetarum et testamenti quod disposuit Deus ad patres nostros, dicens ad Abraham : et in semine tuo benedicentur omnes familiæ terræ.

26 Vobis primum Deus suscitans puerum suum Jesum, misit eum benedicientem vobis, in averti unumquemque à nequitias vestris.

CAPUT IV.

1 LOQUENTIBUS autem illis ad populum, supervenerunt eis Sacerdotes et magistratus templi et Sadducæi,

2 Labore affecti propter docere eos populum, et annuntiare in Jesu resurrectionem mortuorum.

3 Et injecerunt eis manus, et posuerunt in custodiam in crastinum : erat enim vespera jam.

4 Multi autem audientium verbum, crediderunt : et factus est numerus virorum quasi milia quinque.

5 Factum est autem in crastinum, congregari eorum prin-

προσβυτέρους και γραμματεῖς εἰς Ἱερουσαλήμ,

6 Καὶ Ἄνναν τὸν ἀρχιερέα, καὶ Καϊάφαν, καὶ Ἰωάννην, καὶ Ἀλέξανδρον, καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ.

7 Καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μίσθῳ, ἐπυνθάνοντο· Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς ;

8 Τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου, εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ, καὶ προσβύτεροι τοῦ Ἰσραὴλ,

9 Εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὕτως ἐσώσεται·

10 Γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής.

11 Οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὃς ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδομόντων, ὃ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας·

12 Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· οὗτος γὰρ ὄνομά ἐστιν ἔσθρον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.

13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσι καὶ ἰδιῶται, θαύμαζον, ἀπογίνωσκόν τε αὐτούς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν·

14 Τὸν δὲ ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἐστώτα, τὸν εὐσεβησάντων, οὐδὲν εἶχον ἀντιπεῖν.

15 Κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλον πρὸς ἀλλήλους,

cipes et Seniores et Scribas in Hierusalem.

6 Et Annam principem Sacerdotum et Cajapham et Joannem et Alexandrum, et quotquot erant de genere Pontificali.

7 Et statuentes eos in medio, percunctati sunt : In qua virtute aut in quo nomine fecistis hoc vos ?

8 Tunc Petrus repletus Spiritu sancto dixit ad eos : Principes populi, et seniores Israël,

9 Si nos hodie dijudicamur in benefacto hominis infirmi, in quo iste servatus est :

10 Notum sit omnibus vobis et omni plebi Israël, quia in nomine Jesu Christi Nazareni, quem vos crucifixistis, quem Deus suscitavit ex mortuis, in hoc iste adstitit coram vobis sanus

11 Hic est lapis nibili habitus à vobis ædificantibus, factus in caput anguli :

12 Et non est in alio nomine salus : Neque enim nomen est aliud sub cælo datum in hominibus, in quo oporteat servari nos.

13 Videntes autem Petri libertatem et Joannis, et deprehendentes quod homines illiterati sunt et idiotæ, admirabantur, cognoscebantque eos quoniam cum Jesu fuerant.

14 At hominem videntes cum eis stantem illum curatum, nihil habebant contradicere.

15 Jussis autem ipsis extra concilium abire, conferebant ad invicem,

16 Λέγοντες· Τί ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; Ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονε δι' αὐτῶν, πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ φανερὸν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρῆσασθαι·

17 Ἄλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ κλειῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλῇ ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλοῦν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων.

18 Καὶ καλέσαντες αὐτούς, παρήγγειλαν αὐτοῖς τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ.

19 Ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες πρὸς αὐτούς, εἶπον· Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ, κριναίε.

20 Οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς, εἰ εἶδομεν καὶ ἠκούσαμεν, μὴ λαλοῦν.

21 Οἱ δὲ προσἀπειλησόμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ, πῶς κολάσονται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν· ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι·

22 Ἐστὼν γὰρ ἦν κλειόνων τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν ἐγενήθη τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτούς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπον.

24 Οἱ δὲ ἀκούσαντες, ἡμοθυμαδὸν ἤραν φωνὴν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ εἶπον· Δέσποτα, σὺ ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς,

25 Ὁ διὰ στόματος Δαβὶδ τοῦ παιδὸς σου εἶπών· “ Ἰναλί ἐφρέ-

16 Dicentes : Quid faciemus hominibus istis? quoniam quidem enim notum signum factum est per eos, omnibus habitantibus Hierusalem manifestum, et non possumus negare.

17 Sed ut ne super plus perserpat in populum, minaciter comminemur eis non ultra loqui in nomine hoc ulli homini.

18 Et vocantes eos, denuntiaverunt eis omnino non loqui neque docere in nomine Jesu.

19 At Petrus et Joannes respondententes ad eos dixerunt : Si justum est in conspectu Dei, vos audire potius quam Deum, judicate :

20 Non possumus enim nos, quæ vidimus et audivimus, non loqui.

21 Illi vero comminantes dimiserunt eos : nihil invenientes quomodo punirent eos propter populum : quia omnes glorificabant Deum super facto.

22 Annorum enim erat plurius quadraginta homo, in quo factum fuerat signum istud saninitatis.

23 Dimissi autem venerunt ad proprios : et annuntiaverunt quanta ad eos principes Sacerdotum et seniores dixissent.

24 Ii autem audientes unanimiter levaverunt vocem ad Deum, et dixerunt : Domine, tu Deus, qui fecisti cælum et terram et mare, et omnia quæ in eis :

25 Qui per os David pueri tui dicens, fuisti : ut quid frø-

αξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν
κενά ;

26 Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς
τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθη-
σαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ
κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ.”

27 Συνήχθησαν γὰρ ἐπ’ ἀλη-
θείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἄγιον
παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώ-
δης τε καὶ Πόντιος Πιλάτος, σὺν
ἔθνεσσι καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ,

28 Ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ
βουλή σου προώρσε γενέσθαι.

29 Καὶ τὰ νῦν, Κύριε, ἐπίθε-
σαι τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς
τοῖς δούλοις σου μετὰ παβήσιας
πίστεως λαλεῖν τὸν λόγον σου,

30 Ἐν τῷ τῆν χεῖρά σου ἐκτεί-
νῃσιν σε εἰς ἰασίν, καὶ σημεῖα, καὶ
τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος
τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ.

31 Καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἑσα-
λεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνημέ-
νοι· καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύ-
ματος ἁγίου, καὶ ἐλάλουν τὸν λό-
γον τοῦ Θεοῦ μετὰ παβήσιας.

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευ-
σάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ψυχὴ
μία· καὶ οὐδὲ εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων
αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ’ ἦν
αὐτοῖς ἅπαντα κοινά.

33 Καὶ μεγάλη δυνάμει ἀπε-
δίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι
τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ,
χαρὶς τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας
αὐτούς.

34 Οὐδὲ γὰρ ἐνδοξὸς τις ὑπῆρχεν
ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρί-
ων ἢ οἰκῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες
ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πικρασκομέ-
νων,

35 Καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας

muerunt gentes, et populum
meditati sunt inania ?

26 Adstiterunt reges terræ,
et principes coacti sunt in idem
adversus Dominum et adversus
Christum ejus.

27 Coacti sunt enim in veri-
tate in sanctum puerum tuum
Jesum, quem unxisti, Herodes-
que et Pontius Pilatus, cum
gentibus et populis Israël.

28 Facere quæcumque ma-
nus tua et consilium tuum præ-
finivit fieri.

29 Et nunc Domine respice
in minas eorum, et da servis
tuis cum fiducia omni loqui ver-
bum tuum.

30 In manum tuam exten-
dere in sanitatem, et signa et
prodigia fieri per nomen sancti
pueri tui Jesu.

31 Et precatis eis motus est
locus in quo erant congregati :
et repleti sunt omnes Spiritu
sancto, et loquebantur verbum
Dei cum fiducia.

32 At multitudinis credenti-
um erat cor et anima una : et
neque unus quicquam existen-
tium ei dicebat proprium esse,
sed erant illis omnia communia.

33 Et magna virtute red-
debant testimonium Apostoli
resurrectionis Domini Jesu
Christi, gratiaque magna erat
in omnes eos.

34 Neque enim egens quis-
quam erat in ipsis : Quotquot
enim possessores agrorum aut
domorum erant, vendentes af-
ferebant pretia venditorum,

35 Et ponebant ante pedes

τῶν ἀποστόλων· διεδίδολο δὲ ἐκάστῳ τῷ καθότι ἂν τις χρεΐαν εἶχεν.

36 Ἰωσῆς δὲ, ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ὑπὸ τῶν ἀποστόλων, ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον, υἱὸς παρακλησίως, Δευίτης, Κύπριος τῷ γένει,

37 Ἐπαρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρεΐμα, καὶ ἔθηκε παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

Κεφ. ε. 5.

1 Ἀνὴρ δὲ τις Ἀνανίας ὀνόματι, σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ἐπώλησε κτῆμα·

2 Καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίας καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ· καὶ ἐνέγκας μέρος τι, παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν.

3 Εἶπε δὲ Πέτρος· Ἀνανία, διατί ἐπλήρυσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου;

4 Οὐχὶ μένον, σοὶ ἔμμενε, καὶ κραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπέστης; Τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; Οὐκ ἐψεύσω ἀνδρώποισ, ἀλλὰ τῷ Θεῷ.

5 Ἀκούων δὲ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, πεσὼν ἐξέψυξε· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

6 Ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν.

7 Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρων τριῶν διαστήματα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονός, εἰσῆλθεν.

Apostolorum: Dividebatur autem singulis, prout quis opus habebat.

36 Joses autem cognominatus Barnabas ab Apostolis, quod est interpretatum, Filius consolationis, Levites Cyprius genere,

37 Existente ei agro, vendito attulit pecuniam, et posuit ante pedes Apostolorum.

CAPUT V.

1 VIR autem quidam Ananias nomine, cum Sapphira uxore sua vendidit possessionem:

2 Et intervertit de pretio, conscia etiam uxore sua: et afferens partem quandam, ad pedes Apostolorum posuit.

3 Dixit autem Petrus: Anania, propter quid implevit Satanias cor tuum, fallere te Spiritum sanctum, et intervertere de pretio prædii?

4 Nonne manens tibi manebat: et venundatum in tua potestate erat? Quid quod posuisti in corde tuo rem hanc? Non es mentitus hominibus, sed Deo.

5 Audiens autem Ananias verba hæc, cadens expiravit: Et factus est timor magnus super omnes audientes hæc.

6 Surgentes autem juvenes composuerunt eum, et efferentes sepelierunt.

7 Factum est autem quasi horarum trium spatium, et uxor ipsius, nesciens factum, intravit.

8 Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῇ ὁ Πέτρος·
Εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον
ἀπέδοσθε; Ἡ δὲ εἶπε· Ναί, το-
σούτου.

9 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτήν·
Τί ὅτι συνεφανήθη ὑμῖν περιάσαι τὸ
πνεῦμα Κυρίου; Ἴδού, οἱ πόδες
τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου, ἐπὶ
τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξήισουσὶ σε.

10 Ἐπεσε δὲ παραχρῆμα παρὰ
τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυξεν·
εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον
αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξονέγκαντες
ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

11 Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ'
ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάν-
τας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποσ-
τόλων ἐγένετο σημεῖα καὶ τέρατα
ἐν τῷ λαῷ πολλά· καὶ ἦσαν ὁμο-
θυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ Σολο-
μώνος.

13 Τῶν δὲ λοιπῶν οὐδοῖς ἐτόλ-
μα κολλᾶσθαι αὐτοῖς· ἀλλ' ἔμ-
γάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός.

14 Μᾶλλον δὲ προσετίθεντο
πιστεύοντες τῷ Κυρίῳ, πλήθη ἀν-
δρῶν τε καὶ γυναικῶν·

15 Ὡστε κατὰ τὰς πλατείας
ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τιθέναι
ἐπὶ κλινῶν καὶ κραββάτων, ἵνα ἐρ-
χομένου Πέτρου κἄν ἡ σκιά ἐπισ-
κιάσῃ τινὶ αὐτῶν.

16 Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος
τῶν ἐπιζῆ πόλεων εἰς Ἱερουσαλήμ,
φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους
ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων· οἵτινες
ἔθεραπέοντο ἅπαντες.

17 Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ
πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ ἑσὰ αἵρεσις
τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν
ζήλου·

18 Καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας

8 Respondit autem ei Pe-
trus : Dic mihi, si tanti agrum
vendidistis ? Illa autem dixit :
Etiam tanti.

9 At Petrus ait ad eam, Quid
quod convenit vobis tentare
Spiritus Domini ? Ecce pedes
eorum qui sepelierunt virum
tuum ad ostium, et efferent te.

10 Cecidit autem confestim
ante pedes ejus, et expiravit :
Intrantes autem juvenes inve-
nerunt illam mortuam, et effe-
rentes sepelierunt ad virum
suum.

11 Et factus est timor mag-
nus in universa ecclesia, et in
omnes audientes hæc.

12 Per autem manus Apos-
tolorum fiebant signa et prodig-
ia in plebe multa. Et erant
unanimiter omnes in porticu
Solomonis.

13 At cæterorum nemo au-
debat conjungi illis : sed mag-
nificabat eos populus.

14 Magis autem apponeban-
tur credentes Domino, multitud-
ines virorumque ac mulierum.

15 Ut et secundum plateas
efferrent infirmos, et ponerent
in lectulis ac grabbatis, ut ve-
nientis Petri vel umbra obum-
braret quemquam illorum.

16 Conveniebat autem et
multitudo eorum quæ circa ci-
vitatum in Hierusalem, afferen-
tes ægros et vexatos à spiriti-
bus immundis : qui curabantur
omnes.

17 Exurgens autem princeps
Sacerdotum et omnes qui cum
illo, existens hæresis Sadducæ-
orum, repleti sunt zelo :

18 Et injecerunt manus suas

αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ.

19 Ἄγγελος δὲ Κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς· ἐξαγαγὼν τε αὐτοὺς εἶπε·

20 Πορεύεσθε, καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης.

21 Ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκον. Παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνακάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερούσιαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ· καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἀχθῆναι αὐτούς.

22 Οἱ δὲ ὑπηρέται παραγενόμενοι οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν,

23 Λέγοντες· Ὅτι τὸ μὲν δεσμωτήριον εὗρομεν κλεισμένον ἐν πύσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύλακας ἐστῶτας πρὸ τῶν θυρῶν· ἀνοιξαντες δὲ, εἶσω εὐθένα εὗρομεν.

24 Ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους, εἰς ἱερὸς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηκέριον περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο.

25 Παραγενόμενος δὲ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, λέγων· Ὅτι ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες εὗρεσθε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν.

26 Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις, ἤγαγεν αὐτοὺς, οὐ μετὰ βίας· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαὸν ἵνα μὴ λιθασθῶσιν.

27 Ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἕστησαν ἐν τῷ συνέδριῳ· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς,

28 Λέγων· Οὐ παραγγελία

in Apostolis, et posuerunt eos in custodia publica.

19 Angelus autem Domini per noctem aperuit januas custodiæ, educensque eos, dixit :

20 Ite, et stantes loquimini in templo plebi omnia verba vitæ hujus.

21 Audientes autem intraverunt sub diluculum in templum, et docebant. Adveniens autem princeps Sacerdotum et qui cum eo, convocaverunt concilium et omnem senatum filiorum Israël : Et miserunt ad carcerem, adduci eos.

22 At ministri accedentes non invenerunt eos in custodia, reversi autem nuntiaverunt,

23 Dicentes : Quod quidem carcerem invenimus clausum in omni securitate, et custodes stantes foras ante januas, spe- rientes autem intus neminem invenimus.

24 Ut autem audierunt sermones hos, et Pontifex et præfectus templi et principes Sacerdotum, ambigebant de illis, quidnam fieret hoc.

25 Adveniens autem quidam nuntiavit eis, dicens : ecce, viri quos posuistis in custodia, sunt in templo stantes et docentes populum.

26 Tunc abiens præfectus cum ministris, adduxit illos, non cum vi, timebant enim populum ut ne lapidarentur.

27 Adducentes autem illos statuerunt in concilio : Et interrogavit eos princeps Sacerdotum,

28 Dicens : Nonne denun-

παρηγγειλαμεν υμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ; Καὶ ἰδοὺ, πεπληρωκάτε τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆς διδασχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι, εἶπον· Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις.

30 Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχιστρίσατε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου.

31 Τοῦτον ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτήρα ὑψώσε τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἄψεν ἁμαρτιῶν.

32 Καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς παιδαρχοῦσιν αὐτῷ.

33 Οἱ δὲ ἀκούσαντες διεσπρίοντο, καὶ βουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς.

34 Ἀναστὰς δὲ τις ἐν τῷ συνεγρεῖω φαρισαῖος, ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος, τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἕξω βραχὺ τι τοὺς πρῶστόλους ποιῆσαι·

35 Εἶπε τε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες Ἰσραηλιταί, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν.

36 Πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θεοδῶς, λέγων εἶναι τινα ἑαυτὸν μέγαν, ὃ προσεκλήθη ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὡσεὶ τέτρακσιών· ὃς ἀνῆρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπειθοντο αὐτῷ, διελύθησαν, καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν·

37 Μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος, ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ἀπέστησε λαὸν

tiatione denuntiavimus vobis non docere in nomine isto? et ecce replestis Hierusalem doctrina vestra, et vultis superinducere super nos sanguinem hominis istius.

29 Respondens autem Petrus et Apostoli, dixerunt Obedire oportet Deo magis, quam hominibus.

30 Deus Patrum nostrorum suscitavit Jesum, quem vos interemistis suspendentes in ligno.

31 Hunc Deus principem et salvatorem exaltavit dextera sua, dare poenitentiam Israël, et remissionem peccatorum.

32 Et nos sumus ejus testes verborum horum, et Spiritus vero sanctus, quem dedit Deus obedientibus sibi.

33 Ihi autem audientes furebant, et consulebant tollere illos.

34 Surgens autem quidam in concilio Pharisæus, nomine Gamaliel, legisdoctor, nonoratus omni populo, jussit ioras breve quid apostolos fieri:

35 Dixitque ad illos: Viri Israelitæ, attendite vobis ipsis super hominibus istis, quid estis futuri agere.

36 Ante enim hos dies extitit Theudas, dicens esse aliquem seipsum: cui adhæsit numerus virorum circiter quadringentorum: qui sublatus est, et omnes quicumque assensi sunt ei, dissoluti sunt, et facti sunt ad nihilum.

37 Post hunc extitit Judas Galilæus, in diebus descriptionis, et avertit populum multum

ικανὸν ἐπίσω αὐτοῦ· καχεῖνος ἀπώ-
λετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπισθόντο αὐ-
τῷ, δισχορπίσθησαν.

38 Καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόσ-
τητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων,
καὶ βάσατε αὐτούς· ὅτι εἴαν ἢ ἐξ
ἀνθρώπων ἢ βουλή αἴτη ἢ τὸ ἔργον
τούτο, καταλυθήσεται·

39 Εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἔστιν, οὐ δύ-
νασθε καταλύσαι αὐτὸ, μήποτε καὶ
θεομάχοι εὐρεθῆτε.

40 Ἐπισέθησαν δὲ αὐτῷ· καὶ
προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους,
δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν
ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέ-
λυσαι αὐτούς.

41 Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαί-
ροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου,
ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ κατηξ-
ιώθησαν ἀτιμασθῆναι·

42 Παῖσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ,
καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσ-
κοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι Ἰησοῦν
τὸν Χριστόν.

Κεφ. ε'. 6.

1 **Ε**Ν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις
ἐληθυνόντων τῶν μαθητῶν,
ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνισ-
τῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρε-
θεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθη-
μερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν.

2 Προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα
τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπον·
Οὐκ ἀρεστὸν ἔστιν ἡμᾶς καταλεί-
ψαστας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διακο-
νεῖν τραπέζαις.

3 Ἐπισκέψασθε οὖν, ἀδελφοί,
ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους
ἑπτὰ, πλήρεις πνεύματος ἁγίου καὶ
σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς
χρείας ταύτης.

4 Ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ
τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτε-
ρήσομεν.

post se : et ipse periit, et omnes
quotquot assensi sunt ei, dis-
persi sunt.

38 Et nunc dico vobis, ab-
sistite ab hominibus istis, et fi-
nite illos : quoniam si sit ex
hominibus consilium hoc aut
opus hoc, dissolvetur.

39 Si vero ex Deo est, non
potestis dissolvere id : ne forte
et Deo pugnantes inveniamini.

40 Consenserunt autem illi :
Et convocantes Apostolos, cæ-
dentes denuntiaverunt non lo-
qui in nomine Jesu : et dimi-
serunt eos.

41 Illi quidem igitur ibant
gaudentes à conspectu concilii,
quoniam digni habiti sunt pro
nomine ejus contumelia affici.

42 Totumque diem in tem-
plo et circa domum non cessa-
bant docentes et euangelizantes
Jesum Christum.

CAPUT VI.

1 **I**N autem diebus illis mul-
tiplicantibus discipulis
factum est murmur Græcorum
adversus Hellenistas, quod des-
picerentur in ministerio quo-
tidiano viduæ eorum.

2 Advocantes autem duode-
cim multitudinem discipulo-
rum, dixerunt : Non placitum
est nos derelinquentes sermo-
nem Dei, ministrare mensis.

3 Considerate ergo, fratres,
viros ex vobis testimonio pro-
batos septem, plenos Spiritu
sancto et sapientia, quos con-
stituamus super usu hoc.

4 Nos vero orationi et mini-
sterio verbi perdurabimus.

5 Καὶ ἤρσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους· καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον, καὶ Νικάνορα, καὶ Τιμόνα, καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχείᾳ.

6 Οὓς ἐστῆσαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

7 Καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἤρξανε, καὶ ἐπληθύνθη ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα· πολλὸς τε ὄχλος τῶν ἰσραῆλιν ὑπήκουον ἢ πιστεῖ.

8 Στέφανος δὲ πλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.

9 Ἀνέστησαν δὲ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων, καὶ Κυρηναίων, καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας, συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ·

10 Καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει.

11 Τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας· Ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωσῆν καὶ τὸν Θεόν.

12 Συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς· καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτόν, καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον,

13 Ἐστῆσάν τε μάρτυρας Ἰουδαῖς, λέγοντας· Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ καίεται ῥήματα βλάσφημα λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου τοῦτου καὶ τοῦ νόμου·

14 Ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον.

5 Et placuit sermo coram omni multitudine : Et elegerunt Stephanum, virum plenum fide et Spiritu sancto, et Philippum, et Prochorum, et Nicanorem, et Timonem, et Parmenam, et Nicolaum advenam Antiochenum.

6 Quos statuerunt coram Apostolis : et precati imposuerunt eis manus.

7 Et verbum Dei crescebat, et multiplicabatur numerus discipulorum in Hierusalem valde : multaque turba Sacerdotum obediabant fidei.

8 Stephanus autem plenus fide et fortitudine faciebat prodigia et signa magna in populo.

9 Surrexerunt autem quidam de synagoga dicta Libertinorum, et Cyrenensium, et Alexandrinorum, et eorum qui à Cilicia et Asia, disquirentes Stephano.

10 Et non poterant resistere sapientiæ et spiritui quo loquebatur.

11 Tunc summiserunt viros dicentes : audivimus eum dicentem verba blasphema in Mosem et Deum.

12 Commoveruntque plebem et seniores et Scribas : et instantes corripuerunt eum, et adduxerunt in concilium.

13 Statueruntque testes falsos, dicentes : Homo iste non cessat verba blasphema loquens adversus locum sanctum hunc et Legem.

14 Audivimus enim eum dicentem, quoniam Jesus Nazarenus hic dissolvit locum istum

και ἀλλάξει τὰ ἴδη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς.

15 Καὶ ἀσπείςαντες εἰς αὐτὸν ἄπαντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ἐπρόσωπον ἀγγέλου.

Κεφ. ζ'. 7.

1 **Εἶπε** δὲ ὁ ἀρχιερεὺς· Εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει;

2 Ὁ δὲ ἴφη· Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε· Ὁ Θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβρααμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν Χαρρᾶν,

3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν· Ἐξέλθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς γῆν ἣν ἂν σοὶ δείξω.

4 Τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων, κατοικήσεν ἐν Χαρρᾶν. Κακείθεν, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, μετώκησεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε,

5 Καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδός· καὶ ἐπηγγείλατο αὐτῷ δοῦναι εἰς κατάσχесιν αὐτῆν, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτὸν, οὐκ ὄντες αὐτῷ τέκνου.

6 Ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ Θεός· Ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ κείροικον ἐν γῇ ἀλλοθρία, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἕτη ἑξακόσια.

7 Καὶ τὸ ἔθνος, ᾧ ἐὰν δουλεύωσι, κρινῶ ἐγὼ, εἶπεν ὁ Θεός· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται, καὶ λατρεύσουσι μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.

8 Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ, καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῷ

et mutabit mores quos tradidit nobis Moyses.

15 Et attendentes in eum omnes sedentes in concilio, viderunt faciem ejus tanquam faciem angeli.

CAPUT VII.

1 **DIXIT** autem princeps Sacerdotum: Si hæc ita habent?

2 Is vero ait: Viri fratres et patres, audite: Deus gloriæ apparuit patri nostro Abraham existenti in Mesopotamia, prius quam habitare eum in Charran:

3 Et dixit ad illum: Exi de terra tua et de cognatione tua: et veni in terram quam tibi monstravero.

4 Tunc exiens de terra Chaldaeorum, habitavit in Charran Et inde, post mori patrem ejus, transtulit illum in terram istam, in quam vos nunc habitatis.

5 Et non dedit illi hæreditatem in ea, nec passum pedis: et repromisit dare illi in possessionem eam, et semini ejus post ipsum, non existente ei nato.

6 Loquutus est autem sic Deus: Quia erit semen ejus accola in terra aliena, et servituti subjicient id, et male tractabunt annos quadringentos.

7 Et gentem, cui servierint, judicabo ego, dixit Deus: et post hæc exhibunt, et servient mihi in loco isto.

8 Et dedit illi pactum circumcisionis: et sic genuit Isaac et circumcidit eum die oc-

ἡμέραι τῆ ἡγδείῃ· καὶ ὁ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ ὁ Ἰακώβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας.

9 Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες, τὸν Ἰωσήφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ,

10 Καὶ ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραῶ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ὅλην τὴν οἰκὴν αὐτοῦ.

11 Ἦλθε δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν γῆν Αἰγύπτου καὶ Χαναάν, καὶ θλίψις μεγάλη· καὶ οὐχ εὗρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν.

12 Ἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὄντα σίτα ἐν Αἰγύπτῳ, ἐξαπέστειλε τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον.

13 Καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ, ἀνεγνωρίσθη Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραῶ τὸ γένος τοῦ Ἰωσήφ.

14 Ἀποστείλας δὲ Ἰωσήφ μετεκαλέσατο τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἰακώβ, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν αὐτοῦ ἐν ψυχαῖς ἑβδομηκονταεπτέ.

15 Κατέβη δὲ Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν.

16 Καὶ μετετέθησαν εἰς Συχέμ, καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι, ὃ ὠνόμαστο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὸρ τοῦ Συχέμ.

17 Καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὤμοσεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, ἤρξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ·

18 Ἄχρις οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ·

tavo : et Isaac, Jacob : et Jacob duodecim patriarchas.

9 Et Patriarchæ æmulantes, Joseph vendiderunt in Ægyptum : et erat Deus cum eo :

10 Et eripuit eum ex omnibus tribulationibus ejus, et dedit ei gratiam et sapientiam in conspectu Pharaonis regis Ægypti, et constituit eum præpositum super Ægyptum, et omnem domum suam.

11 Venit autem fames in universam terram Ægypti et Chanaan, et tribulatio magna : et non inveniebant cibos patres nostri.

12 Audiens autem Jacob existentia frumenta in Ægypto, misit patres nostros primum.

13 Et in secundo cognitus est Joseph fratribus suis, et manifestum factum est Pharaoni genus Joseph.

14 Mittens autem Joseph accersivit patrem suum Jacob, et omnem cognationem suam in septuaginta quinque animabus

15 Descendit autem Jacob in Ægyptum, et defunctus est ipse et patres nostri.

16 Et translati sunt in Sichem, et positi sunt in sepulchro, quod emit Abraham pretio argenti à filiis Emmor Sichem.

17 Quum autem appropinquaret tempus promissionis, quam juraverat Deus Abraham, crevit populus et multiplicatus est in Ægypto,

18 Quoadusque surrexit rex alius, qui non sciebat Joseph.

19 Οὗτος κατασφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς πατέρας ἡμῶν, τοῦ ποιῆν ἐκθετα τὰ βρέφη αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι.

20 Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγενήθη Μωσῆς, καὶ ἦν ἀστέιος τῷ Θεῷ· ὃς ἀνεγράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς.

21 Ἐκτεθέντα δὲ αὐτὸν, ἀνείλετο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραῶν, καὶ ἐτρέφετο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν.

22 Καὶ ἐπαιδεύθη Μωσῆς πάση σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγῳ καὶ ἐν ἔργοις.

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρακονταετῆς χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ.

24 Καὶ ἰδὼν εἴνα ἀδικούμενον, ἠμίνατο, καὶ ἐποίησεν ἐπίκλισιν τῷ κατακονουμένῳ, πατάξας τὸν Αἰγύπτιον·

25 Ἐνόμιζε δὲ συνίναι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν.

26 Τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ συνήλασαν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπών· Ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε ὑμεῖς· ἵνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλους;

27 Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον, ἀπόσωτο αὐτὸν, εἰπών· Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς;

28 Μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνείλας χθὲς τὸν Αἰγύπτιον;

29 Ἐφυγε δὲ Μωσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πύροικος

19 Hic circumveniens genus nostrum, male affecit patres nostros, ad faciendum expositos infantes suos, ad non sobolescere.

20 In quo tempore natus est Moses, et fuit venustus Deo, qui nutritus est menses tres in domo patris sui.

21 Expositum autem illum, sustulit eum filia Pharaonis, et nutritivum eum sibi ipsi in filium.

22 Et eruditus est Moses omni sapientia Ægyptiorum: erat autem potens in dictis et factis.

23 Quum autem impleretur ei quadraginta annorum tempus, ascendit in cor ejus invisere fratres suos filios Israël.

24 Et videns quendam injuria affectum, ultus est: et fecit ultionem oppresso, percutiens Ægyptium.

25 Existimabat autem intelligere fratres suos, quoniam Deus per manum ipsius daret illis salutem: ii autem non intellexerunt.

26 At sequenti die visus est eis pugnantibus, et compulit eos in pacem, dicens: Viri, fratres estis vos: ut quid injuria afficitis alii alios?

27 At injuria afficiens proximum, repulit eum, dicens: Quis te constituit principem et judicem super nos?

28 Num interficere me tu vis, quemadmodum interfecisti heri Ægyptium?

29 Fugit autem Moses in verbo isto. et factus est advena

ἐν γῆ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱούς δύο.

30 Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα, ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος Κυρίου ἐν φλογὶ πυρὸς βίου.

31 Ὁ δὲ Μωσῆς ἰδὼν, ἐθαύμασε τὸ ὄραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ Κυρίου πρὸς αὐτόν·

32 Ἐγὼ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ. Ἐντρομος δὲ γενόμενος Μωσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι.

33 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος· Ἄλυσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐν ᾧ ἕστηκας, γῆ ἁγία ἐστίν.

34 Ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελεῖσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο, ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον·

35 Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν ὃν ἤρνήσαντο, εἰπόντες· Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ Θεὸς ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βίῳ.

36 Οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς, ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῆ Αἰγύπτου, καὶ ἐν ἐρυθρῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἕτη τεσσαράκοντα.

37 Οὗτός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἰπὼν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· Ἐπιφάνησιν ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε·

38 Οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ, μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὅς ἐδέξατο λόγια ζῶντα, δοῦναι ἡμῖν·

in terra Madian, ubi generavit filios duos.

30 Et expletis annis quadraginta, apparuit illi in deserto montis Sina angelus Domini in flamma ignis rubi.

31 At Moses videns, admiratus est visum: Accedente autem illo considerare, facta est vox Domini ad eum:

32 Ego Deus patrum tuorum, Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob. Tremens autem factus Moses non audebat considerare.

33 Dixit autem illi Dominus: Solve calceamentum pedum tuorum: enim locus in quo stas, terra sancta est.

34 Videns vidi afflictionem populi mei qui in Aegypto, et gemitum eorum audivi, et descendendi eruere eos: Et nunc veni, mittam te in Aegyptum.

35 Hunc Moysen quem negaverunt, dicentes: Quis te constituit principem et judicem? hunc Deus principem et redemptorem misit in manu angeli visi illi in rubo.

36 Hic eduxit illos, faciens prodigia et signa in terra Aegypti, et in rubro mari, et in deserto annos quadraginta.

37 Hic est Moyses dicens filiis Israel: Prophetam vobis resuscitabit Dominus Deus vester de fratribus vestris tanquam me: eum audite

38 Hic est ille factus in ecclesia in solitudine, cum angelo loquente ei in monte Sina, et patribus nostris, qui accepit verba viventia, dare nobis.

39 Ὡς οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ' ἀπέωσαντο, καὶ ἐστράφησαν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον,

40 Εἰπόντες τῷ Ἀαρὼν· “Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωσὴς οὗτος ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν εἰ γέγονεν αὐτῷ.”

41 Καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν.

42 Ἔστρεψεν δὲ ὁ Θεὸς καὶ παρεδῶκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βιβλίῳ τῶν προφητῶν· “Μὴ σφάγια καὶ θυσίαι προσηγάχαί μοι ἕτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραὴλ ;

43 Καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολοχ, καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν Ῥεμφάν, τοὺς εἰκόντας οὓς ἐποίησατε προσκυνεῖν αὐτοῖς· καὶ μετοικεῖτε ὑμεῖς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος.”

44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν ἐν τοῖς πατέρας ὑμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διελάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωσῇ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν εἶπον ὃν ἐωράκει,

45 Ἦν καὶ εἰσήγαγον διαδοξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατὰσχέσει τῶν ἰδῶν, ὃν ἔβλεπον ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ὡς τῶν ἡμερῶν Δαβὶδ·

46 Ὃς εὗρε χάριν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἠτήσατο εὐρεῖν σκηνώμα τῷ Θεῷ Ἰακώβ.

47 Σολομῶν δὲ ἐπεδόμησεν αὐτῷ οἶκον.

48 Ἀλλ' οὐχ ὁ ὑψίστος ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει·

39 Cui noluerunt auscultantes fieri patres nostri, sed repulerunt, et versi sunt cordibus suis in Ægyptum,

40 Dicentes ad Aaron : Fac nobis deos qui præcedent nos : Nam Moses hic qui eduxit nos de terra Ægypti, nescimus quid factum sit ei.

41 Et vitulum fecerunt in diebus illis, et obtulerunt hostiam simulachro, et oblectati sunt in operibus manuum suarum.

42 Convertit autem Deus, et tradidit eos servire militiæ cæli, sicut scriptum est in libro Prophetarum : Num victimas et sacrificia obtulistis mihi annos quadraginta in deserto, domus Israël ?

43 Et suscepistis tabernaculum Moloch, et sydus Dei vestri Remphan, figuras quas fecistis adorare eas : Et transferam vos trans Babylonem.

44 Tabernaculum testimonii erat in patribus nostris in deserto, sicut disposuit loquens Mosi, facere illud secundum exemplar quod viderat.

45 Quod et induxerunt suscipientes patres nostri cum Jesu in possessionem Gentium, quas expulit Deus à facie patrum nostrorum, usque dies David :

46 Qui invenit gratiam ante Deum, et petiit invenire tabernaculum Deo Jacob.

47 Solomon autem ædificavit illi domum.

48 Sed non excelsus in manufactis templis habitat, sicut propheta dicit :

49 "Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον εἶπεν οἰκοδομησά με; Ἀγγελοι Κυρίου· ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου;

50 Οὐχὶ ἡ χεὶρ μου ἐποίησε ταῦτα πάντα;"

51 Σκληροτράχηλοι, καὶ ἀπειρηγμένοι τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσίν, ἡμῖς ἀσὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀνταπίσσετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ἡμεῖς.

52 Τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; Καὶ ἀπέκτεναν τοὺς προκαταγγελλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ἡμῖς προδοταὶ καὶ φονεῖς γεγενήσθε.

53 Οἷσιντες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαλαγὰς ἀγγελῶν, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.

54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα, διεσπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν.

55 Ὑπάρχων δὲ ἑλήρης πνεύματος ἁγίου, ἀσπίσας εἰς τὸν οὐρανόν, εἶδε δόξαν Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ,

56 Καὶ εἶπεν· Ἴδού, θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς διεμυγμένους, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ Θεοῦ.

57 Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ ὤρμησαν ἡμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν·

58 Καὶ ἐβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως, ἐλιθοβόλουν· καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου,

59 Καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ὀπικαλούμενον καὶ λέγοντα· Κύριε Ἰησοῦ, δεῦξαι τὸ πνεῦμά μου.

49 Cælum mihi thronus, at terra scabellum pedum meorum. Qualem domum ædificabitis mihi, dicit Dominus? aut quis locus requietionis meæ?

50 Nonne manus mea fecit hæc omnia?

51 Duri cervice, et incircumcisi corde et auribus, vos semper Spiritui sancto resistitis, sicut patres vestri et vos.

52 Quem Prophetarum non sunt persecuti patres vestri? Et occiderunt prænuntiantes de adventu justī, cujus nunc vos proditores et homicidæ fuistis:

53 Qui accepistis Legem in dispositiones angelorum, et non custodistis.

54 Audientes autem hæc, dissecabantur cordibus suis, et stridebant dentes in eum.

55 Existens autem plenus spiritu sancto, intendens in cælum, vidit gloriam Dei, et Jesum stantem ex dextris Dei.

56 Et ait: Ecce video cælos apertos, et filium hominis ex dextris stantem Dei.

57 Clamantes autem voce magna, continuerunt aures suas, et irruerunt unanimiter in eum.

58 Et ejicientes extra civitatem, lapidabant: et testes deposuerunt vestimenta sua secus pedes adolescentis vocati Sauli.

59 Et lapidabant Stephanum, invocantem et dicentem: Domine Jesu, suscipe spiritum meum.

60 Θεις δὲ τὰ γόνατα, ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ· Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην· Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐκοιμήθη.

Κεφ. η'. 8.

1 Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες γὰρ δισπαρήσαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας, πλὴν τῶν ἀποστόλων.

2 Συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ ἐποίησαντο κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ.

3 Σαῦλος δὲ ἔλυμαινετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορεύομενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας, παρεδίδου εἰς φυλακὴν.

4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διήλθον, εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον.

5 Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν.

6 Προσέχον τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοῦ καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.

7 Πολλῶν γάρ τῶν ἔχοντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βεβῶντα μεγάλῃ φωνῇ, ἐξήρχετο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἰθερῶσιθησαν.

8 Καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

9 Ἄνθρωπος δὲ τις ὀνόματι Σίμων προὔπηρχεν ἐν τῇ πόλει μαγείων καὶ ἐξιστῶν τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων εἶναι τινα ἑαυτὸν μέγαν,

10 Ὡς προσερχον πάντες ἀπὸ

60 Positis autem genibus, clamavit voce magna: Domine, ne statuas illis peccatum hoc. Et hoc dicto, obdormivit.

CAPUT VIII.

1 SAULUS autem erat consentiens neci ejus. Facta est autem in illa die persecutio magna in ecclesiam in Hierosolymis: omnesque dispersi sunt per regiones Judææ et Samarizæ, præter Apostolos

2 Extulerunt autem Stephanum viri religiosi, et fecerunt planctum magnum super eo.

3 Saulus vero devastabat ecclesiam, per domos intrans, trahensque viros ac mulieres, tradebat in custodiam.

4 Illi quidem igitur dispersi pertransibant euangelizantes verbum.

5 Philippus autem descendens in civitatem Samarizæ, prædicabat illis Christum.

6 Intendebant autem turbæ dictis à Philippo unanimiter, in audire eos et videre signa quæ faciebat.

7 Multorum enim habentium spiritus immundos, clamantes voce magna, exhibant: Multi autem paralytici et claudi curati sunt.

8 Et factum est gaudium magnum in civitate illa.

9 Vir autem quidam nomine Simon, ante fuerat in civitate magicam exercens, et attonitam reddens gentem Samarizæ, dicens esse aliquem seipsum magnum.

10 Cui auscultabant omnes à

μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡ μεγάλη.

11 Προσεῖχον δὲ αὐτῶν διὰ τὸ ἰκανῶ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι αὐτούς.

12 Ὅτε δὲ ἐπίστειψαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες.

13 Ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτοὺς ἐπίστειψε, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινόμενας, ἐξίστατο.

14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτούς τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην,

15 Οἵτινες καταβάντες προσήύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως λάβωσι πνεῦμα ἅγιον.

16 Οὐκῶ γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιτετακώς, μόνον δὲ βαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

17 Τότε ἐπέθιβον τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον.

18 Θεασάμενος δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρέματα,

19 Λέγων· Δότε καὶ μοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ὡς ἂν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον.

20 Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἶη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ ἠνόμισας διὰ χρημάτων καῖσθαι.

inimimo usque ad maximum, dicentes : Hic est virtus Dei magna.

11 Attendebant autem ei, propter multo tempore magicis dementasse eos.

12 Quum vero credidissent Philippo euangelizanti quæ de regno Dei, et nomine Jesu Christi, baptizabantur. virique ac mulieres.

13 At Simon et ipse credit, et baptizatus erat perdurans Philippo : Vidensque signa et virtutes magnas factas, obstupefiebat.

14 Audientes autem qui in Hierosolymis Apostoli, quia recepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum et Joannem :

15 Qui descendentes oraverunt pro ipsis, ut acciperent Spiritum sanctum.

16 Nondum enim erat in quenquam illorum illapsus : tantum autem baptizati erant in nomen Domini Jesu.

17 Tunc imponebant manus super illos, et accipiebant Spiritum sanctum.

18 Conspiciens autem Simon quia per impositionem manuum Apostolorum daretur Spiritus sanctus, obtulit eis pecunias,

19 Dicens Date et mihi potestatem hanc, ut cuicumque imposuero manus, accipiat Spiritum sanctum.

20 Petrus autem dixit ad eum : Argentum tuum cum te sit in perditionem : quoniam donum Dei existimasti per pecunias acquiri.

21 Οὐκ ἔστι σοι μερίς οὐδὲ κληροσ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεία ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

22 Μεταάνηθον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταῦτης, καὶ δεήθητι τοῦ Θεοῦ, εἰ ἄρα ἀφεθήσεται σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου·

23 Εἰς γὰρ χαλὴν περείας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ἔρω σε ὄντα.

24 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπε, Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Κύριον, ὥπως μηδὲν ἐπέδωξή μοι ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.

25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυρούμενοι, καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, πολλὰς τε κώμους τῶν Σαμαρειτῶν σύγγελίσαντο.

26 Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησε πρὸς Φίλιππον λέγων· Ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν, ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἔστιν ἔρημος.

27 Καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος, δυναστείας Κανδάκης τῆς βασιλείας Αἰθιοπῶν, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γᾶς αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ·

28 Ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ παθήμενος ἐπὶ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ, ἀνεγίνωκε τὸν προφήτην Ἠσαΐαν.

29 Εἶπε δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· Πρόσελθε, καὶ κολλήθητι τῷ ἄρματι τούτῳ.

30 Προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος τὸν προφήτην Ἠσαΐαν, καὶ εἶπεν· Ἄρα γε γνώσκεις τὰ ἀναγινώσκεις;

31 Ὁ δὲ εἶπε· Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, εἰ μὴ εἰς ὁδηγήσῃ με;

21 Non est tibi pars neque sors in sermone isto : nam cor tuum non est rectum coram Deo.

22 Pœnitere igitur ab nequitia tua hac, et roga Deum, si forte remittetur tibi cogitatio cordis tui.

23 In enim felle amaritudinis, et obligatione iniquitatis video te existentem.

24 Respondens autem Simon dixit : Precamini vos pro me ad Dominum, ut nihil veniat super me horum quæ dixistis.

25 Illi quidem itaque testificati et loquuti verbum Domini, redierunt in Hierusalem, multosque vicos Samaritanorum euangelizarunt.

26 Angelus autem Domini loquutus est ad Philippum, dicens : Surge, et vade contra meridiem ad viam descendentem ab Hierusalem in Gazam hæc est deserta.

27 Et surgens abiit : Et ecce vir Æthiops Eunuchus, potens Candaces reginæ Æthiopum qui erat super ompem gazam ejus, qui venerat adoraturus in Hierusalem :

28 Eratque revertens, et sedens super currum suum, et legebat Prophetam Esaiam.

29 Dixit autem Spiritus Philippo : Accede, et agglutinare curri huic.

30 Præcurrens autem Philippus audivit eum legentem prophetam Esaiam, et dixit : Num intelligis quæ legis ?

31 Is autem ait . Quomodo enim possem, si non aliquis dux

Παρακάλεσέ τε τὸν Φίλιππον ἀνα-
 ζάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ.

32 Ἡ δὲ περισχὴ τῆς γραφῆς
 ἦν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὐτῇ· “Ὡς πρό-
 βατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς
 ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν
 ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στό-
 μα αὐτοῦ.

33 Ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ
 κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν δὲ γενεὰν
 αὐτοῦ εἰς διηγῆσεται; “Ὅτι αἰετῶν
 ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.”

34 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ
 Φίλιππῳ, εἶπε· Δέομαί σου, περι-
 τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο;
 Περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ ἑτέρου τίνος;

35 Ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ
 στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀρχάμενος ἀπὸ
 τῆς γραφῆς ταύτης, ἐηγγελίσασατο
 αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν.

36 Ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν
 ὁδὸν, ἤλθον ἐπὶ τι ὕδωρ· καὶ φησιν
 ὁ εὐνοῦχος· Ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει
 με βαπτισθῆναι;

37 Εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος· Εἰ
 πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἐξ-
 ἔστιν· Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· Πισ-
 τεύω τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸν
 Ἰησοῦν Χριστόν.

38 Καὶ ἐκέλευσεν στήναι τὸ ἄρ-
 μα· καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς
 τὸ ὕδωρ, ὃ, τὸ Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦ-
 χος· καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν.

39 Ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ
 ὕδατος, πνεῦμα Κυρίου ἤρπασε τὸν
 Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐ-
 κέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν
 ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.

40 Φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς Ἄζω-
 τον· καὶ διερχόμενος ἐηγγελίζετο
 εἰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν
 αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

viz fuerit mihi? Rogavitque
 Philippum ascendentem sedere
 cum eo.

32 At locus scripturæ quem
 legebat, erat hic: Tanquam
 ovis ad occisionem ductus est:
 et sicut agnus coram tondente
 se mutus, sic non aperit os
 suum.

33 In humilitate ejus judici-
 um ejus sublatum est: At ge-
 nerationem ejus quis enarrabit?
 quoniam tollitur à terra vita
 ejus.

34 Respondens autem Eunu-
 chus Philippo, dixit: Obsecro
 te, de quo Propheta dicit hoc?
 de seipso, an de alio aliquo?

35 Aperiens autem Philip-
 pus os suum, et incipiens à
 scriptura ista, evangelizavit illi
 Jesum.

36 Ut vero ibant per viam,
 venerunt ad quandam aquam:
 et ait Eunuchus: Ecce aqua:
 quid prohibet me baptizari?

37 Dixit autem Philippus:
 Si credis ex toto corde, licet.
 Respondens autem ait: Credo
 Filium Dei esse Jesum Chris-
 tum.

38 Et jussit stare currum:
 et descenderunt uterque in
 aquam, et Philippus et Eunu-
 chus: et baptizavit eum.

39 Quum autem ascendis-
 sent de aqua, Spiritus Domini
 rapuit Philippum, et non vidit
 eum amplius Eunuchus: Per-
 gebat enim viam suam gaudens.

40 Philippus autem inventus
 est in Azotum, et præteriens
 evangelizabat civitates omnes,
 donec veniret Cæsaream.

Κεφ. θ. 9.

1 **Ο** δὲ Σαῦλος ἐστὶ ἑμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ,

2 Ἠιτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολάς εἰς Δαμασκίον πρὸς τὰς συναγωγὰς, ὅπως εἴαν τινὰς εὕρη τῆς ὁδοῦ ὄντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδωμένους ἀγαγῆναι εἰς Ἱερουσαλήμ.

3 Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίξιν τῇ Δαμασκῷ· καὶ ἐξαίφνης περιήστραψεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ,

4 Καὶ πεισὼν ἐπι τὴν γῆν, ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· Σαοῦλ, Σαοῦλ, τί με διώκεις;

5 Εἶπε δέ· Τίς εἶ, Κύριε; Ὁ δὲ Κύριος εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις· σκληρὸν σοι πρὸς κέντρα λακτιῶν.

6 Τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπε· Κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι; Καὶ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν· Ἀνάστηθι καὶ εἰσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεται σοι τί σε δεῖ ποιῆναι.

7 Οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδευόντες αὐτῷ, εἰστήκεισαν ἄνοιχοι, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες.

8 Ἠγέρθη δὲ ὁ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἀνεωγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, οὐδένα ἑώρακε· χειραγωγούμενος δὲ αὐτὸν, εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν.

9 Καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλεπῶν· καὶ οὐκ ἔφαγεν, οὐδὲ ἔπιεν.

10 Ἦν δὲ τις μαθητῆς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ εἶπε

CAPUT IX.

1 **A**T Saulus adhuc spirans minarum et cædis in discipulos Domini, accedens principi Sacerdotum,

2 Petiit ab eo epistolas in Damascum ad synagogas, ut si quos invenisset hujus viæ existentes virosque et mulieres, victos perduceret in Hierusalem.

3 In autem proficisci factum est eum appropinquare Damasco, et subito circumfulsit eum lux de cælo.

4 Et cadens in terram, audivit vocem dicentem sibi: Saule, Saule, quid me persequeris?

5 Ait autem: Quis es, Domine? At Dominus dixit: Ego sum Jesus, quem tu persequeris: durum tibi ad stimulos calcitrare.

6 Tremensque et pavens dixit: Domine, quid me vis facere? Et Dominus ad eum. Surge, et ingredere in civitatem, et dicetur tibi quid te oporteat facere.

7 At viri simul iter facientes ipsi, steterunt attoniti, audientes quidem vocem, neminem autem videntes.

8 Surrexit autem Saulus de terra: apertis autem oculis suis, neminem videbat: Manuducantes vero eum, introduxerunt in Damascum.

9 Et erat dies tres non videns: et non manducavit, neque bibit.

10 Erat autem quidam discipulus in Damasco, nomine

πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος ἐν ὄραματι· Ἄνανια. Ὁ δὲ εἶπεν· Ἰδοῦ, ἐγὼ, Κύριε.

11 Ὁ δὲ Κύριος πρὸς αὐτόν· Ἀναστάς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην Εὐδίσιαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι, ταρσέα· Ἰδοῦ γὰρ προσεύχεται.

12 Καὶ εἶδεν ἐν ὄραματι ἄνδρα ὀνόματι Ἄνανιαν, εἰσελθόντα, καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα, ὅπως ἀναβλέψῃ.

13 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Ἄνανιας· Κύριε, ἀκήρεια ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ ἐποίησες τοῖς ἁγίοις σου ἐν Ἱερουσαλήμ·

14 Καὶ ὧδε ἔχει ἔξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων, δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου.

15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος· Πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς μοι ἐστίν οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν, καὶ βασιλέων, υἱὸν τοῦ Ἰσραὴλ.

16 Ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπερὶ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν.

17 Ἀπῆλθε δὲ Ἄνανιας, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν· καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, εἶπε· Σαυὺλ ἀδελφε, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέ με, Ἰησοῦς ὁ ὀρθεὶς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ἧ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς, καὶ πλησθῆς πνεύματος ἁγίου.

18 Καὶ εὐθέως ἀπέκτισσον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡσεὶ λεπίδες, ἀνέβλεψέ τε παραχρῆμα· καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη,

19 Καὶ λαβὼν τροφήν, ἐνίσχυσεν. Ἐγένετο δὲ ὁ Σαῦλος μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς·

Ananias : et dixit ad illum Dominus in visu, Anania. Is autem ait : Ecce ego, Domine.

11 At Dominus ad eum : Surgens vade in vicum vocatum Rectum : et quære in domo Judæ Saulum nomine, Tarsensem : ecce enim orat :

12 Et vidit in visione virum nomine Ananiam introeuntem, et imponentem sibi manum, ut visum recipiat.

13 Respondit autem Ananias : Domine, audivi à multis de viro hoc, quanta mala fecerit sanctis tuis in Hierusalem.

14 Et hic habet potestatem à principibus Sacerdotum, ligare omnes invocantes nomen tuum.

15 Dixit autem ad eum Dominus : Vade, quoniam vas electionis mihi est iste, ad portandum nomen meum coram gentibus, et regibus, filiisque Israël.

16 Ego enim ostendam illi quanta oportet eum pro nomine meo pati.

17 Abiit autem Ananias, et introiit in domum : et imponens in eum manus, dixit : Saulle frater, Dominus misit me, Jesus visus tibi in via qua veniebas, ut videas, et implearis Spiritu sancto.

18 Et confestim ceciderunt ab oculis ejus tanquam squamæ, visum recepitque statim : et surgens baptizatus est.

19 Et accepto cibo confortatus est : Fuit autem Saulus cum iis qui in Damasco discipulis dies aliquot.

20 Καὶ εὐθὺς ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσε τὸν Χριστὸν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

21 Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες, καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθῆσας ἐν Ἱερουσαλήμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τῆτο; καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δεδαιμένους αὐτοὺς ἀγάγη ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς;

22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο, καὶ συνέχευε τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός.

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνθεουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν·

24 Ἐγγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ βουουλὴ αὐτῶν· παρετήρουν τε εἰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὥσως αὐτὸν ἀνέλωσι.

25 Λαθόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτός, καθῆκαν διὰ τοῦ τείχους, χαλάσαντες ἐν σφυρίδι.

26 Παραγενόμενος δὲ ὁ Σαῦλος εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐπειρᾶτο κελλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶ μαθητής.

27 Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτόν, ἤγαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν Κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ ὥς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρῆρσιάζατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ.

28 Καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπερευόμενος καὶ ἀπορευόμενος ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ παρῆρσιάζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ,

29 Ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνοεὐσέας. Οἱ δὲ ἐπεχείρουν αὐτὸν ἀνελεῖν·

20 Et continuo in synagogis prædicabat Christum, quoniam hic est Filius Dei.

21 Stupebant autem omnes audientes, et dicebant: Nonne hic est ille populatus in Hierusalem invocantes nomen istud: et huc ad hoc venit ut vinclos illos duceret ad principes Sacerdotum?

22 Saulus autem magis convalescebat, et confundebat Judæos habitantes in Damasco, conferens quoniam hic est Christus.

23 Quum autem impleverentur dies multi, simul consilium fecerunt Judæi interimere eum.

24 Notæ factæ sunt autem Saulo insidiæ eorum. Adervabantque portas dieque ac nocte, ut eum interficerent.

25 Accipientes autem eum discipuli nocte, demiserunt per murum, submittentes in sporta.

26 Adveniens autem Saulus in Hierusalem, tentabat jungi discipulis: et omnes timebant eum, non credentes, quod esset discipulus.

27 Barnabas autem apprehendens illum, duxit ad Apostolos, et narravit illis quomodo in via vidisset Dominum, et quia loquutus est ei, et quomodo in Damasco fiducialiter egerit in nomine Jesu.

28 Et erat cum illis intrans et exiens in Hierusalem, et fiducialiter agens in nomine Domini Jesu.

29 Loquebaturque et disputabat adversus Hellenistas: Illi autem quærebant eum occidere.

30 Ἐπιγινόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καισάρειαν, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν.

31 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι καθ' ἑλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχον εἰρήνην, οἰκοδομοῦμεναι καὶ πορευόμεναι τῷ φόβῳ τοῦ Κυρίου, καὶ τῇ παραλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπληθύνοντο.

32 Ἐγένετο δὲ Πέτρον διαρχόμενον διὰ πάντων, κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδαν.

33 Εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπὸν τινα Αἰνέα ὀνόματι, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατὰ κλισίον ἐπὶ κραββάτῳ, ὃς ἦν παραλελυμένος.

34 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος· Αἰνέα, ἰαταί σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός· ἀνάστηθι, καὶ στρώσον σεαυτῷ. Καὶ οὕτως ἀνέστη·

35 Καὶ εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδαν καὶ τὸν Σαρωνῶν, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

36 Ἐν Ἰόππῃ δὲ τις ἦν μαθήτρια, ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διαρμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυῶν ὧν ἐποίει.

37 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν ἐν ὑπερώῳ.

38 Ἐγγὺς δὲ εὐσῆς Λύδδης τῇ Ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν, παρακαλοῦντες μὴ ἐκνήσθαι διαλθεῖν ἕως αὐτῶν.

39 Ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνήλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενομένου ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῶν, καὶ παρέσ-

30 Cognoscentes autem fratres, dederunt eum in Cæsaream, et dimiserunt eum in Tarsum.

31 Ille quidem igitur ecclesiarum per totam Judæam et Galilæam et Samariam habebant pacem, ædificatæ et purgentes timore Domini, et consolatione sancti Spiritus replebantur.

32 Factum est autem Petrum transeuntem per omnes, devenire et ad sanctos habitantes Lyddam.

33 Invenit autem ibi hominem quendam Æneam nomine, ab annis octo jacentem in grabato, qui erat paralyticus.

34 Et ait illi Petrus : Ænea, sanat te Jesus Christus : surge, et sterne tibi ipsi. Et continuo surrexit.

35 Et viderunt eum omnes habitantes Lyddam et Saronam : qui conversi sunt ad Dominum.

36 In Joppe autem quædam erat discipula nomine Tabitha, quæ interpretata dicitur Dorcas : Hæc erat plena bonis operibus et eleëmodynīs quas faciebat.

37 Factum est autem in diebus illis infirmatam eam mori : Lavantes autem eam posuerunt in cœnaculo.

38 Prope autem existente Lydda Joppe, discipuli audientes quia Petrus est in ea, miserunt duos viros ad eum, rogantes, non pigritari venire usque ad ipsos.

39 Surgens autem Petrus simul venit illis : Quem advenientem duxerunt in cœnaculo.

τησαν αὐτῷ κάσαι αἱ χῆραι κλαί-
ουσαι, καὶ ἐπιδεδυμένοι χιτῶνας,
καὶ ἡμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν
οὕσα ἡ Δορκάς.

40 Ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ
Πέτρος, θεῖς τὰ γόνατα προσήξα-
το· καὶ βασιτρέψας πρὸς τὸ σῶμα,
εἶπε· Ταβίθα, ἀνάστηθι. Ἡ δὲ
ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ
ἰδοῦσα τὸν Πέτρον, ἀνεκάθισε.

41 Δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα, ἀπέ-
τησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ τοὺς ἀγί-
ους, καὶ τὰς χήρας, παρέστησεν
αὐτήν ζῶσαν.

42 Γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ'
ἅλης τῆς Ἰόππης· καὶ πολλοὶ ἐπίσ-
τευσαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

43 Ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς
μείναι αὐτὸν ἐν Ἰόππῃ παρὰ τινι
Σίμωνι βυρσοῦ.

Κεφ. ι'. 10.

1 Ἀνὴρ δὲ τις ἦν ἐν Καισαρείᾳ
ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατον-
τάρχης ἐκ σείρης τῆς καλουμένης
Ἰταλικῆς,

2 Εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν
Θεὸν, σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ,
ποιῶν τε ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ
λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ Θεοῦ δι-
παντός·

3 Ἰδὼν ἐν ὄραματι φανερῶς,
ὡσεὶ ὤραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγ-
γελον τοῦ Θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς
αὐτὸν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνήλιε.

4 Ὁ δὲ ἀνεΐσας αὐτῷ καὶ ἔμ-
φοδος γινόμενος, εἶπε· Τί ἐστὶ
Κύριε; Εἶπε δὲ αὐτῷ· Αἱ προσευ-
χαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου
ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ.

5 Καὶ νῦν στείλον εἰς Ἰόππην
ἄνδρας, καὶ μετὰστῆλαι Σίμωνά
τινα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος·

lum : et adstitit ei omnes
viduæ flentes, et ostendentes
tunicas et vestes quas faciebat
cum illis existens Dorcas.

40 Ejiciens autem foras om-
nes Petrus, ponens genua ora-
vit : et conversus ad corpus,
dixit : Tabitha, resurge. Illa
vero aperuit oculos suos : et
videns Petrum resedit.

41 Dans autem illi manum,
erexit eam. Vocans autem
sanctos et viduas, stitit eam
vivam.

42 Notum autem factum est
per universam Joppen : et mul-
ti crediderunt in Dominum.

43 Factum est autem dies
multos manere eum in Joppe,
apud quendam Simonem coria-
rium.

CAPUT X

1 VIR autem quidam erat in
Cæsarea nomine Cor-
nelius, centurio ex cohorte
vocata Italica,

2 Pius et timens Deum,
cum omni domo sua, faciens-
que eleemosynas multas plebi,
et deprecans Deum per omne.

3 Vidit in visu manifeste,
quasi horam nonam diei, ange-
lam Dei introeuntem ad se, et
dicentem ei : Corneli.

4 Ille autem attendens ei, et
pavefactus dixit : Quid est Do-
mine ? Dixit autem illi : Ora-
tiones tuæ et eleemosynæ tuæ
ascenderant in memoriam in
conspectu Dei.

5 Et nunc mitte in Joppen vi-
ros, et accerse Simonem quen-
dam qui cognominatur Petrus

6 Οὗτος ξενίζεται παρὰ τινι Σίμωνι βυρσαῖ, ἃ ἔστιν οἰκία παρὰ θάλασσαν· οὗτος λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιεῖν.

7 Ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν τῷ Κορνηλίῳ, φωνήσας δύο τῶν οικειῶν αὐτοῦ, καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ,

8 Καὶ ἐξηγησάμενος αὐτοῖς ἅπαντα, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.

9 Τῇ δὲ ἑκατέρῳ ἡδοκορούντων ἐκείνων, καὶ σὴ πόλις ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι, περὶ ὧραν ἑκταῆν.

10 Ἐγένετο δὲ πρὸς πεινός, καὶ ἤθελε γούσασθαι. Παρασκευάζοντων δὲ ἐκείνων, ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις·

11 Καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνωγμένον, καὶ καταβαῖνον ἐπ' αὐτὸν σκευὴς τι ὡς ἰδίην μεγάλην, τίσσαρτιν ἀρχαῖς δεδεμένον, καὶ καθήμενον ἐπὶ τῆς γῆς·

12 Ἐν ᾧ ἐκήρυξε πάντα τὰ τετραπόδα τῆς γῆς, καὶ τὰ θηρία, καὶ τὰ ἔρπετά, καὶ τὰ πτεροῦντα τοῦ οὐρανοῦ.

13 Καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτὸν Ἀναστὰς Πέτρε, δύσον, καὶ φάγε.

14 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε· Μηδαμῶς, Κύριε· ἐτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον.

15 Καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν· Ἄ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοῖνου.

16 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρις· καὶ πάλιν ἀνελήθη τὸ σκευὸς εἰς τὸν οὐρανόν.

17 Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος τί ἂν εἴη τὸ ὄραμα ὃ εἶδε, καὶ ἰδοῦ, εἰ ἄνδρες οἱ πρεσβυτέρους

6 Hic hospitatur apud quendam Simonem coriarium, cui est domus juxta mare : hic dicit tibi quid te oportet facere.

7 Ut autem discessit angelus ille loquens Cornelio, vocatis duobus famulis suis, et milite pio assistentium ei,

8 Et expositis illis omnibus, misit illos in Joppen.

9 At postridie iter facienti-bus illis, et civitati appropinquantibus, ascendit Petrus supra domum precari, circa horam sextam.

10 Factus est autem esuriens, et voluit gustare : Parantibus autem illis, cecidit super eum mentis excessus :

11 Et spectat cælum apertum, et descendens super se vas quoddam velut linteum magnum, quatuor initis vinc-tum, et demissum in terram :

12 In quo erant omnia quadrupedia terræ, et feræ, et reptilia, et volatilia cæli.

13 Et facta est vox ad eum : Surgens, Petre, occide et manduca.

14 At Petrus ait : Nequaquam, Domine : quia nunquam manducavi omne commune aut immundum.

15 Et vox iterum ex secundo ad eum : Quæ Deus purificavit, tu ne commune dic.

16 Hoc autem factum est per ter : Et rursus receptum est vas in cælum.

17 Ut autem in seipsum hæsitabat Petrus quidnam esset visio quam vidisset, et ecce,

ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου, διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν Σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα.

18 Καὶ φωνήσαντες ἐθυθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ἔσθιζεται.

19 Τοῦ δὲ Πέτρου ἐθυθουμένου περὶ τοῦ δράματος, εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα, Ἰδοὺ, ἄνδρες τρεῖς ζητοῦσί σε·

20 Ἀλλὰ ἀναστὰς κατέβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενος, διότι ἐγὼ ἀπέσταλα καὶ αὐτούς.

21 Καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀπέσταλμένους ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου πρὸς αὐτὸν, εἶπεν· Ἰδοὺ, ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δὲ ἦν πάρεστε;

22 Οἱ δὲ εἶπον, Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀπὸ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν Θεόν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὄλου τοῦ Θεοῦ τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαι σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σου.

23 Εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτούς, ἐξέτισε. Τῇ δὲ ἑκατέρῳ ὁ Πέτρος ἐξῆλθε σὺν αὐτοῖς· καὶ τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνήλθον αὐτῷ.

24 Καὶ τῇ ἑκατέρῳ εἰσῆλθον εἰς τὴν Καισάρειαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτούς, συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους.

25 Ὡς δὲ ἐγένετο εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας, προσεκύνησεν.

26 Ὁ δὲ Πέτρος αὐτὸν ἤγειρε, λέγων· Ἀνάστηθι· καλῶ αὐτὸς ἀνθρώπος εἰμι.

27 Καὶ συνομιλῶν αὐτῷ, εἰ-

viri missi à Cornelio, inquirentes domum Simonis, astiterunt ad vestibulum.

18 Et vocantes interrogabant si Simon cognominatus Petrus illic hospitatur.

19 At Petro cogitanti de visione, dixit ei Spiritus : Ecce, viri tres quærant te :

20 Sed surgens descende, et vade cum eis, nihil ambigens : quia ego misi illos.

21 Descendens autem Petrus ad viros missos à Cornelio ad ipsum, dixit : Ecce ego sum quem quæritis : quæ causa, propter quam adestis ?

22 Illi vero dixerunt, Cornelius centurio, vir justus et timens Deum, testimonio ornatusque à tota gente Judæorum, divinitus admonitus est ab angelo sancto accersere te in domum suam, et audire verba abs te.

23 Introvocans ergo eos recepit hospitio. At sequenti die Petrus exiit cum illis, et quidam fratrum ab Joppe comitati sunt eum.

24 Et altera die introierunt in Cæsaream : At Cornelius erat expectans eos, convocans cognatos suos et necessarios amicos.

25 Ut autem factum est ingredi Petrum, occurrens ei Cornelius, procidens ad pedes, adoravit.

26 At Petrus elevavit eum, dicens, Surge : et ego ipse homo sum.

27 Et colloquens ei, intra-

σηλθε, και εὑρίσκει συνελθυότας πολλούς.

28 Ἐφη τε πρὸς αὐτούς· Ὑμεῖς ἐπιστασθε ὡς ἀθέμιτον ἐστὶν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· καὶ ἔμοι ὁ Θεὸς ἐδεδέξε μηδὲνα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἀνθρώπων·

29 Διὸ και ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθεῖς. Πυνθάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ μεταπέμφασθέ με;

30 Καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην νηστεύων, και τὴν ἐνάτην ὥραν προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου· και ἰδοὺ, ἀνὴρ ἕστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ,

31 Καὶ φησί· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχή, και αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

32 Πέμφον οὖν εἰς Ἰόππην, και μετακάλεσαι Σίμωνα, ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν· ὃς παραγεγόμενος λαλήσει σοι.

33 Ἐξαυτῆς οὖν ἐπεμψα πρὸς σε· σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγεγόμενος· νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πάροισμεν, ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ἐκ τοῦ Θεοῦ.

34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα, εἶπεν· Ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης ὁ Θεός·

35 Ἄλλ' ἐν παντὶ εἶδει ὁ φοβούμενος αὐτὸν, και ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐτῷ ἐστί.

36 Τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗτός ἐστι πάντων Κύριος.

37 Ὑμεῖς οἴδατε τὸ γεγόμενον

vit, et invenit conventos multos.

28 Dixitque ad illos: Vos scitis ut nefas est viro Judæo conjungi aut accedere alienigenæ: Et mihi Deus ostendit neminem communem aut immundum dicere hominem.

29 Ideo et incontradicenter veni accersitus. Interrogo ergo, qua causa accersistis me?

30 Et Cornelius ait: A nudiusquarta die usque ad hanc horam eram jejunans, et nona hora orans in domo mea, et ecce vir stetit ante me in veste splendida,

31 Et ait: Corneli, exaudita est tua oratio, et eleemosynæ tuæ commemoratæ sunt in conspectu Dei.

32 Mitte ergo in Joppen, et accerse Simonem, qui cognominatur Petrus: hic hospitatur in domo Simonis coriarii juxta mare: qui adveniens loquetur tibi.

33 Ex eadem ergo misi ad te: tuque bene fecisti adveniens: Nunc ergo omnes nos coram Deo adsumus, audire omnia præcepta tibi à Deo.

34 Aperiens autem Petrus os, dixit: in veritate deprehendo quia non est personarum acceptor Deus:

35 Sed in omni gente timens eum, et operans justitiam, acceptus illi est.

36 Verbum quod misit filiis Israël, annuntians pacem per Jesum Christum: hic est omnium Dominus.

37 Vos scitis factum verbum

ῥήμα κατ' ἄλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρχάμενον ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα ὁ ἐκήρυξεν Ἰωάννης·

38 Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ Θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διήλθεν ἐδερ- γεῶν καὶ ἰώμονος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ Θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ.

39 Καὶ ἡμεῖς ἴσμεν μάρτυρες πάντων, ὧν ἐποίησεν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ, ὃν ἀνεῖλον κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου.

40 Τοῦτον ὁ Θεὸς ἤγειρε τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι,

41 Οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεβόησαν καὶ συνεπίεμεν αὐτῷ, μετὰ τὸ ἀναστήναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

42 Καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ, καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν.

43 Ταῦτά πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεςιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

44 Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον.

45 Καὶ ἐξίστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθον τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχεται·

46 Ἦκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις, καὶ μεγαλυνόντων τὸν Θεόν. Τότε ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος·

47 Μήτις τὸ ὕδωρ κωλύσαι δύ-

per universam Judæam, inceptum à Galilæa, post baptismum quod prædicavit Joannes :

38 Jesum à Nazaret, ut unxit eum Deus Spiritu sancto et efficacia, qui pertransiit benefaciens et sanans omnes potestate oppressos à diabolo, quoniam Deus erat cum illo.

39 Et nos sumus testes omnium quæ fecit inque regione Judæorum et in Hierusalem : quem et occiderunt suspendentes in ligno.

40 Hunc Deus suscitavit tertia die, et dedit eum manifestum fieri :

41 Non omni populo, sed testibus præordinatis à Deo, nobis, qui commanducavimus et combibimus ei, post resurrexisse eum ex mortuis.

42 Et præcepit nobis prædicare populo, et testificari quia ipse est ille definitus à Deo iudex vivorum et mortuorum.

43 Huic omnes Prophætæ testantur, remissionem peccatorum accipere per nomen ejus omnem credentem in eum.

44 Adhuc loquente Petro verba hæc, cecidit Spiritus sanctus super omnes audientes verbum.

45 Et obstupuerunt qui ex circumcissione fideles quotquot comitati fuerant Petrum, quia et in gentes donum sancti Spiritus effusum est.

46 Audiebant enim illos loquentes linguis, et magnificantes Deum. Tunc respondit Petrus :

47 Numquid aquam probi-

ναταί τις, τοῦ μὴ βαπτισθῆναι
εἰσάτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
ἔλαβον, καθὼς καὶ ἡμεῖς ;

48 Προσέταξέ τε αὐτοὺς βαπ-
τισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου·
Τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι
ἡμέρας τινάς.

Κεφ. ια'. 11.

1 **Η**κουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ
οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ
τὴν Ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξ-
αυτο τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

2 Καὶ ὅτε ἀνέβη Πέτρος εἰς
Ἱεροσόλυμα, διακρίνοντο πρὸς αὐτὸν
οἱ ἐκ περιτομῆς,

3 Λέγοντες· Ὅτι πρὸς ἄνδρας
ἀκροβυστίαν ἔχοντας εἰσῆλθες, καὶ
συνέφαγες αὐτοῖς.

4 Ἀρχάμενος δὲ ὁ Πέτρος ἐξ-
είπετο αὐτοῖς καθέξῃς, λέγων·

5 Ἐγὼ ἦμην ἐν πόλει Ἰόππῃ
προσευχόμενος· καὶ εἶδον ἐν ἐκστά-
σει ὄραμα, καταβαῖνον σκευῶς τι
ὡς ὀβήνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρ-
χαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
ἦλθεν ἄχρις ἐμοῦ,

6 Εἰς ἣν ἀσπίδας κατενόουν· καὶ
εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς, καὶ
τὰ θηρία, καὶ τὰ ἔρπυστα, καὶ τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

7 Ἦκουσα δὲ φωνῆς λογιώσης
μοι· Ἀναστὰς Πέτρε, δύσον καὶ
φάγε.

8 Εἶπεν δέ· Μηδαμῶς, Κύριε·
ὅτι πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε
εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου.

9 Ἀπεκρίθη δέ μοι φωνὴ ἐκ

bere potest quis, ad non bapti-
zari hos, qui Spiritum sanctum
acceperunt sicut et nos ?

48 Jussitque eos baptizari in
nomine Domini Jesu. Tunc
rogaverunt eum manere dies
aliquot.

CAPUT XI.

1 **A**UDIERUNT autem A-
postoli et fratres exis-
tentes apud Judæam, quoniam
et Gentes receperunt verbum
Dei.

2 Et quum ascendisset Pe-
trus in Hierosolyma, discepta-
bant adversus illum qui ex cir-
cumcisione,

3 Dicentes : Quod ad viros
præputium habentes ingressus
es, et manducasti eis.

4 Incipiens autem Petrus,
exponebat illis secundum ordi-
nem, dicens :

5 Ego eram in civitate Jop-
pe orans : et vidi in excessu
mentis visionem, descendens
vas quoddam velut linteum
magnum, quatuor initiis demis-
sum ex cælo, et venit usque ad
me :

6 In quod attendens consi-
derabam, et vidi quadrupedia
terræ, et bestias, et reptilia, et
volatilia cæli.

7 Audivi autem vocem di-
centem mihi : Surgens Petre,
occide et manduca.

8 Dixi autem : Nequaquam,
Domine : quia omne commune
aut immundum nunquam intro-
ivit in os meum.

9 Respondit autem mihi vox

δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· Ἄ ὁ Θεὸς ἠκαθάρισε, σὺ μὴ κοῖνου.

10 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρεῖς καὶ πάλιν ἀνεστράφη ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν.

11 Καὶ ἰδοὺ, ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἦμεν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρὸς μᾶς.

12 Εἶπε δὲ μοι τὸ πνεῦμα συνελθεῖν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενον. Ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἕξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσῆλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός,

13 Ἀπήγγελλέ τε ἡμῖν πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ κινόντα αὐτῷ· Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην ἄνδρα, καὶ μετὰκριψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον,

14 Ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου.

15 Ἐν δὲ τῷ ἀρχασθαί με λαλεῖν, ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ὡς καὶ ἐπ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ.

16 Ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος Κυρίου, ὡς εἶπεν· Ἰωάννης μὲν βάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

17 Εἰ οὖν τὴν Ἰσθμὸν δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεός, ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασι ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ δὲ τίς ἡμῶν δυνατός καλῦσαι τὸν Θεόν;

18 Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα, ἠσύχασαν, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες· Ἄρα γὰρ καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεός τὴν μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς ζωὴν.

19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς ἁλιψέως τῆς ἐνομένης ἐπὶ Στε-

ex secundo de cælo : Quæ Deus mundavit, tu ne commune dixeris.

10 Hoc autem factum est per ter : et rursus recepta sunt omnia in cælum.

11 Et ecce ex eadem tres viri astiterunt in domo in qua eram, missi à Cæsarea ad me.

12 Dixit autem mihi Spiritus simul ire illis, nihil ambigentem. Venerunt autem cum me et sex fratres isti, et ingressi sumus in domum viri.

13 Annuntiavitque nobis quomodo vidisset angelum in domo sua stantem et dicentem sibi : Mitte in Joppen viros, et accerse Simonem cognominatum Petrum,

14 Qui loquetur verba ad te, in quibus salvus eris tu, et universa domus tua.

15 In vero incipere me loqui, cecidit Spiritus sanctus super eos, sicut et super nos in initio.

16 Recordatus sum autem verbi Domini, sicut dicebat : Joannes quidem baptizavit aqua, vos autem baptizabimini in Spiritu sancto.

17 Si ergo par donum dedit illis Deus, sicut et nobis, credentibus in Dominum Jesum Christum, ego autem quis eram potens prohibere Deum?

18 Audientes autem hæc, tacuerunt, et glorificaverunt Deum, dicentes : Nempe et gentibus Deus pœnitentiam dedit ad vitam.

19 Illi quidem igitur dispersi à tribulatione facta in Ste-

πάνω, διήλθεν ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλῆντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίους.

20 Ἦσαν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες εἰσελθόντες εἰς Ἀντιοχείαν, ἐλάλουν πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν.

21 Καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου μετ' αὐτῶν· πολὺς τε ἀριθμὸς πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον.

22 Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν· καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν διαλεθῆν ἕως Ἀντιοχείας·

23 Ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ Κυρίῳ·

24 Ὃτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθός, καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως· καὶ προσετέθη ὄχλος ἰκανὸς τῷ Κυρίῳ.

25 Ἐξῆλθε δὲ εἰς Ταρσὸν ὁ Βαρνάβας ἀναζητῆσαι Σαῦλον· καὶ εὗρὼν αὐτὸν, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἀντιοχείαν.

26 Ἐγένετο δὲ αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ διδάξαι ὄχλον ἰκανὸν, χρηματίζουσαι τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητάς, Χριστιανούς.

27 Ἐν ταῖταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατήλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφήται εἰς Ἀντιοχείαν.

28 Ἀναστὰς δὲ εἰς ἐξ αὐτῶν ὄνοματι Ἀγαθός, ἐσήμανε διὰ τοῦ πνεύματος, λιμὸν μέγαν μέλλειν ἔσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην· ὅστις καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος.

phano, perambulaverunt usque ad Phœnicem et Cyprum et Antiochiam, nemini loquentes verbum si non solum Judæis.

20 Erant autem quidam ex eis viri Cyprii et Cyrenæi, qui introeuntes in Antiochiam, loquebantur ad Hellenistas, euangelizantes Dominum Jesum.

21 Et erat manus Domini cum eis ad sanandum eos : multusque numerus credens conversus est ad Dominum.

22 Auditus est autem sermo ad aures ecclesiæ quæ in Hierosolymis super istis : et miserunt Barnabam venire usque Antiochiam.

23 Qui adveniens et videns gratiam Dei, gavisus est : et hortabatur omnes proposito cordis permanere Domino :

24 Quia erat vir bonus et plenus Spiritu sancto et fide· Et apposita est turba multa Domino.

25 Profectus est autem in Tarsum Barnabas requirere Saulum : Et inveniens eum duxit eum in Antiochiam.

26 Factum est autem eos annum totum convenire in ecclesia, et docere turbam multam, appellarique primum in Antiochia discipulos Christianos.

27 In his autem diebus descenderunt ab Hierosolymis Prophetæ in Antiochiam.

28 Surgens autem unus ex eis nomine Agabus, significabat per Spiritum, famem magnam futuram in universam habitatam, quæ et facta est sub Claudio Cæsare.

29 Τῶν δὲ μαθητῶν, καθὼς ἠπορεύετό τις, ὤρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν ἑμψύχου τοῖς κατακοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς·

30 Ὁ καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβου καὶ Σαύλου.

Κεφ. ιβ'. 12.

1 **Κ**ΑΤ' ἐκείνῳ δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαι τινὰς τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας·

2 Ἀνεῖλε δὲ Ἰακώβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου, μαχαίρα·

3 Καὶ ἰδὼν ὅτι ἀρεστὸν ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον· ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύμων·

4 Ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παραδοὺς τέσσαρσι τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτὸν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν ἐν λαῷ.

5 Ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσέχη δὲ ἦν ἐκτενῆς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ.

6 Ὅτε δὲ ἤμελλεν αὐτὸν προάγειν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἀλύσει διπλῇ, φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακὴν·

7 Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν, λέγων· Ἀνάστα ἐν τάχει. Καὶ ἐξέπεσον αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν·

8 Εἶπέ τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὸν· Περιζῶσαι, καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλια σου. Ἐπίησε δὲ οὕτω,

29 At discipulorum prout bene agebat quis, decreverunt singuli eorum in ministerium mittere habitantibus in Judea fratribus.

30 Quod et fecerunt, mittentes ad seniores per manum Barnabæ et Sauli.

CAPUT XII.

1 **P**ER illud autem tempus injecit Herodes rex manus male tractare quosdam de ecclesia.

2 Occidit autem Jacobum fratrem Joannis, gladio.

3 Et videns quod gratum est Judæis, apposuit apprehendere et Petrum : Erant autem dies azymorum :

4 Quem etprehendens misit in custodiam, tradens quatuor quaternionibus militum custodire eum : volens post Pascha producere eum populo.

5 Ille quidem igitur Petrus servabatur in custodia : Oratio autem erat assidua facta ab ecclesia ad Deum pro eo.

6 Quum autem futurus esset producere eum Herodes, nocte illa erat Petrus dormiens inter duos milites, victus catenis duabus, custodesque ante ostium servabant custodiam.

7 Et ecce angelus Domini adstitit, et lumen refulsit in carcere : pulsans autem latus Petri, excitavit eum, dicens Surge in celeritate. Et ceciderunt ejus catenæ de manibus.

8 Dixitque angelus ad eum : Præcingere, et subliga sandalia tua. Fecit autem sic. Et dixit

και λεγει αυτω· Περιβαλου το ιματιον σου, και ακολουθει μοι.

9 Και εξελθων ηκολουθει αυτω, και ουκ ηδει οτι αληθες εστι το γνωμενον δια του αγγελου· εδωκει δε δραμα βλεπειν.

10 Διελθόντες δε πρώτην φυλακήν και δευτέρα, ηλθον επι την κύλην την σιδηράν, την φέρουσαν εις την πόλιν, ητις αυτομάτη ανοιχτη αυτοις· και εξελθόντες προηλθον βύμην μίαν, και ευθέως απήσθη ο αγγελος απ' αυτου.

11 Και ο Πέτρος γεόμενος εν εαυτω, ειπε· Νυν αιδα αληθως οτι εξαπέστειλε Κύριος τον αγγελον αυτου, και εξήλθετό με εκ χειρός Ηρώδου, και πάσης της προσδοκίας του λαου των Ιουδαίων.

12 Συνιδών τε ηλθεν επι την οικίαν Μαρίας της μητρός Ιωάννου, του επικαλουμένου Μάρκου, ου ησαν ικανοι συνηθοισμένοι και προσευχόμενοι.

13 Κρούσαντος δε του Πέτρου την θύραν του πυλώνος, προσήθε παιδίσκη υπακουσαι, ονόματι Ρόδη.

14 Και επιγνούσα την φωνήν του Πέτρου, από της χαρής ουκ ηνοιξε τον πυλώνα, εισδραμούσα δε απήγγειλεν εστάναι τον Πέτρον προ του πυλώνος·

15 Οί δε προς αυτήν ειπον· Μαινη· Η δε διίσχυριζετο ούτως εχειν· οί δε ελεγον· Ο αγγελος αυτου εστιν.

16 Ο δε Πέτρος επέμνε κρούων· ανοίξαντες δε ειδον αυτον, και εξήστησαν.

17 Κατασείσας δε αυτοις τη χειρι σιγαῶν, διηγήσατο αυτοις πως ο Κύριος αυτον εξήγαγεν εκ της φυλακής· ειπε δε· Απαγγείλατε Ιακώβω και τοις αδελφοις ταυτα.

illi : Circumda vestimentum, et sequere me.

9 Et exiens sequebatur eum, et nesciebat quia verum est factum per angelum : existimabat autem visum videre.

10 Transeuntēs autem primam custodiam et secundam, venerunt ad civitatem, quae spontanea aperta est eis : Et exeuntēs processerunt virum unum : et continuo discessit angelus ab eo.

11 Et Petrus factus in seipso, dixit : Nunc scio vere quia emisit Dominus angelum suum, et eripuit me de manu Herodis, et omni expectatione plebis Judæorum.

12 Consideransque venit ad domum Mariæ matris Joannis, cognominati Marci, ubi erant multi congregati fratres et orantes.

13 Pulsante autem Petro ostium vestibuli, processit puella subauscultare, nomine Rhode.

14 Et agnosceus vocem Petri, præ gaudio non aperuit vestibulum, introcurrens autem nuntiavit stare Petrum ante vestibulum.

15 Illi autem ad eam dixerunt : Insanis. Illa autem affirmabat sic habere. Illi autem dicebant : Angelus ejus est.

16 At Petrus perseverabat pulsans : Aperientes autem viderunt eum, et obstupuerunt.

17 Annuens autem eis manu tacere, narravit eis quomodo Dominus cum eduxisset de custodia : dixit autem : Annuntiate Jacobo et fratribus hæc.

Και ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.

18 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἦν τάρραχος οὐχ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, εἰ ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο.

19 Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν, καὶ μὴ εὕρων, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι· καὶ καταβῶν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισάρειαν, διέτριβεν.

20 Ἦν δὲ Ἡρώδης θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρήσαν πρὸς αὐτὸν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως, ἤκουοντο εἰρήνην· διὰ τὸ εὐφραστῆσαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς.

21 Ταυτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἰνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν, καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδημηγόρει πρὸς αὐτοὺς.

22 Ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει· Θεοῦ φωνή, καὶ οὐκ ἀνθρώπου.

23 Παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίου, ἀνδ' ὧν οὐκ ἴδωκε τὴν δόξαν τῷ Θεῷ· καὶ γινόμενος σκωληκόβρωτος, ἐξέψυξεν.

24 Ὁ δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ ἤυξανε καὶ ἐπληθύνετο.

25 Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἱερουσαλήμ, εἰς Ἀντιόχειαν, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες καὶ Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

Κεφ. ιγ'. 13.

1 **Ἦ**σαν δὲ τινες ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὅ,τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μανανὴν τε Ἡρώδου τοῦ τεράρχου σύντροφος, καὶ Σαῦλος.

Et egressus abiit in alium locum.

18 Facta autem die erat turbatio non parva in militibus, quidnam Petrus factus esset.

19 Herodes autem requirens eum, et non inveniens, inquirens custodes, jussit ad supplicium trahi : et descendens à Judæa in Cæsaream, commoratus est.

20 Erat autem Herodes iratus Tyriis et Sidoniis. Uno animo autem advenerunt ad eum, et persuadentes Blastum, qui super cubiculum regis, postulabant pacem, propter ali ipsorum regionem à regia.

21 Statuto autem die Herodes vestitus vestem regiam, et sedens pro tribunali, concionabatur ad eos.

22 At populus acclamabat : Vox Dei, et non hominis.

23 Confestim autem percussit eum angelus Domini, pro quibus non dedisset gloriam Deo : et factus vermibus corrosus exspiravit :

24 At verbum Dei crescebat et multiplicabatur.

25 Barnabas autem et Saulus reversi sunt ex Hierusalem implentes ministerium, simul assumentes et Joannem cognominatum Marcum.

CAPUT XIII.

1 **Ἔ**ERANT autem quidam in Antiochia apud existentem ecclesiam prophetæ et doctores, Barnabasque et Simon vocatus Niger, et Lucius Cyrenæus, Mananenque Herodis Terarchæ coëducatus, et Saulus.

2 Λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ νηστεύοντων, εἶπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· Ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν τε Βαρνάβαν καὶ τὸν Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς.

3 Τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι, καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν.

4 Οὗτοι μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, κατήλθον εἰς τὴν Σελεύκειαν, ἐκβιθέντες ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Κύπρον.

5 Καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι, καθήγγελλον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων. Εἶθις δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπέρτερον.

6 Διελθόντες δὲ τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου, εὗρόν τινα μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαρ-ἰησοῦς,

7 Ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθύπατῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ· οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον, ἐπέζητησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ·

8 Ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος· οὕτω γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπαλον ἀπὸ τῆς πίστεως.

9 Σαῦλος δὲ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου, καὶ ἀτεινῶν εἰς αὐτόν,

10 Εἶπεν· Ὁ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης βλαδιουργίας, υἱὸς διαβόλου, ἐχθρὸς πάσης δικαιοσύνης, οὐ καύση διαστρέφων τὰς ὁδοὺς Κυρίου τὰς εὐθείας·

11 Καὶ νῦν ἰδοὺ, χεὶρ τοῦ Κυρίου ἐπὶ σέ· καὶ ἐσθὶ τυφλὸς, μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. Παραχρῆμα δὲ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος· καὶ περιάγων ἐζητεῖ χειραγωγούς.

2 Ministrantibus autem illis Domino et jejulantibus, dixit Spiritus sanctus: Segregate mihi Barnabamque et Saulum in opus quod advocavi eos.

3 Tunc jejunantes et precati, et imponentes manus eis, dimiserunt.

4 Hi quidem emissi à Spiritu sancto, descenderunt in Seleuciam, illincque abnavigaverunt in Cyprum.

5 Et facti in Salamina, annuntiabant verbum Dei in synagogis Judæorum: Habebant autem et Joannem ministrum.

6 Peragrantes autem insulam usque ad Paphum, invenerunt quendam magum pseudopropheta[m] Judæum, cui nomen Bar-jesus,

7 Qui erat cum Proconsule Sergio Paulo, viro prudente: Hic advocans Barnabam et Saulum, expetebat audire verbum Dei.

8 Resistebat autem illis Elymas magus, sic enim interpretatur nomen ejus, quærens avertere Proconsule[m] à fide.

9 Saulus autem, qui et Paulus, repletus Spiritu sancto, et intendens in eum,

10 Dixit: O plene omni dolo et omni maleficientia, fili diaboli, inimice omnis justitiæ, non cessabis pervertere vias Domini rectas?

11 Et nunc ecce manus Domini super te: et eris cæcus, non videns solem usque ad tempus. Confestim autem cecidit in eum caligo et tenebræ: et circumiens quærebat manu-ductores.

12 Τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός, ἐπίστευσεν, ἐκπλασόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ Κυρίου.

13 Αναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ τὸν Παῦλον, ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν, ὑπέστρεψεν εἰς Ἱερουσόλυμα.

14 Αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης, παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἐκάθισαν.

15 Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτούς, λέγοντες· Ἄνδρες ἀδελφοί, εἰ ἔστι λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως πρὸς τὸν λαὸν, λέγετε.

16 Ἀναστὰς δὲ Παῦλος, καὶ κατὰσεισας τῇ χειρὶ, εἶπεν· Ἄνδρες Ἰσραηλίται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεοῦ, ἀκούσατε.

17 Ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ, ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὑψώσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ· καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτούς ἐξ αὐτῆς·

18 Καὶ ὡς τεσσαρακονταετὴ χρόνον ἐτροφοφόρησεν αὐτούς ἐν τῇ ἐρήμῳ·

19 Καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναάν, κατεκληροδότησεν αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν·

20 Καὶ μετὰ ταῦτα ὡς ἑτασί τετρακοσίων καὶ πενήκοντα, ἔδωκε κριτὰς ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου.

21 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτῶν, ὁ Θεὸς τὸν Σαούλ υἱὸν Κίς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμίν, ἔστη τεσσαράκοντα·

22 Καὶ μεταστῆσας αὐτὸν, ἤγειρεν αὐτοῖς τὸν Δαβὶδ, εἰς βασι-

12 Tunc videns Proconsul factum, credidit percussus super doctrina Domini.

13 Profecti autem à Papho qui circa Paulum, venerunt in Pergem Pamphyliae: Joannes autem diacedens ab eis, reversus est in Hierosolyma.

14 Illi vero pertranseuntes à Perge venerunt in Antiochiam Pisidiæ, et ingressi in synagogam die Sabbatorum, sederunt.

15 Post autem lectionem Legis et Prophetarum, miserunt principes synagogæ ad eos, dicentes: Viri fratres, si est sermo in vobis exhortationis ad plebem, dicite.

16 Surgens autem Paulus, et silentium indicens manu, ait: Viri Israëlita, et timentes Deum, audite.

17 Deus populi hujus Israël elegit patres nostros, et populum exaltavit in terra Ægypto, et cum brachio excelso eduxit eos ex ea.

18 Et quasi quadraginta annorum tempus mores sustinuit eorum in deserto;

19 Et delens gentes septem in terra Chanaan, sorte distribuit eis terram eorum.

20 Et post hæc quasi annis quadringentis et quinquaginta dedit Judices, usque ad Samuel Prophetam.

21 Et exinde postulaverunt regem: et dedit illis Deus Saul filium Cis, virum de tribu Benjamin, annos quadraginta.

22 Et amovens eum, excitavit illis David in regem: cui e-

λέα, ᾧ κὶ εἶπε μαθητήσας· “Εὗρον Δαβὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου.”

23 Τοῦτου ὁ Θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ’ ἐπαγγελίαν ἤγειρε τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν,

24 Προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ.

25 Ὃς δὲ ἐπλήρωσεν ὁ Ἰωάννης τὸν ὄρον, εἶπεν· Τίνα με ὑπονοεῖτε εἶναι; Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ, ἀλλ’ ἰδοὺ, ἔρχεται μετ’ ἐμοῦ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος εἶναι ὑποδηματῶν ποδῶν λύσαι.

26 Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραάμ, καὶ οἱ ἐν ἡμῶν φοβούμενοι τὸν Θεόν, ἡμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἀπεστάλη.

27 Οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, τοῦτον ἀγνοήσαντες, καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες, ἐπλήρωσαν,

28 Καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες, ᾐτήσαντο Πιλάτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν.

29 Ὃς δὲ ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου, ἔθηκαν εἰς μνημεῖον·

30 Ὁ δὲ Θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,

31 Ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλὴμ, οἵτινες εἰσὶ μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.

32 Καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελίζομεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ Θεὸς ἐκτετέλεκε τοῖς τέκνοις αὐτῶν, ἡμῶν, ἀναστήσας Ἰησοῦν·

dixit testatus : Inveni David filium Jesse, virum secundum cor meum, qui faciet omnes voluntates meas.

23 Hujus Deus à semine secundum promissionem excitavit Israëlī Salvatorem Jesum :

24 Prædicante Joanne ante faciem adventus ejus baptismum pœnitentiæ omni populo Israël.

25 Quum autem impleret Joannes cursum, dicebat : Quem me arbitramini esse ? non sum ego : sed ecce venit post me, cujus non sum dignus calceamenta pedum solvere.

26 Viri fratres, filii generis Abraham, et qui in vobis timentes Deum, vobis verbum salutis hujus missum est.

27 Nam habitantes in Hierusalem et principes eorum, hunc ignorantem, et voces Prophetarum per omne Sabbatum lectas, judicantes, impleverunt·

28 Et nullam causam mortis invenientes, petierunt Pilatum interfici eum.

29 Ut autem consummarunt omnia de eo scripta, detrahentes à ligno posuerunt in monumentum.

30 At Deus excitavit eum ex mortuis.

31 Qui visus est per dies multos simul ascendentibus cum eo de Galilæa in Hierusalem : qui sunt testes ejus ad plebem.

32 Et nos vobis annuntiamus illam ad patres repromissionem factam, Quoniam hanc Deus adimplevit natis eorum nobis, resuscitans Jesum·

33 Ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ γέγραπται· “Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.”

34 Ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἶρηκεν· “Ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὄσια Δαβὶδ τὰ πιστά.”

35 Διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· “Οὐ δώσεις τὸν θρόνον σε ἰδοῖν διαφθοράν.”

36 Δαβὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ Θεοῦ βουλῇ, ἐκοιμήθη, καὶ προσετίθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδε διαφθοράν·

37 Ὅν δὲ ὁ Θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδε διαφθοράν.

38 Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄρσεις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεσθε,

39 Καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιούται.

40 Βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ὑμᾶς τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις·

41 “Ἴδετε οἱ καταφρονῆται, καὶ θαυμάσατε, καὶ ἀφανίσθητε· ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ᾧ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.”

42 Ἐξείοντων δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων, παρεκάλουν τὰ ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα.

43 Αὐθισθῆς δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβῳ· οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς, ἐπειθον αὐτοὺς ἰσχυμένους τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ.

44 Τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαββάτῳ

33 Sicut et in Psalmo secundo scriptum est : Filius meus es tu, ego hodie genui te.

34 Quod autem resuscitavit eum ex mortuis, non amplius futurum reverti in corruptionem, ita dixit : Quia dabo vobis sancta David fidelia.

35 Ideoque in alio dicit : Non dabis sanctum tuum videre corruptionem.

36 David quidem enim propria generatione administrans Dei voluntati, dormivit, et appositus est ad patres suos, et vidit corruptionem.

37 Quem vero Deus suscitavit, non vidit corruptionem.

38 Notum igitur sit vobis, viri fratres, quia per hunc vobis remissio peccatorum annuntiatur :

39 Et ab omnibus quibus non potuistis in Lege Mosi justificari, in hoc omnis credens justificatur.

40 Videte ergo ne superveniat in vos dictum in Prophetis :

41 Videte contemptores, et admiramini, et evanescite : quia opus ego operor in diebus vestris, cui non credetis, si quis enarraverit vobis.

42 Exeuntibus autem illis ex synagoga Judæorum, rogarunt gentes in sequens Sabbatum narrari sibi hæc verba.

43 Soluta autem synagoga, sequuti sunt multi Judæorum et colentium Deum proselytorum Paulum et Barnabam : qui ad loquentes eos, suadebant eis permanere gratiæ Dei.

44 Ipso autem veniente sub-

σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκούσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

45 Ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις, ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες.

46 Παρρησιασάμενοι δὲ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας, εἶπον· Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον ἐρώτων λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· πεποιθὴ δὲ ἀπωθίσθε αὐτὸν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη.

47 Οὕτω γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ Κύριος· “Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναι σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἑσχατοῦ τῆς γῆς.”

48 Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον, καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ Κυρίου· καὶ πιστεύσαντες ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζῶντα αἰώνιον.

49 Διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου δι’ ὅλης τῆς χώρας·

50 Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι κατέστρεψαν τὰς σεβομένας γυναῖκας καὶ τὰς εὐσχήμονας, καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπέηξισαν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν.

51 Οἱ δὲ ἐκλιναζάμενοι τὸν καιροτὸν τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπ’ αὐτοὺς, ἦλθον εἰς Ἰκόνιον.

52 Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου.

Κεφ. ιδ'. 14.

1. **Ε**Γένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ, κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων,

bato pene universa civitas con- venit audire verbum Dei.

45 Videntes autem Judæi turbas, repleti sunt zelo, et contradicebant à Paulo dictis, contradicentes et blasphemantes.

46 Libertate usi vero Paulus et Barnabas, dixerunt: Vobis erat necessarium primum dici verbum Dei: quandoquidem vero repellitis illum, et non dignos judicatis vos ipsos æternæ vitæ, ecce, convertimur ad Gentes.

47 Sic enim præcepit nobis Dominus: Posui te in lucem Gentium, ad existendum te in salutem usque ad extremum terræ.

48 Audientes autem Gentes gavisæ sunt, et glorificabant verbum Domini, et crediderunt quotquot erant ordinati: ad vitam æternam.

49 Perferebatur autem verbum Domini per universam regionem.

50 At Judæi concitaverunt: religiosas mulieres et honestas et primos civitatis, et excitaverunt persecutionem in Paulum et Barnabam, et ejecerunt eos de finibus suis.

51 Illi vero excutientes pulverem pedum suorum in eos, venerunt in Iconium.

52 At discipuli replebantur gaudio et Spiritu sancto

CAPUT XIV.

1 **F**ACTUM est autem in Iconio juxta illud ipsum introire eos in synagogam Ju-

καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε εἰσευῆσαι
'Ιουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ
πλῆθος·

2 Οἱ δὲ ἀπειθεῦντες Ἰουδαῖοι
ἐπέγηραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυ-
χὰς τῶν ἰδῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν.

3 Ἰσκανὸν μὲν εὖν χρένον διέ-
τριβαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ
Κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς
χάριτος αὐτοῦ, διδόντι σημεῖα καὶ
τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χαρῶν
αὐτῶν·

4 Ἐσχιάθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς
πόλεως· καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς
Ἰουδαίαις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀπεισό-
λοις.

5 Ἦς δὲ ἐγένετο ἄρμη τῶν ἰδῶν
τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν
αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι
αὐτούς,

6 Συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς
πόλεις τῆς Λυκαονίας, Λύστραν
καὶ Δέρβην, καὶ ἐν τῇ περιχώρῳ,

7 Κακεῖ ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι.

8 Καὶ τις ἀνὴρ ἐν Λύστραις
ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χω-
λὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρ-
χων, ὃς οὐδέποτε περιπατοῦσκει·

9 Οὗτος ἔκουσεν τοῦ Παύλου λα-
λοῦντος· ὃς ἀπετίνας αὐτῷ, καὶ
ἰδὼν ὅτι εἰσὶν ἔχει τοῦ σωθῆναι,

10 Εἶπε μεγάλη τῇ φωνῇ·
'Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ἰσθός·
Καὶ ἤλλετο, καὶ περιπατεῖ.

11 Οἱ δὲ ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίη-
σεν ὁ Παῦλος, ἐπέγηραν ἐν τῇ φωνῇ
αὐτῶν, Λυκαονιστὶ λέγοντες· Οἱ
θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέθη-
σαν πρὸς ἡμᾶς·

12 Ἐκάλουεν τε τὸν μὲν Βαρ-
νάβαν, Δία· τὸν δὲ Παῦλον, Ἐρ-

dæorum, et loqui ita ut crederet
Judæorumque et Græcorum
multa multitudo.

2 At increduli Judæi susci-
taverunt et male affectas reddi-
derunt animas Gentium adver-
sus fratres.

3 Multo quidem igitur tem-
pore demorati sunt libere lo-
quentes in Domino testante
verbo gratiæ suæ, et dante
signa et prodigia fieri per ma-
nus eorum.

4 Divisa est autem multitu-
do civitatis : et hi quidem
erant cum Judæis, hi vero cum
Apostolis.

5 Ut autem factus est impe-
tus Gentiumque et Judæorum
cum principibus suis, injuriari
et lapidare eos,

6 Intelligentes confugerunt
ad civitates Lycaoniæ, Lystram
et Derben, et circum regionem.

7 Et ibi erant evangelizan-
tes.

8 Et quidam vir in Lystriis
impotens pedibus sedebat, clau-
dus ex utero matris suæ subsis-
tens, qui nunquam ambulaverat.

9 Hic audivit Paulum lo-
quentem : qui intuitus eum, et
videns quia fidem haberet ad
salvum fieri,

10 Dixit magna voce, Surge
super pedes tuos rectus. Et
exiliebat et ambulabat.

11 At turbæ videntes quod
fecerat Paulus, levaverunt vo-
cem suam, Lycaonice dicentes
Dii similitati hominibus descen-
derunt ad nos.

12 Vocabantque quidem Bar-
nabam, Jovem at Paulum,

μῆν· ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἠγούμενος τοῦ λόγου.

13 Ὁ δὲ Ἰσραὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως αὐτῶν, ταύρους καὶ στήμματα ἐπὶ τοὺς κυλλῶνας ἐπέβηκε, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελε θύειν·

14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαῆρξάντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν, εἰσεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κρᾶζοντες,

15 Καὶ λέγοντες· Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιῶτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιωπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέψαν ἐπὶ τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς,

16 Ὃς ἐν ταῖς παρελημέβαις γενεαῖς εἶπτε πάντα τὰ ἐθνη περιεσεῖσθαι ταῖς ἰδοῖς αὐτῶν·

17 Καὶ τοι γε οὐκ ἀμάργυνον ἑαυτὸν ἀφήκον, ἀγαποποιῶν, οὐρανὸν ἡμῖν ὑετοῦς ἰδοῦς καὶ καιροῦς καρποφόρου, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν.

18 Καὶ ταῦτα λέγοντες, μάλιστα κατέκαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

19 Ἐπήλθον δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ κείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον, ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίσαντες αὐτὸν τεθνήσκειν.

20 Κυκλωσάντων δὲ αὐτὸν τῶν μαθητῶν, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν· καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθε σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην.

21 Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ Ἰκόνιον καὶ Ἀντιόχειαν·

Mercurium: quoniam ipse erat dux verbi.

13 At sacerdos Jovis exis-tentis ante civitatem eorum, tauros et cernenas ad portas adferens, cum turbis volebat sacrificare.

14 Audientes autem Apostoli, Barnabas et Paulus, dirumpentes pallia sua, insiluerunt in turbam, clamantes,

15 Et dicentes: Viri, quid hæc facitis? et nos similiter patibiles sumus vobis homines, annuntiantes vobis ab his vanis converti ad Deum vivum, qui fecit cælum et terram, et mare, et omnia quæ in eis.

16 Qui in præteritis generationibus dimisit omnes Gentes ingredi vias suas.

17 Quemquam nos intestatum semetipsum reliquit, benefaciens, cælitus nobis pluvias dans et tempora fructifera, implens cibo et lætitia corda nostra.

18 Et hæc dicentes, vix sedaverunt turbas ad non sacrificandum sibi.

19 Supervenerant autem ab Antiochia et Iconio Judæi, et suadentes turbis, et lapidantes Paulum, traxerunt extra civitatem, æstimantes eum mortuum esse.

20 Circumdantibus autem eum discipulis, surgens intravit in civitatem, et postridie exiit cum Barnaba in Derben.

21 Euangelizantesque civitatem illam, et docentes multos, reversi sunt in Lystram et Iconium et Antiochiam.

22 Ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἑμμένειν ἐν τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

23 Χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν, παρέθεντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ εἰς τὸ πιστεύουσιν.

24 Καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν, ἦλθον εἰς Παμφυλίαν.

25 Καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον, κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν.

26 Κἀκεῖθεν ἀπέβησαν εἰς Ἀντιόχειαν· ὅθεν ἦσαν παραδομένοι ἐν χάριτι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπέληρσαν.

27 Παραγονόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγιλλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως.

28 Διέτριβον δὲ ἐκεῖ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

Κεφ. ιε'. 15.

1 **Κ**ΑΙ τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφούς· Ὅτι εἰ μὴ περιτέμνησθε τῷ Ἰσραὴλ Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι.

2 Γενομένης οὖν στάσεως καὶ συζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβῃ πρὸς αὐτοὺς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καὶ τινὰς ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ, περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

3 Οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο τὴν Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν, ἐκοινηγοῦμενοι

22 Confirmantes animas discipulorum, exhortantes permanere in fide, et quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.

23 Ordinantes autem illis presbyteros per ecclesiam, precati cum jejunationibus, commendaverunt eos Domino in quem crediderunt.

24 Et transeuntes Pisidiam, venerunt in Pamphyliam.

25 Et loquentes in Perge verbum, descenderunt in Attaliam.

26 Et inde abnavigaverunt in Antiochiam, unde erant traditi gratiæ Dei in opus, quod compleverunt.

27 Advenientes autem et congregantes ecclesiam, annuntiaverunt quanta fecisset Deus cum illis, et quia aperuisset Gentibus ostium fidei.

28 Morati sunt autem illic tempus non modicum cum discipulis.

CAPUT XV.

1 **ET** quidam descendentes de Judæa, docebant fratres : Quia si non circumcidamini more Moysis, non potestis salvari.

2 Facta ergo seditione et disceptatione non exigua Paulo et Barnabæ adversus illos, statuerunt ascendere Paulum et Barnabam, et quosdam alios ex illis ad Apostolos et presbyteros in Hierusalem, de quaestione hac.

3 Illi quidem ergo deducti ab ecclesia, pertransibant Phœnicen, et Samariam, narrantes

ἦν ἐπιστροφὴν τῶν ἔθνῶν· καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς.

4 Παραγινόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ ἀπεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησε μετ' αὐτῶν.

5 Ἐξανέστησαν δὲ εἰς τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν φαρισαίων, πεπιστευκότες, λέγοντες· Ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτούς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωυσέως.

6 Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου.

7 Πολλῆς δὲ συζητήσεως γενόμενης, ἀναστὰς Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀπ' ἡμερῶν ἀρχαίων ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο, διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πιστεῦσαι.

8 Καὶ ὁ καρδιογνώστης Θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, δοὺς αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καθὼς καὶ ἡμῖν·

9 Καὶ οὐδὲν διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, ἐπὶ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν.

10 Nūn οὖν τί περιάζετε τὸν Θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν, οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι;

11 Ἄλλὰ διὰ τῆς χάριτος Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ πιστευόμενοι σωθῆναι, καθ' ὃν ἐρόπον κείσθαι.

12 Ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβαν καὶ Παύλον ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι' αὐτῶν.

13 Μετὰ δὲ τὸ σιγήσαι αὐτούς,

conversionem Gentium . et faciebant gaudium magnum omnibus fratribus.

4 Advenientes autem in Hierusalem, suscepti sunt ab Ecclesia et Apostolis, et senioribus, annuntiaveruntque quanta Deus fecisset cum illis.

5 Exsurrexerunt autem quidam de hæresi Pharisæorum credentes, dicentes: Quia oportet circumcidere eos, præcipereque servare legem Moysis.

6 Congregati sunt autem Apostoli et seniores videre de verbo hoc.

7 Multa autem conquisitione facta, surgens Petrus dixit ad eos: Viri fratres, vos scitis quoniam à diebus antiquis Deus in nobis elegit per os meum audire Gentes verbum Evangelii, et credere.

8 Et corda noscens Deus testatus est eis, dans illis Spiritum sanctum, sicut et nobis:

9 Et nihil discrevit inter nosque et illos, fide purificans corda eorum.

10 Nunc ergo quid tentatis Deum, imponere jugum super cervicem discipulorum, quod neque patres nostri neque nos potuimus portare?

11 Sed per gratiam Domini Jesu Christi credimus salvari, quemadmodum et illi.

12 Tacuit autem omnis multitudo, et audiebant Barnabam et Paulum narrantes, quanta fecisset Deus signa et prodigia in Gentibus per eos.

13 Post autem tacere eos,

ἀπεκρίθη Ἰάκωβος, λέγων Ἐν ὄψει ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου.

14 Συμῶν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ Θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ,

15 Καὶ οὕτω συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται·

16 Ὡς ἐπὶ ταῦτα ἀναστρέψω, καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαβὶδ τὴν πεπενωμένην, καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνορθώσω αὐτήν,

17 Ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατὰλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπιπέκληται τὸ ὄνομα μου ἐπ' αὐτούς· λέγει Κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα πάντα.

18 Γνωστὰ δὲ ἁλῶνός ἐστι τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ.

19 Διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν Θεόν,

20 Ἀλλὰ ἐπιστέλλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ τοῦ ἐπισημαίνοντος τῶν εἰδώλων, καὶ τῆς πορνείας, καὶ τοῦ πικροῦ, καὶ τοῦ αἵματος·

21 Μωσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοῖς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

22 Τότε ἴδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν ἐπέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν, σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ· Ἰούδαν τὸν ἰσκαλούμενον Βαρσαβῶν, καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς·

23 Γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν τὰς εἰρήσεις· Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ ἀδελφοί, τοῖς κατὰ τὴν

respondit Jacobus, dicens: Viri fratres, audite me.

14 Simeon narravit quemadmodum primum Deus respexit sumere ex Gentibus populum in nomine suo.

15 Et huic concordant verba Prophetarum, sicut scriptum est :

16 Post hæc revertar, et reædificabo tabernaculum David collapsum, et diruta ejus reædificabo, et erigam illud :

17 Ut requirant cæteri hominum Dominum, et omnes Gentes super quas invocatum est nomen meum super eos : dicit Dominus faciens hæc omnia.

18 Nota à seculo sunt Deo omnia opera ejus.

19 Ideo ego judico non obturbari ex Gentibus conversos ad Deum :

20 Sed mittere eis ad abstinendum à contaminationibus simulachrorum et fornicatione et suffocato et sanguine.

21 Moyses enim ex generationibus antiquis per civitatem prædicantes eum habet, in synagogis per omne sabbatum lectus.

22 Tunc visum est Apostolis, et senioribus cum omni ecclesia, electos viros ex eis mittere cum Paulo et Barnaba in Antiochiam, Judam cognominatum Barsabam, et Silam, viros ductores in fratribus :

23 Scribentes per manus eorum hæc : Apostoli, et seniores et fratres, his qui apud Antio-

Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν, χαίρειν.

24 Ἐπειδὴ ἤκουσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξεληθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις, ἀνασχευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες περιτέμνεσθαι, καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς οὐ διέστειλάμεθα,

25 Ἐδοξεν ἡμῖν γονομένοις ἑμοθυμαδὸν, ἐκλεξαμένοις ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβῃ καὶ Παύλῳ,

26 Ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ἰνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

27 Ἀπεστάλακαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά.

28 Ἐδοξε γὰρ τῷ ἁγίῳ πνεύματι καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλεόν ἐπιθροῦσθαι ὑμῖν βῆρος πλὴν τῶν ἐπιταγῶν τούτων,

29 Ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων, καὶ αἵματος, καὶ κνικίου, καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διαληροῦντες ταυτοὺς, εὖ πράξετε. Ἐξέβωθε.

30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν· καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν.

31 Ἀναγνόντες δὲ, ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει·

32 Ἰούδας δὲ καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἐπιστήριξαν.

33 Ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελθῆσαν μετ' εὐφροσύνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους·

34 Ἐδοξε δὲ τῷ Σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτοῦ.

35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες

chiam, et Syriam, et Ciliciam fratribus qui ex Gentibus, gaudere.

24 Quandoquidem audivimus quia quidam ex nobis exeuntes turbaverunt vos verbis, labefactantes animas vestras, dicentes circumcidi, et servare legem, quibus non mandavimus :

25 Visum est nobis factis concorditer, electos viros mittere ad vos, cum dilectis nostris Barnaba et Paulo,

26 Hominibus tradentibus animas suas pro nomine Domini nostri Jesu Christi.

27 Misimus ergo Judam et Silam, et eos per sermonem annuntiantes eadem.

28 Visum est enim sancto Spiritui et nobis, nihil amplius imponere vobis onus, quam necessarium horum :

29 Abstineretis immolatis simulachrorum et sanguine et suffocato et fornicatione : ex quibus custodientes vos ipsos, bene agetis. Valete.

30 Illi quidem ergo dimissi, venerunt in Antiochiam, et congregantes multitudinem tradiderunt epistolam.

31 Legentes autem, gavisusunt super cohortatione.

32 Judasque et Silas, et ipsi prophetæ existentes, per sermonem multum exhortati sunt fratres, et confirmaverunt.

33 Facientes autem tempus, dimissi sunt cum pace à fratribus ad Apostolos.

34 Visum est autem Silæ remanere ibi.

35 Paulus autem et Barnabas demorabantur in Antiochia,

καὶ εὐαγγελιζόμενοι, μετὰ καὶ ἑτέ-
ρων πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.

36 Μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας εἶπε
Παῦλος πρὸς Βαρνάβαν· Ἐπισ-
τρέφαντες δὴ ἐπισκεψόμεθα τοὺς
ἀδελφοὺς ἡμῶν κατὰ πᾶσαν πόλιν,
ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον
τοῦ Κυρίου, πῶς ἔχουσι.

37 Βαρνάβας δὲ ἐβουλόσατο
συμπαραλαβεῖν τὸν Ἰωάννην τὸν
καλούμενον Μάρκον·

38 Παῦλος δὲ ἤξiou, τὸν ἀποσ-
τάνα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας,
καὶ μὴ συναθρόνα αὐτοῖς εἰς τὸ
ἔργον, μὴ συμπαραλαβεῖν τοῦτον.

39 Ἐγένετο οὖν παραξυσμός,
ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ'
ἀλλήλων· τὸν τε Βαρνάβαν παρα-
λαθόντα τὸν Μάρκον, ἐπελεύσαι
εἰς Κύπρον·

40 Παῦλος δὲ ἐπιλεγόμενος
Σίλαν, ἐξῆλθε, παραδοθείς τῇ χά-
ριτι τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν.

41 Διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ
Κιλικίαν, ἐπιστηρίζων εἰς ἐκκλη-
σίας.

Κεφ. ις. 16.

1 **Κ**ΑΤΗΓΗΣΕ δὲ εἰς Δέρβην καὶ
Λύστραν· καὶ ἰδοὺ μαθη-
τῆς τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι Τιμόθεος,
υἱὸς γυναικὸς σινοῦ Ἰουδαίας πιστῆς,
πατρὸς δὲ Ἑλλήνος,

2 Ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν
Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν·

3 Τοῦτον ἐθέλησεν ὁ Παῦλος
σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν· καὶ λαθῶν πε-
ριέττειν αὐτὸν, διὰ τοὺς Ἰουδαίους
τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκεῖνοις·
ᾄδουσαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα
αὐτοῦ ὅτι Ἕλλην ὑπῆρχεν.

docentes et euangelizantes cum
et aliis pluribus verbum Do-
mini.

36 Post autem aliquot dies
dixit Paulus ad Barnabam : Re-
vertentes visitemus fratres nos-
tros per omnem civitatem, in
quibus annuntiavimus verbum
Domini, quomodo habent.

37 Barnabas autem consuluit
coassumere Joannem vocatum
Marcum :

38 Paulus autem ducebat,
illum absistentem ab eis de
Pamphylia, et non coeuntem
eis in opus, non coassumere
hunc.

39 Facta est ergo irritatio,
ita ut abscedere eos ab invi-
cem : ipsumque Barnabam as-
sumentem Marcum enavigare
in Cyprum.

40 Paulus vero eligens Si-
lam abiit, traditus gratiæ Dei à
fratribus.

41 Perambulabat autem Sy-
riam et Ciliciam, confirmans
ecclesias.

CAPUT XVI.

1 **P**ERVENIT autem in Der-
ben et Lystram : et ecce
discipulus quidam erat ibi, no-
mine Timotheus, filius mulie-
ris cujusdam Judææ fidelis,
patris autem Græci ;

2 Qui testimonio probabatur
ab his qui in Lystris et Iconio
fratribus.

3 Hunc voluit Paulus cum
se proficisci : et assumens cir-
cumcidit eum propter Judæos
existentes in locis illis : scie-
bant enim omnes patrem ejus
quod Græcus erat.

4 Ὡς δὲ ἀπετηρεύοντο τὰς πόλεις, παραδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ.

5 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἵσταρεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν.

6 Διαελθόντες δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ τὴν Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ,

7 Ἐλθόντες κατὰ τὴν Μυσίαν, ἐπειράζον κατὰ τὴν Βιθυνίαν πορεύσθαι· καὶ οὐκ εἰσεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα.

8 Παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν, κατέβησαν εἰς Τρωάδα.

9 Καὶ ὄραμα διὰ τῆς νυκτὸς ὤφθη τῷ Παύλῳ· Ἀνὴρ τις ἦν Μακεδὼν ἵστῶς παρακαλῶν αὐτὸν, καὶ λέγων· Διαβὰς εἰς Μακεδονίαν, βοήθησον ἡμῖν.

10 Ὡς δὲ τὸ ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐξήτησαμεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ Κύριος εὐαγγελισασθαι αὐτούς.

11 Ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ τῆς Τρωάδος, εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθράκην· τῇ τε ἐπιούσῃ εἰς Νεάπολιν·

12 Ἐκείθην τε εἰς Φιλίππους, ἧτις ἐστὶ πρώτη τῆς μερίδος τῆς Μακεδονίας πόλις, κολώνια. Ἡμεῖς δὲ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς·

13 Τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πόλεως παρὰ πηλαμῶν, οὗ ἐνομήζετο προσευχῆ εἶναι· καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσασιν γυναῖξιν.

14 Καὶ τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφύρα πωλῆς, πόλεως Θυατείρων,

4 Quum autem pertransirent civitates, tradebant eis custodire dogmata judicata ab Apostolis et senioribus qui in Hierosalem.

5 Ipsæ quidem ergo ecclesie confirmabantur fide, et abundabant numero per diem.

6 Transeuntes autem Phrygiam et Galaticam regionem, vetiti sunt à sancto Spiritu loqui verbum in Asia,

7 Venientes versus Mysiam, tentabant versus Bithyniam ire: et non permisit eos Spiritus.

8 Prætereuntes autem Mysiam, descenderunt in Troadem.

9 Et visio per noctem conspecta est Paulo: Vir quidam erat Macedo stans deprecans eum, et dicens: Transiens in Macedoniam adjuva nos.

10 Ut autem visum vidit, statim quæssivimus proficisci in Macedoniam, colligentes quod vocasset nos Dominus euangelizare eis.

11 Profecti ergo à Troade, recta cucurrimus in Samothraciam, et sequenti in Neapolim

12 Indeque in Philippos, quæ est prima partis Macedoniæ civitas, Colonia. eramus autem in hac urbe versantes dies aliquot.

13 Ipsaque die sabbatorum egressi sumus extra urbem juxta flumen, ubi solebat oratio esse: et sedentes loquebamur convenientibus mulieribus.

14 Et quædam mulier nomine Lydia purpuræ venditrix

πυθωμένη τὸν Θεὸν, ἤκουσεν ἡς ὁ Κύριος διήνοιξε τὴν καρδίαν, προσέχων τοὺς λαλουμένους ὑπὸ τοῦ Παύλου.

15 Ὡς δὲ ἐβαπτίσθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεισε, λέγουσα· Εἰ κερικαλέ με πιστήν τῷ Κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντως εἰς τὸν οἶκόν μου, μείνατε. Καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

16 Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς προσευχὴν, καιδίσκεν τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα Πύθωνος, ἀπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρείχετο τοῖς κυρίοις αὐτῆς, μαντευομένη.

17 Αὕτη καλακολουθήσασα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν, ἐκραζε λέγουσα· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι, δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας.

18 Τοῦτο δε ποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας· διακονηθεὶς δὲ ὁ Παῦλος, καὶ ἐπιστρέψας, τῷ πνεύματι εἶπε· Παραγγέλλω σοι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξέλθειν ἀπ' αὐτῆς. Καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ᾠρᾷ.

19 Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν, εἴλωσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας·

20 Καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς, εἶπον· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ἰσάρχοντες·

21 Καὶ καταγγέλλουσιν ἕτη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ πωσῖν, Ῥωμαῖοις οὖσι.

22 Καὶ συνέρχεται ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν· καὶ οἱ στρατηγοὶ περιβλήσαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια, ἐπέλθουσιν βαδίζεν·

23 Πολλὰς τε ἐπιθέτοντες αὐτοῖς

civitatis Thyatirenorum, colens Deum, audivit : cujus Dominus aperuit cor, intendere effatis à Paulo.

15 Ut autem baptizata est, et domus ejus, deprecata est, dicens : Si judicastis me fidelem Domino esse, ingredientes in domum meam manete : et coëgit nos.

16 Factum est autem euntibus nobis ad orationem, puellam quandam habentem spiritum Pythonis, occurrere nobis, quæ quæstum multum præstabat dominis suis, vaticinans.

17 Hæc subsequuta Paulum et nos, clamabat, dicens : isti homines servi Dei excelsi sunt, qui annuntiant vobis viam salutis.

18 Hoc autem faciebat ad multos dies : dolens autem Paulus, et conversus, spiritui dixit ; Præcipio tibi in nomine Jesu Christi exire ab ea. Et exiit eadem hora.

19 Videntes autem domini ejus quia exivit spes quæstus eorum, apprehendentes Paulum et Silam, traxerunt in forum ad principes.

20 Et offerentes eos præfectis, dixerunt : Hi homines conturbant nostram civitatem, Judæi subsistentes :

21 Et annuntiant mores, quos non licet nobis suscipere, neque facere Romanis existentibus.

22 Et consurrexit turba adversus eos, et præfecti dirumpentes eorum vestes, jusserunt flagellare.

23 Multasque imponentes

πληγὰς, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγειλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς.

24 Ὃς παραγγεῖλιαν τοιαύτην εἰληφώς, ἔβαλον αὐτούς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἠσφαλίσατο εἰς τὸ ξύλον.

25 Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνον τὸν Θεόν· ἐπηροῦντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμοι.

26 Ἄφνω δὲ σεισμός ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· ἀνεύχθησαν τε παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμά ἀνήθη.

27 Ἐξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνευγμέναι τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν, ἤμελλεν ἐαυτὸν ἀναρρεῖν, νομίζων ἐκτεφνεῖν τοὺς δεσμούς.

28 Ἐφώνησε δὲ φωνῇ μεγάλῃ ὁ Παῦλος, λέγων· Μηδὲν πράξεις σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ εἰσμεν ἐνθάδε.

29 Αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησε, καὶ ἐντρομος γενόμενος προσέειπε τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ·

30 Καὶ παραγαγὼν αὐτούς ἔξω, ἔφη· Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ;

31 Οἱ δὲ εἶπον· Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου.

32 Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

33 Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἑσπέρῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτός, ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν· καὶ ἔβαπτίσθη αὐτός· καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα·

eis plagas, miserunt in custodiam, mandantes vincitorum custodi tutò custodire eos.

24 Qui mandatum tale accipiens, misit eos in interiorē carcerem, et pedes eorum strinxit in lignum.

25 Secundum autem mediam noctem Paulus et Silas orantes laudabant Deum : audiebant autem eos vincti.

26 Subito vero terræmotus factus est magnus, ita ut moveri fundamenta carceris : aperta suntque statim ostia omnia, et universorum vincula remissa sunt.

27 E somnis autem factus vincitorum custos, et videns apertas januas carceris, educens gladium, futurus erat seipsum interficere, æstimans effugisse vinctos.

28 Clamavit autem voce magna Paulus, dicens : Nihil feceris tibi ipsi malum : universi enim sumus hic.

29 Petens vero lumen irrupit, et tremefactus factus procidit Paulo et Silæ.

30 Et producens eos foras, ait : Domini, quid me oportet facere ut server ?

31 Illi autem dixerunt : Crede in Dominum Jesum Christum, et servaberis tu et domus tuâ.

32 Et loquuti sunt ei verbum Domini, et omnibus qui erant in domo ejus.

33 Et tollens eos in illa hora noctis, lavit à plagis : et baptizatus est ipse et ejus omnes continuo

34 Ἀναγαγὼν εἰς αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, παρέθηκεν τραπέζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο πανομί πιστευκῶς τῷ Θεῷ.

35 Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τῶς βαδούχους, λέγοντες· Ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἑκείνους.

36 Ἀπήγγειλε δὲ ἡ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον· Ὅτι ἀπεστάλκασιν οἱ στρατηγοὶ, ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες, πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ.

37 Ὁ δὲ Παῦλος εἶπε πρὸς αὐτοὺς· Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς φυλακῆν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; Οὐ γάρ· ἀλλὰ ἰδόντες αὐτοὶ ἐξαγαγίτωσαν.

38 Ἀνήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ βαδούχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἐφοβήθησαν ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσι.

39 Καὶ ἰδόντες παρεκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἐδουλοῦντες ἐρώτων ἐξελθεῖν τῆς πόλεως.

40 Ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον εἰς τὴν Λυδίαν· καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφοὺς, παρεκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἐξῆλθον.

Κεφ. ιζ'. 17.

1 **Δ**ΙΟΥΣΑΝΙΣ δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ Ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν ἡ συναγωγή τῶν Ἰουδαίων.

2 Κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθε πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέγειο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν,

3 Διανοιγὼν καὶ παρακλιθέμενος, ὅτι τὸν Χριστὸν εἶδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός

34 Perducensque eos in domum suam, apposuit mensam, et lætatus est cum omni domo credens Deo.

35 Die autem facto miserunt magistratus lictores, dicentes : Dimitte homines illos.

36 Annuntiavit autem carceris custos verba hæc ad Paulum : Quia miserunt magistratus, ut dimittamini : nunc igitur exeuntes, ite in pace.

37 At Paulus ait ad eos : Cædentes vos publice, indemnatos, homines Romanos subsistentes, miserunt in carcerem, et nunc occultè vos ejiiciunt ? non enim : sed venientes ipsi vos educant.

38 Renuntiaverunt autem magistratibus lictores verba hæc : et timuerunt audientes quod Romani essent.

39 Et venientes deprecati sunt eos, et educentes rogabant egredi urbe.

40 Exeuntes autem de custodia introierunt ad Lydiam : et videntes fratres, consolati sunt eos, et egressi sunt.

CAPUT XVII.

1 **I**TER facientes autem per Amphipolim et Apolloniam, venerunt in Thessaloniam, ubi erat synagoga Judæorum.

2 Secundum autem consuetum Paulo introivit ad eos, et per Sabbata tria differebat eis de scripturis.

3 Adaperiens et proponens, quia Christum oportuit pati, et resurgere à mortuis : et quia

ἔστιν ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ
καταγγέλλω ὑμῖν.

4 Καὶ τινες ἐξ αὐτῶν πεπεισθη-
σαν, καὶ προσεκληρώθησαν ἐν Παύ-
λῳ καὶ ἐν Σιλᾷ, τῶν τε σεβομένων
Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος, γυναικῶν
τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι.

5 Ζηλώσαντες δὲ οἱ ἀπειθοῦντες
Ἰουδαῖοι, καὶ προσλαβόμενοι τῶν
ἀγοραίων τινὰς ἀνδρας πονηροῦς,
καὶ ὀχλοποιήσαντες, ἐθορύβουν τὴν
πόλιν· ἐπιστάντες τε ἐπὶ οἰκίᾳ Ἰά-
σονος, ἐζήτουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν εἰς
τὸν δῆμον·

6 Μὴ εὐρόντες δὲ αὐτοὺς, ἔσυρον
τὸν Ἰάσονα, καὶ τινὰς ἀδελφοὺς ἐπὶ
τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες· Ὅτι οἱ
τὴν οἰκουμένην ἀναστασιώσαντες,
οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεσιν,

7 Οὓς ὑποδέχεται Ἰάσων· καὶ
οὕτω πάντες ἀπέναντι τῶν δογμα-
των Καίσαρος πράττουσι, βασιλέα
λέγοντες ἕτερον εἶναι, Ἰησοῦν.

8 Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ
τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα.

9 Καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ
τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν, ἀπέ-
λυσαν αὐτούς.

10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθὺς διὰ
τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε Παῦ-
λον καὶ τὸν Σιλᾶν εἰς Βέροαιαν·
οἵτινες παραγερόμενοι, εἰς τὴν συ-
ναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπήσαν.

11 Οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι
τῶν ἐν Θεσσαλονικίᾳ, οἵτινες ἐδέξ-
αντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυ-
μίας, τὸ καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες
τὰς γραφὰς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτω.

12 Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν
ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων

hic est Christus Jesus, quem
ego annuntio vobis.

4 Et quidam ex eis persuasi
sunt, et adjuncti sunt Paulo et
Silæ, et religiosorum Græcorum
multa multitudo, mulie-
rumque primariarum non pau-
cæ.

5 Æmulantes autem Judæi
impersuasi, et assumentes cir-
cumforaneorum quosdam viros
malos, et turbam facientes, con-
citaverunt civitatem: instan-
tesque domui Jasonis, quærebant
eos ducere in populum.

6 Non invenientes autem
eos, traherent Jasonem et quos-
dam fratres ad principes civi-
tatis, clamantes: Quoniam ha-
bitatam subvertentes, hi et hic
adsunt,

7 Quos suscepit Jason: et
hi omnes contra decreta Cæsa-
ris faciunt, regem dicentes
alium, Jesum.

8 Concitaverunt autem tur-
bam et principes civitatis au-
dientes hæc:

9 Et accipientes satisfactio-
nem à Jasonē et cæteris, dimi-
serunt eos.

10 At fratres confestim per
noctem emiserunt Paulum et
Silam in Berœam, qui adveni-
entes, in synagogam Judæorum
abierunt.

11 Hi autem erant genero-
siores iis qui in Thessalonica,
qui susceperunt verbum cum
omni alacritate, per diem scru-
tantes scripturas, si haberent
hæc ita.

12 Multi quidem ergo ex eis
crediderunt, et Græcarum mu-

γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων, καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγους.

13 Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι, ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροία καταγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἦλθον κακῆς, σαλεύοντες τοὺς ὄχλους.

14 Εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορευέσθαι ὡς ἐπὶ τὴν Σάλασσαν ὑπέμνον δὲ, ὅ, τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεί.

15 Οἱ δὲ καθιστῶντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον αὐτὸν ἕως Ἀθηνῶν καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ Τιμόθεον, ἵνα ὡς εὐχίστα ἔλθωσι πρὸς αὐτὸν, ἐξῆσαν.

16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδοχομένου αὐτοῦ τοῦ Παύλου, παρεβύνητο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντι κατείδωλον εἶσαν τὴν πόλιν.

17 Διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας.

18 Τινὲς δὲ τῶν Ἐπικουρείων καὶ τῶν Στωϊκῶν φιλοσόφων συνεβαλον αὐτῷ· καὶ τινες ἔλεγον· Τί ἂν θέλοι ὁ σεπμιλόγος οὗτος λέγειν; Οἱ δὲ· Ἐένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῖς εὐηγγελίσει.

19 Ἐπιλαβόμενοι τε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον, λέγοντες· Δυνάμεθα γινῶναι εἰς ἡ καινὴ αὐτῆ ἡ ὑπὸ σου λαλουμένη διδασχῆ;

20 Ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γινῶναι εἰ ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι.

lierum honestarum, et virorum non pauci.

13 Quum autem cognovissent ex Thessalonica Judæi, quia et in Berœa annuntiatum est à Paulo verbum Dei, venerunt et illuc, concitantes turbas.

14 Statim autem tunc Paulum dimiserunt fratres ire usque ad mare: remanserunt autem Silasque et Timotheus ibi.

15 At tuto collocaturi Paulum, perduxerunt eum usque ad Athenas: et accipientes mandatum ad Silam et Timotheum, ut quam citissime venirent ad illum, abierunt.

16 In autem Athenis exspectante eos Paulo, incitabatur spiritus ejus in ipso, vidente idololatram existentem civitatem.

17 Disputabat quidem igitur in synagoga Judæis et colentibus, et in foro per omnem diem ad contingentes.

18 Quidam autem Epicureorum et Stoicorum Philosophorum conferebant cum eo: et quidam dicebant: Quid utique vult seminator verborum hic dicere? hi autem: Peregrinorum dæmoniorum videtur annuntiator esse: quia Jesum et resurrectionem annuntiabat.

19 Apprehendentesque eum, ad Areopagum duxerunt, dicentes: Possumus scire quæ nova hæc à te effata doctrina?

20 Peregrina enim quædam infers in aures nostras: volumus ergo scire quid utique velint hæc esse.

21 Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν, ἢ λέγειν τι καὶ ἀκούειν καινότερον.

22 Σταθεὶς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου, ἔφη· Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεῖσθαι μὲν στέρουσθε ὑμᾶς θεωρῶ.

23 Διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εὔρον καὶ ἑωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγεγραπτό· Ἀγνώστῳ Θεῷ· ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καὶ λαγγέλλω ὑμῖν.

24 Ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς Κύριος ὑπάρχων, οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ·

25 Οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων θεραπεύεται, προσδόμενός τις, αὐτὸς διδούς πᾶσι ζωὴν καὶ σπουδήν κατὰ πάντα.

26 Ἐποίησέ τε ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ὀρίσας προτεταγμένους καιροὺς, καὶ τὰς ὁρθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν·

27 Ζητεῖν τὸν Κύριον, εἰ ἄρα γε ἠεληφῆσαι αὐτὸν καὶ εὑροῖεν· καίτοιγε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνὸς ἐκείνου ἡμῶν ὑπάρχοντα.

28 Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν, καὶ κινούμεθα, καὶ ἐσμεν· ὡς καὶ τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρηκασί· Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμεν.

29 Γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ, ἐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγμασι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον.

30 Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς

21 Athenienses autem omnes et advenæ hospites ad nihil aliud vacabant quam dicere aliquid et audire novum.

22 Stans autem Paulus in medio Areopagi, ait : Viri Athenienses, per omnia quasi superstitiosiores vos aspicio.

23 Præteriens enim et contemplans sacra vestra, inveni et aram in qua scriptum erat : Ignoto Deo : Quem ergo ignorant colitis, hunc ego annuntio vobis.

24 Deus faciens mundum et omnia quæ in eo, hic cæli et terræ Dominus existens, non in manufactis templis habitat.

25 Nec à manibus hominum colitur, indigens aliquo, ipse dans omnibus vitam et inspirationem et omnia.

26 Fecitque ex uno sanguine omne genus hominum inhabitare super universam faciem terræ : definiens præstituta tempora, et terminos habitationis eorum :

27 Quærere Dominum, si forte attracent eum et inveniunt : quamvis non longe ab unoquoque nostrum subsistentem.

28 In ipso enim vivimus et movemur et sumus : sicut et quidam apud vos poetarum dixerunt : Ipsius enim et genus sumus.

29 Genus ergo subsistentes Dei, non debemus æstimare, auro aut argento aut lapidi, eculpturæ artis et cogitationis hominis, Divinum esse simile.

30 Ipsa quidem ergo tem-

ἀγνωσίας ὑπεριδὼν ὁ Θεὸς, ταυῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν.

31 Διότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνεσθαι τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὤρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

32 Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον· οἱ δὲ εἶπον· Ἀκουσάμεθά σου πάλιν περὶ τούτου.

33 Καὶ οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν.

34 Τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ, ἐπίστανσαν· ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

Κεφ. ιθ'. 18.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος ἐκ τῶν Ἀθηνῶν, ἦλθεν εἰς Κόρινθον.

2 Καὶ εὗρίων τινα Ἰουδαίου ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ διατεταχῆναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἐκ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς.

3 Καὶ διὰ τὸ ὁμοεταχεῖον εἶναι, ἔμεινε παρ' αὐτοῖς, καὶ ἐεργάζετο ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην.

4 Διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθὲ εἰς Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας.

5 Ὡς δὲ κατήλθεν ἀπὸ τῆς Μακεδονίας, εἰς Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο τῷ πνεύματι ὁ Παῦ-

pora hujus ignorantiae despiciens Deus, nunc annuntiat hominibus omnibus ubique poenitere :

31 Propter quod statuit diem in quo futurus est judicare habitam in justitia, in viro quo statuit, fidem præbens omnibus, suscitans eum à mortuis.

32 Audientes autem resurrectionem mortuorum, hi quidem irridebant, hi vero dixerunt : Audiemus te iterum de hoc.

33 Et sic Paulus exivit de medio eorum.

34 Quidam vero viri adhærentes ei, crediderunt : in quibus et Dionysius Areopagita, et mulier nomine Damaria, et alii cum eis.

CAPUT XVIII.

1 POST autem hæc egressus Paulus ab Athenis, venit in Corinthum.

2 Et inveniens quendam Judæum nomine Aquilam, Ponticum genere, nuper venientem ab Italia, et Priscillam uxorem ejus, propter ordinasse Claudium discedere omnes Judæos à Roma, accessit eos.

3 Et propter ejusdem artis esse, manebat apud eos, et operabatur : erant enim tabernaculi factores artem.

4 Disputabat autem in synagoga per omne sabbatum suadebatque Judæis et Græcis.

5 Ut autem venissent de Macedonia, Silasque et Timotheus, constringebatur spiritu

λος, διαμαρτυρούμενος τοῖς Ἰουδαίοις τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

6 Ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημοῦντων, ἐκτιναζόμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐτούς· Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρός ἐγώ, ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἴδινα πορεύσομαι.

7 Καὶ μεταβὰς ἐπὶ τὸν δόμον, ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Ἰούστου, σεβομένου τὸν Θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομορούσα τῇ συναγωγῇ.

8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίτευσε τῷ Κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευσαν, καὶ ἐβαπτίζοντο.

9 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος δι' ὀφθαλμοῦ ἐν νυκτὶ τῷ Παύλῳ· Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλε, καὶ μὴ σιωπήσῃς·

10 Διότι ἐγὼ εἰμι μετὰ σου, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοὶ τοῦ κακῶσαι σε· διότι λαὸς ἔστι μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.

11 Ἐκάθισέ τε ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

12 Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπατεύοντος τῆς Ἀχαιῆς, κατεπέστησαν ἰσοθυμαδὸν εἰς Ἰουδαίῳ τῷ Παύλῳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα,

13 Λέγοντες· Ὅτι παρὰ τὸν νόμον οὗτος ἀναπαύει τοὺς ἀνθρώπους σέβασθαι τὸν Θεόν.

14 Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· Εἰ μὲν οὖν ἦν ἀδικημά τι ἢ βλασφημία ποινηρὸν, ὡς Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον αὐτῶν ἠρῶστέ μοι ὑμῶν·

15 Εἰ δὲ ζήτημά ἐστι περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὁψέσθε αὐτοί· κριτὴς γὰρ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι·

Paulus, testificans Judæis Christum Jesum.

6 Oppositis autem eis, et blasphemantibus, excutens vestimenta, dixit ad eos : Sanguis vester super caput vestrum : mundus ego, à nunc ad gentes vadam.

7 Et migrans inde, intravit in domum cujusdam nomine Justi, colentis Deum, cujus domus erat conjuncta synagogæ.

8 Crispus autem archisynagogus credidit Domino cum omni domo sua : et multi Corinthiorum audientes credebant, et baptizabantur.

9 Dixit autem Dominus per visionem in nocte Paulo : Ne time, sed loquere, et ne taceas.

10 Propter quod ego sum tecum, et nemo apponetur tibi ad malefaciendum tibi, propter quod populus est mihi multus in civitate hac.

11 Seditque annum et menses sex, docens in eis verbum Dei.

12 Gallione autem proconsule Achaiæ, insurrexerunt concorditer Judæi Paulo, et adduxerunt eum ad tribunal,

13 Dicentes : Quia contra legem hic persuadet hominibus colere Deum.

14 Futuro autem Paulo aperire os, dixit Gallio ad Judæos : Si quidem ergo esset injuria aliqua aut facinus malum, ὁ Judæi, juxta rationem utique sustinerem vos.

15 Si vero quæstio est de verbo et nominibus et lege quæ secundum vos, videritis ipsi : judex enim ego horum non volo esse.

16 Καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος.

17 Ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες οἱ Ἕλληνες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον, ἔκρουον ἑκαστὸν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τοῦτων ἐν Γαλιλίᾳ ἔμελεν.

18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσηύχωνας ἡμέρας ἱκανὰς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποσταξάμενος, ἐξέβηκε εἰς τὴν Σύριαν· καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος τὴν κεφαλὴν ἐν Κεγχρεαῖς· εἶχε γὰρ εὐχήν.

19 Κατήχησθε δὲ εἰς Ἐφεσον, καθεῖνους κατέλιπεν αὐτοῦ· αὐτοῖς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, διελέχθη τοῖς Ἰουδαίοις·

20 Ἐρωτῶντων δὲ αὐτῶν περὶ πλείονα χρόνον μέναι παρ' αὐτοῖς, οὐκ ἐπένευσεν·

21 Ἄλλ' ἀπετάξατο αὐτοῖς, εἰπὼν· Δεῖ με πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱερουσόλυμα· πάλιν δὲ ἀνατάμνω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος. Καὶ ἀνῆλθεν ἀπὸ τῆς Ἐφέσου.

22 Καὶ κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβὰς, καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν.

23 Καὶ ποιήσας χρόνον τινα, ἐξῆλθε, διερχόμενος καθέστηκεν τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, βεβαιοποιῶν πάντας τοὺς μαθητάς.

24 Ἰουδαῖος δὲ τις, Ἀπολλῶν ἐνόματι, Ἀλεξανδρεὺς ἐν γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήχησεν εἰς Ἐφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς·

25 Οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν δόξον τοῦ Κυρίου· καὶ ζῶν ἐν πνεύματι, ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Κυρίου, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βύπτισμα Ἰωάννου·

16 Et abegit eos à tribunali.

17 Apprehendentes autem omnes Græci Sosthenem principem synagogæ, percutiebant ante tribunal: et nihil eorum Gallioni curæ erat.

18 At Paulus adhuc admanens dies multos, fratribus valediciens, enavigavit in Syriam: et cum eo Priscilla et Aquila, tonsus caput in Cenchreis: habebat enim votum.

19 Devenit autem in Ephesum, et illos reliquit ibi: ipse vero ingressus in synagogam, disputabant Judæis.

20 Interrogantibus autem eis super plus tempus manere apud eos, non consensit:

21 Sed valedixit eis, dicens: Oportet me omnino festum venientem facere in Hierosolyma: iterum autem revertar ad vos, Deo volente. Et profectus est ab Epheso.

22 Et descendens in Cæsaream, ascendens et salutans ecclesiam, descendit in Antiochiam.

23 Et faciens tempus aliquod, profectus est, perambulans ex ordine Galaticam regionem et Phrygiam, confirmandum omnes discipulos.

24 Judæus autem quidam Apollos nomine, Alexandrinus genere, vir eloquens, devenit in Ephesum, potens existens in scripturis.

25 Hic erat edoctus viam Domini, et fervens spiritu loquebatur, et docebat diligenter ea quæ de Domino, sciens tantum Baptisma Joannis.

26 Οὗτός τε ἤρξατο παρῆρσι-
ίζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. Ἀκού-
σαντες δὲ αὐτοῦ Ἀκύλας καὶ Πρίσ-
κυλλα, προσελάβοντο αὐτὸν, καὶ
ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν τοῦ
Θεοῦ ὁδόν.

27 Βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελ-
θεῖν εἰς τὴν Ἀχαιίαν, προτρέψα-
μενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μα-
θηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς πα-
ραγνόμενος συνέβλετο πολὺ τοῖς
πιστευομένοις διὰ τῆς χάριτος·

28 Εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίους
ἐγκατηλέγγετο δημοσίᾳ, ἐπιδεικ-
νὺς διὰ τῶν γραφῶν, εἶναι τὸν
Χριστὸν Ἰησοῦν.

Κεφ. ιδ'. 19.

ΕΓένητο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολ-
λῶ εἶναι ἐν Κορίνθῳ, Παῦ-
λον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη,
εἰσελθεῖν εἰς Ἐφεσον· καὶ εὗρὼν τινας
μαθητάς,

2 Εἶπε πρὸς αὐτούς· Εἰ πνεῦμα
ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες ; Οἱ
δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν· ἄλλ' οὐδὲ εἰ
πνεῦμα ἅγιόν ἐστιν, ἠκούσαμεν.

3 Εἶπέ τε πρὸς αὐτούς· Εἰς τί
οὖν ἐβαπτίσθητε ; Οἱ δὲ εἶπον· Εἰς
τὸ Ἰωάννου βάπτισμα.

4 Εἶπε δὲ Παῦλος· Ἰωάννης
μὲν ἐβάπτισε βάπτισμα μετανοίας,
ἐγὼ λαῶ λόγων εἰς τὸν ἐρχόμενον
μετ' αὐτὸν ἵνα πισταύσωσι, τουτέστι-
ν, εἰς τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

5 Ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν
εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ,

6 Καὶ ἐπιθέντες αὐτοῖς τοῦ
Παύλου τὰς χεῖρας, ἦλθε τὸ πνεῦ-
μα ἐπ' αὐτούς· ἐλάλουν
τε γλώσσαις· καὶ προεφήτευσον.

26 Hicque cœpit fiducialiter
agere in synagoga. Audientes
autem eum Aquila et Priscilla,
assumpserunt eum, et diligen-
tius ei exposuerunt viam Dei.

27 Volente autem eo ire
in Achaiam, exhortati fratres
scripserunt discipulis excipere
eum : qui adveniens contulit
multum credentibus per gra-
tiam.

28 Vehementer enim Judæ-
os redarguebat publice, osten-
dens per scripturas, esse Chris-
tum Jesum.

CAPUT XIX.

FACTUM est autem in
Apollo esse in Corin-
tho, Paulum peragrantem su-
periores partes, venire in Eph-
esum : et inveniens quosdam
discipulos,

2 Dixit ad eos : Si Spiritum
sanctum accepistis credentes ?
Illi autem dixerunt ad eum :
Sed neque si Spiritus sanctus
est, audivimus.

3 Dixitque ad eos : In quid
ergo baptizati estis ? Illi autem
dixerunt : In Joannis baptismi.

4 Dixit autem Paulus, Joan-
nes quidem baptizavit baptismi
pœnitentiæ, populo dicens : In
venientem post ipsum ut cre-
derent, hoc est, in Christum
Jesum.

5 Audientes autem baptizati
sunt in nomine Domini Jesu.

6 Et imponente illis Paulo
manus, venit Spiritus sanctus
super eos : loquebanturque lin-
guis, et propheteabant.

7 Ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ δεκάδυο.

8 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐπαρρησιάζετο, ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος, καὶ ἐτίθει τὰ ἐπερὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

9 Ὡς δὲ τινες ἐσαληθύνοντο καὶ ἠπειθόν, καταλογίζοντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ ἀλόγου, ἀσοσῶς ἀπ' αὐτῶν, ἀρώρεσε τοὺς μαθητὰς, καθ' ἡμέραν διαλογόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου εἰνός.

10 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν, ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλληνας.

11 Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ἐποίησεν ὁ Θεὸς διὰ τῶν χειρῶν Παύλου.

12 Ὡστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενούντας ἐπιφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ στικκίμβια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τὰ τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν.

13 Ἐπεχείρησαν δὲ τινες ἀπὸ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοῖς ἔχοντις τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες· Ὁρκίζομεν ὑμᾶς ἐν Ἰησοῦν, ᾧ ὁ Παῦλος κηρύσσει.

14 Ἦσαν δὲ τινες υἱοὶ Σεβαστοῦ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἐπὶ τὰ, οἱ τοῦτο ποιοῦντες.

15 Ἀπεκρὸν δὲ τὸ πνεῦμα ἐπὶ πονηρὸν, εἶπε· Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον οἶσταναι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ;

16 Καὶ ἐφαλλόμενος ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα ἐπὶ πονηρὸν, καὶ κατακυριεύσας αὐτῶν, ἴσχυσε κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμ-

7 Erant autem omnes viri fere duodecim.

8 Introgressus autem in synagogam, libere loquebatur per menses tres disputans et suadens quæ de regno Dei.

9 Quum autem quidam iadurarentur et non crederent, maledicentes viam coram multitudine, discedens ab eis, segregavit discipulos, quotidie disputans in schola Tyranni cujusdam.

10 Hoc autem factum est per annos duos, ita ut omnes habitantes Asiam audire verbum Domini Jesu, Judæosque et Græcos.

11 Virtutesque non vulgares faciebat Deus per manus Pauli.

12 Ita ut etiam super languidos adferri à corpore ejus sudaria vel semicinctia, et abscedere ab eis languores, et spiritus malignos exire ab eis.

13 Tentaverant autem quidam de circumstantibus Judæis exorcistis invocare super habentes spiritus malos nomen Domini Jesu, dicentes : Adjuramus vos Jesum quem Paulus prædicat.

14 Erant autem quidam filii Scevæ Judæi principis sacerdotum septem, hoc facientes :

15 Respondens autem spiritus malignus, dixit : Jesum novi, et Paulum scio : vos autem qui estis ?

16 Et insiliens in eos homo in quo erat spiritus malignus, et prædominatus eis, involuit contra eos, ita ut nudos et

νοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου.

17 Τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλήσι τοῖς κατοικοῦσι τὴν Ἐφεσον· καὶ ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ πάντας αὐτοὺς, καὶ ἰμμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

18 Πολλοὶ τε τῶν πεπιστηκότων ἤρχοντο, ἔξομολογοῦμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν.

19 Ἰκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων, συνενόησαν τὰς βιβλους, κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συναΐφρισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε.

20 Οὕτω κατὰ κράτος ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ἤξανε καὶ ἰσχυεν.

21 Ὡς δὲ ἐεληρώθη ταῦτα, ἴθεο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι, διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν, πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, εἰπὼν· Ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν.

22 Ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἐραστον, αὐτοῖς ἐπέθηκε χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.

23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον εἰσαρχὸς οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ.

24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος, παρτίχετο τοῖς τεχνίταις ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην,

25 Οὓς συναθροίσας, καὶ τοὺς περὶ τὰ ταῦτα ἐργάτας, εἶπεν· Ἄνδρες, εἰδέστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶν ἴσται·

26 Καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούσατε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου, ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος

vulneratos effugere ex domo illa.

17 Hoc autem factum est notum omnibus Judæisque et Græcis habitantibus Ephesum: et cecidit timor super omnes illos, et magnificabatur nomen Domini Jesu.

18 Multique credentium veniebant, confitentes et annuntiantes actus suos.

19 Multi autem curiosi agentium, conferentes libros combusserunt coram omnibus, et computaverunt pretia illorum, et invenerunt argenti myriades quinque.

20 Ita per potentiam verbum Domini crescebat et invalescebat.

21 Ut autem impleta sunt hæc, proposuit, Paulus in Spiritu, pervadens Macedoniam et Achaïam, ire in Hierusalem, dicens: Quod post fieri me ibi, oportet me et Romam videre.

22 Mittens autem in Macedoniam duos ministrantium sibi, Timotheum et Erastum, ipse remansit tempus in Asiam.

23 Facta est autem secundum tempus illud turbatio non parva de via.

24 Demetrius enim quidam nomine, argenti cælator, faciens ædes argenteas Dianæ, præstabat artificibus quæstum non modicum.

25 Quos congregans, et eos qui circa talia opifices, dixit: Viri, scitis quia de hoc opificio acquisitio nobis est.

26 Et spectatis, et auditis quia non solum Ephesi, sed pene totius Asiæ, Paulus hic

οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι.

27 Οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπειλεγμὸν εἰσεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐδὲν λογισθῆναι, μέλλειν δὲ καὶ καθαιρεῖσθαι τὴν μεγαλειότητα αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται.

28 Ἀκούσαντες δὲ, καὶ γινόμενοι πλήρεις θυμοῦ, ἔκραζον λέγοντες· Μεγάλη ἡ Ἀρτεμις Ἐφεσίων.

29 Καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις ὅλη συγχύσεως· ὤρμησάν τε ἐμπομαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συναδῆμους τοῦ Παύλου.

30 Τοῦ δὲ Παύλου βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί.

31 Τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν, παρεκάλουν μὴ δοῦναι θαυτὸν εἰς τὸ θέατρον.

32 Ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλό τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκακλησία συγχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν εἰνος ἔνεκεν συναληλόθεισαν.

33 Ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου προσέβησαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὃ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα, ἔβηλεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ·

34 Ἐπιγινόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστι, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς εἶπὶ ὥρας δύο κραζόντων· Μεγάλη ἡ Ἀρτεμις Ἐφεσίων.

35 Καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον, φησὶν· Ἄνδρες Ἐφεσίοι, εἰς γὰρ ἴσθιν ἄνθρωπος ὃς εὐ γνώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν

suadens avertit multam turbam, dicens : Quoniam non sunt Dii per manus facti.

27 Non solum autem hæc periclitatur nobis pars in redargutionem venire, sed et magnæ deæ Dianæ templum in nihilum reputari, futurumque et destrui majestatem ejus, quam tota Asia et habitata colit.

28 Audientes autem, et facti pleni exandescencia, exclamaverunt dicentes : Magna Diana Ephesiorum.

29 Et impleta est civitas tota confusione, irrueruntque unanimiter in theatrum, corripientes Cajum et Aristarchum Macedonas, comites Pauli.

30 At Paulo volente intrare in populum, non siverent eum discipuli.

31 Quidam autem et Asiæ principum existentes ei amici, mittentes ad eum, rogarunt non dare seipsum in theatrum.

32 Alii quidem ergo aliud quid clamabant ; erat enim ecclesia confusa, et plures nesciebant cujus causa convenissent.

33 De autem turba producerunt Alexandrum, propellentibus eum Judæis : at Alexander concutiens manum, volebat ratiocinari populo.

34 Agnoscentes autem quod Judæus esset, vox facta est una ex omnibus quasi per horas duas clamantibus : Magna Diana Ephesiorum.

35 Reprimens autem scriba turbam, dixit : Viri Ephesii, quis enim est homo qui non cognoscit Ephesiorum civita

νεώτερον αἰσάν τῆς μεγάλης θεᾶς
'Αρτέμιδος, καὶ τοῦ Διοσκειτοῦς ;

36 Ἀναντιβήτων οὖν ὄντων
τούτων, δεόν ἐστίν ὑμᾶς κατασταλ-
μένους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν προτε-
εῖς πράττειν.

37 Ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἀνδρας
τούτους, οὗτε ἱεροδούλους, οὗτε βλασ-
φημοῦντας τὴν θεὰν ὑμῶν.

38 Εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ
οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται πρὸς τινὰ
λόγον ἔχουσιν, ἀγοραῖοι ἀγονταί,
καὶ ἀνθύπατοί εἰσὶν ἐγκαλεῖσθαι
ἀλλήλοις.

39 Εἰ δὲ τι περὶ ἑτέρων ἐπιζη-
τεῖτε, ἐν τῇ ἐνόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπι-
λυθήσεται·

40 Καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκα-
λεισθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον,
μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ
δυσσερόμεθα ἀποδοῦναι λόγον τῆς
δυσσεροφῆς ταύτης.

41 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀπέλυσε
τὴν ἐκκλησίαν.

Κεφ. κ'. 20.

1 **Μ**ετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν
Δόρυβον, προσκαλεσάμε-
νος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς, καὶ
ἀσπασάμενος, ἐξῆλθε πορευθῆναι εἰς
τὴν Μακεδονίαν.

2 Διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ
παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ,
ᾗλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα,

3 Ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γε-
νομένης αὐτῷ ἐπιβουλῆς ὑπὸ τῶν
Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς
τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμη τοῦ
ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας.

4 Συνέσπετο δὲ αὐτῷ ἄχρι τῆς
'Ασίας Σώπατρος Βεροιαῖος· Θεσ-
σαλονικέων δὲ, Ἀρίσταρχος, καὶ
Σεκουῦδος, καὶ Γάϊος Δερβείος, καὶ

tem ædituam existentem mag-
næ deæ Dianæ, et Jovis prolis ?

36 Incontradicibilibus ergo
existentibus his, necesse est
vos sedatos subsistere, et nihil
præceps agere.

37 Adduxistis enim homines
istos neque sacrilegos, neque
blasphemantes Deam vestram.

38 Si quidem ergo Deme-
trius et qui cum eo artifices
adversus aliquem sermonem
habent, forenses aguntur, et
proconsules sunt : postulent
alii alios.

39 Si autem quid de aliis re-
quiritis, in legitima ecclesia ab-
solvetur.

40 Etenim periclitamur pos-
tulari seditionis circa hodiern-
um, nulla causa subsistente,
de qua poterimus dare ratio-
nem concursus istius.

41 Et hæc dicens, dimisit
ecclesiam.

CAPUT XX.

1 **P**OST autem cessasse tu-
multum, advocans Pau-
lus discipulos et salutans, exiit
proficisci in Macedoniam

2 Perambulans autem partes
illas, et exhortatus eos sermo-
ne multo, venit in Græciam.

3 Faciensque menses tres,
factis ei invidiis à Judæis futuro
provehi in Syriam, facta fuit
sententia ad revertendum per
Macedoniam.

4 Comitatus est autem eum
usque in Asiam Sopater Berœ-
ensis : Thessalonicensium ve-
ro Aristarchus et Secundus et

Τιμόθεος· Ἀσιανοὶ δὲ, Τυχικός κ' Τρόφιμος.

5 Οὗτοι προσελθόντες ἔμνον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι·

6 Ἡμεῖς δὲ ἐξεπελεύσαμεν μετὰ εἰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα ἄχρις ἡμερῶν πέντε, οὐ διατρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.

7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, συνηγμένων τῶν μαθητῶν τοῦ κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξίεναι τῇ ἑπαύριον· παρήτεινέ τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου·

8 Ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερώῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι.

9 Καθήμενος δὲ τις νεανίας ὀνόματι Εὐτυχὸς ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταπερόμενος ὑπὸν θαλάσσης, διαλεγόμενου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλοῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὑπνου, ἔπεσον ἀπὸ τοῦ τριπέτεγου κάτω· καὶ ἤρθη νεκρός.

10 Καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσον αὐτῷ, καὶ συμπεριλαβὼν εἶπε· Μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν.

11 Ἀναβὰς δὲ, καὶ κλάσας ἄρτον καὶ γουσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὀμλήσας ἄχρις αὐγῆς, οὕτως ἐξήλθεν.

12 Ἦγαγον δὲ τὸν παιῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.

13 Ἡμεῖς δὲ προσελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀνήχθημεν εἰς τὴν Ἀσσον, ἐκείθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτω γὰρ ἦν διαταγμένος, μέλλων αὐτὸς περῆναι.

14 Ὡς δὲ συνελαθον ἡμῖν εἰς

Cajus Derbæus, et Timotheus : Asiani vero, Tychicus et Trophimus.

5 Hi præcedentes manserunt nos in Troade.

6 Nos vero enavigavimus post dies azymorum à Philippis, et venimus ad eos in Troadem intra dies quinque, ubi demorati sumus diebus septem.

7 In autem una sabbatorum congregatis discipulis ad frangendum panem, Paulus disputabat eis, futurus exire postridie : protraxitque sermonem usque in mediam noctem.

8 Erant autem lampades multæ in cœnaculo ubi erant congregati.

9 Sedens autem quidam adolescens nomine Eutychus super fenestram, dejectus somno profundo, disputante Paulo diutius, ruens præ somno, cecidit de tertio cœnaculo deorsum : et sublatuS est mortuus.

10 Descendens autem Paulus irruit ei, et complexus dixit : Ne tumultuemini : nam anima ipsius in ipso est.

11 Ascendens autem, et frangens panem et gustans, ad multumque alloquutus usque in diluculum, sic exiit.

12 Adduxerunt autem puerum viventem, et cansolati sunt non mediocriter.

13 Nos autem progressi ad navem, devecti sumus in Asson, inde futuri recipere Paulum : sic enim erat constitutus, futurus ipse pedibus ire.

14 Ut autem congressus est

τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθμεν εἰς Μιτυλήνην.

15 Κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες, ἐπὶ ἐπιώσῃ κατηγεήσαμεν ἀντικρὺ Χίου· ἐπὶ δὲ ἐτέρα παραβάλαμεν εἰς Σάμον· καὶ μέιναντες ἐν Τρωγυλίῳ ἐπὶ ἐχομένην ἤλθομεν εἰς Μίλητον·

16 Ἐκρησε γὰρ ὁ Παῦλος παρακλιῦσαι τὴν Ἐφεσον, ὅπως μὴ γίνηται αὐτῷ χρονοτριβήσας ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπουδε γὰρ, εἰ δυνατὸν ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱερουσόλυμα.

17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἐφεσον, μετακλήσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας.

18 Ὡς δὲ παρεγένετο πρὸς αὐτὸν, εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μετ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην·

19 Δουλεύων τῷ Κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης, καὶ πολλῶν δακρύων καὶ πειρασμῶν, εἰς συμβάσαντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων·

20 Ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους·

21 Διαμαρτυρούμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλήσι τὴν εἰς τὸν Θεὸν μετανοίαν, καὶ πίστιν τὴν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

22 Καὶ νῦν ἰδοὺ, ἐγὼ δεδεδωμένος τῷ πνεύματι, πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ συνεκδησάντά μοι μὴ εἰδώς·

23 Πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεται, λέγον ὅτι δεσμά με καὶ θλίψεις μένουσιν·

24 Ἀλλ' οὐδένοδός λόγον ποιῶμαι, οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχὴν μου τι-

nobis in Asson, recipientes eum venimus in Mitylenen.

15 Et inde abnavigantes, sequenti devenimus contra Chium : at alia adjecimus in Samon : et manentes in Trogyllio, sequenti venimus in Miletum.

16 Proposuerat enim Paulus transnavigare Ephesum, ut non fieret ea tempus terere in Asia : festinabit enim, si possibile esset sibi, diem Pentecostes fieri in Hierosolymis.

17 A autem Mileto mittens in Ephesum, vocavit seniores ecclesiae :

18 Ut autem advenerant ad eum, dixit eis : Vos scitis, à prima die à qua ingressus sum in Asiam, quomodo cum vobis omne tempus fuerim :

19 Serviens Domino cum omni humilitate, et multis lacrymis et tentationibus, eventibus mihi in insidiis Judæorum.

20 Ut nihil remiserim confitentium, ad non annuntiantium vobis et docendum vos publice et per domos :

21 Testificans Judæisque et Græcis in Deum pœnitentiam, et fidem in Dominum nostrum Jesum Christum.

22 Et nunc ecce ego vinc-tus spiritu vado in Hierusalem, quæ in ea concursura mihi non noscens.

23 Nisi quod Spiritus sanctus per civitatem protestatur mihi, dicens quoniam vincula me et tribulationes manent.

24 Sed nullius rationem facio, nec habeo animam meam

μίαν ἡμαντιῶ, ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου μετὰ χαρᾶς, καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτυρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ.

25 Καὶ νῦν ἰδοῦ, ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκ ἔτι ἔλθετε τὸ πρῶτον μου ὑμῖς πάντες ἐν οἷς διήλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

26 Διὸ μαρτυροῦμαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων.

27 Οὐ γὰρ ὑπεστεύλαμην ὑμῖν τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι πάσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ.

28 Προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς, καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἣν περιποιήσατε διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος.

29 Ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτε, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἀφίξιν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου,

30 Καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διστραμμένα, τοῦ ἀποσεῖν τοὺς μαθητὰς ἀπίσω αὐτῶν.

31 Διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν, νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νοουθετῶν ἕνα ἕκαστον.

32 Καὶ τανῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς, ἀδελφοί, τῷ Θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ ἐποικοδομῆσαι, καὶ δοῦναι ὑμῖν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις παῶν.

33 Ἄργυρίου ἢ χρυσοῦ ἢ ματισμοῦ οὐδένος ἐπέθυμῆσα.

34 Αὐτοὶ δὲ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρεῖαις μου καὶ τοῖς οὐσί μετ' ἐμοῦ ὑπηρετήσαν αἱ χεῖρες αὐταί.

pretiosam mihi ipsi, ut finire cursum meum cum gaudio, et ministerium quod accepi à Domino Jesu, testificari Evangelium gratiæ Dei.

25 Et nunc ecce, ego scio quia non amplius videbitis faciem meam vos omnes, in quibus transivi prædicans regnum Dei.

26 Ideo et testor vobis in hodierna die quia mundus ego à sanguine omnium.

27 Non enim subterfugi, ad non annuntiandum vobis omne consilium Dei.

28 Attendite ergo vobis ipsis et universo gregi in quo vos Spiritus sanctus posuit episcopos, pascere ecclesiam Dei, quam acquisivit per proprium sanguinem.

29 Ego enim scio hoc, quoniam intrabunt post discessionem meam lupi graves in vos non parcentes gregi.

30 Et ex vobis ipsis exsurgent viri loquentes perversa, ad abstrahendum discipulos post se.

31 Ideo vigilate, memores quoniam triennium noctem et diem non cessavi cum lacrymis monens unumquemque.

32 Et nunc commendo vos. fratres, Deo et verbo gratiæ ipsius, potenti superædificare et dare vobis hæreditatem in sanctificatis omnibus.

33 Argentum aut aurum aut vestem nullius concupivi.

34 Ipsi autem noscitis quoniam usibus meis et existentibus cum me ministraverunt manus istæ.

35 Πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτω κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε· Μακάριόν ἐστι διδόναι μᾶλλον ἢ λαμβάνειν.

36 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, θείξας τὰ γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο.

37 Ἰκανὸς δὲ ἐγένετο κλαυθμὸς πάντων· καὶ διεπιστόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου, κατεφίλουσιν αὐτόν·

38 Ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶρήκει, ὅτι οὐκέτι μελλούσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν· σπρόπτερον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

Κοφ. κά. 21.

1 **Ω**Σ δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶν, ἐν δὲ ἐξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, καλεῖσθαι εἰς Πάταρα.

2 Καὶ εὐρόντες πλοῖον διακτρῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν.

3 Ἀφανέντες δὲ τὴν Κύπρον, καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήχθημεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ ἦν τὸ πλοῖον ἀποφορτίζόμενον τὸν γόμον.

4 Καὶ ἀνευρόντες μαθητὰς, ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἐπτά· οἶτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος, μὴ ἀναβαίνειν εἰς Ἱερουσαλὴμ·

5 Ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναίξιν καὶ τέκνοις, ἕως ἔξω τῆς πόλεως· καὶ θέντες τὰ γό-

35 Omnia ostendi vobis, quoniam sic laborantes oportet suscipere infirmos, meminisseque verborum Domini Jesu, quoniam ipse dixit : Beatius est dare magis quam accipere.

36 Et hæc dicens, ponens genua sua, cum omnibus illis oravit.

37 Magnus autem factus est fletus omnium : et incumbentes super collum Pauli exosculabantur eum :

38 Dolentes maxime in verbo quod dixerat, quoniam non amplius futuri essent faciem ejus spectare : deducebant autem eum ad navem.

CAPUT XXI.

1 **U**T autem factum est pro- vehi nos avulsos ab eis, recta currentes venimus in Co- um, at sequenti in Rhodum, et inde in Patara.

2 Et invenientes navem trans- fretantem in Phœnicem, ascen- dentes provecti sumus.

3 Apparentes autem Cypro, et relinquentes eam ad sinis- tram, navigavimus in Syriam, et devecti sumus in Tyrum : ibi enim erat navis expositura onus.

4 Et invenientes discipulos, admansimus ibi diebus septem, qui Paulo dicebant per Spiritu, non ascendere in Hieru- salem.

5 Quando autem factum est nos peragere dies, exeuntes ibamus, deducantibus nos om- nibus cum uxoribus et liberis, usque foras civitatem : et po-

κατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, προσηξάμεθα,

6 Καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, ἐπέβημεν εἰς τὸ πλοῖον· ἐκείνοι δὲ ἐπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες, ἀπὸ Τύρου κατηγήσαμεν εἰς Πτολεμαίδα· καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφούς, ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς.

8 Τῇ δὲ δευτέρῃ ἐξελθόντες οἱ περὶ τὸν Παῦλον, ἦλθον εἰς Καισάρειαν· καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ.

9 Τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες καρθενοὶ τέσσαρες προφητεύουσαι.

10 Ἐπιμονόντων δὲ ἡμῶν ἡμέρας πλείους, κατήλθε τις ἀπὸ τῆς Ἰερουσαλῆμ, προφήτης, ὀνόματι Ἄγαβος.

11 Καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δῆσας τε αὐτοῦ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, εἶπε· Τὰδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸν ἄνδρα, οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὐτή, οὕτω δῆσουσιν ἐν Ἰερουσαλῆμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν.

12 Ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι, τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλῆμ.

13 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος· Τί ποιεῖτε, κλαίοντες καὶ συνδράποντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἰερουσαλῆμ ἐτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

14 Μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ, ἠσυχάσαμεν, εἰπόντες· Τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου γινέσθω.

15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἀποσκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς Ἰερουσαλῆμ.

nentes genna in littore, oravimus,

6 Et salutantes invicem, ascendimus in navem : illi autem redierunt in propria.

7 Nos vero navigationem perficientes, à Tyro descendimus in Ptolemaidem, et salutantes fratres, mansimus die una apud illos.

8 At postridie egressi qui circa Paulum, venimus in Cæsaream : et intrantes in domum Philippi Evangelistæ, existentis ex septem, mansimus apud eum.

9 Huic autem erant filiae virgines quatuor prophetantes.

10 Admanentibus autem nobis dies plures, descendit quidam à Judæa propheta nomine Agabus :

11 Et veniens ad nos, et tollens zonam Pauli, alligansque sibi manus et pedes, dixit : Hæc dicit Spiritus sanctus : Virum, cujus est zona hæc, sic vincient in Hierusalem Judæi, et tradent in manus Gentium.

12 Ut autem audivimus hæc, rogabamus nosque et qui loci illius non ascendere eum in Hierusalem.

13 Respondit autem Paulus : Quid facitis flentes, et comminuentes meum cor ? ego enim non solum vinciri, sed et mori in Hierusalem parate habeo pro nomine Domini Jesu.

14 Non suaso autem eo, quievimus, dicentes : Voluntas Domini fiat.

15 Post autem dies istos ascendebamus in Hierusalem.

16 Συνήλθον δὲ καὶ τῶν μαθη-
τῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν,
ἀγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν, Μνά-
σωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.

17 Γενομένων δὲ ἡμῖν εἰς Ἱε-
ροσόλυμα, ἀσμένως ἐδέξαντο ἡμᾶς
οἱ ἀδελφοί.

18 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσήλθε Παῦ-
λος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰακώβον· πάν-
τες τε παρογένοντο οἱ πρεσβύτεροι.

19 Καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς
ἐξηγεῖτο καθ' ἓν διακρίνον ὧν ἐποίη-
σεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς
διακονίας αὐτοῦ.

20 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον
τὸν Κύριον· εἶπὸν τε αὐτῷ· Θεω-
ρεῖς ἀδελφε, πόσαι μυριάδες εἰσὶν
Ἰουδαίων τῶν πεπιστευκότων; καὶ
πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρ-
χουσι;

21 Κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ,
ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μω-
σέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας
Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν
αὐτοὺς τὰ τένα, μηδὲ τοῖς ἔθεσι
περιπατεῖν.

22 Τί οὖν ἐστὶ; Πάντως δεῖ
πλήθος συναλθεῖν· ἀκούσονται γὰρ
ὅτι ἐλήλυθας.

23 Τοῦτο οὖν ποιήσον ὃ σοὶ λέ-
γομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες
εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν·

24 Τοῦτους παραλαβὼν ἀγνίσ-
θησι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐφ'
αὐτοῖς, ἵνα ξυρήσωνται τὴν κεφα-
λήν· καὶ γινῶσι πάντες ὅτι ὧν κα-
τήχηται περὶ σοῦ οὐδὲν ἐστίν, ἀλ-
λὰ στερεῖς καὶ αὐτὸς τὸν νόμον
φυλάσσων.

25 Περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων
ἔθνων ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν, κρίναντες
μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτοὺς, εἰ μὴ

16 Simul venerunt autem et
discipulorum à Cæsarea cum
nobis, adducentes apud quem
hospitaremur, Mnasonem quen-
dam Cyprium, antiquum disci-
pulum.

17 Factis autem nobis in Hi-
erosolyma, libenter exceperunt
nos fratres.

18 At sequenti introibat Pau-
lus nobiscum ad Jacobum; omnesque
adfuerunt seniores.

19 Et salutans eos, exposuit
per unum singulum quæ fecis-
set Deus in Gentibus per mi-
nisterium illius.

20 At audientes glorificabant
Deum: dixeruntque ei: Con-
spicis, frater, quot decem millia
sunt Judæorum credentium? et
omnes zelatores legis subsist-
tunt.

21 Edocti erant autem de te,
quia discessionem doceas à Mo-
se eos qui per Gentes omnes
Judæos, dicens non circumci-
dere ipsos filios, neque ritibus
ambulare.

22 Quid ergo est? omnino
oportet multitudinem conveni-
re: audient enim quod venisti.

23 Hoc ergo fac quod tibi
dicimus: Sunt nobis viri qua-
tuor, votum habentes super se-
ipsos.

24 Hos assumens purificator
cum illis: et impende in illis,
ut radant caput: et scient om-
nes, quia eorum quæ audierunt
de te nihil est, sed incedis et
ipse legem custodiens.

25 De autem credentibus
Gentibus nos scripsimus, judi-
cantes nihil hujusmodi obser-

φυλάσσεσθαι αὐτοὺς εἴ, τε ἰδωλόθυτον, καὶ τὸ αἷμα, καὶ πνικτὸν, καὶ πορνείαν.

26 Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἀνδρας, ἐτῆ ἐχομένη ἡμέρα σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεῖς εἰσῆμι εἰς τὸ ἱερὸν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ, ἕως οὗ προσνήχθη ὑπὲρ ἐνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.

27 Ὡς δὲ ἡμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, συνέχον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλον εἰς χεῖρας ἐπ' αὐτὸν,

28 Κράζοντες Ἄνδρες Ἰσραηλίται, βοηθεῖτε οὗτός ἐστιν ἰδὼν ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τοῦτο πᾶντας πανταχοῦ διδάσκων· ἔτι τε καὶ Ἑλληνας εἰσῆγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ κελόνωκε τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον.

29 Ἦσαν γὰρ προσωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφῆσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον εἶτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσῆγαγεν ὁ Παῦλος.

30 Ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου, εἴλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι.

31 Ζητούντων δὲ αὐτὸν ἀποκτείνειν, ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρκῳ τῆς σείρης, ὅτι ὅλη συγκέχεται Ἰερουσαλήμ·

32 Ὅς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχους, κατέδραμον ἐπ' αὐτούς· οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον.

vare eos, si non cavere eos hoc, et idolis immolatum, et sanguinem, et suffocatum, et fornicationem.

26 Tunc Paulus assumens viros, sequenti die cum illis purificatus intravit in templum, annuntians expletionem dierum purificationis, donec offerretur pro unoquoque eorum oblatio.

27 Ut autem futuri erant septem dies consummari, hi qui de Asia Judæi conspicientes eum in templo, confuderunt omnem turbam, et injecerunt manus in eum ;

28 Clamantes, Viri Israëlitarum, adjuvate : hic est homo adversus populum et legem et locum hunc omnes ubique docens : insuperque et Græcos induxit in templum, et polluit sanctum locum istum.

29 Fuerant enim ante videntes Trophimum Ephesium in civitate cum ipso, quem existimaverunt quoniam in templum introduxisset Paulus.

30 Commotaque est civitas tota, et facta est concursio populi : et apprehendentes Paulum, trahebant eum extra templum : et statim clausæ sunt januæ.

31 Quærentibus autem eum occidere, ascendit fama tribuno cohortis, Quia tota confusa est Hierusalem.

32 Qui ex ipsa assumens milites et centuriones, decurrit ad illos. Illi autem videntes tribunum et milites, cessaverunt percutientes Paulum.

33 Τότε ἐγγίσας ὁ χιλιάρχος ἐπέλαβετο αὐτοῦ, καὶ ἐπέλευσε δεσθῆνας ἀλύσσει δυοῖ· καὶ ἐκινθάνετο τὶς ἂν εἴη, καὶ τί ἐστὶ ποιοῦντως.

34 Ἄλλοι δὲ ἄλλοι τι ἐβόων ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ θυνάμενος δὲ γινῶναι τὸ ἀσφαλές διὰ τὸν θόρυβον, ἐπέλευσεν ἄγασθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν·

35 Ὅτι δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμοὺς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου.

36 Ἡκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, κρίζον· Αἶψα αὐτόν.

37 Μίλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν ὁ Παῦλος, λέγει τῷ χιλιάρχῳ· Εἰ ἔξεστί μοι εἰπεῖν τι πρὸς σε ; Ὁ δὲ ἔφη· Ἑλληνιστεὶ γινώσκεις ;

38 Οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακοσχιλίους ἄνδρας τῶν σικαριῶν ;

39 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος· Ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμὶ Ἰουδαῖος, Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας εὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δὲ σου, ἐπιτρέψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν.

40 Ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ, ὁ Παῦλος ἵστας ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσσειε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς γινομένης, προσεφώνησε τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ, λέγων·

Κεφ. κβ'. 22.

1 **Α**Νδρες ἀδελφοί, καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ἡμᾶς νῦν ἀπολογίας.

2 Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ προσεφώνησε αὐτοῖς,

1

33 Appropinquans autem tribunus apprehendit eum, et jussit vinciri catenis duabus : et interrogabat quisnam esset, et quid est perpetrans.

34 Alii autem aliud quid clamabant in turba : non potens autem cognoscere certum propter tumultum, jussit duci eum in castra.

35 Quum autem factus est ad gradus, contigit portari eum à militibus propter violentiam turbæ.

36 Sequebatur enim multitudo populi clamans : Tolle eum.

37 Futurusque induci in castra Paulus, dicit tribuno : Si licet mihi dicere aliquid ad te ? Ille vero dixit, Græce nosti ?

38 Nonne tu es Ægyptius ille ante hos dies tumultum movens et educens in desertum quatuor mille viros sicariorum ?

39 Dixit autem Paulus : Ego homo quidem sum Judæus Tarsensis, Ciliciæ non obscuræ civitatis civis : rogo autem te, per mitte mihi loqui ad populum.

40 Permittente autem eo, Paulus stans in gradibus annuit manu populo : multo vero silentio facto, alloquutus est Hebræa lingua, dicens·

CAPUT XXII.

1 **V**IRI fratres et patres, audite meam ad vos nunc excusationem.

2 Audientes autem quia Hebræa lingua alloqueretur illos,

μᾶλλον περιέχον ἡσυχίαν, καὶ φωνήν·

3 Ἐγὼ μὲν εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γογγυσθῆναι ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατιθεραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ, σπουδαυμέντος κατὰ ἀκριβείαν τοῦ πατρῆου νόμου, ζῆλωτης ὑπάρχον τοῦ Θεοῦ, καθὼς πάντες ὁμοῖς ἐστέ σήμερον·

4 Ὃς ταύτην εἴη ἰδὼν ἰδίωξα ἔχρη θανάτου, δεσμῶν καὶ παραδιδούς εἰς φυλακὰς ἀνδρας ἐτὶ καὶ γυναῖκας,

5 Ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι, καὶ πάν τὸ πρεσβυτέριον παρ' ὧν καὶ ἐπιστολάς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς, εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκείσε ὄντας, δεδομένους εἰς Ἱερουσαλήμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν.

6 Ἐγένετο δὲ μοι πορευομένῳ καὶ ἔγγιζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημερίαν, ἔξαιφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιεστέγασμαι φῶς ἡανὸν περὶ ἐμέ,

7 Ἐπεσά ἐτὶ εἰς τὸ ἕδαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι· Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις.

8 Ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· Τίς εἶ, Κύριε; Εἶπέ τε πρὸς με· Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις.

9 Οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἰδεύσαντο, καὶ ἔμποδοὶ ἐγένοντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι.

10 Εἶπον δὲ· Τί ποιήσω, Κύριε; Ὁ δὲ Κύριος πρὸς με· Ἀναστὰς παρῆεν εἰς Δαμασκὸν· καὶ κἄν σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν ἐτίνακται σοὶ ποιήσω.

11 Ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον, ἀπὸ

magis præstiterunt silentium : et dicit :

3 Ego quidem sum vir Judæus, natus in Tarso Cilicis, nutritus autem in civitate ista secus pedes Gamalielis, eruditus juxta exquisitionem patris legis, zelotes existens Dei, sicut omnes vos estis hodie :

4 Qui hanc viam persequutus sum usque ad mortem, vinciens et tradens in custodias virosque et mulieres :

5 Sicut princeps sacerdotum testatur mihi, et omnis senatus : à quibus et epistolas accipiens ad fratres, in Damascum pergebam, adducturas et illic existentes, victos in Hierusalem, ut punirentur.

6 Factum est autem mihi profecto et appropinquantī Damasco circa meridiem, subito de cælo circumfulgere lucem copiosam circa me :

7 Cecidique in solum, et audivi vocem dicentem mihi : Saule, Saule, quid me persequeris ?

8 Ego autem respondi : Quis es, Domine ? dixitque ad me : Ego sum Jesus Nazarenus, quem tu persequeris.

9 Qui vero cum me existentes quidem lumen spectabant, et expavefacti sunt : at vocem non audierant loquentis mihi.

10 Dixi autem : Quid faciam, Domine ? at Dominus dixit ad me : Surgens vade in Damascum, et illic tibi dicetur de omnibus, quæ constituta sunt tibi facere.

11 Quum autem non vide-

στὴς δόξης τοῦ φωτός ἐκείνου, χειρουργούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι, ἦλθεν εἰς Δαμασκόν.

12 Ἀνανίας δὲ τις ἀγὴρ εὐσεβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικοῦντων Ἰουδαίων,

13 Ἐλθὼν πρὸς με, καὶ ἀστὰς εἶπέ μοι· Σαουλ ἀδελφε, ἀνάβλεψον. Κηγῶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνάβλεψαι εἰς αὐτόν.

14 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προχειρίσατό σε γινῶναι τὸ θελημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι φωνῆν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ·

15 Ὅτι ἴση μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους, ὡν ἑώρακας καὶ ἤκουσας.

16 Καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι, καὶ ἀβλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου.

17 Ἐγένετο δὲ μοι ὑπεστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ, γενίσθαι με ἐν ἐκστάσει,

18 Καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι· Σπεῦσον, καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ· διότι σὺ παραδέξονται σου τὴν μαρτυρίαν πρὸς ἐμοῦ.

19 Κηγῶ εἶπεν· Κύριε, αὐτοὶ εἰστανταὶ ἐπὶ ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ ὄρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς ἀσπείνοντας ἐπὶ σε·

20 Καὶ ὅτε ἐξοχίστο ἡ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἑστώς, καὶ συνευδοκῶν τῇ ἀναρέσει αὐτοῦ, φυλάσσειν τὰ ἱμάτια τῶν ἀναρεπόντων αὐτόν.

21 Καὶ εἶπε πρὸς με· Πορεύου· ἐπὶ ἐγὼ εἰς ἴθνη μακρὰν ἐξαποστελώ σε.

rem præ gloria luminis illius, manu ductus à simul existentibus mihi, veni in Damascum.

12 Ananias autem quidam, vir pius secundum legem, testimonio ornatus ab omnibus habitantibus Judæis,

13 Veniens ad me, et astans dixit mihi : Saule frater, respice. Et ego eadem hora respexi in eum.

14 Ille autem dixit : Deus patrum nostrorum præordinavit te cognoscere voluntatem ejus, et videre justum, et audire vocem ex ore ejus.

15 Quia eris testis ei ad omnes homines, eorum quæ vidisti et audisti.

16 Et nunc quid moraris ? surgens baptizare, et ablue peccata tua, invocans nomen Domini.

17 Factum est autem mihi revertenti in Hierusalem, et orante me in templo, fieri me in exstasi,

18 Et videre illum dicentem mihi : Festina et exi in celeritate ex Hierusalem, quoniam non recipient tuum testimonium de me.

19 Et ego dixi : Domine, ipsi sciunt quia ego eram carcerans et cædens per synagogas credentes in te.

20 Et quum effunderetur sanguis Stephani primi testis tui, et ipse eram astans et consentiens interemptioni ejus, et custodiens vestimenta interficientium illum.

21 Et dixit ad me : Vade, quoniam ego in gentes longe emittam te.

22 Ἦκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τοῦ-
του τοῦ λόγου, καὶ ἐπήραν τὴν φω-
νὴν αὐτῶν, λέγοντες· Αἴθε ἀπὸ
τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ κα-
δῆκον αὐτὸν ζῆν.

23 Κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν, καὶ
βιασθέντων τὰ ἱμάτια, καὶ κονιορτὸν
βαλλόντων εἰς τὸν αἶρα,

24 Ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ χιλιάρ-
χος ἀγασθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν,
εἰπὼν μάλιστα ἀντάξασθαι αὐτόν·
ἵνα ἐπιγνῶ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπι-
φώνουν αὐτῷ.

25 Ὡς δὲ πρότερον αὐτὸν τοῖς
ἱμάσι, εἶπε πρὸς τὸν ἐστῶτα εκα-
τόνταρχον ὁ Παῦλος· Εἰ ἄνθρωπον
Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἐξέσθην
ὑμῖν μαστίζειν·

26 Ἀκούσας δὲ ὁ εκατόνταρχος,
προσελθὼν ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρ-
χῳ, λέγων· Ὅρα τί μέλλεις ποιῆν·
ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός
ἐστί.

27 Προσελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος
εἶπεν αὐτῷ· Λέγε μοι, εἰ σὺ Ῥω-
μαῖός εἰ; Ὁ δὲ εἶπεν, Ναί·

28 Ἀπεκρίθη τε ὁ χιλιάρχος·
Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου εἶμι πολι-
τείαν αὐτῆς ἐκτησάμην. Ὁ δὲ
Παῦλος εἶπεν· Ἐγὼ δὲ καὶ γεγένυ-
νημαι.

29 Εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ'
αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀντά-
ξαι· καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ ἐφοβήθη,
ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι
ἦν αὐτὸν δεδουκός.

30 Τῇ δὲ ἐκείρῳ βουλάμενος
γνώνας τὸ ἀσφαλές, τὸ, εἰ κατηγο-
ρεῖται παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν
αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν· καὶ ἐκέλευ-
σεν ἐλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ὄλον
τὸ συνέδριον αὐτῶν· καὶ καταγαγὼν
τὸν Παῦλον, ἐστήσεν εἰς αὐτούς.

22 Audiebant autem eum
usque ad hoc verbum, et sustu-
lerunt vocem suam, dicentes :
Tolle de terra hujuscemodi :
non enim convenit eum vivere.

23 Vociferantibus autem eis,
et projicientibus vestimenta, et
pulverem jactantibus in aerem,

24 Jussit eum tribunus in-
duci in castra, dicens flagellis
inquiri eum, ut sciret propter
quam causam sic acclamarent
ei.

25 Quum autem astrinxisset
eum loris, dixit ad adstantem
centurionem Paulus : Si homi-
nem Romanum et indemnatum
licet vobis flagellare ?

26 Audiens autem centurio,
accedens nuntiavit tribuno di-
cens : Vide quid futurus es fa-
cere : nam homo hic Romanus
est.

27 Accedens autem tribunus
dixit illi : Dic mihi, si tu Ro-
manus es ? Ille autem dixit :
Etiam.

28 Responditque tribunus :
Ego multo capitali civitatem
hanc consequutus sum. At
Paulus ait : Ego autem et natus
sum.

29 Protinus ergo discesse-
runt ab illo futuri eum inquire-
re : et tribunus vero timuit,
cognoscens quia Romanus es-
set, et quia erat eum vinciens.

30 At postridie volens scire
certum, quid accusaretur à
Judæis, solvit eum à vinculis,
et jussit venire principes sa-
cerdotum et omnem confessum
eorum : et producens Paulum,
statuit inter illos.

Κεφ. κγ'. 23.

Ἰ Τονίσας δὲ ὁ Παῦλος ἐν συνεδρίῳ, εἶπεν· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἐγαθῇ πεπολίτευμαι ἐν Θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας.

2 Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξε τοῖς παροστώσιν αὐτῷ, τύπειν αὐτοῦ τὸ στήμα.

3 Τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπε· Τύπτειν σε μέλλει ὁ Θεός, τοῖχε κρονοαμένε· καὶ σὺ κάθη κρινῶν με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρνομῶν κελύεις με τύπτεσθαι;

4 Οἱ δὲ παροστώτες εἶπον· Τὸν ἀρχιερεῖα τοῦ Θεοῦ λοιδορεῖς;

5 Ἐφη ἐπὶ ὁ Παῦλος· Οὐκ ἤδωκον, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεὺς γέγραπται γάρ· “ Ἀρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.”

6 Γινώσκω δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρος ἐστὶ Σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον φαρισαίων, ἔκραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς φαρισαίου· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι.

7 Τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος, ἐγένετο στάσις τῶν φαρισαίων καὶ τῶν Σαδδουκαίων· καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος·

8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσι μὴ εἶναι ἀνάστασιν, μηδὲ ἄγγελον, μήτε πνεῦμα· φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφότερα.

9 Ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη· καὶ ἀναστάντες οἱ γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν φαρισαίων διεμάχοντο, λέγοντες· Οὐδὲν κακὸν εὕρισκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ, εἰ δὲ πνεῦμα

CAPUT XXIII.

1 INTENDENS autem Paulus fratres, ego omni conscientia bona ministravi Deo usque in hunc diem.

2 At princeps sacerdotum Ananias præcepit astantibus sibi percutere ejus os.

3 Tunc Paulus ad eum dixit: Percutere te futurus est Deus, paries dealbate; et tu sedes judicans me secundum legem, et contra legem faciens jubes me percuti?

4 At astantes dixerunt: Summum sacerdotem Dei conviciaris?

5 Dixitque Paulus: Nesciebam, fratres, quia est princeps sacerdotum: scriptum est enim Principi populi tui non dices male.

6 Sciens autem Paulus quia una pars esset Sadducæorum, at altera Pharisæorum, exclamavit in confessu: Viri fratres, ego Pharisæus sum, filius Pharisæi: de spe et resurrectione mortuorum ego judicor.

7 Hoc autem ipso loquuto, facta est seditio Pharisæorum et Sadducæorum, et divisa est multitudo.

8 Sadducæi quidem enim dicunt non esse resurrectionem, neque angelum, neque spiritum: Pharisæi autem confitentur utraque.

9 Factus est autem clamor magnus; et exsurgentes scribæ partis Pharisæorum depugnabant, dicentes: Nihil malum invenimus in homine isto: si

ἐλάλησθε αὐτῷ, ἢ ἄγγελος, μὴ
φουμαχῶμεν.

10 Πολλῆς δὲ γενομένης στά-
σεως, εὐλαθεῖσιν ὁ χιλιάρχος μὴ
διασπασθῆ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν,
ἐκέλευσε τὸ στράτευμα καταβῆναι
ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν,
ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν.

11 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστάς
αὐτῷ ὁ Κύριος εἶπε· Θάρσει, Παῦ-
λε· ὡς γὰρ διαμαρτύρω ἐὰν περὶ
ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, αὐτῷ εἰ δέῃ
καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

12 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιή-
σαντές τινες τῶν Ἰουδαίων εὐσεβο-
φίην, ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς, λέγον-
τες· μήτε φαγεῖν, μήτε πιεῖν, ἕως
οὐ ἀποκτείνωσι τὸν Παῦλον.

13 Ἦσαν δὲ ἐλείους τεσσαρά-
κοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν
ποιοῦντές,

14 Οἵτινες προσελθόντες τοῖς
ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις,
εἶπον· Ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν
ἑαυτοὺς, μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὐ
ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον.

15 Νῦν οὖν ὑμῶς ἐμφανίσαιτε
τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ σινοδρίῳ,
ὅπως αὐτὸν καταγάγῃ πρὸς
ἡμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγνώσκειν
ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς
δὲ, πρὸ τοῦ ἔγγισται αὐτὸν, ἐτοιμοὶ
ἴσμεν τοῦ ἀνέλκειν αὐτόν.

16 Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελ-
φῆς Παύλου τὸ ἐνεδρον, παραγενό-
μενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμ-
βολήν, ἀπήγγειλε τῷ Παύλῳ.

17 Προκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦ-
λος ἓνα τῶν εκατοντάρχων, εἶπη·
Τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς
τὸν χιλιάρχον· ἔχει γὰρ τι ἀπαγ-
γεῖλαι αὐτῷ.

18 Ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐ-

autem spiritus loquutus est ei
aut angelus, ne repugnemus
Deo.

10 Multa autem facta sedi-
tione, veritus tribunus ne dis-
cerperetur Paulus ab ipais, jus-
sit milites descendentes rapere
eum de medio eorum, ducere-
que in castra.

11 At sequenti nocte adsis-
tens ei Dominus, ait : Confide,
Paule : sicut enim testificatus
es quæ de me in Hierusalem,
sic te oportet et in Romam tes-
tificari.

12 Facta autem die, facientes
quidam Judæorum coitionem,
devoverunt sese, dicentes ne-
que edere neque bibere us-
quequo occiderent Paulum.

13 Erant autem plures qua-
draginta hanc conjurationem
facientes.

14 Qui accedentes ad prin-
cipes sacerdotum et seniores,
dixerunt : Devotione devovi-
mus nos ipsos, nihil gustare
usquequo occidamus Paulum.

15 Nunc ergo vos indicate
tribuno cum confessu ut cras
illum producat ad vos, ut futu-
ros cognoscere exquisitius quæ
de eo : nos vero, ante appropin-
quare eum, parati sumus in-
terficere illum.

16 Audiens autem filius so-
roris Pauli insidias, adveniens
et intrans in castra, nuntiavit
Paulo.

17 Advocans autem Paulus
unum centurionum, ait : Ado-
lescentem hunc adduc ad tribu-
num : habet enim aliquid indi-
care illi.

18 Ille quidem ergo assu-

τὸν ἡγάγε πρὸς τὸν χιλιάρχον, καὶ φησὶν· Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με, ἠρώτησε τοῦτον τὸν νεανίαν ἀγαγεῖν πρὸς σε, ἔχοντά τι λαλῆσαι σοι.

19 Ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρχος, καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν, ἐπυνθάνετο· Τί ἐστὶν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαι μοι;

20 Εἶπε δὲ· Ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέβητο τοῦ ἐρωτῆσαι σε ὅπως αὔριον εἰς τὸ συνέδριον καταγάγῃς τὸν Παῦλον, ὡς μέλλονός τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ.

21 Σὺ οὖν μὴ πισθῆς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσι γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν βασιλεῦς μῆτε φαγεῖν μῆτε πειεῖν ὕδωρ οὐδ' ἀνέλθωσιν αὐτόν· καὶ νῦν ἕτοιμοὶ εἰσι, προσδοχίμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἀπαγγελίαν.

22 Ὁ μὲν οὖν χιλιάρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίαν, παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι, ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς με.

23 Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων, εἶπεν· Ἐτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίας, ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισάρειας, καὶ ἑκατὴς ἐβδομήκοντα, καὶ δεξιοτάτους διακοσίου, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός·

24 Κτήρη τε παραστήσαι, ἵνα περιεβάσαντες τὸν Παῦλον διασωσῶσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα·

25 Γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὸν εἶπεν τοῦτον·

26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ κραισίτῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν.

27 Τὸν ἄνδρα τοῦτον, συλληφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐπιστάς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξοιλόμην αὐτόν, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι.

mens eum duxit ad tribunal, et ait : Vincetus Paulus advocans me rogavit hunc adolescentem perducere ad te, habentem aliquid loqui tibi.

19 Apprehendens autem manum illius tribunus, et secedens seorsum, interrogavit : Quid est quod habes indicare mihi ?

20 Dixit autem : Quia Judæi constituerunt rogare te ut cras in confessum producas Paulum, ut futuri aliquid exquisitius percunctari de illo.

21 Tu ergo ne credideris illis : insidiantur enim ei ex eis viri plures quadraginta, qui devoverunt sese neque manducare neque bibere usquequo interfecerint eum : et nunc parati sunt expectantes à te renuntiationem.

22 Ipse quidem igitur tribunus dimisit adolescentem, præcipiens nemini eloqui, quoniam hæc indicaveris ad me.

23 Et advocans duos quosdam centurionum, dixit : Parate milites ducentos, ut eant usque Cæsaream, et equites septuaginta, et stipatores ducentos, à tertia hora noctis.

24 Jumentaque adparare, ut imponentes Paulum salvum perducerent ad Felicem præsidem.

25 Scribens epistolam continentem formam hanc :

26 Claudius Lysias præstantissimo præsidi Felici gaudere.

27 Virum hunc comprehensum à Judæis, et futurum interfici ab eis, superveniens cum exercitu eripui eum, ascens quia Romanus est.

28 Βουλόμενος δὲ γνῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν.

29 Ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἐγκλημα ἔχοντα.

30 Μηνυθείσης δὲ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα μέλλειν ἔσσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρὸς σε, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγοροῖς λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπι σοῦ· Ἐβήσω.

31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διασταγμένον αὐτοῖς, ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ τῆς νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα.

32 Τῇ δὲ ἑσπέρῳ ἐξάστει τοὺς ἵππους πορεύεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν.

33 Οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν, καὶ ἀναβόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ.

34 Ἀναγνοὺς δὲ ὁ ἡγεμὼν, καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστὶ, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας·

35 Διακούσομαι σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγίνωνται. Ἐπέλευσέ τε αὐτὸν ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι.

Κεφ. κδ'. 24.

1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ῥήτορος Τερτύλλου ἐνὸς, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου.

2 Κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατήγοσεῖν ὁ Τέρτυλλος, λέγων·

3 Πολλῆς εἰρήνης ευχάνοντες διὰ σοῦ, καὶ κατορθωμάτων γινομέ-

28 Volens autem scire causam ob quam incusarent eum, deduxi eum in consessum eorum.

29 Quem inveni appellatum de quæstionibus legis ipsorum, nihil vero dignum morte aut vinculis crimen habentem.

30 Indicatis autem mihi in sidiis in virum futuris esse à Judæis, statim misi ad te: denuntians et accusatoribus dicere quæ ad eum apud te. Vale.

31 Ipsi quidem ergo milites secundum conetitutum sibi, assumentes Paulum, duxerunt per noctem in Antipatridem.

32 At postridie dimittentes equites ire cum eo, reversi sunt in castra.

33 Qui ingressi in Cæsaream, et reddentes epistolam præsidi, statuerunt et Paulum ei.

34 Legens autem præses, et interrogans ex quali provincia esset, et cognoscens quia de Cilicia:

35 Audiam te, inquit, quum et accusatores tui adfuerint. Jussitque eum in præterio Herodis custodiri.

CAPUT XXIV.

1 POST autem quinque dies descendit princeps sacerdotum Ananias cum senioribus et oratore Tertullo quodam, qui comparuerunt præsidi adversus Paulum.

2 Citato autem eo, cæpit accusare Tertullus, dicens:

3 Multæ pacis compotes per te, et directionum factarum

νων τῷ ἴθνηι τούτῳ διὰ τῆς σῆς
προνοίας, πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ
ἀποδοχόμεθα, κράτιστε Φήλιξ, μετὰ
πάσης εὐχαριστίας.

4 Ἵνα δὲ μὴ δοίῃ πλείον σε ἐγ-
κόπιω, παρακαλῶ ἀκοῦσαι σε ἡμῶν
συντόμως ἐπὶ σῇ δικαιοσύνῃ.

5 Εὐρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦ-
τον λοιμὸν, καὶ κινουῖντα στάσιν
παῖσι τοῖς Ἰουδαίους τοῖς κατὰ τὴν
οἰκουμένην, προωλοστάτην τε τῆς τῶν
Ναζωραίων αἰρέσεως·

6 Ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπειράσθη βεβη-
λῶσαι, ἐν καὶ ἐπαληθίσασμεν καὶ κατὰ
τὸν ἡμέτερον νόμον ἠβελήσασμεν κρι-
νεῖν.

7 Παρελθὼν δὲ Λυσίας ὁ χιλι-
αρχος μετὰ πολλῆς βίας ἐκ τῶν
χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγε·

8 Κελεύσας τοὺς κατήγόρους
αὐτοῦ ἔρχεσθαι δοίῃ σε· παρ' οὗ
δυσήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάν-
των τούτων ἐπιγινώσκου, ὡς ἡμεῖς
κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.

9 Συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι,
φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.

10 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος,
νύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέ-
γειν· Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε
κρεττὴν τῷ ἴθνηι τούτῳ ἐπιστάμενος,
εὐθυμότερον τὰ περὶ ἑμαυτοῦ ἀπο-
λογοῦμαι·

11 Δυναμένου σου γινῶναι δοίῃ ἐν
πλείους εἰσὶ μοι ἡμέραι ἢ δεκαδύο,
ἀφ' ἧς ἀπέβην προσκυνησῶν ἐν Ἱε-
ρουσαλὴμ·

12 Καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὐρόν
με πρὸς τινα διαλεγόμενον, ἢ ἐπι-
στάσασιν κινουῖντα ἔχλου, οὔτε ἐν
ταῖς συναγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν
πόλιν,

13 Οὔτε παραστήσασί με δύναν-
ται περὶ ὧν νῦν κατηγοροῦσί μου.

14 Ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, δοίῃ

genti huic per tuam pruden-
tiam, prorsusque et ubique
suscipimus, præstantissime Fel-
lix, cum omni gratiarum acti-
one.

4 Ut autem non super plus
te interellem, oro audire te
nos concise tua æquitate.

5 Invenientes enim homi-
nem hunc pestem, et moventem
seditionem omnibus Judæis qui
per habitatam, antistitemque
Nazarenorum sectæ :

6 Qui etiam templum tenta-
vit prophanare, quem et apprehendimus, et secundum nos-
tram legem volumus judicare.

7 Adveniens autem Lysias
tribunus, vi multa ex manibus
nostris abduxit :

8 Jubens accusatores ejus
venire ad te : à quo poteris
ipse judicans de omnibus istis
cognoscere quorum nos accu-
samus eum.

9 Consenserunt autem et Ju-
dæi, dicentes hæc ita habere.

10 Respondit autem Paulus,
annuente sibi præside dicere :
Ex multis annis existentem te
judicem genti huic sciens, me-
liore animo quæ de me ipso
defendam.

11 Potente te cognoscere
quia non plures sunt mihi dies
quam duodecim, ex quo ascen-
di adoraturus in Hierusalem.

12 Et neque in templo inve-
nerunt me apud aliquem dispu-
tantem, aut seditionem facien-
tem turbæ, neque in synagoga,
neque per urbem.

13 Neque probare possunt
de quibus nunc accusant me.

14 Confiteor autem hoc tibi,

κατὰ τὴν ἰδίαν ἣν λέγουσιν αἱρεσιν, οὕτω λατρεύω τῷ πατρὶ ἑαυτοῦ, πιστεύω πάντες κατὰ τὸν νόμον, καὶ τοῖς προφήταις, γογραμμένους·

15 Ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν Θεόν, ἦν καὶ αὐτοὶ οὕτως προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν Ἰησοῦσαι νεκρῶν, δικαίων τε καὶ ἀδίκων.

16 Ἐν ταύτῃ δὲ ἀπὸς ἀσκή, ἀπερώσκατον συνείδησιν ἔχων πρὸς τὸν Θεόν καὶ τοὺς ἀνθρώπους δικαίως.

17 Δι' ἐτῶν δὲ πλείων παρενομήνην ἐλεημοσύνας ποιῶν εἰς τὸ ἔθνος μου, καὶ προσφοράς·

18 Ἐν οἷς εὖρον με ἠγνοσμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου, οὐδὲ μετὰ θορύβου. Τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι,

19 Οὓς δεῖ εἶναι σοῦ παρῆναι, καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχουσιν πρὸς με·

20 Ἡ αὐτοὶ οὕτως ἐπέκωσαν, εἴ τι εὖρον ἐν ἐμοὶ ἀδικήματα, ἐτάλιος μου εἶναι τοῦ συνεδρίου,

21 Ἡ περὶ μᾶς ταύτης φωνῆς, ἧς ἔκραξα ὅσως ἐν αὐτοῖς· Ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρινομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν.

22 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φηλιξ ἀνεβάλετο αὐτοὺς, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰσῶν· Ὅταν Ἀσίας ὁ χιλιάρχος καταβῆ, διαγνώσκειαι τὰ κατ' ὑμᾶς.

23 Διαταξάμενός τε τῷ εκατοντάρχη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον, ἔχειν τε ἀνεσθῆναι, καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπερβαίνειν, ἢ προσέβησθαι αὐτῷ.

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παρενομήμενος ὁ Φηλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ γυναίκα αὐτοῦ οὕσῃ Ἰουδαία, μεσεσήμερον τὸν Παῦλον, καὶ ἤκου-

quod secundum viam quam dicunt hæresim, sic deservio patrio Deo, credens omnibus quas secundum legem et in Prophetis scripta :

15 Spem habens in Deum, quam et hi ipsi expectant, resurrectionem futuram esse mortuorum, justorumque et injustorum.

16 In hoc autem ipse exerceo inoffensam conscientiam habere ad Deum et homines semper.

17 Per annos autem plures accessi eleemosynas facturum in gentem meam et oblationes.

18 In quibus invenerunt me purificatum in templo, non cum turba, neque cum tumultu, quidam ex Asia Judæi.

19 Quos oportebat apud te præsto esse, et accusare si quid haberent adversus me.

20 Aut ipsi hi dicant, si quid invenerunt in me iniuriam, stante me in consensu,

21 Aut de una hac voce, qua clamavi stans in eis : quoniam de resurrectione mortuorum ego judicor hodie à vobis.

22 Audiens autem hæc Felix distulit illos, exquisitius cognoscens quæ de via, dicens : Quam Lysias tribunus descenderit, pernoscam quæ juxta vos.

23 Constituensque centurioni custodire Paulum, habereque laxationem, et neminem prohibere propriorum ei ministrare, aut audire eum.

24 Post autem dies aliquot adveniens Felix cum Drusilla uxore sua existente Judæa, accersivit Paulum, et audivit eum

εν αὐτοῦ περὶ τοῦ εἰς Χριστὸν πιστεύω.

25 Διαλεγόμενου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἀγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος ἕσθαι, ἔμφοθος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη· Τὸ νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαι σε·

26 Ἄμα καὶ ἐλπίζων δεῖ χρήματα δοθῆσαι αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου, ὅπως λύσῃ αὐτόν· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος, ὤμιλει αὐτῷ.

27 Διῆλθας δὲ πληρωθεὶς τῆς βλάβης διαδόχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χάριτας καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ, κατέλαβε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

Κεφ. κβ. 25.

1 **Φ**ῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱερουσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας.

2 Ἐνεφάνισαν δὲ αὐτῷ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτόν,

3 Αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψῃται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ· ἐνέδραν ποιῶντες ἀνελεῖν αὐτόν κατὰ τὴν ὁδόν.

4 Ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη, τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον ἐν Καισαρείᾳ, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι.

5 Οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν ὑμῖν, φησὶ, συγκαταβάντες, εἴ τι ἴσθιν ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, καληγορεῖτωσαν αὐτοῦ.

6 Διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας πλείους ἢ δέκα, κατεβὰς εἰς Καισαρείαν, τῇ δευτέρῃ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσε τὸν Παῦλον ἀχθῆναι.

de quæ in Christum Jesum fide.

25 Differente autem illo de justitia et castitate et judicio futuro esse, tremefactus Felix respondit : Quod nunc habens vade : opportunitatem autem nactus accersam te :

26 Simul et sperans quod pecunia daretur ei à Paulo, ut solveret eum : ideo et frequenter eum accersens, loquebatur ei.

27 Biennio autem expleto, accepit successorem Felix Porcium Festum : volensque gratias præstare Judæis Felix, reliquit Paulum vinctum.

CAPUT XXV

1 **F**ESTUS ergo ingressus provinciam, post tres dies ascendit in Hierosolyma à Cæsarea.

2 Indicaverunt autem ei et princeps sacerdotum, et primi Judæorum adversus Paulum, et rogabant eum :

3 Postulantes gratiam adversus eum, ut accerseret eum in Hierusalem : insidias facientes interficere eum per viam.

4 Ipse quidem ergo Festus respondit, servari Paulum in Cæsarea, seipsum autem futurum in festinatione proficisci.

5 Qui ergo potentes in vobis, ait, simul descendentes, si quod est in viro hoc accusent eum.

6 Demoratus autem in illis dies plures quam decem, descendens in Cæsaream, postridie sedens pro tribunali, jussit Paulum adduci.

7 Παραγομένου δὲ αὐτοῦ, περιέστησαν οἱ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρβάραι αἰτιάματα φέροντες κατὰ τοῦ Παύλου, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδείξαι·

8 Ἀπολογουμένου αὐτοῦ· Ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερόν, οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἤμαρτον.

9 Ὁ Φῆστος δὲ τοῖς Ἰουδαίοις δίδων χάριν καταβῆσθαι, ἀπεκρίθεις τῷ Παύλῳ εἶπε· Θέλεις εἰς Ἱερουσόλυμα ἀναβῆς, ἐκεῖ περὶ σου τῶν κρίνεσθαι ἐπ' ἐμοῦ;

10 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος· Ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἵστώ εἰμι, οὐ με δεῖ κρίνεσθαι· Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις.

11 Εἰ μὲν γὰρ ἀδικῶ, καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτούμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδὲν ἔστιν ὧν οὔτοι κατηγοροῦσί μου, οὐδεὶς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι.

12 Τότε ὁ Φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου, ἀπεκρίθη· Καίσαρα ἐπικέκλησαι; Ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.

13 Ἡμερῶν δὲ διαγνωμένων τινῶν, Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν, ἀσπασόμενοι τὸν Φῆστον.

14 Ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον, λέγων· Ἀνὴρ τις ἔστι καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος, δέσμιος·

15 Περὶ οὗ, γνομένου μου εἰς Ἱερουσόλυμα, ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ δίκην·

16 Πρὸς οὓς ἀπεκρίθη, ὅτι οὐκ

7 Adveniente autem eo, circumsteterunt qui ab Hierosolymis descenderant Judæi, multas et graves criminationes ferentes adversus Paulum, quas non poterant probare :

8 Se defendente eo : Quoniam neque in legem Judæorum, neque in templum, neque in Cæsarem peccavi.

9 Festus autem Judæis volens gratiam præstare, respondens Paulo dixit : Vis in Hierosolyma ascendens ibi de his judicari apud me ?

10 Dixit autem Paulus : Ad tribunal Cæsaris stans sum, ubi me oportet judicari : Judæis nihil nocui, sicut et tu pulchrius noeti.

11 Si quidem enim nocui, et dignum morte feci aliquid, non recuso mori : si vero nihil est quorum hi accusant me, nemo me potest illis gratificari : Cæsarem appello.

12 Tunc Festus colloquutus cum concilio, respondit : Cæsarem appellasti ? ad Cæsarem ibis.

13 Diebus autem peractis quibusdam, Agrippa rex et Bernice venerunt in Cæsaream salutaturi Festum.

14 Ut autem plures dies demorabantur ibi, Festus regi indicavit quæ ad Paulum, dicens : Vir quidam est derelictus à Felice vincus,

15 De quo, facto me in Hierosolyma, indicaverunt principes sacerdotum et seniores Judæorum, postulantes adversus illum sententiam.

16 Ad quos respondi, quia

ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαι τινὰ ἄνθρωπον εἰς ἀπόλειαν, πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχει τοὺς κατηγοροῦντας, τοιοῦτον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος.

17 Συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα·

18 Περὶ οὗ σταθόντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἐπέφερον ὧν ὑπενόουν ἐγώ·

19 Ζητήματα δὲ τινὰ περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν, καὶ περὶ τίνος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν.

20 Ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ εἰς τὴν περὶ τούτου ζήτησιν, ἔλεγον εἰ βούλοιντο πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ κεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων.

21 Τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διαγωγίαν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν, ἕως οὗ πέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα.

22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον ἔφη· Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. Ὁ δὲ Ἀῦριον, φησὶν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον συν τε τοῖς χιλιάρχοις, καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ' ἐξογὴν οὖσι τῆς πόλεως, καὶ κελύσαντιος τοῦ Φῆστου. ἦρχον ὁ Παῦλος

24 Καὶ φησὶν ὁ Φῆστος· Ἀγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τούτον περὶ οὗ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἱερο-

non est consuetudo Romanis donare aliquem hominem ad perditionem, prius quam accusatus ad conspectum habeat accusatores, locumque defensionis accipiat de criminatione.

17 Convenientibus ergo illis huc, dilationem nullam faciens, sequenti sedens pro tribunali, jussi adduci virum.

18 De quo stantes accusatores, nullam causam inferebant quorum suspicabar ego.

19 Quæstiones vero quasdam de propria superstitione habebant adversus eum, et de quodam Jesu defuncto, quem affirmabat Paulus vivere.

20 Hæsitans autem ego in eam quæ de hoc quæstionem, dicebam si vellet ire in Hierusalem, et ibi judicari de istis.

21 At Paulo appellante servari se ad Augusti cognitionem, jussi servari eum, usque quo mittam eum ad Cæsarem.

22 Agrippa autem ad Festum dixit: Volebam et ipse hominem audire. Ille autem: Cras, inquit, audies eum.

23 Ergo postridie veniente Agrippa et Bernice cum multo apparatu, et introeuntibus, in auditorium cumque tribunis et viris secundum eminentiam existentibus civitatis, et jubente Festo, adductus est Paulus.

24 Et dicit Festus: Agrippa rex, et omnes qui simul adstantes nobis viri, spectatis hunc, de quo omnis multitudo Judæorum interpellavit me inque

σολύμοις, καὶ ἐνθάδε, ἐπιθεῶντες
μὴ δεῖν ζῆν αὐτὸν μηκέτι.

25 Ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος μη-
δὲν ἄξιον θανάτου αὐτὸν παραχί-
ναι, καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπιταλα-
σαμένου τὸν Σεβαστὸν, ἔκρινα κέμ-
παι αὐτόν·

26 Περὶ οὗ ἀσφαλὲς τι γράψαι
εἰς Κυρίῳ οὐκ ἔχω· δὲ προήγαγον
αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ
σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἕως εἰς
ἀνακρίσεως γενομένης, σχῶ τι
γράψαι·

27 Ἄλογον γάρ μοι δοκῶ, ἀέμ-
πειτα δόξαι, μὴ καὶ τὰς κατ'
αὐτοῦ αἰτίας σημαῖν.

Κεφ. κς. 26.

1 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦ-
λον ἔφη· Ἐπιτρέψαι σοὶ
πατέρ σου τοῦ λέγειν. Τότε ὁ
Παῦλος ἀπελογεῖτο, ἐκτείνων τὴν
χεῖρα·

2 Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι
ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
ἤγημαι ἑμαυτὸν μακάριον, μέλλων
ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ σοῦ σήμερον·

3 Μάλιστα γνώστην ὄντα σε
πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἡθῶν τε
καὶ ζητημάτων· διὸ δόξαί σου,
μακροθύμως ἀποῦσαι μου.

4 Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν
ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενο-
μένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν Ἱεροσο-
λύμοις, ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι,

5 Προγινώσκοντές με ἄνωθεν,
ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, δεῖ κατὰ τὴν
ἀκριβοστάτην αἴρεσιν εἰς ἡμετέρας
θρησκείας ἔλθω φαρισαῖος.

6 Καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι εἰς τὴν πρὸς
τοὺς πατέρας ἐπαγγελίας γενομένης
ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἕστηκα κρινόμενος·

Hierosolymis et hic acclaman-
tes non oportere vivere eum
amplius.

25 Ego vero comperiens ni-
hil dignum morte eum admi-
sisse, et ipso autem hoc appel-
lante Augustum, judicavi mit-
tere eum.

26 De quo certum quid scri-
bere Domino non habeo : ideo
produxi eum ad vos, et maxime
ad te, rex Agrippa, ut interro-
gatione facta habeam quid scri-
bere.

27 Irrationibile enim mihi
videtur, mittentem vinctum,
non et eas quæ contra eum
causas significare.

CAPUT XXVI.

1 AGRIPPA vero ad Pau-
lum ait : Permittitur tibi
pro temetipso dicere. Tunc
Poulus se defendebat exten-
dens manum :

2 De omnibus quibus accu-
sor à Judæis, rex Agrippa,
ætimo me ipsum beatum, de-
fensurus me apud te hodie :

3 Maxime cognitorem exis-
tentem te omnium illorum apud
Judæos morumque et quæstio-
num. ideo obsecro te patienter
audire me.

4 Quidem ergo vitam meam
à juventute, ab initio factam in
gente mea in Hierosolymis, no-
verunt omnes Judæi.

5 Præscientes me antea, si ve-
lint testari, quoniam secundum
diligentissimam sectam nostræ
religionis vixi Pharisæus.

6 Et nunc in spe quæ ad pa-
tres repromissionis factæ à Deo,
sto iudicio subjectus :

7 Εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκλειείᾳ νύκτι καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ὀγκυλοῦμαι, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων.

8 Τί ἄπιστον κρίνεις παρ' ὑμῶν, εἰ ὁ Θεὸς νεκροὺς ἐγείρει ;

9 Ἐγὼ μὲν οὖν εἶδα ἑμμανῶν πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πράξαι·

10 Ὅ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις· καὶ πολλοὺς τῶν ἁγίων ἐγὼ φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών· ἀναρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον·

11 Καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς, ἠναγκαζὼν βλασφημεῖν· περισσῶς τε ἐμμανιόμενος αὐτοῖς, ἐδίωκον θεῶς καὶ εἰς τὰς ἕξω πόλεις.

12 Ἐν οἷς καὶ πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ τῶν ἀρχιερέων,

13 Ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου, περιλάμπαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους.

14 Πάντων δὲ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα φωνὴν λαλοῦσαν πρὸς με, καὶ λέγουσαν τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις ; Σκληρὸν σοὶ πρὸς κέντρα λατρίζειν.

15 Ἐγὼ δὲ εἶπον· Τίς εἰ Κύριε ; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις·

16 Ἀλλὰ ἀνάστηθι, καὶ στῆθι

7 In quam duodecim tribus nostræ in assiduitate nocte et die deservientes sperant devenire : de qua spe accusor, rex Agrippa, à Judæis.

8 Quid ? incredibile judicatur apud vos si Deus mortuos suscitatur ?

9 Ego quidem ergo videbar mihi ipsi adversus nomen Jesu Nazareni debere multa contraria agere.

10 Quod et feci in Hierosolymis : et multos sanctorum ego carceribus inclusi, à principibus Sacerdotum potestatem accipiens : interemptisque illis detuli suffragium.

11 Et per omnes synagogas frequenter puniens eos, compellabam blasphemare, immoderateque insaniens eis, persequebar usque et in exteris civitates.

12 In quibus et profectus in Damascum cum potestate et procuratione à principibus sacerdotum,

13 Die media, per viam vidi, rex, cælitus supra splendorem solis, circumfulgens me lumen et eos qui cum me proficiscentes.

14 Omnibus autem decidentibus nobis in terram, audiavi vocem loquentem ad me, et dicentem Hebraica lingua : Saule, Saule, quid me persequeris ? durum tibi ad stimulos calcitrare.

15 Ego autem dixi, Quis es, Domine ? Ille autem dixit : Ego sum Jesus, quem tu persequeris.

16 Sed exsurge, et sta supra

ἔπι τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ἔβηθην σοι, προχειρίσασθαι σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν σε εἶδες, ὧν σε ἐφθέσομαι σοι·

17 Ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ, καὶ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς νῦν σε ἀποστέλλω,

18 Ἀνοῖξαι ὀφθαλμούς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς, καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ κληρὸν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις, κρίσει τῇ εἰς ἐμέ.

19 Ὃθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθῆς τῇ οὐρανόφωσσι·

20 Ἄλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρώτον καὶ Ἱεροσολύμοις εἰς πᾶσαν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν, ἀπαγγέλλων μετάνοσι, καὶ ἐπιστρέψαι ἐπὶ τὸν Θεόν, ἅξια τῆς μετάνοίας ἔργα ποιεῖσθαι.

21 Ἐνεκα τούτων με οἱ Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ, ἐπειρώλιό διαχειρίσασθαι.

22 Ἐπιουρίας οὖν τυχῶν τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα, μαρτυρούμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἕτερος λόγων ὧν σε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι, καὶ Μωσῆς·

23 Εἰ παθητὸς ὁ Χριστὸς, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν ἐν λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσι.

24 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλην τῇ φωνῇ ἔφη· Μαίνῃ Παῦλε· τὰ πολλὰ σε γράμματα εἰς μανίαν περιετρέπει.

25 Ὁ δὲ, Οὐ μαινομαι, φησί, κράτιστε Φῆστε· ἀλλ' ἀληθείας κ' ἐσωπροσῆνης ἔηματα ἀποφθέγγομαι.

pedes tuos : ad hoc enim apparui tibi, designare te ministrum et testem quorumque vidisti, quorumque apparebo tibi :

17 Eripiens te de populo et Gentibus, in quas nunc te mitto,

18 Aperire oculos eorum, ad convertendum à tenebris ad lucem, et potestate Satanæ ad Deum, ad accipiendum eos remissionem peccatorum, et sortem in sanctificatis, fide quæ in me.

19 Unde, rex Agrippa, non fui incredulus cælesti visioni :

20 Sed his qui in Damasco primum et Hierosolymis, in omnemque regionem Judææ, et Gentibus annuntiabam pœnitere, et converti ad Deum, digna pœnitentiæ opera facientes

21 Causa horum me Judæi comprehendentes in templo, tentabant interficere.

22 Auxilium igitur nactus à Deo, usque in diem hanc sto, testificans parvoque et magno, nihil extra dicens eorum quæ et Prophetæ loquuti sunt futurorum esse, et Moses :

23 Si passibilis Christus, si primus ex resurrectione mortuorum, lumen futurus est annuntiare populo et Gentibus.

24 Hæc autem eo defendente, Festus magna voce dixit : Insanis, Paule : multæ te literæ ad insaniam convertunt.

25 Ille vero : Non insanio, inquit, optime Feste, sed veritatis et sobrietatis verba eloquor.

26 Ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς ὃν καὶ παρῆρσιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐδέν· οὐ γὰρ ἔστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο.

27 Πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις.

28 Ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· Ἐν ὀλίγῳ με πείσεις Χριστιανὸν γενέσθαι.

29 Ὁ δὲ Παῦλος εἶπεν· Εὐξαίμην ἂν ἐγὼ Θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν πολλῷ οὐ μόνον σέ, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον, γενέσθαι τοιοῦτους ὅποιός ἐμιγώ εἰμι, παρεκτός τῶν δεσμῶν τούτων.

30 Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, ἀνίστη ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν, ἦ τε Βερνίκη, καὶ οἱ συγκαθημένοι αὐτοῖς,

31 Καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Ὅτι οὐδὲν θανάτου ἄξιον ἢ δεσμῶν πρᾶσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος.

32 Ἀγρίππας δὲ ἐγὼ Φήστω ἔφη· Ἀπολεῖσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπεκλήθητο Καίσαρα.

Κεφ. κζ'. 27.

1 **Ω**Σ δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπελῆν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδίδουν τὸν τε Παῦλον καὶ τινὰς ἑτέρους δεσμώτας ἐκαλοντάρχῃ, ὀνόματι Ἰουλίῳ, σπειρηῆς Σεβαστῆς.

2 Ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυτίνῳ, μέλλοντες πλεῖν τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνης Θεσσαλονικεύς.

3 Τῇ τε ἑτέρῃ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα· φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος

26 Scit enim de his rex, ad quem et libertate usus eloquor : latere enim eum quicquam horum non arbitror : neque enim in angulo gestum hoc est.

27 Credis rex Agrippa Prophetis ? scio quia credis.

28 Ipse autem Agrippa ad Paulum ait : In parvo me suades Christianum fieri.

29 At Paulus ait : Optarem utique Deo, et in parvo et in multo, non solum te, sed et omnes audientes me hodie, fieri tales qualis et ego sum, exceptis vinculis his.

30 Et hæc dicente eo, exsurrexit rex et Præses, et Bernice, et considentes eis.

31 Et secedentes loquebantur ad invicem, dicentes : Quia nihil morte dignum aut vinculis facit homo iste.

32 Agrippa autem Festo dixit : Absolvi poterat homo hic, si non appellasset Cæsarem

CAPUT XXVII

1 **U**T autem judicatum est navigare nos in Italiam, tradiderunt et Paulum et quosdam alios vinctos centurioni, nomine Julio, cohortis Augustæ

2 Ascendentes autem navem Adramytenam, futuri navigare quæ circa Asiam loca, avecti sumus, existente cum nobis Aristarcho Macedone Thessalonicensi.

3 Ipsaque altera devenimus in Sidonem : humaneque Julius

εἰ Παύλῳ χρῆσάμενος, ἐπέτρεψε πρὸς φίλους κορευθέντα, ἐπιμελείας εὐχεῖν.

4 Κακῶσιν ἀναχθέντες ὑπερλεύσαμεν εἰς τὴν Κύπρον, διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους.

5 Τότε, εὐελαγος εὖ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπεύσαντες, κατήλθομεν εἰς Μύρα τῆς Λυκίας.

6 Κακῶς εὐρών ὁ ἐπατόνταρχος πλοῖον Ἀλεξανδρίνον ἐπέστειν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐπιβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό.

7 Ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυσταυούτες, καὶ μέλις γινόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ πρῶσιόντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπερλεύσαμεν εἰς τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμύνην.

8 Μόλις εὖ παραλεγόμενοι αὐτὴν, ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοῖς λιμένας, ᾧ ἔγγυς ἦν πόλις Λασαία.

9 Ἰκανοῦ δὲ χρόνου διαγνομένου, καὶ ὄντος ἤδη ἐπισηφαλοῦς τοῦ πλοῦς, διὰ τὸ καὶ τὴν νηστειάν ἤδη παρεληλυθῆναι, παρεῖνε ὁ Παῦλος,

10 Λέγων αὐτοῖς· Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὑβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φόρτου καὶ πλοῖου, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἵσσεσθαι εὖ εὐλαῖν.

11 Ὁ δὲ ἐπατόνταρχος εἰς κωβερνήτην καὶ εἰς ναυκλήν ἐπέστεισε μάλλον, ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις.

12 Ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχημασίαν, οἱ πλείους ἔθεντο βουλήν ἀναχθῆναι κακῶσιν, εἰπως δύναμις καταλήσωντες εἰς Φοινίκια παραχημαῖσαι,

Paulo usus, permisit ad amicos euntem curam sui nancisci.

4 Et inde avecti subnavigavimus Cyprum, propter hoc ventos esse contrarios.

5 Hocque pelagus quod juxta Ciliciam et Pamphyliam pernavigantes, delati sumus in Myra Lyciæ.

6 Et ibi inveniens centurio navem Alexandrinam navigantem in Italiam, imposuit nos in eam.

7 In multis autem diebus tarde navigantes, et vix devenientes secundum Cnidum, non permittente nos vento, subnavigavimus Cretam secundum Salmonem.

8 Vixque præterlegentes eam, venimus in locum quendam vocatum Pulchros portus, cui juxta erat civitas Lasea.

9 Multo autem tempore peracto, et existente jam periculosa navigatione, propter quod et jejunium jam præteriusse, admonebat Paulus,

10 Dicens eis: Viri, conspicio quoniam cum injuria et multo damno non solum oneris et navis, sed etiam animarum nostrarum futuram esse navigationem.

11 At centurio gubernatori et nauclero credebat magis, quam à Paulo dictis.

12 Inapposito autem portu subsistente ad hyemationem, plerique posuerunt consilium subduci inde, si quo modo possent devecti in Phœnicem hy

λιμένα τῆς Κρήτης β) ἰσουλὰ κατὰ
Λίβα καὶ κατὰ Χῶρον

13 Ἵππευσιβαντες δὲ Νότου,
διξάντες τῆς προθέσεως κεντρακί-
ναι, ἄρηντες Ἄσσον, παρελθόντες
εἰς τὴν Κρήτην.

14 Μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλε κατ'
αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικός, ὁ καλού-
μενος Εὐροκλύδον.

15 Συναρπασθέντες δὲ τοῦ πλοίου,
καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμῶν τῷ
ἀνέμῳ, ἐπιδόντες ἐφερόμεθα.

16 Νησίον δὲ τι ὑποδραμόντες
καλούμενον Κλαύδην, μόλις ἰσχύ-
σαμεν περιτραλῆς γυνέσθαι τῆς
σκιάφης.

17 Ἦν ἄρηντες, βοηθείαις
ἐχρῶντο, ὑπερβυζνόντες τὸ πλοῖον.
φοβούμενοι τε μὴ εἰς τὴν Σύρτην
ἐκπέσωσι, χαλάσαντες τὸ σκεῦος,
οὕτως ἐφέροντο.

18 Σφοδρῶς δὲ χεμαζομένῳ
ἡμῶν, τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιούντο.

19 Καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν
σκυτὴν τοῦ πλοίου ἐβρίψαμεν.

20 Μήτε δὲ ἡλίου, μήτε ἄστρων
δειφανόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας,
χεμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικαιμένου,
λοιπὸν περιηρεῖτο πᾶσα ἐλπίς τοῦ
σώζεσθαι ἡμᾶς.

21 Πολλῆς δὲ ἀσυνίας ὑπαρ-
χοῦσης, τότε σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν
μέσῳ αὐτῶν, εἶπεν. Ἐδοί μὲν, ὡς
ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι, μὴ
ἀνάγασθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης, κερ-
δῆσαι τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν
ζήμιαν.

22 Καὶ ταῦν παραινῶ ὑμᾶς σύ-
θυμῶν. ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδε-
μία ἔσται ἐξ ὑμῶν, πλὴν τῆς πλοίου.

23 Παρέστη γὰρ μοι τῇ νυκτὶ

emare, portum Cretæ respici-
entem ad Africum et ad Cho-
rum.

13 Adspirante autem Noto,
æstimantes propositum tenere,
solventes Asson legebant Cre-
tam.

14 Post non multum autem
misit contra ipsam ventus Ty-
phonicus, vocatus Euroclydon.

15 Correpta autem navi, et
non potente obtueri vento, con-
cedentes ferebamur.

16 Insulam autem quandam
succurrentes, vocatam Clau-
dam, vix potuimus compotes
fieri scaphæ.

17 Quam subducentes, adv
toris utebantur, accingentes
navem: timentesque ne in Syr-
tim inciderent, submittent
vas, sic ferebantur.

18 Vehementer autem tem-
pestate jactatis nobis, sequenti
jactum fecerunt.

19 Et tertia nostris manibus
armamenta navis ejecimus.

20 Neque autem Sole, ne-
que syderibus apparentibus per
plures dies, tempestateque non
exigua imminente, reliquum ab-
lata erat omnis spes servari nos.

21 Multa autem inedia exis-
tente, tunc stans Paulus in me-
dio eorum, dixit: Oportebat
quidem, ὁ viri, obedientes mi-
hi, non avehi à Creta, lucrari-
que injuriam hanc, et jacturam.

22 Et nunc suadeo vobis bo-
no animo esse: jactura enim
animæ nulla erit ex vobis, præ-
terquam navis.

23 Adstitit enim mihi nocte

ταύτη ἄγγελος τοῦ Θεοῦ οὗ εἰμι,
 ὡς καὶ λατρεύω,

24 Λέγων· Μὴ φοβοῦ, Παῦλος·
 Καίσαρι σε δεῖ παραστήναι· καὶ
 ἰδοὺ, κεχάρισται σοὶ ὁ Θεὸς πάντας
 τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ.

25 Διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πισ-
 τεύω γὰρ τῷ Θεῷ, ὅτι οὕτως ἔσται
 καθ' ὃν ἐρόπον λεβήληται μοι·

26 Εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς
 ἐκπεσεῖν.

27 Ὡς δὲ τεσσαρσκαίδεκάτη
 νῆξ ἐγένετο, διαφερομένην ἡμῶν ἐν
 τῷ Ἀδρία, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς
 ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινα
 αὐτοῖς χώραν·

28 Καὶ βολίσαντες, εὗρον ὄρ-
 γυϊαὶς εἰκοσί· βραχὺ δὲ διαστήσαν-
 τες, καὶ πάλιν βολίσαντες, εὗρον
 ὄργυϊαὶς δεκαπέντε·

29 Φοβούμενοί τε μήπως εἰς
 τραχεῖς τόπους ἐκπεσώσιν, ἐκ πρύμ-
 νης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας,
 ἤρχοντο ἡμέραν γενέσθαι.

30 Τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων
 φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάν-
 των τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν,
 προφάσει ὡς ἐκ πύργου μελλόντων
 ἀγκύρας ἐκτείνειν,

31 Εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατον-
 τάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις· Ἐὰν
 μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ,
 ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε.

32 Τότε οἱ στρατιῶται ἀπέ-
 κοψαν τὰ σχοινία τῆς σκάφης, καὶ
 εἶασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν.

33 Ἄχρι δὲ οὗ ἡμελλεν ἡμέρα
 γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος
 ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς, λέ-
 γων· Τεσσαρσκαίδεκάτην σήμερον
 ἡμέραν προσδοκῶντες, ἅστικοι διατε-
 λεῖτε, μηδὲν προσλαβόμενοι.

34 Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς προσ-

hac angelus Dei cujus sum, cui
 et deservio,

24 Dicens : Ne timeas Pau-
 le : Cæsari te oportet assiste-
 re : et ecce donavit tibi Deus
 omnes navigantes cum te.

25 Ideo bono animo estote,
 viri : credo enim Deo, quia sic
 erit quemadmodum dictum est
 mihi.

26 In insulam autem quan-
 dam oportet nos incidere.

27 Ut vero quartadecima
 nox facta est, perlatis nobis in
 Adria circa medium noctis, sus-
 picabantur nautæ afferri ali-
 quam sibi regionem.

28 Et demisso perpendiculo
 nautico, invenerunt passus vi-
 ginti : brevi autem distantes, et
 rursus demisso perpendiculo
 invenerunt passus quindecim.

29 Timentesque ne quomo-
 do in aspera loca incideremus,
 de puppi projicientes ancoras
 quatuor, optabant diem fieri.

30 Ispis vero nautis quæren-
 tibus fugere ex navi, et laxan-
 tibus scapham in mare, obtentu
 quasi è prora futurorum anco-
 ras extendere,

31 Dixit Paulus centurioni
 et militibus : Si non hi manse-
 rint in navi, vos servari non
 potestis.

32 Tunc milites absciderunt
 funes scaphæ, et siverunt eam
 excidere.

33 Usque autem quo futu-
 rus erat dies fieri, hortabatur
 Paulus omnes sumere cibum,
 dicens : Quartadecimam ho-
 die diem expectantes, jejuni
 permanetis, nihil accipientes.

34 Ideo hortor vos accipere

λαβῆν τροφῆς· τούτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν ἀριξ̄ ἐκ τῆς κεφαλῆς πεσείηται.

35 Εἰπὼν δὲ ταῦτα, καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαρίστησε τῷ Θεῷ ἐνώπιον πάντων, καὶ κλάσας ἤρξατο εἰσθίσιν.

36 Εὐθύμιοι δὲ γενόμενοι πάντες, καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς.

37 Ἴμεν δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ, διακίσειαι ἑβδομηκονταεξ̄.

38 Κορσεθέντες δὲ τροφῆς, ἐκούρωζον τὸ πλοῖον, ἐβαλλόμενοι τὸν σίτον εἰς τὴν θάλασσαν.

39 Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπιγινώσκον· κλύπον δὲ εἰς τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλὸν, εἰς ὃν θεουλεύσαντο, εἰ δύναπτο, ἐξῶσαι τὸ πλοῖον.

40 Καὶ τὰς ἀγκύρας περισλόντες εἶον εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζυγατηρίας τῶν πηδάλιων· καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμονα τῇ πνεύσῃ, κατεΐχον εἰς τὸν αἰγιαλόν.

41 Περικισόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον, ἐπέκειλαν τὴν ναῦν· καὶ ἡ μὲν πρόρα εἰρέισασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἔλυτο ὑπὸ τῆς βίας τῶν κυμάτων.

42 Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλή ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μήτις ἐκπολυμῆσας διαφύγοι.

43 Ὁ δὲ ἐκατόνταρχος, βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσε τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν, ἀπορρίψαντας πρῶτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξείναι·

44 Καὶ τοὺς λοιποὺς. οὓς μὲν

cibum : hoc enim ad vestram salutem est : nullius enim vestrum capillus ex capite cadet.

35 Dicens autem hæc, et sumens panem, gratias egit Deo in conspectu omnium : et frangens cœpit manducare.

36 Bono animo autem facti omnes, et ipsi adsumpserunt cibum.

37 Eramus vero in navi universæ animæ, ducentæ septuaginta sex.

38 Satiati autem cibo, alleviabant navem, jacentes triticum in mare.

39 Quum autem dies factus esset, terram non agnoscebant : sinum vero quendam considerabant habentem litus, in quem cogitabant, si possent, expellere navem.

40 Et ancoras sustollentes, permiserunt in mare simul laxantes juncturas gubernaculorum : et sustollentes artemonem flanti, tendebant ad litus.

41 Incidentes autem in locum bimarem illiserunt navem : et quidem prora fixa manebat immobilis, at puppis solvebatur à vi fluctuum.

42 At militum consilium fuit, ut vinctos occiderent, ne quis enatans effugeret.

43 At centurio volens servare Paulum, prohibuit eos consilio, jussitque potentes natate, abjicientes primos ad terram exire :

44 Et reliquos, hos quidem

ἐπεὶ σκάνθη, ὡς δὲ ἐπεὶ τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου· καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

Κεφ. κη. 28.

1 **Κ**Α' διασωθέντες, τότε ἐπέγνωσαν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται.

2 Οἱ δὲ βάρβαροι παρεῖχον οὐ τὴν εὐχεῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῶν· ἀνάφαντες γὰρ πυρὰν προσελάθοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐρεστώτα, καὶ διὰ τὸ ψύχος.

3 Συστρέφαντες δὲ εὖ Παύλου φρυγῶνων πλῆθος, καὶ ἐπιθέντες ἐπὶ τὴν πυρὰν, ἐχθόνα ἐκ τῆς θέρμης ἐξελοῦσα καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ.

4 Ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Πάντως φονεὺς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ἐν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἢ δίκῃ ζῆν οὐκ εἶασεν.

5 Ὁ μὲν οὖν, ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔλαθεν οὐδὲν κακίον·

6 Οἱ δὲ προσδοκῶν αὐτὸν μέλλειν ἀμπερασθαι, ἢ καταπίπτειν ἀφῶν νεκρῶν· ἐπεὶ πάλω δὲ αὐτῶν προσδοκῶντων, καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄποπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον Θεὸν αὐτὸν εἶναι.

7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκείνου ὑπήρχε χωρία τῶν πρώτων τῆς νῆσου, ὀνόματι Ποσλίω, ὃς ἀναδεχόμενος ἡμᾶς, τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν.

8 Ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποσλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερία συνεχόμενον κατακλιθεῖν· πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν, καὶ προσευξάμε-

in tabulis, hos autem super quædam eorum quæ de navi: et sic factum est, omnes servari ad terram.

CAPUT XXVIII.

1 **ET** salvi evasi, tunc cognoverunt quia Melita insula vocatur.

2 At Barbari præstabant non vulgarem humanitatem nobis: accedentes enim pyram, acceperunt omnes nos, propter imbrem instantem, et propter frigus.

3 Congregante autem Paulo sarmentorum multitudinem, et imponente super pyram, vipera à calore exiens invasit manum ejus.

4 Ut vero viderunt Barbari pendentem bestiam de manu ejus, dicebant ad in vicem: Omnino homicida est homo hic, quem salvum evasum de mari ultio vivere non sinit.

5 Ille quidem ergo excutiens bestiam in ignem, passus est nullum malum.

6 Illi autem expectabant eum futurum intumescere, aut decidere repente mortuum: in multo autem illis expectantibus, et videntibus nihil incommodum in illum factum, mutati dicebant Deum esse.

7 In autem illis quæ circa locum illum erant prædia primario insulæ, nomine Publio, qui suscipiens nos, tres dies amice hospitio excepit.

8 Factum est autem patrem Publii febribus et dysenteria detentum decumberc: ad quem Paulus ingressus, et precatus,

νος, ἐπιθείς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν.

9 Τοῦτου οὖν γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νόσῳ, προσήρχοντο, καὶ ἰσθραπέυσοντο,

10 Οἱ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένους ἐπέθετο τὰ εἶς τὴν χεῖραν.

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακαχημακίῳ ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίῳ, παρασημῶ Διοσκούροις·

12 Καὶ καταχθόντες εἰς Συρακούσας, ἐπιμείναμεν ἡμέρας τρεῖς·

13 Ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον· καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου, δευτέρῳ αἰὼν ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους,

14 Οὗ τῶντες ἀδελφοὺς, παρεκλήθημεν ἐκ' αὐτοῦ ἐπιμείνου ἡμέρας ἑπτὰ, καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθομεν.

15 Καταίθον οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ ἐπὶ ἡμῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν ἡμῶν ἄχρις Ἀππίου φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν· οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, ἔλαβε θάρσος.

16 Ὅτι δὲ ἤλθομεν εἰς Ῥώμην, ὁ εκατόνταρχος παρέδωκε τοῖς δεσμίοις τῷ στρατοπεδάρχῃ· τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετρέψθη μένειν καθ' ἑαυτὸν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.

17 Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκληθέντας τὸν Παῦλον τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγε πρὸς αὐτοὺς· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ, ἢ τοῖς ἰδοῖσι τοῖς πατρίοις, δέσμιος

imponens manus ei, sensit eum.

9 Hoc ergo facto, et reliqui habentes infirmitates in insula, accedebant et curabantur.

10 Qui etiam multis honoribus honoraverunt nos, et navigantibus imposuerunt quæ ad usum.

11 Post autem tres menses navigavimus in navi quæ hymaverat in insula, Alexandrina, adsignata Castori et Polluci.

12 Et devecti in Syracusas, mansimus dies tres.

13 Unde circumvenientes devenimus in Rhegium: et post unum diem superveniente Austro, secunda die venimus in Puteolos.

14 Ubi invenientes fratres, rogati sumus apud eos manere dies septem: et sic in Romam venimus.

15 Et inde fratres audientes ea quæ de nobis, exierunt in occursum nobis usque ad Appii forum, et Tres tabernas: quos videns Paulus, gratias agens Deo, accepit fiduciam.

16 Quum autem venissemus in Romam, centurio tradidit victos præfecto castrorum: at Paulo permissum est manere per seipsum, cum custodiente se milite.

17 Factum est autem post dies tres convocare Paulum existentes Judæorum primos: Convenientibus autem eis, dicebat ad eos: Viri fratres, ego nihil contrarium faciens populo aut moribus patriis, victus ex

ἔξ Ἱεροσολύμων παραδόθη εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων·

18 Οἱσιν ἀνακρίναντίς με ἐβούλωντο ἀπολῦσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχον ἐν ἐμοί·

19 Ἀντιλογόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, ἠναγκάσθη ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα· οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορηθεῖσαι·

20 Διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλήσαι· ἔπειτα γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ εἶην ἄλλωσιν ταύτην περιέχουμαι·

21 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον· Ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδοξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγνομήνοίς τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέ τι περὶ σοῦ πονηρὸν·

22 Ἀξιῶμεν δὲ περὶ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως ταύτης γνωστὸν ἔστιν ἡμῖν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται·

23 Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, ἦγον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξηνίαν ἑλλήνων· οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρούμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς εἰς τὸν Ἰησοῦ, ἀπὸ τε τοῦ νόμου Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας·

24 Καὶ οἱ μὲν ἐπειθόντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν·

25 Ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους, ἀπελύνοντο, εἰπόντες τοῦ Παύλου ῥῆμα ἓν, ὅτι καλῶς ἐπὶ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν,

26 Λέγον· “Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ εἰπέ· Ἀκοῆ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνήτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε·

Hierosolymis traditus sum in manus Romanorum :

18 Qui examinantes me vulerunt dimittere, propter nullam causam mortis esse in me.

19 Contradicientibus autem Judæis, coactus sum appellare Cæsarem, non quasi gentem meam habens aliquid accusare

20 Propter hanc igitur causam rogavi vos videre, et alloqui : propter enim spem Israël catenam hanc circumdatus sum.

21 Illi autem ad eum dixerunt : Nos neque literas de te accepimus à Judæa ; neque adveniens aliquis fratrum nuntiavit aut loquutus est quid de te malum.

22 Velimus autem à te audire quæ sentis : de quidem enim secta hac notum est nobis quia ubique contradicitur.

23 Constituentes autem illi diem, venerunt ad eum in hospitium plures : quibus exponebat testificans regnum Dei, suadensque eis ea quæ de Jesu exque lege Mosi et Prophetis, à mane usque ad vesperam.

24 Et hi quidem persuadebantur dictis, hi vero non credebant.

25 Discordes autem existentes ad invicem, discedebant, dicente Paulo verbum unum, Quia pulchre Spiritus sanctus loquutus est per Esaiam prophetam ad patres nostros,

26 Dicens : Vade ad populum istum, et dic : Auditum audietis, et non intelligetis : et videntes videbitis, et non cernetis.

27 Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρύνωσιν ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμωσαν· μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς·”

28 Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.

29 Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπήλθον εἰ Ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζητήσιν.

30 Ἐμῖνε δὲ ὁ Παῦλος διεστίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι· καὶ ἀπέδεχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν·

31 Κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης παρέργειας, ἀκωλύτως.

27 Incrassatum est enim cor populi hujus ; et auribus graviter audierunt, et oculos suos compresserunt ; ne quando videant oculis, et auribus audiant, et corde intelligant, et convertantur, et sanem eos.

28 Notum ergo sit vobis, quoniam Gentibus missum est salutare Dei, ipsi et audient.

29 Et hæc eo dicente, abierunt Judæi, multam habentes in seipsis quæstionem.

30 Mansit autem Paulus biennio toto in proprio conducto, et suscipiebat omnes ingredienti- entes ad eum :

31 Prædicans regnum Dei, et docens ea quæ de Domino Jesu Christo cum omni libertate, improhite.

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς

ΡΩΜΑΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α. 1.

1 **Π**ΑΥΛΟΣ, δούλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, ἀφορισμένος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ,

2 Ὁ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις,

3 Περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα,

4 Τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ Θεοῦ ἐν

U

PAULI

Apostoli ad

ROMANOS

EPISTOLA.

CAPUT I.

1 **P**AULUS servus Jesu Christi, vocatus Apostolus, discretus in Evangelium Dei,

2 Quod ante promiserat per Prophetas suos in scripturis sanctis,

3 De Filio suo, facto ex semine David secundum carnem :

4 Definito Filio Dei in vir-

δυνάμει, κατὰ πνεῦμα ἀγκυλώσης,
ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χρισ-
τοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν,

6 Δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολήν εἰς ὑπακοήν πίστewς ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ·

6 Ἐν οἷς ἐστέ καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ·

7 Πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ, ἀγαπητοῖς Θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ·

9 Μάρτυς γὰρ μου ἐστὶν ὁ Θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀμαλίσπτως μνησθῆναι ὑμῶν ποιοῦμαι·

10 Πάντοτε ἐστὶ τῶν προσευχῶν μου δεόμενος, εἰπως ἤθελ ποτὲ εὐδωθῆσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἔλθω πρὸς ὑμᾶς·

11 Ἐπιθεῶ γὰρ ἰδοῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικῶν, εἰς τὸ στετηχθῆναι ὑμᾶς·

12 Τοῦτο δὲ ἐστὶ, συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ.

13 Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προσθέμην ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθη ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα καρπὸν τινα σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν.

tute, secundum Spiritum sanctificationis, ex resurrectione mortuorum, Jesu Christi Domini nostri.

5 Per quem accepimus gratiam et apostolatam ad obedientiam fidei in omnibus Gentibus, pro nomine ejus.

6 In quibus estis et vos vocati Jesu Christi.

7 Omnibus existentibus in Roma, dilectis Dei, vocatis sanctis; gratia vobis et pax à Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

8 Primum quidem gratias ago Deo meo per Jesum Christum pro omnibus vobis, quia fides vestra annuntiatur in universo mundo.

9 Testis enim meus est Deus, cui servio in spiritu meo, in Evangelio Filii ejus, ut indesinenter memoriam vestri facio:

10 Semper in orationibus meis obsecrans si quo modo tandem aliquando prosperum iter habeam in voluntate Dei, venire ad vos.

11 Desidero enim videre vos, ut aliquid impertiar donum vobis spirituale, ad stabiliri vos:

12 Hoc autem est, simul exhortari in vobis per eam quæ in invicem fidem, vestram atque meam.

13 Non volo autem vos ignorare, fratres, quia sæpe proposui venire ad vos, et prohibitus sum usque adhuc, ut fructum aliquem habeam in vobis, sicut et in cæteris Gentibus.

14 Ἑλληνσί τε καὶ Βαρβάρους, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὑφειλέτης εἰμί·

15 Οὕτω τὸ κατ' ἐμὲ κρῖνυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελισασθαι.

16 Οὐ γὰρ ἐκαιοσχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ· δύναμις γὰρ Θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἑλληνι·

17 Δικαιοσύνη γὰρ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστην· καθὼς γέγραπται· “Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.”

18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ, ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεσχόντων·

19 Διότι τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ, φανερὸν ἐστὶν ἐν αὐτοῖς· ὃ γὰρ Θεὸς αὐτοῖς ἐφανέρωσεν·

20 Ἴδ' ἄρα γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου, τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἥτε ἀίδιον αὐτοῦ δύναμις καὶ θεότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοῦς ἀναπολογητοῦς·

21 Διότι γινόντες τὸν Θεὸν, οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν, ἢ εὐχαρίστησαν· ἀλλ' ἐμωταυώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία·

22 Φάσκοντες εἶναι σοφοί, ἐμωράνησαν,

23 Καὶ ἥλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ἐμοίωματι εἰκόνης φθαρτοῦ ἀνθρώπου, καὶ πτερινῶν καὶ τετραπόδων καὶ θηρῶν.

24 Διὸ καὶ παρέδωκεν αὐτοῦς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτημά-

14 Græcisque et Barbaris, sapientibusque et insipientibus debitor sum.

15 Ita quod in me promptum et vobis qui in Roma euangelizare.

16 Non enim erubescio Evangelium Christi: virtus enim Dei est, in salutem omni credenti, Judæoque primum et Græco.

17 Justitia enim Dei in eo revelatur ex fide in fidem: sicut scriptum est: At justus ex fide vivet.

18 Revelatur enim ira Dei de cælo super omnem impietatem et injustitiam hominum veritatem in injustitia detinentium.

19 Propter quod notum Dei, manifestum est in illis: nam Deus illis manifestavit.

20 Nam invisibilia ipsius à creatura mundi, factis intellecta conspiciuntur, ipsaque sempiterna ejus virtus et divinitas, ad esse eos inexcusabiles.

21 Quoniam cognoscèntes Deum, non sicut Deum glorificaverunt, aut gratias egerunt: sed evanuerunt in ratiocinationibus suis, et obscuratum est insipiens eorum cor.

22 Dicentes esse sapientes, stulti facti sunt.

23 Et mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, et volucrum et quadrupedum et reptilium.

24 Quapropter et tradidit illos Deus in desideria cordium eorum in immunditiam, ad de-

ζῶσαι τὰ σῶματα αὐτῶν ἐν καινοῖς·

25 Οἷτινες μετέλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τὴν κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὃς ἐστὶν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

26 Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἷτις γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετέλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν·

27 Ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἕρποντες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημασίην καταργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμοσίαν, ἣν ἴδαι τῆς γλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες.

28 Καὶ καθὼς οὐκ ἴδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νεῦν, τοῦτον μὴ καθήκοντα·

29 Πιστληρωμένους πείρῃ ἀδικίας, πορνείας, πορνείας, πλεονεξίας, κακίας· μιστοῦς φόβου, φόβου, ἐριδος, δόλου, κακοηθείας·

30 Ψιθυριστὰς, καταλάλους, θεοσυνηγῆς, ὑβριστὰς, ἐπερηγάνους, ἀλαζόνιας, ἐπευρητὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς,

31 Ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀσεργίους, ἀσπένδους, ἀσελεήμονας·

32 Οἷτως τὸ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ ἐπιγνώστες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιον θανάτου εἰσὶν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιῶσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσι τοῖς πράσσοσι.

Κεφ. 6. 2.

1 **Α** Ἰὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὧ ἀνθρώπου πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ

decere efficiendam corpora sua in semetipsis :

25 Qui commutaverunt veritatem Dei in mendacium, et coluerunt et servierunt creaturae praeter creatorem, qui est benedictus in secula. Amen.

26 Propter hoc tradidit illos Deus in passiones ignominiae : ipsaeque enim foeminae eorum immutarunt naturalem usum in eum qui contra naturam.

27 Similiter et masculi relinquentes naturalem usum foeminae, exarserunt in libidine sua in invicem, masculi in masculos turpitudinem operantes, et mercedem, quam oportuit, erroris sui in semetipsis recipientes.

28 Et sicut non probaverunt Deum habere in notitia, tradidit illos Deus in reprobum sensum, facere non convenientia :

29 Repletos omni injustitia, fornicatione, nequitia, avaritia, malitia : plenos invidia, caede, contentione, dolo, malignitate :

30 Susurriones, detractores, Deo odibiles, contumeliosos, superbos, arrogantes, inventores malorum, parentibus inobedientes.

31 Insapientes, incompositos, inhumanos, infederabiles, immisericordes.

32 Qui jus Dei cognoscen-tes, quoniam talia agentes digni morte sunt, non solum ea faciunt, sed etiam consentiunt facientibus.

CAPUT II.

1 **I** DEO inexcusabilis es, & homo omnis judicans : in

γὰρ κρίσεις τὸν ἑσπρον, ἑσαυτὸν κατακρίσεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὡς κρίων.

2 Οἶδαμεν δὲ ὅτι ἐν κρίμα τοῦ Θεοῦ ἔσσι κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοῖς· τὰ τοιαῦτα πράσσοντας.

3 Λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὡς ἄνθρωπος ὁ κρίων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας, καὶ ποιῶν αὐτὰ, ὅτι σὺ ἐκφυγῇς τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ;

4 Ἡ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀνοχῆς, καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιαν σε ἄγει;

5 Κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν, θησαυρίζεις ἑσαυτῷ ἔργῳ ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς, καὶ ἀπακαλύψῃς δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ.

6 Ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ·

7 Τοῖς μὲν κατ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ, δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζωῆς αἰώνιον·

8 Τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας, καὶ ἀπειθεῦσι μὲν τῇ ἀληθείᾳ, κευδαίνοισι δὲ τῇ ἀδικίᾳ, θυμὸς καὶ ὀργή·

9 Θλίψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακὸν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἑλλήνος.

10 Δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ ἐν ἀγαθῶν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἑλλήνῳ·

11 Οὐ γὰρ ἔστι προσωποληψία παρὰ τοῦ Θεοῦ·

12 Ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἤμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἤμαρτον, διὰ νόμου κριθέσονται,

13 Οὐ γὰρ εἰ ἀκροαταὶ τοῦ νό-

quo enim iudicas alterum, te ipsum condemnas: nam eadem agis iudicans.

2 Scimus autem quoniam iudicium Dei est secundum veritatem in talia agentes.

3 Existimas autem hoc, ὁ homo iudicans talia agentes, et faciens ea, quia tu effugies iudicium Dei?

4 An divitias bonitatis ejus, et patientiæ, et longanimitatis contemnis, ignorans quoniam benignitas Dei ad pœnitentiam te adducit?

5 Secundum autem duritiam tuam et impœnitens cor, thesaurizas tibi ipsi iram in die iræ, et revelationis iusti iudicii Dei.

6 Qui reddet unicuique secundum opera ejus.

7 Iis quidem secundum permanentiam operis boni, gloriam et honorem et incorruptionem querentibus, vitam æternam.

8 Iis autem ex contentione, et incredulis quidem veritati, credentibus autem iniustitiæ, indignatio et ira.

9 Tribulatio et angustia in omnem animam hominis operantis malum, Judæique primum et Græci.

10 Gloria autem et honor, et pax omni operanti bonum, Judæoque primum et Græco.

11 Non enim est acceptio personarum apud Deum.

12 Quicumque enim sine lege peccaverunt, sine lege et peribunt: et quicumque in lege peccaverunt, per legem iudicabuntur.

13 Non enim auditores le-

μου δίκαιοι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου δικαιωθήσονται.

14 Ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα, φάσι τὰ τοῦ νόμου ποιῆ, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσι νόμος·

15 Οἷτινες ἐνδείκνυται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυροῦσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων,

16 Ἐν ἡμέρᾳ οὗτος κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτά τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ εὐαγγελίον μου, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

17 Ἴδε σὺ Ἰουδαῖος ἐπινομάζῃ, καὶ ἐπιαναπαύῃ τοῦ νόμου, καὶ καυχᾶσαι ἐν Θεῷ,

18 Καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα, καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα, κατηγορούμενος ἐκ τοῦ νόμου·

19 Πέποιθάς τε σεαυτὸν ἔδηγόν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει,

20 Παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τοῦ νόμου·

21 Ὅ οὖν διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν, κλέπτεις;

22 Ὅ λόγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἰδωλα, ἱεροσυλεῖς;

23 Ὅς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν ἀτιμάζεις;

24 Ὅτι γὰρ ἄνομα τοῦ Θεοῦ οἱ ἡμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι, καθὼς γέγραπται.

25 Περιτομή μὲν γὰρ ὠφελεῖ, εἰ δὲ παρα-

gis justi apud Deum, sed factores legis justificabuntur.

14 Quum enim Gentes non legem habentes, natura ea quæ legis faciunt, ejusmodi legem non habentes, sibi ipsis sunt lex.

15 Qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis, contestante ipsorum conscientia, et inter se invicem cogitationibus, accusantibus, aut etiam defendentibus,

16 In die quum judicabit Deus occulta hominum secundum Evangelium meum, per Jesum Christum.

17 Ecce tu Judæus cognominaris, et requiescis legi, et gloriaris in Deo,

18 Et nosti voluntatem, et probas differentia, instructus ex lege:

19 Confidisque teipsum ducem esse cæcorum, lumen eorum qui in tenebris:

20 Eruditorem insipientium, magistrum infantium, habentem formam scientiæ et veritatis in lege.

21 Ergo docens alium, teipsum non doces? prædicans non furari, furaris?

22 Dicens non moechari, moecharis? abominans idola, sacrilegium facis?

23 Qui in lege gloriaris, per transgressionem legis Deum inhonoras?

24 Ipsum enim nomen Dei per vos blasphematur in Gentibus, sicut scriptum est.

25 Circumcisio quidem enim prodest, si legem observes: si

εἰς τὸ νόμου ἦς, ἡ περιτομὴ σου ἀκροβυστία γέγονεν.

26 Ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσῃ, οὐχὶ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται;

27 Καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελευτῶσα, σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου;

28 Οὐ γὰρ ὁ ἐν εὐφρανῶ, Ἰουδαῖός ἐστιν· οὐδὲ ἡ ἐν εὐφρανῶ, ἐν σαρκί, περιτομή·

29 Ἄλλ' ὁ ἐν εὐφρανῶ, Ἰουδαῖος· καὶ περιτομὴ καρδίας, ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι· οὗ ὁ ἔκαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Τ**ὶ ὄν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ εἰς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς;

2 Πολλῶν, κατὰ πάντα εἶπον. Πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστευθήσαν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ·

3 Τί γὰρ, εἰ ἠπίστησαν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν εἴη εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ καταργήσει;

4 Μὴ γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης· καθὼς γέγραπται· “Ὅπως ἂν δικαιοῦσθῃς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρινέσθαι σε.”

5 Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν Θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησι, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ Θεὸς ὁ διαφέρων τῇ ἐργῆ; κατὰ ἄνθρωπον λόγῳ.

6 Μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ Θεὸς τὸν κόσμον;

7 Εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ

autem transgressor legis sis, circumcisio tua præputium facta est.

26 Si igitur præputium instituta legis custodiat, nonne præputium illius in circumcisionem reputabitur?

27 Et judicabit ex natura præputium legem consummans, te per literam et circumcisionem transgressorem legis?

28 Non enim qui in manifesto, Judæus est: neque quæ in manifesto, in carne, circumcisio:

29 Sed qui in abscondito Judæus: et circumcisio cordis, in spiritu, non litera: cujus laus non ex hominibus, sed ex Deo

CAPUT III.

1 **Q**UID ergo præstans Judæo? aut quæ utilitas circumcisionis?

2 Multum, per omnem modum. Primum quidem enim, quia credita sunt eloquia Dei.

3 Quid enim, si non crederunt quidam, num incredulitas illorum fidem Dei inutilem reddet?

4 Ne fiat: esto autem Deus verax, omnis autem homo mendax, sicut scriptum est: Ut justificeris in sermonibus tuis, et vincas in judicari te.

5 Si autem iniquitas nostra Dei justitiam commendat, quid dicemus? Num injustus Deus, inferens iram? secundum hominem dico.

6 Ne sit: alioquin quomodo judicabit Deus mundum?

7 Si enim veritas Dei in meo

ἐν τῷ ἡμῶν φεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς εὐὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἐστι καὶ γὰρ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι ;

8 Καὶ μὴ, καθὼς βλασφημούμεθα, καὶ καθὼς φασι τινες ἡμᾶς λέγειν, ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ, ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ ; ὧν τὸ κρίμα ἐνδοκὸν ἐστί.

9 Τί οὖν ; προσχόμεθα ; οὐ πάντως· προηγησάμεθα γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι·

10 Καθὼς γέγραπται· “Ὅτι ἐκ ἔστι δίκαιος οὐδὲ εἷς·

11 Οὐκ ἔστιν ὁ συνκίων, οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν Θεόν·

12 Πάντες ἐξέκλιον, ἅμα ἠχρεώθησαν· οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἄνευ·

13 Τάφος ἀνεργημένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν· τοῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδόλουσαν· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τῇ χεὶρῇ αὐτῶν,

14 Ὡν τὸ στόμα ἀρεῶς καὶ σιχρίας γέμει·

15 Ὅξεις οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέου αἷμα·

16 Σύντριμμα καὶ τελευτωρία ἐν τοῖς ἰδοῖς αὐτῶν,

17 Καὶ ἔδον εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν·

18 Οὐκ ἔστι φόβος Θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν·”

19 Οἶδαμεν δὲ ὅτι ἔσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ· ἵνα πᾶν στόμα φραγῆ, καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ Θεῷ·

20 Δίτις ἐξ ἔργων νόμου αὐὸ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιο-

mendacio abundavit in gloriam ipsius, quid adhuc et ego tantquam peccator judicor ?

8 Et non sicut blasphemamur, et sicut aiunt quidam nos dicere, quia faciamus mala, ut veniant bona ; quorum damoatio justa est.

9 Quid ergo ? præcellimur ? non omnino : præcausati sumus enim Judæosque et Græcos omnes sub peccato esse :

10 Sicut scriptum est, Non est justus, neque unus :

11 Non est intelligens, non est requires Deum.

12 Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt : non est faciens bonitatem, non est usque ad unum.

13 Sepulchrum patens guttur eorum : linguis suis dolose egerunt : venenum aspidum sub labiis eorum :

14 Quorum os maledictione et amaritudine plenum est :

15 Veloces pedes eorum effundere sanguinem.

16 Contritio et calamitas in viis eorum.

17 Et viam pacis non cognoverunt.

18 Non est timor Dei ante oculos eorum.

19 Scimus autem, quoniam quæcumque lex dicit, iis qui in lege loquitur, ut omne os obstruatur, et subditus fiat omnis mundus Deo.

20 Propterea ex operibus legis non justificabitur omnis caro coram illo : per enim legem cognitio peccati.

21 Nunc aut em sine lege jus-

σύνη Θεοῦ περανέρωται, μαρτυρομένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν·

22 Δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ πίστewς Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πιστεύοντας· οὐ γὰρ ἐστὶ διαστολή·

23 Πάντες γὰρ ἡμαρτον, καὶ ἵστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ·

24 Δικαιούμενοι δωρεάν τῇ αὐτοῦ χάριτι, διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

25 Ὃν προσέθετο ὁ Θεὸς ἰλαστήριον διὰ τῆς πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἐνδειξὴν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν ἀφεσὴν τῶν προγεγονότων ἀμαρτημάτων,

26 Ἐν τῇ ἀνοχηῇ τοῦ Θεοῦ, πρὸς ἐνδειξὴν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, ἐν τῷ νῦν καιρῷ· εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον, καὶ δικαιούντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.

27 Πού οὖν ἡ καύχησις; ἐξελκίσθη. Διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί· ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως.

28 Λογίζομεθα οὖν, πιστεῖ δικαιοῦσθαι ἄνθρωπον, χωρὶς ἔργων νόμου.

29 Ἡ Ἰουδαίων ὁ Θεὸς μόνον; οὐχὶ δὲ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν·

30 Ἐπίστευε εἷς ὁ Θεός, ὃς δικαιοῦσιν περιτομῆν ἐκ πίστεως, καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως.

31 Νόμον οὖν καταργούμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον ἰστώμεν.

Κεφ. δ'. 4.

1 **T**Ι οὖν ἐροῦμεν Ἀβραάμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὐρηκέναι κατὰ σάρκα;

2 Εἰ γὰρ Ἀβραάμ ἐξ ἔργων

titia Dei manifestata est, testificata à lege et Prophetis.

22 Justitia autem Dei per fidem Jesu Christi, in omnes et super omnes credentes: non enim est distinctio.

23 Omnes enim peccaverunt, et deficiuntur gloria Dei:

24 Justificati gratis ipsius gratia, per redemptionem quæ in Christo Jesu.

25 Quem proposuit Deus propitiationem per fidem in ipsius sanguine, ad ostensionem justitiæ suæ, per remissionem præfactorum delictorum:

26 In sustentatione Dei, ad ostensionem justitiæ ejus, in nunc tempore: ad esse ipsum justum, et justificantem eum qui ex fide Jesu.

27 Ubi ergo gloriatio? exclusa est. Per quam legem? operum? non: sed per legem fidei.

28 Ratione colligimus ergo, fide justificari hominem, sine operibus legis.

29 An Judæorum Deus tantum? nonne vero et Gentium? imo et Gentium.

30 Si quidem unus Deus, qui justificabit circumcisionem ex fide, et præputium per fidem.

31 Legem ergo destruimus per fidem? ne fiat: sed legem stabilimus.

CAPUT IV.

1 **Q**UID ergo dicemus Abraham patrem nostrum invenisse secundum carnem?

2 Si enim Abraham ex

ἐδικαιώθη, ἔχει καίχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν Θεόν.

3 Τί γὰρ ἡ γραφή λέγει ;
 " Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραάμ τῷ Θεῷ,
 καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην."

4 Τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς
 οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ
 κατὰ τὸ ὄφειλμα·

5 Τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πισ-
 τεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιούντα τὸν
 ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς
 δικαιοσύνην·

6 Καθάπερ καὶ Δαβὶδ λέγει τὸν
 μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ὃ ὁ Θεὸς
 λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων.

7 " Μακάριοι ὡν ἀπέθησαν αἱ
 ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐσκαλύφθησαν αἱ
 ἁμαρτίαι.

8 Μακάριος ἀνὴρ ᾧ οὐ μὴ λο-
 γίσῃται Κύριος ἁμαρτίαν."

9 Ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος,
 ἐπὶ τὴν περιτομήν, ἢ καὶ ἐπὶ τὴν
 ἀκροβυστίαν ; λέγομεν γὰρ ὅτι
 ἐλογίσθη τῷ Ἀβραάμ ἡ πίστις εἰς
 δικαιοσύνην.

10 Πῶς οὖν ἐλογίσθη ; ἐν πε-
 ριτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ ; Οὐκ
 ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ.

11 Καὶ σημεῖον ἔλαβε περιτο-
 μῆς, σφραγίδα τῆς δικαιοσύνης τῆς
 πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ· εἰς
 τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν
 πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ
 λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιο-
 σύνην·

12 Καὶ πατέρα περιτομῆς, τοῖς
 οὐκ ἐκ περιτομῆς μένοι, ἀλλὰ καὶ
 τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἔχουσιν τῆς ἐν
 τῇ ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς
 ἡμῶν Ἀβραάμ.

13 Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγ-
 γελία τῷ Ἀβραάμ, ἢ τῷ σπέρματι

operibus justificatus est, habet
 gloriationem, sed non apud
 Deum.

3 Quid enim scriptura dicit ?
 Credidit autem Abraham Deo,
 et reputatum est illi ad justi-
 tiam.

4 At operanti merces non
 imputatur secundum gratiam,
 sed secundum debitum.

5 At non operanti, credenti
 autem in justificantem impium,
 reputatur fides ejus ad justi-
 tiam.

6 Sicut et David dicit beati-
 tudinem hominis, cui Deus im-
 putat justitiam sine operibus :

7 Beati quorum remissæ
 sunt iniquitates, et quorum tecta
 sunt peccata.

8 Beatus vir cui non imputa-
 vit Dominus peccatum.

9 Beatitudo ergo hæc in cir-
 cumcisione, an etiam in præpu-
 tio ? dicimus enim, quia repu-
 tata est Abrahamæ fides ad jus-
 titiam.

10 Quomodo ergo reputata
 est ? in circumcissione existenti,
 an in præputio ? non in cir-
 cumcissione, sed in præputio.

11 Et signum accepit cir-
 cumcisionis, signaculum justiti-
 æ fidei quæ in præputio, ad
 esse eum patrem omnium creden-
 tium per præputium, ad
 reputari et illis justitiam.

12 Et patrem circumcissionis,
 iis non ex circumcissione solum,
 sed et incedentibus vestigiis
 ejus quæ in præputio fidei pa-
 tris nostri Abrahamæ.

13 Non enim per legem pro-
 missio Abrahamæ, aut semini ejus,

αὐτοῦ, τὸ κληροῦνιμον αὐτὸν εἶναι τοῦ κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως·

14 Εἰ γὰρ εἰ ἐκ νόμου, κληροῦνιμοι, κενύονται ἡ πίστις, καὶ κληροῦνιμηται ἡ ἐπαγγελία·

15 Ὁ γὰρ νόμος ὄργην κατεργάζεται· οὐ γὰρ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις.

16 Διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν κενεῖ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μίνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὃς ἔστι πατὴρ πάντων ἡμῶν,

17 Καθὼς γέγραπται· “Ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν ἐθέσκα σε,” κατέναντι οὗ ἐπίστευσες Θεοῦ, τοῦ ζωοποιούντος τοὺς νεκροὺς, καὶ κληροῦνιμος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα·

18 Ὅς παρ’ ἐλπίδα ἐπ’ ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρημένον· “Ὅτις ἔσται τὸ σπέρμα σου.”

19 Καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει, οὐ κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἤδη νεκρωμένον, ἐκκοιτασθεῖς καὶ ὑπάρχων, καὶ τῆς νεκρώσεως τῆς μητέρας Σάρρας·

20 Εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ, οὐ διακρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ’ ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, οὓς ὄψαν τῷ Θεῷ·

21 Καὶ πληροφορηθεὶς ἔτι ὃ ἐπαγγέλεται, δυνατὸς ἔστι καὶ ποιῆσαι.

22 Διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

23 Οὐκ ἐγράφη δὲ δι’ αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ·

24 Ἀλλὰ καὶ δι’ ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογιζέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν

hæredem eum esse mundi, scilicet per justitiam fidei.

14 Si enim qui ex lege, hæredes, exinanita est fides, et inutilis reddita est promissio.

15 Nam lex iram adoperatur : ubi enim non est lex, nec transgressio.

16 Propter hoc ex fide, ut secundum gratiam, ad esse firmam promissionem omni semini, non ei qui ex lege solum, sed et ei qui ex fide Abraham, qui est pater omnium nostrum,

17 Sicut scriptum est : Quia patrem multarum Gentium posui te, ante cui credidit Deum, vivificantem mortuos, et vocantem non existentia ut existentia :

18 Qui contra spem in spem credidit, ad fieri eum patrem multarum Gentium, secundum dictum : Sic erit semen tuum.

19 Et non infirmatus fide, non consideravit suum ipsius corpus jam emortuum, centum annorum fere subeistens, et mortificationem vulvæ Saræ.

20 In autem repromissionem Dei non disceptavit diffidentia, sed confortatus est fide, dans gloriam Deo.

21 Et plenissime sciens, quia quod promisit, potens est et facere.

22 Ideo et reputatum est illi ad justitiam.

23 Non scriptum est autem propter ipsum solum, quia reputatum est illi :

24 Sed et propter nos, quibus futurum est imputari, cre-

ἵνα τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν,

25 Ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαιοσύνην ἡμῶν.

Κεφ. ε'. 5.

1 **Δ** Ικακωθέντες οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·

2 Δι' οὗ καὶ τὴν προσευγαλίαν ἐσχήκαμεν ἐν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ἣ ἑστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐν' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ.

3 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν· ἰδόντες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν καταργάζεται·

4 Ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα·

5 Ἡ δὲ ἐλπίς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκκεύχεται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῶν.

6 Ἐτι γὰρ Χριστὸς, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσθενῶν ἀπέθανε.

7 Μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθνήσκει· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθνήσκειν.

8 Συνίστησι δὲ τὴν δαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεὸς, ὅτι ἔτι ἄμαρτολῶν ὄντων ἡμῶν, Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε.

9 Πολλῶν οὖν μᾶλλον, ἠικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς.

10 Εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἰοῦ αὐτοῦ, πολλῶν μᾶλλον κα-

dentibus in excitantem Jesum Dominum nostrum à mortuis.

25 Qui traditus est propter delicta nostra, et excitatus est propter justificationem nostram.

CAPUT V.

1 **J**USTIFICATI ergo ex fide, pacem habemus ad Deum per Dominum nostrum Jesum Christum.

2 Per quem et accessum habuimus fide in gratiam istam in qua stetimus, et gloriamur in spe gloriae Dei.

3 Non solum autem, sed et gloriamur in tribulationibus, scientes quod tribulatio patientiam operatur.

4 At patientia probationem, at probatio spem :

5 At spes non confundit, quia charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum datum nobis.

6 Adhuc enim Christus existentibus nobis infirmis, secundum tempus pro impiis mortuus est :

7 Vix enim pro justo quis moritur : pro enim bono forsitan quis et audet mori.

8 Commendat autem suam ipsius charitatem in nobis Deus, quoniam adhuc peccatoribus existentibus nobis, Christus pro nobis mortuus est.

9 Multo igitur magis justificati nunc in sanguine ipsius, servabimur per ipsum ab ira.

10 Si enim inimici existentis Deo per mortem Filii ejus, multo magis

καλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αἰτοῦ.

11 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

12 Διὰ τοῦτο ὡσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διήλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἠμαρτον.

13 Ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ· ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλογεῖται μὴ ὄντος νόμου.

14 Ἄλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι Μωσέως, καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ἔς ἔσται τύπος τοῦ μέλλοντος.

15 Ἄλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῶ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε.

16 Καὶ οὐχ ὡς δι' ἐνὸς ἁμαρτήσαντος, τὸ δῶρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἐνὸς εἰς κατάκριμα· τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων, εἰς δικαίωμα.

17 Εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἐνὸς, πολλῶ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεῆς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες, ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἐνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ.

18 Ἄρα οὖν ὡς δι' ἐνὸς παραπτώματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς κατάκριμα· οὕτω καὶ δι' ἐνὸς

reconciliati servabimur in vita ipsius.

11 Non solum autem, sed et gloriantes in Deo per Dominum nostrum Jesum Christum, per quem nunc reconciliationem accepimus.

12 Propter hoc sicut per unum hominem peccatum in mundum intravit, et per peccatum mors, et ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt.

13 Usque ad enim legem peccatum erat in mundo : peccatum autem non imputatur non existente lege.

14 Sed regnavit mors ab Adam usque ad Mosem, et in non peccantes in similitudinem transgressionis Adæ, qui est typus illius futuri.

15 Sed non sicut delictum, ita et donum. si enim unius delicto multi mortui sunt, multo magis gratia Dei et donum in gratia unius hominis Jesu Christi in multos abundavit.

16 Et non sicut per unum peccantem, donum : ipsum quidem enim judicium ex uno in condemnationem : at donatio ex multis delictis in justitiam.

17 Si enim unius delicto mors regnavit per unum, multo magis abundantiam gratiæ et donationis justitiæ accipientes, in vita regnabunt per unum Jesum Christum.

18 Igitur sicut per unam offensam in omnes homines in condemnationem : sic et per

δικαιώματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς δικαιοσύνην ζωῆς.

19 Ὡστερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ καταστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δικαίου καταστάθησονται οἱ πολλοί.

20 Νόμος δὲ παρεισηλθεν, ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὐ δὲ ἐπλεονάσθη ἡ ἁμαρτία, ὑπερπερισσεύσεν ἡ χάρις,

21 Ἵνα ὡστερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Κεφ. ε'. 6.

1 **Τ**Ι οὖν ἐροῦμεν; δεημενοῦμεν εἰς ἁμαρτία, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ;

2 Μὴ γένοιτο· οἵτινες ἀπεθάνομεν εἰς ἁμαρτίας, πῶς ἐτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ;

3 Ἡ ἀγνωστὸν ἐτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν;

4 Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον ἵνα ὡστερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν.

5 Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐδόμηθα,

6 Τοῦτο γινώσκοντες, ἐτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς εἰς ἁμαρτία.

7 Ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας.

unam justitiam, in omnes homines, in justificationem vitæ.

19 Sicut enim per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi, ita et per obedientiam unius justi constituentur multi.

20 Lex autem subintravit ut abundaret delictum. ubi autem abundavit peccatum, superabundavit gratia.

21 Ut sicut regnavit peccatum in morte, ita et gratia regnet per justitiam in vitam æternam, per Jesum Christum Dominum nostrum.

CAPUT VI.

1 **Q**UID ergo dicemus? Per manebimus in peccato, ut gratia abundet?

2 Ne fiat: qui mortui sumus peccato, quomodo adhuc vivemus in illo?

3 An ignoratis, quia quicumque baptizati sumus in Christum Jesum, in mortem ipsius baptizati sumus?

4 Consepulti sumus ergo illi per baptismum in mortem: ut quomodo excitatus est Christus à mortuis per gloriam Patris, ita et nos in novitate vitæ ambulemus.

5 Si enim complantati facti sumus similitudini mortis ejus: sed et resurrectionis erimus

6 Hoc scientes, quia vetus noster homo simul crucifixus est, ut destruat corpus peccati, ad non ultra serviendum nos peccato.

7 Nam moriens justificatus est à peccato.

8 Εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ·

9 Εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, οὐκ ἐστι ἀπεθνήσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκ ἐστι κυριεύσει·

10 Ὁ γὰρ ἀπέθανεν ἐφ' ἡμᾶς· ὃ δὲ ζῆν, ζῆν τῷ Θεῷ·

11 Οὕτω καὶ ὑμεῖς λογιζέσθε, ἑαυτοὺς νεκροὺς μὲν εἶναι ἐπὶ ἁμαρτία, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

12 Μὴ οὖν βασιλεύτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι, εἰς τὸ ὑπακούειν αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ,

13 Μὴδὲ καριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας ἐπὶ ἁμαρτία· ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ· ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ Θεῷ·

14 Ἄμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γὰρ ἐστέ ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν.

15 Τί οὖν; ἁμαρτήσομεν, ὅτι οὐκ ἐσμέν ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν; Μὴ γένοιτο.

16 Οὐκ εἰδότες ὅτι ὧ̄ καριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοι ἐστέ ὧ̄ ὑπακούετε, ἢτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον, ἢ ὑπακούετε εἰς δικαιοσύνην;

17 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ, ὅτι ἦτε δούλοι τῆς ἁμαρτίας, ἀπηλευσάτε δὲ ἐκ καρδίας εἰς τὸν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς·

18 Ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐδουλώθητε ἐπὶ δικαιοσύνην.

19 Ἀνθρώπινον λέγω, διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν, ὡσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν

8 Si autem mortui sumus cum Christo, credimus quia etiam simul vivemus ei :

9 Scientes quod Christus resurgens ex mortuis, non amplius moritur ; mors illi non ultra dominatur.

10 Quod enim mortuus est, peccato mortuus est semel : quod autem vivit, vivit Deo.

11 Ita et vos existimate, vos ipsos mortuos quidem esse peccato, viventes autem Deo in Christo Jesu Domino nostro.

12 Non ergo regnet peccatum in mortali vestro corpore, ad obediendum ei in concupiscentiis ejus.

13 Neque sistite membra vestra arma injustitiæ peccato, sed exhibete vos ipsos Deo tamquam ex mortuis viventes, et membra vestra arma justitiæ Deo.

14 Peccatum enim vobis non dominabitur : non enim estis sub lege, sed sub gratia.

15 Quid ergo ? peccabimus, quoniam non sumus sub lege, sed sub gratia ? ne fiat.

16 Nescitis quoniam cui exhibetis vos ipsos servos ad obedientiam, servi estis cui obeditis, sive peccati ad mortem, sive obedientiæ ad justitiã ?

17 Gratia autem Deo, quod fuisit servi peccati, obedistis autem ex corde in quam traditi estis formam doctrinæ.

18 Liberati autem à peccato, servi facti estis justitiæ.

19 Humanum dico, propter infirmitatem carnis vestræ, sicut enim exhibuistis membra

δούλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν οὕτω νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν.

20 Ὅτε γὰρ δούλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλευθέροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ.

21 Τίνα οὖν καρπὸν εἶχετε εἴτε, ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων, θάνατος·

22 Νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ Θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν· τὸ δὲ τέλος, ζωὴν αἰώνιον.

23 Τὰ γὰρ ὄψωνια τῆς ἁμαρτίας, θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

Κεφ. ζ'. 7.

1 Ἄγνοεῖτε, ἀδελφοί· γινώσκουσι γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ;

2 Ἡ γὰρ ἑκκαίδεκα γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεσται νόμῳ· εἰ δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατήρηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός.

3 Ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρός μοιχαλὶς χρηματίζεσθε, εἰ δὲ γένηται ἀνδρὶ ἐτέρῳ· εἰ δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρη ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα, γενομένην ἀνδρὶ ἐτέρῳ.

4 Ὡστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ.

5 Ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ σαθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου, ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλε

vestra serva immunditiæ et iniquitati ad iniquitatem: ita nunc exhibete membra vestra serva justitiæ in sanctificationem.

20 Quum enim servi essetis peccati, liberi fuistis justitiæ.

21 Quem ergo fructum habuistis tunc, in quibus nunc erubescitis? nam finis illorum, mors.

22 Nunc vero liberati à peccato, servi facti autem Deo, habetis fructum vestrum in sanctificationem: at finem, vitam æternam.

23 Nam stipendia peccati, mors: at donatio Dei, vita æterna in Christo Jesu Domino nostro.

CAPUT VII.

1 Ἄν ignoratis fratres, scientibus enim legem loquor, quia lex dominatur homini ad quantum tempus vivit?

2 Nam quæ sub viro est mulier, viventi viro alligata est lege: si autem mortuus fuerit vir, soluta est à lege viri.

3 Igitur vivente viro, adultera decernetur, si fuerit viro alteri: si autem mortuus fuerit vir, liberata est à lege, ad non esse eam adulteram, factam viro alteri.

4 Itaque, fratres mei, et vos mortificati estis legi per corpus Christi, ad esse vos viro alteri ex mortuis excitato, ut fructificemus Deo.

5. Quum enim essemus in carne, passionibus peccatorum per legem operabantur in mem-

σιν ἡμῶν, εἰς τὸ καρποφορῆσαι ἐν
θανάτῳ·

6 Nunc δὲ κατηγορήθημεν ἀπὸ
τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατε-
χίμεθα· ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν
καινότητι πνεύματος, καὶ οὐ παλαι-
στης γραμμάτος.

7 Τί οὖν ἐροῦμεν; Ὁ νόμος
ἁμαρτία; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν
ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου·
τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ἴδον, εἰ
μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν, Οὐκ ἐπιθυμή-
σεις.

8 Ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρ-
τία διὰ τῆς ἐντολῆς, καταργήσατο
ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶς
γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά.

9 Ἐγὼ δὲ ἔζωω χωρὶς νόμου
ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς, ἡ
ἁμαρτία ἀνέζησεν·

10 Ἐγὼ δὲ ἀπέθανον· καὶ εὐ-
ρέθη μοι ἡ ἐντολή ἡ εἰς ζωὴν· αὐτὴ
εἰς θάνατον.

11 Ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν
λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς, ἐξηπά-
τησέ με, καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν.

12 Ὅσοις ὁ μὲν νόμος ἄγιος, καὶ
ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ
ἀγαθὴ.

13 Τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ γέγονε
θάνατος; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ ἡ
ἁμαρτία, ἵνα φαῖν ἁμαρτία διὰ τοῦ
ἀγαθοῦ μοι περισσευαζόμενθι θάνατον,
ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρ-
τωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς.

14 Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος
πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σαρκικός
εἰμι, σαρραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν.

15 Ὅ γὰρ καταργήζομαι, εὐ
γνώσκω· οὐ γὰρ ὁ θέλω, τοῦτο
κράσσω· ἀλλ' ὁ μισῶ, τοῦτο
ποιῶ·

bris nostris, ad fructificandum
morti.

6 Nunc autem soluti sumus
à lege, mortua in qua detine-
bamur : ita ut servire nos in
novitate spiritus, et non vetus-
tate literæ.

7 Quid ergo dicemus ? quia
lex peccatum ? ne fiat : sed
peccatum non cognovi si non
per legem : nam concupiscen-
tiam nesciebam, si non lex di-
ceret : Non concupisces.

8 Occasionem autem acci-
piens peccatum per mandatum,
adoperatum est in me omnem
concupiscentiam : sine enim
lege peccatum mortuum.

9 Ego autem vivebam sine
lege aliquando : veniente au-
tem mandato, peccatum vixit.

10 Ego autem mortuus sum :
et inventum est mihi mandatum
quod ad vitam, hoc ad mor-
tem.

11 Nam peccatum, occasio-
nem accipiens per mandatum,
decepit me, et per illud occidit.

12 Itaque quidem lex sancta,
et mandatum sanctum et justum
et bonum.

13 Ergo bonum mihi factum
est mors ? ne fiat : sed pecca-
tum : ut appareat peccatum
per bonum mihi adoperatum
mortem, ut fiat secundum hy-
perbolen peccans peccatum per
mandatum.

14 Scimus enim quia lex spi-
ritualis est : ego autem carnalis
sum, venundatus sub peccato.

15 Quod enim adoperor, non
cognosco : non enim quod vo-
lo, hoc ago, sed quod odi, illud
facio.

16 Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός.

17 Νυνὶ δὲ οὐκ ἔστι ἐγὼ καταργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκῶσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.

18 Οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκῶ ἐν ἐμοί, ταυτίσθην ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν παράκεισθαι μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλόν, οὐχ εὐρίσκω.

19 Οὐ γάρ, ὃ θέλω, ποιῶ ἀγαθόν· ἀλλ' ὃ οὐ θέλω κακόν, τοῦτο πράσσω.

20 Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκ ἔστι ἐγὼ καταργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκῶσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.

21 Εὐρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακόν παράκειται.

22 Συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἀνθρώπον·

23 Βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοῦς μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου.

24 Ταλαιώπως ἐγὼ ἀνθρώπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;

25 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῦ δουλεύω νόμῳ Θεοῦ· τῇ δὲ σαρκί, νόμῳ ἁμαρτίας.

Κεφ. ἡ. 8.

1 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μὴ κατὰ σάρκα πρᾶκτοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα·

2 Ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος

16 Si autem quod non volo, illud facio, consentio legi quoniam bona.

17 Nunc autem non amplius ego adoperor illud, sed habitans in me peccatum.

18 Scio enim quia non habitat in me, hoc est in carne mea, bonum : nam velle adjacet mihi, at perficere bonum, non invenio.

19 Non enim quod volo, facio bonum, sed quod non volo malum, hoc ago.

20 Si autem quod non volo ego illud facio, non jam ego adoperor illud, sed habitans in me peccatum.

21 Invenio igitur legem volenti mihi facere bonum, quoniam mihi malum adjacet.

22 Condelector enim legi Dei secundum interiorem hominem.

23 Video autem aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meae, et captivantem me legi peccati existenti in membris meis.

24 Miser ego homo ! quis me liberabit de corpore mortis hujus ?

25 Gratias habeo Deo per Jesum Christum Dominum nostrum. Nempe igitur ipse ego quidem mente servio legi Dei : at carne, legi peccati.

CAPUT VIII.

1 NULLA nempe nunc condemnatio his qui in Christo Jesu, non secundum carnem ambulantes, sed secundum spiritum.

2 Nam lex spiritus vitæ in

της ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἠλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας, καὶ τοῦ θανάτου.

3 Τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ Θεὸς ἐν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιωματι σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας, κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί,

4 Ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπαλοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.

5 Οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες, ἐὰν τῆς σαρκὸς φρονῶσιν· οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα, ἐὰν τοῦ πνεύματος.

6 Τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκός, θάνατος· τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ζωὴ καὶ εἰρήνη.

7 Διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκός, ἐχθρὰ εἰς Θεόν· τῇ γὰρ νόμῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται.

8 Οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες, Θεῷ ἀρέσται οὐ δύνανται.

9 Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστέ ἐν σαρκί, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴτερ πνεῦμα Θεοῦ οἰκᾷ ἐν ὑμῖν· εἰ δὲ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἐστὶν αὐτοῦ.

10 Εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁμαρτίαν· τὸ δὲ πνεῦμα, ζωὴ διὰ δικαιοσύνην.

11 Εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἁγίου ζωντος Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκᾷ ἐν ὑμῖν, ὁ ἁγίος τὸν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν, ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν, διὰ τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα ἐν ὑμῖν.

12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ἐπιλέγεται ἑμεῖν οὐ ἐν σαρκί, τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν.

13 Εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε,

Christo Jesu, liberavit me à lege peccati et mortis.

3 Nam impossibile legis, in quo infirmabatur per carnem, Deus suum ipsius Filium mittens in similitudine carnis peccati, et de peccato, damnavit peccatum in carne :

4 Ut justificatio legis impleteretur in nobis non secundum carnem ambulantes, sed secundum spiritum.

5 Nam secundum carnem existentes, ea quæ carnis, sapiunt : qui vero secundum spiritum, ea quæ spiritus.

6 Nam prudentia carnis, mors : at prudentia spiritus vita et pax.

7 Propter quod prudentia carnis, inimica in Deum : nam legi Dei non subjicitur : nec enim potest.

8 At in carne existentes, Deo placere non possunt.

9 Vos autem non estis in carne, sed in spiritu, siquidem spiritus Dei habitat in vobis. Si autem quis spiritum Christi non habet, hic non est ejus.

10 Si autem Christus in vobis, ipsum quidem corpus mortuum propter peccatum : at spiritus, vita propter justitiam.

11 Si autem spiritus excipientis Jesum ex mortuis habitat in vobis, suscitans Christum ex mortuis, vivificabit et mortalia corpora vestra per inhabitantem ejus spiritum in vobis.

12 Utique ergo, fratres, debitores sumus non carni, ad secundum carnem vivere.

13 Si enim secundum car-

μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ ἐνεύ-
μαι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανα-
τοῦτε, ζήσεθε.

14 Ὅσοι γὰρ ἐνεύμαι Θεοῦ
ἄγονται, οὗτοί εἰσι υἱοὶ Θεοῦ.

15 Οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα
δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλ'
ἐλάβετε πνεῦμα υἰοθεσίας, ἐν ᾧ
κράζομεν, Ἀββᾶ ὁ πατήρ.

16 Αὐτὸ τὸ πνεῦμα συμμαρτυ-
ρεῖ ἐν πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν
τέκνα Θεοῦ.

17 Εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι·
κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συγκαληρονό-
μοι δὲ Χριστοῦ· εἴπερ συμπάσχο-
μεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἔβρα
τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς
τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆ-
ναι εἰς ἡμᾶς.

19 Ἡ γὰρ ἀποκαταραδία τῆς
κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν
τοῦ Θεοῦ ἀπεκδέχεται.

20 Τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις
ὑπετάγη, οὐχ ἐκούσα, ἀλλὰ διὰ
τὸν ὑποτάξαντά ἐα' ἐλπίδι·

21 Ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευ-
θερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς
φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης
τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ.

22 Οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ
κτίσις ἀναστενάζει καὶ συνωδίνει
ἄχρι τοῦ νῦν·

23 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ
τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχον-
τες, καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυταῖς στε-
νάζομεν, υἰοθεσίαν ἀπευδοχόμενοι,
τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος
ἡμῶν·

24 Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν·
ἐλπίς δὲ βλεπομένη, οὐκ ἔστιν
ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ
ἐλπίζει;

25 Εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν, ἐλ-

nem vivatis, futuri estis mori·
si autem spiritu actiones cor-
poris mortificetis, vivetis.

14 Quicumque enim spiritu
Dei aguntur, ii sunt filii Dei.

15 Non enim accepistis spi-
ritum servitutis iterum in timo-
rem, sed accepistis spiritum
adoptionis filiorum, in quo cla-
mamus, Abba Pater.

16 Ipse spiritus contestatur
spiritui nostro, quod sumus fi-
lii Dei.

17 Si autem filii, et hæredes:
hæredes quidem Dei, cohære-
des autem Christi: si modo com-
patimur, ut et conglorificemur.

18 Existimo enim, quod non
dignæ passiones nunc temporis
ad futuram gloriam revelari in
nobis.

19 Nam anxia expectatio
creaturæ revelationem filiorum
Dei expectat.

20 Nam vanitati creatura
subjecta est, non volens, sed
propter subjicientem:

21 In spe, quia et ipsa cre-
atura liberabitur à servitute
corruptionis in libertatem glo-
riæ filiorum Dei.

22 Scimus enim quod omnis
creatura ingemiscit, et compar-
turit usque nunc.

23 Non solum autem, sed et
ipsi primitias spiritus habentes,
et nos ipsi in nobis ipsis gemi-
mus, adoptionem filiorum ex-
pectantes, redemptionem cor-
poris nostri.

24 Nam spe servati sumus
spes autem visa, non est spes
quod enim videt quis, quid et
sperat?

25 Si autem quod non vide-

πιζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀσπεκδομέθα.

26 Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν· τὸ γὰρ τί προσευξόμεθα καθὼς δεῖ, οὐκ οἴδαμεν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερευχαίνεται ὑπὲρ ἡμῶν στεναγμαῖς ἀλαλήτοις.

27 Ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας, οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ Θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων.

28 Οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς ἔστω.

29 Ὅτι οὗς προέγνω, καὶ προώρισεν συμμέροφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς·

30 Οὗς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὗς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὗς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ ἐδόξασεν.

31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν;

32 Ὁς γὰρ τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῶν χαρίσεται;

33 Τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαίων·

34 Τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς ὁ ἀποθανὼν, μᾶλλον δὲ καὶ ἐγερθεὶς, ὃς καὶ ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.

35 Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις, ἢ στενοχωρία, ἢ διωγμός, ἢ λιμὸς, ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαιρα;

mus, speramus, per pat̄m̄ntiam expectamus.

26 Similiter satem et spiritus simul recipit infirmitates nostras : nam quid oremus sicut oportet, nescimus : sed ipse spiritus interpellat pro nobis gemitibus inenarrabilibus.

27 At scrutans corda, scit quid prudentiæ spiritus : quia secundum Deum interpellat pro sanctis.

28 Scimus autem, quoniam diligentibus Deum, omnia co-operantur in bonum, secundum propositum vocatis existentibus.

29 Nam quos præscivit, et prædestinavit conformes imaginis filii sui, ad esse eum primogenitum in multis fratribus.

30 Quos autem prædestinavit, hos et vocavit : et quos vocavit, hos et justificavit : quos autem justificavit, illos et glorificavit.

31 Quid ergo dicemus ad hæc ? si Deus pro nobis, quis contra nos ?

32 Qui etiam proprio filio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum, quomodo non etiam cum illo omnia nobis gratificabit ?

33 Quis accusabit adversus electos Dei ? Deus justificans.

34 Quis condemmans ? Christus mortuus, magis vero et excitatus : qui et est in dextera Dei, qui etiam interpellat pro nobis.

35 Quis nos separabit à charitate Christi ? tribulatio, an angustia, an persecutio, an fames, an nuditas, an periculum, an gladius ?

36 Καθὼς γέγραπται· “Ὅτι ἐνεκά σου θανατουμένθα ἄλην τὴν ἡμέραν ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.”

37 Ἄλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικώμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς.

38 Πίστισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος, οὔτε ζωὴ, οὔτε ἄγγελοι, οὔτε ἀρχαί, οὔτε δυνάμεις, οὔτε ἐνεστῶτα, οὔτε μέλλοντα,

39 Οὔτε ὑψίματα, οὔτε βάθος, οὔτε εἰς κρίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

Κεφ. θ. 9.

1 **Α**λήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συμμαρτυροῦσθαι μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἀγίῳ,

2 Ὅτι λύπη μοι ἔστι μεγάλη, καὶ ἀδιάλειπτος ἰδίῃ καρδίᾳ μου·

3 Ἐυχόμενος γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα·

4 Οἵτινες εἰσιν Ἰσραηλιῖται, ὡς ἡ υἰοθεσία, καὶ ἡ διέξις, καὶ αἱ διαθήκαι, καὶ ἡ νομοθεσία, καὶ ἡ λατρεία, καὶ αἱ ἐπαγγελίαι·

5 Ὅτι οἱ πατέρες, καὶ ἔξ ὧν ὁ Χριστὸς, τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν θεὸς πάντων Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

6 Οὐχ εἶπεν δὲ θεὸς ἐπαύτως ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ· οὐ γὰρ πάντες οἱ ἔξ Ἰσραὴλ, οὔτοι Ἰσραὴλ·

7 Οὐδ' ὅτι εἰσὶ σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα· “ἀλλ' ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα.”

36 Sicut scriptum est : Quia propter te mortificamur totam diem : æstimati sumus sicut oves occisionis.

37 Sed in his omnibus superamus propter diligentem nos.

38 Persuasus sum enim, quia neque mors, neque vita, neque angeli, neque principatus, neque potestates, neque instantia, neque futura,

39 Neque altitudo, neque profunditas, neque aliqua creatura alia poterit nos separare à charitate Dei, quæ in Christo Jesu Domino nostro.

CAPUT IX.

1 **V**ERITATEM dico in Christo, non mentior, contestante mihi conscientia mea in Spiritu sancto,

2 Quoniam tristitia mihi est magna, et continuus dolor cordi meo.

3 Optabam enim ipse ego anathema esse à Christo pro fratribus meis cognatis meis secundum carnem :

4 Qui sunt Israëlites, quorum adoptio filiorum, et gloria, et testamenta, et legislatio, et cultus, et promissa ;

5 Quorum patres, et ex quibus Christus, quod secundum carnem, existens super omnia Deus benedictus in secula, amen.

6 Non fieri potest autem, quod exciderit verbum Dei· non enim omnes qui ex Israël, ii Israël.

7 Neque quia sunt semen Abrahæ, omnes filii : sed in Isaac vocabitur tibi semen.

8 Τούτῳ ἐστιν, ὡς τὰ τέκνα τῆς σαρκός, ταῦτα τέκνα τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας, λογίζονται εἰς σπέρμα·

9 Ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος· “Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται ἐγὼ Σάρᾳ υἱός.”

10 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ Ἰσάκ· Ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔλαβεν, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν·

11 Μήπω γὰρ γεννηθέντων, μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ κακὸν, ἵνα ἢ κατ’ ἐκλογὴν τοῦ Θεοῦ πρόθεσις μὲν, οὐκ ἔξ ἔργων, ἀλλ’ ἐκ τοῦ καλοῦντος,

12 Ἐβήθη αὐτῇ· Ὅτι “ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι.”

13 Καθὼς γέγραπται· “Τὸν Ἰακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαὺ ἐμίσησα.”

14 Τί οὖν εἰπούμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; Μὴ γένοιτο.

15 Τῷ γὰρ Μωσῇ λέγει· “Ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτιρήσω ὃν ἂν οἰκτιρήσω.”

16 Ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεοῦντος Θεοῦ.

17 Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραῶ· “Ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγγισρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν ὀνημίαν μου, καὶ ὅπως διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῆ.”

18 Ἄρα οὖν ὃν θέλει, ἐλεᾷ· ὃν δὲ θέλει, σκληρύνει.

19 Ἐρεῖς οὖν μοι· τί ἐστὶ μέμφοται; τῷ γὰρ βουλῆμασι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκε;

20 Μενεύεις, ὡς ἄνθρωπε, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ Θεῷ; Μὴ

8 Id est, non filii carnis, hi filii Dei : sed filii promissionis, aestimantur in semen :

9 Promissionis enim verbum hoc : Secundum tempus hoc veniam, et erit Saræ filius.

10 Non solum autem, sed et Rebecca, ex uno concubitum habens, Isaac patre nostro.

11 Nondum enim natis, neque agentibus quid bonum aut malum, ut secundum electionem Dei propositum maneret, non ex operibus, sed ex vocante.

12 Dictum est ei : Quia major serviet minori.

13 Sicut scriptum est, Jacob dilexi, et Esau odio habui.

14 Quid ergo dicemus ? numquid iniquitas apud Deum ? nefiat.

15 Nam Mosi dicit : Miserebor cujus misereor, et miserabor quemcumque miseratus sum.

16 Nempe igitur non volentis, neque currentis, sed miserentis Dei.

17 Dicit enim scriptura Pharaoni : Quia in ipsam hoc excitavi te, ut ostendam in te virtutem meam, et annuntietur nomen meum in universa terra.

18 Nempe ergo cujus vult, miseretur : quem autem vult, indurat.

19 Dices itaque mihi : Quid adhuc quæritur ? nam voluntati ejus quis resistit ?

20 Imo vero, ὁ homo, tu quis es respondens Deo ? numquid

ἔρει τὸ πλάσμα ἐν πλάσαντι· Τι
μα ἐποίησας οὕτως;

21 Ἡ οὐκ ἔχει ἔξουσίαν ὁ κε-
ραμεὺς τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ
φορέματος ποιῆσαι, ὃ μὲν εἰς τιμὴν
σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν;

22 Εἰ δὲ θεὸς ἰδοὺξ-
ῆσθαι τὴν ἀργίην, καὶ γνωρίσαι τὸ
δυνατὸν αὐτοῦ, ἤνεγκεν ἐν πολλῇ
μακροθυμίᾳ σκεῖτη ἀργίης κατηρησι-
μένα εἰς ἀπίστειαν·

23 Καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλε-
τον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεῖτη ἰλα-
σος, ἃ προητοιμάσεν εἰς δόξαν,

24 Οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς, ὡ
μόνον ἐξ Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ
ἰθύνων,

25 Ὡς καὶ ἐν τῷ Ἰσραὴλ λέγει·
“Καλέσω τὸν οὐ λαὸν μου, λαὸν
μου· καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην,
ἠγαπημένην·”

26 Καὶ ἴσθαι, ἐν τῷ εὐαγγ. οὗ
ἐβλήθη αὐτοῖς· Οὐ λαὸς μου ὑμεῖς,
ἐπεὶ πληθήσεσθε υἱοὶ Θεοῦ ζών-
τος·”

27 Ἡσαΐας δὲ κηρῆξι οὕτως τοῦ
Ἰσραὴλ· “ὼς ἢ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν
Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης,
τὸ κατάλοιπον σωθήσεται·”

28 Λόγον γὰρ συνετελεῖν καὶ
συντελεῖσθαι ἐν δικαιοσύνῃ, δεῖ λόγον
συννοηθέντος ποιῆσαι Κύριος δεῖ
τῆς γῆς·”

29 Καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡ-
σαΐας· “Εἰ μὴ Κύριος Σαβαὼθ ἔγ-
κατέλιπον ἡμῖν στέγνα, ὡς Σόδομα
ἂν ἰσθνήθημεν, καὶ ὡς Γόμορρα ἂν
ὀμοιωθῆμεν·”

30 Τί οὖν ἐρῶμεν; Ὅτι ἴσθη
τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην, κατέ-
λαβε δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν
ἐκ πίστεως·

31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δι-

dicat figmentum fictori: Quid
me fecisti sic?

21 An non habet potestatem
figulus lutī, ex eadem massa
facere hoc quidem in honorem
vas, hoc vero in contumeliam?

22 Si autem volens Deus
ostendere iram, et notam fac-
ere potentiam suam, sustinuit
in multa longanimitate vasa iræ
adaptata in interitum?

23 Et ut notas faceret divi-
tias gloriæ suæ in vasa miseri-
cordiæ, quæ præparavit in glo-
riam?

24 Quos et vocavit nos, non
solum ex Judæis, sed etiam ex
Gentibus.

25 Sicut et in Osee dicit:
Vocabo non populum meum,
populum meum: et non dilec-
tam, dilectam.

26 Et erit, in loco ubi dic-
tum est eis: Non populus meus
vos, ibi vocabuntur filii Dei
vivi.

27 Esaias autem clamat pro
Israël: Si fuerit numerus filio-
rum Israël tanquam arena ma-
ris, reliquæ servabuntur.

28 Verbum enim consumm-
ans et abbrevians in justitia,
quia verbum concisum faciet
Dominus super terram.

29 Sicut prædixit Esaias: Si
non Dominus Sabaoth reliquis-
set nobis semen, sicut Sodoma
utique facti essemus, et sicut
Gomorrha utique similes fuis-
semus.

30 Quid ergo dicemus? Quod
Gentes non sectantes justitiam,
apprehenderunt justitiam, jus-
titiam autem quæ ex fide:

31 Israël vero sectans legem

καιοσύνης, εἰς νόμον δικαιοσύνης οὐκ ἔφρασε.

32 Διατί ; Ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων νόμου προσέκοι-
αν γὰρ ἐν τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος

33 Καθὼς γέγραπται· “ Ἰδοὺ, εἴθημι ἐν Σιών λίθον προσκόμματος, καὶ πέτραν σκανδάλου· καὶ πᾶς ὁ πιστεύων ἐν αὐτῷ, οὐ κατασχύνηθήσεται.”

Κεφ. ι'. 10.

1 **Α** Δεσφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας, καὶ ἡ δέησις ἡ πρὸς τὸν Θεόν, ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν.

2 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζήλον Θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν·

3 Ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στήσαι, ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐκ ὑπετάγησαν.

4 Τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς, εἰς δικαιοσύνην παντὶ ἐν πίστεινόντι.

5 Μωσῆς γὰρ γράψας τὴν δικαιοσύνην ἐν τῷ νόμῳ, “ ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἀνθρώπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς.”

6 Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτω λέγει· “ Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν ;” Τοῦτ' ἐστὶ Χριστὸν καταγωγῆσιν.

7 “ Ἡ, τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἀβύσσον ;” τοῦτ' ἐστὶ Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγῆσιν.

8 Ἀλλὰ τί λέγει ; “ Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμα· ἐστὶν ἐν τῷ στόματί σου, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου.” τοῦτ' ἐστὶ τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν·

9 Ὅτι εἰὰν ἠμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ὁ

X

justitiæ, in legem justitiæ non pervenit.

32 Propter quid ? quia non ex fide, sed quasi ex operibus legis. offenderunt enim lapidi offensionis :

33 Sic scriptum est : Ecce ego pono in Sion lapidem offensionis, et petram scandali : et omnis credens in eum, non confundetur.

CAPUT X.

1 **F**RATRES, ipsa quidem bono voluntas mei cordis, et obsecratio ad Deum, pro Israël est in salutem.

2 Testor enim illis, quod zelum Dei habent, sed non secundum scientiam.

3 Ignorantes enim Dei justitiam, et propriam justitiam quærentes statuere, justitiæ Dei non sunt subjecti.

4 Finis enim legis Christus, ad justitiam omni credenti.

5 Moses enim scribit Justitiam quæ ex lege, quod faciens ea homo, vivet in eis.

6 Quæ autem ex fide justitia sic dicit : Ne dixeris in corde tuo : Quis ascendet in cælum ? id est Christum deducere.

7 Aut : quis descendet in abyssum ? Hoc est Christum à mortuis reducere.

8 Sed quid dicit ? Prope te verbum est in ore tuo, et in corde tuo. hoc est verbum fidei, quod prædicamus.

9 Quia si confitearis in ore tuo Dominum Jesum, et credideris in corde tuo, quod Deus

Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ·

10 Καρδία γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ἠμολογεῖται εἰς σωτηρίαν.

11 Λέγει γὰρ ἡ γραφή· “Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ’ αὐτῷ, οὐ κατασχευθήσεται.”

12 Οὐ γὰρ ἐστὶ διαστολή Ἰουδαίου τε καὶ Ἑλλήνος· ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν.

13 “Πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται.”

14 Πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύσουσιν οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσουσι χωρὶς κηρύσσοντος;

15 Πῶς δὲ κηρύξουσιν, εἰὰν μὴ ἀποσταλῶσι; καθὼς γέγραπται· “Ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθὰ.”

16 Ἄλλ’ οὐ πάντες ὑπέκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαίας γὰρ λέγει· “Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;”

17 Ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς· ἢ δὲ ἀκοῇ διὰ ῥήματος Θεοῦ.

18 Ἄλλὰ λέγω· Μὴ οὐκ ἤκουσαν; “Μενούνης εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ περάτα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν.”

19 Ἄλλὰ λέγω· Μὴ οὐκ ἔγνω Ἰσραὴλ; πρῶτος Μωσῆς λέγει, “Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ’ οὐκ ἴδοντι, ἐπὶ ἴδοντι ἀσυνέτῳ παρεργῶ ἡμᾶς.”

20 Ἡσαίας, δὲ ἀποτολμᾷ, καὶ λέγει· “Ἐυρέθην τοῖς ἡμέ μὴ ζη-

illum suscitavit à mortuis, salvaberis.

10 Corde enim creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem.

11 Dicit enim scriptura : Quia omnis credens in illum, non confundetur.

12 Non enim est distinctio Judæique et Græci, nam idem Dominus omnium, dives in omnes invocantes illum.

13 Omnis enim quicumque invocaverit nomen Domini, servabitur.

14 Quomodo ergo invocabunt in quem non crediderunt? Quomodo autem credent quem non audierunt? Quomodo autem audient sine prædicante?

15 Quomodo vero prædicabunt si non mittantur? Sicut scriptum est : Quam speciosi pedes euangelizantium pacem, euangelizantium bona!

16 Sed non omnes auscultarunt euangelio. Esaias enim dicit : Domine, quis credidit auditui nostro?

17 Ergo fides ex auditu : at auditus per verbum Dei.

18 Sed dico : Numquid non audierunt? Imo vero in omnem terram exivit sonus eorum, et in fines habitatae verba eorum.

19 Sed dico : Numquid non cognovit Israël? primus Moses dicit : Ego ad simulationem adducam vos in non gentem, in gentem insipientem in iram mittam vos.

20 Esaias autem audet, et dicit : Inventus sum me non

τοῦσιν, ἐμφανῆς ἐγνομένη τοῖς ἐμοῖς μὴ ἐπερωτῶσι.”

21 Πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει· “Ὁλην τὴν ἡμέραν ἐξσετέασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.”

Κεφ. ιά. 11.

1 **Λ** Εγὼ οὖν· Μὴ ἀπόσωτο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ· Μὴ γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλῆτης εἰμι, ἐκ στέμματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμίν.

2 Οὐκ ἀπόσωτο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὃν προέγνω. Ἡ οὐκ οἶδατε ἐν Ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή· ὡς ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ, κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ, λέγων·

3 “Κύριε, τοὺς φροφήτας σου ἀπέκτειναν, καὶ τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν· καὶ γὰρ ὑπελείφθην μόνος, καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχὴν μου.”

4 Ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός· “Κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑκατοσχιλίους ἀνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ πρὸ Βαάλ.”

4 Οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, λείμμα κατ’ ἐκλογὴν χάριτος γέγονον.

6 Εἰ δὲ χάρις, οὐκ ἔστι ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκ ἔστι γίνεσθαι χάρις· εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκ ἔστι ἔσθαι χάρις· ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκ ἔστι ἐστὶν ἔργον.

7 Τί οὖν· ὁ ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ, τούτου οὐκ ἀπέτυχεν· ἡ δὲ ἐκλογὴ ἀπέτυχεν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπαρώδησαν,

8 Καθὼς γέγραπται· “Ἐδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.”

9 Καὶ Δαβὶδ λέγει· “Γενθήτω

quærentibus, conspicuus factus sum me non interrogantibus.

21 Ad autem Israël dicit· Totam diem expandi manus meas ad populum impersuasum, et contradicentem.

CAPUT XI.

1 **D**ICO ergo· Numquid repulit Deus populum suum? ne fiat· etenim ego Israëlita sum, ex æmine Abraham, tribus Benjamin.

2 Non repulit Deus plebem suam quam præcivit. an nescitis in Elia quid dicit scriptura? ut interpellat Deum adversum Israël? dicens·

3 Domine, Prophetas tuos occiderunt, et altaria tua suffoderunt· et ego relictus sum solus, et quærent animam meam.

4 Sed quid dicit illi divinum responsum? Reliqui mihi ipsi septies mille viros, qui non curvaverunt genua Baal.

5 Sic ergo et in nunc tempore residuum secundum electionem gratiæ factum est.

6 Si autem gratia, non jam ex operibus· alioquin gratia non jam est gratia. si autem ex operibus, non amplius est gratia· alioqui opus non amplius est opus.

7 Quid ergo? quod inquit Israël, hoc non est consequutus· at electio consequuta est, at cæteri obduraverunt.

8 Sicut scriptum est· Dedit illis Deus spiritum compunctionis, oculos ad non videndum, et aures ad non audiendum, usque in hodiernum diem.

9 Et David dicit· Fiat mensa

ἡ ἐράπειζα αὐτῶν εἰς παγίδα, καὶ εἰς θήραν, καὶ εἰς σκάνδαλον, καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς.

10 Σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν· καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύγκαμψον·”

11 Λέγω οὖν· Μὴ ἐταίωσαν, ἵνα πέσωσι; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτῶμαι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλώσαι αὐτούς·

12 Εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμος, καὶ τὸ ἥτημα αὐτῶν πλοῦτος ἔθνων, πῶσω μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν;

13 Ὑμῶν γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν, ἐφ’ ὅσον μὲν εἰμι ἐγὼ ἔθνων ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω·

14 Εἴπως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα, καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν.

15 Εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν, καταλλαγὴ κόσμου· τίς ἡ πρόσληψις, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;

16 Εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.

17 Εἰ δὲ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκνετρισθῆς ἐν αὐτοῖς, καὶ συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης καὶ τῆς πιότητος τῆς ἐλαιίας ἐγένου,

18 Μὴ κατακαυχῶ εἰς κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις, ἀλλ’ ἡ ῥίζα σε.

19 Ἐρεῖς οὖν· Ἐξεκλάσθησαν κλάδοι, ἵνα ἐγὼ ἐγκνετριθῶ.

20 Καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ πίστει ἐστηκας· μὴ ὑψηλοφρόνεις, ἀλλὰ φοβοῦ·

21 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, μήπως οὐδέ σου φείσεται.

eorum in laqueum, et in captationem, et in scandalum, et in retributionem illis.

10 Obscurentur oculi eorum ad non videndum, et dorsum eorum semper incurva.

11 Dico ergo : numquid offenderunt ut caderent? ne fiat : sed illorum ruina salus Gentibus, ad æmulatione excitandum illos.

12 Si vero ruina illorum divitiæ mundi, et diminutio eorum divitiæ Gentium, quanto magis plenitudo eorum?

13 Vobis enim dico Gentibus, ad quantum quidem sum ego Gentium Apostolus : ministerium meum glorificabo.

14 Si quomodo ad æmulandum provocem meam carnem, et salvem aliquos ex illis.

15 Si enim abjectio eorum, reconciliatio mundi; quæ assumptio, si non vita ex mortuis?

16 Si vero primitiæ sanctæ, et massa : et si radix sancta, et rami.

17 Si vero aliqui ramorum defracti sunt, tu autem oleaster existens insertus es in illis, et particeps radicis et pinguedinis olivæ factus es,

18 Ne obglorieris ramis. si vero obgloriaris, non tu radicem portas, sed radix te.

19 Dices ergo : Defracti sunt rami, ut ergo insererer.

20 Pulchre : incredulitate defracti sunt, tu autem fide stas : ne efferaris animo, sed time.

21 Si enim Deus ipsis secundum naturam ramis non pepercit, ne forte nec tibi parcat.

22 Ἴδὲ οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν Θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεισύντας, ἀποτομίαν· ἐπὶ δὲ σε, χρηστότητα, εἰς ἐπιμείνειν τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ·

23 Καὶ ἐπινοοῦντες δὲ, εἰς μὴ ἐπιμείνωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεντρισθήσονται· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ Θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς·

24 Εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξοκότης ἀγρυσταίου, καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσω μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν, ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ ;

25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ᾔητε παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρως ἐκ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν, ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ·

26 Καὶ οὕτω πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται· “Ἦξει ἐκ Σιὼν ὁ ῥυόμενος, καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ·”

27 Καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν·”

28 Κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ οἱ ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν, ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας·

29 Ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλήσις τοῦ Θεοῦ·

30 Ὡς περ γὰρ καὶ ὑμεῖς ποτε ἠπειθήσατε τῷ Θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητις τῇ τούτων ἀπειθείᾳ·

31 Οὕτω καὶ οὗτοι νῦν ἠπειθήσαν τῷ ἡμετέρῳ ἔλεει, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐλεηθῶσι·

32 Συνέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς τοὺς

22 Vide ergo benignitatem et severitatem Dei : in quidem lapsos, severitatem : in autem te, benignitatem, si permanseris in benignitate : alioquin et tu excideris.

23 Et illi autem, se non permanserint in incredulitate, inserentur : potens enim est Deus iterum inserere illos.

24 Si enim tu ex illo secundum naturam excisus es oleastro, et contra naturam insertus es in bonam olivam, quanto magis ii qui secundum naturam, inserentur propriae olivæ ?

25 Non enim volo vos ignorare, fratres, mysterium hoc, ut non sitis apud vos ipsos arrogantes, quia obduratio ex parte Israël facta est, usquequo plenitudo Gentium intraret.

26 Et sic omnis Israël servabitur, sicut scriptum est : Veniet ex Sion liberator, et avertet impietates à Jacob.

27 Et hoc illis à me fœdus, quum abstulero peccata eorum.

28 Secundum quidem Evangelium, inimici propter vos : secundum autem electionem, dilecti propter patres.

29 Impœnitibilia enim dona, et vocatio Dei.

30 Sicut enim aliquando et vos non credidistis Deo, nunc autem misericordiam consequuti estis illorum incredulitate :

31 Ita et isti nunc non crediderunt vestræ misericordiæ, ut et ipsi misericordiam consequantur.

32 Concluserit enim Deus om

πάντας εἰς ἀπειθείαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ.

33 Ὡς βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ· ὡς ἀνεξερύνητα τὰ κριματά αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.

34 “Τίς γὰρ ἔγνω νῦν Κυρίου ; ἢ τίς σύμβουλος αὐτῷ ἐγένετο ;

35 Ἡ τίς προσέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνακαποδοθήσεται αὐτῷ ;”

36 Ὅτι ἐξ αὐτοῦ, καὶ δι’ αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας Ἀμήν.

Κεφ. 16. 12.

1 ΠΑΡΕΚΑΛῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρῶν τοῦ Θεοῦ, παραστήσαι τὰ σώματα ὑμῶν δουσίαν ζῶσαν, ἁγίαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν.

2 Καὶ μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοῦς ὑμῶν, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον.

3 Λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι, παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν, παρ’ ὃ δεῖ φρονεῖν· ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάστῳ ὡς ὁ Θεὸς ἐμέρισε μέτρον πίστεως.

4 Καθάπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώματι μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρῶξιν·

5 Οὕτως οἱ πολλοὶ ἐν σώματι ὄσμεν ἐν Χριστῷ, ὃ δὲ καθείς, ἀλλήλων μέλη·

6 Ἐχόντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθείσαν ἡμῖν διάφορα,

nes in incredulitatem, ut omnium misereatur.

33 O profunditas divitiarum et sapientiæ et scientiæ Dei ! quam incomprehensibilia iudicia ejus, et impervestigabiles viæ ejus !

34 Quis enim cognovit sensum Domini ? aut quis consiliarius ejus fuit ?

35 Aut quis prior dedit illi, et retribuetur ei ?

36 Quoniam ex ipso, et per ipsum, et in ipso omnia : ipsi gloria in secula. Amen.

CAPUT XII.

1 HORTOR itaque vos fratres, per miserationes Dei, sistere corpora vestra hostiam viventem, sanctam, beneplacentem Deo, rationalem cultum vestrum.

2 Et ne configuramini seculo huic : sed reformamini renovatione sensus vestri, ad probandum vos quæ voluntas Dei bona, et beneplacens, et perfecta.

3 Dico enim per gratiam datam mihi, omni existente in vobis, non super sapere præter quod oportet sapere, sed sapere, ad sobrium esse, unicuique sicut Deus partitus est mensuram fidei.

4 Sicut enim in uno corpore membra multa habemus, at membra omnia non eundem habent actum :

5 Ita multi unum corpus sumus in Christo, at singuli aliorum membra.

6 Habentes autem donationes secundum gratiam datam nobis

εἶτε προφησίαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως·

7 Εἶτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἶτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ.

8 Εἶτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδούς, ἐν ἀπλότητι· ὁ προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν, ἐν ἰλαρότητι.

9 Ἡ ἀγάπη, ἀνυπόκριτος· Ἀποστυγούντες τὸ πονηρὸν, κολλώμενοι τῷ αγαθῷ.

10 Τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι· Τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγουμένοι·

11 Τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί· Τῷ πνεύματι ζέοντες· Τῷ καιρῷ δουλεύοντες·

12 Τῇ ἐλπίδι χαίροντες· Τῇ θλίψει ὑπομένοντες· Τῇ προσευχῇ προσκατεροῦντες·

13 Ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες· Τὴν φιλαξενίαν δέοντες.

14 Εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρασθε.

15 Χαίρειν μετὰ χαιρόντων, καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων·

16 Τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονεῖντες· Μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονεῖντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. “Μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ’ ἑαυτοῖς·

17 Μηδενὶ κακὸν ἀντι κακοῦ ἀποδίδοντες· Προνοήμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων.”

18 Εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες.

19 Μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί· ἀλλὰ ὄστε εἶπον τῇ ὀργῇ γέγραπται· γάρ· “Ἐμοὶ ἐκδίκησις· ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος·

20 Ἐὰν οὖν πεινῇ ὁ ἐχθρὸς σου,

differentes, sive prophetium, secundum rationem fidei :

7 Sive ministerium, in ministerio : sive docens, in doctrina :

8 Sive exhortans, in exhortatione : distribuens, in simplicitate : praefectus, in sollicitudine : miserescens, in hilaritate.

9 Dilectio, sine simulatione : odientes malum, adhaerentes bono.

10 Fraternali charitate in sese mutuo amore propensi. honore alii alios praevenientes.

11 Solitudine non pigri. spiritu ferventes. Domino servientes.

12 Spe gaudentes. Tribulatione patientes. Orationi instantes.

13 Usibus sanctorum communicantes. Hospitalitatem sectantes.

14 Benedicite persequentibus vos : benedicite, et ne imprecemini.

15 Gaudere cum gaudentibus, et flere cum flentibus.

16 Idipsum in invicem sentientes. Non alta sapientes. sed cum humilibus vos demittentes. Ne este prudentes apud vosmetipsos.

17 Nulli malum pro malo reddentes : procurantes honesta coram omnibus hominibus.

18 Si possibile, quod ex vobis, cum omnibus hominibus pacem habentes.

19 Non vosmetipsos, ulciscetes, dilecti : sed date locum irae : scriptum est enim : Mihi vindicta, ergo retribuam, dicit Dominus.

20 Si ergo esurierit inimicus

ψίμαξ αὐτόν· ἐάν διψᾷ, πότιξ αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἀνδρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ."

21 Μὴ νικᾷ ὑπὸ τοῦ κακοῦ· ἀλλὰ νικᾷ ἐν τῷ ἀγαθῷ εἰς τὸ κακόν.

Κεφ. ιγ'. 13.

1 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίας ὑπερσεχούσας ὑποτασσέσθω.

Οὐ γὰρ ἐστὶν ἐξουσία εἰ μὴ ἀπὸ Θεοῦ· αἱ δὲ οὐσαι ἐξουσίας, ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τεταγμέναι εἰσὶν·

2 Ὡστε ὁ ἀντασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ Θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθέστηότες, ταυτοῖς κρίμα λήθονται.

3 Οἱ γὰρ ἄρχωντες οὐκ εἰσὶ φόβος τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ἀλλὰ τῶν κακῶν· θελοῦσι δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; εἰς ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἔξεις ἔκαστον ἐξ αὐτῆς·

4 Θεῷ γὰρ διάκονός ἐστί σοι εἰς τὸ ἀγαθόν· ἐάν δὲ εἰς τὸ κακὸν ποιῆς, φόβου· ἐ γὰρ εἰκὴ τὴν μάχαιραν φορεῖ· Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν, ἔκδικος εἰς ὄργην εἰς τὸ κακὸν πράσσοντι.

5 Διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσασθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὄργην, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν.

6 Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόβους τελέειτε· λειτουργοὶ γὰρ Θεοῦ εἰσὶν, εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες.

7 Ἀπόδοτε οὖν πᾶσι εἰς ὄφελός· εἰς τὸν φόρον, εἰς τὸν φόρον· εἰς τὸ τέλος, εἰς τὸ τέλος· εἰς τὸν φόβον, εἰς τὸν φόβον· εἰς τὴν τιμὴν, εἰς τὴν τιμὴν.

8 Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον πεπλήρωκε.

9 Τὸ γὰρ οὐ μοιχεύσεις· οὐ φονεύσεις· οὐ κλέψεις· οὐ ψευδο-

tuus, ciba illum : si sitit, potum da illi. hoc enim faciens, carbones ignis congeres super caput ejus.

21 Ne vincitor à malo, sed vince in bono malum.

CAPUT XIII.

1 OMNIS anima potestati- bus eminentibus subdita sit. non enim est potestas si non à Deo : quæ autem sunt potestates, à Deo ordinatæ sunt.

2 Itaque resistens potestati, Dei ordinationi resistit : at resistentes, sibi ipsis damnationem accipient.

3 Nam principes non sunt pavor bonorum operum, sed malorum. vis autem non timere potestatem ? bonum fac ; et habebis laudem ex illa.

4 Dei enim minister est tibi in bonum. Si autem malum feceris, time : non enim frustra gladium portat. Dei enim minister est, vindex in iram malum agentis.

5 Ideoque necessitas subjici, non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam.

6 Propter hoc enim et tributa solvitis : ministri enim Dei sunt in hoc ipsum fortiter incumbentes.

7 Reddite ergo omnibus debita : cui tributum, tributum : cui vectigal, vectigal : cui timorem, timorem : cui honorem, honorem :

8 Nemini quicquam debeatis, si non diligere alii alios : nam diligens alterum, legem implevit.

9 Hoc enim : Non mocha-beris : Non occides : Non fu-

μαρτυρήσεις· οὐκ ἐπιθυμήσεις· καὶ εἰ τις ἐτέρα ἐντολή, ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ ἀνακαταλιποῦται, ἐν τῷ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν.

10 Ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον καπὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρημα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.

11 Καὶ τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρὸν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἄγγυτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία, ἢ ὅτε πιστεύσαμεν.

12 Ἡ νύξ προέκυψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν, ἀποδώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ἔπλα τοῦ φωτός.

13 Ὡς ἐν ἡμέρᾳ, εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμους καὶ μέθους, μὴ κοίτης καὶ ἀσελγείας, μὴ ἐριδὶ καὶ ζήλῳ·

14 Ἄλλ' ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς ἐπιθυμίας μὴ ποιήσθε εἰς ἐπιθυμίας.

Κεφ. ιδ'. 14.

1 Τὸν δὲ ἀσθενούντα τῇ πίστει, προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν.

2 Ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχονα ἐσθίει.

3 Ὁ ἐσθίων, τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ Θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο.

4 Σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πιστεῖ·^α σταθίσεται δὲ δυνατὸς γὰρ ἐστὶν ὁ Θεὸς στήσαι αὐτόν.

5 Ὃς μὲν κρίνει ἡμέραν, παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῖ πληρωφορεῖσθω.

6 Ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν,

X 2

raberis : Non falsum testaberis : Non concupisces ; et si quod aliud mandatum, in hoc verbo recapitulatur, in hoc : Diliges proximum tuum sicut teipsum.

10 Dilectio proximo malum non operatur. plenitudo ergo legis dilectio.

11 Et hoc, scientes tempus, quia hora nos jam de somno excitari : nunc enim proprior nostra salus, quam quum credidimus.

12 Nox processit, at dies appropinquavit. abjiciamus ergo opera tenebrarum, et induamur arma lucis.

13 Sicut in die, decenter ambulemus, non comessionibus et ebrietatibus, non cubilibus et lasciviis, non lite et æmulatione :

14 Sed induimini dominum Jesum Christum, et carnis curam ne feceritis in desideriiis.

CAPUT XIV.

1 INFIRMUM autem fide assumite, non in disceptationes disputationum.

2 Hic quidem credit manducare omnia, at infirmus olus edit.

3 Manducans, non manducantem non spernat : et non manducans, manducantem non judicat : Deus enim illum assumpsit.

4 Tu quis es judicans alienum servum ? Proprio domino stat aut cadit. stabit autem : potens enim est Deus statuere illum.

5 Hic quidem judicat diem inter diem, hic autem judicat omnem diem. unusquisque in proprio sensu abundet.

6 Sapiens diem, Domino sapit : et non sapiens diem, Do-

Κυρίῳ οὐ φρονεῖ· ὁ ἐσθίων, Κυρίῳ ἐσθίει· εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, Κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ.

7 Οὐδείς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῆν, καὶ οὐδείς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει.

8 Ἐάν τις γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν· ἴάν τις ἀποθνήσκωμεν, τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκωμεν· ἴάν τις ἔν ζῶμεν, ἴάν τις ἀποθνήσκωμεν, τοῦ Κυρίου ἐσμέν·

9 Εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς καὶ ἀπέθανε καὶ ἀνέστη καὶ ἀνέζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.

10 Σὺ δὲ εἰ κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ εἰ ἐξεθνήκεις τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ·

11 Γέγραπται γάρ· “ Ζῶ ἐγὼ λέγει Κύριος, δεῖ μοι κάμψαι πᾶν γόνυ, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ.”

12 Ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ Θεῷ.

13 Μῆκέτι εἶν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ εἶδέναι πρόσκαμμα τῷ ἀδελφῷ, ἢ σκάνδαλον.

14 Οἶδα καὶ πεισισμαὶ ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, δεῖ οὐδὲν κοινὸν εἶν ἑαυτοῦ· εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ εἰ κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν·

15 Εἰ δὲ διὰ βρώμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκ εἶτι κατὰ ἀγάπην περὶ ἐσῆς· Μὴ τῷ βρώματι σου ἐκείνῳ ἀπέλλυς, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανε.

16 Μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν·

17 Οὐ γὰρ ἐστὶν ἡ βασιλεία

mino non sapit: manducans Domino manducatur, gratias agit enim Deo: et non manducans, Domino non manducatur, et gratias agit Deo.

7 Nemo enim nostrum sibi ipsi vivit, et nemo sibi ipsi moritur.

8 Sive enim vivimus, Domino vivimus: sive morimur, Domino morimur. sive ergo vivimus, sive morimur, Domini sumus.

9 In hoc enim Christus et mortuus est, et resurrexit, et revixit, ut et mortuorum et vivorum dominetur.

10 Tu autem quid iudicas fratrem tuum? aut et tu quid spernis fratrem tuum? omnes enim sistemur tribunali Christi.

11 Scriptum est enim: Vivo ego, dicit Dominus, quoniam mihi flectet omne genu, et omnis lingua confitebitur Deo.

12 Itaque unusquisque nostrum pro seipso rationem reddet Deo.

13 Non amplius ergo invicem iudicemus: sed hoc iudicate magis, non ponere offenciculum fratri, vel scandalum.

14 Scio et persuasus sum in Christo Jesu, quia nihil commune per seipsum, si non existimanti aliquid commune esse, illi commune.

15 Si vero propter cibum frater tuus contristatur, non amplius secundum charitatem ambulabis. ne cibo tuo illum perde, pro quo Christus mortuus est.

16 Non blasphemetur ergo vestrum bonum.

17 Non enim est regnum Dei

τοῦ Θεοῦ βρωσῖς καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη, καὶ εἰρήνη, καὶ χαρὰ ἐν πνεύμασι ἁγίῳ·

18 Ὁ γὰρ ἐν τούτοις δουλεύων τῷ Χριστῷ, εὐάρεστος τῷ Θεῷ, καὶ δοκιμος τοῖς ἀνθρώποις.

19 Ἄρα οὖν τὰ εἰρήνης οἰκοδομῆς εἰς ἀλλήλους.

20 Μὴ ἐνεκεν βρώματος κατὰ- λυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ· πάντα μὲν καθάρια· ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίουσι.

21 Καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πειεῖν οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκλύεται ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ.

22 Σὺ πίστιν ἔχεις; κατὰ σαυτὸν ἔχει ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Μακάριος ὁ μὴ κρίνων σαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει.

23 Ὁ δὲ διακρινόμενος, εἰδὼν φάγη, κατακρίνεται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἀμαρτία ἐστίν.

Κεφ. ιε. 15.

1 **Ο**Φείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν·

2 Ἐκαστος γὰρ ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ αγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν·

3 Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται· Ὅι ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδίζόντων σε, ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ·

4 Ὅσα γὰρ προσηγάφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν προσηγάφη· ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλησέως τῶν γραφῶν, τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν.

5 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλησέως δώη ὑμῖν τὸ αὐτὸ

esca et potus, sed justitia et pax, et gaudium in Spiritu sancto.

18 Nam in his serviens Christo, beneplacens Deo et probatus hominibus.

19 Nempe igitur quæ pacis sectemur, et quæ ædificationis ad invicem.

20 Ne propter escam destruito opus Dei. omnia quidem munda : sed malum homini per offendiculum edenti.

21 Pulchrum non manducare carnem, neque bibere vinum, neque in quo frater tuus offenditur, aut scandalizatur aut infirmatur.

22 Tu fidem habes : penes teipsum habe coram Deo. Beatus non judicans semetipsum in eo quod probat.

23 At ambigens, si manducaverit, damnatus est, quia non ex fide. omne autem quod non ex fide, peccatum est.

CAPUT XV.

1 **D**EBEMUS autem nos potentes imbecillitates impotentium portare, et non nobis ipsis placere.

2 Unusquisque enim vestrum proximo placeat in bonum ad ædificationem.

3 Etenim Christus non sibi ipsi placuit, sed, sicut scriptum est : Improperia improperantium tibi, ceciderunt super me.

4 Quæcumque enim ante scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt : ut per patientiam et consolationem scripturarum, spem habeamus.

5 At Deus patientiæ et solatii det vobis id ipsum sapere in

φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις, κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν·

6 Ἵνα ἡμοδομαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι δοξάζητε τὸν Θεὸν καὶ πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

7 Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσλάβετο ἡμᾶς εἰς δόξαν Θεοῦ.

8 Λέγω δὲ Ἰησοῦν Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας Θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι εἰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων·

9 Τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἰλέους δοξάσαι τὸν Θεὸν, καθὼς γέγραπται· “Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαι σοὶ ἐν ἔθνεσι, καὶ ἐγὼ ἐνὸνματί σου ψαλῶ.”

10 Καὶ πάλιν λέγει· “Εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.”

11 Καὶ πάλιν· “Διηνείτε τὸν Κύριον πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐκυνέσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί.”

12 Καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει· “Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἀρχεὶν ἐθνῶν, ἐπ’ αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσιν.”

13 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσει ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεῦσιν, εἰς τὸ περισσέυσιν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι, ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

14 Πέπεισμαι δὲ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοὶ ἐστέ ἀγαθωσύνης, πληρημένοι πάσης γνώσεως, δυναμένοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν.

15 Τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν, ἀδελφοί, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαυαμμηνήσκων ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ,

16 Εἰς τὸ εἶναι με λειτουργὸν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργῶντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἵνα γένηται

se invicem, secundum Christum Jesum :

6 Ut unanimiter in uno ore glorificetis Deum, et patrem Domini nostri Jesu Christi.

7 Ideo suscipite alii alios, sicut et Christus suscepit vos in honorem Dei.

8 Dico autem Jesum Christum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem Dei, ad confirmandum promissiones patrum.

9 At gentes super misericordia glorificare Deum ; sicut scriptum est : Propter hoc confitebor tibi in Gentibus, Domine, et nomini tuo psallam.

10 Et iterum dicit : Lætami ni Gentes cum plebe ejus.

11 Et iterum : Lauclate Dominum omnes Gentes, et magnificate eum omnes populi.

12 Et rursus Esaias ait : Erit radix Jesse, et exurgens regere Gentes, in eum Gentes sperabunt.

13 At Deus spei repleat vos omni gaudio et pace in credere ad abundandum vos in spe, in virtute Spiritus sancti.

14 Persuasus sum autem, fratres mei, et ipse ego de vobis, quoniam et ipsi pleni estis bonitate, repleti omni scientia, potentes et alii alios monere.

15 Audacius autem scripsi vobis, fratres, ex parte, tanquam in memoriam reducens vos per gratiam datam mihi à Deo,

16 Ad esse me ministrum Jesu Christi in Gentibus, sanctificantem Euangelium Dei, ut

ἡ προσφορά τῶν ἔθνων εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

17 Ἐχω οὖν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς Θεόν·

18 Οὐ γὰρ τολμήσω λαλεῖν τι ὧν οὐ καταγγάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ, εἰς ὑπακοὴν ἔθνων, λόγῳ καὶ ἔργῳ,

19 Ἐν δυνάμει σημεῖων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος Θεοῦ· ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωμέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ,

20 Οὕτω δὲ φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι, οὐχ ὅπου ἰνομίασθη Χριστὸς, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ·

21 Ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται·
“Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ἔβουονται· καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασιν, συνήκουσι.”

22 Διὸ καὶ ἐνσποκτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς.

23 Νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν·

24 Ὡς εἴαν πορεύομαι εἰς τὴν Σπανίαν, ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος δεῦσασθαι ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ· εἴαν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ.

25 Νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, διακονῶν τοῖς ἁγίοις·

26 Εὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινῶν τιὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ·

27 Εὐδόκησαν γὰρ, καὶ ὀφείλονται αὐτῶν εἶσιν· εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς.

fiat oblatio Gentium accepta, sanctificata in Spiritu sancto.

17 Habeo igitur gloriationem in Christo Jesu quæ ad Deum.

18 Non enim audebo loqui aliquid eorum quæ non effecit Christus per me, in obedientiam Gentium, verbo et opere.

19 In virtute signorum et prodigiorum, in virtute Spiritus Dei, ita ut me ab Hierusalem et circum usque ad Illyricum implevisse Euangelium Christi :

20 Sic autem amanter contententem euangelizare, non ubi nominatus est Christus, ut non super alienum fundamentum ædificem.

21 Sed, sicut scriptum est :
Quibus non annuntiatum est de eo, videbunt : et qui non audierunt, intelligent.

22 Ideo et impediabar plurimum venire ad vos.

23 Nunc vero non ulterius locum habens in regionibus his, cupiditatem autem habens veniendi ad vos à multis annis.

24 Ut si proficiscar in Hispaniam, veniam ad vos. spero enim præteriens conspiceret vos, et à vobis præmitti illuc ; si vobis primum ex parte impletus fuero.

25 Nunc autem proficiscor in Hierusalem, ministrans sanctis.

26 Probaverunt enim Macedonia et Achaja collationem aliquam facere in pauperes sanctorum qui in Hierusalem.

27 Placuit eis enim, et debitores eorum sunt. si enim spiritualibus eorum participarunt Gentes, debent et in carnalibus ministrare eis.

28 Τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς τὴν Σπανίαν.

29 Οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς, ἐν πληρώματι εὐλογίας τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ ἐλεύσομαι.

30 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος, συναγωνισάσθαι μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν·

31 Ἴνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ ἵνα ἡ διακονία μου ἢ εἰς Ἱερουσαλήμ εὐπρόσδεκτος γένηται τοῖς ἁγίοις·

32 Ἴνα ἐν χαρᾷ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν.

33 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Κεφ. ις. 16.

1 Σ ΥΝΙΣΤΗΜΙ δὲ ὑμῶν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὗσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κερχεαῖς·

2 Ἴνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν Κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων, καὶ παραστήτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρῆζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη, καὶ αὐτοῦ ἐμοῦ.

3 Ἀσπάσασθε Πρίσκυλλαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργοὺς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

4 Οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν κήρυκτον ὑπέθηκαν· οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν·

5 Καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. Ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητὸν μου, ὃς ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας εἰς Χριστόν.

28 Hoc igitur perficiens, et assignans eis fructum, hunc, proficiscar per vos in Hispaniam.

29 Scio autem quoniam veniens ad vos, in plenitudine benedictionis Evangelii Christi veniam.

30 Obsecro autem vos, fratres, per Dominum nostrum Jesum Christum, et per charitatem Spiritus simul contendere mihi in orationibus pro me ad Deum.

31 Ut liberer ab infidelibus in Judæa, et ut ministerium meum in Hierusalem acceptum fiat sanctis :

32 Ut in gaudio veniam ad vos per voluntatem Dei, et simul recreer vobiscum.

33 At Deus pacis cum omnibus vobis. Amen.

CAPUT XVI.

1 **C**OMMENDO autem vobis Phœben sororem nostram, existentem ministram ecclesiæ quæ in Cenchrîs :

2 Ut eam suscipiatis in Domino digne sanctis, et assistatis ei in quocumque vestri usus fuerit negotio : etenim ipsa patrona multis facta est, et ipsi mihi.

3 Salutate Priscillam et Aquilam simul operantes meos in Christo Jesu :

4 Qui pro anima mea suam ipsorum cervicem supposuerunt : quibus non ego solus gratias ago, sed et cunctæ ecclesiæ Gentium.

5 Et domesticam eorum ecclesiam. Salutate Epænetum dilectum mihi, qui est primitiæ Achajæ in Christo.

6 Ἀσπάσασθε Μαριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ἡμᾶς.

7 Ἀσπάσασθε Ἀνδρονικὸν καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου, καὶ συναρχμαλώτους μου· οἳ τινὲς εἰσὶν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γεγόνασιν ἐν Χριστῷ.

8 Ἀσπάσασθε Ἀμφλίαν τὸν ἀγαπητὸν μου ἐν Κυρίῳ.

9 Ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ, καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητὸν μου.

10 Ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δούκον ἐν Χριστῷ. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου.

11 Ἀσπάσασθε Ἡροδίωνα τὸν συγγενῆ μου· Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου, τοὺς ὄντας ἐν Κυρίῳ.

12 Ἀσπάσασθε Τρύφαναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιῶσας ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητὴν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν Κυρίῳ.

13 Ἀσπάσασθε Ῥούφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν Κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ.

14 Ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, Ἑρμᾶν, Πατρόβαν, Ἑρμῆν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφοὺς.

15 Ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους.

16 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Χριστοῦ.

17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα, κατὰ τὴν διδασχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε, κοινοῦντας· καὶ ἐκκλίνατε ἀπ' αὐτῶν·

18 Οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν,

6 Salutate Mariam, quæ multum laboravit in nobis.

7 Salutate Andronicum et Juniam cognatos meos, et concaptivos meos; qui sunt insignes in Apostolis, qui et ante me fuerunt in Christo.

8 Salutate Ampliam dilectum meum in Domino.

9 Salutate Urbanum simul operantem nostrum in Christo, et Stachyn dilectum meum.

10 Salutate Apellen probum in Christo: salutate eos qui ex Aristobuli.

11 Salutate Herodionem cognatum meum. Salutate eos qui ex Narcissi, existentes in Domino.

12 Salutate Tryphænam et Tryphosam laborantes in Domino. Salutate Persidem dilectam, quæ multum laboravit in Domino.

13 Salutate Rufum electum in Domino, et matrem ejus et meam.

14 Salutate Asyncritum, Phlegontem, Herman, Patrobam, Hermen, et qui cum eis fratres.

15 Salutate Philologum et Juliam, Nereum et sororem ejus, et Olympan, et qui cum eis omnes sanctos.

16 Salutate alii alios in osculo sancto. Salutant vos ecclesiæ Christi.

17 Rogo autem vos, fratres, speculari dissensiones et offendicula præter doctrinam quam vos didicistis, facientes; et declinate ab illis.

18 Nam hujuscemodi Domino nostro Jesu Christo non ser-

ἀλλὰ ἐπὶ ταυτῶν κοιλία· καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων.

19 Ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο. Χαίρω οὖν τὸ ἐφ' ὑμῖν· θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀπειραίους δὲ εἰς τὸ κακόν.

20 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ ὑμῶν. Ἀμήν.

21 Ἀσπάζονται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος, οἱ συγγενεῖς μου.

22 Ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν Κυρίῳ.

23 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ τῆς ἐκκλησίας ὅλης. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐραστός ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.

24 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξει κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σσσηγημένου·

26 Φανερωθέντες δὲ νῦν διὰ τῆς γραφῶν προφητικῶν, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν πίστευος, εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος·

27 Μόνῳ σοφῷ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Πρὸς Ῥωμαίους ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης τῆς διακόνου τῆς ἐν Κογχρεαῖς ἐκκλησίας.

viunt, sed suo ipsorum ventri · et per blandiloquentiam et benedicientiam decipiunt corda innocentium.

19 Nam vestra obedientia in omnes devenit. Gaudeo igitur hoc in vobis : volo autem vos sapientes quidem esse in bono, simplices autem in malo.

20 At Deus pacis conteret Satanam sub pedibus vestris in celeritate. Gratia Domini nostri Jesu Christi vobiscum. Amen.

21 Salutant vos Timotheus simul operans meus, et Lucius et Jason et Sosipater cognati mei.

22 Saluto vos ego Tertius, scribens epistolam in Domino.

23 Salutat vos Caius hospes meus et ecclesiae universae. Salutat vos Erastus procurator civitatis, Quartus frater.

24 Gratia Domini nostri Jesu Christi cum omnibus vobis. Amen.

25 At potenti vos stabilire juxta euangelium meum et praedicationem Jesu Christi, secundum revelationem mysterii temporibus aeternis taciti :

26 Manifestati autem nunc perque scripturas propheticas, secundum praecipitum aeterni Dei, ad obedientiam fidei, in cunctis Gentibus cogniti :

27 Soli sapienti Deo, per Jesum Christum, cui gloria in secula. Amen.

Ad Romanos scripta à Corintho per Phœben ministram ejus quæ in Cenchræis ecclesiae

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς
ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ, κλητὸς ἀπόστο-
λος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ
θελήματος Θεοῦ, καὶ Σωσθένης ὁ
ἀδελφός,

2 Τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ
οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν
πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ἐν παντὶ ἐσώω αὐτῶν ἐσὶ καὶ ἡμῶν.

3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ.

4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ με πάντοτε
περὶ ὑμῶν, ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ
τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

5 Ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν
αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ γνώσει
γνώσει.

6 Καθὼς ἐὸ μαρτύριον εἶ Χρισ-
τοῦ θεσβαῖωθῃ ἐν ὑμῖν.

7 Ὡστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν
μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδέχομένους
τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ.

8 Ὅς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως
τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

9 Πιστὸς ὁ Θεός, δι' οὗ ἐκλή-
θητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελ-
φοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ
λόγητε πάντες, καὶ μὴ ᾗ ἐν ὑμῖν
σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρησμένοι ἐν
τῷ αὐτῷ νοί, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ.

PAULI

Apostoli ad
CORINTHIOS
EPISTOLA PRIOR.

CAPUT I.

1 PAULUS vocatus Apos-
tolus Jesu Christi, per
voluntatem Dei, et Sosthenes
frater,

2 Ecclesiae Dei existenti in
Corintho, sanctificatis in Christo
Jesu, vocatis sanctis, cum omni-
bus invocantibus nomen Domini
nostri Jesu Christi, in omni lo-
co, ipsorumque et nostro :

3 Gratia vobis et pax à Deo
Patre nostro, et Domino Jesu
Christo.

4 Gratias ago Deo meo sem-
per pro vobis, de gratia Dei
data vobis in Christo Jesu.

5 Quia in omnibus ditati estis
in illo, in omni verbo et omni
scientia.

6 Sicut testimonium Christi
confirmatum est in vobis :

7 Ita ut vos non defici in
ullo dono, expectantes revela-
tionem Domini nostri Jesu
Christi :

8 Qui et confirmabit vos us-
que in finem inculpatos in die
Domini nostri Jesu Christi.

9 Fidelis Deus, per quem vo-
cati estis in communionem Filii
ejus Jesu Christi Domini nostri

10 Obsecro autem vos, fra-
tres, per nomen Domini nostri
Jesu Christi, ut idipsum dicatis
omnes, et non sint in vobis
schismata, sitis autem perfecti
in eadem mente et in eadem
sententia.

11 Ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὲρ τῶν Χλόης, ὅτι ἐριδῆς ἐν ὑμῖν εἶσι·

12 Λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ.

13 Μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε;

14 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ, ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον·

15 Ἴνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβάπτισα.

16 Ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανάν οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἰ τινα ἄλλον ἐβάπτισα·

17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλέ με Χριστός βαπτίζειν, ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ.

18 Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστὶ, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις Θεοῦ ἐστὶ.

19 Γέγραπται γάρ· “Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀδοτήσω·

20 Ποῦ σοφός; τοῦ γραμματεῖς; τοῦ συζητητῆς τοῦ αἰῶνος τέτε;” Οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου;

21 Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν Θεόν, εὐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σώσασθαι τοὺς πιστεύοντας.

22 Ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖον αἰτοῦσι, καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν·

11 Manifestatum est enim mihi de vobis, fratres mei, ad iis qui Chloes, quia contentiones in vobis sunt:

12 Dico autem hoc, quod unusquisque vestrum dicit: Ego quidem sum Pauli, ego autem Apollo, ego vero Cephæ, ego autem Christi.

13 Divisus est Christus? Num Paulus crucifixus est pro vobis? aut in nomen Pauli baptizati estis?

14 Gratias ago Deo quod neminem vestrum baptizavi, si non Crispum et Cajum:

15 Ut ne quis dicat quod in meum nomen baptizavi.

16 Baptizavi autem et Stephanæ domum: Cæterum nescio si quem alium baptizavi.

17 Non enim misit me Christus baptizare, sed evangelizare: non in sapientia verbi, ut non evacuaretur crux Christi.

18 Verbum enim crucis quidem pereuntibus stultitia est, at servatis nobis virtus Dei est.

19 Scriptum est enim: Perdam sapientiam sapientium, et prudentiam prudentium reprobo.

20 Ubi sapiens? Ubi scriba? Ubi inquisitor seculi hujus? Nonne infatuavit Deus sapientiam mundi hujus?

21 Postquam enim in sapientia Dei non cognovit mundus per sapientiam Deum, placuit Deo per stultitiam prædicationis servare credentes.

22 Quandoquidem et Judæi signum petunt, et Græci sapientiam quæerunt:

23 Ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν·

24 Αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν.

25 Ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ, σφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ, ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί.

26 Βλέπετε γὰρ τὴν κλησιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς·

27 Ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ· καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά·

28 Καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου, καὶ τὰ ἐξουδνημένα ἐξελέξατο ὁ Θεός, καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ·

29 Ὅπως μὴ καυχῆσθαι πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

30 Ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμός καὶ ἀπολύτρωσις·

31 Ἴνα, καθὼς γέγραπται· “Ὁ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.”

Κεφ. β'. 2.

1 **Κ**ἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας, καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ Θεοῦ·

2 Οὐ γὰρ ἔκρινα τοῦ εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον.

3 Καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ, καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρέμει πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς·

23 Nos autem prædicamus Christum crucifixum, Judæis quidem scandalum, Græcis autem stultitiam :

24 Ipsi autem vocatis Judæis atque Græcis Christum Dei virtutem et Dei sapientiam.

25 Quia quod stultum Dei, sapientius hominibus est : et quod infirmum Dei, fortius hominibus est.

26 Videte enim vocationem vestram, fratres, quia non multi sapientes secundum carnem, non multi potentes, non multi nobiles :

27 Sed stulta mundi elegit Deus, ut sapientes pudefaceret et infirma mundi elegit Deus, ut pudefaceret fortia.

28 Et ignobilia mundi et contemptibilia elegit Deus, et non existentia, ut existentia aboleret.

29 Ut non glorietur omnis caro in conspectu ejus.

30 Ex ipso autem vos estis in Christo Jesu, qui factus est nobis sapientia à Deo, justitiaque et sanctificatio et redemptio.

31 Ut, quemadmodum scriptum est. Glorians, in Domino glorietur.

CAPUT II.

1 **Ε**T ego veniens ad vos, fratres, veni non in sublimitate sermonis aut sapientiæ, annuntians vobis testimonium Dei.

2 Non enim judicavi scire aliquid in vobis, si non Jesum Christum, et hunc crucifixum.

3 Et ego in infirmitate et in timore et in tremore multo factus sum apud vos.

4 Καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμα μου οὐκ ἐν πεπεισθεῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως·

5 Ἴνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν δυνάμει Θεοῦ.

6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταγοιμμένων·

7 Ἀλλὰ λαλοῦμεν σοφίαν Θεοῦ ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκαρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν,

8 Ἦν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωσεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν.

9 Ἀλλὰ καθὼς γέγραπται·
“ Ἄ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.”

10 Ἡμῖν δὲ ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ· τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ.

11 Τίς γὰρ εἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτω καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς εἶδεν, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.

12 Ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν,

13 Ἄ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος ἀγίου, πνευματικαῖς πνευματικᾷ συγκρίνοντες.

14 Ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ

4 Et sermo meus et prædicatio mea non in persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis, sed in ostensione spiritus et virtutis :

5 Ut fides vestra non sit in sapientia hominum, sed in virtute Dei.

6 Sapientiam autem loquimur in perfectis, sapientiam vero non seculi hujus, neque principum seculi hujus qui destruantur :

7 Sed loquimur sapientiam Dei in mysterio, occultatam, quam prædestinavit Deus ante secula in gloriam nostram :

8 Quam nemo principum seculi hujus cognovit : si enim cognovissent, non utique Dominum gloriæ crucifixissent.

9 Sed sicut scriptum est : Quæ oculus non vidit, et auris non audivit, et in cor hominis non ascendit, quæ præparavit Deus diligentibus illum :

10 Nobis autem Deus revelavit per Spiritum suum : nam Spiritus omnia scrutatur, etiam profunda Dei.

11 Quis enim scit hominum quæ hominis, si non spiritus hominis qui in ipso ? Ita et quæ Dei nemo novit, si non spiritus Dei.

12 Nos autem non spiritum mundi accepimus, sed Spiritum qui ex Deo, ut sciamus ipsa à Deo donata nobis :

13 Quæ et loquimur non in doctis humanæ sapientiæ verbis, sed in doctis Spiritus sancti : spiritualibus spiritualia conferentes.

14 Animalis autem homo non

δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστὶ, καὶ οὐ δύναται γινῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται·

15 Ὁ δὲ πνευματικῶς ἀνακρίσει μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενός ἀνακρίνεται.

16 "Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν;" Ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Κ**αὶ ἐγὼ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλήσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς σαρκικοῖς, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ·

2 Γάλα ὑμᾶς ἐπέτισα, καὶ οὐ βρώμα· οὐκω γὰρ ἠδύνασθε, ἀλλ' οὔτε ἔτι νῦν δύνασθε·

3 Ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐσθε. Ὅσα γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις καὶ διχοστασίαι, οὐχὶ σαρκικοί ἐσθε, καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε;

4 Ὅταν γὰρ λέγῃ τις· Ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου· ἕτερος δὲ· Ἐγὼ Ἀπολλῶ· οὐχὶ σαρκικοί ἐσθε;

5 Τίς οὖν ἐστὶ Παῦλος, τίς δὲ Ἀπολλῶς, ἀλλ' ἡ διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἐκάστω ὡς ὁ Κύριος ἔδωκεν;

6 Ἐγὼ ἐπέτισα, Ἀπολλῶς ἐπέτισεν, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἤρξανεν.

7 Ὡστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστὶ τίς, οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων Θεός.

8 Ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἐν εἰσίν· ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον·

9 Θεοῦ γὰρ ἐσμεν συνεργοί· Θεοῦ γωργίον, Θεοῦ οἰκοδομὴ ἐσθε.

10 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ

percipit ea quæ Spiritus Dei . stultitia enim illi est, et non potest cognoscere, quia spiritualiter dijudicantur.

15 At spiritualis dijudicat quidem omnia: ipse vero à nemine dijudicatur.

16 Quis enim cognovit sensum Domini, qui instruet eum? nos autem sensum Christi habemus.

CAPUT III.

1 **E**T ego, fratres, non potui vobis loqui quasi spiritalibus, sed quasi carnalibus, tanquam infantibus in Christo.

2 Lac vobis potum dedi, et non escam: nondum enim poteratis: sed nec adhuc nunc potestis.

3 Adhuc enim carnales estis. Quum enim in vobis zelus et contentio, et dissidia: nonne carnales estis, et secundum hominem ambulatis?

4 Quum enim dicat quis: Ego quidem sum Pauli: alius autem, ego Apollo: nonne carnales estis?

5 Quis igitur est Paulus, quis Apollo, nisi ministri per quos credidistis, et unicuique sicut Dominus dedit?

6 Ego plantavi, Apollo rigavit: sed Deus incrementum dedit.

7 Itaque neque plantans est aliquid, neque rigans, sed incrementum dans Deus.

8 Plantans autem et rigans unum sunt: unusquisque autem propriam mercedem accipiet secundum proprium laborem.

9 Dei enim sumus co-operatores: Dei agricultura, Dei ædificatio estis.

10 Secundum gratiam Dei

την δοθεῖσάν μοι, ὡς σοφὸς ἀρχι-
τέκτων θεμέλιον τέθεικα, ἄλλος δὲ
ἰκοδομησὶ· ἕκαστος δὲ βλέπειτω
πῶς ἰκοδομησὶ.

11 Θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς
δύναται θεῖναι παρὰ τὸν καιόμενον,
ὃς ἐστὶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός.

12 Εἰ δὲ τις ἰκοδομησὶ ἐπὶ τὸν
θεμέλιον τοῦτον, χρυσόν, ἄργυρον,
λίθους τιμίους, ξύλα, χέρτον, κα-
λάμην·

13 Ἐκάστου τὸ ἔργον φανερὸν
γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει·
ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλιπτόσεται· καὶ
ἕκαστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι, τὸ
πῦρ δοκιμάσει.

14 Εἰ τις τὸ ἔργον μόνει ὃ
ἰκοδομήσῃ, μισθὸν λήψεται·

15 Εἰ τις τὸ ἔργον κατακαή-
σεται, ζημιωθήσεται· αὐτὸς δὲ
σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός.

16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ
ἐστε, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκᾷ
ἐν ὑμῖν;

17 Εἰ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ
φθείρῃ, φθερεῖ τούτον ὁ Θεός· ὁ γὰρ
ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἱσινὲς
ἐστε ὑμεῖς.

18 Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω·
εἰ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν
τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα
γένηται σοφός·

19 Ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου
τούτου, μωρία παρὰ τῷ Θεῷ ἐστι·
γέγραπται γὰρ· “Ὁ δραστήσιμος
εἰς σοφίαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν.”

20 Καὶ πάλιν· “Κύριος γινώ-
σκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν,
ἵτι εἰσὶ μάταιοι.”

21 Ὡστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν
ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστίν,

datam mihi, ut sapiens archi-
tectus fundamentum posui, ali-
us autem superædificat: unus-
quisque autem videat quomodo
superædificet.

11 Fundamentum enim aliud
nemo potest ponere præter jac-
tum, quod est Jesus Christus.

12 Si autem quis superædifi-
cat super fundamentum hoc,
aurum, argentum, lapides preti-
osos, ligna, fœnum, stipulam:

13 Uniuscujusque opus ma-
nifestum fiet; nam dies decla-
rabit, quia in igne revelabitur:
et uniuscujusque opus quale
sit, ignis probabit.

14 Si cujus opus manserit
quod superædificavit, mercede
accipiet.

15 Si cujus opus exuretur,
damnum faciet: ipse autem ser-
vabitur, ita vero quasi per ig-
nem.

16 Nescitis quia templum
Dei estis, et Spiritus Dei ha-
bitat in vobis?

17 Si quis templum Dei cor-
rumpit, disperdet illum Deus:
Nam templum Dei sanctum est,
quod estis vos.

18 Nemo seipsum decipiat:
si quis videtur sapiens esse in
vobis in seculo hoc, stultus fiat,
ut fiat sapiens.

19 Nam sapientia mundi hujus,
stultitia apud Deum est: Scrip-
tum est enim: comprehendens
sapientes in astutia eorum.

20 Et iterum: Dominus no-
vit cogitationes sapientum, quo-
niam sunt vanæ.

21 Itaque nemo glorietur in
hominibus: Omnia enim vestra
sunt:

22 Εἶτε Παῦλος, εἶτε Ἀπολλῶς, εἶτε Κηφᾶς, εἶτε κόσμος, εἶτε ζῶη, εἶτε θάνατος, εἶτε ἐνστώτα, εἶτε μέλλοντα· πάντα ὑμῶν ἐστίν·

23 Ὑμεῖς δὲ, Χριστοῦ· Χριστὸς δὲ, Θεοῦ.

Κεφ. δ', 4.

1 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ, καὶ οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ·

2 Ὁ δὲ λοιπὸν, ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ.

3 Ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ, ἢ ὑπὸ ἀνθρώπινης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἑμαυτὸν ἀνακρίνω·

4 Οὐδὲν γὰρ ἑμαυτῶ ὀνοῖδα· ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με, Κύριός ἐστιν.

5 Ὡστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ Κύριος· ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτά τοῦ σκότους· καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἕκαστος ἀποκρίσεται ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.

6 Ταῦτα δὲ, ἀδελφοί, μετασχημάτισα εἰς ἑμαυτὸν καὶ Ἀπολλῶ, δι' ὑμᾶς· ἵνα ἐν ἡμῖν μάθῃτε τὸ μὴ ὑπὲρ ὃ γέγραπται φρονεῖν, ἵνα μὴ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου.

7 Τίς γὰρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; Εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών;

8 Ἦδη κεκορεσμένοι ἐστέ, ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶς ἡμῶν ἐβασίλευσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασίλευσατε· ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν·

9 Δοκῶ γὰρ ὅτι ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέ-

22 Sive Paulus, sive Apollo, sive Cephas, sive mundus, sive vita, sive mors, sive praesentia, sive futura : omnia vestra sunt :

23 Vos autem Christi : Christus autem Dei.

CAPUT IV.

1 SIC nos existimet homo ut ministros Christi, et dispensatores mysteriorum Dei.

2 At reliquum, quaeritur in dispensatoribus, ut fidelis quis inveniatur.

3 Mihi autem minimum est ut à vobis dijudicer, aut ab humano die : sed neque meipsum dijudico.

4 Nihil enim mihi ipsi conscius sum : sed non in hoc justificatus sum : at judicans me, Dominus est.

5 Itaque ne ante tempus quid judicate, quoadusque veniat Dominus : qui et illuminabit abscondita tenebrarum, et manifestabit consilia cordium : et tunc laus erit unicuique à Deo

6 Hæc autem, fratres, transfiguravi in meipsum et Apollo, propter vos : ut in nobis discatis non supra quod scriptum est, sapere : ut ne unus super unum inflemini adversus alterum.

7 Quis enim te discernit? Quid autem habes quod non accepisti? Si autem et accepisti, quid gloriaris quasi non accipiens?

8 Jam saturati estis, jam ditati estis, sine nobis regnastis! et utinam sane regnassetis; ut et nos vobis simul regnemus.

9 Puto enim quod Deus nos Apostolos novissimos edidit tan-

δοξῶν ὡς θειοθανασίους, ὅτι θάνατον ἐγνωθήμεν ἐν κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις, καὶ ἀνθρώποις.

10 Ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἐνδοξεῖ, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι.

11 Ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πενήνην, καὶ διψῶμεν, καὶ γυμνητούμεν, καὶ κολαφιζόμεθα, καὶ ἀστατοῦμεν·

12 Καὶ κοπιῶμεν, ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν· λειδορούμενοι, ἐυλογουόμεν· ὀκνηῶμεν, ἀνεχόμεθα·

13 Βλασφημούμενοι, παρακαλοῦμεν· ὡς περικαθάρατα τοῦ κόσμου ἐγνωθήμεν, πάντων περίφημα ὡς ἄρτι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ νουθετῶ·

15 Ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγῶς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα.

16 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε.

17 Διὰ τοῦτο ἐπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὃς ἐστί τέκνον μου ἀγαπητόν καὶ πίστον ἐν Κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει εἰς ὁδοὺς μου εἰς ἐν Χριστῷ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω.

18 Ὡς μὴ ἐρχομένου δὲ μου πρὸς ὑμᾶς, ἐφυσιωθήσάν τινες·

19 Ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, εἴαν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσωμαι οὐ τὸν λόγον τῶν ἐφυσιωμένων, ἀλλὰ τὴν δύναμιν.

20 Οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει.

quam morti destinatos: quia spectaculum facti sumus mundo et angelis et hominibus.

10 Nos stulti propter Christum, vos autem prudentes in Christo: nos infirmi, vos autem fortes: vos gloriosi, nos autem ignominiosi.

11 Usque in hanc horam et esurimus, et sitimus, et nudi sumus, et colaphis cædimur, et instabiles sumus.

12 Et laboramus, operantes propriis manibus: convitiis affecti, benedicimus: vexati, sustinemus.

13 Blasphemati, obsecramus: tanquam purgamenta mundi facti sumus, omnium peripsema usque adhuc.

14 Non pudore afficiens vos scribo hæc: sed ut natos meos charissimos moneo.

15 Si enim decem mille pædagogos habeatis in Christo, sed non multos patres: in enim Christo Jesu per Euangelium ego vos genui.

16 Rogo ergo vos, imitatores mei estote.

17 Propter hoc misi vobis Timotheum, qui est natus meus dilectus et fidelis in Domino, qui vos commonefaciet vias meas quæ in Christo, sicut ubique in omni ecclesia doceo.

18 Tanquam non venturo autem me ad vos, inflati sunt quidam.

19 Veniam autem cito ad vos, si Dominus voluerit, et cognoscam non sermonem inflatorum, sed virtutem.

20 Non enim in sermone regnum Dei, sed in virtute

Κεφ. ε. 5.

1 **Τ**Ι ἤλετε ; ἐν βλάβει εἶλω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ, ἐνεύμασί τε πραΰτητος ;

2 Ὅλως ἀκούσεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τσιταύτη πορνεία, ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὀνομάζεται, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν.

3 Καὶ ὑμεῖς πεφυσισμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἐξαρθῇ ἐκ μέσων ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ποιήσας

4 Ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς ἀπὸν τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἥδη κέρικα ὡς παρὼν, τὸν οὖτω τοῦτο καταργασάμενον,

5 Ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

6 Παραδοῦναι τὸν τσιούτον τῷ Σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκὸς, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

7 Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν· οὐκ οἶδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὄλον τὸ φύραμα ζυμοῖ ;

8 Ἐκκαθάρατε οὖν τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθὼς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη, Χριστός.

9 Ὡστε ἐορτάζωμεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εὐλακρινείας καὶ ἀληθείας.

10 Ἐγραφα ὑμῖν ἐν τῇ επιστολῇ, μὴ συναναμιγνύσθαι πόρνοις·

11 Καὶ οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τῷ κόσμῳ εἴτε, ἢ τοῖς πλεονέκταις, ἢ ἀρπαξί, ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα ἐκ τῷ κόσμῳ ἐξελθεῖν.

12 Νυνὶ δὲ ἔγραφα ὑμῖν μὴ

CAPUT. V.

1 **Q**UID vultis ? In virga veniam ad vos, an in charitate, spirituque mansuetudinis ?

2 Omnino auditur in vobis fornicatio, et talis fornicatio, qualis nec in Gentibus nominatur, ita ut uxorem quandam patris habere.

3 Et vos inflati estis, et non magis luxistis, ut tollatur de medio vestrum qui opus hoc fecit ?

4 Ego quidem enim ut absens corpore, praesens autem spiritu, jam iudicavi ut praesens, eum sic hoc operatum,

5 In nomine Domini nostri Jesu Christi, congregatis vobis et meo spiritu, cum virtute Domini nostri Jesu Christi,

6 Tradere ejusmodi satanae in interitum carnis, ut spiritus servetur in die Domini Jesu Christi.

7 Non pulchra gloriatio vestra. Nescitis quia modicum fermentum totam massam fermentat ?

8 Expurgate igitur vetus fermentum, ut sitis nova massa, sicut estis azymi : Etenim Pascha nostrum pro nobis immolatum est, Christus.

9 Itaque epulemur, non in fermento veteri, neque in fermento malitiae et nequitiae, sed in azymis sinceritatis et veritatis.

10 Scripsi vobis in epistola, Non commisceri fornicariis :

11 Et non omnino fornicariis mundi hujus, aut avaris, aut rapacibus, aut idolatris : alioquin debetis ex mundo exire.

12 Nunc autem scripsi vobis

συναναμῆγνυσθαι, εἴαν τις ἀδελφὸς ἰνομαζόμενος ἢ πόρνος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λαίδηρος, ἢ μέθυσος, ἢ ἀρπαξὲς τῷ τοιοῦτῳ μηδὲ συνεσθίειν.

13 Τί γάρ μοι καὶ τοὺς ἔξω κρίνετε; οὐχὶ τοὺς ἴσω ὑμεῖς κρίνετε;

14 Τοὺς δὲ ἔξω ὁ Θεὸς κρίνει· καὶ ἔξαρεῖτε τὸν σονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

Κεφ. 6. 6.

1 **Τ**Ολμῆ τις ὑμῶν, πρῶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον, κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων;

2 Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἄγιοι τὸν κόσμον κρινούσι; καὶ εἰ ἐν ὑμῶν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἑλαχίστων;

3 Οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν, μήτι γὰρ βιωτικά;

4 Βιωτικά μὲν οὖν κριτήρια εἴαν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενήμενους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ταῦτους καθίζετε.

5 Πρὸς ἑντροπήν ὑμῖν λέγω· οὕτως οὐκ ἐνὶ ἐν ὑμῶν σοφὸς οὐδὲ εἷς, ὅς δυνήσεται διακρίναί ἀνά μῆσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ;

6 Ἄλλ' ἀδελφὸς μετ' ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων;

7 Ἦδη μὲν οὖν ὅλως ἤτημα ἐν ὑμῖν ἐστίν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν· διασὶ οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διασὶ οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε;

8 Ἄλλ' ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ ταῦτα ἀδελφοί.

9 Ἦ οὐκ οἴδατε ὅτι ἀδικοὶ βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μορχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἀρσενικοῖται,

non commisceri, si quis frater nominatus, aut fornicator, aut maledicus, aut avarus, aut idololatra, aut ebriosus, aut rapax; cum ejusmodi nec comedere.

13 Quid enim mihi et eos qui foris judicare? Nonne eos qui intus vos judicatis?

14 Eos autem qui foris Deus judicabit. Et auferetis malum ex vobis ipsis.

CAPUT VI.

1 **A**UDET aliquis vestrum negotium habens ad alterum, judicari apud injustos, et non apud sanctos?

2 Nescitis quoniam sancti mundum judicabunt? Et si in vobis judicabitur mundus, indigni estis judiciis minimis?

3 Nescitis quoniam angelos judicabimus? nedum vitalia?

4 Vitalia quidem igitur judicia si habueritis, nihili factos in ecclesia, illos sedere facite.

5 Ad verecundiam vobis dico. Sic non est in vobis sapiens neque unus, qui possit judicare inter fratrem suum?

6 Sed frater cum fratre judicatur, et hoc apud infideles.

7 Jam quidem igitur omnino delictum in vobis est, quod judicia habetis cum vobis ipsis. Propter quid non magis injuriam accipitis? Propter quid non magis damnum accipitis?

8 Sed vos injuriam facitis et damno afficitis, et hoc fratres.

9 An nescitis quia injusti regnum Dei non possidebunt? Ne errate: Neque fornicarii, neque idololatræ, neque adulteri, neque molles, neque masculorum concubitores,

10 Οὐτε κλέπται, οὔτε πλεονέκται, οὔτε μέθυσοι, οὐ λοιδοροί, οὐχ ἄρπαγες, βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι.

11 Καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλ' ἀπελίσασθε, ἀλλ' ἡγιασθήτε, ἀλλ' ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

12 Πάντα μοι ἐξέσθιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἐξέσθιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπὸ τινος.

13 Τὰ βρώματα τῆ κοιλίας, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ τώτην καὶ ταῦτα καταργήσει· τὸ δὲ σῶμα οὐ τῆ πορνεία, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι.

14 Ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν Κύριον ἤγαγε, καὶ ἡμᾶς· ἐξοργεῖ διὰ τῆς ἀνάμειξός αὐτοῦ.

15 Οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σῶματα ὑμῶν, μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ, ποιήσω πόρνης μέλη; Μὴ γένοιτο.

16 Ἡ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῆ πόρνη, ἐν σώμα ἐστίν; “Ἔσονται γὰρ, φησὶν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.”

17 Ὁ δὲ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ, ἐν πνεύμα ἐστίν.

18 Φεύγετε τὴν πορνείαν· πᾶν ἀμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος, ἔκτος τοῦ σώματος ἐστίν· ὁ δὲ πορνείων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἀμαρτάνει.

19 Ἡ οὐκ οἴδατε, ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν, ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματος ἐστίν, οὗ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὶ ἑαυτῶν;

20 Ἐγορεύθητε γὰρ τιμῆς· δεξιόσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν, καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅσπαστε τοῦ Θεοῦ

10 Neque fures, neque avari, neque ebriosi, non conviciatores, non rapaces regnum Dei possidebunt.

11 Et hæc quidem eratis : sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed justificati estis in nomine Domini Jesu, et in Spiritu Dei nostri.

12 Omnia mihi licent, sed non omnia conferunt : Omnia mihi licent, sed non ego redigar in potestatem a quoquam.

13 Escæ ventri, et venter escis : at Deus et hunc et has destruet. at corpus non fornicationi, sed Domino et Domino corpori.

14 At Deus et Dominum suscitavit, et nos suscitabit per virtutem suam.

15 Nescitis quoniam corpora vestra, membra Christi sunt ? Tollens ergo membra Christi, faciam meretricis membra ? Ne fiat.

16 An nescitis quoniam agglutinatus meretrici, unum corpus est ? Erunt enim, inquit, duo in carnem unam.

17 At agglutinatus Domino, unus spiritus est.

18 Fugite fornicationem. Omne peccatum quodcumque fecerit homo, extra corpus est ; at fornicans, in proprium corpus peccat.

19 An nescitis, quoniam corpus vestrum, templum qui in vobis sancti Spiritus est, quem habetis à Deo, et non estis vestri ?

20 Empti estis enim pretio : Glorificate jam Deum in corpore vestro, et in spiritu vestro, quæ sunt Dei.

Κεφ. Ζ'. 7.

1 **Π**ΕΡΙ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι, καλὸν ἀνδρώσῳ γυναικὶς μὴ ἀπεισεῖσθαι.

2 Διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἔχεται, καὶ ἕκαστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἔχεται.

3 Τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλομένην σύνειαν ἀποδίδεται ὁμοίως ὡς καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ.

4 Ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ὁ ἀνὴρ ὁμοίως ὡς καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἡ γυνή.

5 Μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μὴ τι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς κύρον, ἵνα σχολάζητε τῇ νηστείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ· καὶ πάλιν ἐπεὶ τὸ αὐτὸ συνέρχησθε, ἵνα μὴ περιάζη ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν.

6 Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγκνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγήν·

7 Θέλω γὰρ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἑμαυτὸν· ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον χάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ, ὅς μὲν οὕτως, ὅς δὲ οὕτως.

8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις, καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς εἶναι εἰ μὴ μίσωσιν ὡς καὶ ἐγώ·

9 Εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεῖσθε, γαμησάτωσαν· κρεῖσσον γὰρ εἶναι ἢ γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι.

10 Τοῖς δὲ γεγαμηκόσι παραγγέλλω, οὐκ ἐγώ, ἀλλ' ὁ Κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι.

11 Ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μονέτω ἄγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγῆτω· καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι.

12 Τοῖς δὲ λοιποῖς ἐγὼ λέγω,

CAPUT VII.

1 **D**E autem quibus scripsistis mihi, pulchrum homini mulierem non tangere.

2 Propter autem fornicationes unusquisque suam uxorem habeat, et unaquæque proprium virum habeat.

3 Uxori vir debitam benevolentiam reddat: similiter autem et uxor viro.

4 Mulier proprii corporis non habet potestatem, sed vir: Similiter autem et vir proprii corporis non habet potestatem, sed mulier.

5 Ne fraudate alii alios, si non quid ex consensu ad tempus, ut vacetis jejunio et orationi: et iterum in idipsum convenite, ut ne tentet vos Satanas propter incontinentiam vestram.

6 Hoc autem dico secundum indulgentiam, non secundum imperium.

7 Volo enim omnes homines esse sicut et meipsum: sed unusquisque proprium donum habet ex Deo, hic quidem sic, ille vero sic.

8 Dico autem non nuptis et viduis, bonum illis est, si maneant sicut et ego.

9 Si vero non se continent, nubant. melius enim est nubere, quam uri.

10 At matrimonio junctis præcipio non ego, sed Dominus, Uxorem à viro non discedere.

11 Si vero et discesserit, maneat innupta, aut viro reconcilietur: Et virum uxorem non dimittere.

12 At cæteris ego dico, non

ὡχ ὁ Κύριος· εἰ τις ἀδελφὸς γυναικα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὐτῇ συνευδοκῆσὶ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφίετω αὐτήν.

13 Καὶ γυνὴ ἢ τις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ αὐτὸς συνευδοκῆσὶ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφίετω αὐτόν·

14 Ἁγιασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί· καὶ ἁγιασται ἡ γυνὴ ἢ ἄπιστος ἐν τῷ ἀνδρὶ· ἐπεὶ ἅρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐσθιν· νῦν δὲ ἁγία ἐσθιν.

15 Εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωρίζεσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιοῦτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ Θεός.

16 Τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ εἰ οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις;

17 Εἰ μὴ ἐκάστω ὡς ἐμέρισεν ὁ Θεός, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ Κύριος, οὕτω περιπατεῖτω· καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι.

18 Περιτομημένος εἰς ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστία εἰς ἐκλήθη; μὴ περιτεμνέσθω.

19 Ἡ περιτομὴ οὐδὲν ἐσθι, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδὲν ἐσθιν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν Θεοῦ.

20 Ἐκαστος ἐν τῇ κλήσει, ἣ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μόνετω.

21 Δοῦλος ἐκλήθη; μὴ σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλευθερὸς γενέσθαι, μάλλον χρησάτω.

22 Ὁ γὰρ ἐν Κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος, ἀπελεύθερος Κυρίου ἐσθιν· ὁμοίως καὶ ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς, δοῦλος ἐσθι Χριστοῦ.

23 Τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων.

Dominus : Si quis frater uxorem habet infidelem, et hæc consentit habitare cum illo, non dimittat illam.

13 Et mulier si qua habet virum infidelem, et ipse consentit habitare cum illa, non dimittat eum.

14 Sanctificatus est enim vir infidelis in uxore, et sanctificata est mulier infidelis in viro : alioquin nati vestri immundi sunt : nunc autem sancti sunt.

15 Si vero infidelis discedit, discedat. non servituti subjectus est frater aut soror in hujusmodi : in autem pace vocavit nos Deus.

16 Quid enim scis, mulier, si virum servabis? aut quid scis, vir, si mulierem servabis?

17 Si non unicuique sicut partitus est Deus, unumquemque sicut vocavit Dominus, ita ambulet : et sic in ecclesiis omnibus constituo.

18 Circumcisus aliquis vocatus est? non adducat præputium. In præputio aliquis vocatus est? non circumcidatur.

19 Circumcisio nihil est, et præputium nihil est : sed observatio mandatorum Dei.

20 Unusquisque in vocatione qua vocatus est, in ea permaneat.

21 Servus vocatus es? Non tibi sit curæ : sed si et potes liber fieri, magis utere.

22 Nam in Domino vocatus servus, libertus Domini est : similiter et liber vocatus, servus est Christi.

23 Pretio empti estis : ne fiatis servi hominum.

24 Ἐκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μόντῳ παραθεῶ.

25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω· γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἡλεημένος ὑπὸ Κυρίου πιστὸς εἶναι.

26 Ἰνομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι.

27 Δέδεσσαι γυναῖκι; μὴ ζητεῖς λύσιν· λελυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζητεῖς γυναῖκα.

28 Ἐὰν δὲ κῆ γήμηκ, οὐχ ἡμαρτες· κῆ ἐὰν γήμη ἢ παρθένος, οὐχ ἡμαρτε· θλίψιν δὲ τῆ σαρκὶ ἔχουσιν οἱ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι.

29 Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος τὸ λοιπὸν ἐστίν· ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας, ὡς μὴ ἔχοντες ᾧσι·

30 Καὶ οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίοντες· καὶ οἱ χαίροντες, ὡς μὴ χαίροντες· καὶ οἱ ἀγοράζοντες, ὡς μὴ κατέχοντες·

31 Καὶ οἱ χρώμενοι τῷ κόσμῳ τοῦτῳ, ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τῆ κόσμουτούτου.

32 Θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμους εἶναι· Ὁ ἀγαμος μεριμᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, πῶς ἀρῆσει τῷ Κυρίῳ·

33 Ὁ δὲ γαμήσας μεριμᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρῆσει τῇ γυναίκι.

34 Μεμέρισται ἡ γυνὴ κῆ ἡ παρθένος· ἡ ἀγαμος μεριμᾷ τὰ τῆ Κυρίου, ἵνα ᾗ ἁγία καὶ σώματι κῆ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρῆσει τῷ ἀνδρί.

35 Τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐ-

24 Unusquisque in quo vocatus est, fratres, in hoc permaneat apud Deum.

25 De autem virginibus præceptum Domini non habeo: sententiam autem do, tanquam misericordiam consequutus à Domino fidelis esse.

26 Existimo ergo hoc pulchrum esse propter instantem necessitatem, quoniam pulchrum homini sic esse.

27 Alligatus es uxori? ne quære solutionem. Solutus es ab uxore? ne quære uxorem.

28 Si autem et acceperis uxorem, non peccasti: Et si nupsit virgo, non peccavit: tribulationem vero carni habebunt hujusmodi. Ego autem vobis parco.

29 Hoc autem dico, fratres, tempus contractum reliquum est, ut et habentes uxores, tanquam non habentes sint.

30 Et flentes tanquam non flentes: et gaudentes, tanquam non gaudentes: et ementes, tanquam non possidentes.

31 Et utentes mundo hoc, tanquam non abutentes; præterit enim figura mundi hujus.

32 Volo autem vos sine sollicitudine esse: Cælebs curat quæ Domini, quomodo placebit Domino.

33 At uxorem ducens curat quæ mundi, quomodo placebit uxori.

34 Divisa sunt mulier et virgo; Innupta curat quæ Domini, ut sit sancta et corpore et spiritu; at nupta curat quæ mundi, quomodo placebit viro.

35 Hoc vero ad vestram ip

τῶν συμφέρον λέγω· οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ εὐπρόσδερον εἶν Κυρίῳ ἀπερισπάστως.

36 Εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τῇ παρθένῳ αὐτοῦ νομίζει, εἰάν ἢ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ἀρσεῖται γίνεσθαι· ὃ θελεῖ ποιεῖτω, οὐχ ἄμαρτάνει· γαμήτωσαν.

37 Ὅς δὲ ἴσθηκεν ἰδρωτὸς ἐν τῇ καρδίᾳ, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέρικον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, τοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιεῖ.

38 Ὡστε κὶ ὁ ἐγαμίζων, καλῶς ποιεῖ· ὁ δὲ μὴ ἐγαμίζων, κρεῖσσον ποιεῖ.

39 Γυνὴ δέδετα νόμῳ ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· εἰάν δὲ κοιμηθῆ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἐλευθέρα ἐστὶν ἢ θελεῖ γαμηθῆναι, μόνον ἐν Κυρίῳ·

40 Μακαριωτέρα δὲ ἐστὶν εἰάν οὕτω μείνη, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ καλῶ πνεῦμα Θεοῦ ἔχειν.

Κεφ. 8.

1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι πάντες γινώσκουσιν ἔχομεν· ἡ γινῶσις φυσικοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ.

2 Εἰ δέ τις δοκεῖ εἰδέναι τι, οὐδὲν οὐδὲν ἔγνωκε καθὼς οἶ γινῶναι·

3 Εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ.

4 Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν εἰδωλὸν ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς Θεὸς ἕτερος εἰ μὴ εἷς·

5 Καὶ γὰρ εἴτερ εἰσὶ λεγόμενοι θεοί, εἴτε ἐν οὐρανῷ, εἴτε ἐπὶ τῆς

sorum utilitatem dico ; non ut laqueum vobis injiciam, sed ad decens et bene adhærens Domino indistracte.

36 Si autem quis indecens esse super virginem suam existimat, si sit superadulta, et ita debet fieri ; quod vult faciat, non peccat : nubant.

37 Qui vero stetit firmus in corde, non habens necessitatem, potestatem autem habet circa propriam voluntatem, et hoc judicavit in corde suo, servare suam virginem, bene facit.

38 Itaque et matrimonio jungens, pulchre facit : at non matrimonio jungens, melius facit.

39 Mulier alligata est legi in quantum tempus vivit vir ejus : si vero dormierit vir ejus, liberata est cui vult nubere ; tantum in Domino.

40 Beatior autem est si sic maneat, secundum meam sententiam ; puto autem et ego Spiritum Dei habere.

CAPUT VIII.

1 DE autem idolis immolatis, scimus quia omnes scientiam habemus. Scientia inflat, at charitas ædificat.

2 Si autem quis existimat scire aliquid, nondum quicquam cognovit quemadmodum oporteat nosse.

3 Si autem quis diligit Deum, hic cognitus est ab eo.

4 De esca igitur idolothytorum, scimus quia nihil idolum in mundo, et quod nullus Deus alter, si non unus.

5 Etenim etsi sunt dicti dii, sive in cælo, sive in terra : si

γῆς ὡσπερ εἰσι θεοὶ πολλοὶ, καὶ κύριοι πολλοὶ.

6 Ἄλλ' ἡμῖν εἰς Θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἰς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ.

7 Ἄλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνώσις· τινὲς δὲ τῇ συνειδήσει τοῦ εἰδώλου θως ἄρτι, ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσι, καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενῆς οὕσα μολύνεται.

8 Βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παρίστησι τῷ Θεῷ· οὔτε γὰρ εἰν φάγωμεν, περισσεύομεν· οὔτε εἰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα.

9 Βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὐτῇ πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενοῦσιν.

10 Ἐὰν γὰρ εἰς ἴδῃ σε τὸν ἔχοντα γνώσιν, ἐν εἰδωλίῳ κατακειμένον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ἔντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν;

11 Καὶ ἀπολαῖται ὁ ἀσθενῶν ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει, δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν.

12 Οὕτω δὲ ἀμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τύποντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν, εἰς Χριστὸν ἀμαρτάνετε.

13 Διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίξω.

Κεφ. θ'. 9.

1 **Ο**Υ'Κ εἰμι ἀπόστολος; Οὐκ εἰμι ἐλεύθερος; Οὐχὶ Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐώρακα; Οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστέ ἐν Κυρίῳ;

2 Εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμι ἀπόστο-

cut sunt dii multi, et domini multi.

6 Sed nobis unus Deus Pater, ex quo omnia, et nos in illum: et unus Dominus Jesus Christus, per quem omnia, et nos per ipsum,

7 Sed non in omnibus scientia. Quidam autem conscientia idoli usque nunc, quasi idolis immolatum manducant, et conscientia ipsorum infirma existens polluitur.

8 Esca autem nos non commendat Deo; Neque enim si manducaverimus, abundabimus: neque si non manducaverimus, deficiemus.

9 Videte autem ne forte potestas vestra hæc offendiculum fiat infirmis.

10 Si enim quis viderit te habentem scientiam, in idolio recubentem, nonne conscientia ejus infirmi existentis ædificabitur ad idolothyta manducandum?

11 Et peribit infirmus frater in tua scientia, propter quem Christus mortuus est?

12 Sic autem peccantes in fratres, et percutientes eorum conscientiam infirmam, in Christum peccatis.

13 Quapropter si esca scandalizat fratrem meum, non manducabo carnem in æternum, ut ne fratrem meum scandalizem.

CAPUT IX.

1 **N**ON sum apostolus? Non sum liber? Nonne Jesum Christum Dominum nostrum vidi? Non opus meum vos estis in Domino?

2 Si aliis non sum Apostolus,

λος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγίς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστέ ἐν Κυρίῳ.

3 Ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν, αὕτη ἐστί·

4 Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν;

5 Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι, καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου, καὶ Κηφᾶς;

6 Ἡ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι;

7 Τίς στρατεύεται ἰδίῳ ὀφθαλμοῖς ποτό; Τίς φυτεύει ἀμπελῶνα, καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς κοιμᾶται ποιμνῆν, καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποιμνῆς οὐκ ἐσθίει;

8 Μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ; Ἡ οὐχὶ καὶ ὁ νόμος ταῦτα λέγει;

9 Ἐν γὰρ τῷ Μωσέως νόμῳ γέγραπται· “Οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῦντα.” Μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ Θεῷ;

10 Ἡ οὐκ ἡμᾶς πάντως λέγει; Δι’ ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ἐπ’ ἐλπίδι ὀφείλει ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν· καὶ ὁ ἀλοῦν, τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχων, ἐπ’ ἐλπίδι.

11 Εἰ ἡμεῖς, ὑμῖν τὰ πνευματικά ἐσπειράμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικά θερίσομεν;

12 Εἰ ἄλλοι τῆς ἐξουσίας ὑμῶν μετέχουσιν, οὐ μάλλον ἡμεῖς; ἀλλ’ οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ· ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα μὴ ἐγκωπῆν τινα δώμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.

13 Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν Ἰσραὲλ ἐργαζόμενοι ἐκ τοῦ Ἰσραὲλ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιάστῳ προσεδρεύοντες, τῷ θυσιάστῳ συμμερίζονται;

at certe vobis sum: nam signaculum mei apostolatus vos estis in Domino.

3 Mea defensio me inquirentibus, hæc est:

4 Num non habemus potestatem manducandi et bibendi?

5 Num non habemus potestatem sororem mulierem circumducendi sicut et cæteri Apostoli, et fratres Domini, et Cephæ?

6 Aut solus ego et Barnabas non habemus potestatem hoc non operandi?

7 Quis militat propriis stipendiis unquam? Quis plantat vineam, et de fructu ejus non edit? Aut quis pascit gregem, et de lacte gregis non manducat?

8 Num secundum hominem hæc dico? An non et lex hæc dicit?

9 In enim lege Moysis scriptum est: Non alligabis os bovi trituranti. Num boum cura est Deo?

10 An propter nos omnino dicit? Propter nos enim scriptum est, quoniam in spe debet arans arare: et triturans spei suæ participare, in spe.

11 Si nos vobis spiritualia seminavimus, magnum si nos vestra carnalia metemus?

12 Si alii potestatis vestræ participes sunt, non potius nos? Sed non usi sumus potestate hac: sed omnia sustinemus, ut ne remorationem aliquam demus Evangelio Christi.

13 Nescitis quoniam sacra operantes, de sacro edunt? Altari assidentes, altari comparant?

14 Οὕτω καὶ ὁ Κύριος διέταξε τοὺς ἐν εὐαγγέλιον καταγγέλλοντας, ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν.

15 Ἐγὼ δὲ οὐδενὶ ἐχρησάμην τούτων. Οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα, ἵνα οὕτω γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ ἐν καυχῆμά μου ἵνα τίς κενώσῃ.

16 Ἐάν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι περικεῖται· οὐαὶ δὲ μοι ἔστιν, εἰ μὴ εὐαγγελίζωμαι.

17 Εἰ γὰρ ἔκων τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι.

18 Τίς οὖν μοι ἔστιν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον δῆσω τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ μὴ καταχρησάσθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

19 Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων, πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείους κερδήσω.

20 Καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον, ὡς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω·

21 Τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὡς ἄνομος Θεῷ, ἀλλ' ὡς ἄνομος Χριστῷ, ἵνα κερδήσω ἀνόμους·

22 Ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω.

23 Τοῦτο δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι.

24 Οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες, πάντες μὲν τρέχουσιν,

14 Ita et Dominus ordinavit Evangelium annuntiantibus, de Evangelio vivere.

15 Ego autem nullo usus sum honorum : non scripsi autem hæc, ut ita fiant in me : bonum enim mihi magis mori, quam gloriationem meam ut quis evacuet.

16 Si enim euangelizavero, non est mihi gloriatio ; necessitas enim mihi incumbit : vix autem mihi est, si non euangelizavero.

17 Si autem volens hoc ago, mercedem habeo : si autem invitus, dispensationem creditam suscepi.

18 Quæ ergo mihi est merces ? Ut euangelizans insumptuosum ponam Evangelium Christi, ad non abutendum potestate mea in Evangelio.

19 Liber enim existens ex omnibus, omnibus meipsum servum feci, ut plures lucrifacirem.

20 Et factus sum Judæis tamquam Judæus, ut Judæos lucrarer : iis sub legem, quasi sub legem, ut eos sub legem lucrifaciam.

21 Ex legibus ut exlex, non existens exlex Deo, sed inlex Christo, ut lucrifaciam exleges.

22 Factus sum infirmis ut infirmus, ut infirmos lucrifaciam. Omnibus factus sum omnia, ut omnino aliquos servem.

23 Hoc autem facio propter Evangelium, ut particeps ejus efficiar.

24 Nescitis quod in stadio currentes omnes quidem cur-

εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον ; Οὕτω
τρέχετε ἵνα καταλάβητε.

25 Πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος,
πάντα ἐγκρατεύεται· ἐκείνοι μὲν
οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν·
ἡμεῖς δὲ, ἀφάρτον.

26 Ἐγὼ τοῦτον οὕτω τρέχω, ὡς
οὐκ ἀδήλων· οὕτω πυκτεύω, ὡς οὐκ
ἀέρα δέρω.

27 Ἄλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ
σῶμα, καὶ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλ-
λοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γέ-
νωμαι.

Κεφ. ι. 10.

1 **Ο**Υ' θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν,
ἀδελφοί ὅτι οἱ πατέρες ἡ-
μῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν·
καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης δι-
ήλθον·

2 Καὶ πάντες εἰς τὸν Μωσῆν
ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν
τῇ θαλάσσῃ·

3 Καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα
πνευματικὸν ἔφαγον·

4 Καὶ πάντες τὸ αὐτὸ εὔμα
πνευματικὸν ἔπιον, ἔπιον γὰρ ἐκ
πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας·
ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός.

5 Ἄλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν
αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ Θεός· κατεστρώ-
θησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

6 Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενή-
θησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυ-
μητὰς κακῶν, καθὼς κακείνοι ἐπεθύ-
μησαν.

7 Μηδὲ εἰδωλατράται γίνεσθε,
καθὼς εἶνεσθε αὐτῶν ὡς γέγραπται·
“Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγῶν καὶ ποτῶν,
καὶ ἀνέστησαν καίξιν.”

8 Μηδὲ πορνευομεν, καθὼς τι-

runt, unus vero accipit bravi-
um? Sic currite, ut compre-
hendatis.

25 Omnis autem certans, om-
nia continens est: illi quidem
igitur ut corruptibilem coro-
nam accipiant: nos autem, in-
corruptam.

26 Ego igitur sic curro, quasi
non in incertum: sic pugno,
quasi non aërem verberans:

27 Sed obtundo meum cor-
pus et in servitutem redigo:
ne forte aliis prædicans, ipse
reprobus efficiar.

CAPUT X.

1 **N**OLO autem vos ignora-
re, fratres, quoniam pa-
tres nostri omnes sub nubem
fuerunt: et omnes per mare
transierunt:

2 Et omnes in Mosem bapti-
zati sunt in nube et in mari:

3 Et omnes eandem escam
spiritaliæ manducaverunt:

4 Et omnes eandem potum
spiritaliæ biberunt: bibebant
enim de spiritali sequente pe-
tra: at petra erat Christus.

5 Sed non in pluribus eorum
probavit Deus. Prostrati sunt
enim in deserto.

6 Hæc autem typi nostri
facta sunt, ad non esse nos con-
cupiscentes malorum, sicut et
illi concupierunt.

7 Neque idololatræ effici-
amini, sicut quidam eorum;
quemadmodum scriptum est,
Sedit populus ad edendum et
bibendum, et surrexerunt lu-
dere.

8 Neque fornicemur, sicut

νες αὐτῶν ἐπέρευσαν, καὶ ἔπεσον ἐν
μῇ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες.

9 Μὴδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν Χρισ-
τὸν, καθὼς καὶ τινες αὐτῶν ἐκείρα-
σαν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄφρων ἀπώλοντο.

10 Μὴδὲ γογγύζετε, καθὼς καὶ
τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώ-
λοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθροῦτοῦ.

11 Ταῦτα δὲ πάντα τύποι συνέ-
βαινον ἑκείνους· ἐγγράφη δὲ πρὸς
νοουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη
τῶν αἰώνων κατήχησον.

12 Ὡστε ὁ δοκῶν ἐστάναι, βλε-
πέτω μὴ πέσῃ.

13 Πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν
εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ Θεὸς·
ὃς οὐκ ἔασει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ
ᾧ δύνασθε· ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ
πειρασμῷ, καὶ τὴν ἐκβασιν, τοῦ δύ-
νασθαι ὑμᾶς ὑπενεγκεῖν.

14 Διόπερ, ἀγαπητοὶ μου, φύ-
γετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρίας.

15 Ὡς φρονίμως λέγω· κρίνατε
ὑμῖς ὁ φημι·

16 Τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ
εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵ-
ματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶ; Τὸν ἄρ-
τον δὲ κλάωμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ
σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶν;

17 Ὅτι εἰς ἄρτος, ἐν σώμα, οἱ
πολλοὶ ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ
τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν.

18 Βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ
σάρκα· οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας,
καὶ πίνοντες τὸ θυσιαστήριον εἰσί;

19 Τί οὖν φημι; ὅτι εἰδωλον
εἶ ἐστιν; ἢ ὅτι εἰδωλόθυτον εἶ ἐσ-
τιν;

20 Ἄλλ' ὅτι ἂ θύει τὰ ἔθνη,
δαίμονιαι θύει, καὶ οὐ Θεῷ· οὐ
θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμο-
νίων γίνεσθαι

quidam eorum fornicati sunt,
et ceciderunt in una die vi-
ginti tria millia.

9 Neque tentemus Christum,
sicut et quidam eorum tentave-
runt, et à serpentibus perierunt.

10 Neque murmurate, sicut et
quidam eorum murmuraverunt,
et perierunt ab exterminatore.

11 Hæc autem omnia typi
contingebant illis : scripta sunt
autem ad admonitionem nos-
tram, in quos fines seculorum
devenerunt.

12 Itaque existimans stare
videat ne cadat.

13 Tentatio vos non apprehendit si non humana : fidelis autem Deus : qui non patietur vos tentari, supra quod potestis, sed faciet cum tentatione etiam proventum, ad posse vos sufferre.

14 Quapropter, fratres mei dilecti, fugite ab idololatria.

15 Ut prudentibus loquor :
iudicate vos quod dico.

16 Calix benedictionis cui benedicimus, nonne communicatio sanguinis Christi est? Panem quem frangimus, nonne communicatio corporis Christi est?

17 Quoniam unus panis, unum corpus multi sumus : nam omnes de uno pane participamus.

18 Videte Israël secundum carnem : nonne edentes victimas, participes altaris sunt?

19 Quid ergo dico? quod idolum quid est? aut quod idolithum quid est?

20 Sed quod quæ immolant Gentes, dæmoniis immolant, et non Deo : Nolo autem vos communicatores dæmoniorum fieri.

21 Οὐ δύνασθε ποτήριον Κυρίου πίνειν, καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν, καὶ τραπέζης δαιμονίων.

22 Ἡ παραζηλοῦμεν τὸν Κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἴσμεν; 23 Πάντα μοι ἔξουσιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξουσιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομοῦσι.

24 Μηδὲς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου ἕκαστος.

25 Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντας διὰ τὴν συνείδησιν·

26 Τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.

27 Εἰ δὲ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων, καὶ θέλειτε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῶν ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντας διὰ τὴν συνείδησιν·

28 Ἐὰν δὲ τις ὑμῶν εἴπῃ· Τοῦτο εἰδωλόθυτόν ἐστι· μὴ ἐσθίετε, δι' ἧκεῖνον τὸν μνησίαντα, καὶ τὴν συνείδησιν τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.

29 Συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου· ἵνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως;

30 Εἰ δὲ ἐγὼ χάριτι μετέχω, εἰ βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;

31 Εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε.

32 Ἀπερίσκοποι γίνεσθε καὶ Ἰουδαίοις καὶ Ἑλλησι καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ,

33 Καθὼς καὶ ἐγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν· ὃ ἑμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι.

21 Non potestis calicem Domini bibere, et calicem dæmoniorum: non potestis mensæ Domini participes esse, et mensæ dæmoniorum.

22 An irritamus Dominum? Num fortiores illo sumus?

23 Omnia mihi licent, sed non omnia conferunt: Omnia mihi licent, sed non omnia ædificant.

24 Nemo suum quærat, sed quod alterius quisque.

25 Omne in macello venditum manducate, nihil interrogantes propter conscientiam.

26 Nam Domini terra, et plenitudo ejus.

27 Si vero quis vocat vos infidelium, et vultis ire, omne appositum vobis manducate, nihil interrogantes propter conscientiam.

28 Si autem quis vobis dixerit: Hoc idolis immolatum est, ne edite, propter illum indicantem, et conscientiam: nam Domini terra, et plenitudo ejus.

29 Conscientiam autem dico non tuam, sed alterius. Ut quid enim libertas mea judicatur ab aliena conscientia?

30 Si vero ego gratiam participo, quid blasphemor pro eo quod ego gratias ago?

31 Sive ergo manducatis, sive bibitis, sive quid facitis, omnia in gloriam Dei facite.

32 Sine offensione estote et Judæis et Gentibus et ecclesiæ Dei:

33 Sicut et ego omnia omnibus placeo, non quærens meum ipsius commodum, sed multorum, ut serventur.

Κεφ. ια. 11.

1 Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς καὶ γὰρ Χριστοῦ.

2 Ἐκαινῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὅτι πάντα μου μέμνησθε, καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν, τὰς παραδόσεις κατέχετε.

3 Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστὸς ἔστι· κεφαλὴ δὲ γυναικίς, ὁ ἀνὴρ· κεφαλὴ δὲ Χριστοῦ, ὁ Θεός.

4 Πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων, κατὰ κεφαλῆς ἔχων, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ·

5 Πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχόμενη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῃ τὴν κεφαλὴν, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν δευτέρας· ἢ γὰρ ἔστι καὶ τὸ αὐτὸ τῆ ἐξυρημένη.

6 Εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνὴ, καὶ κειράσθῃ· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυράσθαι, κατακαλυπτέσθω.

7 Ἄνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, σικῶν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρχων· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρὸς ἔσται.

8 Οὐ γὰρ ἔστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός·

9 Καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα.

10 Διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, διὰ τοὺς ἀγγέλους.

11 Πλὴν οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικός, οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρός, ἐν Κυρίῳ.

12 Ὡσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτω καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ.

13 Ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε, πρέπον ἔσσι γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ Θεῷ προσεύχεσθαι;

14 Ἢ οὐδὲ αὐτὴ ἡ φύσις διδάσ-

CAPUT XI.

1 IMITATORES mei estote, sicut et ego Christi.

2 Laudo autem vos, fratres, quod omnia mea meministis, et sicut tradidi vobis, traditiones retinetis.

3 Volo autem vos scire, quod omnis viri caput Christus est: caput autem mulieris, vir: caput vero Christi, Deus.

4 Omnis vir orans aut prophetans circum caput habens, deturpat suum caput.

5 Omnis autem mulier orans aut prophetans non velato capite, deturpat caput suum: unum enim est ac idem rase.

6 Si enim non velatur mulier, et tondeatur. Si vero turpe mulieri tonderi aut radi, veletur.

7 Vir quidem enim non debet velare caput, imago et gloria Dei existens: mulier autem gloria viri est.

8 Non enim est vir ex muliere, sed mulier ex viro.

9 Etenim non creatus est vir propter mulierem, sed mulier propter virum.

10 Propter hoc debet mulier potestatem habere supra caput, propter angelos.

11 Verumtamen neque vir sine muliere, neque mulier sine viro, in Domino.

12 Sicut enim mulier de viro, ita et vir per mulierem at omnia ex Deo.

13 In vobis ipsis judicate: decorum est mulierem non velatam Deum orare?

14 Aut nec ipsa natura docet

και υμας, οτι ανηρ μεν εαν κομαῶ, ατιμία αυτω εστι·

15 Γυνη δε εαν κομαῶ, δόξα αυτη εστιν, οτι η κόμη αυτη περιβολαιου δεδοται αυτη;

16 Ει δε τις δοκει φιλονεικος ειναι, ημεις τοιαυτην συνθηβαιαν ουκ εχομεν, ουδε αι εκκλησιαι του Θεου.

17 Τουτο δε παραγγελκων ουκ εκαινω, οτι ουκ εις το κρειττον, αλλ' εις το ηττον συνερχεσθε.

18 Πρωτον μεν γαρ συνερχομενων υμων εν τη εκκλησια, ακουω σχισματα εν υμιν υπαρχειν, και μερος τι πιστευω.

19 Δει γαρ και αιρεσεις εν υμιν ειναι, ινα οι δοκιμοι φανεροι γενωνται εν υμιν.

20 Συνερχομενων ουν υμων επι το αυτο, ουκ εστι κυριακον δειπνον φαγειν·

21 "Εκαστος γαρ το ιδιον δειπνον προλαμβάνει εν τω φαγειν, και δε μεν πεινα, δε δε μεθει.

22 Μη γαρ οικιας ουκ εχετε εις το δεβαιεν και βινειν, η της εκκλησιας του Θεου καταφρονειτε, και κατασχινετε τους μη εχοντας; τι υμιν ειπω; εκαινεσω υμας εν τωτω; ουκ εκαινω·

23 "Εγω γαρ παρελαβον απο του Κυριου, ο κς παρεδωκα υμιν, οτι ο Κυριος Ιησους εν τη νυκτι η παρεδιδото, ελαβεν αρτον,

24 Και ευχαριστησας εκλασε, και ειπε· "Λαβετε, φάγετε· τουτο μου εστι το σωμα το υπερ υμων κλυμενον· τουτο ποιειτε εις την εμην αναμνησιν."

25 "Ωσαυτως και το ποτηριον, μετα το δεικνησαι, λεγων· " τουτο το ποτηριον, η καινη διαθηκη εστιν εν τω εμω αιματι· τουτο ποιειτε

vos, quod vir quidem si comatus sit, ignominia illi est :

15 Mulier vero si comata sit, gloria illi est : quoniam coma pro velamine data est ei.

16 Si autem quis videtur contentiosus esse, nos talem consuetudinem non habemus, neque ecclesiae Dei.

17 Hoc autem denuntians non laudo, quod non in melius, sed in deterius convenitis.

18 Primum quidem enim convenientibus vobis in ecclesia, audio scissuras in vobis esse : et partem aliquam credo.

19 Oportet enim et in vobis haereses esse, ut probati manifesti fiant in vobis.

20 Convenientibus ergo vobis in unum, non est dominicam coenam manducare.

21 Unusquisque enim propriam coenam praesumat in edendo, et hic quidem esurit, hic autem ebrius est.

22 Num enim domos non habetis ad manducandum et bibendum ? Aut ecclesiam Dei contemnitis, et pudefacitis non habentes ? Quid vobis dicam ? Laudabo vos ? in hoc non laudo.

23 Ego enim accepi à Domino quod et tradidi vobis, quoniam Dominus Jesus in nocte qua tradebatur, accepit panem ;

24 Et gratias agens fregit, et dixit : Accipite, manducate : hoc meum est corpus quod pro vobis frangitur : hoc facite in meam commemorationem.

25 Similiter et calicem post coenasse, dicens : Hic calix novum testamentum est in meo sanguine : hoc facite quoties

ὁσάκις ἂν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

26 Ὅσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ."

27 Ὡστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον, ἢ πίνη τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως, ἐνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου.

28 Δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω.

29 Ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως, κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου.

30 Διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἀβήρωστοι, καὶ κοιμῶνται ἰκανοί.

31 Εἰ γὰρ ἑαυτοὺς διακρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα.

32 Κρινόμενοι δὲ, ὑπὸ Κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν.

33 Ὡστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέχεσθε.

34 Εἰ δὲ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. Τὰ δὲ λοιπὰ, ὡς ἂν ἔλθω, διατάξομαι.

Κεφ. ιβ'. 12.

1 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν.

2 Οἴδατε ὅτι, ὅτε ἴδθη ἦτε, πρὸς τὰ ἰδῶλα τὰ ἄφωνα, ὡς ἂν ἤγασθε, ἀπαγόμενοι.

3 Διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι Θεοῦ λαλῶν, λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦν, καὶ οὐδεὶς δύναται

cumque biberitis, in meam commemorationem.

26 Quotiescumque enim manducaveritis panem hunc, et poculum hoc biberitis, mortem Domini annuntiatis, usque quo veniat.

27 Itaque quicumque manducaverit panem hunc, vel biberit calicem Domini indigne, reus erit corporis et sanguinis Domini.

28 Probet autem homo se ipsum, et sic de pane edat, et de calice bibat.

29 Nam edens et bibens indigne, iudicium sibi ipsi manducat et bibit, non dijudicans corpus Domini.

30 Propter hoc in vobis multi infirmi et imbecilles, et dormiunt multi.

31 Si enim nosmetipsos dijudicaremur, non utique iudicaremur.

32 Iudicati autem, à Domino erudimur: ut non cum mundo condemnemur.

33 Itaque, fratres mei, convenientes, ad manducandum, alii alios expectate.

34 Si vero quis esurit, in domo manducet, ut non in iudicium conveniatis. At reliqua, ut venero, disponam.

CAPUT XII.

1 DE autem spiritualibus, fratres, nolo vos ignorare.

2 Scitis quoniam Gentes eratis, ad simulachra muta, prout ducebamini, abducti.

3 Ideo notum facio vobis, quod nemo in spiritu Dei loquens, dicit anathema Jesum, quod nemo in spiritu Dei loquens, dicit anathema Jesum,

πιστεῖν Κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἀγίῳ.

4 Διαίρεσεις δὲ χαρισμάτων εἰσι, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα·

5 Καὶ διαίρεσεις διακονιῶν εἰσι, καὶ ὁ αὐτὸς Κύριος·

6 Καὶ διαίρεσεις ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ αὐτὸς ἐστὶ Θεός, ὁ ἐνεργῶν ἐν πάντι ἐν πᾶσιν.

7 Ἐκάστῳ δὲ δίδεται ἡ φανερῶσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον.

8 Ὅτι μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδεται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως, κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα·

9 Ἐτέρῳ δὲ πίστις, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι· ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι·

10 Ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἕτέρῳ δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν·

11 Πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαφορῶν ἰδίᾳ ἐκάστῳ, καθὼς βούλεται.

12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἐν ἐστὶ, καὶ μέλη ἔχει πολλὰ, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ ἑνός, πολλὰ ὄντα, ἐν ἐστὶ σῶμα· οὕτω καὶ ὁ Χριστός.

13 Καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἐν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι, εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι, εἴτε ἐλεύθεροι· καὶ πάντες εἰς ἐν πνεῦμα ἐποτίσθημεν.

14 Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἐστὶν ἐν μέλος, ἀλλὰ πολλὰ.

15 Ἐὰν εἴῃ ὁ πούς· Ὅτι οὐκ ἐμὴ χεὶρ, οὐκ ἐμὴ ἐκ τοῦ σώματος· ὡ παρὰ τοῦτο οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ σώματος;

et nemo potest dicere Dominum Jesum, si non in Spiritu sancto.

4 Discrimina vero gratiarum sunt, at idem Spiritus.

5 Et discrimina ministratio-num sunt, et idem Dominus.

6 Et divisiones operationum sunt, at idem est Deus, efficiens omnia in omnibus.

7 Unicuique autem datur manifestatio Spiritus ad utili-tatem.

8 Huic quidem enim per Spiritum datur sermo sapien-tiæ: alii autem sermo scientiæ, secundum eundem Spiritum:

9 Alteri autem fides in eo-dem Spiritu: alii autem dona sanitatum, in eodem Spiritu:

10 Alii vero operationes vir-tutum, alii autem prophetia, alii autem discretionones spirituum, alteri vero genera linguarum: alii autem interpretatio lingua-rum.

11 Omnia autem hæc opera-tur unus atque idem Spiritus, dividens privatim singulis prout vult.

12 Sicut enim corpus unum est, et membra habet multa, omnia autem membra corporis uni-us multa existentia, unum sunt corpus, ita et Christus.

13 Etenim in uno Spiritu nos omnes in unum corpus baptizati sumus: sive Judæi, sive Græci, sive servi, sive liberi: et omnes in unum Spiritum potati sumus.

14 Etenim corpus non est unum membrum, sed multa.

15 Si dixerit pes: Quoniam non sum manus, non sum de corpore: num ob hoc non est de corpore?

16 Καὶ εἰάν τις εἴπῃ τὸ οὖς· Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμὸς, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος;

17 Εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμὸς, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις;

18 Νῦν δὲ ὁ Θεὸς ἔδωκε τὰ μέλη, ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέλησεν.

19 Εἰ δὲ ἦν τα πάντα ἐν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα;

20 Νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἐν δὲ σῶμα.

21 Οὐ δύναται δὲ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν ἐπὶ χειρὶ· Χρῆσιαν σου οὐκ ἔχω· ἢ πάλιν ἢ κεφαλῇ τοῖς ποσὶ· Χρῆσιαν ὑμῶν οὐκ ἔχω·

22 Ἀλλὰ πολλῶν μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖα ἔστι·

23 Καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει.

24 Τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν, οὐ χρῆσιαν ἔχει· ἀλλ' ὁ Θεὸς συνετέρας τὸ σῶμα, τῷ ὑστεροῦντι περισσοτέραν δοῦς τιμὴν,

25 Ἴνα μὴ ἦ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη.

26 Καὶ εἴτε πάσχει ἐν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται ἐν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη·

27 Ὑμεῖς δὲ ἐστε σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ μέρους.

28 Καὶ οὗς μὲν ἔδωκε ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, εἶτα χα-

16 Et si dixerit auris : Quoniam non sum oculus, non sum de corpore : nun ob hoc non est de corpore ?

17 Si totum corpus oculus, ubi auditus ? Si totum auditus, ubi odoratus ?

18 Nunc autem Deus posuit membra, unumquodque eorum in corpore, sicut voluit.

19 Si vero essent omnia unum membrum, ubi corpus ?

20 Nunc autem multa quidem membra, unum autem corpus.

21 Non potest autem oculus dicere manui : Usus tui non habeo : aut iterum caput pedibus : Usus vestri non habeo :

22 Sed multo magis putata membra corporis infirmiora esse, necessaria sunt :

23 Et quæ putamus ignobiliora esse corporis, his honorum abundantiorum circumponimus : et inhonesta nostra honestatem abundantiorum habent.

24 At honesta nostra, non opus habent : sed Deus contemperavit corpus, deficienti abundantiorum dans honorem :

25 Ut non sit schisma in corpore, sed idipsum pro invicem sollicita sint membra.

26 Et sive patitur unum membrum, simul patiuntur omnia membra : sive gloriatur unum membrum, congaudent omnia membra :

27 Vos autem estis corpus Christi, et membra ex parte.

28 Et quosdam quidem posuit Deus in ecclesia primum Apostolos, secundo Prophetas, tertio doctores, deinde virtutes

ρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν.

29 Μὴ πάντες ἀπόστολοι ; μὴ πάντες προφήται ; μὴ πάντες διδάσκαλοι ; μὴ πάντες δυνάμεις ;

30 Μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων ; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσι ; μὴ πάντες διερμηνεύουσι ;

31 Ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ κρείττονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

Κεφ. ιγ'. 13.

1 **Ε**ἴαν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν, ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.

2 Καὶ εἴαν ἔχω προφητείαν, καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα, καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν· καὶ εἴαν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη μεθίστανειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν εἶμι.

3 Καὶ εἴαν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ εἴαν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθῆσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι.

4 Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται,

5 Οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν,

6 Οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ·

7 Πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει·

8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖται, καταργηθῆσιν·

exinde dona curationum, orationes, gubernationes, genera linguarum.

29 Num omnes Apostoli ? num omnes prophetæ ? num omnes doctores ? num omnes virtutes ?

30 Num omnes dono habent curationum ? num omnes linguis loquuntur ? num omnes interpretantur ?

31 *Æmulamini autem charismata meliora. Et adhuc secundum excellentiam viam vobis demonstro.*

CAPUT XIII.

1 **S**I linguis hominum loquar et angelorum, charitatem autem non habeam, factus sum æs sonans, aut cymbalum tinniens.

2 Et si habuero prophetiam, et noverim mysteria omnia et omnem scientiam ; et si habuero omnem fidem, ita ut montes transferre, charitatem autem non habuero, nihil sum.

3 Et si insumam alendo pauperes omnes facultates meas, et si tradam corpus meum ut ardeam, charitatem autem non habeam, nihil juvor.

4 Charitas longanimis est, benigna est : charitas non æmularatur, charitas non agit perperam, non inflatur,

5 Non indecore agit, non quærit sua, non irritatur, non cogitat malum,

6 Non gaudet super injuria, congauget autem veritati :

7 Omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet.

8 Charitas nunquam excidit : sive vero prophetiæ abolebun-

ται· εἴτε γλώσσαι, καύσονται· εἴτε
γνωσῖς, καταργηθήσεται.

9 Ἐκ μέρους γὰρ γινώσκωμεν,
καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν·

10 Ὅταν δὲ ἴδῃ τὸ τέλειον,
τότε τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται.

11 Ὅτε ἦμην νήπιος, ὡς νήπιος
ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς
νήπιος ἐλογιζόμην· ἔτε δὲ γέγονα
ἀνὴρ, κατήργηται τὰ τοῦ νηπίου.

12 Βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἴσσω-
τροῦ ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσω-
πον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω
ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐστυγνώσκωμαι
καθὼς καὶ ἐστυγνώσθη.

13 Νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς,
ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ
τούτων ἡ ἀγάπη.

Κεφ. ιδ'. 14.

1 **Δ**ιώκετε τὴν ἀγάπην, ζη-
λευτε δὲ τὰ πνευματικά·
μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε·

2 Ὁ γὰρ λαλῶν γλώσση, οὐκ
ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ τῷ Θεῷ·
οὐδὲς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λα-
λεῖ μυστήρια·

3 Ὁ δὲ προφητεύων, ἀνθρώποις
λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν
καὶ παραμυθίαν.

4 Ὁ λαλῶν γλώσση, ἑαυτὸν
οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων, ἐκκλη-
σίαν οἰκοδομεῖ.

5 Θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λα-
λεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα
προφητεύητε· μείζων γὰρ ὁ προ-
φητεύων, ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις,
ἐκτός εἰ μὴ διερμηνεύη, ἵνα ἡ ἐκ-
κλησία οἰκοδομὴν λάβῃ.

6 Νυνὶ δὲ, ἀδελφοί, εἰ ἐλλώ-
προς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, εἰ
ὑμᾶς ὠφελήσω, εἰ μὴ ὑμῖν λα-

tur, sive linguæ cessabunt, sive
scientia abolebitur.

9 Ex parte enim cognosci-
mus, et ex parte prophetamus.

10 Quum autem venerit per-
fectum, tunc quod ex parte
abolebitur.

11 Quum essem infans, ut
infans loquebar, ut infans sapi-
ebam, ut infans cogitabam :
Quando autem factus sum vir,
abolevi quæ infantis.

12 Videmus enim nunc per
speculum in ænigmate : tunc
autem facie ad faciem : Nunc
cognosco ex parte, tunc autem
cognoscam sicut et cognitus
sum.

13 Nunc autem maneat fides,
spes, charitas, tria hæc : ma-
jor autem horum charitas.

CAPUT. XIV.

1 **S**ECTAMINI charitatem
æmulamini vero spirita-
liâ, magis autem ut prophetetis

2 Nam loquens lingua, non
hominibus loquitur, sed Deo·
nemo enim audit, spiritu autem
loquitur mysteria.

3 At prophetans, hominibus
loquitur ædificationem et ex
hortationem et consolationem.

4 Loquens lingua, seipsum
ædificat : at prophetans, eccle-
siam ædificat.

5 Volo autem omnes vos lo-
qui linguis, magis autem ut pro-
phetetis. Major enim prophe-
tans, quam loquens linguis :
nisi si interpretetur, ut eccle-
sia ædificationem accipiat.

6 Nunc autem, fratres, si vene-
ro ad vos linguis loquens,
quid vobis prodero, si non vo-

λήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει, ἢ ἐν γνώσει, ἢ ἐν προφητεῖα, ἢ ἐν διδασχῇ;

7 Ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν δίδοντα, εἴτε αὐλὸς, εἴτε κιθάρα, εἰάν διασπολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ δῶ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον;

8 Καὶ γὰρ εἰάν ἀθλητὸν φωνὴν σάλπιγγε δῶ, εἰς παρασκευάσεται εἰς πόλεμον;

9 Οὕτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης εἰάν εὐσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσθετε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες.

10 Τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν ἐστὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν αὐτῶν ἄφρων·

11 Ἐάν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλῶντι βάρβαρος, καὶ ὁ λαλῶν, ἐν ἐμοὶ βάρβαρος·

12 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταὶ ἐσθε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε.

13 Διόπερ ὁ λαλῶν γλώσση, προσεύχεται ἵνα διαρρηθῆ.

14 Ἐάν γὰρ προσεύχωμαι γλώσση, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρτός ἐστι·

15 Τί οὖν ἐστὶ; προσεύχομαι τῷ πνεύματι, προσεύχομαι δὲ καὶ τῷ νοῖ· ψαλλῶ τῷ πνεύματι, ψαλλῶ δὲ καὶ τῷ νοῖ·

16 Ἐπεὶ εἰάν εὐλογῆσθαι τῷ πνεύματι, ὁ ἀνακλητῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου, πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμήν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ, ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδε;

17 Σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται.

18 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, πάντων ὑμῶν μάλλον γλώσσαις λαλῶν·

19 Ἄλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω

bis loquar aut in revelatione, aut in scientia, aut in prophetia, aut in doctrina?

7 Tamen inanima vocem dantia, sive tibia, sive cithara, si distinctionem sonituum non dederint, quomodo sciatur tibia cantatum, aut citharizatum?

8 Etenim si incertam vocem tuba det, quis apparabitur ad bellum?

9 Ita et vos per linguam si non bene significantem sermonem dederitis, quomodo cognoscetur dictum? eritis enim in aëra loquentes.

10 Tot, si contigerit, genera vocum sunt in mundo, et nihil eorum mutum.

11 Si ergo nesciero virtutem vocis, ero loquenti barbarus: et loquens, in me barbarus.

12 Sic et vos, quoniam æmulatores estis spirituum: ad ædificationem ecclesiæ quærite ut abundetis.

13 Quapropter loquens lingua, oret ut interpretetur.

14 Si enim orem lingua, spiritus meus orat: at mens mea infructuosa est.

15 Quid ergo est? Orabo spiritu, orabo autem et mente: psallam spiritu, psallam vero et mente.

16 Cæterum si benedixeris spiritu, implem slocum idiotæ, quomodo dicet, Amen, super tua gratiarum actione? quandoquidem quid dicis nescit.

17 Tu quidem enim bene gratias agis: sed alter non ædificatur.

18 Gratias ago Deo meo, omnibus vobis magis linguis loquens.

19 Sed in ecclesia volo quinque

πάντες θλόγους διὰ τοῦ νοῦ μου λα-
λῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω,
ἢ μωρίους λόγους ἐν γλώσσῃ.

20 Ἀδελφοί, μὴ ταυδία γίνεσθε
ταῖς φρεσίν· ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιά-
ζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ ἐπίλοιποι γίνεσθε.

21 Ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται.
“Ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις, καὶ ἐν χει-
λεσὶν ἑτέροις λαλήσω τῷ λαῷ τού-
τῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονται
μου, λέγει Κύριος.”

22 Ὡστε αἱ γλώσσαι εἰς σημεῖον
εἰσὶν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς
ἀπίστοις· ἢ δὲ προφητεία, οὐ τοῖς
ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν.

23 Ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλη-
σία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ πάντες
γλώσσας λαλώσιν, εἰσέλθωσι δὲ
ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν, ὅτι
μαίνεσθε·

24 Ἐὰν δὲ πάντες προφητεύω-
σιν, εἰσέλθῃ δὲ τις ἄπιστος, ἢ ἰδιώ-
της, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνα-
κρίνεται ὑπὸ πάντων,

25 Καὶ οὕτω τὰ κρυπτὰ τῆς
καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνονται· καὶ
οὕτω προσὼν ἐπὶ πρόσωπον, προσκυ-
νήσει τῷ Θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὁ
Θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν ἐστι.

26 Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί· ὅταν
συνέρχησθε, ἕκαστος ὑμῶν ψαλμὸν
ἔχει, διδασχὴν ἔχει, γλώσσαν ἔχει,
ἀποκάλυψιν ἔχει, ὀρασησίαν ἔχει·
πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γενέσθω.

27 Εἴτε γλώσση τις λαλεῖ, κατὰ
δύο, ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνά
μέρος· καὶ εἰς διερμηνεύεται.

28 Ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτής,
σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ· ἑαυτῷ δὲ λα-
λείτω καὶ τῷ Θεῷ·

29 Προφήται δὲ δύο ἢ τρεῖς λα-
λείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν·

verba per intelligentiam meam
loqui, ut et alios instruam, quam
decem mille verba in lingua.

20 Fratres, ne pueri efficiami-
ni sensibus : sed malitia pueras-
cite, at sensibus perfecti estote.

21 In lege scriptum est :
Quoniam in aliis linguis, et in
labiis aliis loquar populo huic,
et nec sic exaudient me, dicit
Dominus.

22 Itaque linguæ in signum
sunt, non fidelibus, sed infide-
libus : at prophetia non infide-
libus, sed fidelibus.

23 Si ergo conveniat ecclesia
universa in idipsum, et omnes
linguis loquantur, intrent, au-
tem idiotæ aut infideles, nonne
dicent quod insanitis ?

24 Si autem omnes prophe-
tent, intret autem quis infidelis
vel idiota, convincitur ab omni-
bus, dijudicatur ab omnibus :

25 Et sic occulta cordis ejus
manifesta fiunt : et ita cadens
in faciem adorabit Deum, pronun-
cians quod Deus vere in
vobis sit.

26 Quid ergo est, fratres ?
Quum convenitis, unusquisque
vestrum psalmum habet, doc-
trinam habet, linguam habet,
apocalypsin habet, interpreta-
tionem habet : omnia ad ædifi-
cationem fiunt.

27 Sive lingua quis loquitur,
secundum duos aut plurimum
tres, et per partes, et unus in-
terpretetur.

28 Si autem non fuerit in-
terpres, taceat in ecclesia : sibi
ipsi autem loquatur et Deo.

29 Prophetæ duo aut tres
loquantur, et alii dijudicent.

30 Ἐάν δὲ ἄλλω ἀποκαλυφθῇ καθήμενῳ, ὁ πρῶτος σιγήτω·

31 Δύνασθε γὰρ καθ' ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσι, καὶ πάντες παρακαλῶνται·

32 Καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται·

33 Οὐ γὰρ ἔστιν ἀκαταστασίας ὁ Θεός, ἀλλ' εἰρήνης, ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων.

34 Αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγήτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' ὑποτάσσασθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει.

35 Εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἀνδρας ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γὰρ ἔστι γυναῖξιν ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν.

36 Ἡ ἀπ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξηλθεν; ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήνησεν;

37 Εἰ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικὸς, ἐπηγινώσκειτω ἅ γραφῶ ὑμῖν, ὅτι τοῦ Κυρίου εἰσὶν ἐντολαί·

38 Εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖτω.

39 Ὡστε, ἀδελφοί, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν γλώσσαις μὴ κωλύετε.

40 Πάντα εὐσχημένως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

Κεφ. ιε. 15.

1 Ἰνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παραλάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἐστήκατε.

2 Δι' οὗ καὶ σώζεσθε, εἴ τι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, εἰ κατέχετε· ἕκτος εἰ μὴ εἰκὴ ἐπίστεύσατε.

3 Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις ὃ καὶ παραλάβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, κατὰ τὰς γραφάς·

30 Si vero alii revelatum fuerit sedenti, prior taceat.

31 Potestis enim singulatim omnes prophetare: ut omnes discant, et omnes consolatione afficiantur.

32 Et spiritus prophetarum prophetis subjiciuntur.

33 Non enim est dissensionis Deus, sed pacis: ut in omnibus ecclesiis sanctorum.

34 Mulieres vestrae in ecclesiis taceant: non enim permissum est eis loqui, sed subditis esse, sicut et Lex dicit.

35 Si autem quid discere volunt, in domo proprios viros interrogent: Turpe enim est in ecclesia mulieribus loqui.

36 An à vobis verbum Dei exiit? aut in vos solos pervenit?

37 Si quis videtur propheta esse aut spiritualis, cognoscat quæ scribo vobis, quia Domini sunt mandata.

38 Si autem quis ignorat, ignoret.

39 Itaque, fratres mei, æmulamini prophetare, et loqui linguis ne prohibete.

40 Omnia decenter et secundum ordinem fiant.

CAPUT XV.

1 NOTUM facio autem vobis, fratres, Evangelium quod euangelizavi vobis, quod et accepistis, in quo et statis.

2 Per quod et servamini, qua ratione euangelizarim vobis, si tenetis, nisi si frustra credidistis.

3 Tradidi enim vobis in primis quod et accepi: quoniam Christus mortuus est pro peccatis nostris, secundum scripturas.

4 Καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, κατὰ τὰς γραφάς·

5 Καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾶ, εἶτα τοῖς δώδεκα·

6 Ἐπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίους ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείους μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν·

7 Ἐπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ, εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν.

8 Ἐσχάτων δὲ πάντων, ὡσπερὶ ἐγὼ ἐκπρώματι, ὤφθη καί μοι.

9 Ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὅς οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ·

10 Χάρτι δὲ Θεοῦ εἰμι ὃ εἰμὶ· καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ, οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσώτερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα· οὐκ ἐγὼ εἶ, ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σὺν ἐμοί.

11 Εἴτε οὖν ἐγὼ, εἴτε ἑσῖνοι, οὕτω κηρύσσομεν, καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.

12 Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται, ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσιν τινες ἐν ὑμῖν, ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν;

13 Εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται.

14 Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν.

15 Εὐρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ· ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι ἤγειρε τὸν Χριστόν· ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται·

4 Et quia sepultus est, et quia resurrexit tertia die, secundum scripturas.

5 Et quia visus est Cephæ, deinde duodecim.

6 Deinde visus est supra quingentis fratribus semel, ex quibus plures manet usque adhuc, quidam autem et dormierunt.

7 Deinde visus est Jacobo: deinde Apostolis omnibus.

8 Novissime autem omnium, tamquam abortivo, visus est et mihi.

9 Ego enim sum minimus Apostolorum, qui non sum idoneus vocari Apostolus: quoniam persecutus sum ecclesiam Dei.

10 Gratia autem Dei sum quod sum: et gratia ejus quæ in me, non inanis facta est, sed abundantius illis omnibus laboravi: non ego autem, sed gratia Dei quæ cum me.

11 Sive igitur ego, sive illi, sic prædicamus, et sic credidistis.

12 Si autem Christus prædicatur quod à mortuis resurrexit, quomodo dicunt quidam in vobis, quoniam resurrectio mortuorum non est?

13 Si autem resurrectio mortuorum non est, neque Christus resurrexit.

14 Si autem Christus non resurrexit, inanis utique prædicatio nostra, inanis autem et fides vestra.

15 Invenimur autem et nos falsi testes Dei: quoniam testati sumus de Deo, quod suscitaverit Christum: quem non suscitavit, si utique mortui non resurgunt.

16 Εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται.

17 Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαιαὶ ἡ πίστις ὑμῶν· ἔτι ἐστέ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν·

18 Ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ, ἀπέλωστο.

19 Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἠλπίκατες ἐσμὲν ἐν Χριστῷ μόνον, ἔλαϊνότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν.

20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κοιμηθέντων ἐγένετο·

21 Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν·

22 Ὡσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται·

23 Ἐκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστὸς, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ·

24 Εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παραδῶ τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ πατρί· ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν·

25 Ὅτι γὰρ αὐτὸν βασιλεύσειν, ἄχρις οὗ ἂν θῆ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ.

26 Ἐσχάτος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος·

27 Πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· Ὅταν ἢ εἴπῃ ἔτι πάντα ὑποτάσσεται, δῆλον ὅτι ἐκτός τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα.

28 Ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἡ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσι·

29 Ἐπεὶ εἰ ποιήσουσιν οἱ βακ-
/.

16 Si enim mortui non resurgunt, neque Christus resurrexit

17 Si vero Christus non resurrexit, vana fides vestra: adhuc estis in peccatis vestris.

18 Nemp̄e et dormientes in Christo, perierunt.

19 Si in vita hac sperantes sumus in Christo tantum, miserabiliores omnibus hominibus sumus.

20 Nunc autem Christus resurrexit à mortuis: primitiæ dormientium factus est.

21 Quoniam enim per hominem mors, et per hominem resurrectio mortuorum.

22 Sicut enim in Adam omnes moriuntur, ita et in Christo omnes vivificabuntur.

23 Unusquisque autem in proprio ordine; primitiæ Christus, deinde ii qui Christi, in adventu ejus.

24 Deinde finis, quum tradiderit regnum Deo et Patri: quum abolverit omnem principatum et omnem potestatem et virtutem.

25 Oportet enim illum regnare, usque quo ponat omnes inimicos sub pedes suos.

26 Ultimus inimicus abolebitur mors.

27 Omnia enim subjecit sub pedes ejus. Quum autem dicat, quod omnia subjecta sunt, manifestum quod excepto illo subiciente ei omnia.

28 Quum autem subjecta fuerint illi omnia, tunc et ipse Filius subjicietur subiciente sibi omnia, ut sit Deus omnia, in omnibus.

29 Alioquin quid facient bar-

τιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; εἰ καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν;

30 Τί καὶ ἡμῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν;

31 Καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νῆ τὴν ἡμετέραν καύχησιν, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

32 Εἰ κατὰ ἀνθρώπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, εἰ μοι τὸ ἐφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; “Φάγωμεν καὶ πίωμεν· αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν.”

33 Μὴ πλανᾶσθε· “Φθειροῦσιν ἦθη χρῆσθ' ὁμιλίαι κακαί.”

34 Ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἀμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ Θεοῦ τινες ἔχουσι· πρὸς ἐντροπήν ὑμῖν λόγῳ.

35 Ἄλλ' ἔρει τις· Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποῖόν δὲ σώματι ἔρχονται;

36 Ἄφρον, σὺ ὁ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται, εἰ μὴ ἀποθάνῃ.

37 Καὶ ὁ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γεννηόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι, σίτου, ἢ τινος τῶν λαϊκῶν·

38 Ὁ δὲ Θεὸς αὐτῷ δίδωσι σῶμα καθὼς ἠθέλησε, καὶ ἐκάστῳ τῶν σπερμάτων τὸ ἴδιον σῶμα.

39 Οὐ πᾶσα σὰρξ, ἡ αὐτὴ σὰρξ· ἀλλὰ ἄλλη μὲν σὰρξ ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων, ἄλλη δὲ πτηνῶν·

40 Καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλ' ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπίγειων·

41 Ἄλλη δόξα ἡ ἡλια, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ.

tizati pro mortuis, si omnino mortui non resurgunt? quid et baptizantur pro mortuis?

30 Quid et nos periclitamur per omnem horam?

31 Per diem morior, per vestram gloriationem, quam habeo in Christo Jesu Domino nostro.

32 Si secundum hominem ad bestias pugnavi in Epheso, quod mihi commodum, si mortui non resurgunt? Manducemus et bibamus, cras enim moriemur.

33 Ne errate: Corruptunt mores bonos colloquia mala.

34 Evigilate juste, et ne peccate: ignorantiam enim Dei quidam habent. ad pudorem vobis loquor.

35 Sed dicet aliquis: Quomodo resurgunt mortui? quali autem corpore veniunt?

36 Insiapiens, tu quod seminas, non vivificatur, si non moriatur.

37 Et quod seminas, non corpus oriturum seminas, sed nudum granum. si contigerit, tritici, aut alicujus caeterorum.

38 At Deus illi dat corpus sicut voluit, et unicuique seminum proprium corpus.

39 Non omnis caro, eadem caro: sed alia quidem caro hominum, alia autem caro pecorum, alia vero piscium, alia autem volucrum.

40 Et corpora caelestia, et corpora terrestria: sed alia quidem caelestium gloria, alia autem terrestrium.

41 Alia gloria solis, et alia gloria lunae, et alia gloria stellarum: Stella enim a stella differt in gloria.

42 Οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν· σπειρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ·

43 Σπειρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπειρεται ἐν ἀσθενσίᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει·

44 Σπειρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν· ἔστι σῶμα ψυχικόν, καὶ ἔστι σῶμα πνευματικόν·

45 Οὕτω καὶ γέγραπται· “ ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἄδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν·” ὁ ἔσχατος Ἄδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιῶν.

46 Ἄλλ’ οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν· ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν.

47 Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ.

48 Οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί· καὶ οἷος ὁ δευράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ δευράνιοι·

49 Καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ δευρανοῦ.

50 Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ κληρονομήσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ.

51 Ἴδοι, μυστήριον ὑμῖν λέγω· Πάντες μὲν οὐ κοιμηθήσονται· πάντες δὲ ἀλλαγθήσονται,

52 Ἐν ἀτόμῳ, ἐν ἰσχυρῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπείσαι γὰρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἀφθαρτοί, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγθήσονται.

53 Δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν.

54 Ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο

42 Sic et resurrectio mortuorum : seminatur in corruptione, surgit in incorruptione.

43 Seminatur in ignominia, excitatur in gloria : Seminatur in infirmitate, surgit in virtute.

44 Seminatur corpus animale, surgit corpus spiritale. est corpus animale, et est corpus spiritale.

45 Ita et scriptum est : Factus est primus homo Adam in animam viventem, novissimus Adam in spiritum vivificantem.

46 Sed non prius spiritale, sed animale, deinde spiritale.

47 Primus homo de terra, terrenus : secundus homo, Dominus de caelo.

48 Qualis terrenus, tales et terreni : et qualis caelestis, tales et caelestes.

49 Et sicut portavimus imaginem terreni, portabimus et imaginem caelestis.

50 Hoc autem dico, fratres, quia caro et sanguis regnum Dei jure hæreditario possidere non possunt, neque corruptio incorruptelam jure hæreditario possidet.

51 Ecce mysterium vobis dico : omnes quidem non dormiemus, omnes autem immutabimur.

52 In momento, in ictu oculi, in novissima tuba, tuba canet enim, et mortui resurgent incorrupti, et nos immutabimur.

53 Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem, et mortale hoc induere immortalitatem.

54 Quum autem corruptibile

ἐνδύσῃται ἀσφαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀθανάσιαν, εἴτε γνηῆσται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος· “Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος.”

55 Πού σὺ, θάνατε, τὸ κέντρον; τοῦ σου, αἴδη, τὸ νίκος;

56 Τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου, ἡ ἀμαρτία· ἡ δὲ δύναμις τῆς ἀμαρτίας, ὁ νόμος.

57 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις εἴη διδόντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

58 Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἰδραῖν γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν Κυρίῳ.

Κεφ. ιϛ'. 16.

1 ΠΕΡΙ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὡς περ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτω καὶ ὑμῖς ποιήσατε.

2 Κατὰ μίαν σαββάτων ἑκάστου ὑμῶν παρ' ἑαυτῶν εἰδέτω, θησαυρίζων δεξιᾷ εὐδοῦναι· ἵνα μὴ ὅταν ἴδω, εἴτε λογίαι γίνωνται.

3 Ὅταν δὲ παραγίνωμαι, οὗς εἰάν δεξιμάζῃτε δι' ἐπιστολῶν, τοῦτους ἐπιπέτω ἀποστοχεῖν εἰς χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ.

4 Ἐάν δὲ ἡ ἀξίον τοῦ καμῆ πορεύεσθαι, σὺν ἡμῶι πορεύεσθε.

5 Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι.

6 Πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμῶν, ἢ καὶ παραχημάσω, ἵνα ὑμῖς με προπέμψητε οὗ εἰάν πορεύωμαι.

7 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ· ἰδεῖν· ἐλπίζω δὲ χρόνον

hoc induerit incorruptionem, et mortale hoc induerit immortalitatem, tunc fiet sermo ille scriptus: Absorpta est mors in victoriam.

55 Ubi tuus, mors, stimulus? ubi vestra, inferi, victoria?

56 At stimulus mortis, peccatum: at potentia peccati, Lex.

57 At Deo gratia danti nobis victoriam per Dominum nostrum Jesum Christum.

58 Itaque, fratres mei dilecti, stabiles estote, immobiles, abundantes in opere Domini semper, scientes quod labor vester non est inanis in Domino.

CAPUT XVI.

1 DE autem collecta quæ in sanctos, sicut ordinavi ecclesiis Galatiæ, ita et vos facite.

2 Per unam Sabbatorum unusquisque vestrum apud se reponat recondens, quod bene successerit: ut non quum venero, tunc collectæ fiant.

3 Quum autem adfuero, quos probaveritis per epistolas, hos mittam perferre gratiam vestram in Hierusalem.

4 Si vero fuerit dignum et me proficisci, cum me proficiscuntur.

5 Veniam autem ad vos, quum Macedoniam pertransivero: Macedoniam enim pertranseo.

6 Apud vos autem forsitan manebo, vel etiam hyemabo: ut vos me deducatis quocumque iero.

7 Nolo enim vos modo in transitu videre, spero vero tem-

σινὰ δεῖμαίναι πρὸς ὑμᾶς, εἰάν ὁ Κύριος ἐπιτρέψῃ.

8 Ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ὡς τῆς πεντηκοστῆς·

9 Θύρα γάρ μοι ἀνέωγε μεγάλη καὶ ἐνεργῆς, καὶ ἀντιπαιήμενοι πολ- λοί.

10 Ἐάν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέ- πετε ἵνα ἀφόδως γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον Κυρίου ἐργάζεται καὶ ὡς καὶ ἐγώ·

11 Μὴ τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ· προσέμνησθε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.

12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελ- φοῦ, πολλὰ παρεκάλεισα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελ- φῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ· ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.

13 Γρηγορεῖτε, στήκατε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιούσθε·

14 Πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γι- νέσθω.

15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελ- φοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἐταξάν ἑαυτοὺς·

16 Ἴνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις, καὶ παντὶ τῷ συνερ- γοῦντι καὶ κοπιῶντι.

17 Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φουρβιουάντου καὶ Ἀχαΐ- κού, ὅτι τὸ ὑμῶν ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν·

18 Ἀνεπαύσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν· ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.

19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἑκκλη- σίαι τῆς Ἀσίας· Ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκυλλα, σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐ- τῶν ἐκκλησίᾳ.

pus aliquod manere apud vos, si Dominus permiserit.

8 Permanebo autem in E- pheso usque ad Pentecosten.

9 Ostium enim mihi apertum est magnum et efficax, et adver- sarii multi.

10 Si autem venerit Timo- theus : videte ut sine timore sit apud vos : nam opus Domi- ni operatur sicut et ego.

11 Ne quis ergo illum nihili faciat : Deducite autem illum in pace, ut veniat ad me ; ex- pecto enim illum cum fratribus.

12 De autem Apollo fratre, multum rogavi eum, ut veniret ad vos cum fratribus : et om- nino non fuit voluntas ut nunc veniret : veniet autem quum opportunitatem habuerit.

13 Vigilate, state in fide, viriliter agite, fortificamini.

14 Omnia vestra in charitate fiant.

15 Obsecro autem vos, fra- tres, nostis domum Stephanæ, quod est primitiæ Achaiæ, et in ministerium sanctis addixe- runt seipsos :

16 Ut et vos subjiciamini ta- libus, et omni co-operanti et laboranti.

17 Gaudeo autem in præsen- tia Stephanæ et Fortunati et Achaici, quoniam vestrum de- fectum hi supplerunt.

18 Refecerunt enim meum spiritum et vestrum. Agnos- cite ergo tales.

19 Salutant vos ecclesiæ A- siae. Salutant vos in Domino multum Aquila et Priscilla, cum ea quæ in domo eorum eccle- sia.

20 Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. Ἀσπασασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ.

21 Ὁ ἀσπασμὸς ἐστὶ ἐμῆ χειρὶ Παύλου.

22 Εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἦτω ἀνάθεμα, μαρὰν ἀθά.

23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετ' ὑμῶν.

24 Ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀμήν.

Πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Στεφανᾶ, καὶ Φουρτουνάτου, καὶ Ἀχαϊκοῦ, καὶ Τιμοθέου.

20 Salutant vos fratres omnes. Salutate alii alios in osculo sancto.

21 Salutatio mea manu Pauli.

22 Si quis non amat Dominum Jesum Christum, sit anathema, Maran atha.

23 Gratia Domini Jesu Christi cum vobis.

24 Charitas mea cum omnibus vobis in Christo Jesu. Amen.

Ad Corinthios prior scripta est Philippis per Stephanam, et Fortunatum, et Achaicum, et Timotheum.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ

ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, ἐν ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐν εὐσθίᾳ ἐν Κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς εὐσθίᾳ ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ.

2 Χάρις ὑμῶν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν ἐλεησιμῶν, καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως,

4 Ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐν πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

5 Ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ πα-

AD

CORINTHIOS

EPISTOLA SECUNDA.

CAPUT I.

1 PAULUS Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, et Timotheus frater, ecclesiae Dei existenti in Corintho, cum sanctis omnibus existentibus in tota Achaia.

2 Gratia vobis et pax à Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

3 Benedictus Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi, pater misericordiarum, et Deus totius consolationis :

4 Consolans nos in omni tribulatione nostra, ad posse nos consolari eos qui in omni pressura, per consolationem, qua consolatione afficimur ipsi à Deo.

5 Quoniam sicut abundant

θήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτω διὰ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παρακλήσις ἡμῶν.

6 Εἶτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως, καὶ σωτηρίας τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· εἶτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν.

7 Εἰδότες ὅτι ὡσπερ κοινωνοὶ ἐστέ τῶν παθημάτων, οὕτω καὶ τῆς παρακλήσεως.

8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνωστοῖν, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἡμῖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι κατ' ὑπερβολὴν ἐβαρῆθημεν ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν·

9 Ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπέκρημα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ ἐργάζοντι τοὺς νεκροὺς,

10 Ὃς ἐκ τηλικαύτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς, καὶ ῥύσεται· εἰς ὃν ἐλπίζαμεν ὅτι καὶ εἰ ῥύσεται,

11 Συνουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δόξῃ, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν.

12 Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὐτῇ ἐστὶ, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἀπλότητι καὶ εὐκρίνεια Θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ, ἀλλ' ἐν χάριτι Θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ· περισσότηρως δὲ πρὸς ὑμᾶς.

13 Οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ ἀναγνωσάτε, ἢ καὶ

passiones Christi in nobis, ita per Christum abundat et consolatio nostra.

6 Sive autem tribulamur, pro vestra consolatione et salute, effecta in tolerantia earundem passionum quas et nos patimur : Sive consolatione afficimur, super vestra consolatione et salute : Et spes nostra firma super vos.

7 Scientes quod sicut socii estis passionum, sic et consolationis.

8 Non enim volumus vos ignorare, fratres, de tribulatione nostra facta nobis in Asia : quoniam secundum exuperantiam gravati sumus supra virtutem, ita ut perdubitare nos etiam vivere.

9 Sed ipsi in nobismetipsis decretum mortis habuimus, ut non fidentes simus in nobis ipsis, sed in Deo excitante mortuos.

10 Qui ex tanta morte eripuit nos, et eripit : in quem speravimus quoniam et adhuc eripiet :

11 Coadjuvantibus et vobis pro nobis oratione, ut ex multis personis pro illa in nos donatione per multos gratiæ agantur pro nobis.

12 Nam gloriatio nostra hæc est, testimonium conscientiæ nostræ, quod in simplicitate et sinceritate Dei, non in sapientia carnali, sed in gratia Dei conversati sumus in mundo : abundantius autem ad vos.

13 Non enim alia scribimus vobis, nisi quam quæ legitis,

ἐπιγνώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ
ὡς εἰλουσ ἐπιγνώσεσθε,

14 Καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς
ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν
ἔσμεν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν
τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει
ἐβουλόμην πρὸς ὑμᾶς εἰσεῖν πρότε-
ρον, ἵνα δευτέραν χάριν ἔχητε,

16 Καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς
Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδο-
νιας εἰσεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν
προσημωθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν.

17 Τοῦτο οὖν βουλομένου μὴ
εἶ ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ
ἂ βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βου-
λεύομαι, ἵνα ἢ κατ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναί,
καὶ τὸ οὐ οὐ;

18 Πιστὸς δὲ ὁ Θεὸς, ὅτι ὁ
λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐγέ-
νετο ναὶ καὶ οὐ·

19 Ὁ γὰρ τοῦ Θεοῦ υἱὸς Ἰη-
σοῦς Χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν
κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ
καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ
οὐ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν.

20 Ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι Θεοῦ,
ἐν αὐτῷ τὸ ναί, καὶ ἐν αὐτῷ τὸ
ἀμήν, τῷ Θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν.

21 Ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν
ὑμῖν εἰς Χριστὸν, καὶ ὁ χρίσας ἡμᾶς,
Θεός,

22 Ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς,
καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύμα-
τος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Θεὸν
ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τῇ ἐμῇ ψυχῇ,
ὅτι φοιδοῦμενος ὑμῶν, οὐκέτι ἦλθον
εἰς Κόρινθον·

24 Οὐχ ὅτι κυριόυμεν ὑμῶν τῆς
πίστεως, ἀλλὰ συνεργοὶ ἔσμεν τῆς
χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἐστή-
κατε.

aut et agnoscitis: Spero autem
quod et usque in finem agnos-
cetis.

14 Sicut et agnovistis nos ex
parte, quia gloriatio vestra su-
mus, sicut et vos nostra in die
Domini nostri Jesu Christi.

15 Et hac confidentia volui
venire ad vos prius, ut secun-
dam gratiam haberetis:

16 Et per vos venire in Ma-
cedoniam, et iterum à Macedo-
nia venire ad vos, et à vobis
deduci in Judæam.

17 Hoc ergo deliberans, num
quid levitate usus sum? Aut
quæ delibero, secundum car-
nem delibero, ut sit apud me
Etiam etiam, et Non non?

18 Fidelis autem Deus, quia
sermo noster qui ad vos, non
factus est Etiam et Non.

19 Nam Dei Filius Jesus
Christus in vobis per nos prædi-
catus, per me et Silvanum, et
Timotheum, non factus est Eti-
am et Non, sed Etiam in eo fac-
tus est.

20 Quotquot enim promissio-
nes Dei, in illo Etiam, et in illo
Amen, Deo ad gloriam per nos.

21 At confirmans nos cum
vobis in Christum, et ungens
nos, Deus:

22 Qui et obsignans nos, et
dans arrabonem spiritus in cor-
dibus nostris.

23 Ego autem testem Deum
invoco in meam animam, quod
parcens vobis, non ultra veni
Corinthum.

24 Non quia dominamur ves-
træ fidei, sed cooperatores su-
mus gaudii vestri; nam fide sta-
tis.

Κεφ. Β'. 2.

1 **Ε**Κρινα δὲ ἑμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν εἰσελθεῖν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς·

2 **Ε**ἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ εἰς ἐστὶν ὁ εὐφραίνων μὲ, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἑμοῦ;

3 **Κ**αὶ ἔγραψα ὑμῖν τοῦτο αὐτὸ, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην ἔχω ἀπ' ὧν ἔδωκε μοι χαίρειν, πεποιθὼς ἐπι πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ, πάντων ὑμῶν ἐστίν.

4 **Ἐ**κ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν, διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γινώσκητε ἢ ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.

5 **Ε**ἰ δὲ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλ' ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ πάντας ὑμᾶς.

6 **Ἰ**κανὸν ἐγὼ τοιοῦτω ἡ ἐπιτημίᾳ αὐτῆ ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων.

7 **Ἦ**στε τοῦναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίζεσθαι, καὶ παρακαλεῖσθαι, μήπως εἴη περισσοτέρα λύπη καταποθῆ ὁ τοιοῦτος.

8 **Δ**ιὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην·

9 **Ε**ἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γινῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε.

10 **Ἦ** δὲ εἰ χαρίζεσθε, καὶ ἐγὼ· καὶ γὰρ ἐγὼ εἰ εἰς τι κεχάρισμαι, ὡς κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς, ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ·

11 **Ο**ὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

12 **Ἐ**λθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ

Z 2

CAPUT II.

1 **J**UDICAVI autem mihi ipsi hoc, non iterum intristitia ad vos venire.

2 **S**i enim ego contristo. vos, et quis est lætificans me, si non constrictatus ex me?

3 **E**t scripsi vobis hoc ipsum, ut ne veniens tristitiam super tristitiam habeam, de quibus oportuerat me gaudere, confisus in omnibus vobis, quia meum gaudium, omnium vestrum est.

4 **E**x enim multa tribulatione et angustia cordis scripsi vobis per multas lacrymas, non ut contristemini, sed charitatem ut sciatis quam habeam abundantius invos.

5 **S**i autem quis contristavit, non me contristavit, sed ex parte, ut non onerem, omnes vos.

6 **S**ufficiens tali objurgatio hæc à pluribus.

7 **I**ta ut econtrario magis vos condonare et consolari, ne forte abundantiori tristitia absorbeat talis.

8 **I**deo obsecro vos confirmare in illum charitatem.

9 **I**n hoc enim et scripsi, ut cognoscam probationem vestram, si in omnia obedientes sitis.

10 **C**ui autem aliquid condonatis, et ego: et enim ego siquid condonavi, cui condonavi, propter vos, in facie Christi, ut non circumveniamur à satana:

11 **N**on enim ejus consiliis ignoramus.

12 **V**eniens autem Troadem ad Evangelium Christi, et ostio

ἔδρας μοι ἀνευγμένης ἐν Κυρίῳ, οὐκ ἴσχυρα ἄνεσιν ἐν πνεύματι μου, ἐν μὴ εὐρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου·

13 Ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

14 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις ἐν πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανερῶντι δι' ἡμῶν ἐν παντί τόπῳ,

15 Ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἴσμεν ἐν Θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις·

16 Οἱς μὲν, ὁσμὴ θανάτου εἰς θάνατον· οἱς δὲ, ὁσμὴ ζωῆς εἰς ζωὴν· καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἰκανός;

17 Οὐ γὰρ ἴσμεν, ὡς οἱ πολλοὶ, κατηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εὐλακρυσίας, ἀλλ' ὡς ἐκ Θεοῦ, κατενώπιον τοῦ Θεοῦ, ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Α**ΡΧΟΜΕΘΑ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάμεν; εἰ μὴ χεῖρομεν, ὡς τινες, συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν;

2 Ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμῖς ἐστε, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γνωσχομένη καὶ ἀναγνωσχομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων,

3 Φανεροῦμενοι εἶτε ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι, ἀλλὰ πνεύματι Θεοῦ ζῶντος· οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶ καρδίας σαρκίνας.

4 Πιστοῖσιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεόν,

5 Οὐχ ὅτι ἰκανοὶ ἴσμεν ἀφ' ἑαυτῶν λογίσασθαι εἰ, ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἰκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ·

6 Ὅς καὶ ἰκάνωσεν ἡμᾶς διακόνες καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματες,

mili aperto in Domino, non habui relaxationem spiritui meo, non inveniens Titum fratrem meum :

13 Sed valedicens eis, exiit in Macedoniam.

14 At Deo gratia, semper triumphanti nos in Christo, et odorem notitiæ suæ manifestanti per nos in omni loco.

15 Quia Christi bona fragrantia sumus Deo in servandis, et in pereuntibus :

16 His quidem odor mortis in mortem, illis autem odor vitæ in vitam. Et ad hæc quis idoneus ?

17 Non enim sumus, sicut reliqui, cauponantes verbum Dei, sed ut ex sinceritate, sed sicut ex Deo, coram Deo, in Christo loquimur.

CAPUT III.

1 **I**NCIPIMUS iterum nosmetipsos commendare ? si non egemus, sicut quidam, commendatis epistolis ad vos, aut ex vobis commendatis ?

2 Epistola nostra vos estis, inscripta in cordibus nostris, cognita et lecta ab omnibus hominibus :

3 Manifestati quoniam estis epistola Christi, ministrata à nobis, inscripta non atramento, sed Spiritu Dei viventis : non in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis carnalibus.

4 Fiduciam autem talem habemus per Christum ad Deum :

5 Non quod sufficientes simus à nobis ipsis cogitare aliquid quasi ex nobis ipsis, sed sufficientia nostra ex Deo.

6 Qui et idoneos fecit nos ministros novi testamenti, non

ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ.

7 Εἰ δὲ ἡ διακονία τῆς θανάτου ἐν γράμμασιν, ἐντετυπωμένη ἐν λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι εἰς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωσέως, διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσωπαυτοῦ αὐτοῦ, τὴν καταργουμένην.

8 Πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ;

9 Εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως, δόξα, πολλῶν μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης ἐν δόξῃ.

10 Καὶ γὰρ οὐδὲ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον, ἐν τούτῳ τῷ μέρει, ἕνεκεν τῆς υπερβαλλούσης δόξης.

11 Εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον, διὰ δόξης· πολλῶν μᾶλλον τὸ μένον, ἐν δόξῃ.

12 Ἐχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλὴ παρρησία χρώμεθα,

13 Καὶ ἡ καθαπτεριὰ Μωσέως ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, εἰς τὸ μὴ ἀτενίσαι εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου.

14 Ἀλλ' ἐπαρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν· ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῆς ἀναγνώσεως τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅτι ἐν Χριστῷ καταργεῖται.

15 Ἀλλ' ὡς σήμερον, ἡνίκα ἀναγινώσκειται Μωσέως, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται.

16 Ἡνίκα δ' ἂν ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ Κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα.

17 Ὁ δὲ Κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία.

18 Ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνασκευασμένοι προσώπων τὴν δόξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα

literæ, sed spiritus : nam litera occidit, at spiritus vivificat.

7 Si vero ministratio mortis in literis, informata in lapidibus facta fuit in gloria, ita ut non posse intueri filios Israël in faciem Mosis, propter gloriam vultus ejus abolendam :

8 Quomodo non magis ministratio spiritus erit in gloria ?

9 Si enim ministerium damnationis, gloria, multo magis abundabit ministerium justitiæ in gloria.

10 Etenim neque glorificatum est illud glorificatum, in hac parte, propter excellentem gloriam.

11 Si enim abolendum, per gloriam ; multò magis manens, in gloria.

12 Habentes igitur talem spem, multa fiducia utimur.

13 Et non sicut Moses ponebat velamen super faciem suam, ad non intueri filios Israël in finem abolendi.

14 Sed obduruerunt cogitationes eorum. Usque enim hodie idipsum velamen in lectione veteris testamenti manet, non revelatum, quod in Christo aboletur.

15 Sed usque hodie, quum legitur Moses, velamen super cor eorum positum est.

16 Quum autem conversus fuerit ad Dominum, circumferetur velamen.

17 At Dominus Spiritus est : Ubi autem Spiritus Domini, ibi libertas.

18 Nos vero omnes, revelata facie gloriam Domini speculantes, eandem imaginem transfor-

μεταμορφώμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου πνεύματος.

Κεφ. δ'. 4.

1 **Δ**ιὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἤλεθημεν, οὐκ ἐκακοῦμεν,

2 Ἄλλ' ἀπεινώμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ, μηδὲ δολοῦντες ἐν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἐν φανερώσει τῆς ἀληθείας συνεστῶντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

3 Εἰ δὲ καὶ ἔστι κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀποκρυμμένοις ἔστι κεκαλυμμένον,

4 Ἐν οἷς ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος τοῦτου ἐτύφλωσε τὰ νήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ αἰγῆσαι αὐτοῖς ἐν φωτισμῶν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ.

5 Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν Κύριον ἑαυτοὺς δὲ, δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν.

6 Ὅτι ὁ Θεὸς ὁ εἰκὼν ἐκ σκίτους φῶς λάμψαι, ὃς ἤλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς φωτισμῶν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

7 Ἐχομεν δὲ ἐν θησαυρῶν τοῦτον ἐν ἄστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἡ εἰς Θεοῦ, καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν.

8 Ἐν παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐγκαταρούμενοι.

9 Διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἄγκαταλειπόμενοι· καταβαλλόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι,

10 Πάντοτε τὴν νύκτωρ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περι-

mamur à gloria in gloriam, tamquam à Domini Spiritu.

CAPUT IV.

1 **P**ROPTER hoc habentes administrationem hanc, prout misericordiam consequuti sumus, non defecimus.

2 Sed abdicavimus occulta dedecoris, non ambulantes in astutia, neque adulterantes verbum Dei : sed manifestatione veritatis commendantes nosmetipsos ad omnem conscientiam hominum, coram Deo.

3 Si autem et est opertum Evangelium nostrum, in pereuntibus est opertum :

4 In quibus Deus seculi hujus excæcavit mentes infidelium, ad non splendendum eis illuminationem Evangelii gloriæ Christi, qui est imago Dei invisibilis.

5 Non enim nosmetipsos prædicamus, sed Christum Jesum Dominum, nosipsos autem servos vestros per Jesum.

6 Quoniam Deus dicens de tenebris lucem splendescere, qui illuxit in cordibus nostris, ad illuminationem scientiæ gloriæ Dei in facie Jesu Christi.

7 Habemus autem thesaurum istum in fictilibus vasis, ut sublimitas virtutis sit Dei, et non ex nobis.

8 In omni tribulati, sed non coarctati : Hæsitantes, sed non prorsus hærentes.

9 Persequutionem passi, sed non deserti : dejecti, sed non perdit.

10 Semper mortificationem Domini Jesu in corpore circum-

φέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ.

11 Ἄσι γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν.

12 Ὡστε ὁ μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν.

13 Ἐχόντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον· “Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα.” καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν·

14 Εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ ἡμᾶς διὰ Ἰησοῦ ἐγείρει, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν·

15 Τὰ γὰρ πάντα δι’ ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ διὰ τῶν πλεόνων ἐν τῇ εὐχαριστίᾳ περισσούσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

16 Διὸ οὐκ ἐκκακοῦμεν· ἀλλ’ εἰ καὶ ὁ ἐξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ’ ὁ ἐσωθεν ἀνακαινύεται ἡμέρα καὶ ἡμέρα·

17 Τὸ γὰρ παρανοήτικα ελαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν, καθ’ ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν, αἰώνιον βᾶρος δόξης καταργάζεται ἡμῖν,

18 Μὴ σκοποῦντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα, καιρὰ· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα, αἰώνια.

Κεφ. ε. 5.

1 **Ο**ἶδαμεν γὰρ, ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκηνίου καταλυθῇ, οἰκοδομηθῇ ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον, αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

2 Καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπευδύσασθαι ἐπιπεδοῦντες·

ferentes, ut et vita Jesu in corpore nostro manifestetur.

11 Semper enim nos viventes, in mortem tradimur propter Jesum, ut et vita Jesu manifestetur in mortali carne nostra.

12 Itaque quidem mors in nobis operatur, at vita in vobis.

13 Habentes autem eundem spiritum fidei, secundum scriptum: Credidi. ideo loquutus sum: et nos credimus, ideo et loquimur.

14 Scientes quoniam qui suscitavit Dominum Jesum, et nos per Jesum suscitabit, et sistet cum vobis.

15 Nam omnia propter vos, ut gratia abundans, per multorum gratiarum actionem, abundet in gloriam Dei.

16 Ideo non deficiamus: sed si et ille extra noster homo corrumpatur, sed ille intus renovatur die et die.

17 Nam momentanea levitas tribulationis nostræ, secundum excellentiam in excellentiam, æternum pondus gloriæ operatur nobis:

18 Non contemptantibus nobis conspecta, sed non conspecta; Nam conspecta, temporalia; at non conspecta, æterna.

CAPUT V.

1 **S**CIMUS enim quoniam si terrestri nostra domus tabernaculi dissolvatur, ædificationem ex Deo habemus, domum non manufactam, æternam in cælis.

2 Etenim in hoc ingemiscimus, habitationem nostram quæ de cælo superindni cupientes.

3 Εἴ γε καὶ ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ εὐρεθῆσόμεθα.

4 Καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνῳ στανάζομεν βαρούμενοι· ἐπιδοῦν οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς.

5 Ὁ δὲ καταργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, Θεὸς, ὁ καὶ δοῦς ἡμῖν τὸν ἀβραάμωνα τοῦ πνεύματος.

6 Θαυροῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου.

7 Διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἶδους·

8 Θαυροῦμεν δὲ, καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημηῆσαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημηῆσαι πρὸς τὸν Κύριον.

9 Διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες, εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι.

10 Τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομισῆται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἢ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθόν, εἴτε κακόν.

11 Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ Κυρίου, ἀνθρώπους πειδοῦμεν, Θεῷ δὲ πεφανερωμένα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερωῆσθαι.

12 Οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν· ἵνα ἴχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους, καὶ οὐ καρδίᾳ.

13 Εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, Θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν.

14 Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς,

15 Κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων

3 Si tamen et vestiti, non nudi inveniamur.

4 Etenim existentes in tabernaculo ingemiscimus gravati, in quo nolumus expoliari, sed supervestiri, ut absorbeatur mortale à vita.

5 At perficiens nos in ipsum hoc, Deus: et dans nobis arrationem Spiritus.

6 Confidentes igitur semper, et scientes quoniam advenæ in corpore, peregrinamur à Domino.

7 Per fidem enim ambulamus, non per speciem.

8 Confidimus autem, et probamus magis peregrinari à corpore, et habitatum ire ad Dominum.

9 Ideo et contendimus, sive incolentes, sive migrantes, beneplacentes ei esse.

10 Nam omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referat unusquisque quæ per corpus, ad quæ gessit, sive bonum, sive malum.

11 Scientes ergo timorem Domini, hominibus suademus, Deo autem manifestati sumus; spero autem et in conscientiis vestris manifestari.

12 Non enim iterum nosipsos commendamus vobis, sed occasionem dantes vobis gloriationis de nobis, ut habeatis ad ipsos in facie gloriantes, et non corde.

13 Sive enim mente excedimus, Deo: sive prudenter agimus, vobis.

14 Nam charitas Christi cohibet nos:

15 Judicantes hoc, quoniam si unus pro omnibus mortuus est, nempe omnes mortui sunt:

ἀπέθανον, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι
 ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ ἐγὼ ὑπὲρ αὐ-
 τῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγεγέρντι.

16 Ὡστε ἡμῖς ἀπὸ τοῦ νῦν
 οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ δὲ
 καὶ ἐγνωκαμεν κατὰ σάρκα Χρισ-
 τὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκ εἶτι γνωσκόμεν.

17 Ὡστε εἰτις ἐν Χριστῷ, “ και-
 νῇ κτίσει· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθον, ἰδοὺ
 γέγονε καινὰ τὰ πάντα.”

18 Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ
 τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ
 διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν
 τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς.

19 Ὡς ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ,
 κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ
 λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώ-
 ματα αὐτῶν, καὶ δέσμενος ἐν ἡμῖν
 τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς.

20 Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρὸς-
 βεσῖομεν, ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦν-
 τος δι’ ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χρισ-
 τοῦ, καταλλάγηται τῷ Θεῷ.

21 Τὸν γὰρ μὴ γνόνα ἀμαρ-
 τίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἀμαρτίαν ἐποίη-
 σεν, ἵνα ἡμεῖς γνόμεθα δικαιοσύνη
 Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

Κεφ. ε'. 6.

1 **Σ**υνεργοῦντες δὲ καὶ παρα-
 καλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν
 χάριν τοῦ Θεοῦ δεξασθαι ὑμᾶς.

2 Λέγει γάρ· “ Καὶρῷ δεκτοῦ
 ἐπέτησά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτη-
 ρίας ἐβοήθησά σοι.” ἰδοὺ νῦν καιρὸς
 εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σω-
 τηρίας.

3 Μηδελίαν ἐν μηδελίᾳ διδόντες
 προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ δια-
 κονία,

4 Ἄλλ’ ἐν παντὶ συνιστῶντες
 ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι· ἐν ὑπο-
 μονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγ-
 καις, ἐν στενοχωρίαις,

Et pro omnibus mortuus est, ut
 viventes non jam sibi ipsis vi-
 vant, sed ipsi pro ipsis mortuo
 et excitato.

16 Itaque nos ex nunc nemi-
 nem novimus secundum car-
 nem : Si vero et cognovimus se-
 cundum carnem Christum, sed
 nunc non amplius cognoscimus

17 Itaque si quis in Christo,
 nova creatura, vetera transie-
 runt, ecce facta sunt omnia nova.

18 At omnia ex Deo recon-
 ciliante nos sibi ipsi per Jesum
 Christum, et dante nobis minis-
 terium reconciliationis.

19 Ut quia Deus erat in
 Christo mundum reconcilians
 sibi ipsi, non reputans illis deli-
 cta ipsorum, et ponens in no-
 bis verbum reconciliationis.

20 Pro Christo ergo legatione
 fungimur, tamquam Deo exhor-
 tante per nos : Obsecramus pro
 Christo, reconciliamini Deo.

21 Nam non cognoscentem
 peccatum, pro nobis peccatum
 fecit, ut nos efficeremur justitia
 Dei in ipso.

CAPUT VI.

1 **C**OOPERANTES autem
 et exhortamur ne in va-
 cuum gratiam Dei recipere vos.

2 Ait enim : Tempore ac-
 cepto exaudivi te, et in die sa-
 lutis adjuvi te. Ecce nunc
 tempus acceptabile, ecce nunc
 dies salutis.

3 Nullam in ullo dantes of-
 fensionem, ut non vituperetur
 ministerium :

4 Sed in omnibus constitu-
 entes nosmetipsos sicut Dei
 ministri, in patientia multa, in
 tribulationibus, in necessitati-
 bus, in angustiis :

5 Ἐν πλῆγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις. ἐν νηστείαις,

6 Ἐν ἀγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν σεύματι ἀγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ,

7 Ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ, διὰ τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν·

8 Διὰ δόξης καὶ δειμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοιοι, καὶ ἀληθεῖς·

9 Ὡς ἀγνωστούμενοι, καὶ ἐπιγνωστούμενοι· ὡς ἀποθήσκοντες, καὶ ἰδοὺ ζῶμεν· ὡς παιδευόμενοι, καὶ μὴ θανατούμενοι·

10 Ὡς λυπούμενοι, δεῖ δὲ χαίροντες· ὡς πτωχοὶ, πολλοὺς δὲ πλουτεῖζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες.

11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνεῳγὸν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι· ἡ καρδία ἡμῶν στεπλάτνεται.

12 Οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν· στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχχοις ὑμῶν.

13 Τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμυσθίαν, ὡς τέκνοις λόγῳ, ἐπλάτνθητε καὶ ὑμεῖς.

14 Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνης καὶ ἀνομίας; τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος;

15 Τίς δὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαν; ἢ τίς μερίς πιστῷ μετὰ ἀπίστου;

16 Τίς δὲ συγκατάθεσις ναῶ Θεοῦ μετ' εἰδώλων; ὑμεῖς γὰρ ναὸς Θεοῦ ἴστε ζῶντος· καθὼς εἶπεν ὁ Θεός· “Ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω· καὶ ἴσονται αὐτῶν Θεός, καὶ αὐτοὶ ἴσονται μοι λαός.

5 In plagis, in custodiis, in seditionibus, in laboribus, in vigiliis, in jejniis :

6 In castitate, in scientia, in longanimitate, in bonitate, in Spiritu sancto, in charitate non ficta :

7 In verbo veritatis, in virtute Dei, per arma justitiæ dextra et sinistra :

8 Per gloriam et ignominiam, per infamiam et bonam famam : ut seductores, et veraces :

9 Sicut ignoti, et cogniti : quasi morientes, et ecce vivimus : ut castigati, et non mortificati :

10 Quasi tristes, semper autem gaudentes : sicut egentes, multos autem locupletantes : tanquam nihil habentes, et omnia possidentes,

11 Os nostrum apertum est ad vos, Corinthii : cor nostrum dilatatum est.

12 Non angustiamini in nobis : angustiamini autem in visceribus vestris.

13 At eandem compensationem, ut natis dico : dilatamini et vos.

14 Ne fiat altero jugo copulati infidelibus. Quæ enim participatio justitiæ et iniquitati ? quæ vero communio luci ad tenebras ?

15 Quæ autem conventio Christo ad Belial ? aut quæ pars fidei cum infidei ?

16 Qui autem consensus templo Dei cum idolis ? Vos enim templum Dei estis viventis, sicut dicit Deus : Quoniam inhabitabo in illis, et inambulabo : et ero illorum Deus, et ipsi erunt mihi populus.

17 Διὸ ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν, καὶ ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος· καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἀπέσθε· κἄγω εἰσιδέξομαι ὑμᾶς,

18 Καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας λέγει Κύριος παντοκράτωρ.”

Κεφ. Ζ'. 7.

1 **Τ**Αύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντός μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ.

2 Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλουνεκτήσαμεν.

3 Οὐ πρὸς κατακρίσιν λέγω· προέριπα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἔστε εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συζῆν.

4 Πολλὴ μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλὴ μοι καυχῆσις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν.

5 Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν, οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἢ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι· “ἐξῶθεν μάχαι, ἐσωθεν φόβοι.”

6 Ἄλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς, παρκαλῶσεν ἡμᾶς ὁ Θεός, ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου·

7 Οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ἢ παρκαλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὄδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ· ὥστε με μᾶλλον χαρῆσαι.

8 Ὅτι εἰ καὶ ἐλόπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλωμαι, εἰ καὶ ἡστέμελόμην· βλέπω γὰρ ὅτι ἡ

17 Ideo exite de medio eorum, et separamini, dicit Dominus : et immundum ne attingite : et ego recipiam vos.

18 Et ero vobis in patrem, et vos eritis mihi in filios et filias, dicit Dominus omnipotens.

CAPUT VII.

1 **H**AS ergo habentes promissiones, dilecti, mundemus nos ipsos ab omni inquinamento carnis et spiritus, pericientes sanctificationem in timore Dei.

2 Capite nos : neminem injuria affecimus, neminem corruptimus, neminem avare fraudavimus.

3 Non ad condemnationem dico : prædixi enim quod in cordibus nostris estis ad commoriendum et convivendum.

4 Multa mihi fiducia apud vos, multa mihi gloriatio pro vobis : repletus sum consolatione, superabundo gaudio in omni tribulatione nostra.

5 Etenim venientibus nobis in Macedoniam, nullam habuit relaxationem caro nostra, sed in omni tribulati : foris pugnae : intus timores.

6 Sed consolans humiles, consolatus est nos Deus, in adventu Titii.

7 Non solum autem in adventu ejus, sed etiam in consolatione qua consolatus est in vobis, referens nobis vestrum desiderium, vestrum fletum, vestram æmulationem pro me : ita ut me magis gaudere.

8 Quoniam si et contristavi vos in epistola, non pœnitundine ducor, si et pœnitundine duce-

ἐπιστολή ἐκείνη, εἰ καὶ πρὸς ὥραν, ἐλύπησεν ὑμᾶς.

9 Νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ Θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν.

10 Ἡ γὰρ κατὰ Θεόν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀποσταλέλητον κατεργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται.

11 Ἴδού γὰρ αὐτὸ εἶδος, τὸ κατὰ Θεὸν λυπηθῆναι ὑμᾶς, πίστην κατεργάσατο ὑμῖν σπουδὴν, ἀλλ' ἀπολογίαν, ἀλλ' ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλ' ἐκπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλ' ἐκδίκησιν; ἐν παντὶ συνίστησατε ἑαυτοὺς ἀγνοῦς εἶναι ἐν τῷ πράγματι.

12 Ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ εἰνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος, οὐδὲ εἰνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος· ἀλλ' εἰνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

13 Διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα ἐπὶ τῇ παρακλήσει ὑμῶν περισσοτέρως δὲ μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέσκαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν,

14 Ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατησχύνθη· ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτω καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἢ ἐπὶ Τίτου, ἀλήθεια ἐγενήθη.

15 Καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἴσθιν, ἀναμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν· ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν.

bar, intueor enim quod epistola illa, si et ad horam, contristavit vos.

9 Nunc gaudeo, non quia contristati estis, sed quia contristati estis ad pœnitentiam: Contristati estis enim secundum Deum, ut in nullo detrimento afficeremini ex nobis.

10 Nam secundum Deum tristitia pœnitentiam in salutem haud pœnitendam operatur: at mundi tristitia mortem operatur.

11 Ecce enim hoc ipsum secundum Deum contristari vos, quantum operatum sit in vobis studium, sed defensionem, sed indignationem, sed timorem, sed desiderium, sed æmulationem, sed vindictam: in omni constituistis vos ipsos puros eses in negotio.

12 Nempe si et scripsi vobis, non causa ejus qui injuriam fecit, nec causa ejus qui injuriam passus est, sed causa manifestandi studium nostrum de vobis ad vos coram Deo.

13 Propter hoc consolationem accepimus in consolatione vestra: abundantius autem magis gavisi sumus super gaudio Titī, quia reffectus est spiritus ejus ab omnibus vobis.

14 Quia si quid ei de vobis gloriatus sum, non sum confusus, sed sicut omnia in veritate loquuti sumus vobis, ita et gloriatio nostra quæ ad Titum, veritas facta est:

15 Et viscera ejus abundantius in vos sunt, reminiscētis omnium vestrum obedientiam: quomodo cum timore et tremore excepistis illum.

16 Χαίρω ὅτι ἐν παντί θαυμάζω ἐν ὑμῖν.

Κεφ. η'. 8.

1 **Γ**νωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τῆν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας,

2 Ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν, καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον τῆς ἀπλότητος αὐτῶν.

3 Ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρεῖται, καὶ ὑπὲρ δύναμιν αὐθαίρετοι,

4 Μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, δεξασθαι ἡμᾶς.

5 Καὶ οὐ καθὼς ἠλείψαμεν, ἀλλ' αὐτοὺς ἔδωκαν πρῶτον ἐν Κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος Θεοῦ,

6 Εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς προσηγήξατο, οὕτω καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς, καὶ τὴν χάριν ταύτην.

7 Ἀλλ' ὡσπερ ἐν παντί περισσεύετε, πίστει, καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει, καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε.

8 Οὐ κατ' ἐπιταγὴν λόγῳ, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρω σπουδῆς, καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων.

9 Γινώσκατε γὰρ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσε, πλοῦσιος ὢν. ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε.

10 Καὶ γνώμην ἐν ταύτῳ δίδωμι. τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἷ-

16 Gaudeo igitur quod in omni confido in vobis.

CAPUT VIII.

1 **N**OTAM facimus autem vobis, fratres, gratiam Dei datam in ecclesiis Macedoniae :

2 Quod in multo experimento tribulationis abundantia gaudii ipsorum, et secundum profundum paupertas eorum abundavit in divitias simplicitatis eorum.

3 Quia secundum virtutem testor, et supra virtutem voluntarii :

4 Cum multa exhortatione obsecrantes nos gratiam. et communicationem ministerii quæ in sanctos, suscipere nos.

5 Et non sicut speravimus, sed semetipsos dederunt primum Domino et nobis, per voluntatem Dei :

6 In adhortari nos Titum, ut quemadmodum ante cœpit, ita et perficiat in vos et gratiam istam.

7 Sed sicut in omni abundantis fide et sermone, et scientia, et omni studio, et illa ex vobis in nobis dilectione, ut et in hac gratia abundetis.

8 Non secundum imperium dico, sed per aliorum studium, etiam vestræ charitatis germanitatem comprobans.

9 Scitis enim gratiam Domini nostri Jesu Christi, quoniam propter vos paupertatem subiit dives existens, ut vos illius paupertate ditesceretis :

10 Et sententiam in hoc do : hoc enim vobis confert, qui non

ενος ἢ μόνον τὸ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ
τὸ θέλειν προσηρξασθε ἀπὸ ἐφροσύ-

11 Νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπι-
τελέσατε· ὅπως καθάπερ ἡ προθυ-
μία τοῦ θέλειν, οὕτως καὶ τὸ ἐπιτε-
λέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν·

12 Εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκει-
ται, καθὸ εἴαν ἔχη τις, εὐαγροῦσθε-
τες, ἢ καθὸ οὐκ ἔχη.

13 Οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνευθε,
ἡμῶν δὲ θλίψις· ἀλλ' ἐξ ἰσότητος,
ὅτι ἐγὼ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περισσού-
μα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα,

14 Ἴνα καὶ τὸ ἐκείνων περισσού-
μα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα,
ὅπως γένηται ἰσότης,

15 Καθὼς γέγραπται· “Ὁ τὸ
πολύ, οὐκ ἐπλεόνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλί-
γον, οὐκ ἠλαττώθησεν.”

16 Χάρις δὲ ἐγὼ Θεῷ, ἐγὼ δι-
δόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν
ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου,

17 Ὅτι ἐγὼ μὲν παράκλησιν
ἐδέξατο· σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων,
αὐθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς.

18 Συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ
τὸν ἀδελφόν, ἧ δ' Ἰβανὸς ἐν ἐγὼ εὐ-
αγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν·

19 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ χει-
ροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συ-
νέκδημος ἡμῶν, σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ
εἰς διακονουμένη ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν
αἰ τοῦ τοῦ Κυρίου δόξαν, καὶ προθυ-
μίαν ὑμῶν·

20 Στελλόμενοι τοῦτο, μή τις
ἡμᾶς μωμῆσῃται ἐν τῇ ἀδρότητι
ταύτῃ εἰς διακονουμένη ὑφ' ἡμῶν,

21 “Προνοούμενοι καλὰ οὐ μόνον
ἐνώπιον Κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον
ἀνθρώπων.”

22 Συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν
ἀδελφόν ἡμῶν, ὃν ἰδοκίμασαμεν ἐν

solum facere, sed et velle pri-
mum cœpistis à superiori anno.

11 Nunc vero et facere perfici-
cite : ut quemadmodum promp-
titudine velle, ita et perficere ex
ipso habere.

12 Si enim promptitudo ani-
mi prius adsit, secundum id
quod habet quis, bene accep-
tus, non secundum id quod non
habet.

13 Non enim ut aliis remis-
sio, vobis autem tribulatio :
Sex ex æqualitate, in hoc nunc
tempore vestra abundantia in
illorum defectum :

14 Ut et illorum abundantia
fiat in vestrum defectum, ut fiat
æqualitas :

15 Sicut scriptum est : Qui
multum, non abundavit : et qui
modicum, non minus habuit.

16 Gratia autem Deo danti
illud idem studium pro vobis
in corde Titi :

17 Quoniam quidem exhorta-
tionem excepit : studiosior vero
existens, ultroneus exiit ad vos.

18 Simul misimus autem cum
illo fratrem, cujus laus in Eu-
angelio per omnes ecclesias :

19 Non solum autem, sed et
suffragiis electus est ab eccle-
siis, comperegrinus noster cum
gratia hac administrata à nobis
ad ipsius Domini gloriam et
promptitudinem animi vestri :

20 Devitantes hoc, ne quis
nos vituperet in exuberantia
hac ministrata à nobis :

21 Providentes pulchra non
solum coram Domino, sed etiam
coram hominibus.

22 Simul misimus autem cum
illis fratrem nostrum, quem

πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ περὶ σπουδαιότερον, πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς,

23 Εἶτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἡμῶν καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἶτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ.

24 Τὴν οὖν ἐδείξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐδείξατε, καὶ εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

Κεφ. θ'. 9.

1 Π Εἰ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους προσόν μου ἔστι ἐν ὑμῶν·

2 Οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχώμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκευάσται ἀπὸ πέτρων· καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας.

3 Ἐπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφοὺς, ἵνα μὴ ἐν καυχίᾳ ἡμῶν ἐν ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ· ἵνα, καθὼς ἐλογον, παρεσκευασμένοι ᾦτε·

4 Μὴ πως εἰάν ἔλθωσιν σὺν ἡμοῖ Μακεδόνας, καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀερασκευαστούς, κατασχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λόγωμεν ὑμῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ τῆς καυχίσεως.

5 Ἀναγκαῖον οὖν ἠγησάμην παρακαλεῖσαι τοὺς ἀδελφοὺς, ἵνα προσέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν προκατηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἐτοιμὴν εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν, καὶ μὴ ὡσπερ ἐλεονεξίαν.

6 Τοῦτο δὲ, ὁ σπείρων φειδομένως, φειδομένως καὶ θερίσει· καὶ ὁ σπείρων ἐκ' εὐλογίας, ἐκ' εὐλογίας καὶ θερίσει.

7 Ἐκαστος καθὼς προαιρεῖται εἰς τὴν καρδίαν· μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ

probavimus in multis sæpe studiosum existentem, nunc autem multo studiosiorem, confidentia multa quæ in vos.

23 Sive pro Tito, socius meus et in vos cooperatus: sive fratres nostri, Apostoli ecclesiarum, gloria Christi.

24 Ergo ostensionem charitatis vestræ, et nostræ gloriatiōnis de vobis, in illos ostendite, et in faciem ecclesiarum.

CAPUT IX.

1 DE quidem enim ministerio in sanctos ex abundantanti mihi est scribere vobis.

2 Scio enim promptum animum vestrum, quem de vobis glorior Macedonibus, quod Achaia parata est à superiori anno et ex vobis æmulatio provocavit plurimos.

3 Misi autem fratres, ut ne gloriatio nostra de vobis, inanis fiat in parte hac: ut, quemadmodum dixi, parati sitis.

4 Ne forte si venerint cum me Macedones, et invenerint vos imparatos, erubescamus nos, ut non dicamus vos, in substantia hac gloriatiōnis.

5 Necessarium ergo existimavi rogare fratres, ut præparent ad vos, et præparent præannunciatam benedictionem vestram, hanc paratam esse sic quasi benedictionem, et non quasi exactionem.

6 Hoc autem, serens parce, parce et metet: et seminans in benedictionibus, in benedictionibus et metet:

7 Unusquisque prout præoptat corde, non ex tristitia,

ανάγκης· “Παρὸν γὰρ ὄντην ἀγαπᾷ ὁ Θεός.”

8 Δυνατὸς δὲ ὁ Θεός πᾶσαν χάριν περισσεύσαι εἰς ὑμᾶς· ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες, περισσεύετε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν,

9 Καθὼς γέγραπται· “Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένθησιν· ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.”

10 Ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν στέμμα τῷ σπειρόντι, καὶ ἄρτον εἰς βρώσιν χορηγήσας, καὶ πληθύναι τὸν σῶμα ὑμῶν, καὶ αὐξήσας τὰ γονήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν.

11 Ἐν παντὶ ἐλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἀπλότητα, ἥτις καταργήσεται δι’ ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ,

12 Ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶ προσανακληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ Θεῷ,

13 Διὰ τῆς δοκιμῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας,

14 Καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπερ ὑμῶν, ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

15 Χάρις δὲ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

Κεφ. ι'. 10.

1 ἈΓΓΕΛΙΟΝ ΔΕ ΕΓΩ ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΡΑΚΑΛῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πραότητος καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὅς κατα πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαυρῶ εἰς ὑμᾶς.

2 Δέχομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαυρῆσαι τῇ πεποιθήσει, ἣ λογίζομαι

aut ex necessitate. hilarem enim datorem diligit Deus.

8 Potens autem Deus omnem gratiam abundare facere in vos : ut in omnibus semper omnem sufficientiam habentes, abundetis in omne opus bonum :

9 Sicut scriptum est : Dispersionem dedit pauperibus : justitia ejus manet in æternum.

10 At suppeditans semen seminanti, et panem ad escam suppeditet, et multiplicet sementem vestram, et augeat fructus justitiæ vestræ :

11 In omni ditati in omnem simplicitatem, quæ adoperatur per nos gratiarum actionem Deo.

12 Quoniam ministerium oblationis hujus non solum est supplens inopias sanctorum, sed etiam redundans per multas gratiarum actiones Deo :

13 Per probationem ministerii hujus glorificantes Deum in obedientia confessionis vestræ in Euangelium Christi, et simplicitate communicationis in illos, et in omnes.

14 Et ipsorum obsecratione pro vobis, desiderantium vos, propter eminentem gratiam Dei in vobis.

15 Gratia autem Deo super inenarrabili ejus dono.

CAPUT X.

1 IPSE autem ego Paulus parco et lenitatem et æquitatem Christi : qui secundum faciem quidem humilis in vobis, absens autem confido in vos.

2 Rogo autem ne præsens confidens esse ea fiducia, qua

τολμησαι ἐπὶ τινος τους λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας·

3 Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα·

4 Τὰ γὰρ ὄπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ ἐν Θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων,

5 Λογισμούς καθαίρουντες, καὶ πᾶν ἕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νήημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ,

6 Καὶ ἐν ἐτοιμίᾳ ἔχοντες ἐδικήσασαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ἡμῶν ἡ ὑπακοή.

7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε ; εἴ τις πέπεισεν ἑαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω ἄλλιν ἀπ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτω καὶ ἡμεῖς Χριστοῦ.

8 Ἐάν τε γὰρ καὶ περισσότερόν τι καυχῆσθαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἥς ἔδωκεν ὁ Κύριος ἡμῖν εἰς οἰκοδομήν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ἡμῶν, οὐκ ἀσχυνηθήσομαι,

9 Ἴνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ἡμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν·

10 Ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαὶ, φησί, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραὶ· ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενής, καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος.

11 Τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἱοί ἐσμεν ἐν λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες ἐν ἔργῳ.

12 Οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρίναι ἢ συγκρίναι ἑαυτούς εἰσι τῶν ἑαυτοῦς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτούς μετροῦντες, καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοῦς ἑαυτοῖς, οὐ συνιστῶσιν·

cogito audere in quosdam, existimantes nos tanquam secundum carnem ambulantes.

3 In carne enim ambulantes, non secundum carnem militamus.

4 Nam arma militiæ nostræ non carnalia, sed potentia Deo, ad eversionem munitionum.

5 Ratiocinationes evertentes, et omnem sublimitatem elatam adversus cognitionem Dei, et captivantes omnem intellectum in obedientiam Christi.

6 Et in parato habentes ulcisci omnem inobedientiam, quum impleta fuerit vestra obedientia.

7 Quæ secundum faciem aspiciatis ? Si quis confidit sibi ipsi Christi esse, hoc cogitet iterum à se ipso, quia sicut ipse Christi, ita et nos Christi.

8 Sique enim et amplius aliquid gloriatur de auctoritate nostra, quam dedit Dominus nobis in ædificationem, et non in eversionem vestram, non pudebimur.

9 Ut autem non videar tamquam terrere vos per epistolas.

10 Quoniam quidem epistolæ, inquiunt, graves et fortes : at præsentia corporis infirma, et sermo nihili factus.

11 Hoc cogitet talis, quia quales sumus verbo per epistolas absentes, tales et præsentibus opere.

12 Non enim audemus inscurrere aut conferre nos ipsos quibusdam, seipsos commendantibus : sed ipsi in seipsis semetipsos metientes, et conferentes seipseos semetipsis non intelligunt.

13 Ἡμεῖς δὲ οὐχὶ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ Θεὸς μέτρου, ἐρακείσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν·

14 Οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς, ὑπερεκτείνωμεν ἑαυτούς· ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ,

15 Οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, αὐξαναμένους τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν,

16 Εἰς τὰ ὑπερέκτα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι· οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἔτοιμα καυχῆσασθαι.

17 “Ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.”

18 Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνίστων, ἐκείνός ἐστι δοκιμος, ἀλλ’ ὃν ὁ Κύριος συνίστησιν.

Κεφ. ια. 11.

1 **Ο** Φελον ἀνεχθεὶς μου μηκρὸν ἐν τῇ ἀφροσύνῃ· ἀλλὰ καὶ ἀνεχθεὶς μου·

2 Ζηλώ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζήλω· ημεροσάμπην γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ παρόντιν ἀγνήν παραστήσῃσαι, ἐγὼ Χριστῷ·

3 Φοβοῦμαι δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις Ἐὐαν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, οὕτω φθορῇ τὰ νοήματα ὑμῶν, ἀπὸ τῆς ἀπλότητος τῆς εἰς τὸν Χριστόν.

4 Εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλου Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἠνείχεσθε.

5 Δογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερεῖναι τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων.

13 Nos autem non in immensurata gloriabimur, sed secundum mensuram regulæ, quam partitus est nobis Deus mensuram, pertigisse usque et vos.

14 Non enim quasi non pertingentes ad vos, superextendimus nos ipsis: Usque ad enim et vos pervenimus in Evangelio Christi:

15 Non in immensurata gloriantes in alienis laboribus: spem autem habentes augescete fide vestra, in vobis magnificari secundum regulam nostram in abundantiam.

16 In ulteriora vestri evangelizare: non in aliena regula, in parata gloriari.

17 At glorians, in Domino gloriatur.

18 Non enim seipsum commendans, ille est probatus, sed quem Dominus commendat.

CAPUT XI.

1 **U**TINAM toleraretis meam paulisper insipientiam: sed et supportate me.

2 Æmulor enim vos æmulatione Dei. Despondi enim vos uni viro virginem castam sistere Christo.

3 Timeo autem ne forte sicut serpens Evam seduxit in astutia sua, ita corrumpantur mentes vestræ, à simplicitate illa in Christum.

4 Si quidem enim veniens alium Jesum prædicat quem non prædicavimus, aut spiritum alium accipitis quem non accepistis, aut evangelium aliud quod non recepistis, recte toleraretis.

5 Existimo enim nihilo inferiorem esse super valde Apostolis.

6 *Εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης εἶμι λόγω, ἀλλ' οὐ ἐν γνέσει· ἀλλ' ἐν παντί φανερωθέντες ἐν πᾶσι εἰς ὑμᾶς.*

7 *Ἡ ἀμαρτίαν ἐποίησα, ἑμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε; ὅτι ὤρσαμ' ἐν τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίῳ ἐδηγγελισάμην ὑμῖν;*

8 *Ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, λαβὼν ὑπόμισθον, πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν· καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερήσεις, οὐ κατενόησα οὐδένος·*

9 *Τὸ γὰρ ὑστερήμά μου προσανεπλήρωσαν· οἱ ἀδελφοὶ ἰθύντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντί εὐαρεσῆ ὑμῶν ἑμαυτὸν ἐτήρησα, καὶ τηρήσω.*

10 *Ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις αὐτῆ οὐ σφραγίσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας.*

11 *Διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ἢ Θεὸς οἶδεν.*

12 *Ὅ δὲ ποῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκπέψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελούντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, ἐυρεθῶσι καθὼς καὶ ἡμεῖς·*

13 *Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδοπύστολοι, ἐργάζονται δόλοισι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ·*

14 *Καὶ οὐ διαμαρτυροῦν αὐτοὺς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός.*

15 *Ὅ μὲγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν τὸ τέλος ἴσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.*

16 *Πάλιν λέγω, μὴ τις με δόξη ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μὴ γε, καὶ ὡς ἄφρονα δεξασθε με, ἵνα μικρόν τι καὶ ἐγὼ καυχῆσομαι.*

17 *Ὁ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ*

A u

6 Si vero et rudis sermone, sed non cognitione : sed in omni manifestati in omnibus in vos.

7 Aut peccatum feci, meipsum humilians, ut vos exaltemini ? quoniam gratis Dei Evangelium euangelizaverim vobis ?

8 Alias ecclesias expoliavi, accipiens stipendium, ad vestrum ministerium : Et praesens apud vos et egens, non obtorpuī cuiquam :

9 Nam inopiam meam suppleverunt fratres venientes à Macedonia : et in omni inonerosum vobis meipsum servavi, et servabo.

10 Est veritas Christi in me, quoniam gloriatio hæc non obturabitur in me in regionibus Achaïæ.

11 Propter quid ? quia non diligo vos ? Deus scit.

12 Quod autem facio, et faciam, ut amputem occasionem volentium occasionem : ut in quo gloriantur, inveniantur sicut et nos.

13 Nam ejusmodi pseudopostoli, operarii dolosi, transformati in Apostolos Christi.

14 Et non mirum in angelum Satanas transformatur in angelum lucis.

15 Non magnum ergo si et ministri ejus transformantur velut ministri justitiæ : quorum finis erit secundum opera ipsorum.

16 Iterum dico, ne quis me putet insipientem esse : si vero non, etiam ut insipientem accipite me, ut et ego modicum quid glorier.

17 Quod loquor, non loquor

Κέρων, ἀλλ' ὡς ἐν ἀρροσύνῃ, ἐν καιρῷ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχῆσεως.

18 Ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, καὶ γὰρ καυχῆσομαι.

19 Ἡδὲως γὰρ ἀντέχεσθε τῶν ἀρρόνων, φρόνιμοι ὄντες·

20 Ἀντέχεσθε γὰρ, εἴ τις ὑμᾶς καταδουλεῖ, εἴ τις κατασβίαι, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις θάπτουται, εἴ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δέρει·

21 Κατ' ἀουσίαν λέγω, ὡς ἐπι ἡμῖς ἠσθενήσαμεν· ἐν ᾧ δ' ἂν τις εὐλαμῶ, ἐν ἀρροσύνῃ λέγω, εὐλαμῶ καὶ ἐγὼ·

22 Ἑβραῖοί εἰσι, καὶ γὰρ Ἰσραηλιταὶ εἰσι, καὶ γὰρ σπέρμα Ἀβραάμ εἰσι, καὶ γὰρ·

23 Διάκονοι Χριστοῦ εἰσι, παρὰ φρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγὼ ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις.

24 Ἰσὺ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαθον.

25 Τρίς ἐβλαβδίσθη, ἅπαξ ἐλιθάσθη, τρίς θανάτησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεσοίηκα,

26 Ὀδοπορίας πολλάκις κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις ληστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἔθνων, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις·

27 Ἐν κόπῳ καὶ μέθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι·

28 Χωρὶς τῶν παρεκτός, ἡ ἐπιστάσις μου ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν.

secundum Dominum, sed quasi in insipientia, in hac præsidentia gloriationis :

18 Quoniam multi gloriantur secundum carnem, et ego gloriabor.

19 Libenter enim suffertis insipientes, prudentes existentes.

20 Toleratis enim, si quis vos in servitutum redigit, si quis devorat, si quis accipit, si quis extollitur, si quis vos in faciem cædit.

21 Secundum contumeliam dico, quasi quod nos infirmi fuimus : In quo vero quis audet, in insipientia dico, audeo et ego.

22 Hebræi sunt ? et ego : Israhelitæ sunt ? et ego : semes Abrahæ sunt ? et ego.

23 Ministri Christi sunt ? desipiens loquor, super ego : in laboribus abundantius, in plagis supra modum, in carceribus abundantius, in mortibus frequenter.

24 A Judæis quinquies quatuordecim, præter unam, accipi

25 Ter virgis cæsus sum semel lapidatus sum, ter naufragium feci, noctem diem in profundo egi.

26 Itineribus sæpe, periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex Gentibus, periculis in civitate, periculis in solitudine, periculis in mari, periculis in falsis fratribus.

27 In fatigatione et ærumna, in vigiliis sæpe, in fame et siti, in jejuniis sæpe, in frigore et nuditate :

28 Præter illa extrinsecus instantia mea per diem, sollicitudo omnium ecclesiarum.

29 Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ στυροῦμαι ;

30 Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχῆσομαι.

31 Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οἶδεν, ὃ ὦν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι.

32 Ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν Δαμασκηῶν πόλιν, πιάσαι με θέλων,

33 Καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τοίχους, καὶ ἐξέφυγον εἰς χεῖρας αὐτοῦ.

Κεφ. ιβ'. 12.

1 **Κ**αυχᾶσθαι δὴ, οὐ συμφέρει μοι· ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ἁπασιίας καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου.

2 Οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἑπτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι, οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν· ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ·

3 Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν,

4 Ὅτι ἠρπάγη εἰς τὸν παράδεισον, καὶ ἤκουσεν ἄβυσθα ῥήματα, ἃ οὐκ ἔξεν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι.

5 Ἐπεὶ τοῦ τοιοῦτου καυχῆσομαι· ὑπερὶ δὲ ἑμαυτοῦ οὐ καυχῆσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου.

6 Ἐὰν γὰρ θελήσω καυχῆσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀληθεῖαν γὰρ ἐρῶ· φοιδοῦμαι δὲ, μὴ τις εἰς ἐμὲ λογίσῃται ὑπερὶ ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούσι τι ἐξ ἐμοῦ.

7 Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραιρωμαί, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος σα-

29 Quis infirmatur, et non infirmor? quis scandalizatur, et non ego uror?

30 Si gloriari oportet, quæ infirmitatis meæ gloriabor.

31 Deus et pater Domini Jesu Christi scit, ille existens benedictus in secula, quod non mentior.

32 In Damasco gentis præpositus Aretæ regis præsidio tenebat Damascenorum civitatem, prehendere me volens.

33 Et per fenestram in sporta demissus sum per murum: et effugi manus ejus.

CAPUT XII.

1 **G**LORIARI sane non confert mihi. veniam enim ad visionis et revelationes Domini.

2 Scio hominem in Christo ante annos quatuordecim, sive in corpore, nescio: sive extra corpus, nescio: Deus scit: raptum hujusmodi usque ad tertium cælum.

3 Et scio hujusmodi hominem, sive in corpore, sive extra corpus, nescio: Deus scit.

4 Quoniam raptus est in paradisum, et audivit arcana verba quæ non licet homini loqui.

5 Pro hujusmodi gloriabor: pro autem meipso non gloriabor, si non in infirmitatibus meis.

6 Si enim voluero gloriari, non ero insipiens: veri tatem enim dicam. parco autem, ne quis in me existimet supra quod videt me, aut audit aliquid ex me.

7 Et excellentia revelationum ut ne efferar, datus est mihi stimulus carni, angelus

ταῦν, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπερβαίρωμαι.

8 Ὅτι τούτου ἕνεκα τὸν Κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστέλῃ εἰς ἐμοῦ.

9 Καὶ εἶρηκέ μοι· Ἀρετὴ σοῦ ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειούται. Ἡδίστα οὖν μάλλον καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐν ἐμῇ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ.

10 Διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ἔθροισιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμαῖς, ἐν στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ἵσταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός ἐμι.

11 Γέγονα ἄφρων καυχόμενος ὑμῖς με ἠναγκάσατε· ἐγὼ γὰρ ἠέπειλον ὑφ' ἑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπὲρ Λίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδὲν εἰμι.

12 Τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου καταργήσθη ἐν ὑμῶν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ἐν σημαῖς καὶ τέρασιν καὶ δυνάμει.

13 Τί γὰρ ἔστιν ὃ ἠετήθητε ἑπὶ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενόησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην.

14 Ἴδού, τρίτον ἐτοίμως ἔχω εἰσελθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ κατανοήσω ὑμῶν· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλ' ὑμᾶς· οὐ γὰρ ἠέπειλα τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις.

15 Ἐγὼ δὲ ἠδίστα δαπανήσω, καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· εἰ καὶ περισσεύωμαι ὑμᾶς ἀγαπῶν, ἥσταν ἀγαπῶμαι.

16 Ἐστω δὲ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλ' ὑπάρχων πανούργος, δόλω ὑμᾶς ἔλαβον.

17 Μὴ τίνα οὖν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπελεονέκτησα ὑμᾶς;

Satan, ut me colaphizet, ut ne efferar.

8 Super hoc ter dominum rogavi, ut discederet à me.

9 Et dixit mihi : Sufficit tibi gratia mea : nam virtus mea in infirmitate perficitur. Libenter igitur magis gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me virtus Christi.

10 Ideo oblector in infirmitatibus, in contumeliis, in necessitatibus, in persecutionibus, in angustiis pro Christo. Quum enim infirmor, tunc potens sum.

11 Factus sum insipiens glorians : vos me coëgistis : Ego enim debui à vobis commendari : nihil enim inferior fui supra valde Apostolis, si et nihil sum.

12 Ipsa quidem signa Apostoli effecta sunt in vobis in omni tolerantia, in signis et prodigiis et virtutibus.

13 Quid enim est quod inferiores fuistis supra cæteras ecclesias, si non quod ipse ego non obtorpui vobis ? Donate mihi injuriam hanc.

14 Ecce, tertio parate habeo venire ad vos : et non obtorpescam vobis. Non enim quaero vestra, sed vos. Non enim debent nati parentibus thesaurizare, sed parentes natis.

15 Ego autem libentissime impendam, et expendam pro animabus vestris : si et abundantius vos diligens, minus diligar.

16 Esto vero, ego non gravavi vos : sed existens astutus, dolo vos cepi.

17 Num aliquem eorum quos misi ad vos, per ipsum expilavi vos ?

18 Παραύλεσα Τίτον, και συκαίστευλα τον αδελφόν· μή τι επλευσικτησεν υμάς Τίτος; ου ενω αυτω ενύματι περιπατήσαμεν; ου τοις αυτοις ἴχνησι;

19 Πάλιν δοκείτε ότι υμίν απολογούμεθα; κατενώπιον του Θεου, εν Χριστω λαλοῦμεν· τα δε πάντα, αγαπηται, υπέρ της υμών εικοδομής.

20 Φοβοῦμαι γάρ, μή πως ελθόν ουχ οίους θέλω ευρω υμάς, κήγω ευρεθῶ υμίν οσον ου θέλετε· μή πως ἔρεις, ζηλοι, θυμοί, εριβειαι, καταλαλαι, μεθυρισμοί, φουσιώσεις, ἀκαταστασίαι·

21 Μή πάλιν ελθόντα με ταπεινώσῃ ὁ Θεός μου προς υμάς, και πειθήσω πολλούς των προσημαρτηκόντων, και μη μετανοησάντων· ότι εν ακαθαρσία, και πορνεία, και ἀσελγεία ἤ ἔπραξαν.

Κεφ. ιγ'. 13.

1 **T**ΡΙτον τουτο ερχομαι προς υμάς· “ ότι στόματος δύο μαρτύρων και τριών σταθήσεται πᾶν ῥήμα.”

2 Προείρηκα και προελόγω, ως παρών το δεύτερον, και απών, εν γραφω τοις προσημαρτηκόσι, και τοις λοιποῖς πᾶσιν, ότι εάν ελθω εις το πάλιν, ου φείσομαι·

3 Ἐπει δοκμήν ζητήστε του εν μοι λαλούντος Χριστου, ἕς εις υμάς ουκ εσθενεί, ἀλλά δυνατός εν υμῖν·

4 Και γάρ ει εσταυρώθη εξ ασθενείας, ἀλλά ζῆ εκ δυνάμεως Θεου· και γάρ ημεῖς ασθενούμεν εν αυτω, ἀλλά ζήσόμεθα συν αυτω εκ δυνάμεως Θεου εις υμάς.

5 Ἐαυτούς περιάξετε· ει εστέ εν ενει πιστει, εαυτούς δοκιμάξετε· η

18 Rogavi Titum, et simul misi fratrem. Numquid expulavit vos Titus? non eodem spiritu ambulavimus? non iisdem vestigiis?

19 Rursum putatis quod vobis excusetur? Coram Deo, in Christo loquimur: at omnia, charissimi, propter vestram ædificationem.

20 Timeo enim, ne forte veniens non quales volo inveniam vos, et ego inveniar vobis qualem non vultis: ne forte contentiones, æmulationes, iræ, dissensiones, detractiones, surrationses, inflationes, sediti- ones:

21 Ne iterum venientem me humiliet Deus meus apud vos, et lugeam multos ante peccantium, et non poenitentiam super immunditia, et fornicatione, et impudicitia quam gesserunt.

CAPUT XIII.

1 **E**CCE tertio hoc venio ad vos. In ore duorum testium et trium stabit omne verbum.

2 Prædixi et prædico, ut præsens secundo, et absens nunc scribo ante peccantibus, et cæteris omnibus, quoniam si venero iterum, non parcam.

3 Quandoquidem experimentum quæritis in me loquentis Christi, qui in vos non infirmatur, sed potens est in vobis.

4 Etenim si crucifixus est ex infirmitate, sed vivit ex virtute Dei: Etenim et nos infirmi sumus in illo, sed vivemus cum eo ex virtute Dei in vos.

5 Vosmetipsos tentate si estis in fide: vos ipsos probate.

οὐκ ἐπιγινώσχετε ἑαυτοὺς, ὅτι Ἰη-
σοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν; εἰ μὴ
τι ἀδίκημοι ἐστέ.

6 Ἐλπίζω δὲ ὅτι γινώσθετε ὅτι
ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδίκημοι.

7 Εὐχόμεαι δὲ πρὸς τὸν Θεὸν μὴ
ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδὲν· οὐχ ἵνα
ἡμεῖς δίκημοι φανώμεν, ἀλλ' ἵνα
ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς
ἀδίκημοι ὤμεν.

8 Οὐ γὰρ δύναμιθέα εἰ κατὰ
τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὅπερ τῆς ἀλη-
θείας.

9 Χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσ-
θενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ᾗτε·
εὐτοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν
κατάρτισιν.

10 Διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὸν γρά-
φω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρή-
σωμαι, κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ἴδωκέ
μοι ὁ Κύριος εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ
εἰς καθαίρισιν.

11 Αἰσὺν, ἀδελφοί, χαίρτε,
καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ
αὐτὸ φροεῖτε, εἰρηνεύετε· καὶ ὁ
Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται
μεθ' ὑμῶν.

12 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν
ἀγίῳ φιλήματι. Ἀσπάζονται
ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.

13 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, καὶ
ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος
μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Κορινθίους δευτέρα ἐγράφη
ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδο-
νίας, διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ.

An non cognoscitis vosmetip-
sos, quia Jesus Christus in vo-
bis est? si non quid forte re-
probi estis.

6 Spero autem quod cognos-
cetis, quia nos non sumus re-
probi.

7 Opto autem apud Deum
non facere vos malum quic-
quam: non ut nos probati appa-
reamus, sed ut vos pulchrum
faciatis, nos autem ut reprobi
simus.

8 Non enim possumus ali-
quid adversus veritatem: sed
pro veritate.

9 Gaudemus enim quam nos
infirmi sumus, vos autem poten-
tes estis. Hoc vero et optamus,
vestram consummationem.

10 Propter hoc hæc absens
scribo, ut præsens non severe
utar, secundum potestatem
quam dedit mihi Dominus in
ædificationem, et non in de-
structionem.

11 Cæterum, fratres, gau-
dete, perficimini, consolationem
habete, idem sapite, pacem ha-
bete: et Deus dilectionis et
pacis erit cum vobis.

12 Salutate alii alios in os-
culo sancto: Salutant vos sanc-
ti omnes.

13 Gratia Domini Jesu Chris-
ti, et charitas Dei, et commu-
nicatio sancti Spiritus cum om-
nibus vobis. Amen.

Ad Corinthios secunda scrip-
ta fuit à Philippis Macedo-
niæ, per Titum et Lucam.

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς

ΓΑΛΑΤΑΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ Θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,

2 Καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας.

3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

4 Τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὥπως ἐξέλθῃαι ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστώτος αἰῶνος πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν.

5 Ὡς ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

6 Θαυμάζω ὅτι οὕτω ταχέως μετασέσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ, εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον.

7 Ὅ οὐκ ἔστιν ἄλλο· εἰ μὴ τινὲς εἰσὶν οἱ ταρασσόντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.

8 Ἀλλὰ καὶ εἰδὼν ἡμεῖς, ἡ ἀγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ἃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω.

9 Ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἔπειτ' ἄλλο λέγω, εἰ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζηται παρ' ἃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.

10 Ἄπει γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν Θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἦμην.

PAULI

Apostoli ad

GALATAS

EPISTOLA.

CAPUT I.

1 PAULUS Apostolus, non ab hominibus, neque per hominem, sed per Jesum Christum, et Deum Patrem qui suscitavit eum à mortuis.

2 Et qui cum me omnes fratres, ecclesiis Galatiæ :

3 Gratia vobis et pax à Deo Patre, et Domino nostro Jesu Christo :

4 Qui dedit semetipsum pro peccatis nostris, ut eriperet nos de præsentis seculo nequam, secundum voluntatem Dei et Patris nostri :

5 Cui gloria in secula seculorum. Amen.

6 Miror quod ita cito transferimini ab eo qui vocavit vos in gratia Christi, in alterum Evangelium :

7 Quod non est aliud, si non quidam sunt turbantes vos, et volentes invertere Evangelium Christi.

8 Sed et si nos aut angelus de cælo evangelizet vobis, præter quod evangelizavimus vobis, anathema sit.

9 Sicut prædiximus, et nunc iterum dico, si quis vobis evangelizaverit præter quod accepistis, anathema sit.

10 Modo enim homines suadeo, an Deum? An quæro hominibus placere? Si enim adhuc hominibus placerem, Christi servus non essem.

11 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί,
τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπὸ
ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἴσται κατ' ἄνθρωπον·

12 Οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρ' ἀνθρώ-
που παρέλαβον αὐτὰ, οὔτε ἐδίδαχ-
θην· ἀλλὰ ἀπὸ ἀποκαλύψεως Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ.

13 Ἐκείσατε γὰρ τὴν ἑμὴν
ἀναστροφὴν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ,
ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκ-
κλησίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐσέρβουν
αὐτήν,

14 Καὶ προέειπεν ἐν τῷ Ἰου-
δαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοῦς συναγωγίτας
ἐν τῷ γένει μου, περισσώτερος ζη-
λωτῆς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου
παραδόσεων·

15 Ὅτι δὲ εὐδίασεν ὁ Θεὸς ὁ
ἀπορίσας με ἐκ κοιλίας μητρὸς μου,
καὶ καλίστως διὰ τῆς χάριτος αὐ-
τοῦ,

16 Ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ
ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν
ἐν τοῖς ἔθνεσιν, οὕτως οὐ προσαν-
θήμην σαρκὶ καὶ αἵματι,

17 Οὐδὲ ἀπέβην εἰς Ἱεροσό-
λυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστό-
λους· ἀλλ' ἀπέβην εἰς Ἀραβίαν,
καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν.

18 Ἐπειτα μετ' Ἰση τρία ἀπέβην
εἰς Ἱεροσόλυμα ἰσπερῆσαι Πέ-
τρον· καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέ-
ρας δεκάτρετι.

19 Ἐταρον δὲ τῶν ἀποστόλων
οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰακώβον τὸν ἀδελ-
φὸν τοῦ Κυρίου.

20 Ἄ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώ-
πιον τοῦ Θεοῦ, ὅτι οὐ ψεύδομαι.

21 Ἐπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλι-
μακα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας.

22 Ἦμην δὲ ἀγνωστὸς ἐν
προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰου-
δαίας ταῖς ἐν Χριστῷ·

11 Notum facio autem vobis,
fratres, Euangelium euangeli-
zatum à me, quia non est secun-
dum hominem.

12 Neque enim ego ab ho-
mine accepi illud, neque edoc-
tus sum : sed per revelatio-
nem Jesu Christi.

13 Audistis enim meam con-
versationem aliquando in Juda-
ismo, quoniam supra modum
persequer bar ecclesiam Dei, et
vastabam illam.

14 Et proficiebam in Judaïs-
mo supra multos coetaneos in
genere meo, abundantius æmu-
lator existens paternarum mear-
um traditionum.

15 Quum autem probavit
Deus ille separans me ex utero
matris meæ, et vocans per gra-
tiam suam,

16 Revelare Filium suum in
me, ut euangelizarem illum in
Gentibus, continuo non acqui-
evi carni et sanguini :

17 Neque veni Hierosolyma
ad illos antequam Apostolos : sed
abii in Arabiam, et iterum re-
versus sum Damascum.

18 Deinde post annos tres
veni Hierosolyma videre Pe-
trum : et mansi apud eum dies
quindecim.

19 Alium autem Apostolo-
rum non vidi, si non Jacobum
fratrem Domini.

20 Quæ autem scribo vobis,
ecce coram Deo, quia non men-
tior.

21 Deinde veni in regiones
Syriæ et Cilicis.

22 Eram autem ignotus facie
ecclesiis Judææ, quæ in Chris-
to.

23 Μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν, εἰ δὲ δίκαιον ἡμᾶς ποτε, νῦν εὐαγγελίζονται τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρευται.

24 Καὶ ἐδόξαζον ἐν ἡμοῖ ἐν Θεῷ.

Κεφ. β'. 2.

1 **Ε**ΠΙΣΤΑ διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβαν, συμπαραλαβὼν καὶ Τίτον.

2 Ἀνέβην δὲ κατ' ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι· κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσι, μὴ πως εἰς κενὸν ἐρέχω, ἢ ἰδραμον.

3 Ἄλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἡμοῖ, Ἕλλην ὢν, ἠναγκάσθη περιμεθεῖναι,

4 Διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδελφούς, οἵτινες παρεισήλθον κατασκοπεῖσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσωσται,

5 Οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴχαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνη πρὸς ὑμᾶς.

6 Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναι τι, ἐπειοῖ ποτε ἦσαν, οὐδὲν μοι διαφέρει· πρόσωπον Θεὸς ἀνθρώπου αὐ λαμβάνει· ἡμοῖ γὰρ οἱ δοκοῦντες, οὐδὲν προσανέθεντο,

7 Ἀλλὰ τούναντίον, ἰδόντες ὅτι πιστεύομαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀπερυστίας, καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς·

8 Ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς, ἐνήργησε καὶ ἡμοῖ εἰς τὰ ἔθνη·

9 Καὶ γινόντες τὴν χάριν τὴν δοθεισάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στύλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἡμοῖ καὶ Βαρ-

23 Tantum autem audientes erant, quoniam persequens nos aliquando, nunc euangelizat fidem quam aliquando vastabat.

24 Et glorificabant in me Deum.

CAPUT II.

1 **D**EINDE post quatuordecim annos iterum ascendi Hierosolyma cum Barnaba, coassumens et Titum.

2 Ascendi autem secundum revelationem, et exposui illis Evangelium quod prædico in Gentibus: seorsum autem in pretio habitis, ne forte in vacuum currem, aut cucurrissem.

3 Sed neque Titus cum me Græcus existens, coactus est circumcidi.

4 Propter autem subintroductos falsos fratres, qui subintroierunt explorare libertatem nostram quam habemus in Christo Jesu, ut nos in servitutem redigerent.

5 Quibus neque ad horam cessimus subjectioni, ut veritas Evangelii permaneat apud vos.

6 Ab autem visis esse aliquid, quales aliquando fuerint, nihil mihi differt: Faciem Deus hominis non accipit: Mihi enim in pretio habiti, nihil contulerunt.

7 Sed contra videntes quod creditum est mihi Evangelium præputii, sicut Petro circumcisionis.

8 Nam operatus Petro in Apostolatam circumcisionis, operatus est et mihi in Gentes.

9 Et cognoscentes gratiam datam mihi, Iacobus et Cephas et Joannes, illi visi columnæ esse, dextras dederunt mihi et

ὡς πεποιθὸς ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομὴν·

10 Μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν· ὃ καὶ ἐσπούδασα τὸ ἐπὶ τοῦτο ποιῆσαι.

11 Ὅτι δὲ ἦλθε Πέτρος εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῶ ἀντίστην, ὅτι καταγενοσμένος ἦν.

12 Πρὸ τοῦ γὰρ ἰδεῖν σιναι ἀπὸ Ἰακώβου, μετὰ τῶν ἰθῶν συνήθειον· ὅτε δὲ ἦλθεν, ὑπέστειλλε καὶ ἀφώριζεν ἑαυτὸν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς.

13 Καὶ συναπεκρίθησαν αὐτῶ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι· ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρισῇ.

14 Ἄλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῶ Πέτρῳ ἐμ-προσθεν πάντων· Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων, ἰθῶως ζῆς, καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς, τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαΐζεν;

15 Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ ἰθῶν ἀμαρτωλοὶ,

16 Εἰδότες ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, εἰ μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ, καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου· διότι οὐ δικαιώθησεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σὰρξ.

17 Εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ, εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἀμαρτωλοὶ, ἄρα Χριστὸς ἀμαρτίας διάκονος; Μὴ γένοιτο.

18 Εἰ γὰρ ἂ κατέλυσα, ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἑμαυτὸν συνίσταμι.

19 Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω,

Barnabæ societatis: ut nos in Gentes, ipsi autem in circumcisionem:

10 Tantum autem pauperum: ut meminissemus: quod etiam studui id ipsum facere.

11 Quum autem venisset Petrus Antiochiam, in faciem ei restiti: quia notandus erat.

12 Ante enim venire quoadam à Jacobo, cum Gentibus simul edebat: quum autem venissent, subducebat et separabat seipsum, timens eos ex circumcissione.

13 Et coassimulabant ei et cæteri Judæi: ita ut et Barnabas simul abduceretur eorum simulatione.

14 Sed quum vidissem quod non recto pede incederent ad veritatem Evangelii, dixi Petro coram omnibus: Si tu Judæus existens, gentiliter vivis, et non Judaice: quid Gentes cogis Judaizare?

15 Nos natura Judæi, et non ex Gentibus peccatores:

16 Scientes quod non justificatur homo ex operibus legis, si non per fidem Jesu Christi: et nos in Christum Jesum credidimus, ut justificaremur ex fide Christi, et non ex operibus legis: propter quod non justificabitur ex operibus legis omnino caro.

17 Si vero quærentes justificari in Christo, reperiamur et ipsi peccatores, numquid Christus peccati minister? Absit.

18 Si enim quæ destruxi, hæc iterum ædifico, prævaricatorem meipsum constituo.

19 Ego enim per legem legi mortuus sum, ut Deo vivam.

20 Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ, οὐκ ἔτι ἐγώ, ζῆ δ' ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῆ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντός με, καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ.

21 Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Ω** ἀνόητοι Γαλάται, εἰς ὑμᾶς ἐβόσκειν τῆ ἀληθεία μὴ ἐπίσθεσθαι, οἷς κατ' ὀφθαλμοῖς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη, ἐν ὑμῖν ἐσταυρωμένος·

2 Τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀπ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως·

3 Οὕτως ἀνόητοί ἐστε· ἐναρξάμενοι πνεύματι, νῦν σαρκὶ κατατελείσθε·

4 Τόσαῦτα ἐπάθετε εἰκῆ· εἶγε καὶ εἰκῆ.

5 Ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα, καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως·

6 “Καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσεν τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.”

7 Γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Ἀβραάμ.

8 Προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοὶ εἰς τὴν ὁ Θεὸς, προεηγγελίσασα τῷ Ἀβραάμ· “Ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη.”

9 Ὡστε οἱ ἐκ πίστεως, εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ.

10 Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσιν, ὑπὸ κατάραν εἰσὶ· γέγραπται γάρ· “Ἐκατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ ποιῆσαι αὐτά.”

20 Christo concrucifixus sum. Vivo autem, non amplius ego, vivit vero in me Christus. Quod autem nunc vivo in carne, in fide vivo Filii Dei, diligentes me et tradentes semetipsum pro me.

21 Non abjicio gratiam Dei: Si enim per legem justitia, ergo Christus gratis mortuus est.

CAPUT III.

1 **O** INSENSATI Galatæ, quis vos fascinavit veritati non obsequi, quibus ob oculos Jesus Christus præscriptus est, in vobis crucifixus?

2 Hoc solum volo discere à vobis, ex operibus legis Spiritum accepistis, an ex auditu fidei?

3 Sic insensati estis; incepti spiritu, nunc carne consummemini?

4 Tanta passi estis frustra? si modo et frustra.

5 Ille ergo subministrans vobis Spiritum, et efficiens virtutes in vobis, ex operibus legis, an ex auditu fidei?

6 Sicut Abraham credidit Deo, et reputatum est illi ad justitiam.

7 Cognoscite ergo quia qui ex fide, ii sunt filii Abrahæ.

8 Providens autem Scriptura quia ex fide justificat Gentes Deus, præeangelizavit Abrahæ: Quia benedicentur in te omnes Gentes.

9 Itaque qui ex fide, benedicentur cum fideli Abraham.

10 Quicumque enim ex operibus legis sunt, sub execratione sunt. Scriptum est enim: Execrabilis omnis qui non permanserit in omnibus scriptis in libro legis, ad faciendum ea.

11 Ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἄνθρωπος ἐκ πίστεως ζήσεται·

12 Ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως· ἀλλ' ὁ ποιῶν αὐτὰ ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς·

13 Χρῆστος ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· γέγραπται γάρ· Ἐσκατάρατος ὡς ὁ κριμαίνων ἐπὶ ξύλου·

14 ἵνα εἰς τὰ Ἰουδαῖα ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραάμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τῆ ἐπισημασίας λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.

15 Ἀδελφοί, κατ' ἀνάγκην λέγω ἡμῖν ἀνθρώπων καταρωμένων διαθήκην οὐδαμῶς εἶσοι ἢ ἐσθλασθήσεται·

16 Τῷ δὲ Ἀβραάμ ἐξήχησαν αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, οὐ λέγει· Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν· ἀλλ' ὡς ἐπ' ἑνὸς. Καὶ τῷ σπέρματι σου, ὅς ἐστι Χρῆστος.

17 Ταῦτο δὲ λέγω, διαθήκην προκαταρωμένων ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς Χρῆστον, ὁ μὲν ἵνα στερηθῆται καὶ τριάκοντα γεγονώς νόμος οὐκ ἀκαρῆς, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν·

18 Εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκ ἔτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραάμ δι' ἐπαγγελίας χάρις ἐστὶν ὁ Θεός·

19 Τί οὖν ὁ νόμος; εἰν παραβάσειν χάριν προσετίθη, ἄχρις οὗ πληρὸν τὸ σπέρμα ᾧ ἐπαγγέλλεται, διαταγῆς δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου·

20 Ὁ δὲ μεσίτης, ἑνὸς οὐκ ἔστιν ὁ δὲ Θεός εἷς ἔστιν.

21 Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ; Μὴ γένοι-

11 Quoniam autem in lege nemo justificatur apud Deum manifestum: quia justus ex fide vivet.

12 At lex non est ex fide: sed faciens ea homo, vivet in illis.

13 Christus nos redemit de execratione legis, factus pro nobis execratio, scriptum est enim: Execrabilis omnis suspensus in ligno.

14 Ut in Gentes benedictio Abraham fieret in Christo Jesu, ut pollicitationem Spiritus accipiamus per fidem.

15 Fratres, secundum hominem dico. Tamen homines authenticatum testamentum nemo abrogat, aut superordinat.

16 At Abraham dictae sunt promissiones, et semini ejus. Non dicit: Seminibus, quasi in multis, sed quasi in uno: Et semini, qui est Christus.

17 Hoc autem dico, testamentum ante authenticatum à Deo in Christum, quae post annos quadringentos et triginta facta lex, non irritat, ad abolendam promissionem.

18 Si enim ex lege hereditas, non amplius ex promissione: At Abraham per repositionem gratificatus est Deus.

19 Quid igitur lex? transgressionum causa apposita est, usque quo veniret semen cui promissum erat, ordinata per angelos in manu mediatoris.

20 At mediator, unius non est: at Deus unus est.

21 Ergo lex adversus promissa Dei? Absit: Si enim

το· εἰ γὰρ εἰδὼθι νόμος ὁ δυνάμενος ζῶσαι, ὅπως ἂν ἐκ νόμου ᾦν ἡ δικαιοσύνη·

22 Ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφή τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν.

23 Πρὸ τοῦ δὲ εἰσεῖν εἰς τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα, συγκυλισσόμενοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι.

24 Ὡστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστὸν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν·

25 Ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως, οὐκ ἐστὶ ὑπὸ παιδαγωγόν ἔσμεν·

26 Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστέ διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

27 Ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε·

28 Οὐκ ἐστὶ Ἰουδαῖος, οὐδὲ Ἕλληνας· οὐκ ἐστὶ δοῦλος, οὐδὲ ἐλεύθερος· οὐκ ἐστὶ ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἐστέ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

29 Εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραάμ σπέρμα ἐστέ, καὶ κληρονόμοι τῆς ἐπαγγελίας κληρονόμοι.

Κεφ. δ. 4.

1 **Λ** Ἐγὼ δὲ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος ἠπείως ἐστίν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὢν·

2 Ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρὸς.

3 Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἤμεν ἠπείοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεν δεδουλωμένοι·

4 Ὅσα δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικὸς, γενόμενον ὑπὸ νόμον,

5 Ἴνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγο-

data esset lex potens vivificare, vere ex lege esset justitia.

22 Sed conclusit scriptura omnia sub peccato, ut promissio ex fide Jesu Christi daretur credentibus.

23 Ante autem venire fidem, sub lege custodiebamur, conclusi in futuram fidem revelari.

24 Itaque lex pædagogus noster fuit in Christum, ut ex fide justificaremur.

25 Veniente autem fide, non amplius sub pædagoogo sumus.

26 Omnes enim filii Dei estis per fidem in Christo Jesu.

27 Quicumque enim in Christum baptizati estis, Christum induistis.

28 Non est Judæus neque Græcus: non est servus, neque liber: non est masculus et fœmina: Omnes enim vos unus estis in Christo Jesu.

29 Si autem Christi, ergo Abrahamæ semen estis, et secundam promissionem hæredes.

CAPUT IV.

1 **D**ICO autem, ad quantum tempus hæres infans est, nihil differt servo, dominus omnium existens:

2 Sed sub tutores est et curatores, usque præfinitionem Patris.

3 Ita et nos, quum essemus infantes, sub elementis mundi eramus servituti addicti.

4 Quum vero venit plenitudo temporis, emisit Deus Filium suum, factum ex muliere, factum sub lege:

5 Ut eos qui sub legem redi-

ράση, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀναλάβωμεν.

6 Ὅτι δὲ ἐστε υἱοὶ, ἐξαπέστειλον ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κρᾶζον, Ἄββᾶ, ὁ πατήρ.

7 Ὡστε οὐκ ἔτι εἰ δούλος, ἀλλ' υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος Θεοῦ διὰ Χριστοῦ.

8 Ἄλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες Θεὸν, ἰδουλεύσατε τοῖς μὴ φύσει οὐκ ἔσθε·

9 Νῦν δὲ, γινώσκοντες Θεὸν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς ἐπιστρέψετε πάλιν εἰς τὰ ἀσθενῆ καὶ ἐντοχὰ ἐντοχίαι, ὡς πάλιν ἀνωθεν δουλεύειν θέλετε·

10 Ἡμέρας παρατηρεῖσθε, καὶ μήνας, καὶ καιροὺς, καὶ ἡμέρας.

11 Φοβοῦμαι ὑμᾶς, μή πως εἰκὴ κακοπαίικα εἰς ὑμᾶς.

12 Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κατὰ ἡμᾶς, ἀδελφοί, ὄνομα ὑμῶν οὐδὲν με ἠδικήσατε·

13 Οἶδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθενείαν τῆς σαρκὸς εὐαγγελισάμην ὑμῖν ἐν πρώτῳ,

14 Καὶ τὸν πειρασμὸν μου ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε, οὐδὲ ἐξουτίσατε, ἀλλ' ὡς ἄγγελον Θεοῦ ἰδέξασθε με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν.

15 Τίς ἔν τῃν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν· μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν, ὅτι, εἰ δυνατόν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἀν' ἐδώκατέ μοι.

16 Ὡστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν·

17 Ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκλειθεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αἰτούς ζηλοῦτε.

18 Καλὸν δὲ τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρῆναι με πρὸς ὑμᾶς.

meret, ut adoptionem filiorum reciperemus.

6 Quoniam autem estis filii, misit Deus Spiritum Filii sui in corda vestra, clamantem, Abba, Pater.

7 Itaque non amplius est servus, sed filius : Si vero filius, et hæres Dei per Christum.

8 Sed tunc quidem ignorantes Deum, serviebatis non natura existentibus diis.

9 Nunc autem cognoscentes Deum, magis autem cogniti à Deo, quomodo convertimini iterum ad infirma et egena elementa, quibus denuo desuper servire vultis ?

10 Dies observatis, et mensēs, et tempora, et annos.

11 Timeo vos, ne forte frustra fatigatus fuerim erga vos.

12 Estote sicut ego, quia et ego sicut vos : fratres, obsecro vos ; nihil me injuria affecistis.

13 Scitis autem quia per infirmitatem carnis euangelizavi vobis prius :

14 Et experimentum mei in carne mea non pro nihilo habuistis, neque respuistis : sed sicut angelum Dei excepistis me, sicut Christum Jesum.

15 Quæ igitur erat beatitudo vestra ? Testor enim vobis quia, si possibile, oculos vestros effodientes dedissetis mihi.

16 Itaque inimicus vobis factus sum verum dicens vobis ?

17 Æmulantur vos non bene : sed excludere nos volunt, ut illos æmulemini.

18 Bonum autem æmulari in bono semper : et non tantum in adesse me apud vos.

19 Τσικία μου, εὖς σάλιν ᾠδίνω, ἄχρως οὐ μορφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῖν·

20 Ἡθελον δὲ παρσεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνὴν μου· ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

21 Ἀγοστέ μοι οἱ ὑπὸ νόμον θάλλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε ;

22 Γόγρασται γάρ, ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας·

23 Ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης, κατὰ σάρκα γεγέννηται· ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας, διὰ τῆς ἐπαγγελίας.

24 Ἄτινά ἐστὶν ἀλληγορούμενα· αὐταὶ γὰρ εἰσὶν αἱ δύο διαθήκαι· μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννώσα, ἥτις ἐστὶν Ἀγαρ·

25 Τὸ γὰρ Ἄγαρ, Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλὴμ, δουλοῦσι δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς·

26 Ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλὴμ ἐλευθέρη ἐστὶν, ἥτις ἐστὶ μήτηρ πάντων ἡμῶν·

27 Γόγρασται γάρ· “Εὐφράνθησι στέρη ἢ οὐ εἰκοῦσα· ῥῆξον καὶ βόησον ἢ οὐκ ᾠδίνουσα· ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἀνδρα.”

28 Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ, ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν·

29 Ἀλλ' ὥσπερ τότε, ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα· οὕτω καὶ νῦν.

30 Ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή ; “Εἰβάλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας.”

19 Nati mei, quos iterum parturio, usque quo formetur Christus in vobis.

20 Vellem autem adesse ad vos modo, et mutare vocem meam : quoniam hæsito in vobis.

21 Dicite mihi qui sub legem volentes esse, legem non auditis ?

22 Scriptum est enim quoniam Abraham duos filios habuit : unum de ancilla, et unum de libera.

23 Et qui quidem de ancilla, secundum carnem natus est : qui autem de libera, per reprobationem.

24 Quæ sunt allegorizata : Hæc enim sunt duo testamenta : Unum quidem à monte Sina, in servitutem generans, quæ est Agar.

25 Nam Agar, Sina mons est in Arabia : quadrat autem nunc Hierusalem, servit vero cum filiis suis.

26 Illa autem sublimis Hierusalem, libera est : quæ est mater omnium nostrum.

27 Scriptum est enim : Lætare sterilis non pariens : erumpe et clama, non parturiens : quia multi nati desertæ magis quam habentis virum.

28 Nos autem, fratres, secundum Isaac, promissionis nati sumus.

29 Sed quomodo tunc is secundum carnem genitus, persequeretur eum qui secundum spiritum : ita et nunc.

30 Sed quid dicit Scriptura ? Ejice ancillam et filium ejus : non enim hæres erit filius ancillæ cum filio liberæ.

31 Ἄρα, ἀδελφοί, ἐκ θεμῶν κα-
θίστας εἶνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρως.

Κεφ. ε'. 5.

1 **Τ**ῆ ἐλευθερίᾳ οὖν ἧ Χριστός
ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήματα,
καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέ-
χουθε.

2 Ἴδὲ, ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῶν
εἶτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστός ὑμᾶς
οὐδὲν ὠφελήσει.

3 Μαρτύρομαι δὲ πάλιν πάντι
ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ, εἶτι ἐφα-
λέτης ἔσσι ἐλεν τὸν νόμον ποι-
ῆσαι.

4 Κατηργήθητε ἀπὸ τοῦ Χρισ-
τοῦ, εἰτινες ἐν νόμῳ ὀκαμοῦσθε
τῆς χάριτος ἔξασθε.

5 Ἡμεῖς γὰρ ἐνούμετι ἐκ τῆσως
ἐλπίδα ὀκαμῶσως ἀπευδοχόμεθα.

6 Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οἴτε
σπιτομή τι ἰσχύσι, οἴτε ἀποθευ-
σία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη.

7 Ἐτρέχετε καλῶς εἰς ὑμᾶς
ἀνέκοιτε εἰ ἀληθεία μὴ πείθεσθε;

8 Ἡ πειθομένη οἴα ἐκ τοῦ κα-
λοῦτος ὑμᾶς.

9 Μικρὰ ζύμη ἐλεν τὸ φάρμακον
ζυμοί.

10 Ἐγὼ στήματα εἰς ὑμᾶς ἐν
Κυρίῳ, εἶτι οὐδὲν ἄλλο φρηήσασθε
δὲ ταρασσῶν ὑμᾶς βαστάσαι τὸ
κρήμα, ἔσσις ἂν ἧ.

11 Ἐγὼ δὲ, ἀδελφοί, εἰ σπι-
τομήν εἶτι κηρύσσω, εἶτι εἶτι δίκαιο-
ται; ἄρα κατηργηται τὸ σκάνδα-
λον τοῦ σταυροῦ.

12 Ὅφελον καὶ ἀποκόψουσι εἰ
ἀναστατούντες ὑμᾶς.

13 Ὑμεῖς γὰρ ἐκ' ἐλευθερίας
ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τῆν
ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῆν σαρκί,

31 Nampe, fratres, non sum-
mus ancillae nati, sed liberae.

CAPUT V.

1 **L**IBERTATE igitur qua
Christus nos liberavit,
state, ne iterum jugo servitutis
implicamini.

2 Ecce ego Paulus dico vo-
bis, quoniam si circumcidamini,
Christus vobis nihil proderit.

3 Testificor autem rursus
omni homini circumcidenti se,
quoniam debitor est totam le-
gem facere.

4 Aboliti estis à Christo, qui-
cumque in lege justificamini :
gratiâ excidistis.

5 Nos enim spiritu ex fide
स्पῆ justitiæ expectamus.

6 In enim Christo Jesu ne-
que circumcisio aliquid valet,
neque præpatium : sed fides
per charitatem efficax.

7 Currebatis pulchre, quis
vos intercudit veritati non san-
deri ?

8 Persuasio non ex vocante
vos.

9 Modicum fermentum to-
tam massam fermentat.

10 Ego confide in vos in
Domino, quod nihil aliud sapi-
etis : at conturbans vos porta-
bit iudicium, quicumque fuerit.

11 Ego autem, fratres, si cir-
cumcisionem adhuc prædico,
quid adhuc persecutionem pa-
tior ? Nampe abolitum est
scandalum crucis.

12 Utinam et abscindantur
inquietantes vos.

13 Vos enim in libertate vo-
cati estis, fratres : tantum ne
libertatem in occasionem carni

ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλους·

14 Ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πληροῦται, ἐν τῷ· Ἀγαπήσας τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν.

15 Εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατασβίετε, βλέπετε μὴ ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

16 Λέγω δέ· πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελείητε·

17 Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ἂ ἂν δόλητε, ταῦτα ποιῆτε.

18 Εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἔστε ὑπὸ νόμον.

19 Φανερά δέ ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς ἀτιμία ἐστὶ, μοιχεία, πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσελγεία,

20 Εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἐρεῖς, ζήλοι, θυμοί, ἐριθείαι, δοχαστασίαι, αἰρέσεις,

21 Φθόνοι, φένοι, μίται, κῆμοι, καὶ τὰ ἴμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼς καὶ προέειπον, ὅτι ὡς τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσαουσιν.

22 Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματος, ἐστὶν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια·

23 Κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος.

24 Οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ, τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν ἀνὰ τοῖς κατήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις.

25 Εἰ ζῆμον πνεύματι, πνεύματι καὶ στοργίμων.

26 Μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλοῦμενοι, ἀλλήλους φθονοῦντες.

sed per charitatem servite alii aliis.

14 Nam omnis lex in uno sermone impletur, in illo : Diliges proximum tuum sicut te ipsum.

15 Si vero alii alios mordetis et comeditis, videte ne ab invicem consumamini.

16 Dico autem : Spiritu ambulate, et concupiscentiam carnis non perficiatis.

17 Nam caro concupiscit adversus spiritum : at spiritus adversus carnem. hæc autem opponuntur alia aliis, ut non quæcumque velitis, illa faciatis.

18 Si vero spiritu ducimini, non estis ab lege.

19 Manifesta autem sunt opera carnis : quæ sunt, adulterium, fornicatio, impuritas, protervia,

20 Idololatria, veneficium, inimicitia, contentiones, æmulationes, iræ, rixæ, dissensiones, sectæ,

21 Invidia, homicidia, ebriitates, compassiones, et similia his, quæ dico vobis, sicut et prædixi, quoniam talia agentes regnum Dei non hæreditabunt.

22 At fructus Spiritus, est charitas, gaudium, pax, longanimitas, benignitas, bonitas, fides, mansuetudo, continentia :

23 Adversus hujusmodi non est lex.

24 Qui autem Christi, carnem crucifixerunt cum affectibus, et concupiscentiis.

25 Si vivimus spiritu, spiritu et ambulemus.

26 Non efficiamur inanis gloriæ cupidi, alii alios provocantes, alii aliis invidentes.

Κεφ. ε'. 6.

1 **Α**δελφοί, ἴδὲν καὶ προληφθῆ
ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώ-
ματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρ-
τίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν εὐερίαι·
πράξετε· σκοπεῖν σεαυτὸν μὴ καὶ
σύ παρασθῆς.

2 Ἄλλήλων τὰ βάρη βαστά-
ζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν
νόμον τοῦ Χριστοῦ.

3 Εἰ γὰρ δοκῆι τις εἶναι τι,
μηδὲν ὄν, ἑαυτὸν φροναπατᾷ.

4 Τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέ-
τω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν
μόνον τὸ καύχημα ἔξει, καὶ οὐκ εἰς
τὸν ἕτερον.

5 Ἐκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον
βαστάσει.

6 Κοινωνεῖτω δὲ ὁ κατηχούμε-
νος τὸν λόγον τῷ κατηχούντι, ἐν
σαῖνι ἀγαθῶν.

7 Μὴ πλανᾷσθε· Θεὸς οὐ μω-
τηρίζεται· ὁ γὰρ ἴδὲν σπειρῆ ἄν-
θρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει·

8 Ὅτι ὁ σπειρῶν εἰς τὴν σάρκα
ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθο-
ράν· ὁ δὲ σπειρῶν εἰς τὸ πνεῦμα,
ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώ-
νιον.

9 Τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ
ἐκκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσο-
μεν, μὴ ἐκλυόμενοι.

10 Ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν,
ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάν-
τας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οικίους
τῆς πίστεως.

11 Ἴδετε τηλικαῖς ὑμῶν γράμ-
μασιν ἔγραψα ἐγὼ ἐμῇ χειρὶ.

12 Ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπεῖ-
σαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν
ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ
ἐγὼ σεαυτῷ τοῦ Χριστοῦ διώκων-
ται.

CAPUT VI.

1 **F**RATRES, si et præoc-
cupatus fuerit homo in
aliquo delicto, vos spirituales
instruite hujusmodi in spiritu
lenitatis : considerans teipsum,
ne et tu tenteris.

2 Alii aliorum onerò porta-
te, et sic adimplebitis legem
Christi.

3 Si enim videtur quis esse
aliquid, nihil existens, seipsum
animo fallit.

4 At opus suum probet un-
usquisque : et tunc in seipsum
tantum gloriationem habebit, et
non in alterum.

5 Unusquisque enim pro-
prium onus portabit.

6 Communicet autem insti-
tutus verbum instituenti in om-
nibus bonis.

7 Ne errate : Deus non ir-
ridetur : quod enim seminave-
rit homo, hoc et metet.

8 Quoniam seminans in car-
nem suam, de carne metet cor-
ruptionem : at seminans in spi-
ritum, de spiritu metet vitam
æternam.

9 At pulchrum facientes non
segnescamus : tempore enim
proprio metemus, non elangu-
entes.

10 Nempe igitur dum tem-
pus habemus, operemur bonum
ad omnes, maxime autem ad
domesticos fidei.

11 Videte quam longis vobis
litteris scripsi mea manu.

12 Quicumque volunt bona
facie esse in carne, hi cogunt
vos circumcidi, tantum ut ne
cruce Christi persecutionem
patiantur.

13 Οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν· ἀλλὰ θελοῦσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχῆσωνται·

14 Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· δι' οὗ ἔμοι κόσμος ἐσταύρωται, καὶ γὰρ ἐγὼ κόσμῳ.

15 Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομὴ τι ἰσχύει, ἕτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις·

16 Καὶ ὅσοι ἐγὼ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.

17 Τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παροχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.

18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ἡμῶν, ἀδελφοί. Ἀμήν.

Πρὸς Γαλάτας ἐγγράφη ἀπὸ Ῥώμης.

13 Neque enim circumcisi ipsi legem custodiunt: sed volunt vos circumcidi, ut in vestra carne glorientur.

14 Mihi autem absit gloria, si non in cruce Domini nostri Jesu Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, et ego mundo.

15 In enim Christo Jesu neque circumcisio aliquid valet, neque præputium, sed nova creatio.

16 Et quicumque regula hac ambulaverint, pax super illos, et misericordia, et super Israël Dei.

17 Cæterum, molestias mihi nemo exhibeat: Ego enim stigmata Domini Jesu in corpore meo porto.

18 Gratia Domini nostri Jesu Christi cum spiritu vestro, fratres. Amen.

Ad Galatas est scripta à Roma.

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς

ΕΦΕΣΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, τοῖς ἀγίοις τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ, καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

PAULI

Apostoli ad

EPHESIOS

EPISTOLA.

CAPUT I.

1 PAULUS Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, sanctis existentibus in Epheso, et fidelibus in Christo Jesu.

2 Gratia vobis et pax à Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

3 Εὐλογητός ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογία πνευματικῇ ἐν τοῖς οὐρανοῖς Χριστῷ·

4 Καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάτῃ.

5 Προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αἰὸν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,

6 Εἰς ἕσταιον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν ᾗ ἠχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἡγαπημένῳ·

7 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὴν πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ,

8 Ἥς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει·

9 Ἰνωρίσας ἡμῶν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν πρόθετο ἐν αὐτῷ,

10 Εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ τε ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ·

11 Ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν, προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐπιργυόντος, κατὰ τὴν βελήν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,

12 Εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἕσταιον τῆς δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλεκμένους ἐν τῷ Χριστῷ·

13 Ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ,

14 Ὃς ἐστὶν ἀρραβὼν τῆς κλη-

3 Benedictus Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi, benedicens nos in omni benedictione spirituali in caelestibus in Christo :

4 Sicut elegit nos in ipso ante constitutionem mundi, esse nos sanctos et inculpatos in conspectu ejus in charitate.

5 Praesiniens nos in filiorum adoptionem per Jesum Christum in sese, secundum bonum affectum voluntatis suae,

6 In laudem gloriae gratiae suae, in qua gratificavit nos in dilecto :

7 In quo habemus redemptionem per sanguinem ejus, remissionem peccatorum, secundum divitias gratiae ejus :

8 Quae abundavit in nos in omni sapientia et prudentia :

9 Notum faciens nobis mysterium voluntatis suae secundum beneplacitum suum, quod proposuit in se :

10 In dispensatione plenitudinis temporum, instaurare omnia in Christo, quaeque in caelis, et quae in terra :

11 In ipso, in quo etiam electi sumus, praedestinati secundum propositum omnia efficientis secundum consilium voluntatis suae :

12 Ad esse nos in laudem gloriae ejus, ante sperantes in Christo.

13 In quo et vos, audientes verbum veritatis, Evangelium salutis vestrae : in quo et credentes signati estis Spiritu promissionis sancto :

14 Qui est arrabo haeredita

φανομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολόγησιν τῆς περιποιήσεως, εἰς θεαυον τῆς δόξης αὐτοῦ.

15 Διὰ τοῦτο καὶ γὰρ ἀκούσας τὴν καθ' ἡμᾶς εἶπεν ἐν τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ, καὶ τῆς ἀγάπης τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,

16 Οὐ καίωμαι ἐν χάριστον ὑμῶν, μυστικὴν ὑμῶν ποιοῦμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου,

17 Ἴνα ὁ Θεὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δώῃ ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀπεκαλύψῃ, ἐν ἀγνοίᾳ αὐτοῦ,

18 Παρανοησθέντες τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς εἰς ὅτιν ἡ ἐλπίς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, καὶ εἰς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις

19 Καὶ εἰ τὸ ὑπερέβαλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντες κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ,

20 Ἦν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ, ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· καὶ ἐκαθίσεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις,

21 Ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι·

22 “Καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ·” καὶ αὐτὸν ἕδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῆ ἐκκλησίας,

23 Ἥτις ἔστι τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου.

Κεφ. 6. 2.

1 **Κ**Αὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι καὶ ταῖς ἁμαρτίαις,

2 Ἐν αἷς κατὰ περιπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου,

tis nostræ, in redemptionem assertionis, in laudem gloriæ ipsius.

15 Propter hoc et ego audiens illam circa vos fidem in Domino Jesu, et dilectionem in omnes sanctos,

16 Non cesso gratias agens pro vobis, memoriam vestri faciens in orationibus meis :

17 Ut Deus domini nostri Jesu Christi, Pater gloriæ, det vobis spiritum sapientiæ et revelationis, in agnitione ejus :

18 Illuminatos oculos mentis vestræ ad sciendum vos quæ est spes vocationis ejus, et quæ divitiæ gloriæ hæreditatis ejus in sanctis :

19 Et quæ excellens magnitudo virtutis ejus in nos credentes secundum operationem potentie virtutis ejus.

20 Quam operatus est in Christo, suscitans illum ex mortuis : et collocavit in dextra sua in caelestibus,

21 Supra omnem principatum et potestatem et virtutem, et dominationem, et omne nomen nominatum non solum in seculo hoc, sed etiam in futuro.

22 Et omnia subjecit sub pedes ejus : et ipsum dedit caput super omnia ecclesiæ,

23 Quæ est corpus ipsius, plenitudo omnia in omnibus adimplentis.

CAPUT II.

1 **ET** vos existentes mortuos delictis et peccatis.

2 In quibus aliquando ambulastis secundum seculum mundi.

κατὰ τὸν ἀρχόντα τῆς ἐξουσίας τοῦ αἵματος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργούντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας,

3 Ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημεν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιούντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοῶν, καὶ ἦμεν τέθρακα φύσει ὀργῆς. ὡς καὶ οἱ λοιποί·

4 Ὁ δὲ Θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἦν ἡγάσθησεν ἡμᾶς,

5 Καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι, συνζωοποίησε ἐν Χριστῷ· χάριτι ἔστε σσσωμένοι.

6 Καὶ συνήγειρε, καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

7 Ἴνα ἠδειξῆται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἑπέρχομένοις τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν χρηστικότητι ἐφ' ὑμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

8 Τῇ γὰρ χάριτι ἔστε σσσωμένοι διὰ τῆς πίστεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, Θεοῦ τὸ δῶρον·

9 Οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μὴ τις καυχῆσθαι.

10 Αὐτοῦ γὰρ ἔσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ Θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

11 Διὸ μνημονούετε ὅτι ὑμεῖς ποτε τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λογιόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λογιμένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου·

12 Ὅτι ἦτε ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἕνοι εἰν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ·

13 Νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες μακρὰν, ἐγγὺς ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ

hujus, secundum principem potestatis aëris, spiritus nunc efficiētis in filiis insuasibilitatis.

3 In quibus et nos omnes conversati sumus aliquando in desideriis carnis nostræ, facientes voluntates carnis et cogitationum: et eramus anti natura iræ, sicut et cæteri.

4 At Deus dives existens in misericordia, propter multam charitatem suam quam dilexit nos.

5 Et existentes nos mortuos offensis, convivificavit Christo; gratia estis servati.

6 Et conerescitavit, et con-sedere fecit in supercælestibus in Christo Jesu:

7 Ut ostenderet in sæculis supervenientibus eminentes divitias gratiæ suæ, in bonitate super nos in Christo Jesu.

8 Nam gratia estis servati per fidem: et hoc non ex vobis: Dei donum:

9 Non ex operibus, ut ne quis gloriatur.

10 Ipsius enim sumus factura, creati in Christo Jesu in operibus bonis, quæ præparavit Deus ut in illis ambulemus.

11 Ideo mementote quod vos aliquando Gentes in carne, dicti præputium à dicta circum-cisione in carne manu facta:

12 Quia eratis in tempore illo sine Christo, alienati à republica Israël, et hospites testamentorum, promissionis spem non habentes, et athei in mundo.

13 Nunc autem in Christo Jesu vos aliquando existentes longe, prope facti estis in sanguine Christi.

14 Αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ἡ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρωθεν ἐν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας,

15 Τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, ἐὼν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην,

16 Καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ·

17 Καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσασθε εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν, καὶ τοῖς ἐγγύς·

18 Ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν εἰς ἀμφοτέροις ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα.

19 Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστέ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπολίται τῶν ἁγίων, καὶ οἰκίαι τοῦ Θεοῦ,

20 Ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ,

21 Ἐν ᾧ πᾶσα ἡ οἰκοδομὴ συναρμολογημένη αὐξῆι εἰς καινὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ,

22 Ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνακοδομηθεῖτε εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν πνεύματι.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Τ**ούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἰδίων,

2 Εἶπε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς,

3 Ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνώρισέ μοι τὸ μυστήριον, καθὼς ἀπεγράφη ἐν ὀλίγῳ·

4 Πρὸς δὲ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ,

14 Ipse enim est pax nostra, faciens utraque unum, et medium parietem maceris solvens.

15 Inimicitiam in carne sua, Legem mandatorum in dogmatibus abolens; ut duos condat in semetipso in unum novum hominem, faciens pacem:

16 Et reconciliet ambos in uno corpore Deo per crucem, interficiens inimicitiam in ipso.

17 Et veniens evangelizavit pacem vobis qui longe, et iis qui prope.

18 Quoniam per ipsum habemus accessum ambo in uno Spiritu ad Patrem.

19 Nempe ergo non jam estis hospites et advenæ, sed cives sanctorum et domestici Dei;

20 Superædificati super fundamento Apostolorum et Prophetarum, existente summo angulari ipso Jesu Christo:

21 In quo omnis ædificatio coagmentata crescit in templum sanctum in Domino:

22 In quo et vos coædificamini in habitaculum Dei in spiritu.

CAPUT III.

1 **H**UJUS gratia ego Paulus vinctus Christi Jesu pro vobis:

2 Siquidem audistis dispensationem gratiæ Dei datæ mihi in vos.

3 Quoniam secundum revelationem notificavit mihi mysterium, sicut prius scripsi in brevi:

4 Ad quod potestis legentes intelligere prudentiam meam in mysterio Christi:

5 Ὁ ἰστέρας γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἦν ἀποκαλύφθη τοῖς ἀγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι,

6 Ἴνα τὰ ἔθνη συγκαταλάβωμαι, καὶ διάσωσω, καὶ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ, διὰ τοῦ εὐαγγελίου,

7 Ὅθεν ἐγενόμην διάκονος κατὰ τὴν δωρεάν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.

8 Ἐμοὶ τῷ ἁλαχρότερω πάντων τῶν ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸν ἀνεξήγητον πλοῦτον τοῦ Χριστοῦ,

9 Καὶ φωτίσαι πάντας εἰς ἡ κοινότητα τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀκρυβημένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ,

10 Ἴνα γνωρισθῇ ἔν ταις ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἰουδαίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, διὰ τῆς ἐκκλησίας, ἡ πολυποικίλος σοφία τοῦ Θεοῦ,

11 Κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, ἣν ἐποίησεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν,

12 Ἐν ᾧ ἔχουμεν τὴν παρρησίαν καὶ τὴν προσεγγίγην ἐν ἀσπιδήσει, διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ.

13 Διὸ αἰτούμαι μὴ ἐπαυθῆν ἐν ταῖς θλίψεσι μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἧτις ἐστὶ δόξα ὑμῶν.

14 Τοῦτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

15 Ἐξ οὗ πάντα πατριά ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ἐνομαζέται,

16 Ἴνα δῶῃ ὑμῖν κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ, δυνάμει κραταιωθῆν. διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, εἰς τὸν ἕσω ἄνθρωπον,

5 Quod in aliis generationibus non notum factum est filiis hominum, sicuti nunc revelatum est sanctis Apostolis ejus et Prophetis in Spiritu sancto :

6 Esse Gentes cohæredes et concorporales, et participes promissionis ejus in Christo, per Evangelium :

7 Cujus factus sum minister secundum donum gratiæ Dei datum mihi secundum operationem virtutis ejus.

8 Mihi minimo omnium sanctorum data est gratia hæc, in Gentibus euangelizare investigabiles divitias Christi,

9 Et illuminare omnes, quæ communicatio mysterii absconditi à seculis in Deo, omnia condente per Jesum Christum :

10 Ut innotescat nunc principatibus et potestatibus in caelestibus, per ecclesiam, multiformis sapientia Dei :

11 Secundum propositum seculorum, quod fecit in Christo Jesu Domino nostro.

12 In quo habemus fiduciam et accessum in confidentia, per fidem ejus.

13 Ideo peto non segnescere in tribulationibus meis pro vobis, quæ est gloria vestra.

14 Hujus gratia flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Jesu Christi,

15 Ex quo omnis paternitas in caelis et in terra nominatur :

16 Ut det vobis secundum divitias gloriæ suæ, virtute corroborari per Spiritum suam in interiorem hominem.

17 Καταβῆσαι ἐν Χριστῶν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν,

18 Ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις, τὸ ἐκλάτος, καὶ μήκος, καὶ βάθος, καὶ ὕψος,

19 Γινῶναι ἐς τὴν υπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ.

20 Τῷ δὲ δυναμῶν ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ ὡν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν,

21 Αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Κεφ. δ. 4.

1 ΠΑΡΑΚΑΛῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δόσμος ἐν Κυρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε,

2 Μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραότητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ,

3 Σκουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης.

4 Ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν.

5 Εἷς Κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα,

6 Εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ πατὴρ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν ὑμῶν.

7 Ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ.

8 Διὸ λέγει· “Ἀναβᾶς εἰς ὕψος,

B b

17 Habitare Christum per fidem in cordibus vestris :

18 In charitate radicati et fundati : ut possitis comprehendere cum omnibus sanctis, quæ latitudo et longitudo, et profunditas et sublimitas.

19 Cognoscereque excellentem cognitionis charitatem Christi : ut impleamini in omnem plenitudinem Dei.

20 At potenti super omnia facere super exabundanti, quæ petimus aut mente concipimus, secundum virtutem efficientem in nobis,

21 Ipsi gloria in ecclesia in Christo Jesu, in omnes generationes seculi seculorum. Amen.

CAPUT IV.

1 OBSECRO itaque vos ego vinctus in Domino, digne ambulare vocatione qua vocati estis,

2 Cum omni modestia et mansuetudine, cum lenitate animi, sustinentes alii alios in charitate :

3 Studentes servare unitatem spiritus in vinculo pacis.

4 Unum corpus et unus spiritus, sicut et vocati estis in una spe vocationis vestræ.

5 Unus Dominus, una fides, unum baptisma :

6 Unus Deus et Pater omnium, qui super omnes, et per omnia, et in omnibus vobis.

7 Uni autem cuique nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi.

8 Ideo dicit : Ascendens in

ἤχμαλίνουσεν αἰχμαλωσίαν, καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις."

9 Τὸ δὲ, Ἀπέβη, εἰ ἴσθιν εἰ μὴ εἶτι καὶ κατέβη εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς;

10 Ὁ καταβάς, αὐτός ἐστι καὶ ὁ ἀναβάς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.

11 Καὶ αὐτὸς ἔδωκε, τοὺς μὲν, ἀποστόλους· τοὺς δὲ, προφήτας· τοὺς δὲ, εὐαγγελιστάς· τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους,

12 Πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ·

13 Μέχρι καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως, καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἀνδρά εὐλαίον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ,

14 Ἴνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν τῇ κηδεῖα τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης·

15 Ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ, αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὃς ἐστὶν ἡ κεφαλὴ, ὁ Χριστός·

16 Ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας, κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἐκείνου μέρους τὴν αὐξήσιν τοῦ σώματος ποιεῖται, εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη περιπατεῖ, ἐν ματαιότητι τοῦ νοῦς αὐτῶν,

18 Ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἀγνοίαν τὴν ὄνσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πῶρσιν τῆς καρδίας αὐτῶν,

altum, captivam duxit captivitatē, et dedit dona hominibus.

9 Quod autem ascendit, quid est si non quia et descendit primum in inferiores partes terræ?

10 Ille descendens, ipse est et ascendens supra omnes cælos, ut impleret omnia.

11 Et ipse dedit hos quidem Apostolos, hos autem Prophetas, hos vero Evangelistas, hos autem pastores et doctores.

12 Ad coagmentationem sanctorum, in opus ministerii, in ædificationem corporis Christi :

13 Donec occurramus omnes in unitatem fidei, et agnitionis Filii Dei, in virum perfectum, in mensuram stataræ plenitudinis Christi.

14 Ut non amplius simus pueri fluctuantes, et circumlati omni vento doctrinæ, in alea hominum, in astutia ad insidias imposturæ.

15 Veritatem facientes autem in charitate, crescamus in ipsum omnia, qui est caput, Christus.

16 Ex quo totum corpus connexum et compactum per omnem commissuram suppeditationis, secundum operationem in mensura uniuscujusque membri augmentum corporis facit, in ædificationem sui in charitate.

17 Hoc igitur dico et testificor in Domino, non amplius vos ambulare, sicut et reliquæ Gentes ambulant, in vanitate mentis suæ,

18 Obtenebrati cogitatione, existentes alienati à vita Dei, per ignorantiam existentem in illis, propter obdurationem cordis ipsorum :

19 Οἷσινες ἀπειληγχοῖτες ἑαυτοῦς παρῶδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ, εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ.

20 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστὸν,

21 Εἶγε αὐτὸν ἠκούσατε, καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθὼς ἐστὶν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ,

22 Ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν πρῶτῆραν ἀναστροφὴν, τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης·

23 Ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοῦς ὑμῶν,

24 Καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

25 Διὰ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμέν ἀλλήλων μέλη.

26 Ὁργίζεσθε, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδύετω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν·

27 Μήτε διδούτε τόπον τῷ διαβόλῳ.

28 Ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω, ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσίν, ἵνα ἔχη μεταδιδόναι τῷ χριστιανῷ ἔχοντι.

29 Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω· ἀλλ' εἴτις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χριστίας, ἵνα δῶ χάριν τοῖς ἀκούουσι.

30 Καὶ μὴ λυπείτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως.

31 Πᾶσα πικρία, καὶ θυμὸς, καὶ ὄργη, καὶ κραυγὴ, καὶ βλασφημία ἀρθῆτω ἀπ' ὑμῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ·

32 Γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοὶ, εὐσπλαγχοὶ, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

19 Qui dedolentes semetip-sos tradiderunt impudicitiae, in operationem immunditiae om-nis in excessu.

20 Vos autem non ita didi-cistis Christum.

21 Si tamen illum audistis, et in ipso edocti estis, sicut est veritas in Jesu :

22 Deponere vos secundum pristinam conversationem vete-rem hominem corruptum se-cundum desideria erroris :

23 Renovari autem spiritu mentis vestrae,

24 Et inducere novum homi-nem, secundum Deum creatum in justitia et sanctitate veritatis.

25 Ideo deponentes menda-cium, loquimini veritatem, unus-quisque cum proximo suo : quo-niam sumus invicem membra.

26 Irascimini, et ne peccate : Sol non occidat super iracundia vestra .

27 Neque date locum diabolo.

28 Furatus non amplius fure-ter, magis autem laboret, ope-rans bonum manibus, ut habeat impertiri opus habenti.

29 Omnis sermo putris ex ore vestro non egrediatur : sed si quis bonus ad aedificationem usus, ut det gratiam audientibus.

30 Et ne contristate Spiritum sanctum Dei, in quo signati es-tis in diem redemptionis.

31 Omnis amaritudo, et ex-candescencia, et ira, et clamor, et blasphemia tollatur à vobis, cum omni malitia.

32 Estote autem alii in alios benigni, misericordes, condon-antes vobis ipsis, sicut et Deus in Christo condonavit vobis.

Κεφ. δ. 5.

1 **Γ**ίνεσθε οὖν μιμηταὶ τῷ Θεῷ,
ὡς τέκνα ἀγαπητὰ,

2 Καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ,
καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν
ἡμᾶς, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ
ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ,
εἰς ὄσμην εὐωδίας.

3 Πορνεία δὲ καὶ πᾶσα ἀκα-
θαρσία ἢ εὐσυνείδητος ἢ ὀνομαζέσ-
θω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἀγίοις.

4 Καὶ ἀσχηρότης, καὶ μωρολο-
γία, ἢ εὐτραπέλεια, τὰ οὐκ ἀνήκον-
τα, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία·

5 Τοῦτο γάρ ἐστε γινώσκοντες,
ὅτι πᾶς σάρκως, ἢ ἀκάθαρτος, ἢ
πλευρούτης, ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης,
οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ.

6 Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπαλλάτῃ κενῶς λό-
γως διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ἐργη
τῷ Θεῷ ἐπὶ τοῖς υἱοῦς τῆς ἀπαθείας.

7 Μη οὖν γίνεσθε συμμετέχοι
αὐτῶν.

8 Ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ
φῶς ἐν Κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς
περιπατεῖτε.

9 Ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ πνεύματος
ἐν πίστῃ ἀγαθῶσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ
καὶ ἀληθείᾳ·

10 Δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐά-
ρεστον τῷ Κυρίῳ·

11 Καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς
ἔργοις τοῖς ἀκάθαρτοις τοῦ σκότους,
μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε·

12 Τὰ γὰρ κρυφῆ γινόμενα ὑπὸ
αὐτῶν, ἀσχρόν ἐστί καὶ λέγον.

13 Τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα,
ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦνται· πᾶν γὰρ
τὸ φανερούμενον, φῶς ἐστί.

14 Διὸ λέγει· “Ἐγείραι ὁ κα-
θεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν,
καὶ ἐπιφαιώσει σοὶ ὁ Χριστός.”

CAPUT V.

1 **E**STOTE ergo imitatores
Dei, sicut nati dilecti :

2 Et ambulate in dilectione,
sicut et Christus dilexit nos, et
tradidit semetipsum pro nobis
oblationem et hostiam Deo, in
odorem suavitatis.

3 Fornicatio autem et omnis
immunditia aut avaritia nec no-
minetur in vobis, sicut decet
sanctos.

4 Et obscœnitas, et stultilo-
quium, aut scurrilitas, non con-
venientia, sed magis gratiarum
actio.

5 Hoc enim estis cognoscent-
es, quod omnis fornicator, aut
immundus, aut avarus, qui est
idololatra, non habet hæredita-
tem in regno Christi et Dei.

6 Nemo vos decipiat inanibus
verbis : propter hæc enim ve-
nit ira Dei in filios diffidentię.

7 Ne ergo efficiamini partici-
plices eorum.

8 Eratis enim aliquando tene-
bræ, nunc autem lux in Domi-
no : Ut nati lucis ambulate.

9 Nam fructus Spiritus in
omni bonitate et justitia et ve-
ritate :

10 Probatentes quid sit bene-
placitum Domino.

11 Et ne communicate opo-
ribus infructuosis tenebrarum,
magis autem et redarguite.

12 Nam occulte facta ab ip-
sitis, turpe est et dicere.

13 At omnia arguta, à lumi-
ne manifestantur ; omne enim
manifestatum, lumen est :

14 Ideo dicit : Surge dor-
miens, et exurge à mortuis, et
illuminabit te Christus.

15 Βλέπετε οὖν εὖς ἀκριβῶς περιπατεῖτε· μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί,

16 Ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσὶ.

17 Διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνιέντες εἰ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου.

18 Καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἔστιν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι,

19 λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ,

20 εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ,

21 Ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Θεοῦ.

22 Αἱ γυναῖκες, εὖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ,

23 Ὅτι ὁ ἀνὴρ ἔστι κεφαλὴ τῆς γυναίκος, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, καὶ αὐτὸς ἔστι σωτὴρ τοῦ σώματος·

24 Ἄλλ' ὡσπερ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ἐν παντί.

25 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπάτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς,

26 ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι,

27 ἵνα παραστήσῃ αὐτὴν ἑαυτῷ ἁπλοῦσαν, τὴν ἐκκλησίαν μὴ ἔχουσαν στίλβον, ἢ ῥυτίδα, ἢ τι τῶν τοσούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος.

28 Οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα· ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ·

15 Videte itaque quomodo accurate ambuletis : non quasi insipientes, sed ut sapientes :

16 Redimentes tempus, quoniam dies mali sunt.

17 Propter hoc ne fiat is imprudens, sed intelligens quæ voluntas Domini.

18 Et ne inebriemini vino, in quo est luxuria, sed implemini in Spiritu :

19 Loquentes vobismetipsis psalmis et hymnis, et canticis spiritualibus : cantantes et psallentes in corde vestro Domino :

20 Gratias agentes semper pro omnibus, in nomine Domini nostri Jesu Christi, Deo et Patri :

21 Subjecti alii aliis in timore Dei.

22 Mulieres propriis viris subditæ estote, sicut Domino :

23 Quoniam vir est caput mulieris, sicut et Christus caput ecclesiæ : Et ipse est servator corporis.

24 Sed sicut ecclesia subjecta est Christo, ita et mulieres propriis viris in omni.

25 Viri diligite uxores vestras, sicut et Christus dilexit ecclesiam, et seipsum tradidit pro ea.

26 Ut illam sanctificaret, mundans lavacro aquæ in verbo :

27 Ut exhiberet ipsam sibi ipsi gloriosam, ecclesiam non habentem maculam, aut rugam, aut aliquid hujusmodi, sed ut sit sancta et immaculata.

28 Ita debent viri diligere suas uxores, ut sua corpora. Diligens suam uxorem, seipsum diligit.

29 Οὐδεὶς γὰρ ποτε τὴν σαρκὸς αὐτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Κύριος τὴν ἐκκλησίαν,

30 "Οἱ μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ.

31 "Ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἕσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν."

32 Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν, καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

33 Πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα, ἕκαστος τὴν σαρκὸς αὐτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν· ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

Κεφ. 6. 6.

1 **Τ**Α' τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ· τοῦτο γὰρ ἐστὶ δίκαιον·

2 "Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα·" ἧτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ·

3 "Ἴνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἰσῆ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς."

4 Καὶ οἱ πατέρες μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου.

5 Οἱ δούλοι, ὑπακούετε τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα, μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἐν ἀπλότῃ τῆς καρδίας ὑμῶν, ὡς τῷ Χριστῷ,

6 Μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλείαν ὡς ἀνθρωπάρεστοι, ἀλλ' ὡς δούλοι τοῦ Χριστοῦ, ποιῶντες τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐκ ψυχῆς,

7 Μετ' εὐνοίας δουλαίνοντες τῷ Κυρίῳ, καὶ οὐκ ἀνθρώποις·

8 Εἰδότες ὅτι ὁ ἴαν τι ἕκαστος

29 Nemo enim unquam suam carnem odit, sed nutrit et fovet eam, sicut et Dominus ecclesiam :

30 Quia membra sumus corporis ejus, de carne ejus, et de ossibus ejus.

31 Propter hoc relinquet homo patrem suum et matrem, et adhærebit ad uxorem suam, et erunt hi duo in carnem unam.

32 Sacramentum hoc magnum est : ego autem dico in Christum, et in ecclesiam.

33 Veruntamen et vos singuli, unusquisque suam uxorem sic diligat sicut seipsum : at uxor ut timeat virum.

CAPUT VI.

1 **N**ATI obedite, parentibus vestris in Domino : hoc enim est justum.

2 Honora patrem tuum et matrem : Quod est primum mandatum in promissione :

3 Ut bene tibi fiat, et eris longævus super terram.

4 Et patres ne ad iram provocate natos vestros, sed educate illos in disciplina et correptione Domini.

5 Servi obedite dominis secundum carnem, cum timore et tremore, in simplicitate cordis vestri, sicut Christo :

6 Non secundum ocularem servitutem, quasi hominibus placentes, sed ut servi Christi, facientes voluntatem Dei ex animo,

7 Cum benevolentia servi-entes Domino, et non hominibus :

8 Scientes quoniam quod-

ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομισῆται παρὰ τοῦ Κυρίου, εἴτε δούλος, εἴτε ἐλεύθερος.

9 Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτοὺς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν· εἰδότες ὅτι καὶ ὑμῶν αὐτῶν ὁ Κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ προσωποληψία οὐκ ἐστὶ παρ' αὐτοῦ.

10 Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, ἐνδυναμουσθε ἐν Κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ.

11 Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στήναι πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου·

12 Ὅτι οὐκ ἐστὶν ἡμῖν ἡ μάχη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις.

13 Διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στήναι.

14 Στήτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὄσφυν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης,

15 Καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τοῦ εἰρήνης,

16 Ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνησθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεφυρωμένα σβέσαι·

17 Καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ἧ ἐστὶ ῥῆμα Θεοῦ,

18 Διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ, ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ εἴτε ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων,

cunque unusquisque fecerit bonum, hoc reportabit à Domino, sive servus, sive liber.

9 Et domini eadem facite ad eos, remittentes minas : scientes quia et vestrum ipsorum Dominus est in cælis, et personarum acceptio non est apud eum.

10 Reliquum, fratres mei, confortamini in Domino, et in potentia virtutis ejus.

11 Induite armaturam Dei, ad posse vos stare adversus insidias diaboli.

12 Quoniam non est nobis collectuatio adversus sanguinem et carnem, sed adversus principatus, adversus potestates, adversus mundi potentes tenebrarum seculi hujus, contra spiritualia nequitiae in caelestibus.

13 Propter hoc accipite universam armaturam Dei, ut possitis resistere in die malo, et omnia conficientes stare.

14 State ergo succincti lumbos vestros in veritate, et induti loricae justitiae,

15 Et calceati pedes in praeparatione Evangelii pacis :

16 In omnibus assumentes scutum fidei, in quo poteritis omnia tela illius nequam ignita extinguere.

17 Et galeam salutaris assumite, et gladium spiritus, quod est verbum Dei :

18 Per omnem orationem et obsecrationem orantes in omni tempore in spiritu, et in ipsum hoc vigilantes in omni instantia et obsecratione pro omnibus sanctis.

19 Καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθεῖν λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου ἐν καθήσεια, γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου,

20 Ὡς ἵνα ἐν αὐτῷ καθήσειάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

21 Ἴνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμὲ, τί ἐράσσω, πάντα ὑμῖν γνωρίσει Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφός, καὶ πιστὸς διάκονος ἐν Κυρίῳ,

22 Ὅν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ παρακαλῆσθε τὰς καρδίας ὑμῶν.

23 Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς, καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως, ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

24 Ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ. Ἀμήν.

Πρὸς Ἐφεσίους ἐγράφη ἀπὸ
Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ.

19 Et pro me, ut mihi detur sermo in apertione oris mei in fiducia, notum facere mysterium Evangelii,

20 Pro quo legatione fungor in catena, ut in ipso libere loquar, ut oportet me loqui.

21 Ut autem sciatis et vos quæ circa me, quid agam, omnia vobis nota faciet Tychicus dilectus frater et fidelis minister in Domino :

22 Quem misi ad vos in illud ipsum, ut cognoscatis quæ circa nos, et consoletur corda vestra.

23 Pax fratribus et charitas cum fide à Deo Patre et Domino Jesu Christo.

24 Gratia cum omnibus diligentibus Dominum nostram Jesum Christum in incorruptione Amen.

Ad Ephesios scripta est à
Roma per Tychicum.

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου καὶ πρὸς

ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ καὶ Τιμόθεος
δοῦλοι Ἰησοῦ Χριστοῦ,
πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
τοῖς ὄσιν ἐν Φιλίπποις, σὺν ἐπισκόποις
καὶ διακόνισι·

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου διὰ
πάντη τῆς μνηστῆρας ὑμῶν,

PAULI

Apostoli ad

PHILIPPENSES

EPISTOLA.

CAPUT I.

1 PAULUS et Timotheus
servi Jesu Christi, om-
nibus sanctis in Christo Jesu,
existentibus Philippis cum epis-
copis et diaconis :

2 Gratia vobis et pax à Deo
Patre nostro et Domino Jesu
Christo.

3 Gratias ago Deo meo in
omni memoria vestri,

4 Πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπερ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δεήσιν ποιούμενος,

5 Ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν,

6 Πιστεύω αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθόν, ἐπιτελεῖσθαι ἄχρις ἡμέρας Ἰησοῦ Χριστοῦ,

7 Καθὼς ἐστὶ δίκαιον ἔμοι τοῦτο φρονεῖν ὑπερ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἐν τοῖς δεσμοῖς μου, καὶ τῇ ἀπολογία, καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, συγκοινωνοῦς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας.

8 Μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ Θεός, ὡς ἐπηγορεύω πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Ἰησοῦ Χριστοῦ·

9 Καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἐπι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσέσῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει,

10 Εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ᾗτε εὐλαβηθεὶς καὶ ἀπερίσκοτοι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ,

11 Περὶ πληρωμένοι καρπῶν δικαιοσύνης τῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον Θεοῦ.

12 Γινώσκω δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς ἀποκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν,

13 Ὡστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ, καὶ τοῖς λοιποῖς πάνσι,

14 Καὶ τοῖς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυρίῳ, πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου, περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον λαλεῖν.

15 Τινὲς μὲν καὶ διὰ φόβον καὶ ἔβην· τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν.

16 Οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας τὸν Χρισ-

4 Semper in omni precatione mea pro omnibus vobis cum gaudio deprecationem faciens,

5 Super communicatione vestra in Evangelium, à prima die usque nunc :

6 Confidens ipsum hoc, quia ille incipiens in vobis opus bonum, perficiet usque in diem Christi Jesu .

7 Sicut est justum mihi hoc sentire pro omnibus vobis, propter habere me in corde vos, in et vinculis meis, et in defensione, et confirmatione Evangelii, communicatores meæ gratiæ omnes vos existentes.

8 Testis enim mihi est Deus, quomodo cupiam omnes vos in visceribus Jesu Christi.

9 Et hoc oro, ut charitas vestra amplius magis et magis abundet in scientia et omni sensu :

10 Ad probandum vos constantia, ut sitis sinceri et inoffensi in diem Christi ;

11 Repleti fructibus justitiæ per Jesum Christum, in gloriâ et laudem Dei.

12 Scire autem vos volo, fratres, quia quæ circa me magis ad profectum Evangelii venerunt :

13 Itaque vincula mea manifesta in Christo fieri in toto prætorio, et cæteris omnibus :

14 Et plures fratrum in Domino, fretos vinculis meis, abundantius audere impavide Dei verbum loqui.

15 Quidam quidem et propter invidiam et contentionem : quidam autem et propter bonam voluntatem Christum prædicant

16 Hi quidem ex contentione

τὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἀγνοῶς, οἰόμενοι θλίψιν ἐπιφέρειν τοῖς δασμοῖς μου·

17 Οἱ δὲ ἔξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κείμεαι.

18 Τί γάρ; ἄληθον ἀντιερέω, εἴτε ἐριφάσι, εἴτε ἀληθεία, Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν ταύτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι·

19 Οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως, καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ,

20 Κατὰ τὴν ἀποκατακλίαν καὶ θλιπείαν μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ ἀσχυθήσομαι, ἀλλ' ἐν πίστει παρρησία, ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγαλυνοθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς, εἴτε διὰ θανάτου·

21 Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν, Χριστός· καὶ τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος.

22 Εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἰρήσομαι οὐ ἠωρίζω.

23 Συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι, καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι· πολλῶν μᾶλλον κρείσσον·

24 Τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκί, ἀναγκαιότερον οἱ ὑμᾶς.

25 Καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα ὅτι μόνῳ καὶ συμπαραμεινῶ πᾶσιν ὑμῖν, εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως,

26 Ἴνα τὸ καύχημα ὑμῶν ἐπιρροῆται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοί, διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

27 Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ἀπῶν, ἀκούσω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ σώματι, μὲν ψυχῇ συναβλυῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου,

28 Καὶ μὴ ἐταρβημένοι ἐν μηδενί

Christum annuntiant non sin- cere, existimantes afflictionem afferre vinculis meis :

17 Illi vero, ex charitate, scientes quoniam in defensionem Evangelii positus sum.

18 Quid enim? Attamen omni modo, sive specie, sive veritate, Christus annuntiator: et in hoc gaudeo, sed et gaudebo.

19 Scio enim quia hoc mihi proveniet ad salutem per vestram orationem, et subministratorem Spiritus Jesu Christi:

20 Secundum expectationem et spem meam, quia in nullo pudefiam, sed in omni fiducia, sicut semper, et nunc magnificabitur Christus in corpore meo, sive per vitam, sive per mortem.

21 Mihi enim vivere, Christus: et mori, lucrum.

22 Si vero vivere in carne, hoc mihi fructus operis, et quid eligam, non cognosco.

23 Coarctor autem è duobus, desiderium habens ad abire, et cum Christo esse; nullo enim magis melius.

24 At permanere in carne, magis necessarium propter vos.

25 Et hoc confisus scio, quia manebo et una permanebo omnibus vobis, ad vestrum profectum et gaudium fidei,

26 Ut gloriatio vestra abundet in Christo Jesu in me, per meam presentiam iterum ad vos.

27 Tantum digne Evangelio Christi gerite vos, ut sive veniens et videns vos, sive absens, audiam quæ de vobis, quia statis in uno spiritu, uno animo col- laborantes fidei Evangelii.

28 Et non territi in ullo ab

ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· ἦτις αὐτοῖς μὲν ἔστιν ἐνδοξία ἀπωλείας, ὑμῖν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ Θεοῦ,

29 Ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, ἂ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν,

30 Τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον ἴδωτε ἐν ἐμοί, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

Κεφ. Β'. 2.

1 **Εἰ** τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραρωθίον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τινα σπλάγγνα καὶ οἰκτιρισμοί,

2 Πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν, ἵνα τὸ αὐτὸ φρονήτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμφυχοι, τὸ ἐν φρονούντες,

3 Μηδὲν κατὰ ἐρίδιαν ἢ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἠγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν·

4 Μὴ τὰ βασιλῶν διακρίνετε, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἐντέρων διακρίνετε.

5 Τοῦτο γὰρ φρονεῖσθε ἐν ὑμῖν καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

6 Ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἀραγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ,

7 Ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἐνθρώπων γενόμενος,

8 Καὶ σχήματι ἐξέθεβας ὡς ἄνθρωπος, ὑπακούσας ἑαυτὸν, γενόμενος ὑπάκουος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ.

9 Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερέψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πάντων ὀνομα,

10 Ἴνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πάντα γόγυ καμψῆ θουραγνίων καὶ ἐπιγυγιῶν καὶ καταχθονίων,

11 Καὶ πάντα γλῶσσα ἐξομολογήσῃ τὸν Κύριον καὶ ἑαυτὸν ἑξομολογήσῃ ὡς

adversariis : quod illis quidem est indicium perditionis, vobis autem salutis ; et hoc à Deo :

29 Quia vobis donatum est pro Christo, non solum est eum credere, sed et pro illo pati.

30 Idem certamen habentes quale vidistis in me, et nunc auditis in me.

CAPUT II.

1 **S**I qua ergo consolatio in Christo, si quod solatium charitatis, si qua communio spiritus, si qua viscera et miserationes,

2 Implete meum gaudium, ut idem sapiatis, eandem charitatem habentes, unanimes, unum sentientes :

3 Nihil per contentionem aut inanem gloriam, sed modestia alii alios arbitrantem superiores sibiipsis.

4 Non quæ sua singuli considerate, sed et quæ aliorum unusquisque.

5 Hoc enim sentiat in vobis quod et in Christo Jesu :

6 Qui in forma Dei existens, non prædæm reputavit esse paria Deo :

7 Sed semetipsum exinanivit, formam servi accipiens, in similitudine hominum factus,

8 Et habitu inventus ut homo, humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem : mortem autem crucis.

9 Ideo et Deus illum superexaltavit, et donavit illi nomen super omne nomen :

10 Ut in nomine Jesu omne genu flectatur cælestium et terrestrium et infernorum :

11 Et omnis lingua confiteatur

λογήσῃται ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, εἰς δόξαν Θεοῦ πατρὸς.

12 Ὡς, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντες ὑπακούσατε, μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τῆν βαυλῶν σωτηρίαν καλεσθέντες·

13 Ὁ Θεὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλει καὶ τὸ ἐνεργεῖν, ὡς τῆς εὐδοκίας.

14 Πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν,

15 Ἴνα γένησθε ἀμωμοὶ καὶ ἀκέραιοι, τέκνα Θεοῦ ἀνώμητα ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιάς καὶ διεστραμμένης· ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ,

16 Λόγον ζωῆς ἀεχόντες· εἰς καύχημα ἡμῶν εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον, οὐδὲ εἰς κενὸν ἰκοπίασα·

17 Ἀλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν·

18 Τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε, καὶ συγχαίρετέ μοι.

19 Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, Τιμώσων ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα καὶ γὰρ εὐφυχῶ, γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν·

20 Οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μερμηρήσει·

21 Οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ.

22 Τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκεις, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον, σὺν ἡμῶν ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον.

23 Τέτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι, ὡς ἂν ἀπιδῶ τὰ περὶ ἡμῶν, εὐσεβῶς·

tur, quia Dominus Jesus Christus, in gloriam Dei Patris.

12 Itaque dilecti mei, sicut semper obedistis mihi, non in praesentia mea tantum, sed et nunc multo magis in absentia mea, cum metu et tremore vestram ipsorum salutem adoperamini.

13 Deus enim est efficiens in vobis et velle et perficere, pro benevolentia.

14 Omnia facite sine murmurationibus et disceptationibus :

15 Ut sitis irreprehensi et simplices, filii Dei inculpati in medio nationis pravæ et perversæ : in quibus splendetis sicut luminaria in mundo.

16 Verbum vitæ continentes, ad gloriationem mihi in diem Christi, quia non in vanum cucurri, neque in vanum laboravi.

17 Sed si et liber super hostia et sacrificio fidei vestræ, gaudeo et congratulor omnibus vobis.

18 Id autem ipsum et vos gaudete, et congratulamini mihi.

19 Spero autem in Domino Jesu, Timotheum cito mittere vobis, ut et ego bono animo sim, cognoscens quæ circa vos.

20 Neminem enim habeo unanimem, qui germane ea quæ circa vos curaturus sit.

21 Omnes enim ea quæ sua ipsorum quærunt, non ea quæ Christi Jesu.

22 At probationem ejus cognoscite, quoniam sicut patri filius, cum me servivit in evangelium.

23 Hunc quidem igitur spero mittere, ut videro ea quæ circa me, statim.

24 Πέποιθα δὲ ἐν Κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι·

25 Ἀναγκαῖον δὲ ἠγγεῖσάμην, Ἐπαφροδίτου τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συστρατιῶτήν μου, ὑμῶν δὲ ἀπίστολον, καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς·

26 Ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς, καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησε·

27 Καὶ γὰρ ἠσθένησε παρακλήσιον θανάτου· ἀλλ' ὁ Θεὸς αὐτὸν ἠλέησεν· οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμὲ, ἵνα μὴ λύπη ἐπὶ λύπῃ σχῶ.

28 Σπουδασιῶς οὖν ἐπεμψα αὐτὸν, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν, χαρῆτε, καὶ γὰρ ἀλυπότερος ἔμ.

29 Προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν Κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιοῦτους ἐντίμους ἔχετε,

30 Ὅτι διὰ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἠγγισε, παραβουλεύσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρὸς με λειτουργίας.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Τ**Ο λοιπὸν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν Κυρίῳ τὰ αὐτὰ γράψεν ὑμῖν, ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀνηρὸν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές.

2 Βλέπετε τοὺς κύνες, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν καταλοιμήν·

3 Ἡμεῖς γὰρ ἐσμεν ἡ περιτομή, εἰ πνεύματι Θεῷ λατρεύοντες, καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες,

4 Καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποιθήσιν καὶ ἐν σαρκί. Εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον,

5 Περιτομή ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσραὴλ. φυλῆς Βενιαμίν, Ἐ-

24 Confido autem in Domino, quoniam et ipse cito veniam.

25 Necessarium autem existimavi, Epaphroditum fratrem et cooperatorem et commilitonem meum, vestrum autem Apostolum, et ministrum usus mei mittere ad vos :

26 Quoniam expetens erat omnes vos, et mœstus, eo quod audieratis quod ægrotasset.

27 Etenim infirmatus est proxime morti, sed Deus ejus misertus est : non ejus autem solum, verum et mei, ut ne tristitiam super tristitiam haberem.

28 Studiosius ergo misi illum, ut videntes eum iterum, gaudeatis, et ego sine tristitia sim.

29 Excipite itaque illum in Domino cum omni gaudio, et ejusmodi in pretio habetote.

30 Quoniam propter opus Christi usque ad mortem accessit, posthabens animam, ut suppleret vestram defectionem ejus quod ad me obsequii.

CAPUT III.

1 **R**ELIQUUM, fratres mei, gaudete in Domino. Eadem scribere vobis mihi quidem non pigrum, vobis tutum.

2 Videte canes, videte malos operarios, videte concisionem.

3 Nos enim sumus circumcisio, spiritu Deo servientes, et gloriantes in Christo Jesu, et non in carne confidentes :

4 Et quanquam ego habens confidentiam et in carne. Si quis videtur alius confidere in carne, ego magis.

5 Circumcisio octavi diei, ex genere Israël, tribus Benjamin, Ἐ-

Ἑραῖος ἐξ Ἑβραίων, καὶ νόμον
Φαρισαῖος,

6 Κατὰ ζῆλον διώκων τὴν ἐκ-
κλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν
νόμῳ γινόμενος ἡμαρτωλός·

7 Ἄλλ' ἔπειτα ἦν μοι κέρδη, ταῦ-
τα ἤγαμαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν·

8 Ἄλλὰ μεσοῦντος καὶ ἠγοῦμαι
πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον
τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ
Κυρίου μου, δι' ἃ ἐν ταῖς πάντα ἐζημιώ-
ωμαι, καὶ ἠγοῦμαι σκόβαλα εἶναι,
ἵνα Χριστὸν κερδήσω,

9 Καὶ εὐρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων
ἑμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ, ἀλ-
λὰ τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν
ἐκ Θεοῦ δικαιοσύνην ἔει τῇ πίστει,

10 Τοῦ γινώσκαι αὐτὸν, καὶ τὴν
δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, καὶ
τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων αὐτοῦ,
συμμεροῦντος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ,

11 Εἴ πως κατανήσω εἰς τὴν
ἑξανάστασιν τῶν νεκρῶν·

12 Οὐχ ἔτι ἤδη ἔλαβον, ἢ ἤδη
εἰσελήμμαι· διότι οὐδὲ εἰ καὶ κα-
ταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήφθην ὑπὸ
τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ.

13 Ἀδελφοί, ἐγὼ ἑμαυτὸν οὐ
λογίζομαι κατελήφθαι,

14 Ἐν δὲ, τὰ μὲν οἰσῶ ἐπι-
λανθανόμενος, τοῦς δὲ ἐμπροσθεν
ἐπεκτείνεμένος, κατὰ σκοπὸν διώκει
ἐκεῖ τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως
τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

15 Ὅσοι οὖν εἰσέλθοι, τοῦτο φρο-
νῶμεν, καὶ εἴ τι ἕτέρως φρονεῖτε,
καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει·

16 Πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ
αὐτῷ στοιχεῖν κατέτι, τὸ αὐτὸ φρο-
νεῖν

Hebræus ex Hebræis, secun-
dum legem Pharisæus,

6 Secundum zelum perse-
quens ecclesiam, secundum jus-
titiam quæ in lege factus irre-
prehensibilis :

7 Sed quæ erant mihi lucra,
hæc arbitratus sum propter
Christum damnum.

8 Sed profecto et existimo
omnia damnum esse propter
eminentiam cognitionis Christi
Jesu Domini mei, propter quem
omnium damnum subii, et arbi-
tror stercora esse, ut Christum
lucrifaciam.

9 Et inveniar in illo, non ha-
bens meam justitiam quæ ex
lege, sed illam quæ per fidem
Christi, illam quæ ex Deo jus-
titiam in fide :

10 Ad cognoscendum illum,
et virtutem resurrectionis ejus,
et communionem passionum il-
lius, configuratus morti ejus :

11 Si quomodo occurram ad
resurrectionem mortuorum.

12 Non quod jam acceperim,
aut jam perfectus sim ; sequor
autem si et comprehendam,
quia et comprehensus sum à
Domino Jesu Christo.

13 Fratres, ego meipsum non
arbitror comprehendisse :

14 Unum autem, quæ qui-
dem retro obliviscens, iis vero
quæ ante extensus, ad scopum
persequor, ad bravium supernæ
vocationis Dei in Christo Jesu.

15 Quotquot ergo perfecti,
hoc sentiamus : et si quid aliter
sapitis, et hoc Deus vobis re-
velabit.

16 Verumtamen ad quod per-
venimus, eadem incedere re-
gula, idem sapere.

17 Συμμημεταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω περιπατοῦντας, καθὼς ἔχετε εὐκον ἡμᾶς·

18 Πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις εἶπαγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ,

19 Ὃν τὸ τέλος ἀνάστα, ὃν ὁ θεὸς ἡ κατὰ, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ εἰσιγία φρονεῖντες·

20 Ἡμῶν γὰρ τὸ πολιτεῖμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτηρία ἀσπυδοχόμεθα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν,

21 Ὃς μετασχηματίζει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ὀνομάσθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι ἑαυτῷ τὰ πάντα.

Κεφ. δ'. 4.

1 Ὡς, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐκτιμῆτοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτω στήριξε ἐν Κυρίῳ, ἀγαπητοί.

2 Εὐδοκίαν παρακαλῶ, καὶ Συντύχην παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν Κυρίῳ.

3 Ναὶ θρωῖν καὶ σε σύζυγε γήσασα, συλλαμβάνου αὐταῖς, αἰτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήδησαν μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος, καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βιβλίῳ ζωῆς.

4 Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· τάλαν ἄν, χαίρετε.

5 Τὸ ἐπιτελεῖ ὑμῶν γνωσθήτω εἶσα ἀνθρώπων· ὁ Κύριος ἐγγύς.

6 Μηδὲν μεριμνᾶτε· ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δέξσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθε πρὸς τὸν Θεόν·

17 Imitatores mei estote, fratres, et observate ita ambulantes, sicut habetis exemplum nos.

18 Multi enim ambulant, quos sæpe dicebam vobis, nunc autem et flens dico, inimicos crucis Christi :

19 Quorum finis interitas, quorum Deus venter, et gloria in confusione ipsorum, terrena sapientes.

20 Nostra enim administratio in cælis est, ex quo etiam Salvatorem expectamus Dominum Jesum Christum.

21 Qui transfigurabit corpus humilitatis nostræ, ad esse illud conformatum corpori gloriæ suæ, secundum operationem posse eum et subjicere sibi ipsi omnia.

CAPUT IV.

1 ITAQUE, fratres mei dilecti et exoptati, gaudium et corona mea, sic state Domino, dilecti.

2 Evodiam rogo, et Syntychen deprecor idipsum sapere in Domino :

3 Etiam rogo et te, socie germane, opitulare eis, quæ in Euangelio simul certarunt mihi, cum et Clemente, et cæteris cooperantibus meis, quorum nomina in libro vitæ.

4 Gaudete in Domino semper, iterum dico, gaudete.

5 Æquitas vestra nota sit omnibus hominibus ; Dominus prope.

6 Nihil solliciti sitis, sed in omni oratione et obsecratione cum gratiarum actione petitiones vestræ innotescant apud Deum.

7 Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

8 Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὖφρημα· εἰ τις ἀρετῆ, καὶ εἰ τις ἐταινας, ταῦτα λογίζεσθε·

9 Ἄ καὶ ἐμάθετε, καὶ παρελάβετε, καὶ ἠκούσατε, καὶ εἰδότε ἐν ἡμῶι, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

10 Ἐχάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἦδη ποτὲ ἀνεθάλατε τὸ ὑπὲρ ἡμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ.

11 Οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον, ἐν οἷς ἐίμι, αὐτάρκης εἶναι·

12 Οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, εἶδα καὶ περισσῦσειν· ἐν παντί καὶ ἐν πᾶσι μεμύημαι καὶ χορηγῶσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσῦσειν καὶ ὑστερεῖσθαι·

13 Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ·

14 Πλήν καλῶς ἐποιήσατε, συγκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει·

15 Οἶδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππηῖοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινωνήσεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι,

16 Ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δις εἰς τὴν χρεῖαν μοι ἐπέμψατε·

17 Οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλ' ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν.

7 Et pax Dei superans omnem sensum, custodiat corda vestra et intelligentias vestras in Christo Jesu.

8 Reliquum, fratres, quæcunque sunt vera, quæcunque honesta, quæcunque justa, quæcunque pura, quæcunque amabilia, quæcunque bonæ famæ, si qua virtus, et si qua laus, hæc cogitate.

9 Quæ et didicistis, et accepistis, et audistis, et vidistis in me, hæc agite; et Deus pacis erit cum vobis.

10 Gavisus sum autem in Domino magnopere, quoniam jam aliquando reviruisistis pro me sentire, in quo et sentiebatis, oportunitate carebatis autem.

11 Non quod propter penuriam dico: ego enim didici, in quibus sum, contentus ipse esse.

12 Scio autem humiliari, scio et abundare: in omni et in omnibus institutus sum: et satiari, et esurire, et abundare, et penuriam pati:

13 Omnia possum in corroborante me Christo.

14 Verumtamen pulchre fecistis, communicantes meæ tribulationi.

15 Scitis autem et vos, Philippenses, quod in principio euangelii, quando exii à Macedonia, nulla mihi ecclesia communicavit in rationem dati et accepti, si non vos soli:

16 Quia et Thessalonica et semel et bis in usum mihi misistis.

17 Non quia quæro donum, sed requiro fructum abundantem in rationem vestram.

18 Ἀπὸ τῶν πάντων, καὶ περισσεύω· πεπληρωμένος δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὄσμην πύδρας, θυσίαν δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ.

19 Ὁ δὲ Θεὸς μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸν πλοῦτον αὐτοῦ, ἐν δόξῃ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

20 Τῷ δὲ Θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

21 Ἀσπάζασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί.

22 Ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Φιλιππησίους ἐγγράφη ἀπὸ Ῥώμης δι' Ἐπαφροδίτου.

18 Accepi autem omnia, et abundo : repletus sum, accipiens ab Epaphrodito ea quæ à vobis, odorem suavitatis, hostiam acceptam, beneplacentem Deo.

19 At Deus meus impleat omnem usum vestrum secundum divitias suas, in gloria, in Christo Jesu.

20 At Deo et Patri nostro gloria in secula seculorum. Amen.

21 Salutate omnem sanctum in Christo Jesu. Salutant vos qui cum me fratres :

22 Salutant vos omnes sancti, maxime autem qui de Cæsaris domo.

23 Gratia Domini nostri Jesu Christi cum omnibus vobis. Amen.

Ad Philippenses scripta est Roma per Epaphroditum.

ΠΑΤΑΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς
ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπὶ θελήματός Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός,
2 τοῖς ἐν Κολοσσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ· χάρις ὑμῶν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι,

PAULI

Apostoli ad
COLOSSENSES
EPISTOLA.

CAPUT I.

1 PAULUS Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, et Timotheus frater.
2 Iis qui in Colossis sanctis et fidelibus fratribus in Christo : Gratia vobis et pax à Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

3 Gratias agimus Deo et Patri Domini nostri Jesu Christi semper pro vobis orantes ;

4 Ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,

5 Διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου,

6 Τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ, καὶ ἐστὶ καρποφορούμενον, καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀπ' ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπίγνωτε τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ·

7 Καθὼς καὶ ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὃς ἐστὶ πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ,

8 Ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι.

9 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἀπ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παύομεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι, καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ,

10 Περιπατεῖσθε ὑμᾶς ἀξίως εἰς Κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρεσκίαν· ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοοῦντες καὶ αὐξανόμενοι εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ·

11 Ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμοῦμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς·

12 Εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἰκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτὶ,

13 Ὃς ἐξήγαγε ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ,

14 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν·

4 Audientes fidem vestram in Christo Jesu, et dilectionem in omnes sanctos,

5 Propter spem sepositam vobis in caelis, quam praeadistis in verbo veritatis Evangelii,

6 Pervenientis ad vos, sicut et in universo mundo; et est fructificans, et crescens, sicut et in vobis, ex qua die audistis et cognovistis gratiam Dei in veritate:

7 Sicut didicistis ab Epaphra dilecto conservo nostro, qui est fidelis pro vobis minister Christi:

8 Qui etiam declarans nobis vestram dilectionem in spiritu.

9 Propter hoc et nos, ex qua die audivimus, non cessamus pro vobis orantes, et postulantes, ut impleamini agnitionem voluntatis ejus, in omni sapientia et intellectu spiritali.

10 Ambulare vos digne Domino in omnem gratiam, in omni opere bono fructificantes, et crescentes in scientiam Dei,

11. In omni potestate corroborati secundum vim gloriae ejus, in omni potentia et longanimitate cum gaudio:

12 Gratias agentes Deo et Patri idoneos facienti nos in partem sortis sanctorum in lumine:

13 Qui eripuit nos de potestate tenebrarum, et transtulit in regnum filii dilectionis suae:

14 In quo habemus redemptionem, per sanguinem ipsius, remissionem peccatorum.

15 Ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀόρατος, πρωτότοκος πάσης κτίσεως·

16 Ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα, τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὀρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαὶ, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἐκτίσθη·

17 Καὶ αὐτὸς ἐστὶ πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε·

18 Καὶ αὐτὸς ἐστὶν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας· ὃς ἐστὶν ἀρχὴ, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν αἵσιν αὐτὸς πρωτεύων·

19 Ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλῆρωμα κατοικῆσαι,

20 Καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτὸν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

21 Καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν,

22 Ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, διὰ τοῦ θανάτου, παραστήσας ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ·

23 Εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τοθεμελιωμένοι καὶ ἰδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος εἰς εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, εἰ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ τῇ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος, διάκονος.

24 Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀντανταπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων εἰς Χριστὸν ἐν τῇ σαρκί μου, ὑπὲρ εἰς σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστὶν ἡ ἐκκλησία·

25 Ἦς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος αὐτῶν τὴν οἰκονομίαν εἰς Θεόν, εἴην

15 Qui est imago Dei invisibilis, primogenitus omnis creaturæ :

16 Quoniam in ipso condita sunt universa quæ in cælis et quæ in terra, visibilia et invisibilia, sive throni, sive dominationes, sive principatus, sive potestates : omnia per ipsum et in ipsum creata sunt :

17 Et ipse est ante omnes, et omnia in ipso constant :

18 Et ipse est caput corporis Ecclesiæ, qui est principium primogenitus ex mortuis, ut sit in omnibus ipse primatum tenens :

19 Quia in ipso complacuit omnem plenitudinem inhabitare.

20 Et per eum reconciliare omnia in ipsum ; pacificans per sanguinem crucis ejus, per eum, sive quæ in terra, sive quæ in cælis.

21 Et vos aliquando existentes alienatos et inimicos mente in operibus malis, nunc autem reconciliavit,

22 In corpore carnis ejus, per mortem, sistere vos sanctos et immaculatos et inculpatos coram ipso :

23 Si tamen permanetis fidei fundati et firmi, et non transmoti à spe Evangelii quod audistis, prædicati in universa creatura quæ sub cælo, cujus factus sum ego Paulus minister.

24 Nunc gaudeo in passionibus meis pro vobis, et rursus adimpleo defectiones afflictionum Christi in carne mea, pro corpore ejus, quod est ecclesia.

25 Cujus factus sum ego minister secundum dispensationem

δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι
τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,

26 Τὸ μυστήριον τὸ ἀποκαρυμ-
μένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν
γενεῶν, νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς
ἀγίοις αὐτοῦ·

27 Ὅς ἠθέλησεν ὁ Θεὸς γνωρί-
σαι τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ
μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν,
ὃς ἐστὶ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ εὐαγγελία
τῆς δόξης·

28 Ὅν ἡμεῖς κηρύττομεν,
νοθευόντες πᾶντα ἄνθρωπον, καὶ
διδάσκοντες πᾶντα ἄνθρωπον ἐν ἀ-
λήθειᾳ σοφίας, ἵνα καταστήσωμεν πᾶντα
ἄνθρωπον τέλει ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

29 Εἰς ὃ καὶ κοπιῶ, ἀγωνιζόμε-
νος κατὰ τὴν ἐπιργασίαν αὐτοῦ ἐν
ἐπιτελεσμένῃ ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

Κεφ. Β'. 2.

1 **Θ** Ἔλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλί-
κον ἀγῶνα ἔχω περὶ ὑμῶν,
καὶ τῶν ἐν Λαοδικαίᾳ, καὶ ὅσοι οὐχ
ἐπιτάσσουσιν τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί,

2 Ἴνα παρακληθῶσιν αἱ καρ-
δίαι αὐτῶν, συμπειθασθέντων ἐν ἀ-
γάπῃ, καὶ εἰς πᾶντα πλοῦτον τῆς
πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγ-
νωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ καὶ
πατρὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ,

3 Ἐν ᾧ εἰσὶ πάντες οἱ θησαυροὶ
τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπό-
κρυφοί.

4 Τίτω δὲ λέγω ἵνα μὴ τις ὑμᾶς
παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ·

5 Εἰ γὰρ καὶ ἐγὼ ἐν σαρκὶ ἔσθην,
ἀλλὰ ἐγὼ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι,
χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν,
καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν
πίστεως ὑμῶν.

6 Ὡς οὖν παραλάβετε τὸν Χρισ-

nem Dei, datam mihi in vos, im-
plere verbum Dei :

26 *Mysterium absconditum
à seculis et à generationibus,
nunc autem manifestatum est
sanctis ejus :*

27 *Quibus voluit Deus no-
tum facere quæ divitiæ gloriæ
mysterii hujus in Gentibus, qui
est Christus in vobis, spes glo-
riæ :*

28 *Quem nos annuntiamus,
admonentes omnem hominem,
et docentes omnem hominem in
omni sapientia, ut sistamus om-
nem hominem perfectum in
Christo Jesu.*

29 *In quod et laboro, decer-
tans secundum operationem e-
jus operatam in me in virtute.*

CAPUT II.

1 **V**OLO enim vos scire, quan-
tum certamen habeam
pro vobis, et iis qui in Laodi-
cea, et quotquot non viderunt
faciam meam in carne :

2 *Ut consolentur corda ip-
sorum, compactorum in chari-
tate, et in omnes divitiis pleni-
tudinis intellectus, in agnitio-
nem mysterii Dei et Patris et
Christi :*

3 *in quo sunt omnes thesauri
sapientiæ, et scientiæ abscon-
diti.*

4 *Hoc autem dico, ut nemo
vos decipiat in suavitatis ser-
monum.*

5 *Si enim et carne absum,
sed spiritu vobiscum sum, gau-
dens et videns vestrum ordinem,
et firmamentum ejus quæ in
Christum fidei vestræ.*

6 *Sicut ergo accepistis Chris-*

ἐν Ἰησοῦν ἐν Κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε·

7 Ἐρριζωμένοι καὶ θεικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι ἐν τῇ πίστει, καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ.

8 Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἴσται ἢ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀσκήσεως, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν.

9 Ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ ἅνθρωπος πλῆρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς,

10 Καὶ ὅτε ἐν αὐτῷ συμπληρωμένοι, ἕς ὅσον ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας,

11 Ἐν ᾧ καὶ περιτομήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀσκύσει τοῦ σώματος τῶν ἁμαρτιῶν τῆς σαρκὸς, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ,

12 Συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι· ἐν ᾧ καὶ συνεξείθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν.

13 Καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασι καὶ ἐν τῇ ἀκροβυστία τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα,

14 Ἐξάλειψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἤρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ·

15 Ἀσκυδύμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγματίσθη ἐν καθήκῃ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.

16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κριέτω ἐν βρώσει, ἢ ἐν πόσει, ἢ ἐν μέτρῳ ἐορτῆς, ἢ νομηνίας, ἢ σαββάτων·

17 Ἄ ἐστι σκιά τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

tam Jesum Dominum, in ipso ambulate.

7 Radicati et superædificati in ipso, et confirmati in fide, sicut edocti estis, abundantes in ea in gratiarum actione.

8 Videte ne quis vos sit abigens per philosophiam, et inanem fallaciam, secundum traditionem hominum, secundum elementa mundi, et non secundum Christum.

9 Quia in ipso inhabitat omnis plenitudo deitatis corporaliter.

10 Et estis in illo repleti, qui est caput omnis principatus et potestatis :

11 In quo et circumcisi estis circumcisione non manu facta, in exutione corporis peccatorum carnis, in circumcisione Christi :

12 Consepulti et in baptismo, in quo et coexcitati estis per fidem operationis Dei suscitantis illum ex mortuis.

13 Et vos mortuos existentes in delictis, et præputio carnis vestræ, convivificavit cum illo, condonans vobis omnia delicta,

14 Delens illud adversus nos chirographum edictis, quod erat contrarium nobis, et ipsum tulit de medio, affigens illud cruci :

15 Expolians principatus et potestates traduxit in libertate, triumphans illos in se ipso.

16 Ne ergo quis vos judicet in cibo aut in potu, aut in parte festi aut novilunii, aut sabbatorum :

17 Quæ sunt umbra futuro- rum, at corpus Christi.

18 Μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβεύ-
τω θήλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ
θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἀ μὴ ἐύ-
ρακτον ἑμβατεύων, εἰκὴ φυσιοῦμενος
ὁπὸ τοῦ νοῦς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,

19 Καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν,
ἐξ οὗ εἶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἀφῶν
καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ
συμβιβασζόμενον, αὔξει τὴν αὔξησιν
τοῦ Θεοῦ.

20 Εἰ οὖν ἀποθάνατε σὺν τῷ
Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ
κόσμου, εἰ ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δολ-
ματιζέσθε ;

21 Μὴ ἀψῆ, μηδὲ γούση, μηδὲ
δίγησ.

22 Ἄ ἴσθι πάντα εἰς φθορὰν ἐν
ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ
διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων.

23 Ἄσπνά ἴσθι λόγον μὲν ἔχον-
τα σοφίας ἐν ἐσθλοθρησκείᾳ καὶ
ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀπειθείᾳ σώμα-
τος, οὐκ ἐν τιμῇ ἐπι πρὸς κληρονο-
μίαν τῆς σαρκὸς.

Κεφ. γ'. 3.

1 **E**ἰ οὖν συνήγέρθητε τῷ Χρισ-
τῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὐ δὲ
Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ
καθήμενος.

2 Τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπι
τῆς γῆς.

3 Ἄποθάνατε γὰρ, καὶ ἡ ζωὴ
ὑμῶν κέκευται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν
τῷ Θεῷ.

4 Ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῆ, ἡ
ζωὴ ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ
φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

5 Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη
ὑμῶν τὰ ἐπι τῆς γῆς, πορνεϊαν,
ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κα-
κὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἥτις ἐστὶν
ἰδωλολατρεία,

18 Nemo vos seducat volens
in humilitate et religione ange-
lorum, Quæ non vidit incedens,
frustra inflatus à sensu carnis
suis.

19 Et non tenens caput, ex
quo totum corpus per nexus et
conjunctiones subministratum
et constructum, augetur aug-
mentum Dei.

20 Si ergo mortui estis cum
Christo, ab elementis mundi,
quid tanquam viventes in mun-
do dogmatizamini ?

21 Ne tetigeris, ne gustave-
ris, ne contrectaveris :

22 Quæ sunt omnia in cor-
ruptionem usu, secundum præ-
cepta et doctrinas hominum :

23 Quæ sunt rationem qui-
dem habentia sapientiæ in vo-
luntario cultu et submissione a-
nimi et subductione corporis,
non in honore aliquo ad exple-
tionem carnis.

CAPUT III.

1 **S**I igitur consurrexistis
Christo, quæ sursum
quærite, ubi Christus est in
dextera Dei sedens.

2 Quæ sursum sapite, non
quæ super terram.

3 Mortui estis enim, et vita
vestra est abscondita cum Chris-
to in Deo.

4. Cum Christus apparuerit,
vita nostra, tunc et vos cum ipso
apparebitis in gloria.

5 Mortificate ergo membra
vestra quæ super terram, for-
nicationem, immunditiam, mol-
litiem, concupiscentiam malam,
et avaritiam, quæ est idolola-
tria :

6 Δι' ἧ ἔρχεται ἡ ὄργη τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας,

7 Ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζήτε ἐν αὐτοῖς.

8 Νυνὶ δὲ ἀποθέθετε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὄργην, θυμὸν, κακίαν, βλασφημίαν, ἀσχυρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν.

9 Μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ,

10 Καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν·

11 Ὁποῦ οὐκ ἐν Ἑλλην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία· βάρβαρος, Σκύθης· δούλος, ἐλεύθερος· ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός.

12 Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι, σαλεύχνα οἰκτιρῶν, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραΰτητα, μακροθυμίαν,

13 Ἀνεχόμενοι ἀλλήλων, καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἵνα τις πρὸς τινὰ ἔχη μομφήν· καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἔχαρισατο ὑμῖν, οὕτω καὶ ὑμεῖς·

14 Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ἥτις ἐστὶ σύνδεσμος τῆς τελειότητος·

15 Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ κραθεύτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι, καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε.

16 Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικίτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ· διδάσκοντες καὶ νοουθετοῦντες ἑαυτοὺς, ψαλμοῖς, καὶ ὕμνοις, καὶ ψαλμοῖς πνευματικαῖς ἐν χάριτι ᾄδοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ·

17 Καὶ πᾶν ὅ,τι ἂν ποιήτε, ἐν λόγῳ, ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι

6 Propter quæ venit ira Dei in filios incredulitatis :

7 In quibus et vos ambulastis aliquando, cum viveretis in illis.

8 Nunc autem deponite et vos omnia, iram, excandescenciam, malitiam, blasphemiam, turpiloquium, ex ore vestro.

9 Ne mentimini in invicem, expoliantes veterem hominem cum actibus suis :

10 Et induti novum, renovatum in agnitionem secundum imaginem ejus qui creavit eum :

11 Ubi non est Græcus et Judæus, circumcisio et præputium : Barbarus, Scythæ : servusliber : sed omnia et in omnibus Christus.

12 Induite ergo, sicut electi Dei sancti et dilecti, viscera miserationum, benignitatem, modestiam, mansuetudinem, longanimitatem :

13 Supportantes alii alios, et condonantes vobismetipsis, si quis adversus aliquem habeat querelam : sicut et Christus condonavit vobis, ita et vos.

14 Super omnia autem hæc, charitatem, quæ est vinculum perfectionis.

15 Et pax Dei regat in cordibus vestris, in quam et vocati estis in uno corpore, et grati estote.

16 Verbum Christi inhabitet in vobis abundanter, in omni sapientia ; docentes et commoneptes vosmetipsos, salmis et hymnis et canticis spiritualibus, in gratia cantantes in corde vestro Domino.

17 Et omne quodcunque facitis, in verbo, aut in opere,

Κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ
Θεῷ καὶ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσασθε
τοῖς ἰσῖαις ἀδελφοῖς, ὡς ἀπεῖπεν ἢ
Κυρίῳ.

19 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπήτε τοὺς
γυναῖκας, καὶ μὴ πικραίνεσθε εἰς
αὐτάς.

20 Τὰ εἴματα, ὑπακούετε τοῖς
γονεῖσι κατὰ κύριον ἕνεκεν τοῦ
ἰσθμοῦ κυρίου Κυρίου.

21 Οἱ πατέρες, μὴ ἐπιθυμεῖτε εἰς
τίμα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀδικώσῃ.

22 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ
κτίνα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίαις, μὴ
ἐν ὀφθαλμοδουλείαις, ὡς ἀνθρωπά-
ρεσται, ἀλλ' ἐν ἀπλότῃ καρδίας,
φοβούμενοι τὸν Θεόν·

23 Καὶ ὅτι ὃ ἐκ τῶν κυρίων, ἐκ
ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ καὶ
οὐκ ἀνθρώποις,

24 Εἰδότες ὅτι ἀπὸ Κυρίου ἀπο-
λήψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κλη-
ρονομίας· τῷ γὰρ Κυρίῳ Χριστῷ
δουλεύετε.

25 Ὁ δὲ ἀδικῶν κομισθεῖται ὃ
ἠδικήσῃ καὶ ὅσα ἔσται προσωπο-
ληψία.

Κεφ. δ'. 4.

1 **Ο**ἱ κύριοι, εὐδίκαιον καὶ εὐ-
λόγητα τοῖς δούλοις παρ-
χέσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε
Κύριον ἐν οὐρανοῖς.

2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε,
γρηγορήντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίαις,

3 Προσευχόμενοι ἅμα καὶ ἐπὶ
ἡμῶν, ἵνα ὁ Θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῶν θύραν
τοῦ λόγου, λαλήσῃαι τὸ μυστήριον
τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ καὶ ὀδύμεμαι,

4 Ἴνα φανερώσω αὐτὸ, ὡς δεῖ
μὲ λαλήσῃαι.

5 Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε εἰς

omnia in nomine Domini Jesu,
gratias agentes Deo et patri per
ipsum.

18 Mulieres, subditæ estote
propriis viris, sicut convenit in
Domino.

19 Viri, diligite uxores et ne
amarulenti sitis ad illas.

20 Filii, obedite parentibus
per omnia : hoc enim est bene-
placitum in Domino.

21 Patres, ne iritate filios
vestros, ut non pusillo animo
fiant.

22 Servi, obedite per omnia
secundum carnem dominis, non
in oculorum servitiis quasi ho-
minibus placentes, sed in sim-
plicitate cordis, timentes Deum.

23 Et omne quodcunque fa-
citis, ex animo operamini, sicut
Domino, et non hominibus :

24 Scientes quod à Domino
accipietis retributionem hære-
ditatis : nam Domino Christo
servitis.

25 At injuriam faciens re-
portabit quod inique gessit : et
non est personarum acceptio.

CAPUT IV.

1 **D**OMINI, justum et æqua-
bilitatem servis præstate,
scientes quoniam et vos habetis
Dominum in cælis.

2 Orationi perdurate, vigil-
antes in ea in gratiarum actione :

3 Orantes simul et pro nobis,
ut Deus aperiat nobis ostium
sermonis, loqui mysterium
Christi, propter quod etiam
vinctus sum :

4 Ut manifestem illud, ut o-
portet me loqui.

5 In sapientia ambulabæ ad

τοῖς ἔξω, τὸν καιρὸν εξαγοραζόμενοι.

6 Ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος εἰδέναι πῶς ἡεῖ ὑμᾶς ἐνὶ ἐκάστῳ ἀποκριθεῖσθε.

7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφός, καὶ πιστὸς διάκονος, καὶ σκλάβος ἐν Κυρίῳ,

8 Ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶ τὰ περὶ ὑμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν,

9 Σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῶν γνωριούσι τὰ ὡς.

10 Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Ἀριστάρχος ὁ συναγχαλῶτός μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολὰς· ἂν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν·

11 Καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰουστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μόνον συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οἵτινες ἐγνωθήσαν μοι παρηγορία.

12 Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν δούλος Χριστοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα στήτε τέλει καὶ πεπληρωμένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ Θεοῦ.

13 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει ζῆλον πολὺν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ τῶν ἐν Ἰερραπόλει.

14 Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρός ὁ ἀγαπητὸς, καὶ Δημᾶς.

15 Ἀσπασάσθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς, καὶ Νυμφᾶν, καὶ τὴν κατ' αὐτὸν ἐκκλησίαν.

16 Καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ'

C c

eos qui foris, tempus redimentes.

6 Sermo vestror semper in gratia, sale conditus, scire quomodo oporteat vos unicuique respondere.

7 Ea quæ circa me omnia nota faciet vobis Tychicus dilectus frater, et fidelis minister, et servus in Domino :

8 Quem misi ad vos ad ipsum hoc, ut cognoscat ea quæ circa vos, et consoletur corda vestra :

9 Cum Onesimo fidei et dilecto fratre, qui est ex vobis : omnia vobis nota facient quæ hic.

10 Salutatur vos Aristarchus captivus meus, et Marcus consobrinus Barnabæ, de quo accepistis mandata : Si venerit ad vos, excipite illum :

11 Et Jesus dictus Justus, existentes ex circumcissione : hi soli cooperarii in regnum Dei, qui facti sunt mihi solatio.

12 Salutatur vos Epaphras qui ex vobis servus Christi, semper decertans pro vobis in orationibus, ut stetis perfecti et pleni in omni voluntate Dei.

13 Testor enim illi, quod habet zelum multum pro vobis, et iis qui in Laodicea, et qui in Hierapoli.

14 Salutatur vos Lucas medicus dilectus, et Demas.

15 Salutate illos qui in Laodicea fratres, et Nympham, et illam quæ perdomum ejus ecclesiani.

16 Et cum lecta fuerit apud

ἡμῶν ἢ ἐπιστολῆ, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικείῳ ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῆ καὶ τὴν ἐκ Λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε.

17 Καὶ εἰπατε Ἀρχίππῳ Βλέπετε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν Κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.

18 Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῆ χειρὶ Παύλου. Μνημονεύτέ μου τῶν δεσμῶν. Ἡ χάρις μετ' ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Κολοσσαῖς ἐγγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου.

vos epistola, facite ut et in Laodicensium ecclesia legatur, et eam quæ Laodiceæ, ut et vos legatis.

17 Et dicite Archippo: Vide ministerium quod accepisti in Domino, ut illud impleas.

18 Salutatio mea manu Pauli. Memores estote meorum vinculorum. Gratia vobiscum. Amen.

Ad Colossenses scripta est Roma per Tychicum et Onesimum.

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἢ πρὸς

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ καὶ Σιλβανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων, ἐν Θεῷ πατρὶ, καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, χάρις ὑμῶν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μυσίαν ὑμῶν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν,

3 Ἀδικαίως μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως, καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν.

4 Εἰδότες, ἀδελφοὶ ἀγαπημέναι, ὑπὸ Θεοῦ τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν,

5 Ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγνόηθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον,

PAULI

Apostoli ad

THESSALONICENSES

EPISTOLA PRIMA.

CAPUT I.

1 PAULUS et Silvanus, et Timotheus, ecclesiae Thessalonicensium in Deo patre, et Domino Jesu Christo, gratia vobis, et pax à Deo patre nostro, et Domino Jesu Christo.

2 Gratias agimus Deo semper pro omnibus vobis, mentionem vestri facientes in orationibus nostris:

3 Indesinenter memores vestri operis fidei, et laboris charitatis, et sustinentiae spei Domini nostri Jesu Christi ante Deum et patrem nostrum.

4 Sciences, fratres dilecti, à Deo electionem vestram:

5 Quia Euangelium nostrum non fuit ad vos in sermone tan-

ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ, καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ· καθὼς οἶδατε οἷα ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς.

6 Καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ Κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν ἑλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς πνεύματος ἁγίου,

7 Ὡστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπους πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ τῇ Ἀχαΐᾳ·

8 Ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ Κυρίου, οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν παντί τόπῳ ἢ πίστις ὑμῶν ἢ πρὸς τὸν Θεὸν ἐξεληλύθεν, ὥστε μὴ χρεῖαν ἡμᾶς ἔχειν λαλεῖν τι·

9 Αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὅποιαν εἰσοδὸν ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπιστρέψατε πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων, δουλεύειν Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ,

10 Καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν ἐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ζυόμενον ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἐργῆς τῆς ἐρχομένης.

Κεφ. β'. 2.

1 Ἄγχοι γὰρ οἶδατε, ἀδελφοί, τὴν εἰσοδὸν ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν·

2 Ἀλλὰ καὶ προκαθόντες καὶ ὑβρισθέντες, καθὼς οἶδατε, ἐν Φιλίπποις, παρῆρησιασάμεθα ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν λαλήσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι.

3 Ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ κλάνης, οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας, οὔτε ἐν δόλῳ·

4 Ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτω λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ τῷ Θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν.

5 Οὔτε γὰρ ποτε ἐν λόγῳ κο-

tum, sed et in virtute, et in Spiritu sancto, et in plena perceptione multa: sicut scitis quales facti sumus in vobis propter vos.

6 Et vos imitatores nostri facti estis et Domini, excipientes verbum in tribulatione multa, cum gaudio Spiritus sancti.

7 Ut fieri vos exemplaria omnibus credentibus in Macedonia et Achaia.

8 A vobis enim personuit sermo Domini, non solum in Macedonia, et in Achaia, sed et in omni loco fides vestra, quæ ad Deum, exiit, ut non opus nos habere loqui quicquam.

9 Ipsi enim de nobis annuntiant qualem introitum habebamus ad vos, et quomodo conversi estis ad Deum ab idolis, servire Deo vivo et vero :

10 Et expectare filium ejus de cælis, quem suscitavit ex mortuis, Jesum liberantem nos ab ira ventura.

CAPUT II.

1 Ipsi enim scitis, fratres, introitum nostrum ad vos, quia non vanus factus est,

2 Sed et ante passi et contumeliis affecti, sicut scitis, Philippis, libertate usi fuimus in Deo nostro, loqui ad vos Evangelium Dei in multo certamine.

3 Non exhortatio nostra non ex impostura, neque ex immunditia, neque in dolo :

4 Sed sicut probati sumus à Deo credi Evangelium, ita loquimur, non quasi hominibus placentes, sed Deo probanti corda nostra.

5 Neque enim aliquando in

λασσίας ἐγενήθημεν, καθὼς εἶδατε, οὔτε ἐν προφάσει εὐλογοῦντος Θεοῦ μάρτυς·

6 Οὔτε ζητούντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀπ' ὑμῶν, οὔτε ἀπ' ἄλλων δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι, ὡς Χριστοῦ ἀπέστολοι·

7 Ἄλλ' ἐγενήθημεν ἡμεῖς ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἂν τροφὴς θάλαττης τὰ ἑαυτῆς εἶνα·

8 Οὕτως κραιφόμενοι ὑμῶν, ἐδοξαῖμεν μεταδοῦναι ὑμῶν οὐ μένον ἐν εὐαγγελίῳ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς, ὅσῳ ἀγνοητοὶ ἡμῶν γογνήσθε.

9 Μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὴν κρίσιν ἡμῶν καὶ τὴν μόχθον· νυκτὸς γάρ κ' ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τίνα ὑμῶν, ἐκτρέψαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ.

10 Ὑμεῖς μάρτυρες κ' ὁ Θεός, ὡς δίκαιος καὶ δικαίως καὶ ἀφάρκτως ὑμῶν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν.

11 Καθὼς εἶδατε ὡς ἕνα ἑαυτῶν ὑμῶν, ὡς αὐτὴν εἶνα ἑαυτοῦ, παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθεύμενοι,

12 Καὶ μαρτυρούμενοι, ὅς ἐν περιπατήσῃ ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

13 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν, τοῦ Θεοῦ, ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ, καθὼς ἐστὶν ἀληθῶς, λόγον Θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν.

14 Ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι ταῦτα ἐπάθετε κ' ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμπυλωτῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων,

sermone adulationis facti sumus, sicut scitis, neque in prætextu avaritiæ : Deus testis.

6 Nec querentes ex hominibus gloriam, neque à vobis, neque ab aliis : Valentes in opere esse, ut Christi Apostoli :

7 Sed facti sumus in medio vestrum, tanquam si nutritrix foveat suos ipsius filios :

8 Ita cupidi vestri, avebamus tradere vobis non solum Evangelium Dei, sed etiam nostras ipsorum animas, quoniam chari nobis facti estis.

9 Memores estis enim, fratres, laboris nostri, et fatigationis : nocte enim et die operantes, ad non supergravare quempiam vestrum, prædicavimus in vos Evangelium Dei.

10 Vos testes et Deus, ut sancte et juste et inculpate vobis credentibus facti sumus.

11 Sicut scitis quomodo unumquemque vestrum, sicut pater filios suos, hortantes vos, et consolantes,

12 Et testati, ad ambulare vos digne Deo vocante vos in suum ipsius regnum et gloriam.

13 Propter hoc et nos gratias agimus Deo indesinenter, quoniam accipientes verbum auditus a nobis, Dei, excepistis non verbum hominum, sed, sicut est vere, verbum Dei, qui et operatur in vobis credentibus.

14 Vos enim imitatores facti estis, fratres, ecclesiarum Dei existentium in Judæa, in Christo Jesu, quia eadem passi estis et vos à propriis contribulibus, sicut et ipsi à Judæis,

15 Τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποπει-
νάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς ἰδίους προ-
φήτας, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων, καὶ
Θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀν-
θρώποις ἐναντίων,

16 Καλιόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι
λαλεῖσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπ-
ληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάν-
τοτε· ἔρθεαι δὲ ἐπ' αὐτοῖς ἡ ὀργὴ
εἰς τέλος.

17 Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοί, ἀπορ-
φανθέντες ἀπ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν
ώρας, προσώπω, εὐ καρδίᾳ, περισ-
σοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρὸσωπον
ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ.

18 Διὸ ἀπελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς
ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος, καὶ ἀπαξ
καὶ δις, καὶ ἐπέκοψεν ἡμᾶς ὁ σα-
τανᾶς·

19 Τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπίς, ἡ
χαρὰ, ἡ στέφανος καυχήσεως; ἡ
οἴχη καὶ ἡμεῖς ἡμυροσθεν τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ αὐτοῦ
παρουσίᾳ;

20 Ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα
ἡμῶν καὶ ἡ χαρὰ.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Δ** Ἴδὲ μηκέτι στέγοντες, εὐδο-
κήσαμεν καταλειφθῆναι
ἐν Ἀθήναις μόνου,

2 Καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τὸν
ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ διάκονον τῆ Θεοῦ
καὶ συνεργὸν ἡμῶν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ
τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς
καὶ παρακαλέσαι ὑμᾶς περὶ τῆς
πίστεως ἡμῶν,

3 Τῷ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς
θλίψεσι ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἴδατε
ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα·

4 Καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἤμεν,
προσέλεγμεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν
θλιβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο, καὶ
οἴδατε.

5 Διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ μηκέτι στέ-
γων, ἐπέμψα εἰς τὸ γῶναί ἐν

15 Et Dominum occidentibus
Jesum, et proprios prophetas,
et nos persequentibus, et Deo
non placentibus, et omnibus ho-
minibus adversariis :

16 Prohibitibus nos Genti-
bus loqui ut serventur, ad im-
plendum sua peccata semper :
pervenit autem super illos ira
in finem.

17 Nos autem, fratres, orbatī
à vobis ad tempus horæ, aspectu,
non corde, abundantius stu-
duimus faciem vestram videre
in multo desiderio.

18 Ideo voluimus venire ad
vos, ego quidem Paulus, et se-
mel et bis, et intercidit nos Sa-
tanæ.

19 Quæ enim nostra spes,
aut gaudium, aut corona gloria-
tionis? aut nonne et vos ante
Dominum nostrum Jesum Chri-
stum, in ejus adventu?

20 Vos enim estis gloria nos-
tra, et gaudium.

CAPUT III.

1 **I**DEO non amplius susti-
nentes, bene visum est
nobis relinqui Athenis soli,

2 Et misimus Timotheum
fratrem nostrum, et ministrum
Dei, et cooperantem nostrum
in Evangelio Christi, ad stabi-
lire vos, et exhortari vos de fi-
de vestra :

3 Neminem commoveri in
tribulationibus istis : ipsi enim
scitis, quod in hoc positi sumus.

4 Etenim cum apud vos es-
semus, prædicebamus vobis,
quod futuri essemus affligi, si-
cut et factum est, et scitis.

5 Propter hoc et ego non
amplius sustinens, nisi ad cog-

πίστιν ὑμῶν· μήπως ἐπειράσεν ὑμᾶς ὁ κειράζων, καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν.

6 Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀπ' ὑμῶν, καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῶν εἴην πίστιν καὶ εἴην ἀγάπην ὑμῶν, καὶ οὐκ ἔχουσι μνησίαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπισποδῆντες ἡμᾶς ἰδεῖν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς·

7 Διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἀπ' ὑμῶν, ἐπεὶ πάσῃ εἴῃ θλίψει καὶ ἀνάγκῃ ἡμῶν, διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως·

8 Ὅτι νῦν ζῶμεν, εἰδὼν ὑμεῖς στήκητε ἐν Κυρίῳ.

9 Τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δύναμεθα εἶναι Θεῷ ἀνασποδῶναι πρὸς ὑμῶν, ἐπεὶ πάσῃ εἴῃ χαρᾷ καὶ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἐμπροσθεν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν,

10 Νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον, καὶ καταρτίσαι εἰς ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν ;

11 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς κατευθύναι εἴην ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς·

12 Ὑμᾶς δὲ ὁ Κύριος ἐπλουτῆσαι καὶ περισσῆσαι εἴην ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς,

13 Εἰς τὸ σθηρῆσαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἀγιωσύνῃ, ἐμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ἐν εἴῃ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ.

Κεφ. δ'. 4.

1 **Τ**Ο λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρδεύειν Θεῷ, ἵνα περισσέητε μᾶλλον·

noscere fidem vestram, ne forte tentaverit vos tentans, et in vanum fiat labor noster.

6 Nuper autem veniente Timotheo ad nos à vobis, et annuntiante nobis fidem et charitatem vestram, et quia habetis memoriam nostri bonam semper, desiderantes nos videre, sicut et nos vos :

7 Propter hoc consolati sumus, fratres, in vobis, in omni tribulatione, et necessitate nostra, per vestram fidem.

8 Quoniam nunc vivimus, si vos statis in Domino.

9 Quam enim gratiarum actionem possumus Deo retribuere pro vobis, in omni gaudio quo gaudemus propter vos ante Deum nostrum,

10 Nocte ac die super exabundanti orantes ad videndum vestram faciem, et complendum defectiones fidei vestrae ?

11 Ipse autem Deus et Pater noster, et Dominus noster Jesus Christus dirigit viam nostram ad vos.

12 Vos autem Dominus multiplicet, et abundare faciat charitatem in invicem, et in omnes, quemadmodum et nos in vos :

13 Ad confirmare vestra corda inculcata in sanctitate, ante Deum et Patrem nostrum, in adventu Domini nostri Jesu Christi cum omnibus sanctis ejus.

CAPUT IV.

1 **R**ELIQUUM ergo, fratres, rogamus vos, et obsecramus in Domino Jesu, quemadmodum accepistis à nobis duomodo oporteat vos ambulare, et placere Deo, ut abundetis magis.

2 Οἴδατε γὰρ τίνας παραγγε-
λιας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ.

3 Τοῦτο γάρ ἐστι βέλημα τοῦ
Θεοῦ, ἡ ἀγιασμός ὑμῶν, ἀπέχεσθαι
ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας,

4 Εἰδέναι βλαστον ὑμῶν τὸ ἐαυ-
τοῦ σκαῦος κτάσθαι ἐν ἀγιασμῷ καὶ
τιμῇ,

5 Μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας, καθά-
περ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότες τὸν Θεόν·

6 Τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλο-
νευεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ· διότι ἐκδικασ ὁ Κύριος
περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ
προείπαμεν ὑμῖν, καὶ διαμαρτυρά-
μεθα.

7 Οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ
Θεὸς ἐν ἀκαθαρσία, ἀλλ' ἐν ἀγι-
ασμῷ.

8 Τοιγαρῶν ὁ ἀθεῶν, οὐκ ἄν-
θρωπον ἀθεοῖ, ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν
καὶ δόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον
εἰς ὑμᾶς.

9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ
χρεῖαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ
γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοὶ ἐστε εἰς τὸ
ἀγαπᾶν ἀλλήλους·

10 Καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς
πάντας τοὺς ἀδελφούς τοὺς ἐν ἔλθῃ
τῇ Μακεδονία· παρακαλοῦμεν δὲ
ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσύειν μᾶλλον,

11 Καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχά-
ζειν, καὶ πράσσειν τὰ ἴδια, καὶ
ἐργάζεσθαι ταῖς ἰδίαις χερσὶν ὑμῶν,
καθὼς ὑμῖν παραγγείλαμεν,

12 Ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως
πρὸς τοὺς ἕξω, καὶ μηδενὸς χρεῖαν
ἔχητε.

13 Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν,
ἀδελφοί, περὶ τῶν κεκοιμημένων,
ἵνα μὴ λυπηθῆτε, καθὼς καὶ οἱ λοι-
ποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα·

14 Εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰη-
σοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ

2 Scitis enim quæ præcepta
dederimus vobis per Dominum
Jesum.

3 Hæc enim est voluntas Dei,
sanctificatio vestra : abstinere
vos à fornicatione :

4 Scire unumquemque ves-
trum suum ipsius vas posside-
re in sanctificatione et honore :

5 Non in passione desiderii, si-
cut et Gentes nescientes Deum.

6 Non opprimere, et circum-
venire in negotio fratrem suum,
quoniam vindex Dominus de
omnibus his, sicut et prædixi-
mus vobis, et pertestificati su-
mus.

7 Non enim vocavit nos Deus
in impuritate, sed in sanctifica-
tione.

8 Itaque rejiciens, non ho-
minem rejicit, sed Deum, et
dantem spiritum suum sanctum
in nos.

9 De autem charitate frater-
nitatis non opus habetis scribere
vobis : ipsi enim vos à Deo docti
estis ad diligendum alii alios.

10 Etenim facitis illud in
omnes fratres qui in universa
Macedonia : rogamus autem vos,
fratres, abundare magis,

11 Et contendere quiete age-
re, et agere propria, et opera-
ri propriis manibus vestris, si-
cut vobis annuntiavimus.

12 Ut ambuletis honeste ad
eos qui foris, et nullius opus ha-
beatis.

13 Non volumus autem vos
ignorare, fratres, de dormienti-
bus, ut non contristemini, sicut
et reliqui non habentes spem.

14 Si enim credimus quod
Jesus mortuus est, et resur-

Θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἄξει σὺν αὐτοῖς.

15 Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ Κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οὐ περιλειπούμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου, οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας·

16 Ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον·

17 Ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οὐ περιλειπούμενοι, ἀμα σὺν αὐτοῖς ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα, καὶ οὕτως πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα.

18 Ὡστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις ταύτοις.

Κεφ. ε'. β.

1 **Π**ΕΡΙ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρεῖσθαι ἔχετε ὑμῖν γράφασθαι·

2 Αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἶδατε, ἔτι ἢ ἡμέρα Κυρίου, ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτὶ, οὕτως ἔρχεται·

3 Ὅταν γὰρ λέγωσιν, Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐπίσταται ὄλεθρος, ὥσπερ ἡ ὠδὴν τῆς ἐν γαστρὶ ἔχούσης· καὶ οὐ μὴ ἐκφυγῶσιν.

4 Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστέ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτῃς καταλάβῃ.

5 Πάντες ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε, καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ ἐσμέν νυκτός, οὐδὲ σκότους.

6 Ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς καὶ οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν·

7 Οἱ γὰρ καθεύδοντες, νυκτὸς καθεύδουσι· καὶ οἱ μεθύσκόμενοι, νυκτὸς μεθύουσιν·

8 Ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες, νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίς-

rexit, ita et Deus dormientes per Jesum,aget cum eo.

15 Hoc enim vobis dicimus in verbo Domini, quia nos viventes, relictis in adventum Domini, non præveniemus dormientes.

16 Quoniam ipse Dominus in jussu, in voce archangeli, et in tuba Dei descendet de caelo, et mortui in Christo, resurgent primum.

17 Deinde nos viventes relictis, simul cum illis rapiemur in nubibus in occursum Domini in aëra, et sic semper cum Domino erimus.

18 Itaque consolamini alii alios in verbis istis.

CAPUT V.

1 **D**E autem temporibus et momentis, fratres, non opus habetis vobis scribi.

2 Ipsi enim diligentur scitis, quia dies Domini sicut fur in nocte, ita venit.

3 Cum enim dixerit: Pax et securitas, tunc repentinus eis imminet interitus, sicut dolor in utero habenti: et non effugient.

4 Vos autem, fratres, non estis in tenebris, ut dies vos tanquam fur comprehendat.

5 Omnes vos filii lucis estis, et filii diei: non sumus noctis, neque tenebrarum.

6 Nempe igitur non dormimus sicut et reliqui, sed vigilemus, et sobrii simus.

7 Nam dormientes, nocte dormiunt: et inebriati, nocte ebrii sunt.

8 Nos autem diei existentes, sobrii simus, induti thoracem

τους και ἀγάπης· και παρακαλαί-
αν, ἐλπίδα σωτηρίας,

9 Ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ Θεὸς
εἰς ὀργήν, ἀλλ' εἰς περιποίησιν
σωτηρίας διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ,

10 Τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν,
ἵνα εἴτε γρηγορώμεν, εἴτε καθύψω-
μεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν.

11 Διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους,
και οἰκοδομεῖτε εἰς τὸν ἕνα, καθὼς
και ποιεῖτε.

12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελ-
φοί, εἶδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν,
και κρείσσομένους ὑμῶν ἐν Κυρίῳ,
και νουθετοῦντας ὑμᾶς,

13 Και ἠγασθῆναι αὐτοὺς ὑπὲρ
ἐκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ, διὰ τὸ ἔργον
αὐτῶν· εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς.

14 Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους,
παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους,
ἀντήχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυ-
μεῖτε πρὸς πάντας.

15 “Ὅρατε μὴ τις κακὸν ἀντι-
κακοῦ ἐπι ἀποδοῦ·” ἀλλὰ πάντοτε
εὖ ἀγαθὸν διώκετε και εἰς ἀλλή-
λους και εἰς πάντας.

16 Πάντοτε χαίρετε.

17 Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε.

18 Ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦ-
το γὰρ θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς.

19 Τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε.

20 Προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε.

21 Πάντα δοκιμάζετε, τὸ κα-
λὸν κατέχετε.

22 Ἀπὸ παντὸς εἶδους σποηροῦ
ἀπέχεσθε.

23 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης
ἀγαπάει ὑμᾶς ὁλοτελεῖς· και ὁλό-
κληρον ὑμῶν εὖ πνεῦμα, καὶ ἡ ψυχὴ,
και τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ σα-

fidei et charitatis, et galeam,
spem salutis.

9 Quoniam non posuit nos
Deus in iram, sed in assertio-
nem salutis per Dominum nos-
trum Jesum Christum :

10 Mortuum pro nobis, ut
sive vigilemus, sive dormiamus,
simul cum illo vivamus.

11 Ideo consolamini alii alios,
et ædificate unus unum, sicut
et facitis.

12 Rogamus autem vos, fra-
tres, nosse laborantes in vobis,
et præidentes vobis in Domino,
et admonentes vos.

13 Et ducere illos super ex-
abundanti in charitate, propter
opus illorum. pacem habete in
vobis ipsis.

14 Rogamus autem vos, fra-
tres, monete inordinatos, con-
solamini pusillanimes, sustinete
infirmos, longanimes estote ad
omnes.

15 Videre ne quis malum
pro malo alicui reddat : sed
semper bonum sectamini, et in
invicem et in omnes.

16 Semper gaudete.

17 Indesinenter orate.

18 In omni gratias agite : hæc
enim voluntas Dei in Christo
Jesu in vos.

19 Spiritum ne extinguite.

20 Prophetias ne nihili facite.

21 Omnia explore : bonum
tenete.

22 Ab omni specie mali ab-
stinete.

23 Ipse autem Deus pacis
sanctificet vos omnino perfec-
tos : et integer vester spiritus,
et anima, et corpus inculpate

ρουσία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ τηρηθεῖη.

24 Πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ
συνήσκει.

25 Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ
ἡμῶν.

26 Ἀσπάζασθε τοὺς ἀδελφεοὺς
πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

27 Ὁρῶντες ὑμᾶς ἐν Κέρνῃ,
ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι
τοῖς ἁγίοις ἀδελφοῖς.

28 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγρά-
φη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

in adventu Domini nostri Jesu
Christi servetur.

24 Fidelis ille vocans vos,
qui etiam faciet.

25 Fratres, orate pro nobis.

26 Salute fratres omnes in
osculo sancto.

27 Adjuro vos Dominum,
legi epistolam omnibus sanctis
fratribus.

28 Gratia Domini nostri Jesu
Christi vobiscum. Amen.

Ad Thessalonicenses prima
scripta est Athenis.

ΠΑΥΛΟΣ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς

Θ Ε Σ Σ Α Λ Ο Ν Ι Κ Ε Ι Σ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α'. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ καὶ Σιλουανὸς
καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ
Θεσσαλονικέων, ἐν Θεῷ πατρὶ ἡμῶν,
καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ.

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐχαριστοῦν ὀφείλομεν τῷ
Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί,
καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει
ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ
ἀγάπη ἐνὸς ἐκάστου πάντων ὑμῶν
εἰς ἀλλήλους·

4 Ὡστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν
καυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ
Θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν, καὶ
πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν,
καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε·

5 Ἐνδεδίκαται τῆς δικαίας κρίσε-

PAULI

Apostoli ad

THESSALONICENSES EPISTOLA SECUNDA.

CAPUT I.

1 PAULUS et Silvanus et Ti-
motheus, ecclesiae Thes-
salonicensium in Deo Patre no-
stro, et Domino Jesu Christo:

2 Gratia vobis et pax à Deo
Patre nostro, et Domino Jesu
Christo.

3 Gratias agere debemus Deo
semper pro vobis, fratres, ita ut
dignum est, quoniam superau-
gescit fides vestra, et abundat
charitas uniuscujusque omnium
vestrum in invicem.

4 Ut nos ipsos in vobis glori-
ari in ecclesiis Dei, propatien-
tia vestra, et fide in omnibus
persecutionibus vestris, et tri-
bulationibus quas sustinetis:

5 Indicium certum justi juda

ως τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ καταξιώσθηναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε·

6 Εἴπερ δίκαιον ἐστὶν παρὰ Θεοῦ ἀνταποδοῦναι τοῖς ἀδικούνσιν ὑμᾶς δίκην,

7 Καὶ ὑμῖν τοῖς ἀδικησάντων ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων ἀνάμμεως αὐτοῦ,

8 Ἐν πυρὶ φλογός, διδόντος ἐκδικήσιν τοῖς μὴ εἰδόσι Θεόν, καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·

9 Οἷσπερ δίκην εἰσάσθην, ἑλθρον αἰώνιον, ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ·

10 Ὅταν ἔλθῃ ἐδόξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν, ὅτι ἐπιστήθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ,

11 Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ἧς ἔθετο ἡμῶν, καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης, καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει,

12 Ὅπως ἐδόξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ·

Κap. 2. 2.

1 **Ε**ρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐκ' αὐτὸν,

2 Εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοῦς, μήτε θροῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος, μήτε διὰ λόγου, μήτε δι' ἐπιστολῆς, ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐπέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ.

cii Dei, ad dignos censeri vos regno Dei, pro quo et patimini

6 Siquidem iustum apud Deum retribuere tribulantibus vos tribulationem :

7 Et vobis tribulatis relaxationem cum nobis, in revelatione Domini Jesu Christi de caelo cum angelis virtutis ejus,

8 In igne flammæ, dantis vindictam non scientibus Deum, et non obedientibus Evangelio Domini nostri Jesu Christi.

9 Qui pœnas luent exitium æternum, à facie Domini, et à gloria fortitudinis ejus :

10 Cum venerit glorificari in sanctis suis, et admirabilis fieri in omnibus credentibus, quia creditum est testimonium nostrum super vos in die illo.

11 In quod etiam oramus semper pro vobis, ut vos dignetur vocatione Deus noster, et impleat omnem bonam voluntatem bonitatis, et opus fidei in virtute :

12 Ut glorificetur nomen Domini nostri Jesu Christi in vobis, et vos in illo, secundum gratiam Dei nostri, et Domini Jesu Christi.

CAPUT II.

1 **R**OGAMUS autem vos, fratres, per adventum Domini nostri Jesu Christi, et nostræ congregationis in ipsum,

2 Ad non cito dimoveri vos à sensu, neque turbari, neque per spiritum, neque per sermonem, neque per epistolam tanquam per nos, quasi quod instet dies Christi.

3 Μητις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· δεῖ εἰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας,

4 Ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα· ὥστε αὐτὸν εἰς τὴν ναὸν τοῦ Θεοῦ ὡς Θεὸν καθίσαι, ἀποδεικνύοντα ἑαυτὸν δεῖ εἶναι Θεός.

5 Οὐ μνημονεύετε δεῖ εἶναι ὡν πρὸς ὑμᾶς, ταῦτα ἔλεγεν ὑμῖν ;

6 Καὶ νῦν εὖ κατέχων εἰδότες, εἰς εὖ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ·

7 Τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται·

8 Καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ Κύριος ἀναλώσει ἐν πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ·

9 Οὗ ἐστὶν ἡ παρουσία κατ' ἐνεργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει, καὶ σημείοις, καὶ τέρασι ψεύδους,

10 Καὶ ἐν πάσῃ ἀπάσῃ τῆς ἀδικίας ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις· ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἔδεδξαντο εἰς εὖ σωθῆναι σ' αὐτοῦς·

11 Καὶ διὰ τοῦτο πέμψει αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνεργειαν πλάνης, εἰς εὖ πιστεῦσαι αὐτοῦς ἐν ψεύδει·

12 Ἴνα κριθῶσι πάντες οἱ μὴ πιστεῦσαντες ἐν τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλ' εὐδοκῆσαντες ἐν τῇ ἀδικίᾳ.

13 Ἡμῖς δὲ ὀφειλομεν εὐχαρισεῖν ἐν ᾧ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί ἠγαπημένοι ὑπὸ Κυρίου, δεῖ εἶλετο ὑμᾶς ὁ Θεὸς ἀπ' ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, καὶ πίστει ἀληθείας,

14 Εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ

3 Ne quis vos seducat secundum ullum modum. quoniam si non venerit discessio primum, et revelatus fuerit homo peccati, ille filius perditionis :

4 Ille oppositus, et elatus supra omnem dictum Deum aut numen, ita ut eum in templum Dei tanquam Deum sedere, ostendentem seipsum quod sit Deus.

5 Non meministis, quod adhuc existens apud vos, hæc dicebam vobis ?

6 Ej nunc obstaculum scitis ad revelari eum in suo ipsius tempore.

7 Nam mysterium jam operatur iniquitatis, solum tenens nunc donec è medio fiat.

8 Et tunc revelabitur ille exlex, quem Dominus interficiet spiritu oris sui, et destruet illustratione adventus sui :

9 Cujus est adventus secundum operationem satanæ, in omni virtute, et signis, et prodigiis mendacii.

10 Et in omni deceptione in justitiis in pereuntibus, pro quibus charitatem veritatis non receperunt ad servari ipsos.

11 Et propter hoc mittet illis Deus operationem imposturæ, ad credendum eos mendaciorum :

12 Ut judicentur omnes non credentes veritati, sed beneplacitum habentes in injustitia.

13 Nos autem debemus gratias agere Deo semper pro vobis, fratres dilecti à Domino, quod elegerit vos Deus ab initio in salutem in sanctificatione Spiritus, et fide veritatis :

14 In quod vocavit vos per

τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίη-
σιν δόξης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ.

15 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε,
καὶ κρατεῖτε εἰς παραδόσεις, ἃς
ἐδιδάχθητε εἶτε διὰ λόγου, εἶτε δι'
ἐπιστολῆς ἡμῶν.

16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰη-
σοῦς Χριστὸς, καὶ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ
ἡμῶν ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς, καὶ δοὺς
παράκλησιν αἰώνιαν καὶ ἐλπίδα
ἀγαθὴν ἐν χάριτι,

17 Παρακαλέσαι ὑμῶν εἰς καρ-
δίας, καὶ στηρίξαι ὑμᾶς ἐν παντί
λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀγαθῷ.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Τ**Ο λοιπὸν, προσεύχεσθε,
ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ
λόγος τοῦ Κυρίου ἐρέχη, καὶ δοξά-
ζηται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς,

2 Καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν
ἀπίστων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ
γὰρ πάντων ἡ πίστις.

3 Πιστὸς δὲ ἐστὶν ὁ Κύριος, ὃς
στηρίξει ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ
πονηροῦ.

4 Πεποιθήμεν δὲ ἐν Κυρίῳ ἐφ'
ὑμᾶς, ὅτι ἂ παραγγέλλομεν ὑμῖν,
καὶ ποιῆτε καὶ ποιήσετε.

5 Ὁ δὲ Κύριος κατευθῆναι ὑμῶν
εἰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ,
καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν,
ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι
ὑμᾶς ἀπὸ παντός ἀδελφοῦ ἀτάκτως
περιπατούντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν
παραδόσιν ἣν παρέλαθε παρ' ἡμῶν.

7 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶς δεῖ
μιμῆσθαι ἡμᾶς· ὅτι οὐκ ἤτακθήσα-
μεν ἐν ὑμῖν,

8 Οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν
παρὰ τίνος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχ-

evangelium nostrum, in assertio-
nem gloriae Domini nostri Jesu
Christi.

15 Nempe ergo, fratres, sta-
te, et tenete traditiones quas
edocti estis, sive per sermonem,
sive per epistolam nostram.

16 Ipse autem Dominus no-
ster Jesus Christus, et Deus et
pater noster diligens nos, et
dans consolationem æternam,
et spem bonam in gratia :

17 Exhortetur vestra corda,
et confirmet vos in omni ser-
mone et opere bono.

CAPUT III.

1 **Q**UOD reliquum, orate,
fratres, pro nobis, ut ser-
mo Domini currat et glorifice-
tur, sicut et apud vos.

2 Et ut liberemur ab impor-
tunis et malis hominibus : non
enim omnium fides.

3 Fidelis autem est Dominus,
qui confirmabit vos, et custodi-
et à malo.

4 Confidimus autem in Do-
mino super vos, quoniam quæ
denuntiamus vobis, et facitis, et
facietis.

5 At Dominus dirigat vestra
corda in charitatem Dei, et in
expectationem Christi.

6 Denuntiamus autem vobis,
fratres, in nomine Domini nostri
Jesu Christi, subduci vos ab
omni fratre inordinate ambu-
lante, et non secundum tradi-
tionem, quam accepit à nobis.

7 Ipsi enim scitis, quemad-
modum oporteat imitari nos,
quoniam non inordinati fuimus
in vobis.

8 Neque gratis panem man-
ducavimus ab aliquo, sed in la

ἡμ, νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι,
πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τίνα ὑμῶν·

9 Οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν,
ἀλλ' ἵνα δαυτοὺς εὖτε δώμοι ὑμῶν
εἰς τὸ μαρτυρεῖσθαι ἡμῶν·

10 Καὶ γὰρ ὅτι ἡμεῖς πρὸς
ὑμᾶς, ταῦτο παραγγέλλομεν ὑμῶν,
ὅτι εἴ τις ἐὼ δέλει ἐργάζεσθαι,
μηδὲ ἐσθῆσαι.

11 Ἀκούομεν γάρ τις περι-
πατοῦντας ἐν ὑμῶν ἀτάκτως, μηδὲν
ἐργαζόμενους, ἀλλὰ περιεργαζο-
μένους.

12 Τοῖς δὲ ταῦτους παραγγέλ-
λομεν, καὶ παρακαλοῦμεν διὰ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα
μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι, τὸν
ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν.

13 Ὑμῖς δὲ, ἀδελφοί, μὴ ἐκ-
κατήσθητε καλοποιούντες·

14 Εἰ δὲ τις οὐκ ὑπακούει τῷ
λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦ-
τον σημειώσθε· καὶ μὴ συναναμύ-
νωσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῆ,

15 Καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἠγείσθε,
ἀλλὰ νοθεύετε ὡς ἀδελφόν.

16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος τῆς εἰρή-
νης ὀψή ὑμῶν εἰρήνην διὰ πάντας
ἐν παντί τρέψω. Ὁ Κύριος μετὰ
πάντων ὑμῶν.

17 Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἡμῶν χειρὶ
Παύλου, ὃ ἐστὶ σημεῖον ἐν πάσῃ
ἐπιστολῇ· οὕτω γράφω.

18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.
'Αμήν.

Πρὸς Θεσσαλονικαῖς δευτέρα
ἐγγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

bore et fatigatione noctem et
diem operantes, ad non aggra-
vare quemquam vestrum.

9 Non quia non habemus po-
testatem, sed ut nosmetipsos
formam daremus vobis ad imi-
tandum nos.

10 Etenim cum essemus apud
vos, hoc denuntiabamus vobis,
quoniam si quis non vult ope-
rari, nec manducet.

11 Audimus enim quosdam
ambulantes in vobis inordinate,
nihil operantes, sed circumva-
gentes.

12 At ejusmodi denuntiamus,
et obsecramus per Dominum
nostrum Jesum Christum, ut
cum quite operantes, suum ip-
sorum panem manducet.

13 Vos autem, fratres, ne
senescatis beneficientes.

14 Si vero quis non auscul-
tat verbo nostro per epistolam,
hunc notate, et ne commiscea-
mini illi, ut pudeat :

15 Et ne ut inimicum ducite,
sed admonete ut fratrem.

16 Ipse autem Dominus pa-
cis det vobis pacem per omne
in omni modo : Dominus cum
omnibus vobis.

17 Salutatio mea manu Pau-
li, quod est signum in omni epis-
tola, ita scribo.

18 Gratia Domini nostri Jesu
Christi cum omnibus vobis.
Amen.

Ad Thessalonicenses secun-
da scripta est ab Athenis.

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς

ΤΙΜΟΘΕΟΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

Καπ. ἀ. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐλπίδος ἡμῶν,
2 Τημιθέε γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει, χάριτι, εὐλογίᾳ ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

3 Καθὼς παρεκάλεισά σε προεμῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορεύμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγεῖλης τοῖσι μὴ ἐκτροδιδασκαλεῖν,

4 Μὴδὲ προσέχων μύθος, καὶ γενεαλογίας ἀπεράντους, αἵτινες ζητήσεις παρῆχουσι μᾶλλον ἢ δικαιοσύμην Θεοῦ τὴν ἐν πίστει.

5 Τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας, καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς, καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου·

6 Ὡν τινες ἀστοχῆσαντες, ἐξερράπησαν εἰς ματαιολογίαν,

7 Θέλונτες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοούντες μήτε ἀ λέγουσι, μήτε περὶ τῶν διαβεβαιούντων.

8 Οἶδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, εἴαν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται,

9 Εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμῳ οὐ κείται, ἀνόμιμοι δὲ καὶ ἀνομοτάκτοι, ἀσεβεῖσι καὶ ἀμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρικίαις καὶ μητρικίαις, ἀνδροφόνοις,

10 Πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύταις, ἐπιπόρκοις,

PAULI

Apostoli ad

TIMOTHEUM

EPISTOLA PRIMA.

CAPUT I.

1 PAULUS Apostolus Jesu Christi secundum ordinationem Dei Salvatoris nostri et Jesu Christi, spei nostræ :

2 Timotheo germano filio in fide, gratia, misericordia, pax à Deo Patre nostro, et Christo Jesu Domino nostro.

3 Sicut rogavi te remanere in Epheso, proficiscens in Macedoniam, ut denuntiares quibusdam non aliter docere :

4 Neque attendere fabulis, et genealogiis interminatis, quæ quæstiones præstant magis, quam ædificationem Dei quæ in fide.

5 At finis præcepti est caritas de puro corde, et conscientia bona, et fide non ficta :

6 Quorum quidam aberrantes, conversi sunt in vaniloquium :

7 Volentes esse legisdoctores, non intelligentes neque quæ dicunt, neque de quibus affirmant.

8 Scimus autem quia bona lex, si quis ea legitime utatur :

9 Sciens hoc, quia justo lex non est posita, exlegibus vero et non subditis, impiis et peccatoribus, sceleratis et contaminatis, patricidis et matricidis, homicidis,

10 Fornicariis, masculorum concubitoribus, plagiaris, men-

και εἰ τι ἕτερον ἐγὼ ὑγιανοῦσθι δι-
δασκαλίᾳ ἀντίκειται,

11 Κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς
δόξης τοῦ μακαρίου Θεοῦ, ὃ ἐπισ-
τεύθη ἐγὼ·

12 Καὶ χάριν ἔχω ἐγὼ ἐνδυνα-
μώσαντι με Χριστῷ Ἰησοῦ ἐγὼ Κυ-
ρίῳ ἡμῶν, ὅτι πίστιν με ἠγάπησα,
δέμνων εἰς διακονίαν·

13 Τὸν πρότερον ἵστα βλάβη-
μον καὶ δώσαντην καὶ ὑβριστήν· ἀλλ'
ἠλεήθη, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν
ἀπιστίᾳ·

14 Ὑπερβλέψασθε δὲ ἡ χάρις
τοῦ Κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ
ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

15 Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ πάσης
ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰη-
σοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτω-
λοῖς σώσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγὼ·

16 Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθη, ἵνα
ἐν ἐμοὶ πρῶτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦς
Χριστὸς τὴν πάσαν μακροθυμίαν,
πρὸς ὑποτίκωσιν τῶν μελλόντων
πιστεῦναι ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώ-
νιον.

17 Τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων
ἀφάρτῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ σοφῷ Θεῷ
ἐμῇ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. Ἀμήν.

18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν
κατατίθεμαι σοι, τέκνον Τιμόθεε,
κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σε προ-
φητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς
τὴν καλὴν στρατίαν,

19 Ἐχὼν πίστιν καὶ ἀγαθὴν
συνείδησιν· ἦν τινες ἀπεισώμενοι,
ἐπεὶ τὴν πίστιν ἐκωάγησαν,

20 Ὅτι ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Ἀ-
λέξανδρος· ἔς κατέδωκα ἐγὼ σατανᾷ,
ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν.

dicibus, perjuriis, et si quid ali-
ud sanæ doctrinæ adversatur :

11 Secundum Euangelium
gloriæ beati Dei, quod creditus
sum ego.

12 Et gratiam habeo robo-
ranti me Christo Jesu Domino
nostro, quia fidelem me existi-
mavit ponens in ministerium :

13 Prius existentem blasphe-
mum, et persecutorem et contumeliosum : sed misericordi-
am consecutus sum, quia igno-
rans feci in incredulitate.

14 Superabundavit autem
gratia Domini nostri cum fide et
dilectione in Christo Jesu.

15 Fidelis sermo, et omni
acceptatione dignus, quia Chris-
tus Jesus venit in mundum pec-
catores servare, quorum pri-
mus sum ego.

16 Sed propter hoc miseri-
cordiam consecutus sum, ut in
me primo ostenderet Jesus
Christus omnem longanimita-
tem, ad informationem futuro-
rum credere in illo in vitam
æternam.

17 Ipsi autem regi seculo-
rum incorruptibili, invisibili,
soli sapienti Deo honor et glo-
ria in secula seculorum. Amen

18 Hoc præceptum com-
mendo tibi, fili Timothee, se-
cundum præcedentes in te pro-
phetias, ut milites in illis pul-
chram militiam,

19 Habens fidem et bonam
conscientiam, quam quidam re-
pellentes, circa fidem naufraga-
verunt :

20 Quorum est Hymenæus et
Alexander, quos tradidi Satanæ,
ut discant non blasphemare.

Κεφ. 6. 2.

1 **Π**αρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιῆσαι δεήσεις, προσευχάς, ἐνταύσεις, εὐχαριστίας ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων,

2 Ἐπὶ βασιλείων, καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπερυψίῃ ὄντων· ἵνα ἡρεμον καὶ ἡσυχίαν βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι·

3 Τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ ἀπόδοκτον ἐνώπιον τοῦ σωτήρος ἡμῶν Θεοῦ,

4 Ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας εἰσελθεῖν.

5 Εἷς γὰρ Θεός, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς,

6 Ὁ δεὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, εἰς μαρτύριον καιροῖς ἰδίαις,

7 Εἰς ὃ ἐτέθη ἕγω κήρυξ καὶ δασύτολος, ἀλήθειαν λέγων ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδαμαι· διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ.

8 Βούλομαι οὖν προσεβήσθαι τοὺς ἀνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, θεαίροντας ἰσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ.

9 Ὀρθῶς καὶ τὰς γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμηθῆναι, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μηδὲν ἐπὶ πλέγμασιν, ἢ χρυσῷ, ἢ μαργαρίταις, ἢ μακροστέλαις,

10 Ἄλλ' ὃ εὐσεβῶς γυναῖκας ἐπαγγελλομένας δεοσέβειαν δι' ἔργων ἀγαθῶν.

11 Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μαθησέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ·

12 Γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεῖν εἶναι κύριος, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ·

CAPUT II.

1 **A**DHORTOR igitur primum omnium, fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus :

2 Pro regibus et omnibus in sublimitate existentibus, ut qui etiam et tranquillam vitam degamus in omni pietate et honestate :

3 Hoc enim pulchrum et acceptum coram salvatore nostro Deo :

4 Qui omnes homines vult servari, et ad agnitionem veritatis venire.

5 Unus enim Deus, unus et mediator Dei et hominum, homo Christus Jesus.

6 Dans semetipsum redemptionem pro omnibus, testimonium temporibus propriis.

7 In quod positus sum ego prædicatur et apostolus, veritatem dico in Christo, non mentior, doctor Gentium in fide et veritate.

8 Volo ergo orare viros in omni loco, levantes puras manus, sine ira et disceptatione.

9 Similiter et mulieres in habitu ornato, cum verecundia et modestia ornare seipsas, non in cincinnis, aut auro, aut margaritis, vel veste pretiosa :

10 Sed, quod decet mulieres professas pietatem, per opera bona.

11 Mulier in silentio discat, in omni subjectione.

12 Mulieri autem docere non permitto, neque auctoritatem usurpare viri, sed esse in silentio.

13 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐκλάσθη, εἶτα Ἔβα·

14 Καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠσαυθήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἀπατηθεῖσα, ἐν παραβάσει γέγονε,

15 Σωθήσεται δὲ διὰ τῆς εὐκογονίας, εἰ μὴ μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀγαθῶν μετὰ σωφροσύνης.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Π**ίστις ἡ λόγος· εἰ τις ἐπίσκοπος ἔσθαι θέλει, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμῆι·

2 Δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν·

3 Μὴ πάροικον, μὴ πλῆκτον, μὴ αἰσχροκερδῆ· ἀλλ' ἀπειρητὴν, ἀμαχον, ἀφιλάργυρον,

4 Τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος·

5 Εἰ δὲ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προσεῖναι οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται;

6 Μὴ νέφροτον· ἵνα μὴ τυφώδεις εἰς κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου·

7 Δεῖ δὲ αὐτὸν καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου.

8 Διακόνους ὡσαύτως σεμνοὺς, μὴ διλόγους, μὴ οἶνω πολλῷ προσεχοντάς, μὴ αἰσχροκερδοὺς,

9 Ἐχοντάς τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρῇ συνειδήσει·

10 Καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονησάτωσαν, ἀνέγλητοι ὄντες.

11 Γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς,

13 Adam enim primus formatus est, deinde Eva.

14 Et Adam non est seductus, at mulier seducta, in transgressionem fuit.

15 Salvabitur autem per filiorum generationem, si manserint in fide et dilectione et sanctificatione cum modestia.

CAPUT III.

1 **F**IDELIS sermo: si quis episcopatum expetit, pulchrum opus desiderat.

2 Oportet ergo episcopum irreprehensibilem esse, unius uxoris virum, vigilantem, sobrium, ornatum, hospitem, doctorem:

3 Non vinolentum, non percussorem, non turpis lucri cupidum; sed modestum, non pugnantem, non cupidum argenti:

4 Propriae domui bene praepositum, filios habentem in subiectione cum omni castitate.

5 Si autem quis propriae domui praesse non novit, quomodo ecclesiae Dei curam geret?

6 Non nuper inflatus, ut non inflatus, in iudicium incidat diaboli.

7 Oportet autem illum et testimonium bonum habere ab iis qui foris, ut non in opprobrium incidat et laqueum diaboli.

8 Diaconos similiter pudicos, non bilingues, non vino multo deditos, non turpe lucrum sectantes:

9 Habentes mysterium fidei in pura conscientia:

10 Et hi autem probentur primum, deinde ministrent, in culpatis existentes.

11 Mulieres similiter honestas.

μη διαβολους, νηφαλους, πιστας εν πασι.

12 Διακονοι εδωσαν μας γυναικας ανδρες, τεκνων καλως προϊσταμενοι, και των ιδιων οικων.

13 Οι γαρ καλως διακονησαντες, βαθμον εαυτοις καλον περιποιουνται, και πολλην παβησιαν εν πιστει τη εν Χριστω Ιησου.

14 Ταυτα σοι γραφω, ελπίζων ελθειν προς σε ταχιστα.

15 Εαν δε βραδυνω, ινα ειδης πως δει εν οικω Θεου αναστρέφουσαι ητις εστιν εκκλησια Θεου ζωντος, στυλος και ιδραιωμα της αληθειας.

16 Και ομολογουμενως μεγα εστι το της ευσεβειας μυστηριον. Θεος φανερωθη εν σαρκι, εδικαιωθη εν πνευματι, ωφθη αγγελως, εκηροχθη εν βουσει, κηιστευθη εν κσμι, ανελθηθη εν δόξη.

Κεφ. δ. 4.

1 **Τ**Ο δε πνευμα ζητωσ λεγει, δει εν υστεροις καιροις αποστηθονται τινεσ της πιστευωσ, προσεχοντεσ πνευμασι ελάνοισ και διδασκαλίασ δαιμονιων,

2 Εν υποκρισει ψευδολογων, κκαυτηριασμενων την ιδιαν συνειδησιν,

3 Κωλυοντων γαμσιν, απχουσαι βρωματων, α δ Θεοσ εκτισεν εισ μεταληψιν μετα ευχαριστιασ τοις πιστοις και επγνωκοσι την αληθειαν.

4 Οτι παν κτισμα Θεου καλον, και ουδεν αποβλητον, μετα ευχαριστιασ λαμβανόμενον.

5 Αγιάζεσται γαρ δια λόγου Θεου και ενευξωσ.

6 Ταυτα υποτιθέμενοσ τοις αδελφοις, καλως εση διάκονοσ Ιησου Χριστου, εντροφόμενοσ τοις λόγοισ

tas, non calumniosas, sobrias, fideles in omnibus.

12 Diaconi sint unius uxoris viri, filiis bene praesidentes, et propriis domibus :

13 Nam bene ministrantes, gradum sibi ipsis bonum acquirunt, et multam libertatem in fide quae in Christo Jesu.

14 Haec tibi scribo, sperans venire ad te cito,

15 Si autem tardavero, ut scias quomodo oporteat in domo Dei conversari, quae est ecclesia Dei vivi, columna et firmamentum veritatis.

16 Et manifeste magnum est pietatis mysterium : Deus manifestatus est in carne, justificatus est in spiritu, visus est angelis, praedicatus est in Gentibus, creditus est in mundo, receptus est in gloria.

CAPUT IV.

1 **A**T Spiritus diserte dicit, quia in novissimis temporibus descendent quidam a fide, attendentes spiritibus deceptoribus, et doctrinis daemionorum,

2 In hypocrisi falsa loquentium, cauteriatam habentium propriam conscientiam.

3 Prohibentium nubere, abstinere cibis, quos Deus creavit ad acceptionem cum gratiarum actione fidelibus, et cognoscen-tibus veritatem.

4 Quia omnis creatura Dei bona, et nihil rejiciendum cum gratiarum actione sumptum.

5 Sanctificatur enim per verbum Dei et orationem.

6 Haec subiiciens fratribus, bonus eris minister Jesu Christi, enutritus verbis fidei, et

της πίστεως, και της καλης διδασκαλιας, η καρπολογησιας.

7 Τοις δε βροβηλουσ και γραυδοις μύθοις παραταυ γύμναζι δε σεαυτον προς ευσέβειαν

8 Η γαρ σωματικη γυμνασια προς ολιγον εστιν ωφελιμος η δε πιδεσσα προς πάντα ωφελιμος εστιν, επαγγελιας εχουσα ζωης της νυν και της μελλουσης.

9 Πιστος ε λόγος και σέβας αποδοχης εστις.

10 Εις τουτο γαρ και ποιημεν και ενουδιζόμεθα, ετι ηλαστωμεν ετι Θεω ζώντι, ες εστι σωτηρ πάντων ανθρωπων, μάλιστα πιστών.

11 Παράγγελλε ταύτα και διδασκας.

12 Μηδεις σου της νεότητος καταφρονειτω, αλλά ευστος γίνου ευν πιστών εν λόγω, εν αναστροφη, εν αγάπη, εν συνήματι, εν πίστει, εν ἀγνεία.

13 Έως ερχομαι περιερχε τη αναγωγισι, τη παρακλησει, τη διδασκαλια.

14 Μη ἀρδεις του εν σοι χαρισματος, ε εδωθη σοι δια προφητας, μετα τευθεσης ευν χειρων του πρεσβυτεριου.

15 Ταυτα μελιστα, εν σούτους Ισα, Ινα σοε η αρκουτη φανερα η εν πάντιν.

16 Έσχε σεαυτω, και τη διδασκαλια· δεημενε αυτουσ τουτο γαρ ποιων, και σεαυτον σώσεις και τους ακουοντάς σου.

Κεφ. ε. 5.

1 ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩ μη καταληξης, αλλά παρακαλει ως πατερα νεωτέρους, ως αδελφούς·

2 Πρεσβυτερας, ως μητερας νεωτερας, ως αδελφας, εν πίστη αγνεία.

bonæ doctrinæ, quam assecutus es.

7 At prophanas et aniles fabulas rejice : exerce autem te ipsum ad pietatem :

8 Nam corporalis exercitatio ad modicum est utilis : at pietas ad omnia utilis est, promissionem habens vitæ quæ nunc et futuræ.

9 Fidelis sermo, et omni acceptione dignus.

10 In hoc enim et laboramus, et probris afficimur, quia speravimus in Deo vivente, qui est salvator omnium hominum, maxime fidelium.

11 Annuntia hæc, et doce.

12 Nemo tuam juventutem contemnat, sed exemplum esto fidelium in verbo, in conversatione, in charitate, in spiritu, in fide, in castitate.

13 Dum venio, attende lectioni, exhortationi, doctrinæ.

14 Ne negliges illud in te donum, quod datum est tibi per prophetiam, cum impositione manuum presbyterii.

15 Hæc meditare, in his esto, ut tuus profectus manifestus sit in omnibus.

16 Attende tibi ipsi, et doctrinæ : persiste illis. hoc enim faciens, et teipsum servabis, et audientes te.

CAPUT V.

1 SENIOREM ne increpaveris, sed hortare ut patrem ; juvenes, ut fratres :

2 Seniores mulieres, ut matres ; juvenulas ut sorores, in omni castitate.

3 Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας·

4 Εἰ δὲ τις χήρα τίμα ἢ ἐκγονα ἔχει, ματαναίτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὖθεοῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδοῦναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γὰρ ἔστι καλὸν καὶ ἀποδοτὸν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

5 Ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπισεν ἐπὶ τὸν Θεόν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσι καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας·

6 Ἡ δὲ, σαταλιώσα ζῶσα, εἴθνηκε.

7 Καὶ ταῦτα παρήγγειλε, ἵνα ἀνεπίληπτοι ᾖσιν.

8 Εἰ δὲ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρηται, καὶ ἔστιν αἰσίου χείρων.

9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἴλαστον ἐτῶν ἑξήκοντα, γεγενηὴ ἐνὸς ἀπὸ τοῦ γυνή,

10 Ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτακοτρέφησεν, εἰ ἐξενόδοχησεν, εἰ ἀγίῳ σέβας ἔωψεν, εἰ δολομένοις ἐπέθεσεν, εἰ πικρῇ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησε·

11 Νεωτέρας δὲ χήρας παραπέδαν γὰρ καταστρηνάσωσι τῷ Χριστοῦ, γαμῖν δέλουσιν,

12 Ἐχούσαι κρίμα ἐπὶ τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν.

13 Ἄρα δὲ καὶ ἀργαὶ ματαίνουσι περιερχόμεναι τὰς οἰκίας· οὐ μόνον δὲ ἀργαί, ἀλλὰ καὶ φλόγαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ ὀφείοντα.

14 Βούλομαι εὖν νεωτέρας γαμῖν, ταπεινοῦσιν, οἰκοδομοῦσιν, μηδεμίαν ἀφορμὴν δίδουσι εἰς ἀντασιμῆκον λοιδορίας χάριν.

15 Ἡδὲ γὰρ εἰς ἐξοστρέψησαν ἐπίσω τοῦ Σατανᾶ.

3 Viduas honora vere viduas.

4 Si autem qua vidua filios aut nepotes habet, discant primum propriam domum bene regere, et mutuam vicem reddere parentibus : hoc enim est pulchrum et acceptum coram Deo.

5 At vere vidua, et sola relicta, speravit in Deum, et instat obsecrationibus, et orationibus nocte et die.

6 At deliciosa, vivens mortua est.

7 Et hæc annuntia, ut irreprehensibiles sint.

8 Si autem quis propriis, et maxime domesticis non prospicit, fidem negavit, et est infideli deterior.

9 Vidua eligatur non minus annorum sexaginta, quæ fuerit natus viri uxor :

10 In operibus bonis testimonium habens, si filios educavit, si hospitio recepit, si sanctorum pedes lavit, si afflictis suffecit, si omne opus bonum subsecuta est.

11 Adolescentiores autem viduas recusa : cum enim lascivierunt adversus Christum, nubere volunt :

12 Habentes damnationem, quia primam fidem abjecerunt.

13 Simul autem et otiosæ discunt circumeuantes domos : non solum autem otiosæ, sed et nugaces, et curiosæ, loquentes quæ non decencia.

14 Volo ergo juniores viduas nubere, filios procreare, domum regere, nullam occasionem dare adversario maledicti gratia.

15 Jam enim quædam conversæ sunt retro Satanam.

16 Εἰ τις πιστὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, διακρίτω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρυσθῶ ἢ ἐκαλεῖσθαι, ἵνα ταῖς ἐντως χήραις διακρίσῃ.

17 Οἱ καλῶς πρεσβύτεροι πρεσβύτερον διπλῆς τιμῆς ἀξιοῦσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ.

18 Λέγει γὰρ ἡ γραφή· “Βοῦν ἀλοῦνται ἢ φμύλλοις” καὶ· “Ἀξίος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.”

19 Κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐπεὶ εἰ μὴ εἴη δύο ἢ τρεῖς μαρτύρων.

20 Τοὺς ἀμαρτάνοντας, ἐνώπιον πάντων βλάστη, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι.

21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν ἀγγελῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιεῖν κατὰ πρόκλισιν.

22 Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινῶσαι ἀμαρτίας ἀλλοτρίας. Σαυτὸν ἀγνὸν ἔρη.

23 Μηκέτι ὑδροπέτοι, ἀλλ' ὄνω μὲν χρεῖ διὰ τὸν στόμαχόν σου, καὶ τὰς συνήκας σου ἀσθενίας.

24 Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἀμαρτίαι φρόνηλοι εἴη, προάγουσαι εἰς κρίσιν· τισὶ δὲ καὶ ἀπακαλουθεῖσιν.

25 Ὡσαύτως καὶ τὰ καλὰ ἔργα φρόνηλά ἐστι· καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα, κρυβῆναι οὐ δύναται.

Κεφ. ζ'. 6.

1 **Ο**σοὶ εἰσὶν ἐπὶ ζυγὸν δουλοῦ, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγισθώσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημηθῶσι.

2 Οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπό-

16 Si quis fidelis aut qua fidelis habet viduas, sufficiat illis, et non gravetur ecclesia, ut vere viduis sufficiat.

17 Bene praesidentes presbyteri duplici honore digni habeantur, maxime laborantes in verbo et doctrina.

18 Dicit enim scriptura: Bovi trituranti non ligabis os. Et: Dignus operarius mercede sua.

19 Adversus presbyterum accusationem ne accipito, praeterquam in duobus aut tribus testibus.

20 Peccantes coram omnibus argue, ut et caeteri timorem habeant.

21 Obtestor coram Deo, et Domino Jesu Christo, et electis angelis, ut haec custodias sine praedicio, nihil faciens secundum inclinationem.

22 Manus cito nemini imposes, neque communicaveris peccatis alienis. teipsum castum custodi.

23 Ne amplius aquam bibito, sed vino modico utere propter stomachum tuum, et frequentes tuas infirmitates.

24 Quorundam hominum peccata manifesta sunt, praecedentia ad iudicium: quosdam autem et subsequuntur.

25 Similiter et pulchra opera manifesta sunt, et aliter habentia, abscondi non possunt.

CAPUT VI.

1 **Q**UICUNQUE sunt sub iugo servi, proprios dominos omni honore dignos arbitrentur ut non nomen Dei et doctrina blasphemetur.

2 At fideles habentes domi

τας, μη καταφρονεῖτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλεύτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσι καὶ ἀγαπητοί, οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι. Ταῦτα διδάσκει, καὶ παρακάλει.

3 Εἴ τις ἕτεροδιδασκαλεῖ, καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ,

4 Ἐπιτίθεται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεως καὶ λογομαχίας· ἐξ ὧν γίνονται φθόνος, ἔρις, βλασφημίας, ἐπὶ νόμοις σπηρῶν,

5 Διαπαραδιετριβῆαι διαφθαρέτων ἀνθρώπων τὸν νοῦν, καὶ ἀπεστειρημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν· ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων.

6 Ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ ἀνταρξίας·

7 Οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ὅθλιν ὅτι οὐδὲ ἐξήνοχησιν τι δυνάμεθα.

8 Ἐχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σεκασμάτα, τοῖτοις ἀρκεσθησόμεθα.

9 Οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα, καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν·

10 Ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία· ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ἑδύναμις πολλαῖς.

11 Σὺ δὲ, ὡς ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ταῦτα φεύγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραΰτητα·

12 Ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα

nos, non contemnant, quia fratres sunt : sed magis serviant, quia fideles sunt et dilecti, qui illius beneficii participant. hæc doce, et exhortare.

3 Si quis aliter docet, et non accedit sanis sermonibus Domini nostri Jesu Christi, et ei quæ secundum pietatem doctrinæ,

4 Turget, nihil sciens, sed languens circa quæstiones et verborum pugnas, ex quibus nascitur invidia, contentio, blasphemias, suspiciones malæ,

5 Perversæ exercitationes corruptorum hominum mentem et privatorum veritate, existimantium quæstum esse pietatem : abcede ab hujusmodi.

6 Est autem quæstus magnus pietas cum suæ sortis probatione.

7 Nihil enim intulimus in mundum, manifestum quia nec auferre quid possumus.

8 Habentes autem alimenta, et tegumenta, his contenti simus.

9 At volentes ditescere, incidunt intentionem, et laqueum, et desideria multa multa et nociva, quæ mergunt homines in interitum, et perditionem.

10 Radix enim omnium malorum est pecuniæ cupiditas, quam quidam appetentes, aberraverunt à fide, et seipsum transfixerunt doloribus multis.

11 Tu autem, ὁ homo Dei, hæc fuge : sectare vero justitiam, pietatem, fidem, caritatem, patientiam, mansuetudinem.

12 Certa pulchrum certamen

της πίστεως, δελαθεῖς τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν καὶ ἐπέλθης, καὶ ἡμολόγησας τὴν καλὴν ἡμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων.

13 Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ ζωοποιούντος τὰ πάντα, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ἡμολογίαν,

14 Τηρήσαι σε τὴν ἐπιταλὴν ἄσπιλον, ἀσπίλητον, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

15 Ἦν κυριῶς ἰδίως δεῖξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευμένων, καὶ Κύριος τῶν κυριουμένων,

16 Ὁ μόνος ἔχων ἀθανάσιαν, φῶς οὐκ εἶναι ἀκρίβητον, ὃ εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ὃ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον. Ἀμήν.

17 Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παραγγέλλει, μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἠλαστίαινα ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐν τῷ Θεῷ τῷ ζῶντι, τῷ ἐκτρέφοντι ἡμῶν πλουσίας πάντα εἰς ἀπόλαυσιν·

18 Ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργῳ καλοῖς, ἐμμεταδότους εἶναι, κοινωνικοῦς,

19 Ἀποθεσασαυρίζοντας ἑαυτοῦς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα δευλάθωνται τῆς αἰωνίου ζωῆς.

20 Ὁ Τιμόθεε, τὴν παρακαταθήκην φύλαξον, ἐκτροπόμενος τοῖς βεβήλοις κενουσίαις, καὶ ἀντιδosis τῆς ψευδοσύμμου γνώσεως,

21 Ἦν τινες ἐπαγγελλόμενοι, περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν. Ἡ χάρις μετὰ σοῦ. Ἀμήν.

Πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ἧτις ἐστὶ μακροπόλις Φρυγίας τῆς Πακατιανῆς.

fidei, apprehende æternam vitam, in quam et vocatus es, et confessus es pulchram confessionem coram multis testibus.

13 Præcipio tibi coram Deo vivificante omnia, et Christo Jesu testato coram Pontio Pilato pulchram confessionem :

14 Servare te mandatum immaculatum, irreprehensibile, usque in apparitionem Domini nostri Jesu Christi :

15 Quam temporibus propriis ostendet beatus, et solus potens, rex regnantium, et Dominus dominantium,

16 Solus habens immortalitatem, lucem habitans inaccessibleem : quem vidit nullus hominum, nec videre potest : cui honor et robor sempiternum. Amen.

17 Divitibus in nunc seculo, præcipe non sublime sapere, neque sperare in divitiarum incertitudine, sed in Deo vivente, præhente nobis abunde omnia ad refocillationem :

18 Bene agere, dtescere in operibus bonis, benepartibiles esse, communicabiles :

19 Thesaurizantes sibi ipsis fundamentum pulchrum in futurum, ut apprehendant æternam vitam.

20 O Timothee, depositum custodi, devitans prophanas inanitates vocum, et oppositiones falso nominatæ scientiæ :

21 Quam quidam profitentes circa fidem aberraverunt. Gratia tecum. Amen.

Ad Timotheum prior scripta est Laodicea, quæ est metropolis Phrygiæ Pacatiana.

ΠΑΤΑΟΤ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς

ΤΙΜΟΘΕΟΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀποστόλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

2 Τιμοθέω ἀγαπητῷ τέκνῳ, χάρις, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

3 Χάρη ἔχω τῷ Θεῷ, ὃ λατρεύω ἀπὸ προγένων ἐν καθαρῇ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνησὶν ἐν ταῖς δεήσεσί μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας,

4 Ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ,

5 Ἐπίμνησιν λαμβάνων τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἣτις ἐνέφηξε πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωΐδι, καὶ ἐν μητρὶ σου Εὐνίκῃ· πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοὶ.

6 Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμνησκω σε ἀναζωοποιεῖν τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὃ ἐστὶν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου·

7 Οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς ἐνδύμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμει καὶ ἀγάπῃ, καὶ σωφρονισμοῦ.

8 Μὴ, ὅν ἐπαισχυνθῆς τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ· ἀλλὰ συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν Θεοῦ,

9 Τοῦ σώσαντος ἡμᾶς, καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγία, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατ' ἰδίαν ἐπι-

PAULI

Apostoli ad

TIMOTHEUM

EPISTOLA SECUNDA.

CAPUT I.

1 PAULUS Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, secundum promissionem vitæ quæ in Christo Jesu :

2 Timotheo dilecto filio, gratia, misericordia, pax à Deo Patre, et Christo Jesu Domino nostro.

3 Gratiam habeo Deo, cui servio à progenitoribus in pura conscientia, ut non intermissam habeo de te memoriam in orationibus meis, nocte et die :

4 Desiderans te videre, memor tuarum lacrymarum, ut gaudio implear :

5 Recordationem accipiens ejus quæ in te non fictæ fidei, quæ inhabitavit primum in avia tua Loïde, et matre tua Eunice: persuasus sum autem quod et in te :

6 Propter quam causam rursus meminisse facio te resuscitare donum Dei, quod est in te per impositionem manuum mearum.

7 Non enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis et dilecticnis et sobrietatis.

8 Ne igitur erubueris testimonium Domini nostri, neque me vinctum ejus : sed patere afflictiones cum Euangelio secundum virtutem Dei :

9 Servantis nos, et vocantis vocatione sancta, non secundam opera nostra, sed secundum pro-

θεση και χάριν την δοθείσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων,

10 Φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καταργήσαντος μὲν τὴν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφρασίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου·

11 Εἰς ὃ ἐτίθει ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος ἐθνῶν·

12 Δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω· ἀλλ' οὐκ ἐκασχύνωμαι· εἶδα γὰρ ὃ ἐσπούδακα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατὸς ἐστί τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

13 Ἐπελύπωσιν ἔχει ὑγιανόντων λόγων, ὡς παρ' ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

14 Τὴν καλὴν παραθήκην φυλάξον διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.

15 Οἶδας τοῦτε, ὅτι ἀπεστρέφθησαν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὡς ἐστί Φύγελλος καὶ Ἑρμογένης·

16 Διὸ ἔλαος ὁ Κύριος τῷ Ὀνησιφόρῳ εἶπε· ὅτι πολλὰς με ἀνέψυξε, καὶ τὴν ἀλυσίν μου οὐκ ἐκρησχύνθη,

17 Ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ, σπουδαίωτερον ἐζήτησέ με, καὶ εὑρε·

18 Διὸ αὐτῷ ὁ Κύριος εἶπε· ἐλαος παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ οἰκονοῖσθε, βέλτερον σὺ γινώσκεις.

Κεφ. β'. 2.

1 ΣΤ' ὤν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

2 Καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου

prium propositum, et gratiam datam nobis in Christo Jesu ante tempora secularia :

10 Manifestatam autem nunc per apparitionem Salvatoris nostri Jesu Christi, destruētis quidem mortem, illuminantis autem vitam et incorruptionem per Euangelium :

11 In quod positus sum ego prædicator et apostolus et magister Gentium.

12 Ob quam causam etiam hæc patior : sed non confundor. scio enim cui credidi, et persuasus sum quis potens est depositum meum servare in illum diem.

13 Exemplar habe sanorum verborum, quæ à me audisti in fide et dilectione quæ in Christo Jesu.

14 Pulchrum depositum custodi per spiritum Sanctum inhabitantem in nobis.

15 Scis hoc, quod adversati sunt me omnes qui in Asia, quorum est Phygellus et Hermogenes :

16 Det misericordiam Dominus Onesiphori domui, quia sæpe me refrigeravit, et catenam meam non erubuit :

17 Sed factus in Roma, studiosius quæsit me, et invenit.

18 Det illi dominus invenire misericordiam à Domino in illa die : et quæcunque in Epheso ministravit, melius tu nosti.

CAPUT II.

1 TU ergo, fili mi, confortare in gratia quæ in Christo Jesu,

2 Et quæ audisti à me per multos testes, hæc commenda

πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι.

3 Σὺ οὖν κακοπάθησον, ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Οὐδέεις στρατευόμενος ἐμπελάσεται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις, ἵνα εἴῃ στρατολογησάντι ἀρέσῃ·

5 Ἐὰν δὲ καὶ ἀδελῆ τις, οὐ στραφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀδελήσῃ·

6 Τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν.

7 Νόει ἂ λέγω· ὁμῆ γάρ σοι ὁ Κύριος σύνεσιν ἐν πάσι.

8 Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγηγεγμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαβὶδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου,

9 Ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν, ὡς κακοῦργος· ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέεται.

10 Διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσι τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰωνίου.

11 Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάναμεν, καὶ συζήσομεν·

12 Εἰ ὑπομένομεν, καὶ συμβασίλευσομεν· εἰ ἀρνούμεθα, καὶ κείνους ἀρνήσεται ἡμᾶς·

13 Εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει· ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν οὐ δύναται.

14 Ταῦτα ὑπομιμηθήσῃς, διαμαρτυρούμενος ἐνώπιον τοῦ Κυρίου μὴ λογομαχεῖν, εἰς οὐδὲν χρήσιμον, εἰ καταστροφή τῶν ἀκουόντων.

15 Σπουδάσον σεαυτὸν δέκμον παραστήσαι εἴῃ Θεῷ, ἐργάτην ἀνσπαιδύχωντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

16 Τὰς δὲ βεβήλους κενωφωσίας περιτίσασο· εἰτι πλεῖστον γὰρ προκίψουσιν ἀσεβείας,

fidelibus hominibus, qui idonei erunt et alios docere.

3 Tu igitur malum patere sicut pulcher miles Jesu Christi.

4 Nemo militans implicatur vitæ negotiis, ut deligenti militis placeat.

5 Si autem et certet quis, non coronatur, si non legitime certaverit.

6 Laborantem agricolam oportet primum fructus percipere.

7 Intellige quæ dico: det enim tibi Dominus intellectum in omnibus.

8 Memor esto Jesum Christum excitatum ex mortuis, ex semine David, secundum Evangelium meum.

9 In quo malum patior usque ad vincula, quasi maleficus: sed verbum Dei non est vinctum.

10 Propter hoc omnia sustineo propter electos, ut et ipsi salutem consequantur quæ in Christo Jesu, cum gloria æterna.

11 Fidelis sermo: si enim simul mortui sumus, et simul vivemus:

12 Si toleramus, et simul regnabimus: si negaverimus, et ille negabit nos:

13 Si infidi sumus, ille fidelis permanet: negare seipsum non potest.

14 Hæc commune, testificans coram Domino, non contendere verbis, ad nihil utile, ad subversionem audientium.

15 Stude teipsum probabilem exhibere Deo, operarium non erubescendum, recte secantem verbum veritatis.

16 Atprophanas vanas voces cohibe: ad plus enim procedent impietatis:

17 Καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γέγραπται νομῶν ἔξει· ὣν ἑστὶν Ἵμενωὺς καὶ Φιλητὺς,

18 Οἷσιν περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠσότηχησαν, λέγοντες τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγενῆσθαι· καὶ ἀνατρέψαι τὴν τινῶν πίστιν·

19 Ὁ μόνος ἀπερὸς θεμέλιος τοῦ Θεοῦ ἕστηκεν, ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην· Ἐγὼ Κύριος τοῦς ὄντας αὐτοῦ· καὶ, Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα Χριστοῦ.

20 Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστι μόνον σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὄστράκινα· καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν, ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν.

21 Ἐὰν ἔν τις ἐκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκευὴ εἰς τιμὴν, ἡγιασμένη, καὶ ἔυχρησεν τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένην.

22 Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φοῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐκαταλουμένων τὸν Κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας.

23 Τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιθεύτους ζητήσεις ἀραιεῖ, εἰδὼς ὅτι γονῶσι μάχας·

24 Δουλον δὲ Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλ' ἤπειν εἶναι πρὸς πάντας, διδασκατὴν, ἀνεξίκακον,

25 Ἐν ἀρετῇσι παυθεύοντα εὖς ἀντιδιαθεμένους· μήποτε δὲ αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπιγνώσιν ἀληθείας,

26 Καὶ ἀνατήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζωγραμένον ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου δέλημα.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Τ**Οῦτο δὲ γίγνηται, ὅτι ἐν δεκάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί·

17 Et sermo eorum ut gangræna pastum habebit, quorum est Hymenæus et Philetus.

18 Qui circa veritatem aberraverunt, dicentes resurrectionem jam esse factam : et subvertunt quorundam fidem.

19 Tamen firmum fundamentum Dei stat, habens signaculum hoc : Cognovit Dominus existentes ejus : et, Discedat ab injustitia omnis nominans nomen Christi.

20 In magna autem domo non sunt solum vasa aurea et argentea, sed et lignea et testacea : et quædam quidem in honorem, quædam autem in dedecus.

21 Si ergo quis emundaverit seipsum ab istis, erit vas in honorem, sanctificatum et bene utile domino, ad omne opus bonum paratum.

22 At juvenilia desideria fuge : sectare vero justitiam, fidem, charitatem, pacem cum invocantibus Dominum de puro corde.

23 At stultas et ineruditas quæstiones rejice, sciens quia generant pugnas.

24 Servum autem Domini non oportet pugnare, sed mansuetum esse ad omnes, docibilem, mala tolerantem :

25 In lenitate erudientem contrapositos, nequando det illis Deus pœnitentiam ad agnitionem veritatis :

26 Et resipiscant à diaboli laqueo, captivi detenti ab ipso ad ipsius voluntatem.

CAPUT III.

1 **H**OC autem scito quod in novissimis diebus instabunt tempora periculosa ·

2 Ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φιλαυτοὶ, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερῆφανοι, βλάφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι,

3 Ἄστοργοι, ἄσπονδοὶ, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμωροι, ἀφιλάγαθοι,

4 Προδόται, προεπιτεῖς, τοτυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόσοφοι,

5 Ἐχοντες μὲν ἄνθρωποι εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρημμένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπου·

6 Ἐκ τούτων γὰρ εἰσὶν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας, καὶ αἰχμαλωτεύοντες τὰ γυναικάρια σσωρευμένα ἀμαρτίας, ἀγύμνα ἐπιθυμίαις κικίλαις,

7 Πάντοτε μαθησάνοντα, καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα.

8 Ὅν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντίστησαν Μωϋσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι ἀντίστησάν τῃ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι καταφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν·

9 Ἄλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλείον· ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἐκδήλος ἐστὶν πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.

10 Σὺ δὲ παρηκολούθησάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ πριβέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ,

11 Τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, ὅσα μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις· οὓς διωγμοὺς ὑπέστηκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐβρύσατο ὁ Κύριος.

12 Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διωχθήσονται·

13 Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόη-

2 Erunt enim homines seip-sos amantes, pecuniæ cupidi, elati, superbi, blasphemi, parentibus immorigeri, ingrati, scelesti,

3 Sine affectione, sine fœdere, calumniatores, incontinentes, inimicos, bonum non amantes.

4 Proditores, præcipites, inflati, voluptatum amatorum magis quam amatorum Dei :

5 Habentes formam pietatis, at virtutem ejus abnegantes : et hos aversare.

6 Ex his enim sunt irrepentes in domos, et captivas ducentes mulierculas oneratas peccatis, actas desideriis variis :

7 Semper discentes, et nunquam ad scientiam veritatis venire valentes.

8 Quemadmodum autem Janes et Jambres restiterunt Moysi, ita et hire sistunt veritati, homines corrupti mentem, reprobi circa fidem.

9 Sed non proficient ad plurimum : nam amentia eorum manifesta erit omnibus, sicut et illorum facta est.

10 Tu autem assecutus es meam doctrinam, institutionem, propositum, fidem, longanimitatem, dilectionem, patientiam :

11 Persecutiones, passiones, qualia mihi facta sunt in Antiochia, in Iconio, in Lytris : quales persecutiones sustinui, et ex omnibus me eripuit Dominus.

12 Et omnes autem volentes pie vivere in Christo Jesu, persecutionem patientur.

13 Mali autem homines et

τας ἀρεκάβουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι.

14 Σὺ δὲ μένεις ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστάτης, εἰδὼς παρὰ τίνος ἔμαθες,

15 Καὶ ἐπὶ ἀπὸ βράβους τὰ ἰσραὴ γράμματα εἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσει εἰς σωτηρίαν, διὰ πίστεως εἰς ἔν Χριστῷ Ἰησοῦ.

16 Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος, καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπιτιμωσίαν, πρὸς καύσειαν εἴη ἐν δικαιοσύνῃ,

17 Ἵνα ἄριστος ᾖ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρητισμένος.

Κεφ. δ. 4.

1 **Δ** Ιαμαρτύρομαι οὖν ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκροὺς κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ, καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ,

2 Κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως, ἀκαιίρως· ἔλεγχον, ἐπιτιμῶσον, παρακάλεσον ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ·

3 Ἔσειαι γὰρ καιρὸς ὅτε εἴς ὑγιαίνουσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ εὐθυμίας εὐθυμίας αὐτοῖς ἐπισημαίνουσι διδασκάλους, κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν,

4 Καὶ ἀπὸ μὲν εἰς ἀληθείας τὴν ἀκοήν ἀποστρέφουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐπιδραπέθονται.

5 Σὺ δὲ νῆψον ἐν πᾶσι, κακοπάθησον, ἔργον ποιήσον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον.

6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς εἰς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκε.

7 Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγωνίσουμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετέλεκα·

seductores proficient in pejus, seducetes et seducti.

14 Tu vero permane in iis quæ didicisti, et credita sunt tibi, sciens à quo didiceris :

15 Et quia à puero sacras literas nosti, potentes te sapientem reddere ad salutem, per fidem in Christo Jesu.

16 Omnis scriptura divinitus inspirata, et utilis ad doctrinam, ad redargutionem, ad correctionem, ad eruditionem quæ in justitia ;

17 Ut perfectus sit Dei homo, ad omne opus bonum instructus.

CAPUT IV.

1 **T**ESTIFICOR igitur ego coram Deo, et Domino nostro Jesu Christo, futuro judicare vivos et mortuos secundum apparitionem ipsius, et regnum ejus :

2 Prædica verbum, instatempetive, intempetive : argue, increpa, obsecra in omni longanimitate et doctrina.

3 Erit enim tempus, cum sanam doctrinam non sustinebunt, sed secundum desideria propria sibi ipsis coacervabunt magistros, prurientes auditum :

4 Et à quidem veritate auditum avertent, ad autem fabulas convertentur.

5 Tu vero vigila in omnibus, mala putere, opus fac Evangelistæ, ministerium tuum impletum reddito.

6 Ego enim jam delibor, et tempus mei discessus instat.

7 Certamen pulchrum certavi, cursum consummavi, fidem servavi.

8 Λοιπὸν, ἀποτίθει μοι ὁ εἷς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτὴς οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἡγαθηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

9 Σπούδαςον εἰσεῖν πρὸς με ταχύως·

10 Δημᾶς γάρ με ἔγκατέλιπον, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονικίην· Κρησκὸς εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς Δαλματίαν.

11 Λουκᾶς ἐστὶ μόνος μετ' ἐμοῦ· Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ· ἐστὶ γάρ μοι ὕχρηστος εἰς διακονίαν.

12 Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἐφεσον.

13 Τὴν πενήτην ὃν ἀπέλειπον ἐν Τρωάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας.

14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκὸς πολλὰ μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώσει αὐτῷ ὁ Κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

15 Ὅν κ' εὖ φυλάσσω· λίαν γὰρ ἐνέθετο τοῖς ἡμετέροις λόγοις.

16 Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογία αὐδὸς μοι συμπαραγενέτο, ἀλλὰ πάντες με ἔγκατέλιπον· μὴ αὐτοῖς λογισθεῖν·

17 Ὁ δὲ Κύριος μοι παρέστη, καὶ ἐνεδυνάμωσέ με, ἵνα δι' ἐμοῦ εὐκέρως πληρωθῆ, καὶ ἀκούσῃ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἐξήρῃσθην ἐκ στόματος λέοντος,

18 Καὶ ῥύσεται με ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ, καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἰσχυράν· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

19 Ἀσπασαί Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν, καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον.

20 Ἐραστός ἴμεινεν ἐν Κορίνθῳ·

8 Reliquum, reposita est mihi justitiæ corona, quam reddet mihi Dominus in illa die, justus judex : non solum autem mihi, sed et omnibus diligentibus apparitionem ejus.

9 Stude venire ad me cito.

10 Demas enim me relinquit, diligens quod nunc est seculum, et abiit Thessalonicam, Crescens in Galatiam, Titus in Dalmatiam :

11 Lucas est solus mecum. Marcum assumens, adduc cum teipso : est enim mihi utilis in ministerium.

12 Tychicum autem misi Ephesum.

13 Penulam quam reliqui Troade apud Carpum, veniens affer, et libros, maxime membranas.

14 Alexander ærarius multa mihi mala ostendit. reddat illi Dominus secundum opera ejus :

15 Quem et tu observa . valde enim restitit nostris verbis.

16 In prima mea defensione nemo mihi adfuit, sed omnes me dereliquerunt : non illis impu- tetur.

17 At Dominus mihi astitit, et confortavit me, ut per me prædicatio plene percipiatur, et audiant omnes Gentes : et ereptus sum de ore leonis.

18 Et eripiet me Dominus ab omni opere malo, et servabit in regnum suum cæleste : cui gloria in secula seculorum. Amen.

19 Saluta Priscillam et Aquilam, et Onesiphori domum.

20 Erastus remansit Corin-

Τροφίμων δὲ ἀπέλειπον ἐν Μιλήτῳ ἀσθενούντα.

21 Σπουδάσατε πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. Ἀσπάζεσθαι σὺς Εὐβούλας, καὶ Πούδης, καὶ Λίνος, καὶ Κλαυδία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.

22 Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός σου· ἡ χάρις μετ' ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Τιμόθεον δευτέρα, τῆς Ἐφεσίων ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγγράφη ἀπὸ Ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρήστη Παῦλος τῷ Καίσαρι Νέρωνι.

thi: Trophimum autem reliqua Miletii infirmum.

21 Festina ante hyemem venire. Salutant te Eubulus, et Pudens, et Linus, et Claudia, et fratres omnes.

22 Dominus Jesus Christus cum spiritu tuo. gratia vobiscum. Amen.

Ad Timotheum secunda, Ephesiorum Ecclesiae primum Episcopum ordinatum, scripta est Roma, cum ex secundo sisteretur Paulus Cæsari Neroai.

ΠΑΤΑΟΤ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς

T I T O N

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ δούλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν Θεοῦ, καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν·

2 Ἐκ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀφειδής Θεὸς πρὸ χρόνων αἰώνων,

3 Ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖς ἰδίους τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐν κηρύγματι ὃ ἐπιστεύθη ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ,

4 Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν, χάρις, εὐλοία, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

5 Τούτου χάριν κατέλειπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λοιπὸν ἐπιδιορθώ-

PAULI

Apostoli ad

T I T U M

EPISTOLA.

CAPUT I.

1 PAULUS servus Dei, Apostolus autem Jesu Christi, secundum fidem electorum Dei, et agnitionem veritatis quae secundum pietatem:

2 In spem vitae aeternae, quam promisit expers mendacii Deus, ante tempora secularia,

3 Manifestavit autem temporibus propriis verbum suum in praedicatione, quam creditam habeo ego secundum praecipitum Salvatoris nostri Dei.

4 Tito germano filio secundum communem fidem, gratia, misericordia, pax à Deo Patre, et Domino Jesu christo Salvatore nostro.

5 Hujus gratia reliqui te in Creta, ut reliqua corrigas, et

ση, ἡ καλασθήσης κατὰ πόλιν πρεσ-
βυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι διεταξάμην·

6 Εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς
γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστά,
μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας, ἢ ἀνυ-
πότακτα.

7 Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκ-
λητον εἶναι, ὡς Θεοῦ οἰκονόμον,
μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροι-
νον, μὴ πλῆκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ·

8 Ἄλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον,
σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἡγκρατῆ,

9 Ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν
διδασχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς
ἦ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ
τῇ ὑγιαίνουσῃ, καὶ τοὺς ἀπειθεῖν-
τας ἐλέγχειν.

10 Εἰσὶ γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυ-
πότακτοι, ματαιολόγοι ἡ φρονασά-
ται, μάλιστα οἱ ἐκ περιτομῆς,

11 Οὓς δεῖ ἐπιστομίζεν· οἵτινες
ἄλλους οἴκους ἀνατρέπουσι, διδάσ-
κοντες ἂ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ κέρδους
χάριν.

12 Εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐ-
τῶν προφήτης· “Κρήτες δεῖ ψεύ-
σται, κατὰ θηρία, γαστέρες ἀρ-
γαί.”

13 Ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν
ἀληθῆς δι’ ἣν αἰτίαν ἐλογχεῖ αὐ-
τοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν
τῇ πίστει,

14 Μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς
μύθοις, ἡ ἐπιτολαῖς ἀνθρώπων ἀποσ-
τρεφομένων τὴν ἀλήθειαν.

15 Πάντα μὲν καθαρὰ τοῖς κα-
θαροῖς· τοῖς δὲ μεμασμένοις καὶ
ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ με-
μιάνται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ
συνείδησις.

16 Θεὸν ἡμολογούσιν εἰδέναι,

constituas per civitatem pres-
byteros, sicut ego tibi mandavi :

6 Si quis est inculpatus, uni-
us uxoris vir, filios habens fide-
les, non in accusatione luxuriæ,
aut non subditos.

7 Oportet enim episcopum
inculpatum esse, sicut Dei dis-
pensatorem, non arrogantem,
non iracundum, non vinolentum,
non percussorem, non turpis
lucri cupidum :

8 Sed hospitale, boni am-
antem, sobrium, justam, sanc-
tum, continentem :

9 Tenacem ejus qui secun-
dam doctrinam fidelis sermonis,
ut potans sit et exhortari in
doctrina sana, et contradicentes
arguere.

10 Sunt enim multi et ino-
bedientes, vaniloqui et mentium
deceptores, maxime qui ex cir-
cumcisione :

11 Quos oportet ore obtu-
rare : qui totas domos subver-
tunt, docentes quæ non oportet,
turpis lucri gratia.

12 Dixit quidam ex illis pro-
prius ipsorum propheta : Cre-
tenses semper mendaces, malæ
bestiæ, ventres pigri.

13 Testimonium hoc est ve-
rum : ob quam causam incre-
pa illos præcise, ut sani sint in
fide :

14 Non intendentes Judaicis
fabulis, et mandatis hominum
aversantium veritatem.

15 Omnia quidem munda
mundis : at pollutis et infideli-
bus nihil mundum, sed polluta
sunt eorum et mens et consci-
entia.

16 Deum confitentur nosse.

τοὺς δὲ λόγους ἀρνούνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς, καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

Κεφ. β'. 2.

1. **ΣΤ'** δὲ λάλει ἂ ἐρῶτε εἰ
ὀφθαλμοῦσιν διδασκαλίᾳ.

2 Προσβύτας νηφαλίους εἶναι, σαμνοὺς, σώφρονας, ὀφθαλμοῦσιν εἶναι, εἰ ἀγάπῃ, εἰ ὑπομονῇ.

3 Προσβύτας ὡσαύτως ἐν κα-
ταστάσει ἰεροπρατεῖς, μὴ διαβό-
λος, μὴ εἶναι πολλῶν δοδολωμένους,
καλοῦ διδασκάλους,

4 Ἴνα σωφρονίζωσι τοὺς νέας,
φιλόδουρους εἶναι, φιλοτίτους,

5 Σώφρονας, ἀγνάς, ῥητορικούς,
ἀγαθὰς, ὑποτασσόμενους τοῖς ἰδίοις
ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ
βλασφημηται.

6 Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως πα-
ρακάλει σωφρονεῖν,

7 Περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχό-
μενος εὖ εἶναι καλῶν ἔργων, ἐν εἰ
διδασκαλίᾳ, ἀδιαφορίᾳ, σεμνότη-
τα, ἀφθαρσίᾳ,

8 Λόγον ὑγιᾶ, ἀκαταέγνωστον,
ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ὄντραπῇ, μηδὲν
ἔχων περὶ ἑαυτοῦ λόγον φαῦλον.

9 Δούλους ἰδίους δεσπόταις ὑπο-
τάσσασθαι, ἐν κυρίῳ δεσπόταις εἶ-
ναι, μὴ ἀντιλέγοντας,

10 Μὴ κερματίζουσιν, ἀλλὰ
εἰσὶν εὖ εἶναι ἐνδοκνημένους ἀγα-
θῆν· ἵνα τὴν διδασκαλίαν τοῦ σω-
τήρος ἡμῶν Θεοῦ κοσμήσωσιν ἐν κυρίῳ.

11 Ἐστράφη γὰρ ἡ χάρις τοῦ
Θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις,

12 Παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρη-
σάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κερματὶ-
στικὰς, σωφρονέως καὶ δικαίως καὶ
ἀσπυρῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι,

13 Προσδεχόμενοι τὴν μακα-
ρίαν ἐλπίδα, καὶ ἀπαράνεαν τῆς

at operibus negant, abominati
existentes et inobedientes, et ad
omne opus bonum reprobi.

CAPUT II.

1 **TU** autem loquere quæ de-
cent sanam doctrinam.

2 Senes sobrios esse, hones-
tos, prudentes, sanos fide, di-
lectione, patientia.

3 Anus similiter in habitu
sancto decentes, non calumnia-
trices, non vino multo servient-
es, honestatis magistras,

4 Ut prudentiam doceant
adolescentulas, virorum aman-
tes esse, filiorum amantes,

5 Sobrias, castas, domisedas,
bonas, subditas propriis viris,
ut non verbum Dei blasphemetur.

6 Juvenes similiter hortare
temperantes esse.

7 Circa omnia teipsum præ-
bens exemplum pulchrorum
operum, in doctrina incorrupti-
bilitatem, gravitatem,

8 Verbum sanum, irrepre-
hensibile, ut is qui ex adverso
erubescat, nihil habens de vo-
bis dicere malum.

9 Servos propriis Dominis
subjici, in omnibus beneplacen-
tes esse, non contradicentes :

10 Non fraudantes, sed fi-
dem omnem ostendentes bonam,
ut doctrinam Salvatoris nostri
Dei ornent in omnibus.

11 Apparuit enim gratia Dei
salutifera omnibus hominibus :

12 Erudiens nos, ut abnegan-
tes impietatem, et mundana de-
sideria, sobrie et juste et pie
vivamus in nunc seculo :

13 Expectantes beatam spem,
et apparitionem gloriæ magni

δόξης τῷ μεγάλῳ Θεῷ καὶ σωτήρῳ
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

14 Ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν,
ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης
ἀνομίας, καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν
περιούσιον, ζῆλωτῶν καλῶν ἔργων.

15 Ταῦτα λάλει, καὶ παρακά-
λει, καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπι-
ταγῆς μηδεὶς σου περιφρονεῖται.

Κεφ. γ'. 3.

1 Ὅμοιόμηθε αἰτούς ἀρ-
χαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑπο-
τάσσεσθαι πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν
ἔργον ἀγαθὸν ἐτοιμοὺς εἶναι,

2 Μηδένα βλασφημεῖν, ἀμά-
χους εἶναι, ἐπεισιχθεῖς, εὐσεβῶν ἠδου-
λουμένων ἐπαύτητα πρὸς πάντας
ἀνθρώπους.

3 Ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς
ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δου-
λεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς πο-
κίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγον-
τες, συγρητοί, μισοῦντες ἀλλήλους

4 Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ
φιλοanthropία ἐπεφανη τοῦ σωτήρος
ἡμῶν Θεοῦ,

5 Οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιο-
σύνῃ ἡμῶν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ
κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς,
διὰ λουτροῦ καλυπτησείας, καὶ
ἀνακαινώσεως ἐνέματος ἁγίου.

6 Οὗ ἔξῃσεν ἐφ' ἡμᾶς πλου-
σῆς, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σω-
τήρος ἡμῶν,

7 Ἴνα δικαιωθέντες ἐν τῷ ἁγίῳ
χάρτι, κληρονόμοι γενήμεθα κατ'
ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου.

8 Πιστὸς ὁ λόγος καὶ περὶ
τοῦτων βούλομαι σε διαβεβαιώσ-
θαι, ἵνα φροντίζῃς καλῶν ἔργων
προϊστάσθαι οἱ πεπιστευκότες τῷ
Θεῷ· ταῦτά ἐστι τὰ καλά καὶ
ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις.

Dei, et Salvatoris nostri Jesu
Christi :

14 Qui dedit semetipsum pro
nobis, ut redimeret nos ab omni
iniquitate, et mundaret sibi
ipai populum peculiarem, zela-
torem pulchrorum operum.

15 Hæc loquere, et exhor-
tare, et argue cum omni impe-
rio : nemo te contemnat.

CAPUT III.

1 **A**DMONE illos principati-
bus et potestatibus sub-
jici, obtemperare, ad omne opus
bonum paratos esse.

2 Neminem blasphemare, à
pugna alienos esse, modestos,
omnem ostendentes mansuetu-
dinem ad omnes homines.

3 Erasmus enim aliquando et
nos insipientes, increduli, er-
rantes, servientes desideris et
voluptatibus variis, in malitia
et invidia agentes, odibiles, odi-
entes alii alios.

4 Cum autem benignitas et
humanitas apparuit Salvatoris
nostri Dei,

5 Non ex operibus in justitia,
quæ fecimus nos, sed secundum
suam misericordiam servavit
nos, per lavacrum regenera-
tionis, et renovationis Spiritus
sancti :

6 Quem affudit in nos abun-
de, per Jesum Christum Salva-
torem nostrum :

7 Ut justificati ipsius gratia,
hæredes simus secundum spem
vitæ æternæ.

8 Fidelis sermo : et de his
volo te confirmare, ut curent
pulchris operibus præstare creden-
tes Deo. hæc sunt pulchra
et utilia hominibus.

9 Μωρὸς δὲ ζητήσεις, καὶ γενεολογίας, καὶ ἔρις, καὶ μάχας νομικὰς περιίστασο· εἰδὶ γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιαι.

10 Ἀρετικὸν ἀνθρώπου μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νομοθεσίαν παραουτοῦ,

11 Εἰδὼς ὅτι ἐξέστραται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἁμαρτάνει ἐν αὐτοκατάκριτος.

12 Ὅταν εἰμὼν Ἀρτεμῶν πρὸς σε ἢ Τυχικῶν, σπεύδασον εἰσεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κήρυκα παραχημάσαι.

13 Ζητῶν ἐν νομικῶν καὶ Ἀπολλῶ σπουδαίως πρὸς ἐμὸν, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ.

14 Μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρεῖας, ἵνα μὴ ὤσιν ἄκαρποι.

15 Ἀσπάζονται σε οἱ μοι ἐμῶ πάντες. Ἀσπασαί τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Τίτον εἰς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἔγραψα ἀπὸ Νικόπολεως εἰς Μακεδονίας.

9 Stultas autem quaestiones, et genealogias, et contentiones, et pugnas legales cohibe : sunt enim inutiles, et vanæ.

10 Hæreticum hominem post unam et secundam admonitionem devita :

11 Sciens quia subversus est huiusmodi, et peccat, existens sponte condemnatus.

12 Cum misero Artemam ad te, aut Tychicum, festina venire ad me Nicopolim : Ibi enim statui hyemare.

13 Zenam legisperitum et Apollo sollicite præmitte, ut nihil illis desit.

14 Discant autem et nostri pulchris operibus præstare ad necessarios usus, ut non sint in fructuosi.

15 Salutant te qui cum me omnes. saluta amantes nos in fide. Gratia cum omnibus vobis. Amen.

Ad Titum Cretensium Ecclesiæ primum episcopum ordinatum, scripta est Nicopoli Macedoniæ.

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἢ πρὸς

ΦΙΛΗΜΟΝΑ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

1 ΠΑΥΛΟΣ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν,

2 Καὶ Ἀφφίᾳ τῇ ἀγαπητῇ, καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν, καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ·

PAULI

Apostoli ad

PHILEMONEM

EPISTOLA

1 PAULUS vincetus Christi Jesu, et Timotheus frater, Philemoni dilecto et cooperanti nostro,

2 Et Apphiæ dilectæ, et Archippo commilitoni nostro, et illi quæ apud domum tuam ecclesiæ.

3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, πάντοτε μνείαν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου,

5 Ἀκούων σου τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν πίστιν, ἣν ἔχεις πρὸς τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,

6 Ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργῆς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν.

7 Χάριν γὰρ ἔχομεν πολλὴν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέ-
σονται διὰ σου, ἀδελφέ.

8 Διὰ πολλὴν ἐν Χριστῷ παύρη-
σίαν ἔχων ἐπειτάσσει σοὶ τὸ ἀνήκον,

9 Διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον πα-
ρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος
πρῶτος, νυνὶ δὲ καὶ ὀσμὸς Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ.

10 Παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ
τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς
μου, Ὀνήσιμον,

11 Τὸν ποτὲ σοὶ ἄχρηστον, νυνὶ
δὲ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὐχρηστον, ὃν ἀνέ-
πεμψα.

12 Σὺ δὲ αὐτὸν, τουτέστι, τὰ
ἐμὰ σπλάγχνα, πρόσλαβε,

13 Ὅν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς
ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ
διακονῆ μοι ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐ-
αγγελίου.

14 Χαρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης
οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι· ἵνα μὴ ὡς
κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ,
ἀλλὰ κατὰ ἐκούσιον.

15 Τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἔχω-
ρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν
ἀπέχης,

3 Gratia vobis et pax à Deo
patre nostro et Domino Jesu
Christo.

4 Gratias ago Deo meo, sem-
per memoriam tui faciens in
orationibus meis,

5 Audiens tuam charitatem,
et fidem quam habes ad Domi-
num Jesum et in omnes sanctos:

6 Ut communicatio fidei tuæ
efficax fiat in agnitione omnis
operis boni in vobis in Chris-
tum Jesum.

7 Gaudium enim habemus
multum, et consolationem in
charitate tua, quia viscera sanc-
torum requieverunt per te,
frater.

8 Ideo multam in Christo li-
bertatem habens imperare tibi
officium.

9 Propter charitatem magis
obsecro, talis existens, ut Pau-
lus senex, nunc autem et vinc-
tus Jesu Christi.

10 Obsecro te pro meo filio,
quem genui in vinculis meis,
Onesimum :

11 Illum aliquando tibi inu-
tilem, nunc autem tibi et mihi
utilem : quem remisi :

12 Tu autem illum, id est,
mea viscera, suscipe :

13 Quem ego volueram apud
meipsum detinere, ut pro te
ministraret mihi in vinculis Eu-
angelii :

14 Sine autem tua sententia
nihil volui facere, uti ne velut
secundum necessitatem bonum
tuum esset, sed secundum spon-
taneum.

15 Forsitan enim propter
hoc discessit ad horam, ut æter-
num illum reciperes :

16 Οὐκ ἔστι ὡς δοῦλον, ἀλλ' ὡς ἀδελφὸν ἀγαπητὸν, μάλιστα ἐμοί, πόσω δὲ μᾶλλον σοι καὶ ἐν σαρκί καὶ ἐν Κυρίῳ ;

17 Εἰ οὖν ἐμὲ ἔχεις κοινωνὸν, προσλαβὸς αὐτὸν ὡς ἐμέ.

18 Εἰ δέ τι ἤβουσέ σοι, ἢ ἔπειλαι, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγηται.

19 Ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα ἐν ἡμῇ χειρὶ, ἐγὼ ἀσπασίω· ἵνα μὴ λόγῳ σοι δεῖ καὶ σεαυτὸν μοι προσφθίσεις·

20 Ναί, ἀδελφὲ, ἐγὼ σου ἐναιμην ἐν Κυρίῳ· ἀνάκαισόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Κυρίῳ.

21 Περαιτέρω ἐν ὑπακοῇ σου ἔγραψα σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ ὃ λόγῳ ποιήσεις.

22 Ἄμα δὲ καὶ ἐτοιμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γάρ δεῖ διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθῆσθαι ὑμῖν.

23 Ἀσπάζονται σοι, Ἐπαφράς, ἡ συναρχμαλωτὸς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, Μάρκος,

24 Ἀριστάρχος, Δημάς, Λουκάς, οἱ συνεργοί μου.

25 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Φιλέμονα ἔγραψα ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ὀνησίμου οἰκέτου.

16 Non jam ut servum, sed supra quam servum, fratrem dilectum, maxime mihi, quanto autem magis tibi et in carne et in Domino ?

17 Si ergo me habes communicantem, suscipe illum sicut me.

18 Si autem aliquid nocuit tibi, aut debet, hoc mihi imputa.

19 Ego Paulus scripsi mea manu, ego dependam : ut non dicam tibi quod et teipsum mihi addebes.

20 Ita, frater, ego te fruar in Domino : refice mea viscera in Domino.

21 Confisus auscultationi tuae scripsi tibi, sciens quoniam et super quod dico, facies.

22 Simul autem et para mihi hospitium : spero enim quod per orationes vestras donabor vobis.

23 Salutant te Epaphras, concaptivus meus in Christo Jesu, Marcus,

24 Aristarchus, Demas, Lucas, cooperantes mei.

25 Gratia Domini nostri Jesu Christi cum spiritu vestro. Amen.

Ad Philemonem scripta est Roma per Onesimum servum.

Ἡ ΠΡΟΣ

ΕΒΡΑΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΟΛΥΜΕΡΩΣ καὶ πολυτρόπως τάλας ὁ Θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ,

AD

HEBRÆOS

EPISTOLA.

CAPUT I.

1 MULTIFARIAM et multimode olim Deus locutus patribus in Prophetia, in ultimis diebus istis locutus est nobis in Filio,

2 Ὁν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν,

3 Ὃς ὢν ἀκαίμασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων ἐν ἑαυτῷ πάντα τὰ κτίματα τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθαρῶς ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς,

4 Τοσούτω κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσω διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κληρονόμησεν ὄνομα.

5 Τίτι γὰρ εἶπέ ποτε τῶν ἀγγέλων· “Τίς μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γενένηκά σε;” Καὶ πάλιν· “Ἐγὼ ὄνομα αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἴσται μοι εἰς υἱόν;”

6 Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· “Καὶ προσκυνήσάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ.”

7 Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει· “Ὁ παῖς τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα.”

8 Πρὸς δὲ τὸν υἱόν· “Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· βάθρος ἐκθύτης ἡ βάθρος τῆς βασιλείας σου.

9 Ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἐχρησάσθης ὁ Θεός, ὁ Θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιᾶσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου.

10 Καί, Σὺ κατ' ἀρχαίς, Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί·

11 Αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον καλαιωθήσονται·

12 Καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτούς, καὶ ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι.”

2 Quem posuit hæredem universorum, per quem et secula fecit.

3 Qui existens splendor gloriæ, et character substantiæ ejus, portansque omnia verba virtutis suæ, per seipsum purificationem faciens peccatorum nostrorum, sedit in dextera majestatis in excelsis :

4 Tanto præstantior effectus angelis, quanto differentius præ illis hæreditavit nomen.

5 Cui enim dixit aliquando angelorum : Filius meus es tu, ego hodie genui te ? et rursum : Ego ero illi in Patrem, et ipse erit mihi in Filium ?

6 Cum autem iterum introducit primogenitum in habitatum, dicit : Et adorent eum omnes angeli Dei.

7 Et ad quidem angelos dicit : Faciens angelos suos spiritus, et ministros suos ignis flammam.

8 Ad autem Filium : Thronus tuus, Deus, in seculum seculi : virga rectitudinis virga regni tui.

9 Dilexisti justitiam, et odisti iniquitatem : propter hoc unxit te Deus, Deus tuus oleum exultationis præ participibus tuis.

10 Et : Tu per principia, Domine, terram fundasti, et opera manuum tuarum sunt cæli :

11 Ipsi peribunt, tu autem permanes : et omnes ut vestimentum veterascent :

12 Et velut amictum plicabis eos, et mutabuntur : tu autem iuse es, et anni tui non deficient.

13 Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἶρηκέ σοι. “Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου ;”

14 Οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν ἀποστέλλόμενα διὰ τοῦς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν ;

Κεφ. 5. 2.

1 **Δ** Ἰὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκαθάρτοις, μὴ σοι παραβῆνῃμεν.

2 Εἰ γὰρ ὁ δι’ ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοή ἔλαβεν ἑνδοκίον μισθαποδοσίαν,

3 Πῶς ἡμῶς ἐκφυγίσμεθα, τηλοκαίτης ἀμελήσαντες σωτηρίας ; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐθεβαίωθη,

4 Συνεταμαρτυροῦντος τοῦ Θεοῦ σημεῖοις τε καὶ τέρασι, καὶ ποιήλαις δυνάμεσι, καὶ πνεύματος ἀγίας μερισμοῖς, κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

5 Οὐ γὰρ ἀγγέλους ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν.

6 Διεμαρτύρατο δὲ καὶ τοις λέγων. “Τί ἐστὶν ἄνθρωπος, δεῖ μνησκη αὐτοῦ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, δεῖ πιστέψω αὐτόν ;

7 Ἐλάττωσας αὐτὸν βραχὺ τι παρ’ ἀγγέλους· δόξα καὶ τιμὴ ἐσσεφάνωσας αὐτόν, καὶ κατέστησας αὐτόν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου·

8 Πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ.” Ἐν γὰρ τῷ θεοτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν

13 Ad quem autem angelorum dixit aliquando : Sede à dextris meis, quoadusque ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum ?

14 Nonne omnes sunt administratorii spiritus, in ministerium missi propter futuros hereditare salutem ?

CAPUT II.

1 **P**ROPTER hoc oportet abundantius nos adhibere auditis, ne quando peresfluamus.

2 Si enim ille per angelos dictus sermo factus est firmus, et omnis transgressio et inobedientia accepit justam mercedis retributionem :

3 Quomodo nos effugiemus, tantam negligentes salutem ? quæ initium accipiens enarrari per Dominum, ab audientibus in nos confirmata est :

4 Contestante Deo signisque et portentis, et variis virtutibus, et Spiritus sancti distributionibus, secundum suam voluntatem.

5 Non enim angelis subjecit habitatum futuram, de qua loquimur.

6 Testatus est autem alicubi quis, dicens : Quid est homo quod memor es ejus, aut filius hominis, quoniam visitas eum ?

7 Minuisti eum breve quiddam præ angelis : gloria et honore coronasti eum, et constituisti eum super opera manuum tuarum.

8 Omnia subjecisti sub pedibus ejus. in enim subjecisse ei omnia, nihil dimisit ei non

ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ
ὄψω ἰδόμενον αὐτῷ τὰ πάντα ὑπο-
ταταγμένα.

9 Τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέ-
λους ἡλαττωμένον βλέπομεν Ἰη-
σοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου,
δόξῃ, καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως
χάρῃ Θεοῦ ἕπερ παντὸς γείνηται
θανάτου.

10 Ἐπρεπε γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ
πάντα, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολ-
λοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν
ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ
παθημάτων τελειῶσαι·

11 Ὁ,τε γὰρ ἀγιάζων καὶ οἱ
ἀγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν
αἰτίαν οὐκ ἐκαιοσχύνεσαι ἀδελφοὺς
αὐτοῦ καλεῖν,

12 Λέγων· “Ἀπαγγεῶ τὸ ὄνο-
μά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ
ἐκκλησίας ἡμετέρας.”

13 Καὶ πάλιν, “Ἐγὼ ἴσομαι
πεσωπῶς ἐπ' αὐτῷ.” Καὶ πάλιν·
“Ἴδοὺ ἐγὼ ἔξ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδω-
κεν ὁ Θεός.”

14 Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κοινο-
νῶντες σαρκὸς καὶ αἵματος· καὶ
αὐτοὺς παρακλησίως μετέσχες τῶν
αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταρ-
γήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ
θανάτου, ταυτέστι, τὸν διάβολον,

15 Καὶ ἀπελλάξῃ τούτους,
ἴσω φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ
ζῆν ἐνοχοὶ ἦσαν δουλείας.

16 Οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπι-
λαμβάνεται, ἀλλὰ πνεύματος Ἀ-
βραάμ ἐπιλαμβάνεται.

17 Ὅθεν ὤφειλε κατὰ πάντα
τοῖς ἀδελφοῖς ἠμικωθῆναι, ἵνα ἐλεή-
μων γένηται, καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς
εἰς τὸ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ ἱλασθεῖ-
σθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ·

18 Ἐν ᾧ γὰρ ἐπέσπεν αὐτοὺς
πειρασθεῖς, δύναιται τοῖς πειραζο-
μένοις βοηθῆσαι.

subjectum, nunc autem necdum
videmus ei omnia subjecta.

9 Eum autem breve quid
præ angelis minoratum videmus
Jesum, propter passionem mor-
tis, gloria et honore coronatum;
ut gratia Dei pro omnibus gus-
taret mortem.

10 Decebat enim eum propter
quem omnia, et per quem
omnia, multos filios in gloriam
adducentem, auctorem salutis
eorum per passiones consum-
mare.

11 Sanctificans enim et sanc-
tificati, ex uno omnes. Prop-
ter quam causam non confun-
ditur fratres eos vocare,

12 Dicens: Annuntiabo no-
men tuum fratribus meis, in
medio ecclesiæ laudabo te.

13 Et iterum: Ego ero fi-
dens in eum. Et iterum: Ec-
ce ego et pueri, quos mihi de-
dit Deus.

14 Quia ergo pueri commu-
nicaverunt carni etsanguini, et
ipse consimiliter participavit
eisdem, ut per mortem abole-
ret robur habentem mortis, id
est diabolus:

15 Et liberaret hos quicun-
que timore mortis per omne
vivere obnoxii erant servituti.

16 Non enim videlicet an-
gelos apprehendit, sed semen
Abrahæ apprehendit.

17 Unde debuit per omnia
fratribus similari, ut misericors
fieret et fidelis Pontifex ea
quæ ad Deum, ad expiandum
peccata populi:

18 In quo enim pessus est
ipse tentatus, potest tentatis
auxiliari.

Κεφ. γ'. 3.

1 Ὁ **Θ**εν, ἀδελφοὶ ἀγιοι, κλήσεως ἰουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας ἡμῶν Χριστὸν Ἰησοῦν,

2 Πιστὸν ὄντα ἐν ᾧ ποιήσαντι αὐτὸν, ὡς καὶ Μωσῆς ἐν ὄλῳ ἐν οἴκῳ αὐτοῦ.

3 Πλείονος γὰρ δόξης οὗτος παρὰ Μωσῆν ἤξιώται. καθ' ἕσπον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ο κατασκευάσας αὐτὸν

4 Πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπὸ τίνος· ὁ δὲ ἐὰν πάντι κατασκευάσας, Θεός.

5 Καὶ Μωσῆς μὲν πιστός ἐν ὄλῳ ἐν οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς δοῦλον, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων.

6 Χριστὸς δὲ, ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἴκος ἴσμεν ἡμεῖς, ἐάντερον τὴν ἀβελήθειαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος, μέχρι τέλους βεβαίαν κατασχωσόμεν.

7 Διὸ, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· “ Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,

8 Μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παρασκηνίῳ, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,

9 Οὐ πειρασάν με οἱ πατέρες ὑμῶν, δοκιμασάν με, καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσαράκοντα ἔτη.”

10 Διὸ προσώχθησα ἐπὶ γενεᾷ διεσπῆ, καὶ εἶπον· “ Ἄσι πλανῶνται ἐπὶ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου.”

11 Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ἐργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατὰ πνεῦμα μου.

12 Βλέπετε, ἀδελφοὶ, μὴ ποτε ἴσται ἐν τίνι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας, ἐν τῷ ἀποστήναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος,

CAPUT III.

1 **U**NDE, fratres sancti, vocationis caelestis participes, considerate apostolum et pontificem confessionis nostrae Christum Jesum :

2 Fidelem existentem facienti illum, sicut et Moses in omni domo ejus.

3 Amplioris enim gloriae iste praeter Mose dignus est habitus, quanto ampliore honorem habet domus construens illam.

4 Omnis namque domus construitur ab aliquo· at omnino construens, Deus.

5 Et Moses quidem fidelis in tota domo ejus, tamquam famulus, in testimonium dicendorum.

6 Christus vero tanquam Filius in domo ejus, cujus domus sumus nos, si fiduciam et glorificationem spei usque ad finem firmam retineamus.

7 Ideo sicut dicit Spiritus sanctus : Hodie si vocem ejus audieritis,

8 Ne obdurate corda vestra, sicut in exacerbatione, secundum diem tentationis in deserto :

9 Ubi tentaverunt me patres vestri, probaverunt me, et viderunt opera mea quadraginta annis.

10 Ideo infensus fui generationi huic, et dixi : Semper errant corde : ipsi autem non cognoverunt vias meas.

11 Ut juravi in ira mea : Saecula non introibunt in requiem meam.

12 Videte, fratres, ne quando erit in aliquo vestrum cor melum incredulitatis, in discedere à Deo vivo

13 Ἄλλὰ παρακαλιῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται· ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας·

14 Μέτοχοι γὰρ γεγόναμεν τοῦ Χριστοῦ, ἵνα ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατὰσχῶμεν,

15 Ἐν τῷ λέγεσθαι· “ Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παρακαρασμῷ.”

16 Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες παρεκίραναν, ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωσέως.

17 Τίσι δὲ προσέχησθε τεσσαράκοντα ἔτη; Οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα ἔπεσον ἐν τῇ ἐρήμῳ;

18 Τίσι δὲ ὤμοσε μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν;

19 Καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.

Κεφ. δ'. 4.

1 **Ο**βηθῶμεν οὖν μὴ ποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, δεκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηθῆναι·

2 Καὶ γὰρ εἶμεν εὐηγγελισμένοι, καθάπερ καὶ οἱ ἄλλοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνου, μὴ συγκεκραμένος τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν·

3 Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἶρηκεν· “ Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσιν μου.” καὶ οἱ τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γνηθέντων·

4 Εἶρηκε γὰρ σου περὶ τῆς ἐβ-

13 Sed adhortamini vosmetipsos per unumquemque diem, usque quo hodie cognominatur: ut non obduretur quis ex vobis deceptione peccati :

14 Participes enim effecti sumus Christi, si modo initium substantiæ usque ad finem firmum retineamus :

15 In dici : Hodie si vocem ejus audieritis, ne obdurate corda vestra, quemadmodum in exacerbatione.

16 Quidam enim audientes exacerbaverunt, sed non omnes egressi ex Ægypto per Mosen.

17 Quibus autem infensus est quadraginta annis? Nonne peccantibus, quorum membra ceciderunt in deserto?

18 Quibus autem juravit non introire in requiem ipsius, si non incredulis?

19 Et videmus quia non potuerunt introire propter incredulitatem.

CAPUT IV.

1 **T**IMEAMUS ergo ne quandoque relicta pollicitatione introeundi in requiem ejus, existimetur aliquis ex vobis defici.

2 Etenim sumus euangelizati, quemadmodum et illi· sed non profuit sermo auditus illis, non admistus fide audientibus

3 Ingredimur enim in requiem credentes, quemadmodum dixit : Sicut juravi in ira mea, si introibunt in requiem meam, et quidem operibus à fundatione mundi factis.

4 Dixit enim alicubi de sep-

δόμης οὕτω· “Καὶ κατέσπασεν ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ.”

5 Καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· “Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάσπασίν μου.”

6 Ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τις εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι’ ἀπισθείαν,

7 Πάλιν τινὰ ἐρίζει ἡμέραν, σήμερον ἐν Δαβὶδ λέγων, μετὰ τοσούτον χρόνον καθὼς εἰρηται· Σήμερον εἰάν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσῃτε, “μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν.”

8 Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέσπασεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας.

9 Ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμός τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ·

10 Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάσπασίν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατέσπασεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὡς περ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ Θεός.

11 Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκσίτην τὴν κατάσπασιν· ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας·

12 Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνεργῆς, καὶ τομώτερος ἢ σὲ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἀρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐνοπιῶν καρδίας·

13 Καὶ οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα δὲ γυμνά καὶ τετραχρηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

14 Ἐχόντες οὖν ἀρχιερεῖα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ἡμερολογίας·

tima sic : Et requievit Deus die septima ab omnibus operibus suis.

5 Et in isto rursum : Si introibunt in requiem meam.

6 Quoniam ergo superest quosdam introire in illam, et ipsi prius annuntiatione moniti non introierunt propter incredulitatem.

7 Iterum quendam terminat diem, hodie, in David dicens, post tantum temporis, sicut dictum est, Hodie si vocem ejus audieritis, ne obdurate corda vestra.

8 Si enim eis Jesus requiem præstitisset, non utique de alia loqueretur post hæc die.

9 Itaque relinquitur sabbatismus populo Dei :

10 Nam ingressus in requiem ejus, etiam ipse requievit ab operibus suis, sicut à propriis Deus.

11 Studeamus ergo ingredi in illam requiem, ut ne quis in eo ipso exemplo cadat incredulitatis.

12 Vivus enim sermo Dei, et efficacis, et penetrabilior super omnem gladium ancipitem, et pertingens usque ad divisio-nem animæque ac spiritus, compagum quoque ac medullarum, et discretor cogitationum et intentionum cordis.

13 Et non est creatura invisibilis in conspectu ejus : omnia autem nuda et aperta oculis ejus, ad quem nobis sermo.

14 Habentes ergo pontificem magnum, penetrantem cælos. Jesum Filium Dei, teneamus confessionem.

15 Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερεῖα μὴ
δυνάμενον συμπαθεῖσαι τοῖς ἀσθε-
νείαις ἡμῶν, πεπειραμένον δὲ κατὰ
πάντα κατ' ὁμοιότητα, χωρὶς ἁμαρ-
τίας.

16 Προσερχώμεθα ἔν μὲτὰ παθ-
ρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα
λάβωμεν ἔλεον, καὶ χάριν εὐρωμεν
εἰς εὐκαιρον βοήθειαν.

Κεφ. ε'. β.

1 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀν-
θρώπων λαμβανόμενος,
ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται εὐὰ πρὸς
τὸν Θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε
καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν,

2 Μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς
ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις, ἑπὶ καὶ
αὐτὸς περιχίεται ἀσθένειαν,

3 Καὶ διὰ ταύτην ὀφείλει, καθὼς
περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτω καὶ περὶ ἑαυτοῦ
προσφέρειν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν.

4 Καὶ οὐχ ἑαυτῷ εἰς λαμβάνει
τὴν τιμὴν, ἀλλὰ ὁ καλούμενος ὑπὸ
τοῦ Θεοῦ, καθάπερ καὶ ὁ Ἀαρὼν·

5 Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν
ἐδίξασε γεννηθῆναι ἀρχιερεῖα, ἀλλ'
ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· “*Υἱὸς μου
εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γενένηκά σε.*”

6 Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει·
“*Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν
τάξιν Μελχισεδέκ.*”

7 Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς
αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἐκτετηρίας
πρὸς τὸν δυνάμενον ὠθεῖν αὐτὸν
ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς
καὶ δακρύων προσενέγκας, καὶ εἰσα-
κουσθεὶς ἀπὸ τῆς ὑλασίας,

8 Καίπερ ὢν υἱὸς, ἕμαθεν, ἀπ'
ἃν ἔπαθε, τὴν ὑπακοήν,

9 Καὶ τελειωθείς ἐγένετο τοῖς
ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἰτίαι σω-
τηρίας αἰωνίου,

15 Non enim habemus pon-
tificem non potentem compati
infirmatibus nostris : tentatum
autem per omnia juxta similitu-
dinem absque peccato.

16 Adeamus ergo cum fidu-
cia throno gratiæ, ut accipiamus
misericordiam, et gratiam inve-
niamus in oportuno auxilium.

CAPUT V.

1 OMNIS namque pontifex
ex hominibus assump-
tus, pro hominibus constituitur
ea quæ ad Deum, ut offerat do-
naque et victimas pro peccatis.

2 Mensuratè pati potens ig-
norantibus et errantibus : quo-
niam et ipse circumdatus est in-
firmitatem :

3 Et propter hanc debet,
quemadmodum pro populo, ita
etiam pro semetipso offerre pro
peccatis.

4 Et non sibi ipsi quisquam
sumit honorem, sed vocatus à
Deo, tanquam et Aaron :

5 Sic et Christus non seme-
t ipsum glorificavit fieri pontifi-
cem, sed locutus ad eum : Filius
meus es tu, ego hodie genui te.

6 Quemadmodum et in alio di-
cit : Tu sacerdos in æternum sec-
undum ordinem Melchisedec.

7 Qui in diebus carnis suæ,
precesque et supplicationes ad
potentem servare illum à mor-
te, cum clamore valido et la-
chrymis offerens, et exauditus
pro reverentia.

8 Et quamvis existens Fili-
us, didicit ex iis quæ passus
est obedientiam.

9 Et consummatus factus est
obtemperantibus sibi omnibus
causa salutis æternæ :

10 Προσαγορευθεὶς ὑπὸ τῷ Θεῷ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

11 Περὶ οὗ πολλὸς ἡμῶν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνουτος λέγειν, ἕπει νωθεῖται γυγνόμεναι ταῖς ἀνομίαις·

12 Καὶ γὰρ ὑπεύθυνος εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς, εἴνα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ Θεοῦ· καὶ γυγνόμεναι χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος, καὶ οὐ στερεῶς τροφῆς·

13 Πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος, ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης· νήπιος γὰρ ἔστι·

14 Τελείων δὲ ἔστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἔξιν τὰ αἰσθητήρια γυμνασμένα ἔχόντων πρὸς διακρίσιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

Κεφ. ε'. 6.

1 **Δ** Ἰὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα· μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανολίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ εἰστέως ἐπὶ Θεὸν,

2 Βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσειώς τε χειρῶν, ἀναστάσειώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου.

3 Καὶ τοῦτο ποιήσομεν, εἴαν περ διατρέπη ὁ Θεός.

4 Ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἀπαξ φωτισθέντας, γευσάμενους τε τῆς δωρεᾶς τῆς οὐρανοῦ, καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἁγίου,

5 Καὶ καλὸν γευσάμενους Θεοῦ ἔχημα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος,

6 Καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαλῖζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυρῶντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ παραδειγματίζοντας·

10 Appellatus à Deo pontifex juxta ordinem Melchisedec.

11 De quo multus nobis sermo et difficilis interpretatu dicere : quoniam segnes facti estis auribus.

12 Etenim debentes esse magistri propter tempus, rursus opus habetis ad docendum vos quæ elementa initii oraculorum Dei, et facti estis opus habentes lacte, et non solido cibo.

13 Omnis enim particeps lactis, expers sermonis justitiæ : infans enim est.

14 Perfectorum autem est solidus cibus, per habitum sensus exercitatos habentium ad discretionem bonique ac mali.

CAPUT VI.

1 **I**DEO intermittentes initii Christi sermonem, ad perfectionem feramur, non rursus fundamentum jacentes pœnitentiæ à mortuis operibus, et fidei ad Deum,

2 Baptismatum doctrinæ, impositionis quoque manuum, resurrectionisque mortuorum, et judicii æterni.

3 Et hoc faciemus, si quidem permiserit Deus.

4 Impossibile enim semel illustratos, gustantesque donum cœleste, et participes factos Spiritus sancti,

5 Et pulchrum gustantes Dei verbum, virtutesque tuturi seculi,

6 Et prolapsos, rursus renovari ad pœnitentiam, crucifigentes sibimetipsis Filium Dei, et ostentui habentes.

7 Γῆ γὰρ ἡ πιούσα τὸν ἐπ' αὐτῆς πλάγην ἐρχόμενον ὑετὸν, καὶ εὐκταύσα βροχάνην εὐθετον ἐκείνης δι' οὗς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.

8 Ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους, ἀδόκιμος, καὶ κατάρας ἐγγυς, ἥς τὸ τέλος εἰς καύσιν.

9 Πεισίσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείττενα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτω λαλοῦμεν.

10 Οὐ γὰρ ἀδίκος ὁ Θεὸς ἐπιλαβίσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, ἥς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις, καὶ διακονοῦντες.

11 Ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σκεδὴν πρὸς τὴν πληροφориαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους,

12 Ἴνα μὴ κωδρωὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστει καὶ μακροθυμίας κληρονομήτων τὰς ἐπαγγελίας.

13 Τῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγελάμενος ὁ Θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδένος εἶχε μείζονος ἰσχύος, ὡμοσε καθ' ἑαυτοῦ,

14 Λέγων, “Ἡ μὴν εὐλογίῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων πληθύνῃ σε.”

15 Καὶ οὕτω μακροθυμήσας ἐπέτυχε τῆς ἐπαγγελίας.

16 Ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τὴν μείζονος ἰσχύος, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας σέβας εἰς βεβαίωσιν ὁ ἕρκος.

17 Ἐν ᾧ περισσώτερον βουλόμενος ὁ Θεὸς ἐκιδείξει τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμσίτησεν ἕρκω,

18 Ἴνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμετάθετων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασ-

7 Terra enim bibens super se sæpe venientem imbrem, et generans herbam opportunam illis propter quos et colitur, accipit benedictionem à Deo.

8 Proferens autem spinas et tribulos, reproba et maledictioni proxima, cujus finis in combustionem.

9 Confidimus autem de vobis, dilecti, meliora, et proxima salutis, si et ita loquimur.

10 Non enim injustus Deus, oblivisci operis vestri, et laboris dilectionis quam ostendistis in nomen ipsius, qui ministrastis sanctis, et ministratis.

11 Cupimus autem unumquemque vestrum idem ostentare studium ad expletionem spei usque in finem :

12 Ut non segnes efficiamini, imitatores autem per fidem et longanimitatem hæreditantium promissiones.

13 Namque Abrahæ pollicitus Deus, quoniam per neminem habuit majorem jurare, juravit per semetipsum,

14 Dicens : Certe benedicens benedicam te, et multiplicans multiplicabo te.

15 Et sic longanimitè ferens adeptus est repromissionem.

16 Homines quidem enim per majorem jurant, et omnis ipsis controversiæ finis ad confirmationem juramentum.

17 In quo abundantius volens Deus ostendere hæredibus pollicitationis immobilitatem consilii sui, intervenit juramento :

18 Ut per duas res immobiles, in quibus impossibile men-

θει Θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχω-
μεν εἰ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς
προκειμένης ἐλπίδος,

19 Ἦν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς
ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν, καὶ
εἰσερχομένην εἰς τὸ ἑσώτερον τοῦ
κατακοπιτάσματος,

20 Ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν
εἰσήλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδέκ ἀρχιερέως γενόμενος εἰς
τὴν αἰῶνα.

Κεφ. ζ'. 7.

1 Ὅτιος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ,
βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς
τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντή-
σας Ἀβραάμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ
τῆς κοπῆς τῶν βασιλείων, καὶ εὐ-
λογήσας αὐτὸν,

2 Ὡς καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων
ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν
ἐρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύ-
νης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σα-
λήμ· ὁ ἔστι βασιλεὺς εἰρήνης,

3 Ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεα-
λόγητος· μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν,
μήτε ζωῆς τέλος ἔχων· ἀφωμοιω-
μένος δὲ τῷ ὑἱῷ τοῦ Θεοῦ, μένει
ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεές.

4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος,
ὧς καὶ δεκάτην Ἀβραάμ ἔδωκεν ἐκ
τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης.

5 Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ
τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες, ἐντολὴν
ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ
τὸν νόμον, τουτέστι, τοὺς ἀδελφοὺς
αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς
ὄσφους Ἀβραάμ.

6 Ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ
αὐτῶν, δέδεκάτωκε τὸν Ἀβραάμ,
καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας
εὐλόγηκε.

7 Χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας,
τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐ-
λογεῖται.

8 Καὶ ὡς μὲν δεκάτας ἀποδήσ-

tiri Deum, fortem consolatio-
nem habeamus confugientes ob-
tinere propositam spem.

19 Quam sicut ancoram ha-
bemus animæ tutamque ac fir-
mam, et ingredientem ad inter-
ius velaminis.

20 Ubi præcursor pro nobis
introiit Jesus, secundum ordi-
nem Melchisedec pontifex fac-
tus in æternum.

CAPUT VII.

1 **H**IC enim Melchisedec,
rex Salem, Sacerdos
Dei summi, occurrens Abraham
regresso à cæde regum, et be-
nedicens ei.

2 Cui et decimas ab omni-
bus partitus est Abraham : pri-
mum quidem interpretatus rex
justitiæ, deinde autem et rex
Salem : quod est rex pacis :

3 Sine patre, sine matre, sine
genealogia, neque initium die-
rum, neque vitæ finem habens ;
assimilatus autem Filio Dei,
manet sacerdos in perpetuum.

4 Intuemini autem quantus
hic, cui et decimas Abraham de-
dit ex manubiis ille patriarcha.

5 Et illi quidem de filiis Levi
sacerdotium accipientes, man-
datum habent decimare popu-
lum secundum legem, id est,
fratres suos, quamquam egres-
sos ex lumbo Abraham :

6 Ille autem non genealogi-
zatus ex eis, decimavit Abra-
ham, et habentem repromis-
siones benedixit.

7 Sine autem omni contra-
dictione, minus à præstantiore
benedicitur.

8 Et hic quidem decimas

κοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν ἐκεί
δὲ, μαρτυρούμενος ὅτι ζῆ.

9 Καί, ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ
'Αβραάμ, καὶ Δευῖ, ὁ δεκάτας λαμ-
βάνων δεδεκάτωται.

10 Ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ
πατρὸς ἦν, ὅτε συνήτησεν αὐτῷ ὁ
Μελχισεδέκ.

11 Εἰ μὲν οὖν ἐτελείωσεν διὰ τῆς
Λευϊτικῆς ἱερωσύνης ἦν ὁ λαὸς
γὰρ ἐπ' αὐτῇ νομοδοτήτη, εἰς
εἶτι χρεία, κατὰ τὴν τάξιν Μελ-
χισεδέκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερεῖα,
καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέ-
γεσθαι ;

12 Μεταπιθεμένης γὰρ τῆς ἱερω-
σύνης, ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετά-
θεσις γίνεται.

13 Ἐφ' ἐν γὰρ λέγεται ταῦτα,
φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς
οὐδεὶς πρὸς τῆς τῷ δυσιαστηρίῳ

14 Πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰουδα
ἀνατέταλκεν ὁ Κύριος ἡμῶν, εἰς
ἣν φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης Μω-
σῆς ἐλάλησε.

15 Καὶ περισσότερον εἶτι κατὰ-
δηλὸν εἶσθαι, εἰ κατὰ τὴν ὁμοί-
τητα Μελχισεδέκ ἀνίσταται ἱερεὺς
ἕτερος,

16 Ὅς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς
σαρκῆς γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύ-
ναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου·

17 Μαρτυρεῖ γὰρ· “Ὅτι σὺ
ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδέκ.”

18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται
πραγούσης ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς
ἀσθενεῖς καὶ ἀνωφελές·

19 Οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νό-
μος, ἐπεισαγωγῆ δὲ κρείττενος ἐλ-
ε.δος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ Θεῷ.

E e

morientes homines accipiunt
ibi autem testatione dictus, quia
vivit.

9 Et, ut verbum dicere, per
Abraham et Levi decimas acci-
piens decimatus est :

10 Adhuc enim in lumbo pa-
tris erat, quando obviavit ei
Melchisedec.

11 Si quidem ergo consum-
matio per Leviticum sacerdoti-
um erat : populus enim sub ip-
so legem accepit, quid adhuc
opus secundum ordinem Mel-
chisedec alium surgere sacer-
dotem, et non secundum ordi-
nem Aaron dici ?

12 Translato enim sacerdo-
tio, ex necessitate et legis
translatio fit.

13 In quem enim dicuntur
hæc. tribus alterius particeps
fuit, de qua nullus attendit altari.

14 Manifestum enim quod
ex Juda ortus sit Dominus nos-
ter : in quam tribum nihil de sa-
cerdotio Moses locutus est.

15 Et amplius adhuc mani-
festum est, si secundum simili-
tudinem Melchisedec exurgit
sacerdos alius,

16 Qui non secundum legem
mandati carnalis factus est, sed
secundum virtutem vitæ inso-
lubilis.

17 Contestatur enim : Quo-
niam tu sacerdos in æternum se-
cundum ordinem Melchisedec.

18 Abrogatio quidem enim fit
præcedentis mandati, propter
ejus infirmitatem et inutilita-
tem :

19 Nihil enim perfecit lex ;
introductio vero melioris spei,
per quam proximamur Deo.

20 Καὶ καθ' ἑσὸν οὐ χωρὶς ἱερικμοσίας

21 Οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ἱερικμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες· ὁ δὲ, μετὰ ἱερικμοσίας, διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν· “Ὁμοσε Κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.”

22 Κατὰ τοσούτον κρείττους διαθήκας γέγονεν ἕγγυος Ἰησοῦς.

23 Καὶ οἱ μὲν πλείονες εἰσι γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν·

24 Ὁ δὲ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀσπαράσσεται ἔχει τὴν ἱερωσύνην,

25 Ὅθεν καὶ σώζων εἰς τὸ παντοῦ δύνανται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.

26 Τοιοῦτος γὰρ ἦμῶν ἱεραστὴν ἀρχιερεὺς, ὁσίας, ἀκακός, ἀμίαντος, ἀχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος,

27 Ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὡσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἑσπέρα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἑφάπαξ, ἑαυτὸν ἀνοστέρας.

28 Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησεν ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς ἱερικμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα καταλειπόμενον.

Κεφ. 8.

1 **Κ**εφάλαιον δὲ δεῖ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερεῖα, ὅς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς,

20 Et quatenus non sine jurejurando :

21 Hi quidem enim sine jurejurando sunt sacerdotes facti : Hic autem cum jurejurando per dicentem ad illum : Juravit Dominus, et non poenitentia ducetur : Tu sacerdos in æternum, secundum ordinem Melchisedec.

22 In tantum præstantioris testamenti factus est sponsor Jesus.

23 Et illi quidem plures sunt facti sacerdotes, propter morte prohiberi permanere :

24 Hic autem propter manere eum in æternum, sempiternum habet sacerdotium :

25 Unde et salvare in perpetuum potest accedentes per ipsum Deo, semper vivens ad interpellandum pro eis.

26 Talis enim nobis decebat pontifex, sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, et excelsior cælis factus :

27 Qui non habet quotidie necessitatem, quemadmodum pontifices, prius pro propriis peccatis hostias offerre, deinde populi : hoc enim fecit semel, seipsum offerens.

28 Lex enim homines constituit pontifices, habentes infirmitatem : sermo autem jurisjurandi post legem, Filium in æternum perfectum.

CAPUT VIII.

1 **C**APITULUM autem super dictis, Talem habemus pontificem, qui consedit in dextera sedis magnitudinis in cælis

2 Τῶν ἁγίων λειτουργός, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἐκτίθει ὁ Κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος·

3 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρα τῆ καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν εἰ καὶ τοῦτον ὁ προσεβόληται·

4 Εἰ μὲν γὰρ ἦν εἶσι γῆς, οὐδ' αὖν ἦν ἱερεῖς, ἐντεῦθεν τῶν ἱερῶν τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα·

5 Ὅτινες ἀειδείματα καὶ ψαλμοὺς λατρεύουσι τῶν δαδουραβίων, καθὼς κατηχημάτισται Μωσῆς, μὲλλων εἰσαπελθεῖν εἰς τὴν σκηνήν· “Ὁρα γὰρ, φησί, ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δευχόμενα σοι ἐν τῷ ὄρει.”

6 Νυνὶ δὲ διαφορωτέρως τέτυκτο λειτουργίας, ὅσω καὶ κρείττονός ἐστι διαθήκης μεσότης, ἥτις εἶσι κρείττοσιν ἰσαγγελλίας νομοθετηται.

7 Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐπισηή ἦν ἀπραμπετος, οὐκ αὖν δευτέρως ἐζητήσαστο τίτος·

8 Μισοφύμονος γὰρ αὐτοῖς λέγει· “Ἴδου, ἡμέραι ἔρχονται, λέσει Κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδας διαθήκην καινὴν,

9 Ὅδ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ὁποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγαγῶν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ἐπὶ αὐτοὶ οὐκ ἐπέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, καὶ γὰρ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει Κύριος·

10 Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι ἐν τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει Κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐ-

2 Sanctorum minister, et tabernaculi veri, quod fixit Dominus, et non homo.

3 Omnis enim pontifex ad offerendum muneraque et hostias constituitur: unde necesse habere aliquid et hunc quod offerat.

4 Siquidem enim esset super terram, nec utique esset sacerdos, existentibus sacerdotibus offerentibus secundum legem munera:

5 Qui exemplari et umbræ deserviunt cælestium: sicut responso edoctus est Moses futurus absolvere tabernaculum: Vide enim, inquit, facias omnia secundum exemplar ostensum tibi in monte.

6 Nunc autem excellentius fortitus est ministerium, quanto melioris est testamenti mediator, quod in melioribus re-promissionibus sancitum est.

7 Si enim prius illud esset inculpabile, non utique secundi quæreretur locus:

8 Vituperans enim eos dicit: Ecce, dies venient, dicit Dominus, et consummabo super domum Israël, et super domum Juda testamentum novum.

9 Non secundum testamentum quod feci patribus eorum in die apprehendente me manum eorum, educere illos de terra Ægypti: quoniam ipsi non permanserunt in testamento meo, et ego neglexi eos, dixit Dominus.

10 Quia hoc testamentum quod disponam domui Israël post dies illos, dicit Dominus, dans leges meas in mentem

τῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτοῖς· καὶ ἴσονται αὐτοῖς εἰς Θεὸν, καὶ αὐτοὶ ἴσονται μοι εἰς λαόν·

11 Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων· Γινώθι τὸν Κύριον· ὅτι πάντες εἰδήσωσί με, ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν,

12 Ὅτι Πλεως ἴσονται ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι·”

13 Ἐν τῷ λέγειν καινὴν, παλαιάκις τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιώμενον καὶ γηρασκον, ὅγγις ἀφανισμοῦ.

Κεφ. θ'. 9.

1 **Εἶ**χε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη σκηνὴ δικαιοσύματα λατρείας, τό,τε ἅγιον κοσμημένον·

2 Σκηνὴ γὰρ κατασκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἦ τε λυχνία, καὶ ἡ τράπεζα, καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἧτις λέγεται ἅγια.

3 Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λογιμένη ἅγια ἁγίων,

4 Χρυσῶν ἔχουσα θυμιατήριον, καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ· ἐν ᾗ στάμνος χρυσοῦ ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα, καὶ αἱ πλάξεις τῆς διαθήκης·

5 Ἰσραὴλ δὲ αὐτῆς Χερουβὶμ ὀφθῆς, κατασκιάζοντα τὸ Ἰλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέγειν κατὰ μέρος.

6 Τούτων δὲ οὕτω κατασκευασμένων, εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν

eorum, et in corde eorum inscribam eas : et ero eis in Deum, et ipsi erunt mihi in populum.

11 Et non docebunt unusquisque proximum suum, et unusquisque fratrem suum, dicens, Cognosce Dominum: quoniam omnes scient me, à parvo eorum usque ad magnum eorum :

12 Quia propitius ero iniustitiis eorum, et peccatorum eorum et iniquitatum eorum non memorabor adhuc.

13 In dicere novum, veteravit prius : at antiquatum et senescens, prope evanescentiam.

CAPUT IX.

1 **H**ABUIT quidem ergo et prius tabernaculum justificationes culturæ, illudque sanctum mundanum.

2 Tabernaculum enim apparatus est primum, in quo candelabra, et mensa, et propositio panum, quod dicitur sanctum.

3 Post autem secundum velamentum tabernaculum dictum Sancta sanctorum.

4 Aureum habens thuribulum, et arcam testamenti circumtectam undique auro, in qua urna aurea, habens manna, et virga Aaron germinata, et tabulæ testamenti.

5 Super autem eam Cherubim gloriæ, obumbrantia propitiatorium : de quibus non est modo dicendum per partes.

6 His vero ita compositis, in quidem priori tabernaculo sem-

διαπαντός εισίστην οἱ ἱερεῖς, τὰς
λατρείας ἐπιτελοῦντες·

7 Εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἀπαξ τοῦ
ἔνιαυτῆ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, ἢ χωρὶς
αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ,
καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων,

8 Τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύμα-
τος τοῦ ἁγίου, μήπω φανερωῖσθαι
τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν, ἔτι τῆς πρῶ-
της σκηπῆς ἐχούσης στάσιν,

9 Ἦτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν
τὸν ἐνεστέχητα, καθ' ἃν ὁὐρά τε καὶ
δυσταί προσφέρονται, μὴ δυνάμενοι
κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λα-
τρεύοντα,

10 Μόνον ἐπὶ βρώμασι, καὶ πό-
μασι, καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, καὶ
δικαιώμασι σαρκός, μέχρι καιροῦ
διορθώσεως ἐπιτελούμενα.

11 Χρῆστος δὲ παραγενόμενος
ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν,
διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειότερας
σκηπῆς, οὐ χειροποιήτου, τουτέστιν,
οὐ ταύτης τῆς κτίσεως,

12 Οὐδὲ δι' αἵματος τράγων
καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵμα-
τος εισήλθεν ἐπάπαξ εἰς τὰ ἅγια,
αἰωνίαν λύτρωσιν εὐράμενος.

13 Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ
τράγων, καὶ σποδὸς δαμάλως θαν-
τίζουσα τὰς κεκοινωμένους, ἀγιάζει
πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,

14 Πόσω μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ
Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου
ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον ὡς Θεῷ,
καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ἡμῶν ἀπὸ
νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ
ζῶντι;

15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης και-
νῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανάτου
γενομένου, εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ
τῇ πρῶτῃ διαθήκῃ παραβάσεων, τὴν
ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι
τῆς αἰωνίου κληρονομίας.

per introibant sacerdotes, cul-
tus consummantes.

7 In autem secundo semel in
anno solus pontifex, non sine
sanguine, quem offert pro suis
et populi ignorantiiis.

8 Hoc significante Spiritu
sancto, nondum propalatam esse
sanctorum viam, adhuc priore
tabernaculo habente statum.

9 Quæ parabola in tempus
præsens, juxta quod muneraque
et hostiæ offeruntur, non po-
tentis juxta conscientiam per-
ficere cultorem,

10 Solummodo in cibis et po-
tibus, et variis baptismatibus,
et justitiis carnis, usque ad tem-
pus correctionis imposita :

11 Christus autem adveniens
pontifex futurorum bonorum,
per majus et perfectius taber-
naculum, non manufactum, id
est, non hujus creationis,

12 Neque per sanguinem
hircorum, et vitulorum, per au-
tem proprium sanguinem introi-
vit semel in Sancta, æternam
redemptionem inveniens.

13 Si enim sanguis taurorum
et hircorum, et cinis vitulæ as-
pergens inquinatos, sanctificat
ad carnis emundationem :

14 Quanto magis sanguis
Christi, qui per Spiritum æter-
num semetipsum obtulit incul-
patum Deo, purgabit conscientiam
nostram à mortuis operi-
bus, ad serviendum Deo viventi?

15 Et propter hoc testamenti
novi mediator est, ut morte in-
tercedente, in redemptionem
earum quæ sub priori testa-
mento transgressionum, repro-
missionem accipiant vocati æ-
ternæ hæreditatis.

16 Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρσθαι τοῦ διαθεμένου.

17 Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία· ἐπεὶ μὴ ποτε ἰσχύει ὅτε ζῆ ἢ διαθήμενος.

18 Ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἠγαπαίνεσται.

19 Λαληθεύτης γὰρ πάντως ἐνεταλῆς κατὰ νόμον ὑπο Μωϋσέως παντὶ ἐν λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τρώγων μετὰ ὕδατος καὶ ἱεροῦ κικίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτὸς ἐς τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἔβρανετο,

20 Ἀγων· “Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἧς ἐνετάλατο πρὸς ἡμᾶς ὁ Θεός.”

21 Καὶ τὴν σκητὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας ἐν αἵματι ἡμοῖς ἔβρανετο.

22 Καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεχυσίας ὡ γίνεσται ἄφεσις.

23 Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τοῦτοι καθαρίζεσθαι αὐτὰ δὲ τὰ θεαράνια κρείττοσι θυσίαις παρὰ ταύτας.

24 Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια εἰσῆλθεν ὁ Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν, νῦν ἐμφανισθῆναι ἐν προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν.

25 Οὐδ' ἰνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτὸν, ὡς περὶ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ.

26 Ἐπεὶ ἴδεις αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· νῦν δὲ ἀπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων, εἰς ἀθέτησιν ἁμαρτίας, διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται.

27 Καὶ καθ' ὅσον ἀπέχεται τοῖς ἀνθρώποις ἀπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις,

16 Ubi enim testamentum, mortem necesse ferri testatoris.

17 Testamentum enim in mortuis ratum, quandoquidem nunquam valet dum vivit testator.

18 Unde nec primum sine sanguine dedicatum est :

19 Expósito enim omni mandato secundum legem à Moysse universo populo, accipiens sanguinem vitulorum et hircorum cum aqua et lana coccinea et hyssopo, ipsum quoque librum et omnem populum aspersit,

20 Dicens : Hic sanguis testamenti, quod mandavit ad vos Deus.

21 Etiam tabernaculum autem, et omnia vasa ministerii sanguine similiter aspersit.

22 Et bene in sanguine omnia mundantur secundum legem, et sine sanguinis effusione non fit remissio.

23 Necessè ergo quidem exemplaria eorum quæ in cælia, his mundari : ipsa autem cælestia melioribus hostiis præ istis.

24 Non enim in manufacta sanota introiit Christus, exemplaria verorum, sed in ipsum cælum, nunc apparere vultui Dei pro nobis.

25 Neque ut sæpe offerat semetipsum, quemadmodum pontifex intrat in Sancta per singulos annos in sanguine alieno :

26 Alioquin oportebat eum frequenter pati à constitutione mundi, nunc autem semel in consummatione seculorum, ad destitutionem peccati, per hostiam suam apparuit.

27 Et quemadmodum statutum est hominibus semel mori, post autem hoc iudicium .

28 Οὕτω κ' ὁ Χριστὸς ἅπασι προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνεογκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας, ἰφθίησται τοῖς αὐτὸν ἀπειθοχόμενοις εἰς σωτηρίαν.

Κεφ. ι'. 10.

1 **Σ**κιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις, ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ ὀνησεῖς, οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι·

2 Ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφέρειν, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἐστὶ συνειδήσιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας, ἅπασι κηκαθαρισμένους·

3 Ἄλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησιν ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτὸν.

4 Ἀδύνατον γὰρ αἷμα τρώρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας·

5 Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον, λέγει· “Θυσίαν κ' προσφορὰν οὐκ ἤβλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι·

6 Ὁλοκαυτώματα κ' περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας.”

7 Τότε εἶπον· “Ἴδὲ ἦκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, εἴ ποῆσαι, ὁ Θεός, τὸ θελημα σου.”

8 Ἀνώτερον λέγων· “Ὅτι θυσίαν καὶ προσφορὰν καὶ ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἤβλησας, οὐδὲ εὐδόκησας.” αἰτινες κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται,

9 Τότε εἶρηκεν· “Ἴδου ἦκω τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεός, τὸ θελημα σου.” Ἀναίρει τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον ἐστήσῃ.

10 Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἴσμεν οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς τῆς σώματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἑφάπαξ.

11 Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἐστῆκε

28 Sic Christus semel oblatus, ad multorum tollere peccata, ex secundo sine peccato videtur se expectantibus in salutem.

CAPUT X.

1 **U**MBRAM enim habens lex futurorum bonorum, non ipsam imaginem rerum per singulos annos eisdem ipsis hostiis quas offerunt in perpetuum, nunquam potest accedentes perficere :

2 Alioquin utique cessassent oblatæ, propter nullam habere ultra conscientiam peccatorum cultores, semel mundatos :

3 Sed in ipsis commemoratio peccatorum per singulos annos.

4 Impossibile enim sanguinem taurorum et hircorum auferre peccata :

5 Ideo ingrediens in mundum, dicit: Hostiam et oblationem non voluisti, corpus autem aptasti mihi.

6 Holocaustomata et pro peccato non approbasti.

7 Tunc dixi: Ecce venio, in capite libri scriptum est de me, ad faciendum, Deus, voluntatem tuam.

8 Superias dicens: Quia hostiam, et oblationem, et holocaustomata, et pro peccato noluisti, nec approbasti, quæ secundum legem offeruntur :

9 Tunc dixi: Ecce venio, ad faciendum, Deus, voluntatem tuam. Aufert primum, ut secundum statuat.

10 In qua voluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Jesu Christi semel.

11 Et omnis quidem sacer-

καθ' ἡμέραν λειτουργῶν, καὶ τὰς αὐτὰς πολλαῖς προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελθεῖν ἁμαρτίας·

12 Αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενθγκας θυσίαν, εἰς τὸ δεξιὰν εὐθεῖαν τοῦ Θεοῦ,

13 Τὸ λοιπὸν ἐκδοχόμενος ἕως τοῦ ὧσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπέδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ·

14 Μία γὰρ προσφορὰ καταλείπων εἰς τὸ ἐμπνεῦμα τοῦ ἁγιαζομένου.

15 Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ προσηρκεῖται·

16 “ Ἄβτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει Κύριος, διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν διανοῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτοὺς,

17 Καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.”

18 Ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκ ἔστι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.

19 Ἐχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ,

20 Ἦν ἐνεκάνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ κατασπατάσματος, τουτέστι, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,

21 Καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ,

22 Προσερχόμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν εὐφροσύνῃ πίσσεως, ἔββαντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως σονηρᾶς,

23 Καὶ λελουμένοι τὸ σῶμα ἕδασι καθαρῶ, κατέχοντες τὴν ἐμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινη· πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγελάμενος,

24 Καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους

dos astat quotidie ministrans, et eandem sæpe offerens hostias, quæ nunquam possunt auferre peccata.

12 Hic autem unam pro peccatis offerens hostiam, in semperniternum sedit in dextera Dei :

13 Reliquum expectans, donec ponantur inimici ejus scabellum pedum ejus :

14 Una enim oblatione consummavit in sempiternum sanctificatos.

15 Contestatur autem nobis et Spiritus sanctus : post enim prædixisse :

16 Hoc testamentum quod paciscar ad illos post dies illos, dicit Dominus, dans leges meas in cordibus eorum, et in mentibus eorum inscribam eas :

17 Et peccatorum eorum et iniquitatum eorum non recordabor amplius.

18 Ubi autem remissio horum, non jam oblatio pro peccato.

19 Habentes itaque, fratres, libertatem in introitum sanctorum in sanguine Jesu,

20 Quam initiavit nobis viam recentem et viventem per velamen, id est, carnem suam :

21 Et sacerdotem magnum super domum Dei :

22 Accedamus cum vero corde in plenitudine fidei, aspersi corda à conscientia mala :

23 Et abluti corpus aqua munda, teneamus confessionem spei indeclinabilem : fidelis enim pollicitus.

24 Et consideremus alii alios

εις παραξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων,

25 Μὴ ἑγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ταυτῶν, καθὼς ἴθος εἰσὶν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες· καὶ τοσοῦτω μᾶλλον ἕσω βλάπτετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.

26 Ἐκασίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαθεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκ ἔστι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία·

27 Φοβερὰ δὲ τις ἐπιδοχὴ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζήλος, ἐσθίειν μέλλοντος τοῦ ὑπερνεπίου.

28 Ἄδοτήσας εἰς νόμον Μωσέως, χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ θυσίῳ ἢ περὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει·

29 Πόσω, δεκάετε, χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος, ἐν ᾧ ἡγιασθῆ, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐπιβρίσας ;

30 Οἶδαμὲν γὰρ τὸν εἰσάγοντα
“ Ἐμοὶ ἐπιδοχίσεις, ἕγω ἀνακαταδώσω, λέγει Κύριος ” καὶ πάλιν
“ Κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ.

31 Φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος.”

32 Ἀναμνησθήσεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες, πολλὴν ἄβλησιν ὑπεμνήσαντες παθημάτων,

33 Τοῦτο μὲν, ὑποδισμοῖς τε καὶ θλίψεσι θαυμάζομενοι· τοῦτο δὲ, κοινῶν τῶν αἰσῶν ἀναστροφόμενοι γνηθόντες·

34 Καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς μου συνουθήσατε, καὶ τὴν ἀπαγωγὴν εἰς ἐπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσδέξεσθε, γινώσκοντες ἔχειν

in provocationem charitatis et bonorum operum :

25 Non deserentes collectionem nostram ipsorum, sicut mos quibusdam, sed adhortantes : et tanto magis, quanto videtis appropinquantem diem.

26 Ulro enim accepisse notitiam veritatis, non jam pro peccatis relinquitur hostia :

27 Terribilis autem quædam expectatio iudicii, et ignis immolatio devorare futuri adversarios.

28 Irritam faciens quis legem Moysis, sine miserationibus in duobus vel tribus testibus moritur :

29 Quanto, putatis, deteriore dignus iudicabitur supplicio Filium Dei conculcans, et sanguinem testamenti communem ducens, in quo sanctificatus est, et spiritum gratiæ contumelia afficiens ?

30 Scimus enim dicentem : tibi ultio, ego retribuam, dicit Dominus. Et iterum : Dominus iudicabit populum suum.

31 Horrendum incidere in manus Dei viventis.

32 Rememoramini autem pristinos dies, in quibus illuminati, multum certamen sustinistis passionum :

33 Hoc quidem, opprobriisque et tribulationibus in theatrum producti : hoc autem, communicantes taliter conversantium effecti.

34 Et enim vinculis meis compassi estis, et rapinam subsistentium vestrorum cum gaudio suscepistis, cognoscentes

δουτοῖς κρίνοντα ὑπαρξιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ μένουσαν.

35 Μὴ ἀποβάλῃτε οὖν τὴν ἀσκήσιον ὑμῶν, ἣτις ἔχει μισθαποδοσίαν μεγάλην.

36 Ὑπομονὴς γὰρ ἔχετε χρεῖαν, ἵνα τὸ δῶγμα τοῦ Θεοῦ ποιήσαντες, κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν.

37 "Ἐτι γὰρ μικρὸν ὄσον ὄσον, ὁ ἐρχόμενος ἔξει, καὶ οὐ χρονοῖ·"

38 Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· καὶ ἂν ὑποστειλῇται, οὐκ εὐδοκᾷ ἢ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ."

39 Ἡμεῖς δὲ οἱ κ' ἐσμέν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περισποίησιν ψυχῆς.

Κεφ. ια'. 11.

1 **Ε**στι δὲ πίστις, ἐπιζόμενων ὑπόστασις, πραγμάτων Πλεγχος οὐ βλεπομένων·

2 Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.

3 Πίστει νοούμενον κατηγορεῖσθαι τοῖς αἰῶνας ῥήματι Θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων εἰς βλεπόμενα γυγόναι.

4 Πίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάιν προσήνεγκε τῷ Θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς ὄψεσι αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖται.

5 Πίστει Ἐνώχ μετέστη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον· καὶ οὐκ εὐρίσκειτο, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ Θεὸς· πρὸ γὰρ τῆς μεταβάσεως αὐτοῦ μαρτυρήσεται εὐηρεστηρεῖται τῷ Θεῷ.

6 Χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ Θεῷ, ὅτι ἔστι, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεσθαι.

habere in vobis ipsis præstantiorem substantiam in cælis, et manentem.

35 Ne abjicite itaque fiduciam vestram, quæ habet remunerationem magnam.

36 Patientia enim habetis opus, ut voluntatem Dei facientes, reportetis promissionem.

37 Adhuc enim parvum quantum quantum, veniens veniet, et non tardabit.

38 At justus ex fide vivet: et si subtraxerit se, non bene gaudet anima mea in eo.

39 Nos autem non sumus subtractionis in perditionem, sed fidei in acquisitionem animæ.

CAPUT XI.

1 **E**ST autem fides, sperandarum substantia rerum, argumentum non conspectarum.

2 In hac enim testimonium consecuti sunt senes.

3 Fide intelligimus constructa esse secula verbo Dei, in non ex apparentibus visibilia facta esse.

4 Fide majorem hostiam Abel præ Cain obtulit Deo, per quam testimonium consecutus est esse justus, testante in muneribus ejus Deo, et per illam mortuus adhuc prædicatur.

5 Fide Enoch translatus est ad non videndum mortem: et non inveniebatur, quia transtulit illum Deus: ante enim translationem ejus testimonium habuit beneplacuisse Deo.

6 Sine autem fide impossibile beneplacere: credere enim oportet accedentem Deo, quia est, et inquirentibus se remunerator fit.

7 Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλαπομένων, συλαβηθεὶς κατασκευάσας κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινε τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.

8 Πίστει καλούμενος Ἀβραάμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τὸν τόπον ὃν ἡμελλε λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθε, μὴ ἐπιστάμενος τοῦ ἐρχομαι.

9 Πίστει παρῴκησεν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σπηταῖς κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ τῶν συγκαληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς·

10 Ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ βασιλείαν ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός.

11 Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμις εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβε, καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας ἔτεκεν, ἐπεὶ πίστιν ἠγάπησεν τὸν ἐπαγγελιάμενον.

12 Διὸ καὶ ἀπ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένοι, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῶν ἐλήθει, καὶ ὡσεὶ ἄμμος ἢ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.

13 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πέρβησαν αὐτὰς ἰδόντες, καὶ πισθέντες, καὶ ἀπιστοίμοι, καὶ ἠμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παραπίδημοι εἰσὶν ἐπὶ τῆς γῆς·

14 Οἱ γὰρ τῶν αὐτῶν λόγων, ἐμφανίζουσιν ὅτι πατριδα ἐπιζητοῦσι.

15 Καὶ εἰ μὴ ἐκείνης ἐμνημόνευον ἀπ' ἧς ἐξῆλθεν, εἶχον ἂν καιρὸν ἀναικάμψαι.

7 Fide divinitus monitus Noë de nondum visis, reveritus aptavit arcam in salutem domus suæ, per quam damnavit mundum, et ejus quæ per fidem justitiæ factus est hæres.

8 Fide vocatus Abraham obediit exire in locum quem futurus erat accipere in hæreditatem, et exiit, nesciens quo iret.

9 Fide demoratus est Abraham in terram repromissionis, tanquam alienam, in tabernaculis habitans cum Isaac et Jacob cohæredibus repromissionis ejusdem :

10 Expectabat enim fundamenta habentem civitatem, cuius artifex et conditor Deus.

11 Fide et ipsa Sara sterilis existens virtutem in conceptionem seminis accepit, et præter tempus ætatis peperit, quoniam fidelem existimavit promittentem.

12 Ideo et ab uno orti sunt et hæc emortuo, tanquam sydera cæli multitudine, et sicut arena quæ ad labium maris innumerabilis.

13 Juxta fidem mortui sunt isti omnes, non accipientes repromissiones ; sed à longe eas aspicientes, et persuasi, et salutantes, et confitentes, quia hospites et peregrini sunt super terram.

14 Nam hujusmodi dicentes, ostendunt quod patriam inquirent.

15 Et si quidem ipsius meminissent de qua exierunt, habebant utique tempus reverendi :

16 Νυνὶ δὲ κρείττους ὀρέγονται, ἐνωσέσθιν, ἐπουρανίω· διὸ οὐκ ἐκασκύνονται αὐτοὺς ὁ Θεός, Θεὸς ἐπακαλιῆσθαι αὐτῶν· ἠτοίμασε γὰρ αὐτοὺς τέλιν.

17 Πίστει προσετήρησεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ περιζήμενος, καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ἰσαὶς διαγγελίας ἀναδοξάμενος,

18 Πρὸς τὴν ἐλαλήθη· "Ὅτι " ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοὶ σπέρμα."

19 Ἀρbitrans ὅτι καὶ ἀπὸ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ Θεός, ἔθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐπαμίσητο.

20 Πίστει περὶ μελλόντων ἐβλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαΐ.

21 Πίστει Ἰακώβ ἀνοδοθήσων θύσαστο τῶν υἱῶν Ἰωσήφ ἐβλόγησε, καὶ προσκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ράβδου αὐτοῦ.

22 Πίστει Ἰωσήφ τελευταίην περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσε, καὶ περὶ τῶν ἐσθίων αὐτοῦ ἐνετείλατο.

23 Πίστει Μωσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη εἰρημνὸν παρὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀσπασίον τὸ παιδίον καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν εἰς διάταγμα τοῦ βασιλέως.

24 Πίστει Μωσῆς μέγας γενόμενος ἠρῆσαστο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραῶ,

25 Μᾶλλον ἐλέμενος σωματικῶς εἶσθαι ἐπὶ λαῷ τοῦ Θεοῦ, ἢ εἰσδραμεῖν εἰς αἰμαρτίας ἀτιλασθῆναι,

26 Μειζότερον ἐλοῦσθαι ἠγεσάμενος τῶν ἐν Αἰγύπτῳ θησαυρῶν τὸν ὑπειδισμόν τοῦ Χριστοῦ· ἀτίβλασε γὰρ εἰς τὴν μεθοποδοσίαν.

27 Πίστει κατέλασεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀέραστον ὡς ὄρνῶν ἐπαρτήρησε.

16 Nunc autem meliorem appetunt, id est caelestem ; ideo non erubescit eos Deus, Deus invocari eorum : paravit enim illis civitatem.

17 Fide obtulit Abraham Isaac tentatus, et unigenitum offerebat ille repromissiones accipiens :

18 Ad quem dictum est : Quia in Isaac vocabitur tibi semen :

19 Arbitrans quia et à mortuis suscitare potens Deus : unde eum et in parabola accepit.

20 Fide, de futuris benedixit Isaac Jacob et Esau.

21 Fide, Jacob moriens unquamque filiorum Joseph benedixit, et adoravit super summitatem virgæ suæ.

22 Fide, Joseph moriens de egressione filiorum Israël monuit, et de ossibus suis mandavit.

23 Fide, Moses natus occultatus est trimestre à parentibus suis, eo quod vidissent elegantem infantem ; et non timerunt edictum regis.

24 Fide, Moses grandis factus negavit dici filius filiae Pharaonis :

25 Magis eligens malis affligi cum populo Dei, quam temporarium habere peccati emolumentum :

26 Majores divitias æstimans Ægypti thesauris improperium Christi : aspiciebat enim in remunerationem.

27 Fide reliquit Ægyptum, non veritus animositatem regis : invisibilem enim tanquam videns fortiter tulit.

• 28 Πίστει πεποίηκε το πάσχα και την πρόσχυσιν του αίματος, ίνα μη ό δλοδρεύων τά πρωτότοκα, δίγη αύτων.

29 Πίστει διέβησαν την έρυθράν θάλασσαν ως διά ξηράς, ης περίαν λαβόντες οι Αίγύπτωι κατασώθησαν.

30 Πίστει τά εσείχη 'Ιερχω έπεσε, κυκλωθέντα επί θαλά ημέρας.

31 Πίστει 'Ραάβ η σύρη ου συναπέλωσε τοίς απειθήσασι, δεξαμένη ες κατασκόπους μου' ειρήνης.

32 Και τί έτι λόγω; έπιδείξει γάρ με διηγούμενον ό χρόνος περι 'Ισδών, Βαράκ τε και Σαμφών, και 'Ισφάα, Δαβίδ τε και Σαμουήλ, και των προφητών,

33 Οι διά πίστειως καταγωνίσαντο βασιλείας, ειργάσαντο δικαιοσύνην, έπέτυχον επαγγελιών, έφραξαν στόματα λιόντων,

34 Έσβησαν δύναμιν πυρός, έφυγον στόματα μαχαίρας, ένδυναμώθησαν από ασθενείας, ένενήθησαν ίσχυροι έν πολέμω, παρεμβολάς έκλυαν άλλοτριών·

35 Έλαβον γυναίκες έξ άναστάσεως τους νεκρούς αύτων· άλλοι δε έτυπανίσθησαν, ου προσδέξάμενοι την απολύτρωσιν, ίνα κρείττους άναστάσεως εύχων·

36 Έστροι δε έμπαυγμών και μαστίγων περίαν έλαβον, έτι δε δεσμών και φυλακής·

37 Έλιθάσθησαν, έκρίσθησαν, έσπαράσθησαν, έν φόνω μαχαίρας απέθανον· περιήλθον έν μηλιωταίς, έν αλγίσις άφρασίω· ύστερούμενοι, δλιθόμενοι, κακουχούμενοι,

38 Έν ουκ ήν άξιος ό κόσμος· έν έρημίαις πλανώμενοι και έρσει χη σπηλαιος και ταίς ύραις της γης.

28 Fide fecit Pascha et fusionem sanguinis, ne perimen-primogenita, tangeret eos.

29 Fide transierunt per rubrum mare tanquam per aridam: cujus experientiam accipientes Ægyptii absorpti sunt

30 Fide muri Jericho corruerunt, circuiti per septem dies

31 Fide Rahab meretrix non periit cum incredulis, excipiens exploratores cum pace.

32 Et quid adhuc dico? deficiet enim me porenarrantem tempus, de Gedeon, Baracque et Sampson, et Jephthe, Davidque et Samuel, et Prophetis:

33 Qui per fidem devicerunt regna, operati sunt justitiam, adepti sunt repromissiones, obturaverunt ora leonum.

34 Extinxerunt vim ignis, effugerunt ora gladii, convaluerunt de infirmitate, facti sunt fortes in bello, castra verterunt exterorum:

35 Acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos: alii autem distanti sunt, non suscipientes redemptionem, ut meliorem resurrectionem nanciscerentur.

36 Alii vero ludibriorum et flagellorum experientiam acceperunt, etiam autem vinculorum et custodiæ:

37 Lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt, in occisione gladii mortui sunt, circuierunt in ovillis, in caprinis pellibus: egen-tes, afflicti, male habiti:

38 Quibus non erat dignus mundus, in solitudinibus errantes, et montibus, et speluncis, et cavernis terræ.

39 Καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκαμίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν,

40 Τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρείττον ἐστὶν ἀποβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελιωθῶσι.

Κεφ. ιβ'. 12.

1 **Τ**ὸ γὰρ οὖν καὶ ἡμεῖς τοσούτον ἔχοντες περιεξιμένοι ἡμῶν νέφος μαρτύρων, ἔγκον ἀποθέμενοι πάντα, καὶ τὴν ἐπιπέρισταιον ἀμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς ἐρχόμενοι εἰς τὸν περιεξιμένον ἡμῶν ἀγῶνα,

2 Ἀποβλέποντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτοῦ χάριτος, ὑπέμεινε σταυρὸν, ἀσχύντης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε εἰς θρόνον τοῦ Θεοῦ ἐκάθισεν.

3 Ἀναλογισάσθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεινῆσάτα ὑπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμνητε, ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι.

4 Οὕτω μέχρι αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἀμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι,

5 Καὶ ἐκλήθησθε τῆς παρακλήσεως, ἧς ὑμῶν ὡς υἱοῖς διαλεγείη· “Τίς μου, μὴ ἐλεγύρω παιδείας Κυρίου, μηδὲ ἐκείνου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχομένος·

6 “Ὅν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος, καιδύσει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.”

7 Εἰ παιδείαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῶν προσφέρεται ὁ Θεός· τίς γὰρ ἐστὶν υἱὸς ἐν ἡ παιδείᾳ πατρός;

8 Εἰ δὲ χωρὶς ἐστέ παιδείας, ἧς μέτοχοι γένησθε πάντες, ἄρα νόθοι ἐστέ καὶ οὐχ υἱοί.

9 Ἐπεὶ τὰς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν

39 Et hi omnes testimonio probati per fidem, non reportarunt repromissionem :

40 Deo pro nobis melius aliquid providente, ut non sine nobis consummarentur.

CAPUT XII.

1 **I**DEOQUE et nos tantam habentes circumjacentem nobis nubem testimonium, pondus deponentes omne, et circumstabile peccatum, per patientiam curramus propositum nobis certamen :

2 Aspicientes in fidei auctorem et consummatorem Jesum, qui pro proposito sibi gaudio, sustinuit crucem, confusione contempta, in dextraque throni Dei sedit.

3 Recogitate ergo talem sustinentem à peccatoribus in semetipsum contradictionem, ut ne fatigemini animis vestris deficientes.

4 Nondum usque ad sanguinem restitistis, adversus peccatum repugnantes.

5 Et oblitī estis exhortationis, quæ vobis tanquam filiis disseritar : Fili mi, ne parvipende disciplinam Domini, neque fatiscas ab eo argutus :

6 Quem enim diligit Dominus, castigat : flagellat autem omnem filium quem recipit.

7 Si disciplinam sustinetis, tanquam filiis vobis offert se Deus : quis enim est filius, quem non corrigit pater ?

8 Si autem absque estis disciplina, cujus participes facti sunt omnes, utique nothi estis, et non filii.

9 Deinde quidem carnis nos-

πατέρας εἶχομεν παιδευτάς, καὶ ἐνετροπόμεθα· οὐ πολλῶν μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν ;

10 Οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, ἐπαιδύον· ὁ δὲ, ἐπὶ τὸ συμφέρον, εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐτῆ.

11 Πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης· ὑστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσι δικαιοσύνης.

12 Διὸ τὰς παρεμύνας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε,

13 Καὶ τροχὰς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσίν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῆ, ἰαθῆ δὲ μᾶλλον.

14 Εἰρήνην διώκατε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἀγιασμὸν, οὐ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεσται τὸν Κύριον,

15 Ἐπισκοποῦντες μῆτις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ· μῆτις βίβα πικρίας ἀνω φύουσα ἐνοχλῆ, καὶ διὰ ταύτης μωανθῶσι πολλοί·

16 Μὴ τις πόρνος, ἢ βέβηλος, ὡς Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτότεια αὐτοῦ·

17 Ἴστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομησάμενος τὴν εὐλογίαν, ἀπεδοκμασθή· μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὔρε, καίπερ μετὰ δακρύων ἐζητήσας αὐτήν.

18 Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ἠλαφωμένῳ ὄρει, καὶ κεκαυμένῳ τυρῆ, καὶ γνόφῳ, καὶ σκότῳ, καὶ θυέλλῃ,

19 Καὶ σάλπιγγος ἤχῳ, καὶ

træ patres habuimus castigatores, et reverebamur : non multo magis obtemperabimus Patri spirituum, et vivemus ?

10 Illi quidem enim ad paucos dies, secundum visum ipsis, castigabant : hic autem ad com modum, ad recipiendum sanctitatem ejus.

11 Omnis autem disciplina ad quidem præsens non videtur gaudii esse, sed mœroris : postea autem fructum pacificum per eam exercitatis reddit justitiæ.

12 Ideo remissas manus et soluta genua erigite :

13 Et gressus rectos facite pedibus vestris, ut non claudum abducatur, sanetur autem magis.

14 Pacem sequimini cum omnibus, et sanctimoniam, quæ sine nemo videbit Dominum :

15 Contemplantes ne quis deficiat à gratia Dei : ne quæ radix amaritudinis sursum germinans impediatur, et per illam inquinentur multi.

16 Ne quis fornicator, aut prophanus, ut Esau : qui propter escam unam vendidit primogenita sua.

17 Scitis enim quoniam et postea volens hæreditare benedictionem, reprobatus est : pœnitentiæ enim locum non invenit, quanquam cum lachrymis exquirens eam.

18 Non enim accessistis tractabilem montem, et incensum igne, et turbinem, et caliginem, et procellam,

19 Et tubæ sonum, et vocem

φωνῆ βημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρετήσαντο μὴ προσεθέηται αὐτοῖς λόγον·

20 Οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστειλλόμενον· “Κἄν θῆριον θίγῃ τῶ θρουσ, λιθοβοληθήσεται, ἢ βολιδὸν καταπέσειθήσεται.”

21 Καὶ οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, Μωσῆς εἶπεν· “Ἐκφοβός εἰμι καὶ ἐντρομος.”

22 Ἄλλὰ προσεγγίθητε Σιών θρα, καὶ πόλις Θεοῦ ζῶντος, Ἱερουσαλὴμ ἰσχυραίνε, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων,

23 Πανηγύραι, καὶ ἐκκλησία πρῶτοτάτων ἐν οὐρανοῖς ἀνεγγραμμένων, καὶ κριτῆ Θεοῦ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων,

24 Καὶ διαθήρης νέας μεσίτη Ἰησοῦ, καὶ αἵματι θαντοῦ κρείττονα λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ.

25 Βλέπετε μὴ παραιτήσηθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐπίνοι οὐκ ἔφυγον, τὸν οὐκ ἐπὶ τῆς γῆς παραιτησάμενοι χρηματίζοντα, πολλῶν μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν οὐρανὸν ἀεισπρεφόμενοι,

26 Ὁ ἢ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλουσε τότε· νῦν δὲ ἐτήγγελεται, λέγων· “Ἐστὶ ἀπαξ ἐγὼ εἰς ἐμὸν τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν.”

27 Τὸ δὲ, ἐστὶ ἀπαξ, δηλοῖ τῶν σαλευόμενων τὴν μετέθεσιν, ὡς ποικιλιάντων, ἵνα μείνη τὰ μὴ σαλευόμενα.

28 Διὸ βασιλείαν ἀσάλουτον παραλαμβάνοντες, ἔχωμεν χάριν, δι’ ἧς λατρεύομεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ μετὰ αἰδούς καὶ εὐλαβείας·

29 “Καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῶν σὺρ καταναλίσκων.”

verborum, quam audientes deprecari sunt non proponi eis verbum.

20 Non portabant enim imperatum : Et si bestia tetigerit montem lapidabitur, aut jaculo configetur.

21 Et, ita terribile erat apprensens, Moses dixit : Exterritus sum, et tremebundus.

22 Sed accessistis Sion montem, et civitatem Dei viventis, Hierusalem caelestem, et myriades angelorum,

23 Frequentiam et ecclesiam primogenitorum in caelis conscriptorum, et iudicem Deum omnium, et spiritus justorum perfectorum.

24 Et testamenti novi mediatorem Jesum, et sanguinem aspersionis præstantiora loquentem præ Abel.

25 Videte ne recusetis loquentem : si enim illi non effugerunt illum super terram recusantes oracula edentem : multo magis nos illum de caelis aversati :

26 Cujus vox terram movit tunc : nunc autem denuntiavit, dicens : adhuc semel ego moveo non solum terram, sed et caelum.

27 Illud autem, adhuc semel, declarat mobilitatem translationem, tanquam factorum, ut manent non mobilia.

28 Itaque regnum immobile suscipientes, habeamus gratiam, per quam serviamus grate Deo, cum reverentia et religione.

29 Etenim Deus noster ignis consumens

Κεφ. ιγ'. 13.

1 **Η** Φιλαδέλφια μανέντω.

2 Τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθά-
νεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαβόν τινες
ξενίσαντες ἀγγέλους.

3 Μιμηθήσεσθε τῶν δεσμίων,
ὡς συνδεσμένοι, τῶν κακουχομέ-
νων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι.

4 Τίμος ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ
κοίτη ἀμίαντος· πόρνους δὲ καὶ
μοιχοὺς κρησὶ ὁ Θεός.

5 Ἀφιλάργυρος ὁ ἐρώπος·
ἀρκεύμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς
γὰρ εἶρηκεν· “Οὐ μὴ σε ἀνῶ, οὐδ’
οὐ μὴ σε ἐγκαταλίπω.”

6 Ὡστε παρρησιασθε ἡμᾶς λέ-
γετε· “Κύριος ἐμοὶ βοηθός, καὶ οὐ
φοβηθήσομαι εἰ ποιήσει μοι ἄνθρω-
πος.”

7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων
ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν
λόγον τοῦ Θεοῦ· ὧν ἀναθεωροῦντες
τὴν ἔκθεσιν τῆς ἀναστροφῆς, μι-
μῆσθε τὴν πίστιν.

8 Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σή-
μερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

9 Διδασκαίαις ποικίλαις καὶ ξέναις
μὴ περιφρέσεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι
βεβαιούσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρω-
μασθιν, ἐν οἷς οὐκ ὑπελήθησαν οἱ
επιμαθησάντες.

10 Ἐχομεν θυσιαστήριον, ἐξ
οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ
ἐν τῇ σκηνῇ λατρεύοντες.

11 Ὡν γὰρ εἰσφέρεται ζῶων τὸ
αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ
τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα
κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς·

12 Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιασθῇ
διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν,
ἔξω τῆς πόλεως ἔειπε.

CAPUT XIII.

1 **C**HARITAS fraternitatis
maneat.

2 Hospitalitatem ne oblivis-
cimini : per hanc enim latue-
runt quidam hospitio excipien-
tes angelos.

3 Mementote vincitorum, tan-
quam simul victi : malis pres-
sororum, tanquam et ipsi existen-
tes in corpore.

4 Honorabile connubium in
omnibus, et cubile immacula-
tum : fornicatores autem et
adulteros judicabit Deus.

5 Pecuniæ non appetens mos :
contenti præsentibus : ipse
enim dixit : Non te deseram,
neque te derelinquam

6 Ita ut confidentes nos di-
cere : Dominus mihi adjutor, et
non timebo quid faciat mihi ho-
mo.

7 Mementote ducum vestro-
rum, qui locuti sunt vobis ver-
bum Dei : quorum intuentes
exitum conversationis, imitami-
ni fidem.

8 Jesus Christus heri et ho-
die idem, et in secula.

9 Doctrinis variis et pere-
grinis ne circumferamini. pul-
chrum enim gratia stabiliri cor,
non escis, in quibus non sunt
adjuti ambulantes.

10 Habemus altare, de quo
edere non habent potestatem
tabernaculo servientes.

11 Quorum enim infertur ani-
malium sanguis pro peccato in
Sancta per pontificem, horum
corpora cremantur extra castra.

12 Ideo et Jesus, ut sanctifi-
caret per propriam sanguinem
populum, extra portam pas-
sus est

13 Τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν ἐνεδίδισμόν αὐτοῦ φέροντες·

14 Οὐ γὰρ ἔχομεν ὡς μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητούμεν.

15 Δι' αὐτοῦ οὖν “ ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνίσεως διαπαντός τῷ Θεῷ,” τουτίσσι, καρτὸν χειλῶν ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

16 Τῆς δὲ εὐνοίας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ Θεός.

17 Πειθήσεθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπαίχετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντας, ἵνα μετὰ χαρῆς τοῦτο ποιῶσι, καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσίτελές γὰρ ὑμῶν εἶναι.

18 Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πεποιθήμεν γὰρ ἐπὶ καλῆν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι καλῶς θέλοντες ἀναστρέφασθαι·

19 Περισσότερως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.

20 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν,

21 Καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντί ἔργῳ ἀγαθῷ, εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ· ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀντέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχείων ἐπέστειλα ὑμῖν.

23 Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν Τιμόθεον ἀπολυμένον, μεθ' οὗ, ἐὰν τάχιον ἐρχῆται, ἴψομαι ὑμᾶς.

13 Igitur exeamus ad eum extra castra, improperium ejus portantes.

14 Non enim habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus.

15 Per ipsum ergo offeramus hostiam laudis per omne Deo, id est, fructum labiorum confitentium nomini ejus.

16 At beneficentiae et communionis ne obliviscimini : talibus enim hostiis beneplacet sibi Deus.

17 Obedite ducibus vestris, et subjacete : ipsi enim pervigilant pro animabus vestris, quasi rationem reddituri, ut cum gaudio hoc faciant, et non gementes : inutile enim vobis hoc.

18 Orate pro nobis : confidimus enim quia pulchram conscientiam habemus, in omnibus pulchre volentes conversari.

19 Amplius autem deprecor hoc facere : ut celerius restituar vobis.

20 At Deus pacis, reducens de mortuis pastorem ovium magnum, in sanguine testamenti aeterni, Dominum nostrum Jesum Christum,

21 Aptet vos in omni opere bono, ad faciendum voluntatem ejus : faciens in vobis beneplacitum coram se, per Jesum Christum : cui gloria in saecula saeculorum. Amen.

22 Rogo autem vos, fratres, sufferte verbum solatii : etenim per brevina misi vobis.

23 Cognoscite fratrem Timotheum absolutum, cum quo, si celerius venerit, videbo vos

24 Ἀσπάσαθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν, καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.

25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Ἑβραίους ἠγγράφη ἀπὸ Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου.

24 Salutate omnes duces vestros et omnes sanctos. Salutant vos illi de Italia.

25 Gratia cum omnibus vobis. Amen.

Ad Hebræos scripta est ab Italia per Timotheum.

ΙΑΚΩΒΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ.

Κεφ. α. 1.

1 **ΙΑΚΩΒΟΣ** Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορῇ, χαίρειν.

2 Πᾶσαν χαρὰν ἠγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις,

3 Γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν·

4 Ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἔχεται, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ἀλόκληροί, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι.

5 Εἰ δὲ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος Θεοῦ πᾶσιν ἀπλῶς, καὶ μὴ ὀνειδίζοντες· καὶ δοθήσεται αὐτῷ·

6 Αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἕξει κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπτιζομένῳ.

7 Μὴ γὰρ οἰσθῶ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήψεται τι παρὰ τοῦ Κυρίου·

8 Ἄνθρωπος διψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.

JACOBI

Apostoli

EPISTOLA

CATHOLICA.

CAPUT I.

1 **JACOBUS** Dei et Domini Jesu Christi servus, duodecim tribubus quæ in dispersione, gaudere.

2 Omne gaudium ducite, fratres mei, cum tentationibus incideritis variis :

3 Scientes quod probatio vestræ fidei adoperatur patientiam :

4 At patientia opus perfectum habeat, ut sitis perfecti et integri, in nullo deficientes.

5 Si autem quis vestrum destituitur sapientia, postulet à dante Deo omnibus simpliciter, et non improperante, et dabitur ei.

6 Postulet autem in fide, nihil disceptans : nam disceptans similis est fluctui maris ventis agitato et jactato.

7 Non ergo aestimet homo ille quod accipiet aliquid à Domino.

8 Vir duplex animo, inconstans in omnibus viis suis.

9 Καυχᾶσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ
εὐπειθὴς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ·

10 Ὁ δὲ πλούσιος, ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου περιλεύσεται·

11 Ἀνέτειλε γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι, καὶ ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέτετε, καὶ ἡ εὐπείθεια τῆς προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτω καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.

12 Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμὸν, ὅτι δοκιμὸς γινόμενος λήψεται τὸν στεφανὸν τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο ὁ Κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

13 Μηδεὶς πειραζόμενος λογίτω, ὅτι ἀπὸ Θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ Θεὸς ἀπειραστός ἐστι κακῶν, πειράζει δὲ αὐτοὺς οὐδένα.

14 Ἐκαστος δὲ πειράζεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξέλκομενος καὶ δειλαζόμενος·

15 Εἴτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβῶσα ρίπτει ἁμαρτίαν· ἡ δὲ ἁμαρτία ἐποτελεσθεῖσα ἀποκίς θάνατον.

16 Μὴ κλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί·

17 Πᾶσα δόσις ἀγαθῆ, καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθεν ἐστὶ καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἐνὶ παραλλαγῇ, ἢ τροπῆς ἀποσχισμα.

18 Βουλῆσεις ἀπεκίνησαν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχὴν εἰνα τῶν αὐτῶν κτισμάτων.

19 Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἔστω πᾶς ἄνθρωπος ταχύς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδύς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδύς εἰς ἔργη·

20 Ὅργη γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην Θεοῦ οὐ καταργάζεται.

21 Διὸ ἀποθίμενοι πᾶσαν ἔ-

9 Glorietur autem frater humilis in sublimitate sua :

10 At dives in humilitate sua: quoniam sicut flos fœni transibit :

11 Exortus est enim sol cum ardore, et arefecit fœnum, et flos ejus decidit, et decor vultus ejus deperiit : ita et dives in itineribus suis marcescet.

12 Beatus vir qui suffert tentationem : quoniam probatus factus accipiet coronam vitæ, quam repromisit Dominus diligentibus se.

13 Nemo tentatus dicat, quoniam à Deo tentor : nam Deus intentatus est malis, tentat autem ipse neminem.

14 Unusquisque vero tentatur, à propria concupiscentia abstractus et illectus.

15 Deinde concupiscentia concipiens parit peccatum : at peccatum consummatum generat mortem.

16 Ne errate, fratres mei dilecti.

17 Omne datum bonum, et omne donum perfectum, superne est, descendens à Patre luminum, apud quem non est transmutatio, aut vicissitudinis obumbratio.

18 Volens genuit nos verbo veritatis, ad esse nos initium aliquod ejus creaturarum.

19 Itaque, fratres mei dilecti, sit omnis homo velox ad audiendum, tardus ad loquendum, tardus ad iram :

20 Ira enim viri justitiam Dei non adoperatur.

21 Ideo abjicientes omnem

καρίαν και περισσείαν κακίας, ἐν
 φραύτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λό-
 γον, τὸν δυνάμενον σώσαι τὰς ψυ-
 χὰς ὑμῶν.

22 Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου,
 καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ, παραλο-
 γιζόμενοι ἑαυτοῦς·

23 Ὅτι εἴ τις ἀκροατῆς λόγου
 ἐστί, καὶ οὐ ποιητῆς, οὗτος ἴσκειν
 ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς
 γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἑσπέτρῳ·

24 Κατενόησε γὰρ ἑαυτὸν, καὶ
 ἀπελήλυθε, καὶ οὐδέως ἐπελάθετο
 ὅποιός ἦν·

25 Ὁ δὲ παρακάψας εἰς νόμον
 ἐβλεπον τὸν τῆς ἐλευθερίας, καὶ πα-
 ραμείνας, οὗτος οὐκ ἀκρατῆς ἐπι-
 ληθμονῆς γυνόμενος, ἀλλὰ ποιητῆς
 ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει
 αὐτοῦ ἔσται.

26 Εἴ τις δοκεῖ θρησκός εἶναι ἐν
 ὑμῖν, μὴ χαλναγωγῶν γλῶσσαν
 αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ,
 τούτου μάταιος ἡ θρησκεία.

27 Θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμί-
 αντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ,
 αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὄρφανὰς
 καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν,
 ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ
 κόσμου.

Κεφ. β'. 2.

1 **Α** Δεῖλοί μου, μὴ ἐν προσω-
 ποληΐαις ἔχετε τὴν πίσ-
 τιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 τῆς δόξης·

2 Ἐάν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς τὴν συ-
 ναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύ-
 λιος ἐν ἑσθήτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ
 καὶ πτωχὸς ἐν ἑσφαρᾷ ἐσθήτι,

3 Καὶ ἐπιστάξῃς ἐπὶ τὸν φο-
 ροῦντα τὴν ἐσθήτα τὴν λαμπρὰν,
 καὶ εἴπησθε αὐτῷ· Σὺ κάθου ὡς
 καλῶς· καὶ τῷ πτωχῷ εἴπησθε· Σὺ
 στήθι ἐκεί, ἢ κάθου ὡς ὑπὸ τὸ
 ὑποπόδιόν μου·

sordem, et abundantiam mali-
 tiæ, in mansuetudine suscipite
 insitum verbum, potens salvare
 animas vestras.

22 Estote autem factores
 verbi, et non tantum auditores,
 fallentes vosmetipsos.

23 Quia si quis auditor ver-
 bi est, et non factor, hic similis
 est viro consideranti vultum
 nativitatis suæ in speculo :

24 Consideravit enim seip-
 sum, et abiit, et statim oblitus
 est qualis fuerit.

25 At perspiciciens in legem
 perfectam libertatis, et perman-
 ens, hic non auditor oblivionis
 factus, sed factor operis, hic
 beatus in facto suo erit.

26 Si quis videtur religiosus
 esse in vobis, non refrænans
 linguam suam, sed decipiens
 cor suum, hujus vana religio.

27 Religio munda et imma-
 culata apud Deum et Patrem,
 hæc est, visitare pupillos et vi-
 duas in tribulatione eorum, im-
 maculatum seipsum custodire à
 mundo.

CAPUT II.

1 **F**RATRES mei, ne in per-
 sonarum acceptione ha-
 bete fidem Domini nostri Jesu
 Christi gloriæ.

2 Si enim introierit in con-
 ventum vestrum vir aureos ha-
 bens annulos in veste candida,
 introierit autem et pauper in
 sordido habitu,

3 Et intendatis in ferentem
 vestem splendidam, et dixeritis
 ei : Tu sede hic pulchre : et
 pauperi dicatis : Tu sta illic,
 aut sede hic sub scabello meo·

4 Καὶ οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν ;

5 Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, οὐχ ὁ Θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου τούτου, πλουσίους ἐν πίστει, καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν ;

6 Ὑμεῖς δὲ ἠτιμώσατε τὸν πτωχόν· οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἔλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια ;

7 Οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσι ἐπὶ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς ;

8 Εἰ μὲντοι νόμον τελεῖτε βασιλικόν, κατὰ τὴν γραφήν· “ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν,” καλῶς ποιεῖτε·

9 Εἰ δὲ προσωποληπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλογχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου, ὡς παραβάται·

10 Ὅστις γὰρ ἔλον τὸν νόμον τηρήσει, πηλαίσει δὲ ἐν ἑνί, γέγονε πάντων ἑνοχος·

11 Ὁ γὰρ εἰπὼν· “ Μὴ μοιχεύῃς,” εἶπε καὶ· “ Μὴ φονεύῃς.” αἱ δὲ οὐ μοιχεύσας, φονεύσας δὲ, γέγονας παραβάτης νόμου.

12 Οὕτω λαλοῦτε, καὶ οὕτω σκεῖτε, ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρῖνεσθαι·

13 Ἡ γὰρ κρίσις ἀνθρώπων ἐξ ἡμῶν κριθῆσεται· καὶ κατακαυχᾶται ἔσθαι κρίσιμος.

14 Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, εἰὰν εἰσὶν λόγῳ εἶς ἔχων, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ ; μὴ δύναται ἡ πίστις σωσαι αὐτόν ;

15 Ἐὰν δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι, καὶ λιπερόμενοι ὡς τῆς ἡμετέρου τροφῆς,

4 Et non dijudicastis in vobis ipsis, et facti estis iudices deceptionum malarum ?

5 Audite, fratres mei dilecti, nonne Deus elegit pauperes mundi, divites in fide, et hæredes regni quod repromisit diligentiibus se ?

6 Vos autem exhonorastis pauperem. nonne divites per potentiam opprimunt vos, et ipsi trahunt vos ad iudicia ?

7 Nonne ipsi blasphemant pulchrum nomen invocatum super vos ?

8 Si tamen legem perficitis regalem, secundum scripturam: Diliges proximum tuum sicut teipsum, pulchre facitis.

9 Si autem personam accipitis, peccatum operamini, redarguti à lege quasi transgressores.

10 Quicumque enim totam legem servabit, offendet autem in uno, factus est omnium reus.

11 Ille enim dicens: Non mœchaberis, dixit et: Non occides. si autem non mœchaberis, occides autem factus es transgressor legis.

12 Sic loquimini, et sic facite, sicut per legem libertatis futuri iudicari.

13 Nam iudicium sine misericordia non facienti misericordiam: et contra gloriatur misericordia iudicium.

14 Quid utile, fratres mei, si fidem dicat quis habere, opera autem non habeat? num potest fides salvare eum?

15 Si autem frater aut soror nudi sint, et destituti fuerint quotidiano victu,

16 Ἐστὴν δὲ εἰς αὐτοὺς ἐξ ὑμῶν· Ἰαχάριε ἐν εἰρήνῃ, θερμαινώσθε καὶ χορταζέσθε μὴ ὄντες δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, εἰ τὸ ἔσπελος;

17 Ὁβρω καὶ ἡ πίστις, δὲν μὴ ἔργα ἔχη, νεκρά ἐστὶ κατὰ ἑαυτήν.

18 Ἄλλ' ἰδέει τις, καὶ πίστιν ἔχει, καὶ γὰρ ἔργα ἔχω· δείξον μοι τὴν πίστιν σου ἐκ τῶν ἔργων σου, καὶ γὰρ δείξω σοι ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν μου.

19 καὶ πιστεύεις ὅτι ὁ Θεὸς εἷς ἐστὶν καλῶς ποιῆς καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι, καὶ φρίσσουσι.

20 Θελοῖς δὲ γινῆναι, ὡς ἄνθρωπος κατὰ, εἰ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστὶν;

21 Ἀβραάμ ὁ πατήρ ἡμῶν εὐκ ἐξ ἔργων ἰδικαιώθη, ἀποτέρας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἶναι τὸ εὐσεβεστῆριον;

22 Βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη;

23 Καὶ ἐτελειώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραάμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος Θεοῦ ἐκλήθη.

24 Ὁρᾶτε τοίνυν ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον;

25 Ὁμοίως δὲ καὶ Ραὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἰδικαιώθη, ἀποδέξασθαι τοὺς ἀγγέλους, καὶ ἐτίμα δῶν ἐκβαλοῦσα;

26 Ὡσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρὸν ἐστὶν, οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστὶ.

Κεφ. γ'. 3.

1 **M**H πολλοὶ διδάσκαλοι γίνονται, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μᾶζον κρίμα λαμβάνονται·

16 Dicat autem aliquis illis ex vobis : Ite in pace, calefacite vos, et saturamini : non deriditis autem eis ea quæ necessaria corporis, quid illud utile ?

17 Sic et fides, si non opera habeat, mortua est secundum seipsam.

18 Sed dicet quis : Tu fidem habes, et ego opera habeo. ostende mihi fidem tuam ex operibus tuis, et ego ostendam tibi ex operibus meis fidem meam.

19 Tu credis quoniam Deus unus est; pulchre facis: et demones credunt, et contremiscunt.

20 Vis autem scire, & homo inanis, quoniam fides sine operibus mortua est ?

21 Abraham pater noster nonne ex operibus justificatus est, offerens Isaac filium suum super altare ?

22 Vides quoniam fides cooperabatur operibus illius, et ex operibus fides consummata est ?

23 Et impleta est scriptura dicens : Credidit autem Abraham Deo, et reputatum est illi ad iustitiam, et amicus Dei appellatus est.

24 Videtis igitur, quoniam ex operibus justificatur homo, et non ex fide tantum ?

25 Similiter autem et Raab meretrix nonne ex operibus justificata est, suscipiens nuntios, et alia via ejiciens ?

26 Sicut enim corpus sine spiritu mortuum est, ita et fides sine operibus mortua est.

CAPUT III.

1 **N**E multi magistri fiatis, fratres mei, scientes quoniam majus iudicium capiemus

2 Πολλά γὰρ πταίμεν ἄνθρωποι· εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, ἵστος τέλειος ἀνὴρ, δυνατὸς χαλιναγωγεῖσθαι καὶ ἄλλο ἐν τῷ σώματι.

3 Ἰδοὺ, εὖν ἴστων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν ἐφ' ἃ ἐπιθεσθαι αὐτοὺς ἡμῶν, καὶ ἄλλο ἐν τῷ σώματι αὐτῶν μεταγωγόμεν.

4 Ἰδοὺ, καὶ τὰ πλοῖα τριημιᾶντα ἴστων, καὶ ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων ἐλαυνόμενα, μεταγῶται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου, ὅπου ἂν ἡ ὄρμη τοῦ ἐπιόντος βάλῃται·

5 Οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα μακρὸν μέλος ἐστὶ, καὶ μεγαλαυχῶν ἰδοὺ, ἄλλο ἐν τῷ ἥλικτι ἕλην ἀνάπτει.

6 Καὶ ἡ γλῶσσα εὖρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας· οὕτως ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλεύσα ἄλλο ἐν τῷ σώματι, καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως, καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γενέσεως.

7 Πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν, ἔρποντων τε καὶ ἐναλίω, δαμάζεται, καὶ δεδάμασται ἐπὶ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ·

8 Τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι, ἀκατάσχετον κακόν· μαστὴ ἰού θανατηφόρου.

9 Ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν Θεὸν καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταράμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ γηγενέας·

10 Ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. Οὐ χρεῖ, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτω γίνεσθαι·

11 Μήτις ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὁρεῖ βρύει ἐν γλυκῇ καὶ ἐν πικρῇ;

12 Μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, σκεπὴ ἐλαιᾶς ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος

2 Multa enim offendimus omnes : si quis in verbo non offendit, hic perfectus vir, potens freno circumducere et totum corpus.

3 Ecce equis frena in ora mittimus ad obediendum ipsos nobis, et omne corpus illorum circumagimus.

4 Ecce, et naves tantæ existentis, et à validis ventis impulsæ, circumferuntur à modico gubernaculo, quo impetus dirigentis voluerit :

5 Ita et lingua parvorum membrum est, et magna gloriatur. Ecce, exiguus ignis quantam materiam incendit !

6 Et lingua ignis, mundus iniquitatis : ita lingua constituitur in membris nostris, maculans totum corpus, et inflammans rotam nativitatis, et inflammata à gehenna.

7 Omnis enim natura, bestiarumque et volucrum, serpentiumque et marinorum, domatur et domita est naturæ humanæ :

8 At linguam nullus potest hominum domare : incoercibile malum : plena veneno mortifero.

9 In ipsa benedicimus Deum, et Patrem, et in ipsa maledicimus homines ad similitudinem Dei factos.

10 Ex eodem ore procedit benedictio et maledictio. Non oportet, fratres mei dilecti, hæc ita fieri.

11 Numquid fons de eodem foramine emanat dulce et amarum ?

12 Nunquid potest, fratres mei, ficus oleas facere, aut vi-

σίκα ; οὕτως οὐδέμια ἐπηγὴ ἀλυκὸν καὶ γλυκῶ ποιῆσαι ὕδωρ.

13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμιων ἐν ὑμῖν ; δεξιῶτα ἐκ τῆς καλῆς ἀναστραφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας.

14 Εἰ δὲ ζῆλον ἀπερὶν ἔχετε καὶ ἐρίθειαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδοσθε κατὰ τῆς ἀληθείας·

15 Οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἀνωθεν καταρχομένη, ἀλλ' ἐπίγειος, ψυχικὴ, δαίμονιώδης·

16 Οὐτεν γὰρ ζῆλος καὶ ἐρίθεια, ἐκτὶ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον ἀγαῖμα.

17 Ἡ δὲ ἀνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἀργὴ ἔσται, ἔπειτα εἰρηκτικὴ, θειτικῆς, εὐπειθῆς, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος καὶ ἀνυπόκριτος.

18 Καρπὸς δὲ τῆς δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιούσιν εἰρήνην.

Κεφ. δ. 4.

1 Πότεν πόλεμοι καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν ; οὐκ ἐνεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν ;

2 Ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε, καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε δεικτυχεῖν μάχεσθε, καὶ πολυμεῖτε· οὐκ ἔχετε δὲ, διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς·

3 Αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε.

4 Μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες, οὐκ εἰδότες ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἐχθρὰ τοῦ Θεοῦ ἔστιν ; ὅς ἂν οὖν βεληθῆ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ καθίσταται.

5 Ἡ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφή

tis ficus ? sic nullus fons salsam et dulcem facere aquam.

13 Si quis sapiens et peritus in vobis, ostendat ex pulchra conversatione opera sua in mansuetudine sapientiae.

14 Si autem zelum amarum habetis et contentionem in corde vestro : ne gloriamini et mentimini adversus veritatem.

15 Non est ista sapientia deorsum descendens, sed terrena, animalis, daemoniaca :

16 Ubi enim zelus et irritatio, illic tumultuatio et omnis prava actio.

17 Illa autem supernè sapientia, primum quidem pudica est : deinde pacifica, modesta, benesuadibilis, plena misericordia et fructibus bonis, non dijudicans et non simulata.

18 Fructus autem justitiae in pace seminatur facientibus pacem.

CAPUT IV.

1 UNDE bella et pugnae in vobis ? Non hinc, ex voluptatibus vestris militantibus in membris vestris ?

2 Concupiscitis, et non habetis : occiditis, et zelatis, et non potestis adipisci : litigatis et belligeratis, non habetis autem, propter non petere vos.

3 Petitiss, et non accipitis, eo quod male petitiss, ut in voluptatibus vestris insumatis.

4 Adulteri et adulteræ, nescitis quia amicitia mundi inimicitia Dei est ? Quicumque ergo voluerit amicus esse mundi, inimicus Dei constituitur.

5 An putatis quia inaniter

λέγει· “ Πρὸς φθόνον ἐπινοεῖ τὸ πνεῦμα, ἢ καυχῆσθαι ἐν ἡμῶν ;”

6 Μείζονα δὲ δίδωσι χάριν· οὐ λέγει· “ Ὁ Θεὸς ἐπισημαίνων ἐπιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.”

7 Ἐπισημαίνετε εὖν ἐν Θεῷ, ἀποστήσατε ἐν διαβόλῳ, καὶ φοβήσασθε ἀπ’ ἑαυτῶν.

8 Ἐγγίσατε ἐν Θεῷ, καὶ ἐργασθε ἑαυτῶν καθαρίσατε χεῖρας, ἀμαρτωλοὶ, καὶ ἀγγίσατε καρδίας, διψοῦντες.

9 Ταλαιωθήσατε καὶ σπυρίσασθε καὶ κλαίσατε· ἡ γέληος ἡμῶν οἷς σπύδος μεταστραφῆτω, καὶ ἡ καρὰ εἰς καυχῆσαν.

10 Ταπεινώσατε ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, καὶ ἐψώσῃ ἡμᾶς.

11 Μὴ καταλαλιῆτε ἀλλήλων, ἀδελφοί· ἢ καταλαλῶν ἀδελφοῦ, καὶ κήρῳ ἐν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καταλαλῶν νόμου, καὶ κήρῳ νόμου· εἰ δὲ νόμον κήρῳ, οὐκ εἰ σιωπῆς νόμου, ἀλλὰ κήρῳ.

12 Εἷς ἐστὶν ὁ νομοθέτης ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὸς εἶς εἶς, ἕς κήρῳ ἐν ἑστέρον ;

13 Ἄγε νῦν εἰ λέγοντες· Σήμερον καὶ αὔριον πορευσόμεθα εἰς σφῆδος εἰς ἀβλῖν, καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ ἑκατόν τετρακοντα, καὶ ἐμπορευσόμεθα, καὶ καυθήσωμεν.

14 Οἴσταντες οὐκ ἐπίστασθε τὸ εἶς αὔριον σῆδος γὰρ ἡ ζωὴ ἡμῶν ; ἀετῆς γὰρ ἐστὶν ἡ σφῆδος ἀλίγῳ φανερωμένη, ἕσπερα δὲ ἀφανίζομένη.

15 Ἀντὶ τοῦ λέγειν ἡμᾶς· Ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ ζήσωμεν, καὶ ποιήσωμεν τοῦτο ἢ ἐπεινο.

16 Νῦν δὲ καυχῆσθε ἐν ταῖς ἀλαζονεῖαις ἡμῶν· πᾶσα καύχησις ἀκατή σπυρίδα ἐστὶν.

Scriptura dicit : Ad invidiam concupiscit spiritus qui habitat in nobis ?

6 Majorem autem dat gratiam : Ideo dicit, Dominus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.

7 Subditi estote ergo Deo, resistite diabolo : et fugiet à vobis.

8 Appropinquate Deo, et appropinquabit vobis : Emundate manus, peccatores, et purificate corda, duplices animo.

9 Affligimini, et lugete, et plorate : risus vester in luctum convertatur, et gaudium in moerorem.

10 Humiliamini in conspectu Domini, et exaltabit vos.

11 Ne contraloquimini aliis aliis, fratres. Contralovens fratri, et judicans fratrem suum, contraloquitur legi, et judicat legem : Si autem legem judicas, non es factor legis, sed judex.

12 Unus est legislator, potens servare et perdere : Tu autem quis es qui judicas alterum ?

13 Age nunc dicentes : Hodie aut cras ibimus in illam civitatem, et faciemus ibi annum unum, et mercabimur, et lucrabimur :

14 Qui ignoratis illud cras : Quæ enim vita vestra ? Vapor enim est ad modicum apparens, deinceps vero evanescens.

15 Pro dicere vos : Si Dominus voluerit, et vixerimus, et faciemus hoc aut illud.

16 Nunc autem gloriamini in superbis vestris : Omnis gloriatio talis mala est

17 Εἰδότες εὖν καλὸν ποιῆν, καὶ μὴ ποιῶντι, ἀμαρτία αὐτῶ ἐστίν.

Κεφ. ε'. 5.

1 ἌΓΕ νῦν οἱ πλούσιοι, κλαίσατε ἐλαλῶζοντες ἐπὶ ταῖς κατασκευαῖς ὑμῶν ταῖς ἐπερχομένας.

2 Ὁ πλούσιος ὑμῶν σόσητε, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σπρίβρισμα γέγονον·

3 Ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἀργυρὸς κατίνεται, καὶ ὁ θεὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῶν ἔσται, καὶ φάγηται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς σῦζ· ἰθησαυρίσατε ἐν ἰσχύατος ἡμέραις.

4 Ἴδοὺ, ὁ μισθὸς τῶν ἐργασιῶν τῶν ἀνησάντων τὰς χώρας ὑμῶν, ὁ ἀεστέρημένος ἀπ' ὑμῶν, κράζει· καὶ αἱ βεαὶ τῶν θερσαύτων εἰς τὰ ὦτα Κυρίου σαβαὼθ ἐπέσληλύθισον.

5 Ἐκρυψάσατε ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἰσκαταλήσατε· ἐβρίβισατε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς,

6 Κατεδικάσατε, ἐφροσύνατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

7 Μακροθυμήσατε εὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου· ἰδοὺ, ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν εἶμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῶ, ἕως ἂν λάβῃ ὕσπεν πρῶτον καὶ ἔβμιον.

8 Μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στήριξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου ἤγγικε.

9 Μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἰδοὺ, ὁ κριτὴς ἐπὶ τῶν θυρῶν ἕστηκεν.

10 Ἐπίδειγμα λάβετε τῆς κακοπραΐας, ἀδελφοί μου, καὶ τῆς μακροθυμίας, τοὺς προφήτας οἱ ἐλάλησαν τῶ ὀνόματι Κυρίου.

17 Scienti igitur bonum facere, et non facienti, peccatum illi est.

CAPUT V.

1 ἌΓΕ nunc divites, plorate, ululantes in miseriis vestris superventuris.

2 Divitiis vestras putrefactas sunt, et vestimenta vestra à tineis comesta facta sunt :

3 Aurum vestrum et argentum æruginavit, et ærugo eorum in testimonium vobis erit, et manducabit carnes vestras sicut ignis : Thesaurizastis in novissimis diebus.

4 Ecce merces operariorum metentium regiones vestras, intercepta à vobis, clamat : et clamores metentium in aures Domini Sabaoth introierunt.

5 Deliciasti estis super terram, et lascivistis : enativistis corda vestra ut in die occisionis.

6 Condemnastis, occidistis justum : non resistit vobis.

7 Patientes estote igitur, fratres, usque ad adventum Domini. Ecce, agricola expectat pretiosum fractam terræ, patienter ferens in eum, donec accipiat pluviam matutinam et serotinam.

8 Patientes estote et vos, confirmate corda vestra, quoniam adventus Domini appropinquavit.

9 Ne ingemiscite adversus alii alios, fratres, ut non judicemini. Ecce, iudex ante fores stetit.

10 Exemplum accipite, fratres mei, malorum perpessionis, et patientiæ, Prophetas qui locuti sunt nomine Domini

11 Ἴδου, μακαρίζομεν τοὺς ὑπομένοντας· τὴν ὑπομονὴν ἴδωθῆκούσατε, καὶ τὸ τέλος Κυρίου εἰδότες, ὅτι πολὺσπλαγχνὸς ἐστὶν ὁ Κύριος καὶ οἰκτιρῶν.

12 Πρὸ πάντων ὁδὲ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμώετε μῆτε τὸν οὐρανόν, μῆτε τὴν γῆν, μῆτε ἄλλον τινὰ ὄρατον· ἦτοι ὁδὲ ὑμῶν τὸ καὶ, καὶ, καὶ τὸ οὐ, οὐ· ἵνα μὴ εἰς ὑπέκρισιν πέσητε.

13 Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω εὐδομαί τις; ψαλλέτω.

14 Ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευχάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν, ἐλαίψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου·

15 Καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερθεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος· κἂν ἁμαρτίας ἢ σωματικῶς ἀρεθήσεται αὐτῷ.

16 Ἐξομολογησάτω ἀλλήλοις τὰ σωματικαῖα, καὶ εὐχέσθω ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως λαθήτω πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη.

17 Ἡλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιωθεὶς ἡμῶν, καὶ προσευχῇ προσήγαγε τοῦ μὴ βρέξαι· καὶ οὐκ ἔβρεχεν ἑπταετῆς τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ.

18 Καὶ πάλιν προσήγαγε, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑπέτεν ἕδρας, καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν αὐτῆς.

19 Ἀδελφοί, εἴαν τις ἐν ὑμῶν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτὸν,

20 Γινώσκτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου, καὶ κλύσει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

11 Ecce beatificamus tolerantibus. Tolerantiam Job audistis, et finem Domini vidistis, quoniam valde misericors est et miserator.

12 Ante omnia autem, fratres mei, ne jurate, neque cælum, neque terram, neque aliud quodcumque juramentum : sit autem vestrum Etiam, etiam : et Non, non : ut non sub judicium cadatis.

13 Tristatur aliquis in vobis? oret : Bono animo est quis? psallat.

14 Infirmatur quis in vobis? advocet presbyteros ecclesiæ, et orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini.

15 Et oratio fidei servabit laborantem, et eriget eum Dominus : et si peccata fecerit, remittentur ei.

16 Confitemini alii aliis offensiones, et orate pro alii aliis, ut sanemini. multum valet deprecatio justis efficacis.

17 Elias homo erat similiter passibilis nobis : et oratione oravit ad non pluendum : et non pluit super terram annos tres et menses sex.

18 Et rursum oravit, et cælum pluviam dedit, et terra genuerit fructum suum.

19 Fratres, si quis in vobis erraverit à veritate, et converterit quis eum,

20 Sciat quod convertens peccatorem ab errore viæ suæ, servabit animam à morte, et operiet multitudinem peccatorum.

Π Ε Τ Ρ Ο Υ

Τοῦ Ἀποστόλου

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΕΤΡΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας,

2 Κατὰ ἐρίγνωσιν Θεοῦ πατρὸς ἐν ἀγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθεῖη.

3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγενήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζωῆς δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν,

4 Εἰς κληρονομίαν ἀφάρτητον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, ἐστηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς.

5 Τοὺς ἐν δυνάμει Θεοῦ φρουρούμενους διὰ πίστεως, εἰς σωτηρίαν ἐτοιμὴν ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ,

6 Ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι, εἰ δέον ἐστὶ, λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς,

7 Ἴνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολὺ τιμιώτερον χρυσοῦ, καὶ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὐρεθῇ εἰς ἕσπαινον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν, ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ·

8 Ὅτι οὐκ εἶδότες ἀγαπᾶτε, εἰς ἃ ἄρτι μὴ ὁρῶντες, πιστεύοντες δὲ, ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ ὀδοξασμένῳ,

P E T R I

Apostoli

EPISTOLA

CATHOLICA PRIOR.

CAPUT I.

1 PETRUS Apostolus Jesu Christi, electis advenis dispersionis Ponti, Galatiæ, Cappadociæ, Asiæ, et Bithyniæ.

2 Secundum prænotionem Dei Patris, in sanctificatione Spiritus, in obedientiam et aspersionem sanguinis Jesu Christi: Gratia vobis et pax multiplicetur.

3 Benedictus Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi, secundum multam suam misericordiam regenerans nos in spem vivam per resurrectionem Jesu Christi ex mortuis,

4 In hæreditatem incorruptibilem et incontaminatam et immarcescibilem, conservatam in cælis in vos.

5 In virtute Dei custoditos per fidem, in salutem paratam revelari in tempore novissimo.

6 In quo exultatis, modicum nunc, si opus est, tristati in variis tentationibus:

7 Ut probatio vestræ fidei multo pretiosior auro, perditæ, per ignem vero exploratæ, inveniatur in laudem et honorem et gloriam, in revelatione Jesu Christi:

8 Quem non videntes diligitis: in quem nunc non videntes, credentes autem, exultatis lætitia inenarrabili et glorificata:

9 Κοιμώμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν.

10 Περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζητήσαν καὶ ἐξηρσίνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες,

11 Ἐρουνῶντες εἰς εἶνα ἢ εἶεν καιρὸν ἰδέσθαι τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ, προμαρτυρούμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας,

12 Οἷς ἀποκαλύφθη ὅτι οὐχ ἁπλοῦς, ἡμῶν δὲ διηκόνουσαν αὐτὰ, ἀ νῦν ἀναγγέλλει ὑμῶν διὰ τῶν ευαγγελισσαμένων ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλάντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἀ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελος παρακάλεσαι.

13 Διὸ ἀναζητούμενοι τὰς ἐσφίας τῆς δικαιοῦς ἡμῶν, νήροντες, ἐπιλείψετε ἰλαίσματα ἵνα τὴν περιμένον ὑμῶν χάριον ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ,

14 Ὡς εἶνα ὁσκαοῦς, μὴ συσχημασιζόμενοι ταῖς ἐρέτρων ἐν τῇ ἀγγελίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις,

15 Ἀλλὰ κατὰ τὸν καλίσταντα ὑμᾶς ἅγιον, καὶ αὐτῷ ἅγιον ἐν πίστῃ ἀναστροφῇ γενήθητε,

16 Διότι γέγραπται· “ Ἄγιον γίνεσθε, ὅτι ἁγὼ ἅγιός εἰμι.”

17 Καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε εἰς ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἐκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παρρησίας ὑμῶν χρόνον ἀναστροφῆς,

18 Εἰδότες ὅτι οὐ φαρμακίαι, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαιίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατρικῆς,

19 Ἀλλὰ τιμῷ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσίτλαν Χριστοῦ,

9 Reportantes finem fidei vestræ, salutem animarum :

10 De qua salute exquisierunt atque scrutati sunt Prophetæ de illa in vos gratia prophetantes :

11 Scrutantes in quod vel quale tempus significaret in eis Spiritus Christi, prætestatus in Christum passiones, et post hæc glorias :

12 Quibus revelatum est quia non sibi metipsis, nobis autem ministrabant ea, quæ nunc nuntiata sunt vobis, per euangelizantes vobis in Spiritu sancto misso de cælo, in quæ desiderant angeli prospicere.

13 Ideo succincti lumbos mentis vestræ, sobrii, perfecte sperate in latam vobis gratiam in revelatione Jesu Christi :

14 Quasi filii obedientiæ, non configurati illis prius in ignorantia vestra cupiditatibus :

15 Sed secundum vocantem vos Sanctum, et ipsi sancti in omni conversatione vestris.

16 Quoniam scriptum est Sancti estote, quoniam ego sanctus sum.

17 Et si Patrem invocatis sine acceptione personarum judicantem secundum uniuscujusque opus, in timore commemorationis vestræ tempore conversationis vestris :

18 Scientes quod non corruptilibus argento vel auro redempti estis de vana vestra conversatione paterna traditione accepta :

19 Sed pretioso sanguine quasi agni immaculati et incontaminati Christi :

20 Προγνωσθέντου μὲν ἐπὶ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐν ἰσχύειν τῶν χρόνων δι' ἡμᾶς·

21 Τοὺς δι' αὐτοῦ πιστεύοντας εἰς Θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν εἴσπην ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς Θεόν.

22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἠγναύετε ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας διὰ πνεύματος, εἰς φιλαδελφίαν ἀνεψόχριστον, ἐκ καθαρῆς καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἰκετικῶς,

23 Ἀναγεννημένοι οὐκ ἐκ σαρκῶς φαρτῆς, ἀλλὰ ἀφ' ὄρου, διὰ λόγου ζῶντος Θεοῦ καὶ μένοντος εἰς τὸν αἰῶνα.

24 Διότι " πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ἡ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέτετε·

25 Τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα·" τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

Κεφ. β'. 2.

1 **A**ΠΟΘΙΜΟΙ οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα ὄδον καὶ ὑποκρίσεις, καὶ φθόνους, καὶ πᾶσας καταλαλιὰς,

2 Ὡς ἀρτηγένηται βρέφη, τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αἰξηθῆτε,

3 Ἐπειρὲ ἐγείσασθε ἐν χρηστέι ἡ Κύριος·

4 Πρὸς τὸν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδοκιμασμένον, παρὰ δὲ Θεοῦ ἐλεκτὸν, ἰντιμον,

5 Καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομησθε, οἶκος πνευματικὸς, ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνεψόχαι πνευματικῆς θυσίας, εὐπροσδέκτους ἐν Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

20 Præcogniti quidem ante constitutionem mundi, manifestati autem in novissimis temporibus propter vos,

21 Per ipsum credentes in Deum suscitantem eum à mortuis, et gloriam ei dantem, ut fidem vestram et spem esse in Deum.

22 Animas vestras castificantes in obedientia veritatis per Spiritum, in fraternum amorem non simulatum, ex puro corde alii alios diligite impense :

23 Renati non ex semine corruptibili, sed incorruptibili, per verbum Dei vivi et permanentis in æternum.

24 Quia omnis caro ut fœnum, et omnis gloria hominis ut flos fœni : exaruit fœnum, et flos ejus decidit :

25 At verbum Domini manet in æternum : hoc autem est verbum euangelizatum in vos.

CAPUT II.

1 **D**E PONENTES igitur omnem malitiam, et omnem dolum, et simulationes, et irvidias, et omnes oblocutiones,

2 Sicut modo geniti infantes, rationale sine dolo lac concupiscite, ut in eo augeamini :

3 Siquidem gustastis quoniam benignus Dominus.

4 Ad quem accedentes, lapidem vivum, ab hominibus quidem reprobatur, à autem Deo electum, honorabilem :

5 Et ipsi tanquam lapides vivi superædificamini, domus spiritualis, sacerdotium sanctum, offerre hostias spirituales, bene acceptabiles Deo per Jesum Christum.

6 Διὸ καὶ περιέχει ἐν τῇ γραφῇ·
 “Ἰδὲ εἶθιμι ἐν Σιών λίθον ἀποργω-
 ναῖον, ἐκλεκτὸν, συντιμον· καὶ ὁ σισ-
 τεύων ἐπ’ αὐτῷ, οὐ μὴ κατασ-
 χυθῆ.”

7 Ἑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύ-
 ουσιν· ἀπειθεῖσι δὲ, “λίθον ἐν ἀπε-
 δοκιμασάν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος
 ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας, καὶ
 λίθος προσκῆματος, καὶ στήρα
 σκανδάλου.”

8 Οἱ προσκείμενοι τῷ λόγῳ,
 ἀπειθεῖντες, εἰς τὸ καὶ ἐτίθησαν·

9 Ἑμῖς δὲ γένος ἐκλεκτὸν,
 βασιλεῖον ἱσραήλ, ἔθνος ἅγιον,
 λαὸς εἰς περισσήσιν· ὅπως τὰς
 ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῖς ἐκ σκότους
 ὑμᾶς καλῶσαντες εἰς τὸ θαυμαστὸν
 αὐτοῦ φῶς·

10 “Οἱ ποτὶ εὐ λαὸς, νῦν δὲ
 λαὸς Θεοῦ· οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν
 δὲ ἐλεηθέντες.”

11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς
 παροίκους καὶ παρεσιδήμους, ἀπέ-
 χεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, ἀλ-
 τινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς,

12 Τὴν ἀναστραφῆν ὑμῶν ἐν
 τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλῆν· ἵνα ἐν
 ᾧ καταλαβῆσιν ὑμῶν ὡς κακοποι-
 ῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐπισπεύ-
 σαντες, δοξάσωσι τὸν Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ
 ἐπισκοπῆς.

13 Ἑποτάγητε οὖν αἴσῃ ἀν-
 θρωπίνῃ κτίσει, διὰ τὸν Κύριον·
 εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι·

14 Εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι’ αὐτοῦ
 ἐπισημομένοις, εἰς ἐδικήσιν μὲν κα-
 κοποιῶν, ἵστασιν δὲ ἀγαθοποιῶν·

15 Ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα
 τοῦ Θεοῦ, ἀγαθοποιεῖντας ἠμῶν ἐν
 τῶν ἀφρένων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν·

6 Propter quod continetur
 in Scriptura: Ecce pono in
 Sion lapidem summum angula-
 rem, electum, pretiosum: et
 credens in eo, non pudesiet.

7 Vobis igitur honor creden-
 tibus: non credentibus autem,
 lapis quem reprobaverunt ædi-
 ficantes, hic factus est in caput
 anguli, et lapis offensionis, et
 petra scandali.

8 Qui offendunt verbo, inper-
 sussi, in quod et positi sunt.

9 Vos autem genus electum,
 regale sacerdotium, gens sanc-
 ta, populus in vendicationem, ut
 virtutes annuntietis de tenebris
 vos vocantis in admirabile su-
 um lumen.

10 Qui aliquando non popu-
 lus, nunc autem populus Dei:
 qui non consecuti misericordi-
 am, nunc autem misericordiam
 consecuti.

11 Dilecti, obsecro tanquam
 advenas et peregrinos, abstinere
 carnalibus desideriis, quæ
 militant adversus animam:

12 Conversationem vestram
 habentes honestam in Genti-
 tibus: ut in quo obloquuntur vo-
 bis, ut malefactoribus, ex bonis
 operibus inspicientes, glorifi-
 cent Deum in die visitationis.

13 Subjecti estote igitur om-
 ni humanæ creaturæ propter
 Dominum: sive regi, quasi emi-
 nenti:

14 Sive præsidibus, ut per
 eum missis, ad vindictam qui-
 dem malefactorum, laudem ve-
 ro beneagentium:

15 Quia sic voluntas Dei, be-
 neficientes capistrare impru-
 dentium hominum ignorantiam:

16 Ὡς ἐλευθεροί, καὶ μὴ ὡς ἐπι-
κάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν
ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς δούλοι Θεοῦ.

17 Πάντας ἐμνήσατε τὴν
ἀδελφότητα ἀγαπήσατε. Τὸν Θεὸν
φοβήσατε. Τὴν βασιλέα ἐμνήσατε.

18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι
ἐν κυρίῳ τοῖς δεσπόταις, οἳ
μένουν τοῖς ἀγαθοῖς καὶ δίκαιαίς,
ἀλλὰ καὶ τοῖς σκληροῖς·

19 Τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συ-
νειδήσειν Θεοῦ ὑποφέρετε εἰς λόγους,
πᾶσιν ἀδίκως·

20 Ποίον γὰρ κλέος, εἰ ἀμαρ-
τάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομι-
νεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ
πᾶσιν ὑπομνεῖτε, τοῦτο χάρις
παρὰ Θεῶν·

21 Εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ἵνα
καὶ Χριστὸς ἑαυτὸν παρέῃ ὑμῶν, ἡμῶν
ὑπομιμάνων ὑπογραμμῶν, ἵνα ἑπα-
κολουθήσῃτε τοῖς ἰχνόσιν αὐτοῦ,

22 “Ὅς ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν,
οὐδὲ εὐρέθη ὄσλος ἐν τῷ στόματι
αὐτοῦ.”

23 Ὅς λοιδωρούμενος οὐκ ἀντε-
λοιδόρει, πᾶσιν οὐκ ἠπειλεῖ· πα-
ρεδίδου δὲ τῷ κρινόντι δίκαιως·

24 “Ὅς εἰς ἀμαρτίας ἡμῶν
αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ
ἐπὶ τὸ ξύλον.” ἵνα ταῖς ἀμαρτίας
ἀπογενόμενοι, τῇ δικαιοσύνῃ ζήσω-
μεν. “Ἐν τῷ μύλωσι αὐτὸ ἵάθητε.”

25 Ἦτε γὰρ ὡς ἐρρόατα ελα-
νώμενα· ἀλλ' ἐπιστρέφητε νῦν ἐπὶ
τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυ-
χῶν ὑμῶν.

Κεφ. γ'. 3.

1 Ὁμοίως αἱ γυναῖκες, ὑπο-
τασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀν-
δράσιν, ἵνα καὶ εἰ ὡς ἐπὶ λόγῳ,
διὰ τῆς ἐν ἡμῶν γυναικῶν ἀνασ-
τροφῆς ἅνευ λόγου κερδηθήσονται,

F 12

16 Quasi liberi, et non quasi
velamen habentes malitiæ li-
bertatem, sed sicut servi Dei.

17 Omnes honorate : Fra-
ternitatem diligite : Deum ti-
mete : Regem honorificate.

18 Servi, subditi in omni ti-
more dominis, non tantum bo-
nis et æquis, sed etiam pravis

19 Hoc enim gratia, si prop-
ter conscientiam Dei suffert
quis tristitias, patiens injuste.

20 Quæ enim laus, si pec-
cantes et colaphizati sufferetis?
Sed si bene facientes, et pati-
entes sustinebitis, hoc gratia
apud Deum.

21 In hoc enim vocati estis,
quia et Christus passus est pro
vobis, vobis relinquens exem-
plum, ut sequamini vestigia
ejus :

22 Qui peccatum non fecit, nec
inventus est dolus in ore ejus.

23 Qui convitiis affectus non
contra convitiabatur, patiens
non minabatur : tradebat au-
tem judicanti juste :

24 Qui peccata nostra ipse
pertulit in corpore suo super
lignum : ut peccatis mortui,
justitiæ vivamus : cujus vibi-
ce ejus sanati estis :

25 Eratis enim sicut oves
errantes : sed conversi estis
nunc ad pastorem et episco-
pum animarum vestrarum.

CAPUT III.

1 SIMILITER mulieres sub-
ditæ propriis viris, ut etsi
qui non suadentur verbo, per
mulierum conversationem sine
verbo lucrifiant :

2 Ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἀγνὴν ἀναστραφὴν ὑμῶν.

3 Ἦν ἴστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμ-
πλακῆς ἐργῶν, καὶ περιθέσεως χρυ-
σίων, ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος,

4 Ἄλλ' ὁ χρυτὸς τῆς καρδίας
ἄνθρωπος, ἐν τῷ ἀφάρτῳ τοῦ πρα-
έος καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὃ ἴστω
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελές

5 Οὕτω γάρ εστε καὶ αἱ ἀγαί
γυναῖκες, αἱ ἐλπίζουσαι ἐπὶ τὸν
Θεόν, ἐκίσμουν ἑαυτάς, ὑποτασσό-
μεναι τοῖς ἰδίαις ἀνδράσιν,

6 Ὡς Σάρρα ὑπακούσασα τῷ Ἀβρα-
άμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα ἧς ἐγεν-
ήθητε τέκνα, ἀγαθοποιεῖσαι, καὶ
μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν ἐπίτησιν.

7 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικῶντες
κατὰ γνώσιν, ὡς ἀσθενεστέρις σκεῖται
τῷ γυναικεῖ ἀσθενέστερος τιμῆν,
ὡς καὶ συγκληρησόμεναι χάριτος ζωῆς,
εἰς τὸ μὴ ἐκαύπεσθαι τὰς προσου-
χὰς ὑμῶν.

8 Τὸ δὲ τέλος, πάντες ὁμόφρο-
νες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὐ-
σελαγχοὶ, φιλόφρονες,

9 "Μὴ ἀποδιόντες κακὸν ἀντὶ
κακοῦ, ἢ λαιδορίαν ἀντὶ λαιδορίας"
τοῦναντίον δὲ, εὐλογούντες· εἰδότες
ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν
κληρονομήσητε.

10 "Ὁ γὰρ θεῶν ζωὴν ἀγα-
πῶν, καὶ ἰδοὶν ἡμέρας ἀγαθὰς, παυσά-
τω τὴν γλῶσσαν αὐτῆ ἀπὸ κακοῦ, καὶ
χιλὴ αὐτῆ, εἴ μὴ λαλήσαι δόλον.

11 Ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ, καὶ
ποιήσάτω ἀγαθόν· ζητησάτω εἰ-
ρήνην, καὶ δικαίωσάτω αὐτήν.

12 "Ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ
δικαίους, καὶ ὤτα αὐτοῦ εἰς δέησιν
αὐτῶν· πρόσωπον δὲ Κυρίου ἐπὶ
ποιούντας κακά."

2 Aspicientes in timore cas-
tam conversationem vestram.

3 Quorum sit non extrinsecus
implicationis capillorum, et cir-
cumpositionis aureorum, aut in-
dumenti vestimentorum ornatus :

4 Sed ille absconditus cordis
homo, in incorruptibilitate le-
nis et quieti spiritus, qui est in
conspectu Dei pretiosus.

5 Sic enim aliquando et
sanctæ mulieres sperantes in
Deum, ornabant seipsas, sub-
jectæ propriis viris :

6 Sicut Sara obediebat Abra-
hæ, dominum eum vocans : cu-
jus factæ estis natæ, benefaci-
entes, et non timentes ullam
consternationem animi.

7 Viri similiter, cohabitantes
secundum cognitionem, quasi
infirmiori vasi muliebri tribu-
entes honorem, tanquam et co-
hæredibus gratiæ vitæ, ad non
intercidi orationes vestras.

8 At finis, omnes unanimes,
compatientes, fraternitatis ama-
tores, misericordes, humiles.

9 Non reddentes malum pro
malo, aut convitium pro convi-
tio : contrarium vero, benedi-
centes : scientes quia in hoc
vocati estis, ut benedictionem
hæreditate possideatis.

10 Nam volens vitam dilige-
re, et videre dies bonos, coër-
ceat linguam à malo, et labia
sua non loqui dolum.

11 Declinet à malo, et faciat
bonum : inquiret pacem, et
sequatur eam.

12 Quia oculi Domini super
justos, et aures ejus in preces
eorum : Vultus autem Domini
super facientes mala.

13 Καὶ εἷς ὁ κακῶσων ὑμᾶς,
ὅταν τοῦ ἀγαθοῦ μιμηταὶ γένησθε ;

14 Ἄλλ' εἰ καὶ πάσχετε διὰ
δικαιοσύνην, μακάριοι· “ τὸν δὲ φό-
βον αὐτῶν μὴ φοβῆθητε, μηδὲ τα-
ραχθῆτε·

15 Κύριον δὲ τὸν Θεὸν ἀγιάσατε
ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν·” ἔτοιμοι δὲ
εἶτε πρὸς ἀπολογίαὶν παντὶ τῷ αἰ-
τούντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν
ἐλπίδος, μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου,

16 Συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθὴν·
ἵνα ἐν ᾧ καταλαλώσιν ὑμῶν ὡς
κακοποιῶν, κατασχυνώσιν οἱ βλα-
φαστεύοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χρισ-
τῷ ἀναστροφὴν·

17 Κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιού-
ντας, εἰ θέλει, τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ
πάσχειν, ἢ κακοποιούντας,

18 Ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ
ἁμαρτιῶν ἔπαθε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδι-
κῶν· ἵνα ἡμᾶς προσάγαγῃ τῷ Θεῷ,
θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς
δὲ τῷ πνεύματι,

19 Ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ
πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν

20 Ἀπειθήσασι ποτε, ὅτε ἅπαξ
ἐξεδέχετο ἡ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία
ἐν ἡμέραις Νῶε, κατασκευαζομένης
κιβωτοῦ, εἰς ἣν ἐλίγαι, σωστέστιν
ἐκλίω, ψυχαὶ διεδώθησαν δι' ὕδατος·

21 Ὅτι καὶ ἡμᾶς ἀντίστοιχον ᾧν
σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπό-
θεσις ῥύπτου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγα-
θῆς ἐπερώδημα εἰς Θεὸν, δι' ἀνασ-
τάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ,

22 Ὅς ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ,
πορευθεὶς εἰς οὐρανὸν, ὑποταγέντων
αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ
δυνάμεων.

13 Et quis male tractaturus
vos, si boni imitatores fueritis ?

14 Sed si et patimini prop-
ter justitiam, beati : At timorem
eorum ne timueritis, neque con-
turbemini.

15 Dominum autem Deum
sanctificate in cordibus vestris :
parati vero semper ad apologi-
am omni poscenti vos rationem
de ea in vobis spe, cum modes-
tia et timore :

16 Conscientiam habentes
bonam, ut in eo quod obloqu-
untur vobis ut malefactoribus,
pudeant calumniantes vestram
bonam in Christo conversatio-
nem.

17 Melius enim beneficien-
tes, si vult voluntas Dei, pati,
quam male facientes :

18 Quia et Christus semel pro
peccatis passus est, justus pro
injustis ; ut nos offerret Deo,
mortificatus quidem carne, vi-
vificatus autem spiritu.

19 In quo et in custodia spi-
ritibus profectus prædicavit,

20 Incredulis aliquando,
quando semel expectabat Dei
longanimitas, in diebus Noë,
apparata arca, in quam paucæ,
id est octo, animæ servatæ sunt
per aquam.

21 Cui et nos correspondens
exemplar nunc salvat baptismum,
non carnis depositio sordis, sed
conscientiæ bonæ interrogatio
in Deum, per resurrectionem
Jesu Christi,

22 Qui est in dextera Dei,
profectus in cælum, subjectis
sibi angelis, et potestatibus, et
virtutibus.

Κεφ. δ'. 4.

1 **Χ**ριστοῦ οὖν παθὼντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔνοιαν ἐπέλασθε, ὅτι ἡ σαρκὶς ἐν σαρκί, ἠτάσθηται ἁμαρτίας,

2 Εἰς τὸ μακρὴν ἀνθρώπων ἐπιθυμίας, ἀλλὰ ἐπὶ θέλει Θεοῦ εἶναι ἐπίλωτον ἐν σαρκί βιώσει χρόνον

3 Ἀραγὸς γὰρ ἡμῶν ἡ παρεληλυθὸς χρόνος τοῦ βίου ἐπὶ θέλημα εἶναι ἐπιπλεονεκτήσασθαι, ἀπορροφούμενος ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίας, εἰσπολογίαις, κίρκαις, πόντοις, καὶ ἀσθενοῦσι σιδωλοκατορίας

4 Ἐν ᾧ ἐξοιζώνουσι, μὴ συντρέχοντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες,

5 Οἱ ἀποδώσασι λόγον εἰς ἑαυτοῖς ἔχοντι κρίνει ζώντας καὶ νεκρούς

6 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελισθῆ, ἵνα κρινῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπου σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ Θεὸν πνεύματι

7 Πάντων δὲ ἐπὶ εἶδος ἤγγις. Σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς τὰς προσευχάς

8 Πρὸ πάντων δὲ τὴν εἰς ἀγαπῆς ἀγάπην ἐπιτηθεῖσθε, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πληθὺς ἁμαρτιῶν

9 Φιλέηται εἰς ἀλλήλους, ἀνευ γογγυσμῶν.

10 Ἐκαστος καθὼς ἔλαβε χάρισμα, εἰς ἑαυτὸς αὐτὸ διακονήσας, ὡς καλεῖ ἀεικνέμενος σοικίλης χάριτος Θεοῦ.

11 Εἰ τις λαλεῖ, ὡς λόγια Θεοῦ· εἰ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος τῆς χορηγεῖ ὁ Θεός· ἵνα ἐν πᾶσι δοξάζηται ὁ Θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χρισ-

CAPUT IV.

1 **C**HRISTO igitur passo pro nobis carne, et vos eadem cogitatione armamini, quia passus in carne, destitit peccato,

2 In non amplius hominum desideris, sed voluntati Dei reliquum in carne vivere tempus.

3 Sufficiens enim nobis proteritum tempus vitæ voluntatem Gentium adoperari, incedentes in proterviis, cupiditatibus, vinolentiis, commensationibus, potationibus, et nefariis idololatriis.

4 In quo peregrinantur non concurrentibus vobis in eandem luxuriæ confusionem, blasphemantes :

5 Qui reddent rationem parate habenti judicare vivos et mortuos :

6 In hoc enim et mortuis evangelizatum est, ut judicentur quidem secundum homines carne, vivant autem secundum Deum spiritu.

7 Omnium autem finis appropinquavit : Prudentes estote itaque, et vigilate in orationes.

8 Ante omnia autem in vos ipsos charitatem propensam habentes : quia charitas operiet multitudinem peccatorum.

9 Hospitales in invicem, sine murmurationibus.

10 Unusquisque sicut accepit donum, in seipsum illud ministrans, ut pulchri dispensatores variæ gratiæ Dei.

11 Si quis loquitur, ut eloquia Dei : si quis ministrat, tanquam ex virtute quam supeditat Deus : ut in omnibus

του, ὃ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς εἰς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

12 Ἀγαπητοὶ, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῶν γινομένη, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαινόντος,

13 Ἀλλὰ καθὼ κοινωνεῖτε τοῖς Χριστοῦ παθήμασι, χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι.

14 Εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι· δεῖ τὸ τῆς δόξης καὶ τοῦ Θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύσασθαι· κατὰ μὲν αὐτῶν βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται.

15 Μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς, ἢ κλέπτης, ἢ κακοποιὸς, ἢ ὡς ἀλλοτριεπίσκοπος·

16 Εἰ δὲ ὡς Χριστιανὸς, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξάζετω δὲ τὸν Θεὸν ἐν τῷ μέρει τούτῳ,

17 Ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, εἰ τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίῳ;

18 Καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἀμαρτωλὸς ποῦ φανείται;

19 Ὡστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὡς πιστῶν κτιστῇ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς ἑαυτῶν ἐν ἀγαθοποιῇ.

Κεφ. ε. 5.

1 ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥΣ τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρεσβύτερος, καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύψεσθαι δόξης κοινωνός,

2 Ποιμάνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποιμνιον τοῦ Θεοῦ, ἐπισκοποῦντες, μὴ ἀναγ-

glorificetur Deus per Jesum Christum cui est gloria et imperium in secula seculorum. Amen.

12 Dilecti, ne peregrinamini illa in vobis ignitione ad experimentum vobis facta, sicut peregrino vobis contingente :

13 Sed sicut communicatis Christi passionibus, gaudete : ut et in revelatione gloriæ ejus gandeatis exultantes.

14 Si probris afficimini in nomine Christi, beati : quoniam gloriæ et Dei Spiritus super vos requiescit ; secundum quidem eos blasphematur, secundum autem vos glorificatur.

15 Non enim quis vestrum patiatur quasi homicida, aut fur, aut maleficus, aut ut alienorum explorator :

16 Si autem ut Christianus, non pudeat : glorificet autem Deum in parte hac.

17 Quoniam tempus incipi judicium à domo Dei. Si autem primum à nobis, quis finis in pursuasorum Dei euangelio?

18 Et si justus vix salvatur, impius et peccator ubi apparebit?

19 Itaque et patientes secundum voluntatem Dei, ut fidei creatori commendent animas suas in beneficentia.

CAPUT V.

1 PRESBYTEROS in vobis obsecro, ut compresbyter, et testis Christi passionum, qui et futuræ revelari gloriæ particeps.

2 Pascite in vobis gregem Dei, prospicientes non coacte,

καστῶς, ἀλλ' ἐκουσίως· μηδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθυμῶς·

3 Μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κληρῶν, ἀλλὰ εὐταί γινόμενοι τοῦ τομνίου·

4 Καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιεπίσκοπου, κημισθε τὸν ἀμαρτάντινον τῆς δόξης στέφανον.

5 Ὁμοίως νεώτεροι ὑποτάγῃτε πρεσβυτέρους· πάντες δὲ ἀλλήλους ὑποτασσόμενοι, τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομιδύσασθε, ὅτι "ὁ Θεὸς ὑπερφάνους ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν."

6 Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταῖαν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ,

7 Πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιβρίβαντες ἐπ' αὐτὸν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.

8 Νήψατε, γρηγορήσατε· ὅτι ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος, ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ, ζητῶν εἶνα καταπίῃ·

9 Ὡς ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι.

10 Ὁ δὲ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ἡμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὄλγον σαθόντας, αὐτὸς καταρτίσας ὑμᾶς, στηρίξαι, σθενώσαι, θεμελιώσαι.

11 Αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

12 Διὰ Συλβανῶ ὑμῶν εἶπιστέ ἀδελφοῦ, ὡς λογιζομαι, ὅς ὄλγον ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ Θεοῦ, εἰς ἣν ἐστῆκατε.

13 Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτῇ, καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου.

14 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης· εἰρήνη ὑμῖν παῖσι τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀμήν.

sed spontanee : neque turpis lucri gratia, sed prompto animo:

3 Neque ut dominantes clericis, sed exemplaria facti gregis.

4 Et apparente principe pastorum, reportabitis immarcescibilem gloriæ coronam.

5 Similiter juniores subditi estote senioribus : omnes autem alii aliis subditi, humilitatem animi insinuate, quia Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.

6 Humiliamini igitur sub potentem manum Dei, ut vos exaltet in tempore :

7 Omnem sollicitudinem vestram projicientes in eum : quoniam ipsi cura est de vobis.

8 Sobrii estote, vigilate, quia adversarius vester diabolus tanquam leo rugiens, ambulat quærens quem devoret.

9 Cui resistite firmi fide : scientes eadem passionum in mundo vestræ fraternitati impleri.

10 At Deus omnis gratiæ, vocans nos in æternam suam gloriam in Christo Jesu, modicum passos ipse perficiat vos, confirmet, roboret, fundet.

11 Ipsi gloria, et imperium in sæcula seculorum. Amen.

12 Per Sylvanum vobis fidellem fratrem, ut arbitror, per pauca scripsi, obsecrans et contestans hanc esse veram gratiam Dei in quam statis.

13 Salutat vos in Babylone coelecta, et Marcus filius meus.

14 Salutate alii alios in osculo charitatis. Pax vobis omnibus in Christo Jesu. Amen.

Π Ε Τ Ρ Ο Υ

Τοῦ Ἀποστόλου

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α. 1.

1 ΣΥΜΕΩΝ Πέτρος, δούλος
καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ
Χριστοῦ, τοῖς ἰσότητι ἡμῶν λαχοῦ-
σι πίστιν, ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ
ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ·

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀλη-
θυνοῦσα ἐν ἐπιγνώσει τοῦ Θεοῦ, καὶ
Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν·

3 Ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας
δυνάμεως αὐτοῦ τὰ εἰς ζωὴν καὶ
εὐσέβειαν δεδωρημένῃς, διὰ τῆς
ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς
διὰ ὁμιλίας καὶ ἀρετῆς,

4 Δι' ὧν τὰ μέγιστα ἡμῖν καὶ
τίμα ἐπαγγελματὰ δεδώρηται, ἵνα
διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ
φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσμῳ
ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς.

5 Καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν
πάσαν παρεισπένθυοντες, ἐπιχορη-
γήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρε-
τήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνώσιν,

6 Ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκρά-
τειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομω-
νήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν,

7 Ἐν δὲ τῇ εὐσέβειᾳ τὴν φιλα-
δελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν
ἀγάπην.

8 Ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα,
καὶ πλεονάζοντα, οὐκ ἀργῶς οὐδέ
ἀκάρπου καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιγ-
νώσιν·

9 Ὡς γὰρ μὴ πάρεστι ταῦτα,
τυφλὸς ἔστι, μωροπάξων, λήθην
λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι
αὐτοῦ ἀμαρτιῶν

P E T R I

Apostoli

C A T H O L I C A

EPISTOLA SECUNDA.

CAPUT I.

1 SIMEON Petrus, servus et
Apostolus Jesu Christi,
æque pretiosam nobis sortitus
fidem in justitia Dei nostri et
Salvatoris Jesu Christi :

2 Gratia vobis et pax adim-
pleatur in cognitione Dei, et
Jesu Domini nostri :

3 Quomodo omnia nobis di-
vinæ virtutis suæ ad vitam et
pietatem donatæ, per cogniti-
onem vocantis nos per gloriam
et virtutem :

4 Per quæ pretiosa nobis et
maxima promissa donata sunt :
ut per hæc efficiamini divinæ
consortes naturæ, fugientes ab
illa in mundo in cupiditate cor-
ruptione.

5 Et hoc ipsum autem studiu-
m omne adinferentes submini-
strate in fide vestra virtutem, in
autem virtute cognitionem,

6 In autem cognitione temper-
rantiam, in autem temperantia
tolerantiam, in autem toleran-
tia pietatem,

7 In autem pietate amorem
fraternitatis, in autem amore
fraternitatis charitatem.

8 Hæc enim vobis adisten-
tia, et exuberantia, non otiosos
nec sine fructu constituunt in
Domini nostri Jesu Christi cog-
nitionem.

9 Cui enim non adsunt hæc,
cæcus est, non procul cernens,
oblivionem accipiens purgatio-
nis veterum suorum delictorum.

10 Διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλησὴν καὶ ἐκλογὴν ποιῆσαι· ταῦτα γὰρ ποιῶντες οὐ μὴ σταίσητέ ποτε·

11 Οὕτω γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἰσόδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

12 Διὸ οὐκ ἀμελήσω ὑμᾶς αἰεὶ θαυμαψήσκειν περὶ τούτων, καί ποτε εἰδόμενος, καὶ ἐστηρηγμένους ἐν τῇ παρουσίᾳ ἀληθείας.

13 Δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ὅφ, ἔσον εἰμι ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διαγοίσειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει,

14 Εἰδὼς ὅτι ταχὴν ἔστιν ἡ ἀπόδοσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι.

15 Πευδῶσω δὲ καὶ ἐκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἡμῶν ἔξοδον, τὴν τούτων μνήμην ποιῆσαι·

16 Οὐ γὰρ σοφισμένοις μύθοις ἔξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπέσκεται γονηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος·

17 Λαβὼν γὰρ παρὰ Θεοῦ τιμὴν καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιαύτου ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεπούς δόξης· “Ὁμοίος ἔστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα.”

18 Καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθείσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ.

19 Καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ὃ καλῶς ποιῶτε προσέχοντες, ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν ἀσχημερῶ τῷ σπῳ, ὡς εἰ ἡμεῖς διαυ-

10 Ideo magis, fratres, studeate firmam vestram vocationem et electionem facere : hæc enim facientes non impingetis aliquando.

11 Sic enim abundanter subministrabitur vobis introitus in æternum regnum Domini nostri et Salvatoris Jesu Christi.

12 Ideo non negligam semper vos commonere de his, quamvis scientes, et confirmatos in præsentī veritate.

13 Justum autem arbitror, ad quantum sum in hoc tabernaculo, persuscitare vos in comonitione :

14 Sciens quod velox est depositio tabernaculi mei, sicut et Dominus noster Jesus Christus significavit mihi.

15 Studebo autem et singulatum habere vos post meum exitum, horum memoriam facere.

16 Non enim sophisticatas fabulas secuti notam fecimus vobis Domini nostri Jesu Christi virtutem et præsentiam, sed speculatores facti illius magnitudinis.

17 Accipiens enim à Deo Patre honorem et gloriam, voce delata ei hujuscemodi à magnifica gloria : Hic est Filius meus dilectus, in quem ego beneplacui.

18 Et hanc vocem nos audivimus de cælo allatam, cum ipso existentes in monte sancto.

19 Et habemus firmiorem propheticum sermonem, cui bene facitis attendentes, quasi lucernæ apparenti in caliginoso

γάση, και φωσφόρος ἀνατείλη ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν,

20 Τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ἵτι πᾶσα προφητεία γραφῆς, ἰδίᾳς ἐπιλύσεως οὐ γίνεται·

21 Οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφητεία, ἀλλ' ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν οἱ ἅγιοι Θεοῦ ἄνθρωποι.

Κεφ. β'. 2.

1 **Ε**Γίνοντο δὲ και ψευδοπροφήται ἐν τῷ λαῷ, ὡς και ἐν ὑμῖν ἴδονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεσιδάξουσιν αἰρέσεις ἀπωλείας, και τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς ἐσπόσθη ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν,

2 Και πολλοὶ ἐξακολούθησουσιν αὐτῶν ταῖς ἀπωλείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλαφημηθήσεται,

3 Και ἐν ἐλευθερίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται· οἷς τὸ κρῖμα ἐκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει.

4 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σειραῖς ζόφου ταρταρώσας, παρέδωκεν εἰς κρίσιν τετηρημένους·

5 Και ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὀγδοὸν Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξε, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας.

6 Και πόλεις Σοδόμων και Γομόρρας τερρώσας καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβῶν τεθεικῶς·

7 Και δίκαιον Λὼτ, κατακονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς, ἐξήρῳσατο·

8 Βλέμματι γὰρ και ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐγκατακῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνίμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν.

loco, usque quo dies elucescat, et lucifer oriatur in cordibus vestris.

20 Hoc primum cognoscen-tes, quod omnis propheta scrip-turæ, propriæ interpretationis non fit.

21 Non enim voluntate ho-minis allata est aliquando pro-phetia, sed à Spiritu sancto acti locuti sunt sancti Dei homines

CAPUT II.

1 **F**UERUNT vero et pseu-doprophetæ in populo, sicut et in vobis erunt falsi doc-tores, qui adintroducunt sectas perditionis, et mercatum eos Dominum negantes, inferentes sibi ipsis celere perditionem.

2 Et multi sequentur eorum perditione, per quos via verita-tis blasphemabitur.

3 Et in avaritia fictis verbis vos negotiabitur: quibus ju-dicium ex olim non cessat, et perditio eorum non dormitat.

4 Si enim Deus angelis pec-cantibus non pepercit, sed cate-nis caliginis detrudens in tarta-rum tradidit in iudicium serva-tos:

5 Et antiquo mundo non pe-percit, sed octavum Noë justit-iæ præconem custodivit, diluvi-um mundo impiorum inducens:

6 Et civitatis Sodomorum et Gomorrhæ in cinerem redigens eversione damnavit, exemplum futurorum impie agere ponens:

7 Et justum Lot fatigatum à nefandorum in luxuria conversa-tione eripuit:

8 Aspectu enim et auditu ille justus habitans in ipsis, diem ex die animam justam iniquis ope-ribus cruciabat.

9 Ὅδε Κίριος ἀσθεῖς ἐκ τειρασμοῦ ῥύσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως καταζομένους τηρεῖν·

10 Μάλιστα δὲ τὰς ἐπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μασημοῦ πορευομένους, καὶ κυριότητος καταφρονῶντας· τολμηταί, αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσι βλασφημοῦντες·

11 Ὅπου ἄγγελοι, ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες, ἐ φέρει κατ' αὐτὴν παρὰ Κυρίῳ βλάσφημον χριστῶν.

12 Οὗτοι δὲ, ὡς ἄλογα ζῶα φυσικά, γεγοννημένα εἰς ἄλωσιν καὶ φθορὰν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καταφραθήσονται,

13 Κοιμώμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἠγοῦμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ ερυφὴν, σαῖλοι καὶ μύμοι, ἐπιρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν, συνουχήμενοι ἑμῶν,

14 Ὀφθαλμοῖς ἔχοντες μιστὰς μοχαλίδους, καὶ ἀκατακάλυπτος ἀμαρτίας, δολοῦντες ψυχὰς ἀσθηρίκτους, καρδίαν γυμνασμένην ἐλθονεξίαις ἔχοντες, κατάρτας τέκνα·

15 Καταλαπόντες τὴν εὐθεΐαν ὁδὸν, ἐπλανήθησαν, ἐγκαλοθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαάμ τοῦ Βοσόρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν,

16 Ἐλογεῖν δὲ ἴσχαν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἕρπονεν, ἐν ἀνθρώπῳ ωνή φθογξάμενον, ἐκώλυσε τὴν τοῦ προφήτου παραφροσύνην.

17 Οὗτοι εἰσι πηγαὶ ἀνυδροῦ, νεφέλαι ὑπὸ λαίλακτος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζῆφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα ἐσθήρηται.

18 Ὑπέρογκα γὰρ μαλασιότητος φθογγόμενοι δολοῦντες ἐν ἐπιθυ-

9 Novit Dominus pios de tentationibus eripere, iniquos vero in diem judicii cruciandos servare :

10 Maxime autem post carnem in concupiscentia immun-ditiæ ambulantes, et dominationes contemnentes ; audaces, sibi placentes, dignitates non horrent blasphemantes.

11 Ubi angeli, fortitudine et virtute majores existentes, non portant adversum eos à Domino blasphemum judicium.

12 Hi vero velut irrationabilia animantia naturalia, nata in captionem et corruptionem, in his quæ ignorant blasphemantes, in corruptione sua corrumpentur :

13 Reportantes mercedem injustitiæ, voluptatem existimantes in die delicias, labes et maculæ, luxuriantes in deceptionibus suis, coëpulantes vobis.

14 Oculos habentes plenos adulteræ, et incessabiles peccati, inescantes animas instabiles, cor exercitatum avaritiis habentes, maledictionis nati.

15 Derelinquentes rectam viam, erraverunt, secuti viam Balaam, filii Bosor, qui mercedem iniquitatis amavit :

16 Correptionem verbo habuit propriæ transgressionis legis : subjugale mutum, in hominis voce loquutum, prohibuit Prophetæ insipientiam.

17 Hi sunt fontes sine aqua, nebule à turbine exagitatæ : quibus caligo tenebrarum in æternum reservata fuit.

18 Superba enim vanitatis loquentes inescant in desideriis

μίας σαρκός, ἀσέλγειας, τὰς ὄντως ἀποφυγόντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστροφόμενους,

19 Ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς ἧ γὰρ εἰς ἠτήληαι, σούτω καὶ δεδοῦλωται.

20 Ἐἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μᾶσφαλα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει εὖ Κυρίου καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτους δὲ πάλιν ἐμπαλαίνοντες ἠτιῶνται, γέγονον αὐτοῖς καὶ ἐσχάτα χείρονα τῶν πρῶτων.

21 Κρείττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσαν ἐπιστρέψαι ἐκ τῆς παραδόσεως αὐτοῖς ἁγίας ἐντελής.

22 Συμβέβηκε δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παρομιίας· “Κύν ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέτραμα.” καὶ Ἰς λουσαμένη, εἰς κύλισμα βορβόρου.

Καπ. γ'. 3.

1 **Τ**Αύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εὐλαβητὴν διάνοιαν,

2 Μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν, καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἡμῶν ἐπιτολής, τοῦ Κυρίου καὶ σωτῆρος.

3 Τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἐμπαίλαι, κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι,

4 Καὶ λέγοντες· Ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτω διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως.

5 Λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θελοντας, ὅτι ἐρανοὶ ἦσαν ἐκαταίαι,

carnis, in luxuriis, aufugientes vere in errore versatos.

19 Libertatem illis promittentes, ipsi servi existentes corruptionis; cui enim quis superatus est, huic et servus factus est.

20 Nam si aufugientes inquinamenta mundi in cognitione Domini et Salvatoris Jesu Christi, his vero rursus implicati superantur, facta sunt eis posteriora deteriora prioribus.

21 Melius enim erat illis non agnovisse viam justitiæ, quam agnoscentibus reverti ex tradito eis sancto mandato.

22 Contigit autem eis illud veri proverbii, Canis reversus ad proprium vomitum: et: sus lota, in volutabrum luti.

CAPUT III.

1 **H**ANC jam, dilecti, secundam vobis scribo epistolam, in quibus excito vestram in commonitione sinceram mentem:

2 Meminisse prædictorum verborum à sanctis Prophetis, et Apostolorum vestrorum mandati, Domini et Salvatoris:

3 Hoc primum scientes, quod venient in novissimo dierum irrisores, juxta proprias concupiscentias suas ambulantes:

4 Et dicentes: Ubi est promissio adventus ejus? ex quo enim patres dormierunt, omnia sic permanent ab initio creatio-

nis. 5 Latet enim eos hoc volentes, quod cæli erant jam olim, et

καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος
συνεστῶσα, τῷ τοῦ Θεοῦ λόγῳ·

6 Δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι
κατακλυσθεὶς ἀπόλωλε·

7 Οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ αὐτῆ
λόγῳ ἐθεσσαυρισμένοι εἰσὶ, πυρι
τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ
ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων.

8 Ἐν δὲ τούτῳ μὴ λαθόντων
ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα
παρὰ Κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη, καὶ
χίλια ἔτη, ὡς ἡμέρα μία.

9 Οὐ βραδύνει ὁ Κύριος τῆς
ἐπαγγελίας, ὡς τινες βραδυτέρα
ἠγνῆναι, ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ἡμᾶς,
μὴ βουλόμενός τινος ἀπολέσθαι,
ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χω
ρῆσαι.

10 Ἦξει δὲ ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς
κλέπτης ἐν νυκτί, ἐν ᾗ οἱ οὐρανοὶ
βοιζήδων παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ
καυσούμενα λυθήσονται, καὶ γῆ καὶ
τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσονται.

11 Τούτων οὖν πάντων λυομέ
νων, ποταπὸς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν
ἀγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις,

12 Προσδοκῶντας καὶ σπεύδον
τας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ Θεοῦ
ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι
λυθήσονται, καὶ στοιχεῖα καυσόμενα
εἴησιν·

13 Καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν
καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ
προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κα
τοιεῖ.

14 Διὸ, ἀγαπητοί, ταῦτα προσ
δοκῶντες, σπουδάζετε ἄσπιλοι καὶ
ἀμώμητοι αὐτῷ εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ,

15 Καὶ τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν
μακροθυμίαν, σωτηρίαν ἠγείθετε κα
θὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς
Παῦλος κατὰ τὴν αὐτῷ δοθεῖσαν
σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν,

terra ex aqua et per aquam con
sistens, Dei verbo :

6 Per quæ ille tunc mundus
aqua inundatus periit.

7 At nunc cæli et terra eo
ipso verbo repositi sunt, igni
servati in diem iudicii et perdi
tionis impiorum hominum :

8 Unum vero hoc non lateat
vos, dilecti, quia unus dies apud
Dominum sicut mille anni, et
mille anni sicut unus dies.

9 Non tardat Dominus pro
missionem, sicut quidam tardi
tatem ducunt : sed patienter
agit in nos, non volens ullos pe
rrire, sed omnes ad pœnitentiam
tendere.

10 Veniet autem dies Domini
ut fur in nocte, in quo cæli stri
denter præteribunt, elementa
vero æstuantia solventur, et ter
ra et quæ in ipsa opera exuren
tur.

11 His igitur omnibus solutus,
quales oportet esse vos in sanc
tis conversationibus et pietati
bus :

12 Expectantes et properan
tes adventum Dei diei, per
quem cæli ardentes solventur,
et elementa æstuantia liques
cunt ?

13 Novos vero cælos et ter
ram novam secundum ipsius
promissum expectamus, in qui
bus justitia habitat.

14 Ideo, dilecti, hæc expec
tantes, studete immaculati et in
violati et inveniri in pace :

15 Et Domini nostri longi
nimitatem, salutem arbitremini,
sicut et dilectus noster frater
Paulus secundum sibi datam sa
pientiam scripsit vobis :

16 Ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς, λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων, ἐν οἷς ἐστὶ δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν.

17 Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοὶ, προγινώσκοντες, φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηρηγραίου.

18 Αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος. Ἀμήν.

15 Sicut in et omnibus Epistolis loquens in eis de his, in quibus sunt defficilia intellectu quædam, quæ indocti et instabiles detorquent, sicut et cæteras scripturas, ad propriam ipsorum perditionem.

17 Vos igitur, dilecti, præcognoscentes, custodite, ut ne nefariorum errere simul traducti excidatis propria firmitate.

18 Crescite vero in gratia et cognitione Domini nostri et Salvatoris Jesu Christo. Ipsi gloria et nunc et in diem æternitatis. Amen.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α. 1.

1 **Ο** ἮΝ ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐώρακαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθαυμάσαμεν, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς,

2 Καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη καὶ ἐώρακαμεν, καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν.

3 Ὁ ἐώρακαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

5 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία

JOANNIS

Apostoli

EPISTOLA

CATHOLICA PRIMA.

CAPUT I.

1 **Q**UOD erat ab initio, quod audivimus, quod vidimus oculis nostris, quod spectavimus, et manus nostræ contrectaverunt de verbo vitæ.

2 Et vita manifesta est, et vidimus, et testamur, et annuntiamus vobis vitam æternam, quæ erat apud Patrem, et apparuit nobis.

3 Quod vidimus et audivimus, annunciamus vobis, ut et vos communionem habeatis cum nobis : et communicatio vero nostra cum Patre et cum Filio ejus Jesu Christo.

4 Et hæc scribimus vobis, ut gaudium vestrum sit plenum.

5 Et hæc est annuntiatio quam

ἢ ἀκηκόομεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀναγγελλόμεν ὑμῖν, ἵτι ὁ Θεὸς ῥῆς ἰστί, καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμίαι.

6 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατοῦμεν, ψευδόμεθα, καὶ οὐ ποιούμεν τὴν ἀλήθειαν.

7 Ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατοῦμεν, ὡς αὐτὸς ἔστιν ἐν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων, καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θιοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας.

8 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἐαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

9 Ἐὰν ἠμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστὸς ἔστι καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῆ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας, καὶ καθάρισῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας.

10 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐκ ἠμαρτήκαμεν, ψεύσθηται ποιούμεν αὐτὸν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

Κεφ. β'. 2.

1 **Τ**εκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἀμάχησθε· καὶ ἵαν τις ἀμάχησθαι, παράκλησον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον.

2 Καὶ αὐτὸς ἰλασμός ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.

3 Καὶ ἐν τούτῳ γνωσκόμεν ὅτι ἐγνωκάμεν αὐτὸν, εἰάν τις ἐπιτολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν.

4 Ὁ λέγων, ἐγνωκα αὐτὸν, καὶ τὰς ἐπιτολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἔστι, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν.

5 Ὃς δ' αὖ τηρῆ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ

audivimus ab eo, et annuntiamus vobis, quoniam Deus lux est, et tenebrae in eo non sunt ullae.

6 Si dixerimus quoniam communionem habemus cum eo, et in tenebris ambulamus, mentiamur, et non facimus veritatem :

7 Si autem in luce ambulamus, sicut ipse est in luce, communionem habemus cum aliis : et sanguis Jesu Christi Filii ejus emundat nos ab omni peccato :

8 Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, nos ipsos decipimus, et veritas non est in nobis.

9 Si confitemur peccata nostra, fidelis est et justus, ut remittat nobis peccata, et emundet nos ab omni iniquitate.

10 Si dixerimus quoniam non peccavimus, mendacem facimus eum, et verbum ejus non est in nobis.

CAPUT II.

1 **F**ILIOLI mei, hæc scribo vobis, ut non peccetis. Et si quis peccaverit advocatum habemus apud Patrem, Jesum Christum justum.

2 Et ipse propitiatio est pro peccatis nostris : non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi.

3 Et in hoc scimus quoniam cognovimus eum, si mandata ejus observemus.

4 Dicens, novi eum, et mandata ejus non servans, mendax est, et in hoc veritas non est :

5 Qui autem servat ejus verbum, vere in hoc charitas Dei

Θεοῦ ἐπελείψωσθε ἐν τούτῳ γινώσκωμεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἴσμεν.

6 Ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένει, ἔφειλε, καθὼς ἐκεῖνος περιπατήσῃ, καὶ αὐτὸς οὕτως περιπατήσῃ.

7 Ἀδελφοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν παλαιάν, ἣν εἶχετε ἀπ' ἀρχῆς ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιὰ ἐστὶν ὁ λόγος ὃν ἤκούσατε ἀπ' ἀρχῆς.

8 Πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν ὑμῖν· ὅτι ἡ σκοτία παρέρχεται, καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει.

9 Ὁ λέγων ἐν τῷ φωτι εἶναι, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι.

10 Ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ φωτι μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστὶν.

11 Ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶ, καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

12 Γράφω ὑμῖν, πατέρα, ὅτι ἀφάρτων ὑμῖν αἱ ἀμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

13 Γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. Γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενηκίκατε τὸν πονηρὸν. Γράφω ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα.

14 Ἐγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. Ἐγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροὶ ἐστε, καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ νενηκίκατε τὸν πονηρὸν.

15 Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ· ἵάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ.

perfecta est : ia hoc cognoscimus quoniam in ipso sumus.

6 Dicens in ipso manere, debet, sicut ille ambulavit, et ipse ita ambulare.

7 Fratres, non mandatum novum scribo vobis, sed mandatum vetus, quod habuistis ab initio. Mandatum vetus est verbum quod audistis ab initio.

8 Iterum mandatum novum scribo vobis, quod est verum in ipso, et in vobis ; quia tenebrae transeunt, et lumen verum jam lucet.

9 Dicens in luce esse, et fratrem suum, odio habens, in tenebris est usque adhuc.

10 Diligens fratrem suum, in lumine manet ; et scandalum in eo non est.

11 Verum odio habens fratrem suum in tenebris est, et in tenebris ambulat, et nescit quomodo eat, quia tenebrae obcaecaverunt ejus oculos.

12 Scribo vobis, filioli, quoniam remittuntur vobis peccata propter nomen ejus.

13 Scribo vobis, patres, quoniam cognovistis eum ab initio. Scribo vobis, adolescentes, quoniam vicistis malignum. Scribo vobis, infantes, quoniam cognovistis Patrem.

14 Scripsi vobis, patres, quoniam cognovistis eum ab initio. Scripsi vobis, adolescentes, quoniam fortes estis, et verbum Dei in vobis manet, et vicistis malignum.

15 Ne diligite mundum, neque ea quae in mundo : Si quis diligit mundum, non est charitas Patris in eo :

16 Ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκός, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, ἀλλ' ἐκ τοῦ κόσμου ἐστὶ.

17 Καὶ ὁ κόσμος παρέρχεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

18 Παιδιά, ἐσχάτη ὥρα ἐστὶ· καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ὁ ἀντίχριστος ἐρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστος πῶλοι γέγονασιν· ἔθεν γινώσκωμεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστὶν.

19 Ἐξ ἡμῶν ἐξηλθον, ἀλλ' ἐκ ἡσάν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἡσάν ἐξ ἡμῶν, μωμενῆκασις ἀν μὲθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ ἡμῶν.

20 Καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἀγίου, καὶ εἴδατε πάντα.

21 Οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ εἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι εἴσατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεύδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστι.

22 Τίς ἐστὶν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; ἕτερος ἐστὶν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν.

23 Πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱόν, οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει.

24 Ὑμεῖς οὖν ὁ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μόνετω· εἴαν ἐν ὑμῖν μείνη ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μείνητε.

25 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ὑμῖν, εἴην ζωὴν εἴην αἰῶνον.

26 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώσεων ὑμᾶς·

27 Καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσμα ὃ ἔλαβετε ἀπ' αὐτοῦ, ἐν ὑμῖν μένει, καὶ οὐ χρεῖαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκη

16 Quoniam omne in mundo, concupiscentia carnis, et concupiscentia oculorum, et superbia vitæ non est ex patre, sed ex mundo est.

17 Et mundus transit, et concupiscentia ejus : Verum faciens voluntatem Dei, manet in æternum.

18 Pueruli, novissima hora est : et sicut audistis quia antichristus venit, et nunc antichristi multi facti sunt : unde scimus quia novissima hora est.

19 Ex nobis exierunt, sed non erant ex nobis : si enim fuissent ex nobis, permansissent utique cum nobis : sed ut manifesti sint quoniam non sunt omnes ex nobis.

20 Et vos unctionem habetis à Sancto, et nostis omnia.

21 Non scripsi vobis, quod non nostis veritatem, sed quod nostis eam, et quoniam omne mendacium ex veritate non est.

22 Quis est mendax, si non negans quoniam Jesus non est Christus ? Hic est antichristus, negans Patrem et Filium.

23 Omnis negans Filium, nec patrem habet.

24 Vos igitur quod audistis ab initio, in vobis permaneat : si in vobis manserit quod ab initio audistis, et vos in Filio et in Patre manebitis.

25 Et hæc est repromissio, quam ipse pollicitus est nobis, vitam æternam.

26 Hæc scripsi vobis de decipientibus vos.

27 Et vos unctionem quam accepistis ab eo, in vobis manet, et non opus habetis ut aliquis

ὁμᾶς· ἀλλ' ὡς τὸ αὐτὸ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθὲς ἐστὶ, καὶ οὐκ ἔστι ψεῦδος· καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, μενεῖτε ἐν αὐτῷ·

28 Καὶ νῦν, τέκνια, μένετε ἐν αὐτῷ· ἵνα ὅταν φανερωθῇ, ἔχωμεν παρρησίαν, καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.

29 Ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστι, γινώσκετε ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, ἐξ αὐτοῦ γεγεννηται.

Κεφ. γ'. 3.

1 ἸΔετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατήρ, ἵνα τέκνα Θεοῦ κληθῶμεν· διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.

2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὐπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἶδαμεν δὲ ὅτι ἐὰν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὁμοίωμεθα αὐτόν καθὼς ἐστὶ·

3 Καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ, ἀγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστι.

4 Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ· καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία.

5 Καὶ οἶδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη, ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἄρῃ· καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστι.

6 Πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων, οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων, οὐχ ἔωρακεν αὐτόν, οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.

7 Τεκνία, μηδεὶς πλανᾶτω ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, δίκαιός ἐστι, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν·

8 Ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν· ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει· εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου.

9 Πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα

doceat vos : sed sicut ipsa unctio docet vos de omnibus, et vera est, et non est mendacium. Et sicut docuit vos, manebitis in eo.

28 Et nunc, filioli, manete in eo : ut cum apparuerit, habeamus fiduciam, et non pudebimus ab eo, in adventu ejus.

29 Si scitis quoniam justus est, scitote quoniam omnis faciens justitiam ex ipso natus est.

CAPUT III.

1 VIDETE qualem charitatem dedit nobis Pater, ut nati Dei vocemur. Propter hoc mundus non novit nos, quia non novit eum.

2 Dilecti, nunc nati Dei sumus, et nondum apparuit quid erimus. Scimus autem quoniam si apparuerit, similes ei erimus : quoniam videbimus eum sicuti est.

3 Et omnis habens spem hanc in eo, sanctificat seipsum, sicut ille sanctus est.

4 Omnis faciens peccatum, et transgressionem legis facit : et peccatum est transgressio legis.

5 Et scitis quia ille apparuit, ut peccata nostra tolleret : et peccatum in eo non est.

6 Omnis in eo manens, non peccat : omnis peccans, non vidit eum, nec cognovit eum.

7 Filioli, nemo decipiat vos. Faciens justitiam, justus est, sicut ille justus est.

8 Faciens peccatum, ex diabolo est. Quoniam ab initio diabolus peccat. In hoc apparuit Filius Dei, ut dissolvat opera diaboli.

9 Omnis natus ex Deo, peccatum non facit, quoniam semen

αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἀμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται.

10 Ἐν τούτῳ φανερά ἐστι τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ·

11 Ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ηκουσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους·

12 Οὐ καθὼς Κάιν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν, καὶ ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.

13 Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί μου, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.

14 Ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι μεταβέβηκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν, μένει ἐν τῷ θανάτῳ.

15 Πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀνθρωποκτόνος ἐστὶ· καὶ οἶδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν.

16 Ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς εἶθῆναι.

17 Ὃς δ' ἂν ἔχη τὸν βίον τοῦ κόσμου, καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρεῖαν ἔχοντα, καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;

18 Τεκνία μου, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ, μηδὲ γλῶσση, ἀλλ' ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ·

19 Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμὲν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν.

ipsius in eo manet: et non potest peccare, quoniam ex Deo natus est.

10 In hoc manifesti sunt nati Dei, et nati diaboli. Omnis non faciens justitiam, non est ex Deo, et non diligens fratrem suum.

11 Quoniam hæc est annuntiatio, quam audistis ab initio, ut diligamus alii alios:

12 Non sicut Cain ex maligno erat, et occidit fratrem suum: Et gratia cuius occidit eum? Quoniam opera ejus maligna erant, fratris autem ejus justa.

13 Ne admiremini, fratres mei, si odit vos mundus.

14 Nos scimus quoniam translati sumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres. Non diligens fratrem, manet in morte.

15 Omnis odio habens fratrem suum, homicida est: Et scitis quoniam omnis homicida non habet vitam æternam in se manentem.

16 In hoc cognovimus charitatem Dei, quoniam ille pro nobis animam suam posuit: et nos debemus pro fratribus animas ponere.

17 Qui vero habuerit victum mundi, et viderit fratrem suum opus habentem, et clauserit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo?

18 Filioli mei, non diligamus verbo, neque lingua, sed opere et veritate.

19 Et in hoc cognoscimus quoniam ex veritate sumus, et ante eum suadebimus corda nostra.

20 Ὅσοι ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδιά, ὅτι μείζων ἐστίν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα.

21 Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδιά ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρῆρησιαν ἔχομεν πρὸς τὸν Θεόν·

22 Καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν, λαμβάνομεν παρ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολάς αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιῶμεν.

23 Καὶ αὕτη ἐστίν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα πιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ ἰσοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλας, καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν.

24 Καὶ ὃ τηρῶν τὰς ἐντολάς αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

Κεφ. δ'. 4.

1 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφήται ἀπεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον.

2 Ἐν τούτῳ γινώσχετε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογῇ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν·

3 Καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογῇ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστίν· καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστίν ἤδη.

4 Ἰμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστε, τεκνία, καὶ νουκάρηται αὐτῶν· ὅτι μείζων ἐστίν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ.

5 Αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσὶ· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσι, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει.

6 Ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμὲν· ὁ γινώσκων τὸν Θεόν, ἀκούει ἡμῶν·

20 Quoniam si reprehenderit nos cor, quod major est Deus corde nostro, et novit omnia.

21 Dilecti, si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum.

22 Et quicquid petierimus, accipiemus ab eo, quoniam mandata ejus custodimus, et placita coram eo facimus.

23 Et hoc est mandatum ejus, ut credamus nomini Filii ejus Jesu Christi, et diligamus alii, sicut dedit mandatum nobis.

24 Et servans mandata ejus, in illo manet, et ipse in eo manet, et in hoc scimus quoniam manet in nobis, de Spiritu quem dedit nobis.

CAPUT IV.

1 DILECTI, ne omni spiritui credite, sed probate spiritus, si ex Deo sunt: quoniam multi pseudoprophetae exierunt in mundum.

2 In hoc cognoscitis spiritum Dei: omnis spiritus qui confitetur Jesum Christum in carne venisse, ex Deo est:

3 Et omnis spiritus qui non confitetur Jesum Christum in carne venientem, ex Deo non est: et hic est antichristi, de quo audistis, quoniam venit: et nunc in mundo est jam.

4 Vos ex Deo estis, filioli, et vicistis eos; quoniam major est qui in vobis, quam qui in mundo.

5 Ipsi de mundo sunt, propter hoc de mundo loquuntur, et mundus eos audit.

6 Nos ex Deo sumus: Cognoscens Deum, audit nos: qui

ὅς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν. Ἐκ τούτου γινώσκουμεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

7 Ἀγαπητοὶ, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν, ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται, καὶ γινώσκει τὸν Θεόν·

8 Ὁ μὴ ἀγαπῶν, οὐκ ἔγνω τὸν Θεόν· ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν.

9 Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ·

10 Ἐν τούτῳ ἐστίν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν Θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἰλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.

11 Ἀγαπητοὶ, εἰ οὕτως ὁ Θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν.

12 Θεὸν οὐδέεις πώποτε εἶδεται· ἵδὼν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐστίν ἐν ἡμῖν.

13 Ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν·

14 Καὶ ἡμεῖς εἰδόμεθα, καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτήρα τοῦ κόσμου.

15 Ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ.

16 Καὶ ἡμεῖς ὀνόμαζομεν καὶ πιστεύομεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν· ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ· καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει, καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ.

17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρῆσιν

non est ex Deo, non audit nos
Ex hoc cognoscimus Spiritum
veritatis, et Spiritum erroris.

7 Dilecti, diligamus alii alios,
quia charitas ex Deo est: Et
omnis diligens, ex Deo natus
est, et cognoscit Deum.

8 Non diligens, non novit Deum:
quoniam Deus charitas est.

9 In hoc apparuit charitas
Dei in nobis, quoniam Filium
suum unigenitum misit Deus in
mundum, ut vivamus per eum.

10 In hoc est charitas, non
quod nos dileximus Deum, sed
quoniam ipse dilexit nos, et mi-
sit Filium suum propitiationem
pro peccatis nostris.

11 Dilecti, si sic Deus di-
lexit nos, et nos debemus aliū
alios diligere.

12 Deum nemo unquam vi-
dit: Si diligamus alii alios, De-
us in nobis manet, et charitas
ejus perfecta est in nobis.

13 In hoc cognoscimus quo-
niam in eo manemus, it ipse in
nobis, quoniam de spiritu suo
dedit nobis.

14 Et nos vidimus, et testi-
ficamur quoniam Pater misit
Filium Salvatorem mundi.

15 Quisquis confessus fuerit
quoniam Jesus est Filius Dei,
Deus in eo manet, et ipse in Deo.

16 Et nos cognovimus, et
credidimus charitatem quam ha-
bet Deus in nobis. Deus chari-
tas est; et manens in charitate,
in Deo manet, et Deus in eo
manet.

17 In hoc perfecta est chari-
tas cum nobis, ut fiduciam ha-

ἔχομεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως· ὅτι καθὼς ἐκείνός ἐστι, καὶ ἡμεῖς ἴσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

18 Φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τέλεια ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον· ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ.

19 Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν αὐτὸν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς.

20 Ἐάν τις εἴπῃ· Ὅτι ἀγαπῶ τὸν Θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακε, τὸν Θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακε, πῶς δύναται ἀγαπᾶν;

21 Καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα, ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεόν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

Κεφ. ε'. 5.

1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ Θεοῦ γεννήσεται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα, ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεννημένον ἐξ αὐτοῦ.

2 Ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸν Θεὸν ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν.

3 Αὕτη γὰρ ἐστίν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν,

4 Ὅτι πᾶν, τὸ γεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ, νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστίν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν.

5 Τίς ἐστίν ὁ νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;

6 Οὗτός ἐστιν ὁ ἰδὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς ὁ Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦ-

beamus in die iudicii, quia sicut ille est, et nos sumus in mundo hoc.

18 Timor non est in charitate, sed perfecta charitas foras mittit timorem : quoniam timor punitionem habet, at timens non perfectus est in charitate.

19 Nos diligamus eum, quoniam ipse prior dilexit nos.

20 Si quis dixerit : Quoniam diligo Deum, et fratrem suum oderit, mendax est : Nam non diligens fratrem suum quem vidit, Deum quem non vidit, quomodo potest diligere ?

21 Et hoc mandatum habemus ab eo, ut diligens Deum, diligit et fratrem suum.

CAPUT V.

1 OMNIS credens quoniam Jesus est Christus, ex Deo natus est : Et omnis diligens genitorem, diligit et genitum ex eo.

2 In hoc cognoscimus quoniam diligimus natos Dei, cum Deum diligimus, et mandata ejus servamus.

3 Hæc enim est charitas Dei, ut mandata ejus custodiamus : et mandata ejus gravia non sunt.

4 Quoniam omne natum ex Deo, vincit mundum : et hæc est victoria vincens mundum, fides nostra.

5 Quis est vincens mundum, si non credens quoniam Jesus est Filius Dei ?

6 Hic est ille veniens per aquam et sanguinem, Jesus Christus, non in aqua solum, sed in aqua et sanguine : Et Spiritus

μά ἐστι τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμα
μά ἐστιν ἡ ἀλήθεια.

7 Ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦν-
τες ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ πατήρ, ὁ λόγος,
καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ
τρεῖς ἐν εἰσι.

8 Καὶ τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦν-
τες ἐν τῇ γῆ, τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ
ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ τρεῖς εἰς
τὸ ἓν εἰσιν.

9 Εἰ εἴην μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώ-
πων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ
Θεοῦ μείζων ἐστίν· ὅτι αὐτὴ ἐστίν
ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ, ἣν μαμαρ-
τύρηκα περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

10 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ
Θεοῦ, ἔχει εἴην μαρτυρίαν ἐν ἑαυ-
τῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ Θεῷ, ψεύσ-
την ποιοῖκεν αὐτὸν, ὅτι οὐ ποσί-
τευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μαμαρ-
τύρηκεν ὁ Θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

11 Καὶ αὕτη ἐστίν ἡ μαρτυρία,
ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῶν ὁ
Θεός· καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ
αὐτοῦ ἐστίν.

12 Ὁ ἔχων τὸν υἱόν, ἔχει εἴην
ζωὴν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τῷ Θεῷ,
εἴην ζωὴν οὐκ ἔχει.

13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν, τοῖς
πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ
τῷ Θεῷ· ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε
αἰώνιον, καὶ ἵνα πιστεύητε εἰς τὸ
ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

14 Καὶ αὕτη ἐστίν ἡ κατῆχησις,
ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτὸν, ὅτι εἴαν τι
αἰτήμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ,
ἀκούει ἡμῶν.

15 Καὶ εἴαν εἰδομεν ὅτι ἀκούει
ἡμῶν, ὁ εἴαν αἰτήμεθα, εἰδομεν ὅτι
ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ἠήτησαμεν
παρ' αὐτοῦ.

16 Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ
πρὸς θάνατον, αἰτήσῃ, καὶ δώσει
αὐτῷ ζωὴν, τοῖς ἁμαρτάνουσι μὴ

est testans, quoniam Spiritus est
veritas.

7 Quoniam tres sunt testan-
tes in caelo, Pater, verbum, et
sanctus Spiritus : et hi tres
unum sunt.

8 Et tres sunt testantes in
terra, Spiritus, et aqua, et san-
guis : Et tres in unum sunt.

9 Si testimonium hominum
accipimus, testimonium Dei ma-
jus est : quoniam hoc est testi-
monium Dei, quod testificatus
est de filio suo.

10 Credens in Filium Dei,
habet testimonium in se : Non
credens Deo, mendacem fecit
eam, quia non credidit in testi-
monium quod testificatus est
Deus de Filio suo.

11 Et hoc et testimonium,
Quoniam vitam aeternam dedit
nobis Deus : Et haec vita in Fi-
lio ejus est.

12 Habens Filium, habet vi-
tam : non habens Filium Dei,
vitam non habet.

13 Haec scripsi vobis cre-
dentibus in nomen Filii Dei ;
ut sciatis quoniam vitam aeter-
nam habetis, et ut credatis in
nomen Filii Dei.

14 Et haec est fiducia quam
habemus ad eum, quia si quid
petierimus secundum volunta-
tem ejus, audit nos.

15 Et si scimus quia audit
nos, quicquid petierimus, scimus
quoniam habemus petitiones
quas postulavimus ab eo.

16 Si quis viderit fratrem
suum peccantem peccatum non
ad mortem, petet, et dabit ei
vitam, peccantibus non ad mor-

πρὸς θάνατον· ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ.

17 Πᾶσα ἰδικία ἁμαρτία ἐστίν· καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.

18 Οἶδαμεν ὅτι πᾶς, ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐχ ἁμαρτάνει· ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ Θεοῦ τηρεῖ ἑαυτὸν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἄπτεται αὐτοῦ.

19 Οἶδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμὲν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κείται·

20 Οἶδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦκει, καὶ ἔδωκεν ἡμῖν διάνοιαν, ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινόν· καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ· οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεός, καὶ ἡ ζωὴ αἰώνιος.

21 Τεκνία, φυλάξαστε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων. Ἀμήν.

tem. Est peccatum ad mortem, non pro illo dico ut roget.

17 Omnis iniquitas peccatum est : et est peccatum non ad mortem.

18 Scimus quia omnis natus ex Deo, non peccat : sed genitus ex Deo conservat seipsum, et malignus non tangit eum.

19 Scimus quoniam ex Deo sumus : et mundus totus in malo positus est.

20 Scimus autem quoniam Filius Dei venit, et dedit nobis mentem, ut cognoscamus verum Deum : et sumus in vero, in Filio ejus Jesu Christo : Hic est verus Deus et vita æterna.

21 Nati, custodite vos ipsos ab idolis. Amen.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

1 **Ο** Πρεσβύτερος Ἐκλεκτῆ κυρίας, καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν,

2 Διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα·

3 Ἔσται μεθ' ἡμῶν χάρις, εὐλοοῦσα, εὐφροσύνη παρὰ Θεοῦ πατρὸς, καὶ παρὰ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὐρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν

JOANNIS

Apostoli

EPISTOLA

CATHOLICA SECUNDA.

1 **P**RESBYTER electæ dominæ, et natis ejus, quos ego diligo in veritate, et non ego solus, sed et omnes cognoscentes veritatem :

2 Propter veritatem manentem in nobis, et cum nobis erit in æternum.

3 Sit cum vobis gratia, misericordia, pax, à Deo Patre, et à Domino Jesu Christo Filio Patris, in veritate et charitate.

4 Gavisus sum valde quoniam inveni de natis tuis ambu-

ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν
παρὰ τοῦ πατρὸς.

5 Καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ
ὡς ἐντολὴν γράφω σοι καινὴν, ἀλ-
λά ἣν εἶχομεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγα-
πῶμεν ἀλλήλους·

6 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα
περιπατοῦμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐ-
τοῦ· αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολή, καθὼς
ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ
περιπατήτε·

7 Ὅτι πολλοὶ πλάνοι εἰσῆλθον
εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες
Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί·
ἵτις ἐστὶν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντιχριστός.

8 Βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ἀπο-
λωσώμεν τὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ μισ-
οῦσιν πλήρη ἀπολάβομεν.

9 Πᾶς ὁ παραβαίνων, καὶ μὴ
μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ,
Θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μὲν ἐν τῇ δι-
δαχῇ τοῦ Χριστοῦ, οὗτος καὶ τὸν
πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει·

10 Εἰ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς,
καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει,
μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ
χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε·

11 Ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ χαίρειν,
κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πο-
νηροῖς.

12 Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράψιν,
οὐκ ἠβουλήθην διὰ χάρτου καὶ μέ-
λανος· ἀλλὰ ἐπισίξω ἐλθεῖν πρὸς
ὑμᾶς, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλή-
σαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρω-
μένη.

13 Ἀσπάζεται σε τὰ τέκνα
τῆς ἀδελφῆς σου τῆς Ἐκλεκτῆς.
Ἀμήν.

lantes in veritate, sicut manda-
tum accepimus à Patre.

5 Et nunc rogo te, domina,
non tanquam mandatum scri-
bens tibi novum, sed quod ha-
buimus ab initio, ut diligamus
alii alios.

6 Et hæc est charitas, ut am-
blemus secundum mandata
ejus. Hoc est mandatum, que-
madmodum audistis ab initio, ut
in eo ambuletis :

7 Quoniam multi seductores
ingressi sunt in mundum, non
confitentes Jesum Christum qui
venit in carne : hic est seduc-
tor et antichristus.

8 Videte vosmetipsos, ut ne
perdamus quæ operati sumus,
sed mercedem plenam accipi-
amus.

9 Omnis transgrediens, et
non manens in doctrina Christi,
Deum non habet : Manens in
doctrina Christi, hic et Patrem
et Filium habet.

10 Si quis venit ad vos, et
hanc doctrinam non affert, ne
recipite eum in domum, et gau-
dere ei ne dicite ·

11 Nam dicens illi gaudere,
communicat operibus ejus ma-
lignis.

12 Plura habens vobis scri-
bere, nolui per chartam et
atramentum : sed spero venire
ad vos, et os ad os loqui, ut gau-
dium nostrum sit plenum.

13 Salutant te nati sororis
tuæ electæ. Amen.

Ι Ο Α Ν Ν Ο Υ

Τοῦ Ἀποστόλου

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΤΡΙΤΗ.

1 Ὁ Πρεσβύτερος Γαίω τῷ ἀγαπητῷ, ἐν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.

2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὐχομαί σε εὐδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐδοοῦται σου ἡ ψυχὴ.

3 Ἐχάρην γὰρ λαὸν ἐρχομένων ἀδελφῶν, καὶ μαρτυρούντων σοῦ ἐπὶ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς.

4 Μαιζότεραν τούτων οὐκ ἔχω χαρὰν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.

5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ εἰς τοὺς ξένους,

6 Οἱ ἐμαρτύρησάν σου ἐπὶ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας· οὓς καλῶς ποιήσεις προσέμφας ἀξίως τῷ Θεῷ.

7 Ὅτι γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξήλθον, μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνῶν.

8 Ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ἀπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα ἐπὶ ἀληθείᾳ.

9 Ἐγραψα ἐπὶ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ἡ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφῆς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς.

10 Διὰ τοῦτο, ἐὰν ἴδῃς, ὑπομνήσω αὐτῷ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ ταύτοις, οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς, καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.

11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακόν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν· ὃ ἀγαθοποιῶν, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν· ὃ δὲ κακοποιῶν, οὐχ ἑώρακε τὸν Θεόν.

G g 2

J O A N N I S

Apostoli

EPISTOLA

CATHOLICA TERTIA.

1 PRESBYTER Cajo dilecto, quem ego diligo in veritate.

2 Dilecte, de omnibus opto et prospere agere et valere, sicut prospere agit tua anima.

3 Gavisus sum enim valde venientibus fratribus, et testantibus tuæ veritati, sicut tu in veritate ambulas.

4 Majus horum non habeo gaudium, ut audiam meos natos it veritate ambulantes.

5 Dilecte, fidele facis quicquid operaris in fratres et in peregrinos,

6 Qui testati sunt tuæ charitati in conspectu ecclesiæ ; quos benefacies deducens digne Deo.

7 Pro enim nomine ejus exierunt, nihil accipientes à Gentibus.

8 Nos ergo debemus suscipere hujusmodi, ut cooperatores simus veritati.

9 Scripsi ecclesiæ : sed amans primum gerere ipsorum Diotrophes non recipit nos.

10 Propter hoc, si venero, submonebo ejus opera quæ facit, verbis malignis garriens nos, et non contentus in his, neque ipse suscipit fratres, et volentes prohibet, et ex ecclesia ejicit.

11 Dilecte, ne imitare malum, sed bonum. Benefaciens ex Deo est : malefaciens autem non vidit Deum.

12 Δημητρίῳ μαρτυρήσθαι ὑπὸ πάντων, καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ εἰδᾶτε ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθὴς ἐστίν.

13 Πολλὰ εἶχον γράψαι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλῆμον σοὶ γράψαι.

14 Ἐσπίζω δὲ εὐθέως ἰδεῖν σε, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν.

15 Εἰρήνη σοι. Ἀσπάζονται σε οἱ φίλοι. Ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

12 Demetrio testatum est ab omnibus, et ab ipsa veritate : et nos autem testamur, et nostis quoniam testimonium nostrum verum est.

13 Multa habui scribere, sed non volo per atramentum et calaman tibi scribere :

14 Spero autem protinus videre te, et os ad os loquemur.

15 Pax tibi. Salutant te amici. Saluta amicos per nomen.

ΙΟΥΔΑ

Τοῦ Ἀποστόλου

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ.

1 **ΙΟΥΔΑΣ** Ἰησοῦ Χριστοῦ δούλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν Θεῷ πατρὶ ἡγιασμένοις, καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ ἐτήρημένοις κλητοῖς.

2 Ἐλεος ὑμῶν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη ἀληθοῦσιν.

3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράψαι ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας, ἀνάγκην εἶχον γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἀπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἀγίοις πίστει.

4 Παρεισέδυσαν γὰρ τινες ἄνθρωποι οἱ πάλαι προσηραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν εὐθεοῦ ἡμῶν χάριν μετατιθέντες εἰς ἀσελγίαν· καὶ τὸν μόνον δεσπότην Θεὸν καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι.

5 Ἰκομήσασιν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ὑμᾶς ἀπαξ τοῦτο, ὅτι ὁ Κύριος λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας, τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν.

6 Ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρή-

J U D Æ

Apostoli

EPISTOLA CATHOLICA.

1 **JUDAS** Christi Jesu servus, frater autem Jacobi, in Deo Patre sanctificatis, et Jesu Christo servatis vocatis :

2 Misericordia vobis et pax et charitas adimpleatur.

3 Dilecti, omnem sollicitudinem faciens scribere vobis de communi salute, necessitatem habui scribere vobis, deprecans supercertare semel traditæ sanctis fidei.

4 Subreperunt enim quidam homines olim præscripti in hoc judicium, impii, Dei nostri gratiam transferentes in luxuriam, et solum herum Deum, et Dominum nostrum Jesum Christum negantes.

5 Commonere autem vos volo, scientes vos semel hoc, quoniam Dominus populum de terra Ægypti salvans, secundo non credentes perdidit.

6 Angelosque non servantem

θαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν, ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας, δεσμοῖς δίδοις ὑπὸ ζόφον ἐστήρησαν·

7 Ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα, καὶ αἱ περὶ αὐτάς πόλεις, τὸν ἕμιον τούτοις ἐπόσον ἐκπορεύσασαι, καὶ ἀπειθοῦσαι ἐπίσω σαρκὸς ἑτέρας πρόκεινται δεῖγμα, κυρὸς ἀλωνίου δίκην ὑπέχουσαι.

8 Ὁμοίως μόντοι καὶ οὗτοι ἐνπνιαιζόμενοι, σάρκα μὲν μακίνουσι, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν·

9 Ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε ἐγὼ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπινοεῖν βλασφημίας, ἀλλ' εἶπεν· Ἐπιτιμήσαι σοι Κύριος.

10 Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασι, βλασφημοῦσιν· ὅσα δὲ φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθειρόνται.

11 Οὐαὶ αὐτοῖς· ὅτι ἐπὶ ἰδῶν τοῦ Κάιν ἐπορεύθησαν, καὶ ἐπὶ πλάνῃ τοῦ Βαλαάμ μισθοῦ ἐπεχύθησαν, καὶ ἐπὶ ἀντιλογία τοῦ Κορέ ἀπώλοντο.

12 Οὗτοι εἰσιν ἐν ταῖς ἀγάταις ἐμῶν σσιλάδες, συνουχήμενοι, ἀφύως ἑαυτοῦς κοιμαίνοντες· νεφέλαι ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ, ἀκαρπα, οἷς ἀποθανόντα, ἐκρίζωδέντα·

13 Κύματα ἄγρια θαλάσσης, ἐπαφρίζοντα εἰς ἑαυτῶν ἀσχίνας· ἀστέρες πλανήται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς τὸν αἰῶνα ἐστήρηται.

14 Προφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἔβδομος ἀπὸ Ἀδάμ Ἐνώχ, λέγων· Ἰδοὺ, ἦλθε Κύριος ἐν μυριάσιν ἀγίας αὐτοῦ,

sum principium, sed relinquentes proprium domicilium, in iudicium magni diei, vinculis æternis sub caliginem servavit.

7 Sicut Sodoma, et Gomorrha, et circa eas civitates, similibus his modum exfornicatæ, et abeuntes post carnem alteram, propositæ sunt exemplum, ignis æterni pœnam sustinentes.

8 Similiter atque et hi sopiti, carnem quidem maculant, dominationem autem spernunt, dignitates autem blasphemant.

9 At Michaël archangelus, cum diabolo dijudicans disceptaret de Mosis corpore, non est ausus iudicium inferre blasphemiæ, sed dixit: Increpet te Dominus.

10 Hi autem quæcumque quidem ignorant, blasphemant: quæcumque autem naturaliter, tanquam irrationalia animalia, norunt, in his corrumpuntur.

11 Væ illis, quia via Cain ingressi sunt, et errore Balaam mercede effusi sunt, et contradictione Core perierunt.

12 Hi sunt in agapis vestris maculæ, convivantes vobis, sine timore semetipsos pascentes: nubes sine aqua, à ventis circumlatæ, arbores emarcidæ, infructuosæ, bis mortuæ, eradicatæ.

13 Fluctus feri maris, desumpantes sua ipsorum dedecora: stellæ erraticæ, quibus caligo tenebrarum in æternum servata est.

14 Prophetavit autem et his septimus ab Adam Enoch, dicens: Ecce venit Dominus in sanctis millibus suis,

15 Ποῖσαι κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ ἐξελέγξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς αὐτῶν περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ἧν ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτῶ ἀμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς."

16 Οὗτοι εἰσι γογγυσαὶ, μεμφιμοῖροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι· καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα, ὠφελείας χάριν.

17 Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, μνησθητε τῶν ῥημάτων τῶν προφητῶν ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

18 Ὅτι εἶπασι ὑμῖν, ὅτι ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ ἔσονται ἑμπαῖνοι, κατὰ τὰς ἐαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν.

19 Οὗτοι εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες ἑαυτοὺς, ψυχικοὶ, πνεῦμα μὴ ἔχοντες.

20 Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, ἐν ἁγιοπάτῃ ὑμῶν κτίσσει ἐκοικοδομῶντες ἑαυτοὺς, ἐν πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι,

21 Ἐαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ τηρήσατε, προσδοχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωὴν αἰώνιον·

22 Καὶ ὡς μὲν ἐλαῖτε διακρινόμενοι,

23 Οὓς δὲ ἐν φόβῳ σώζετε, ἐκ τοῦ πυρός ἀρπάζοντες, μισούντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.

24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι αὐτοὺς ἀπαιήτους, καὶ στήσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει,

25 Μόνῳ σοφῷ Θεῷ σωτῆρι ἡμῶν δόξα καὶ μεγαλωσύνη, κράτος, καὶ ἐξουσία, καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

15 Facere iudicium contra omnes, et redarguere omnes impios eorum de omnibus operibus impietatis eorum quibus impie egerunt, et de omnibus duris quæ locuti sunt contra eum peccatores impii.

16 Hi sunt mormuratores, querulosi, secundum desideria sua ambulantes : et os eorum loquitur prætumida, mirantes personas, utilitatis gratia.

17 Vos autem, dilecti, memores estote verborum prædicatorum ab Apostolis Domini nostri Jesu Christi.

18 Quia dicebant vobis, quoniam in novissimo tempore erunt illusores, secundum desideria sua ipsorum ambulantes impietatum.

19 Hi sunt segregantes se, animales, spiritum non habentes.

20 Vos autem dilecti, sanctissimæ nostræ fidei superædificantes vosmetipsos, in Spiritu sancto orantes,

21 Vosmetipsos in dilectione Dei servate, expectantes misericordiam Domini nostri Jesu Christi in vitam æternam :

22 Et hos quidem miseremini dijudicantes :

23 Hos vero in timore salvate, de igne rapientes, odientes et à carne maculatam tunicam.

24 At potenti custodire vos sine peccato, et constituere ante conspectum gloriæ suæ inculpatos in exultatione :

25 Soli sapienti Deo Salvatore nostro gloria et magnificentia, robur et auctoritas, et nunc et in omnia secula. Amen.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ

Ἰ Ω Α Ν Ν Ο Υ

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

Κεφ. α. 1.

1 **Α**ΠΟΚΑΛΥΨΙΣ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἴδωκεν αὐτῷ ὁ Θεός, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ, ἃ δεῖ γινέσθαι ἐν τάχει· καὶ ἰσημῶσαν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ εἰς τοὺς δούλους αὐτοῦ Ἰωάννη,

2 Ὃς ἐμαρτύρησε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἃσα εἶδεν.

3 Μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας, καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἔγγυς.

4 Ἰωάννης ταῖς ἑπτά ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ τοῦ ὄντος καὶ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος· καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτά πνευμάτων ἃ ἔστιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ,

5 Καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς· εἰς ἀγαπήσαντι ἡμᾶς, καὶ λούσαντι ἡμᾶς ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ,

6 Καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

7 Ἴδού, ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς, καὶ ὅσιντες αὐτὸν ἐξείκνηστον· καὶ κλύονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι οἱ φυλαὶ τῆς γῆς· καὶ, ἀμήν.

8 Ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, λέγει ὁ Κύριος· ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

9 Ἐγὼ Ἰωάννης ὁ καὶ ἀδελφὸς

APOCALYPSIS

J O A N N I S

THEOLOGI.

CAPUT I.

1 **R**EVELATIO Jesu Christi, quam dedit illi Deus, indicare servis suis quæ oportet fieri in celeritate : et significavit mittens per angelum suum servo suo Joanni :

2 Qui testatus est verbum Dei, et testimonium Jesu Christi, quæcunque vidit.

3 Beatus legens, et audientes verba prophetiæ, et servantes quæ in ea scripta : Nam tempus prope.

4 Joannes septem ecclesiis quæ in Asia, Gratia vobis et pax ab eo qui est, et qui erat, et qui venturus ; et à septem spiritibus, qui sunt in conspectu throni ejus ;

5 Et à Jesu Christo, ille testis fidelis, ille primogenitus ex mortuis, et princeps regum terræ : diligenti nos, et lavanti nos à peccatis nostris in sanguine suo :

6 Et fecit nos reges et sacerdotes Deo et Patri suo : Ipsi gloria et robur in secula seculorum. Amen.

7 Ecce venit cum nubibus, et videbit eum omnis oculus, et qui eum transfixerunt : Et plangent super eum omnes tribus terræ. etiam, amen.

8 Ego sum α et ω, principium et finis, dicit Dominus, qui est, et qui erat, et qui venturus, omnipotens.

9 Ego Joannes qui et frater

ἡμῶν, καὶ συγκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ, καὶ ὑπομονῇ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμος, διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

10 Ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ· καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος,

11 Λογίσσης· Ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος· καὶ· Ὁ βλάσας, γράψον εἰς βιβλίον, καὶ ἀράξον ταῖς ἐκκλησίας ταῖς ἐν Ἀσίᾳ, εἰς Ἐφεσον, καὶ εἰς Σμύρναν, καὶ εἰς Πέργαμον, καὶ εἰς Θυάτειρα, καὶ εἰς Σάρδεις, καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν, καὶ εἰς Λαοδικεῖαν.

12 Καὶ ἑστέρησα βλάσσει τὴν φωνὴν ἧτις ἐλάλησε μοι· ἔμοῦ· καὶ ἑστέρησας εἶδον ὀπταῖα λυχνίας χρυσεῖς,

13 Καὶ ἐν μέσῳ τῶν ὀπταῖα λυχνιῶν ὅμοιον ὡς ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη, καὶ περιζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς ζώνην χρυσεὴν·

14 Ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὡσεὶ ἶβρον λευκὸν, ὡς χιών· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός·

15 Καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ ἐσπυρωμένοι· καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν·

16 Καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χερὶ ἀστέρας ὀπταῖα· καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεία ἰκπορευομένη· καὶ ἡ ἔρις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτῆ.

17 Καὶ ὅτε εἶδον αὐτὸν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ ἐπέθηκε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα ἐπ' ἐμὲ, λέγων μοι· Μὴ φοβοῦ· ἐγὼ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος,

vester, et communicans in tribulatione et in regno et tolerantia Jesu Christi, fui in insula vocata Patmos, propter verbum Dei, et propter testimonium Jesu Christi.

10 Factus sum in spiritu in dominica die, et audiavi post me vocem magnam tanquam tubæ,

11 Dicentis: Ego sum α et ω, primus et novissimus : et : Quod vides scribe in librum, et mitte septem ecclesiis quæ in Asia, Ephesum, et Smyrnæ, et Pergamum, et Thyatira, et Sardes, et Philadelphiam, et Laodiceam.

12 Et conversus sum videre vocem quæ loquebatur cum me : Et conversus vidi septem candelabra aurea ;

13 Et in medio septem candelabrorum similem Filio hominis, indutum talari, et præcinctum ad mammillas zonam auream.

14 At caput ejus et capilli candidi, tanquam lana alba, tanquam nix : et oculi ejus velut flamma ignis :

15 Et pedes ejus similes chalcolibano, sicut in camino igniti : et vox illius tanquam vox aquarum multarum :

16 Et habens in dextera sua manu stellas septem : et de ore ejus gladius anceps acutus exiens : et facies ejus sicut sol lucet in virtute sua.

17 Et cum vidissem eum, cecidi ad pedes ejus tanquam mortuus : Et imposuit dexteram suam manum super me, dicens mihi : Ne time : ego sum primus et novissimus ;

18 Καὶ ὁ ζῶν· καὶ ἐγενήθη νεκρὸς, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν· καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ ᾗδου καὶ τοῦ θανάτου.

19 Γράψον ἃ εἶδες, καὶ ἃ εἶσι, καὶ ἃ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα.

20 Τὸ μυστήριον τῶν ἐπιτὰ ἀστέρων οὗς εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἐπιτὰ λυχνίας τὰς χρυσεῖς, οἱ ἐπιτὰ ἀστέρες, ἄγγελοι τῶν ἐπιτὰ ἐκκλησιῶν εἶσι· καὶ αἱ ἐπιτὰ λυχνίαι ἃς εἶδες, ἐπιτὰ ἐκκλησίαι εἶσι.

Καπ. β'. 2.

1 **Τ**ΩΤΙ ἄγγελος τῆς Ἐφεσίνης ἐκκλησίας γράψον· Ταῦς λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἐπιτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἐπιτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσεῶν·

2 Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν κόπον σου, καὶ τὴν ὑπομονὴν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνη βιάσασθαι κακοῦς· καὶ ἐπειράσω τοὺς φάσκοντας εἶναι ἀποστόλους, καὶ οὐκ εἶσι· καὶ εὑρες αὐτοὺς ψευδοῦς,

3 Καὶ ἔβαστασας, καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ διὰ τὸ ὄνομά μου πακοπί-
ακας, καὶ οὐ κέρμηκας·

4 Ἄλλ' ἔχω κατὰ σου, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρῶτην ἀφῆκας.

5 Μνημόνευε ὅν πέδον ἐπέβη-
κας, καὶ μετανόησον, καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποιήσον· εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαι σοι τάχει, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, εἰάν μὴ μετανοήσης·

6 Ἄλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισοῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ κήγῳ μισῶ.

7 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί το πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· Τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ

18 Et vivens, et factus sum mortuus, et ecce vivens sum in secula seculorum, amen. et habeo claves inferni et mortis.

19 Scribe quæ vidisti, et quæ sunt, et quæ futura sunt fieri post hæc :

20 *Mysterium septem stellarum quas vidisti in dextera mea, et septem candelabra aurea : septem stellæ, angeli septem ecclesiarum sunt : et septem candelabra quæ vidisti, septem ecclesiæ sunt.*

CAPUT II.

1 **A**NGELO Ephesinæ Ecclesiæ scribe : Hæc dicit tenens septem stellas in dextera sua, ambulans in medio septem candelaborum aureorum :

2 Scio opera tua, et laborem tuum, et tolerantiam tuam : et quia non potes sustinere malos : et tentasti dicentes se esse Apostolos, et non sunt : et invenisti eos mendaces :

3 Et portasti, et tolerantiam habes, et propter nomen meum laborasti, et non defecisti.

4 Sed habeo adversum te, quod charitatem tuam primam reliquisti.

5 Memor esto itaque unde excideris, et age pœnitentiam, et prima opera fac : Si autem non, venio tibi cito, et movebo candelabrum tuum de loco suo, si non pœnitentiam egeris.

6 Sed hoc habes, quia odisti opera Nicolaitarum, quæ et ego odi.

7 Habens aurem, audiat quid Spiritus dicit ecclesiis : Vincenti dabo illi edere de ligno

βύλου τῆς ζωῆς, ὃ ἐστὶν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου τοῦ Θεοῦ.

8 Καὶ ἐν ἄγγελῳ τῆς ἐκκλησίας Σμυρναίων γράψον· Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἰσχυρὸς, ὃς ἐγένετο νεκρὸς, καὶ ἐζησεν·

9 Οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν, πλοῦσιος δὲ εἶ, καὶ τὴν βλασφημίαν εἰς τὸν λόγον σου· Ἰουδαίους εἶναι θαντοὺς, καὶ οὐκ εἶσιν, ἀλλὰ συναγωγή τοῦ σατανᾶ.

10 Μὴδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν· ἰδοὺ, μέλλει βαλεῖν ἐξ ὑμῶν ὁ διάβολος εἰς φυλακὴν, ἵνα κωρασθῆτε· καὶ ἔσονται θλίψεις ἡμερῶν δέκα· γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς.

11 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῆ ἕκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.

12 Καὶ ἐν ἄγγελῳ τῆς ἐν Περγᾶμῳ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν λαμπράν τὴν δίστομον τὴν ἑξῆσαν·

13 Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τοῦ κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος ἐστὶ σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν αἷς Ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ πιστὸς, ὃς ἀπεκράνθη παρ' ὑμῶν, ὅπου κατοικεῖ ὁ σατανᾶς·

14 Ἄλλ' ἔχω κατὰ σου ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐπιτέ κρατοῦντας τὴν διδασχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν ἐν ἐνὶ Βαλαὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, φαγεῖν ἰδωλόθυτα, καὶ πορνεῦσαι.

15 Οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδασχὴν τῶν Νικολαϊτῶν, ὃ μισῶ.

16 Μετανοήσον· εἰ δὲ μὴ, ἐρχομαὶ σοι ταχὺ, καὶ πολεμήσω

vitzæ, quod est in medio Paradisi Dei.

8 Et angelo ecclesie Smyrnæorum scribe : Hæc dicit primus et novissimus, qui fuit mortuus, et vixit :

9 Scio tua opera, et tribulationem, et paupertatem, sed dives es, et blasphemiam dicentium Judæos esse seipsos, et non sunt, sed synagoga satanæ.

10 Nihil timeas quæ futurus es pati : Ecce jam futurus est jacere ex vobis diabolus in custodiam, ut tentemini· et habebitis tribulationem diebus decem : esto fidelis usque ad mortem, et dabo tibi coronam vitæ.

11 Habens aurem, audiat quid Spiritus dicat ecclesiis : Vincens non lædetur à morte secunda.

12 Et angelo in Pergamo ecclesie scribe : Hæc dicit habens romphæam ancipitem acutam :

13 Scio opera tua, et ubi habitas, ubi thronus Satanæ : et tenes nomen meum, et non negasti fidem meam, et in diebus in quibus Antipas testis meus fidelis, qui occisus est apud vos, ubi habitat Satanæ.

14 Sed habeo adversus te pauca, quia habes illic tenentes doctrinam Balaam, qui docebat Balac mittere scandalum coram filiis Israël, edere idolothyta, et fornicari.

15 Ita habes et tu tenentes doctrinam Nicolaitarum : Quod odi.

16 Pœnitentiam age : Si verò non, veniam tibi cito, et pug-

μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ζυμφαίᾳ ἐξ ἐσθ-
ματός μου.

17 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί
εἶπεν τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις·
εἰ μὴ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἀπὸ
τοῦ μάννα τοῦ κρυμμένου, καὶ
δώσω αὐτῷ ἴηρον λευκὴν, καὶ ἐπι-
εὶν ἴηρον ὄνομα καινὸν γεγραμ-
μένον, ὃ οὐδεὶς ἔγνω εἰ μὴ ὁ λαμ-
βάνων.

18 Καὶ εἰς ἀγγέλω εἴς ἐν Θυα-
τείροις ἐκκλησίας γράψον· Τάδε
λέγει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρός,
καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκο-
λιθάνω·

19 Οἶδά σου τὰ ἔργα, καὶ τὴν
ἀγάπην, καὶ τὴν διακονίαν, καὶ τὴν
πίστιν, καὶ τὴν ὑπομονὴν σου, καὶ τὰ
ἔργα σου, καὶ τὰ ἔσχατα πλείονα
τῶν πρώτων·

20 Ἀλλ' ἔχω κατὰ σε ὀλίγα,
ὅτι ἔῃς τὴν γυναῖκα Ἰεζαβὴλ, τὴν
λέγουσαν ἑαυτὴν προφῆτιν, διδάσ-
κων καὶ πλανᾶσαι ἡμῶς δούλους,
πορνεῦσαι καὶ εἰδωλόθυτα φαγεῖν.

21 Καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα
μετανοήσῃ ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς,
καὶ οὐ μετενόησεν.

22 Ἴδοὺ, ἐγὼ βάλλω αὐτὴν
εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας
μετ' αὐτῆς, εἰς θλίψιν μεγάλην,
εἰ μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων
αὐτῶν·

23 Καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκ-
τενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶ-
σαι αἱ ἐκκλησίας ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ
ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας· καὶ
δώσω ὑμῖν ἕκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα
ἡμῶν.

24 Ὑμῖν δὲ λέγω, καὶ λοιποῖς
τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσι
τὴν διδαχὴν ταύτην, καὶ οἵτινες
οὐκ ἔγνωσαν τὰ βάθη τοῦ σατανᾶ,

nabo cum illis in gladio oris
mei.

27 Habens autem aurem,
audiat quid Spiritus dicat ec-
clesiis: Vincenti dabo ei edere
de manna abscondito, et dabo
illi calculum candidum, et in
calculo nomen novum scriptum,
quod nemo scit, si non accipi-
ens.

18 Et angelo in Thyatiris
ecclesiæ scribe: Hæc dicit Fi-
lius Dei, habens oculos suos
tanquam flammam ignis, et pe-
des ejus similes chalcobano:

19 Novi tua opera, et chari-
tatem, et ministerium, et fidem,
et patientiam tuam, et opera
tua, et novissima plura priori-
bus.

20 Sed habeo adversus te
pauca, quia permittis mulierem
Jezabel, quæ dicit seipsam pro-
pheten, docere et seducere me-
os servos, fornicari, et idolo-
thyta manducare.

21 Et dedi illi tempus ut
pœnitentiam egeret à fornicatio-
ne sua, et non pœnituit.

22 Ecce, ego mitto eam in
lectum, et mœchantes cum ea,
in afflictionem magnam, si non
pœnitentiam egerint ab operi-
bus suis.

23 Et filios ejus interficiam
in mortem: et scient omnes
ecclesiæ, quia ego sum scrutans
renes et corda: et dabo vobis
unicuique secundum opera ves-
tra.

24 Vobis autem dico, et cæ-
teris in Thyatiris, quicumque
non habent doctrinam hanc, et
qui non cognoverunt profunda

ὡς λέγουσιν Οὐ βαλῶ ἐφ' ὑμᾶς
ἄλλο βάρος·

25 Πλὴν ὃ ἔχετε, κρατήσατε
ἄχρις οὗ ἃν ἔξω.

26 Καὶ ὁ νικῶν, καὶ ὁ τηρῶν
ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω
αὐτῷ ἔξουσίαν ἐπὶ τῶν ἔθνων.

27 Καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβ-
δῳ σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κερα-
μικὰ συντρίβονται, ὡς καὶ γὰρ ἔλλαθα
παρὰ τοῦ πατρὸς μου·

28 Καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστῆρα
τὸν πρωϊνόν.

29 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω εἰ
τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Κ**Αὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρ-
δεσιν ἐκκλησίας γράβον·
Τὰς λέγει ὁ ἔχων τὰ πνεύματα
τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας·
Οὐδὲ σου τὰ ἔργα, ὅτι τὸ ὄνομα
ἔχεις ἐπὶ ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ.

2 Γίνου γρηγορῶν, καὶ στήριξον
τὰ λοιπὰ ἃ μέλλει ἀποθανεῖν· ὡς
γὰρ εὐρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρω-
μένα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

3 Μνημόνευε οὖν πῶς ἔλλαθα
καὶ ἤκουσας, καὶ ἔρησ, καὶ μετα-
νόησον· ἂν οὖν μὴ γρηγορήσῃς,
ἔξω ἐπὶ σε ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ
γνώσῃς ποίαν ὥραν ἔξω ἐπὶ σε.

4 Ἐχεις ὀλίγα ὀνόματα καὶ ἐν
Σάρδεσιν, ἃ οὐκ ἐμίθωναν τὰ ἑμά-
τια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσι μετ'
ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν.

5 Ὁ νικῶν, οὗτος περιβαλεῖται
ἐν ἱματίοις λευκοῖς· καὶ οὐ μὴ ἐξα-
λείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ βίβ-
λου τῆς ζωῆς, καὶ ἐξομολογήσομαι
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρὸς
μου, καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ.

6 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω εἰ τὸ
πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Satanæ, quemadmodum dicitur :
non mittam super vos aliud pon-
dus.

25 Tamen quod habetis, te-
nete donec veniam.

26 Et vincens, et custodiens
usque in finem opera mea, dabo
illi potestatem super Gentes :

27 Et pascet eas in virga
ferrea, tanquam vasa fictilia
confringuntur : Sicut et ego ac-
cepi à Patre meo :

28 Et dabo illi stellam matu-
tinam.

29 Habens aurem, audiat
quid Spiritus dicat ecclesiis.

CAPUT III.

1 **Ε**T angelo in Sardis eccle-
siæ scribe : Hæc dicit
habens septem spiritus Dei, et
septem stellas : Scio tua opera,
quia nomen habes quod vivas,
et mortuus es.

2 Esto vigilans, et confirma
cætera quæ moritura erant : non
enim inveni tua opera plena cor-
ram Deo.

3 Memento ergo quomodo
acciperis, et audieris, et serva,
et pœnitentiam age. Si ergo
non vigilaveris, veniam ad te
tanquam fur, et nescies qua hora
veniam ad te.

4 Habes pauca nomina et in
Sardis, quæ non inquinaverunt
vestimenta sua, et ambulabunt
mecum in albis ; quia digni sunt.

5 Vincens, hic vestietur in
vestimentis albis, et non delebo
nomen ejus de libro vitæ, et
confitebor nomen ejus coram
Patre meo, et coram angelis
ejus.

6 Habens aurem, audiat quid
Spiritus dicat ecclesiis.

7 Καὶ ἐὼ ἀγγέλω τῆς ἐν Φιλαδέλφειᾳ ἐκκλησίας γράψων· Τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖδα τοῦ Δαβὶδ· ὁ ἀνοίγων, καὶ οὐδεὶς κλείσει· καὶ κλείσει, καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει·

8 Οἶδά σου τὰ ἔργα· Ἰδοὺ, δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεργημένην, καὶ οὐδεὶς δύναται κλείσει αὐτήν· ἔτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ ἤρησας τὸ ὄνομά μου.

9 Ἰδοὺ, δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆ σατανᾶ τῶν λεγόντων ταυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσίν, ἀλλὰ ψεύδονται· Ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς, ἵνα ἤξωσι καὶ προσκυνήσωσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνώσωσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε,

10 Ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, καὶ γὰρ σε ἐτήρησα ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ἕλης πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Ἰδοὺ, ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μὴ τις λάβῃ τὸν στεφανόν σου.

12 Ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στυλὸν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἐπι· καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ μου τῆς καινῆς Ἰερουσαλὴμ, ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ με, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν.

13 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

14 Καὶ ἐὼ ἀγγέλω τῆς ἐκκλησίας Λαοδικείων γράψων· Τάδε λέγει ὁ Ἄμην, ὁ μάρτυς ὁ πιστός καὶ ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ·

15 Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ, οὔτε ζεστός· ὀφελον ψυχρὸς εἶης, ἢ ζεστός·

7 Et angelo in Philadelphia ecclesiæ scribe : Hæc dicit Sanctus, verus, habens clavem David ; aperiens, et nemo claudit ; et claudens, et nemo aperit.

8 Scio tua opera : ecce, dedi coram te ostium apertum, et nemo potest claudere illud : quia parvam habes virtutem, et servasti meum verbum, et non negasti nomen meum.

9 Ecce do ex synagoga Sathanæ, dicentium seipsos Judæos esse, et non sunt, sed mentiuntur : ecce faciam illos ut veniant, et adorent ante pedes tuos, et sciant quia dilexi te.

10 Quoniam servasti verbum patientiæ meæ, et ego te servabo ab hora tentationis futuræ venire in habitatum universam, tentare habitantes in terra.

11 Ecce venio cito : tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam.

12 Vincens, faciam illum columnam in templo Dei mei, et foras non egredietur amplius : et scribam super eum nomen Dei mei, et nomen civitatis Dei mei novæ Hierusalem, quæ descendit de cælo à Deo meo, et nomen novum.

13 Habens autem, audiat quid Spiritus dicat ecclesiis.

14 Et angelo Laodicensium ecclesiæ scribe : Hæc dicit Amen, testis fidelis et verus, principium creaturæ Dei :

15 Scio tua opera, quia neque frigidus es, neque calidus : uti nam frigidus esses aut calidus !

16 Οὕτως ἐστὶ χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ψυχρὸς, οὔτε ζεστός, μέλλω ἐκ ἐμέσου ἐκ τοῦ στόματός μου,

17 Ὅτι λέγεις Ὅτι πλούσιός εἰμι, καὶ πεπλούτηκα, καὶ οὐδένος χρείαν ἔχω· καὶ οὐκ οἶδας ἐπὶ σὺ εἶ ὁ ταλαίηνος, καὶ ἄλεινός, καὶ πτωχός, καὶ τυφλός, καὶ γυμνός.

18 Συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον σπουραμένον ἐκ πυρός, ἵνα πλουτήσῃς· καὶ ἱμάτια λευκά, ἵνα περιβάλῃ, καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνῃ σου· καὶ κολυρίον ἵνα βλεπῇς τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἵνα βλέπῃς.

19 Ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλήω, ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλωσον οὖν, καὶ μετανήσων.

20 Ἴδού, ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν, καὶ κρούω· ἐὰν τις ἀκουσῇ τῆς φωνῆς μου, καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν, καὶ δευνήσω μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ.

21 Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς καὶ γὰρ ἐνίκησα, καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρὸς μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ.

22 Ὁ ἔχων ὄτις, ἀκουσάτω εἰ εὐὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Κεφ. δ'. 4.

1 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεωγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς ἀλλήτγγος λαλοῦσης μετ' ἐμῆ, λέγουσα· Ἀνάβα ὧδε, καὶ δεῖξω σοὶ ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα.

2 Καὶ εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ, θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τοῦ θρόνου καθήμενος.

3 Καὶ ὁ καθήμενος ἦν ὅμοιος δράσει λίθῳ ἰάσπιδι, καὶ σαρδίῳ·

16 Sic, quia tepidus es, et nec calidus nec frigidus, futurum sum te evomere ex ore meo:

17 Quia dicis: quod dives sum, et locupletatus sum, et nullius opus habeo. Et nescis quia tu es ærumnosus, et miserabilis, et pauper, et cæcus, et nudus.

18 Suadeo tibi emere à me aurum ignitum ex igni, ut locuples fias: et vestimenta alba ut induaris: ne appareat confusio nuditatis tuæ: et collyrio inunges oculos tuos, ut videas.

19 Ego quocumque amo, arguo et castigo: æmulare ergo, et pœnitentiam age.

20 Ecce sto ad ostium, et pulso: si quis audierit vocem meam, et aperuerit januam, intrabo ad illum, et cœnabo cum illo, et ipse mecum.

21 Vincens, dabo ei sedere mecum in throno meo, sicut et ego vici, et sedi cum Patre meo in throno ejus.

22 Habens aurem, audiat quid Spiritus dicat ecclesiis.

CAPUT IV.

1 POST hæc vidi, et ecce ostium apertum in cælo: et vox prima quam audivi tanquam tubæ loquentis cum me, dicens: Ascende huc, et ostendam tibi quæ oportet fieri post hæc.

2 Et statim factus sum in spiritu: et ecce thronus erat positus in cælo, et supra thronum sedens.

3 Et sedens erat similis aspectu lapidi jaspidi, et sardio·

και ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὁμοιος δράσει σμαραγδίνῳ.

4 Καὶ κυκλόθεν εἴθ' θρόνευ θρόνου εἴκοσι καὶ τέσσαρες καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἶδον τοὺς εἴκοσι καὶ τέσσαρας πρεσβυτέρους καθήμενους, περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς· καὶ ἔσχον ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς.

5 Καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, αἱ εἰσὶ τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ.

6 Καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου θάλασσα ὑαλίνη, ὁμοία κρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν·

7 Καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς ἄνθρωπος, καὶ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πελωμένῳ·

8 Καὶ τέσσαρα ζῶα, ἐν καθ' ἑαυτὰ, ἔσχον ἀνά πτέρυγας ἕξ κυκλόθεν, καὶ ἔσωθεν γέμοντα ὀφθαλμῶν· καὶ ἀνάκαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, λέγοντα, Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος.

9 Καὶ ὅταν δώσουσι τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθήμενῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων,

10 Πιστοῦνται οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνοῦσι τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βάλλουσι τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες,

et iris in circuitu throni similis aspectui smaragdino.

4 Et in circuitu throni throni viginti et quatuor : et super thronos vidi viginti et quatuor seniores sedentes, circumamic-tos in vestimentis albis : et habebant in capitibus suis coronas aureas.

5 Et de throno procedunt fulgura, et voces, et tonitrua ; et septem lampades ignis ardentes ante thronum, quæ sunt septem spiritus Dei.

6 Et in conspectu throni mare vitreum, simile crystallo : et in medio throni, et circuitu throni quatuor animalia plena oculis ante et retro.

7 Et animal primum simile leoni, et secundum animal simile vitulo, et tertium animal habens faciem quasi homo, et quartum animal simile aquilæ volanti.

8 Et quatuor animalia, singula eorum habebant alas sex in circuitu, et intus plena sunt oculis : et requiem non habent die ac nocte, dicentia : Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus omnipotens, qui erat, et existens, et qui venturus.

9 Et cum dederint animalia gloriam et honorem et gratiarum actionem sedenti super thronum, viventi in secula seculorum.

10 Procident viginti et quatuor seniores ante sedentem in throno, et adorabunt viventem in secula seculorum, et mittent coronas suas ante thronum, dicentes :

11 Ἄξιός ἐστι, Κύριε, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν· ὅτι σὺ ἐποίησας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημα σου εἰσι, καὶ ἐκτίσθησαν.

Κεφ. 6. 5.

1 **Κ**αὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἰσῶθεν, καὶ σφισθὲν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτά.

2 Καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρῦσσοντα φωνῇ μεγάλῃ· Τίς ἴσθιν ἄξιός ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ λύσαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ;

3 Καὶ αὐτοῖς ἠδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, οὐδὲ βλέπειν αὐτό.

4 Καὶ ἐγὼ ἐκλαυον πολλὰ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιός εὐρέθη ἀνοῖξαι καὶ ἀναγνῶναι τὸ βιβλίον, οὔτε βλέπειν αὐτό.

5 Καὶ εἶς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· Μὴ κλαῖς· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ὢν ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαβὶδ, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ λύσαι τὰς ἑπτὰ σφραγίδας αὐτοῦ.

6 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων, ἀρνίον ἕστηκός ὡς ἐσφαγμένον, ἔχον κέρατα ἑπτὰ, καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ, οἱ εἰσι τὰ ἑπτὰ τοῦ Θεοῦ ἀνέματα τὰ ἀπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν.

7 Καὶ ἦλθε, καὶ εἴληψε τὸ βιβλίον ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου·

8 Καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ εἰκοστέσσαρες πρεσβύτεροι ἕκαστον ἐνώπιον αὐτοῦ ἔρριξε, ἔχοντας βίβλους καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἱ εἰσὶν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων·

11 Dignus es Domine accipere gloriam et honorem, et virtutem: quia tu creasti omnia, et propter voluntatem tuam sunt, et creata sunt.

CAPUT V.

1 **E**T vidi in dextra sedentis supra thronum librum scriptum intus et à tergo, obsignatum sigillis septem.

2 Et vidi angelum fortem prædicantem voce magna: Quis est dignus aperire librum, et solvere signacula ejus?

3 Et nemo poterat in cælo, neque in terra, neque subtus terram, aperire librum, neque respicere illum.

4 Et ego flebam multum, quoniam nemo dignus inventus est aperire et legere librum, neque respicere eum.

5 Et unus de senioribus dicit mihi: Ne fleveris: ecce vicit leo, qui est de tribu Juda, radix David, aperire librum, et solvere septem signacula ejus.

6 Et vidi, et ecce in medio throni et quatuor animalium, et in medio seniorum, agnum stantem tanquam occisum, habentem cornua septem, et oculos septem, qui sunt septem Dei spiritus missi in omnem terram.

7 Et venit et accepit librum de dextra sedentis in throno.

8 Et cum accepisset librum, quatuor animalia et viginti quatuor seniores ceciderunt coram Agno, habentes unusquisque citharas et phialas aureas, plenas odoramentorum, quæ sunt orationes sanctorum.

9 Καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν, λέγοντες· Ἄξιός ἐστι λαβεῖν τὸ βιβλίον, καὶ ἀνοίξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ· ὅτι ἐσφαγῆς, καὶ ἠγόρασας τῷ Θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου, ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους,

10 Καὶ ἐποίησας ἡμᾶς τῷ Θεῷ ἡμῶν βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς· καὶ βασιλεύσομεν ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κηκλίθεσ τοῦ θρόνου, καὶ τῶν ζώων καὶ προσκυτήρων· καὶ χιλιάδες χιλιάδων,

12 Λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ· Ἄξιόν ἐστιν ἀξιόν τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχύον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν.

13 Καὶ πᾶν πνεῦμα, ὃ ἐστὶν ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐν τῇ γῇ, καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἅ ἐστι, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα, ἤκουσα λέγοντας· Τῷ καθήμενῷ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

14 Καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα ἐλάγον, Ἀμήν· καὶ οἱ ἀποσιτάσσοντες προσκύοντες ἐπέσαν, καὶ προσκύνησαν ζῶντες εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Καπ. 6. 6.

1 **Κ**Αὶ εἶδον ὅτι ἤραξε τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος, ὡς φωνῆς βροντῆς· Ἐρχομαι καὶ βλέπε.

2 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός· καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτῷ ἔχων σέξον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφα-

9 Et canunt canticum novum, dicentes : Dignus es accipere librum, et aperire signacula ejus : quoniam occisus es, et redemisti Deo nos in sanguine tuo, ex omni tribu, et lingua, et populo, et gente :

10 Et fecisti nos Deo nostro reges et sacerdotes, et regnabimus super terram.

11 Et vidi, et audivi vocem angelorum multorum in circuitu throni, et animalium, et seniorum : et erat numerus eorum, myriades myriadam, et chiliades chiliadum :

12 Dicentes voce magna : Dignus est agnus occisus accipere virtutem, et divitias, et sapientiam, et fortitudinem, et honorem, et gloriam, et benedictionem.

13 Et omnem creaturam quæ est in cælo, et super terram, et sub terra, et in mari quæ sunt, et ea quæ in eis omnia, audivi dicentes : Sediti in throno, et Agno, benedictio, et honor, et gloria, et robur in secula seculorum.

14 Et quatuor animalia dicebant : Amen : et vigintiquatuor seniores ceciderunt, et adoraverunt viventem in secula seculorum.

CAPUT VI.

1 **ET** vidi quum aperuisset Agnus unum de septem sigillis, et audivi unum de quatuor animalibus dicens, tanquam vox tonitruui : Veni et vide.

2 Et vidi, et ecce equus albus ; et sedens super illum habens arcum : et data est ei co

νος, ἡ ἐξῆλθε νικῶν, καὶ ἵνα νικήσῃ.

3 Καὶ ὄτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα, τὴν δευτέραν ἤκουσα τῷ δευτέρῳ ζῶν λέγοντος· Ἔρχου καὶ βλέπε.

4 Καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος σφύρῃς· καὶ εὖ καθήμενῳ ἐπ' αὐτῷ ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάζωσι· καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.

5 Καὶ ὄτε ἤνοιξε τὴν τρίτην σφραγίδα, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζῶν λέγοντος· Ἔρχου καὶ βλέπε. Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτῷ, ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

6 Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζῶν λέγουσαν· Κοίνεξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χεῖνικες ἰσθῆς δηναρίου· καὶ τὸ ἐλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.

7 Καὶ ὄτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν τοῦ τετάρτου ζῶν λέγουσαν· Ἔρχου καὶ βλέπε.

8 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρὸς, ἡ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ ὁ Θάνατος· καὶ ὁ Ἄιδης ἀκολουθεῖ μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἀποκτείνειν ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἐν βομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ, καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

9 Καὶ ὄτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγίδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφραγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον·

10 Καὶ ἔκραζον φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες· Ἔως ποῦς ὁ ὀσπότες ὁ ἅγιος ἡ ὁ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν, ἀπὸ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;

11 Καὶ ἐδόθησαν ἐκάστῳ στο-

rona, et exivit vincens, et ut vinceret.

3 Et cum aperuisset secundum sigillum, audiui secundum animal dicens : Veni et vide.

4 Et exivit alius equus rufus, et sedenti super illum datum est ei sumere pacem de terra, et ut alii alios interficiant : et datus est ei gladius magnus.

5 Et cum aperuisset tertium sigillum, audiui tertium animal dicens : Veni et vide. Et vidi, et ecce, equus niger, et sedens super illum habens stateram in manu sua.

6 Et audiui vocem in medio quatuor animalium, dicentem : Choenix tritici denario, et tres choenices hordei denario : et oleum et vinum ne læseris.

7 Et cum aperuisset sigillum quartum, audiui vocem quarti animalis dicentis : Veni et vide.

8 Et vidi, et ecce equus pallidus, et sedens super eum, nomen illi Mors : et Infernus sequebatur cum ea : et data est illis potestas interficere super quartam partem terræ, in gladio et in fame, et in morte, et a bestiis terræ.

9 Et cum aperuisset quintum sigillum, vidi subtus altare animas interfectorum propter verbum Dei, et propter testimonium quod habebant.

10 Et clamabant voce magna, dicentes : Usquequo Domine sanctus et verus non iudicas et vindicas sanguinem nostrum de habitantibus in terra ?

11 Et datæ sunt singulis sto-

καὶ λευκαί, καὶ ἐβόηθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται ἕτι χρόνον μικρὸν, ἕως οὗ πληρώσονται καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, οἱ μέλλοντες ἀποκτείνεσθαι ὡς καὶ οὗτοι.

12 Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν ἕκτην· καὶ ἰδοὺ σεισμός μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ἐγένετο ὡς αἷμα,

13 Καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς σιτὴ βάλλαι τοὺς δρόμους αὐτῆς, ὑπὸ μεγάλου ἀνέμου σειομένη·

14 Καὶ οὐρανὸς ἀεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἐπισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν,

15 Καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ μεγιστᾶνες, καὶ οἱ πλούσιοι, καὶ οἱ χιλιάρχοι, καὶ οἱ δυνατοὶ, καὶ πᾶς δούλος, καὶ πᾶς ἐλεύθερος ἐκρυβάν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὄρων,

16 Καὶ λέγουσι τοῖς ὄρεσι καὶ τοῖς πέτραις· Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου,

17 Ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ· καὶ τίς δύναται σταθῆναι ;

Κεφ. ζ'. 7.

1 **Κ**Αὶ μετὰ ταῦτα εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης, μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον.

2 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβάντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγίδα Θεοῦ ζῶντος καὶ ἐκραξέ

H h

les albæ, et dictum est illis, ut requiescerent adhuc tempus parvum, donec complerentur et conservi eorum, et fratres eorum, futuri trucidari sicut et illi.

12 Et vidi, cum aperuisset sigillum sextum, et ecce terræmotus magnus factus est, et sol niger factus est tanquam saccus cilicinus, et luna facta est sicut sanguis :

13 Et stellæ cæli ceciderunt in terram, sicut sicus emittit grossos suos, à magno vento mota.

14 Et cælum recessit sicut liber involutus, et omnis mons et insula de locis suis mota sunt :

15 Et reges terræ, et magnates, et divites, et tribuni, et fortes, et omnis servus, et omnis liber absconderunt seipsos in spelæa et in petras montium :

16 Et dicunt montibus et petris : Cadite super nos, et abscondite nos à facie sedentis super thronum, et ab ira Agni.

17 Quoniam venit dies magnus iræ ejus : et quis potest stare ?

CAPUT VII.

1 **ET** post hæc vidi quatuor angelos stantes super quatuor angulos terræ, tenentes quatuor ventos terræ, ne flaret ventus super terram, neque super mare, neque super omnem arborem.

2 Et vidi alterum angelum ascendentem ab ortu solis, habentem signum Dei vivi : et cla-

φωνῆ μεγάλη τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις, οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν,

3 Λέγων· Μὴ ἀδικήσῃτε τὴν γῆν, μήτε τὴν θάλασσαν, μήτε τὰ δένδρα, ἄχρις οὗ σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

4 Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν σφραγισμένων· ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς Ἰσραὴλ·

5 Ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Γὰδ, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι·

6 Ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Νεφθαλιμ, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Μανασσῆ, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι·

7 Ἐκ φυλῆς Συμεὼν, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Λευὶ, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ἰσαχάρ, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι·

8 Ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ἰωσήφ, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Βενιαμὴν, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι.

9 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς ἠδύνατο, ἐκ πάντος ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἰστέωτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένοι στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν,

10 Καὶ κράζοντες φωνῆ μεγάλῃ, λέγοντες· Ἡ σωτηρία τοῦ καθεμένου ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ τοῦ ἀρνίου.

11 Καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι ἐσ-

mavit voce magna quatuor angelis, quibus datum est eis nocere terræ et mari,

3 Dicens : Ne nocete terræ, neque mari, neque arboribus, quoadusque signemus servos Dei nostri in frontibus eorum.

4 Et audivi numerum signatorum, centum quadraginta quatuor millia signati, ex omni tribu filiorum Israël.

5 Ex tribu Juda, duodecim millia signati : ex tribu Ruben, duodecim millia signati : ex tribu Gad, duodecim millia signati :

6 Ex tribu Aser, duodecim millia signati : ex tribu Nephthalim, duodecim millia signati : ex tribu Manasse, duodecim millia signati :

7 Ex tribu Symeon, duodecim millia signati : ex tribu Levi, duodecim millia signati : ex tribu Isachar, duodecim millia signati :

8 Et tribu Zabulon, duodecim millia signati : ex tribu Joseph, duodecim millia signati : ex tribu Benjamin, duodecim millia signati.

9 Post hæc vidi, et ecce turba multa, quam dinumerare illam nemo poterat, ex omni gente et tribus et populis et linguis, stantes ante thronum et in conspectu Agni, circumamicti stolis albis : et palmæ in manibus eorum :

10 Et clamantes voce magna, dicentes : Salus Deo nostro sedenti super thronum, et Agno.

11 Et omnes angeli stabant

εἶπασαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσαρῶν ζώων, καὶ ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ,

12 Λέγοντες· Ἀμήν· ἡ εὐλογία, καὶ ἡ δόξα, καὶ ἡ σοφία, καὶ ἡ εὐχαριστία, καὶ ἡ τιμὴ, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ ἰσχύς τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

13 Καὶ ἀπεκρίθη εἰς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, λέγων μοι· Οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολάς τὰς λευκάς, εἶνες εἰσὶ, καὶ πόθεν ἦλθον;

14 Καὶ εἶρηκα αὐτῷ· Κύριε, σὺ οἶδας. Καὶ εἶπέ μοι· Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης· καὶ ἐπλάτυναν τὰς στολάς αὐτῶν, καὶ ἐλεύκαναν στολάς αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου.

15 Διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ εἷ θρόνου, σκηνώσει ἐπ' αὐτούς.

16 Οὐ πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέση ἐπ' αὐτούς ὁ ἥλιος, οὐδὲ πᾶν καῦμα·

17 Ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνά μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτούς, καὶ ὀδηγήσει αὐτούς ἐπὶ ζώσας πηγὰς ὑδάτων· καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

Κεφ. η'. 8.

1 **Κ**Αὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγή ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμῶριον·

2 Καὶ εἶδον ἕως ἑπτὰ ἀγγέλους, οἱ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἕστηκασιν· καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες.

3 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε, καὶ ἕστη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ἔχων λιθνακτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ

in circuitu throni, et seniorum et quatuor animalium, et ceciderunt in conspectu throni in facies suas, et adoraverunt Deum,

12 Dicentes : Amen ; Benedictio, et gloria, et sapientia, et gratiarum actio, et honor, et virtus, et fortitudo Deo nostro in secula seculorum. Amen.

13 Et respondit unus ex senioribus, dicens mihi . Hi circumamicti stolis albis, qui sunt, et unde venerunt ?

14 Et dixi illi : Domine, tu scis. Et dixit mihi : Hi sunt venientes de tribulatione magna, et laverunt stolas suas, et dealbaverunt stolas suas in sanguine Agni.

15 Propter hoc sunt ante thronum Dei, et serviunt ei die ac nocte in templo ejus : et sedens in throno habitabit super illos.

16 Non esurient amplius, neque sitient amplius, neque cadet super illos sol, neque omnis æstus.

17 Quoniam Agnus qui per medium throni, pascet illos, et deducet eos ad vivos fontes aquarum: et absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum.

CAPUT VIII.

1 **E**T cum aperuisset sigillum septimum, factum est silentium in cælo, quasi media hora.

2 Et vidi septem angelos qui in conspectu Dei steterunt : et datæ sunt illis septem tubæ.

3 Et alius angelus venit, et stetit ad altare, habens thuribulum aureum ; et data sunt illi

θυριάματα πολλά, ἵνα δέσῃ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων, ἐπὶ τὸ θυσιάστηριον ἐπὶ χρυσοῦν ἐπὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου.

4 Καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμωμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων, ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

5 Καὶ ἔλαβεν ὁ ἄγγελος τὸ λιβανωτὸν, καὶ ἐθύμωσεν αὐτὸ ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιάστηριου, καὶ ἔβαλον εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.

6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας, ἠτοίμασαν ἑαυτοὺς ἵνα σαλασίωσι.

7 Καὶ ὁ πρῶτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένετο χάλαρα καὶ πῦρ μίμικμνα αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῶν ὀνύδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη.

8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καίωμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης, ἄβρα.

9 Καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχὰς· καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρη.

10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καίωμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν, καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς ὑδάτων·

11 Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται Ἀψινθος· καὶ γίνονται τὸ τρίτον εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπιπράνθησαν,

12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐπέληγε τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου, καὶ τὸ τρίτον τῆς σελή-

incensa multa, ut daret orationibus sanctorum omnium super altare aureum quod ante thronum.

4 Et ascendit fumus incensorum orationibus sanctorum, de manu angeli, coram Deo.

5 Et accepit angelus thuribulum, et implevit illud de igne altaris, et misit in terram: et factæ sunt voces, et tonitrua, et fulgura, et terræmotus.

6 Et septem angeli habentes septem tubas, præparaverunt seipsos ut clangerent.

7 Et primus angelus clauxit, et facta est grando, et ignis, mixta sanguine, et missa sunt in terram: et tertia pars arborum combusta est, et omne fœnum viride combustum est.

8 Et secundus angelus clauxit, et tanquam mons magnus incensus missus est in mare: et facta est tertia pars maris, sanguis.

9 Et mortua est tertia pars creaturarum in mari, habentia animas, et tertia pars navium perierunt.

10 Et tertius angelus clauxit, et cecidit de cælo stella magna incensa tanquam lampas, et cecidit in tertiam partem fluminum, et in fontes aquarum.

11 Et nomen stellæ dicitur Absinthium: et facta est tertia pars aquarum in Absinthium, et multi hominum mortui sunt de aquis, quia amaræ factæ sunt.

12 Et quartus angelus clauxit, et percussa est tertia pars solis, et tertia pars lunæ, et ter

νης, και τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φαίνη τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νύξ ὁμοίως.

13 Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀγγέλου πετωμένου ἐν μεσουρανήματι, λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· Οὐαὶ, οὐαὶ, οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς τάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

Κεφ. θ'. 9.

1 **Κ**Αὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πετωκῶτα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου.

2 Καὶ ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης· καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀήρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος.

3 Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία, ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς·

4 Καὶ ἐβρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδικήσωσι τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρὸν, οὐδὲ πᾶν δένδρον· εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους μόνους, οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν·

5 Καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσι μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παῖση ἀνθρώπων.

6 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ οὐχ εὕρῃσουσιν αὐτόν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ φεύξεται ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν.

7 Καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτομασμένοις εἰς πόλεμον· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐ-

tia pars stellarum, ita ut obscuraretur tertia pars eorum, et dies non luceret tertiam partem ipsius, et nox similiter.

13 Et vidi, et audivi unum angelum volantem in medio cæli, dicentem voce magna : Væ, væ, væ habitantibus in terra, de cæteris vocibus tubæ trium angelorum futurorum clangere

CAPUT IX.

1 **E**T quintus angelus clanculò delapsam in terram, et data est ei clavis putei abyssi.

2 Et aperuit puteum abyssi ; et ascendit fumus ex puteo sicut fumus fornacis magnæ, et obscuratus est sol et aër de summo putei.

3 Et de fumo exierunt locustæ in terram, et data est illis potestas, sicut habent potestatem scorpiones terræ.

4 Et dictum est illis, ne læderent fœnum terræ, neque omnem viride, neque omnem arborem, nisi homines solos, qui non habent signum Dei in frontibus suis.

5 Et datum est illis ne occiderent eos, sed ut cruciarent mensibus quinque : et cruciatus eorum, ut cruciatus scorpii, cum percutit hominem.

6 Et in diebus illis quærent homines mortem, et non inveni-ent eam : et desiderabunt mori, et fugiet mors ab eis.

7 Et similitudines locustarum, similes equis paratis in prælium : et super capita eo

εἰν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσοῦ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων,

8 Καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λέόντων ἦσαν.

9 Καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς· καὶ ἡ φωνὴ τῶν στερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἀρμάτων ἰσχυρῶν πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον,

10 Καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίου, καὶ πτέρυγαι ἦν ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· καὶ ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀθρώπους μήνας πέντε·

11 Καὶ ἔχουσιν ἐφ' αὐτῶν βασιλῆα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ἐαβδδὼν, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων.

12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπέβη, ἰδοὺ ἔρχονται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

13 Καὶ ὁ ἔκτος ἄγγελος ἐβάλετο, καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κερύσεων τοῦ θυιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ,

14 Λέγονσαν τῷ ἔκτῳ ἀγγέλῳ, ἔσθι τὴν σάλπιγγα· ἄψεν τὸς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ.

15 Καὶ ἐλθόντες οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἠτομασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἔτος αὐτὸν, ἵνα ἀκαιτωσίνωσι τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων.

16 Καὶ ὁ ἀριθμὸς στρατευμάτων τοῦ ἰσραὴλ, δύο μυριάδες μυριάδων· καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν.

17 Καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἰσχυροὺς ἐν τῇ ὄρασει, καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνεους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις·

rum tanquam coronæ sive tes auro, et facies earum velut facies hominum.

8 Et habebant capillos sicut capillos mulierum : et dentes earum sicut leonum erant.

9 Et habebant thoraces sicut thoraces ferreos : et vox alarum earum sicut vox curruum, equorum multorum currentium in bellum.

10 Et habebant caudas similes scorpiis, et aculei erant in caudis earum : et potestas earum lædere homines mensibus quinque.

11 Et habent super se regem angelum abyssi, nomen ei Hebraice Abaddon, et in Græca nomen habet Apollyon.

12 Væ unam abiit, ecce veniunt adhuc duo væ post hæc.

13 Et sextus angelus clauxit, et audiui vocem unam ex quatuor cornibus altaris aurei quod coram Deo,

14 Dicentem sexto angelo, qui habebat tubam : Solve quatuor angelos alligatos in flumine magno Euphrate.

15 Et soluti sunt quatuor angeli parati in horam, et diem et mensem, et annum, ut occiderent tertiam partem hominum.

16 Et numerus exercituum equestris, duo myriades myriadum : et audiui numerum eorum.

17 Et ita vidi equos in visione, et sedentes super eos habentes loricas igneas, et hyacinthinas, et sulphureas : et ca-

καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἰσπων ὡς κεφαλαὶ λέοντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θοῖον.

18 Ἐπὶ τῶν ἐπιγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρός καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ καὶ ἐκ τοῦ θοῖου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν.

19 Αἱ γὰρ ἐξουσίαι αὐτῶν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν εἰσιν· αἱ γὰρ ὠροὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄρεσιν, ἔχουσαι κεφαλὰς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσι.

20 Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὔτε μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσωσι τὰ δαυμόνια, καὶ εἰδωλα τὰ χρυσοῦ καὶ τὰ ἀργυροῦ καὶ τὰ χαλκοῦ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύναται, οὔτε ἀκοῦειν, οὔτε περιπατεῖν,

21 Καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φονῶν αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν φαρμακειῶν αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

Κεφ. ι'. 10.

1 **Κ**αὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην· καὶ ἶρις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι πυρός.

2 Καὶ εἶχεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἀνεγμμένον· καὶ ἔθηκε τὸν πόδα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ὄκεανον καὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τὴν γῆν.

3 Καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ ὡς περ λέων μυκᾶται· καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν ἑπτὰ βρονταὶ ὡς ἑαυτῶν φωνάς.

4 Καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ

capita equorum tanquam capita leonum : et de oribus eorum procedit ignis, et fumus, et sulphur.

18 A tribus plagis in occisa est tertia pars hominum, de igne, et de fumo, et de sulphure procedente ex oribus ipsorum.

19 Nam potestas eorum in ore eorum est : nam caudæ eorum similes serpentibus, habentes capita ; et in his nocent.

20 Et cæteri hominum qui non occisi sunt in plagis his, neque pœnitentiam egerunt de operibus manuum suarum, ut non adorarent dæmonia, et simulacra aurea, et argentea, et ærea, et lapidea, et lignea, quæ neque videre possunt, neque audire, neque ambulare.

21 Et non egerunt pœnitentiam ab homicidiis suis, neque à beneficiis suis, neque à fornicatione sua, neque à furtis suis.

CAPUT X.

1 **ET** vidi alium angelum fortem descendantem de cælo, amictum nube : et iris in capite ; et facies ejus ut sol, et pedes ejus tanquam columen ignis.

2 Et habebat in manu sua libellum apertum : et posuit pedem suum dextrum super mare, at sinistrum super terram.

3 Et clamavit voce magna, quemadmodum leo rugit : et cum clamasset, locuta sunt septem tonitrua suas ipsorum voces.

4 Et cum locuta fuissent sep-

βρονται τὰς φωνὰς ταυτῶν, ἔμελλον γράφειν· καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσάν μοι· Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἐντὰ βρονταί, καὶ μὴ ταῦτα γράψῃς.

5 Καὶ ὁ ἄγγελος ὃν εἶδον ἐστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν·

6 Καὶ ἔφαθεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ὅς ἐστισι τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν θαλάσσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ· ὅτι χρόνος οὐκ ἔσται ἔτι,

7 Ἀλλὰ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἐβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σφραγίζαν, καὶ τελεσθῇ τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ, ὡς εὐηγγελίσατε τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις τοῖς προφήταις.

8 Καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν λαλοῦσα μοι· ἔμῃ, καὶ λέγουσα· Ὑπάγε, λάβε τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἠνεωγμένον ἐν τῇ χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ἐστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

9 Καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ· Δός μοι τὸ βιβλαρίδιον. Καὶ λέγει μοι· Λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό· καὶ σικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματι σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι.

10 Καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον αὐτό· καὶ ἦν ἐν τῷ στόματι μου ὡς μέλι, γλυκὺ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐσικρανῆθῃ ἡ κοιλία μου.

11 Καὶ λέγει μοι· Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ βασιλευσὶ πολλοῖς.

Κεφ. ια. 11.

1 **K**Αὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων· Ἐγεί-

tem tonitrua voces suas, futurus eram scribere : et audivi vocem de cælo, dicentem mihi : Signa quæ locuta sunt septem tonitrua, et non hæc scribas.

5 Et angelus, quem vidi stantem super mare et super terram, levavit manum suam dexteram ad cælum,

6 Et juravit in vivente in secula seculorum, qui creavit cælum et quæ in eo, et terram et quæ in ea, et mare et quæ in eo, quia tempus non erit amplius :

7 Sed in diebus vocis septimi angeli, cum futurus erit clangere, et consummabitur mysterium Dei, sicut evangelizavit suis servis Prophetis.

8 Et vox quam audivi de cælo, iterum locuta cum me, et dicens : Vade, accipe libellum apertum in manu angeli stantis super mare et super terram.

9 Et abii ad angelum, dicens ei : Da mihi libellum. Et dixit mihi : Accipe et devora illum : et faciet amaricari tuum ventrem, sed in ore tuo erit dulce tanquam mel.

10 Et accepi libellum de manu angeli, et devoravi illum : et erat in ore meo tanquam mel dulce : et cum devorassem eum, amaricatus est venter meus.

11 Et dixit mihi : Oportet te iterum prophetizare in populis et gentibus et linguis et regibus multis

CAPUT XI.

1 **E**T datus est mihi calamus similis virgæ, et angelus

ραι, και μετρησον τον ναον τῆ Θεῆ, και τὸ θυσιαστήριον, και τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ·

2 Και τὴν αὐλὴν τὴν ἴσωθεν τῆ ναοῦ ἐκβαλε ἔξω, και μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι δόδθη τοῖς ἔθνεσι· και τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσι μῆνας τεσσαράκοντα δύο·

3 Και δώσω τοῖς δυοῖ μάργυροι μου, και προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα, περιβεβλημένοι σάκκους·

4 Οὗτοι εἰσιν αἱ δύο ἑλαῖαι, καὶ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τῆς γῆς ἰστέωσαι·

5 Και εἴ τις αὐτοὺς θέλῃ ἀδικῆσαι, εὖρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, και κατασθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· και εἴ τις αὐτοὺς θέλῃ ἀδικῆσαι, οὕτω δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι·

6 Οὗτοι ἔχουσιν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανὸν, ἵνα μὴ βρέχῃ ὕετός ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν τῆς προφητείας· και ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα, και πατάξαι τὴν γῆν πᾶσιν πληγῇ, ὡς ὅτε ἐὰν θέλῃσιν·

7 Και ὅταν ἐτελέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει πόλεμον μετ' αὐτῶν, και νικήσει αὐτούς, καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς·

8 Και τὰ πτώματα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας πόλεως τῆς μεγάλης, ἧτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα, καὶ Αἴγυπτος, ἔδειου καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν ἐσταυρώθῃ·

9 Και βλέψουσιν ἐκ τῶν λαῶν και φυλῶν και γλωσσῶν και ἐθνῶν τὰ πτώματα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς και ἡμισυ, και τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφήσουσι τεθῆναι εἰς μνήματα·

10 Και οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς

astitit, dicens : Surge, et metire templum Dei, et altare, et adorantes in eo.

2 Et atrium quod foris templum ejice foras, et ne illud metiaris, quoniam datum est Gentibus : et civitatem sanctam calcabunt mensibus quadraginta duobus.

3 Et dabo duobus testibus meis, et prophetabunt diebus mille ducentis sexaginta, amicti faccis.

4 Hi sunt duæ olivæ, et duo candelabra quæ in conspectu Dei terræ stant.

5 Et si quis eis voluerit nocere, ignis egreditur de ore eorum, et devorat inimicos eorum ; et si quis eos voluerit lædere, sic oportet eum occidi.

6 Hi habent potestatem claudere cælum, ne pluat pluvia in diebus illorum prophetiæ, et potestatem habent super aquas convertere eas in sanguinem, et per cutere terram omni plaga, quotiescunque voluerint.

7 Et cum finierint testimonium suum, bestia ascendens de abyesso, faciet bellum cum eis, et vincet illos, et occidet eos.

8 Et cadavera eorum in platea civitatis magnæ, quæ vocatur spiritualiter Sodoma et Ægyptus, ubi et Dominus noster crucifixus est.

9 Et videbunt de populis et tribubus et linguis et Gentibus cadavera eorum dies tres et dimidium, et cadavera eorum non sinent poni in monumenta.

10 Et habitantes in terra

γῆς χαροῦσιν ἐπ' αὐτοῖς, καὶ εὐφρανθήσονται· καὶ δῶρα πέμψουσιν ἀλλήλους, ὅτι οὕτοι οἱ δύο προφῆται ἑθαβάρισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς·

11 Καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἡμισυ, πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰσῆλθεν ἐπ' αὐτούς· καὶ ἕστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν· καὶ φόβος μέγας ἔπεσον ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς.

12 Καὶ ἤκουσαν φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν αὐτοῖς· Ἀνάβητε ὧδε. Καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ· καὶ ἰδοὺ ἔβλεψαν αὐτούς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν·

13 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ᾠρᾷ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσε, καὶ ἀσπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά· καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο, καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ.

14 Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπέβλεψεν, ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.

15 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐβάπτισε, καὶ ἐγένετο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγουσαι· Ἐγένοντο αἱ βασιλείαι τοῦ κόσμου, τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

16 Καὶ οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσκύνησαν τῷ Θεῷ,

17 Λέγοντες· Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος· ὅτι εἰληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην, καὶ ἑθασίλευσας·

18 Καὶ τὰ ἔθνη ᾠργίσθησαν, καὶ ἔβλεψεν ἡ ἔργῃ σου· καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν, κριθῆναι, καὶ δοῦναι τὸν

gaudebunt super illis, et juxta andabuntur, et munera mittent invicem, quoniam isti duo prophetae cruciaverunt habitantes super terram.

11 Et post illos tres dies et dimidium, spiritus vitae à Deo intravit in eos: et steterunt super pedes suos, et timor magnus cecidit super spectantes eos.

12 Et audiivi vocem magnam de caelo dicentem eis: Ascendite huc: et ascenderunt in caelum in nube: et viderunt illos inimici eorum.

13 Et in illa hora factus est terræmotus magnus, et decima pars civitatis cecidit, et occisa sunt in terræmotu nomina hominum millia septem; et reliqui territi facti sunt, et dederunt gloriam Deo caeli.

14 Væ secundum abiit, ecce væ tertium venit cito.

15 Et septimus angelus claxit, et factæ sunt voces vocem magnam in caelo, dicentes: Factum est regnum hujus mundi, Domini nostri, et Christi ejus, et regnabit in secula seculorum.

16 Et viginti et quatuor seniores in conspectu Dei sedentes in thronis suis, ceciderunt in facies suas, et adoraverunt Deum,

17 Dicentes: Gratias agimus tibi Domine Deus omnipotens, qui existens, et qui erat, et qui venturus; quia accepisti virtutem tuam magnam, et regnasti:

18 Et Gentes iratae sunt, et advenit ira tua: et tempus mortuorum, judicari, et reddere

μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφηταῖς, καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομα σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλαις· καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθεῖροντας τὴν γῆν.

19 Καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ᾤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο ἀστραφαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμός καὶ χάλαζα μεγάλη.

Κεφ. ιε'. 12.

1 **Κ**Αὶ σημεῖον μέγα ᾤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ· γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων ὀδύσκα.

2 Καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, κρᾶζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν.

3 Καὶ ᾤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων μέγας πυρρὸς, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρα· ἑκατὸν καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ διαδήματα ἑπτὰ,

4 Καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν· καὶ ὁ δράκων ἔστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναίκος τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκη, τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγη.

5 Καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρρῆνα, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν βέβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἤρπασθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ,

6 Καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. ἵνα ἐκεῖ τρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα.

7 Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι

mercedem servis tuis prophetis, et sanctis, et timentibus nomen tuum, parvis et magnis, et perdere corruptentes terram.

19 Et apertum est templum Dei in cælo, et visa est arca testamenti ejus in templo ejus, et facta sunt fulgura, et voces et tonitrua et terræ motus et grandædo magna.

CAPUT XII.

1 **E**T signum magnum visum est in cælo : Mulier circumamicta sole, et luna sub pedibus ejus, et in capite ejus corona stellarum duodecim :

2 Et in utero habens, clamabat parturiens, et cruciata parere.

3 Et visum est aliud signum in cælo, et ecce draco magnus rufus, habens capita septem, et cornua decem : et in capitibus suis diademata septem.

4 Et cauda ejus trahebat tertiam partem stellarum cæli, et misit eas in terram : et draco stetit ante mulierem futuram parere, ut cum peperisset, filium ejus devoraret.

5 Et peperit filium masculum, qui futurus erat pascere omnes Gentes in virga ferrea : et raptus est filius ejus ad Deum et thronum ejus.

6 Et mulier fugit in solitudinem, ubi habet ibi locum paratum à Deo, ut ubi pascant eam diebus mille ducentis sexaginta

7 Et factum est prælium in cælo : Michaël et angeli ejus

αὐτοῦ ἐπολέμησαν μετὰ τοῦ δράκοντος, καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ·

8 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν, οὔτε τόσος εὐρέθη αὐτῶν, ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ·

9 Καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος, καὶ ὁ σατανᾶς, ὁ πλανῶν ἐπὶ τοιαύτην ὁδόν, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν.

10 Καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην λέγουσαν ἐν τῷ οὐρανῷ· Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ· ἔτι παρεβλήθη ὁ κατηγορὸς τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός·

11 Καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου, καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν· καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου.

12 Διὰ τοῦτο εὐφρανέσθε οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. Οὐαὶ τοῖς περικοῦσι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.

13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξε τὴν γυναῖκα, ἥτις ἔσται ἐν ἄβυσσῳ·

14 Καὶ ἐδίωξεν τὴν γυναῖκα δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πτήσῃ εἰς τὴν ἐρημίαν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου ἐρεψεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς, καὶ ἡμισυ καιρῶ, ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφιος.

15 Καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ὀπίσω τῆς γυναίκος, ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὕδωρ ὡς ποταμὸν, ἵνα ταύτην ποταμιόφρονον ποιήσῃ·

prælibantur cum dracone, et draco pugnabat, et angeli ejus.

8 Et non valuerunt, neque locus inventus est eorum amplius in cælo.

9 Et projectus est draco ille magnus, serpens antiquus, vocatus diabolus et satanas, decipiens habitantem universam, projectus est in terram : et angeli ejus cum illo projecti sunt.

10 Et audiui vocem magnam dicentem in cælo : Nunc facta est salus, et virtus et regnum Dei nostri, et potestas Christi ejus : quia projectus est accusator fratrum nostrorum, accusans illos ante conspectum Dei nostri die ac nocte.

11 Et ipsi vicerunt eum propter sanguinem Agni, et propter verbum testimonii sui : et non dilexerunt animam suam usque ad mortem.

12 Propter hoc lætamini cæli, et in eis habitantes : Væ habitatoribus terræ et maris, quia descendit diabolus ad vos habens animum magnum, sciens quod modicum tempus habet.

13 Et cum vidit draco quod projectus esset in terram, persecutus est mulierem, quæ peperit masculum.

14 Et datæ sunt mulieri duæ alæ aquilæ magnæ, ut volaret in desertum in locum suum, ubi alitur illic tempus, et tempora, et dimidium temporis, à facie serpentis.

15 Et emisit serpens post mulierem ex ore suo aquam tantquam flumen, ut eam flumine latam faceret.

16 Καὶ ἰδοὺ ἔβησεν ἡ γῆ ἐκ τῆς γυναικὸς, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ κατέειπεν τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

17 Καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπέηλθε ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τῶν σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

18 Καὶ ἰστάθη ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης.

Κεφ. ιγ'. 13.

1 **Κ**Αὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα· καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὄνομα βλασφημίας·

2 Καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὁμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκτου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἔξουσίαν μεγάλην.

3 Καὶ εἶδον μίαν τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον· καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔθεραπέυθη, καὶ ἔθαυμάσθη ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ὅπισθεν τοῦ θηρίου,

4 Καὶ προσκύνησαν τὸν δράκοντα ὃς ἔδωκεν ἔξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσκύνησαν τὸ θηρίον, λέγοντες· Τίς ὁμοιος τῷ θηρίῳ; Τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ;

5 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἔξουσία ποιῆσαι μῆνας ἑσσεράκοντα δύο.

6 Καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίαν πρὸς τὸν Θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας·

16 Et adjuvit terra mulierem, et aperuit terra os suum, et ab sorbuit flumen quod eiecit draco de ore suo.

17 Et iratus est draco in mulierem, et abiit facere praelium cum reliquis seminis ejus, custodiētibz mandata Dei, et habentibus testimonium Jesu Christi.

18 Et steti supra arenam maris.

CAPUT XIII.

1 **E**T vidi de mari bestiam ascendentem, habentem capita septem, et cornua decem, et super cornua ejus decem diademata, et super capita ejus nomen blasphemiarum.

2 Et bestia quam vidi erat similis pardo, et pedes ejus sicut ursi, et os ejus sicut os leonis, et dedit illi draco virtutem suam, et thronum suum, et potestatem magnam.

3 Et vidi unum de capitibus suis quasi cæsum in mortem: et plaga mortis ejus curata est: et admirata est universa terra post bestiam:

4 Et adoraverunt draconem, qui dedit potestatem bestiarum, et adoraverunt bestiam, dicentes: Quis similis bestiarum? quis potest pugnare cum ea?

5 Et datum est ei os loquens magna et blasphemias, et data est ei potestas bellum facere menses quadraginta duos.

6 Et aperuit os suum in blasphemiam ad Deum, blasphemare nomen ejus, et tabernaculum ejus, et in cælo habitantes.

7 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ εὐλομεν ποιῆσαι μετὰ τῶν ἁγίων, καὶ νικῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος,

8 Καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὃν οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου ἐσφαγμένου, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

9 Εἰ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω.

10 Εἰ τις αἰχμαλωσίαν συνάγει, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἰ τις ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανθῆναι. Ὅδε ἐστὶν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.

11 Καὶ εἶδον ἄλλη θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχε κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ· καὶ ἐλάλει ὡς δράκων,

12 Καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ ἵνα προσκυνήσωσι τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἔδρασε τὴν πληγὴν τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

13 Καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν, ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων,

14 Καὶ πλανᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου· λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ ἃ ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρας, καὶ ζῆσει.

15 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ, ὅσοι ἂν μὴ προσκυνήσωσι τὴν εἰκόνα τοῦ θηρίου, ἵνα ἀποκτανθῶσι·

16 Καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς

7 Et datum est illi bellum facere cum sanctis, et vincere eos : et data est illi potestas in omnem tribum, et linguam, et gentem.

8 Et adorabunt eum omnes habitantes super terram, quorum non scripta sunt nomina in libro vitæ Agni mactati à fundatione mundi.

9 Si quis habet aurem, audiat.

10 Si quis in captivitatem ducit, in captivitatem vadit : si quis in gladio occiderit, oportet eum in gladio occidi. Hic est patientia et fides sanctorum.

11 Et vidi aliam bestiam ascendentem de terra, et habebat cornua duo similia agno : et loquebatur sicut draco.

12 Et potestatem prioris bestię omnem facit in conspectu ejus, et facit terram et habitantes in ea, ut adorent bestiam primam, cujus curata est plaga mortis ejus.

13 Et facit signa magna, ut et ignem faciat descendere de cælo in terram, in conspectu hominum.

14 Et decipit habitantes in terra, propter signa quę data sunt illi facere in conspectu bestię, dicens habitantibus in terra, facere imaginem bestię, quę habet plagam gladii, et vixit.

15 Et datum est illi dare spiritum imagini bestię, ut et loquatur imago bestię, et faciat, quicunque non adorant imaginem bestię, ut occidantur :

16 Et facit omnes parvos et magnos, et divites, et pauperes.

πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δώσῃ αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

17 Καὶ ἵνα μὴ τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα, ἢ τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου, ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.

18 Ὡς ἡ σοφία ἐστίν· ὁ ἔχων τὸν νοῦν, ἤρησάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστί, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ ἧξστ'.

Κεφ. ιδ'. 14.

1 **Κ**Αὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἀρνίον ἐστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

2 Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης· καὶ φωνὴν ἤκουσα κιθαρῶδῶν κιθαρῖζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν,

3 Καὶ ᾄδουσιν ὡς ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσαρῶν ζώων, καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν, εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς.

4 Οὗτοί εἰσιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν· οὗτοί οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ· οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ,

5 Καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὐρέθη δόλος· ἄμωμοι γάρ εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ.

6 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον στεῦμανον ἐν μεσουρανήματι, ἔχον-

et liberos et servos, ut det illis characterem in manu eorum dextera, aut in frontibus eorum.

17 Et ut ne quis possit emere aut vendere, si non habens characterem, aut nomen bestię, aut numerum nominis ejus.

18 Hic sapientia est. Habens mentem, computet numerum bestię : numerus enim hominis est, et numerus ejus sexcenti sexaginta sex.

CAPUT XIV.

1 **E**T vidi, et ecce Agnus stans supra montem Sion, et cum eo centum quadraginta quatuor millia, habentes nomen Patris ejus scriptum in frontibus suis.

2 Et audivi vocem de cęlo, tanquam vocem squarum multarum, et tanquam vocem tonitruī magni : et vocem audivi citharcedorum citharizantium in citharis suis :

3 Et cantant quasi canticum novum ante thronum, et ante quatuor animalia, et seniores : et nemo poterat discere canticum, nisi illa centum quadraginta quatuor millia, empti de terra :

4 Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati : virgines enim sunt. Hi sunt sequentes Agnum quocumque ierit : hi empti sunt ex hominibus, primitię Deo et Agno :

5 Et in ore eorum non est inventus dolus : sine macula enim sunt coram throno Dei.

6 Et vidi alterum angelum volantem in medio cęli, haben-

διαγγέλλειν αἰῶνον, εὐαγγελίσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλώσσαν καὶ λαὸν,

7 Λέγοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Φοβήθητε τὸν Θεόν, καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ· καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων.

8 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἠκολούθησεν, λέγων· Ἔπεσον, ἔπεσον Βαβυλῶν ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς ἐπέστρεψεν πάντα ἔθνη.

9 Καὶ τρίτος ἄγγελος ἠκολούθησεν αὐτοῖς, λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Εἴ τις ἐδὴ θηρίον προσκυνῆσιν καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ τῆν χεῖρα αὐτοῦ,

10 Καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ κερασμέτου ἀπράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ· καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ δειῖν ἑνώσιον ἀγγέλων τῶν ἁγίων καὶ ἐνώσιον τῷ ἀπείῳ,

11 Καὶ ὁ πᾶσις τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν ἀναβαίνει εἰς αἰῶνας αἰῶνων· καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, ἢ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ἑνέματος αὐτοῦ.

12 Ὡς ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν· ὡς οἱ τηρέντες τὰς ἐνελάς τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ.

13 Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης μοι· Γράψον· Μισαίρητι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. Ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.

tem evangelium æternum, evangelizare habitantibus super terram, et omni genti, et tribui, et linguæ et populo :

7 Dicentem in voce magna : Timete Deum, et date illi gloriam, quia venit hora iudicii ejus ; et adorare eum qui fecit cælum et terram et mare et fontes aquarum.

8 Et alius angelus secutus est, dicens : Cecidit cecidit Babylon civitas illa magna, quia ex vino iræ fornicationis suæ potavit omnes gentes.

9 Et tertius angelus secutus est illos, dicens in voce magna : Si quis bestiam adoraverit et imaginem ejus, et acceperit characterem in fronte sua aut in manu sua :

10 Et hic bibet de vino iræ Dei, mixto mero in poculo iræ ipsius, et cruciabitur in igne et sulphure in conspectu sanctorum angelorum et ante conspectum Agni.

11 Et fumus cruciatus eorum ascendit in secula seculorum ; et non habent requiem die ac nocte adorantes bestiam et imaginem ejus, et si quis acceperit characterem nominis ejus.

12 Hic patientia sanctorum est : hic custodientes mandata Dei, et fidem Jesu.

13 Et audivi vocem de cælo, dicentem mihi, Scribe : Beati mortui in Domino morientes à modo. Etiam, dicit Spiritus, ut requiescant à laboribus suis at opera illorum sequuntur cum ipsis.

14 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκὴ, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενος ὁμοίος υἱῷ ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ὄρεσσαν ὀξύ.

15 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν μεγάλῃ φωνῇ ἐν καθήμενῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· Πέμψον τὸ ὄρεσσανόν σε, καὶ θέρισον. ὅτι ἤλθε σοι ἡ ὥρα τοῦ θερίσαι, ὅτι ἐξηράνη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς.

16 Καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τὴν νεφέλην τὸ ὄρεσσανόν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.

17 Καὶ ἄλλος, ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἄγγελος, ἔχων καὶ αὐτὸς ὄρεσσαν ὀξύ.

18 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός· καὶ ἐφώνησε κραυγῇ μεγάλη ἐν ἔχοντι τὸ ὄρεσσανόν τὸ ὀξύ, λέγων· Πέμψον σου τὸ ὄρεσσανόν τὸ ὀξύ, καὶ ἐρύγησον τοὺς βότρυας τῆς γῆς, ὅτι ἤμασσαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς.

19 Καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ ὄρεσσανόν αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐρύγησε τὴν ἀμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τὴν μεγάλην,

20 Καὶ ἐσαθέθη ἡ ληνὸς ἐξω τῆς πόλεως· καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνῆ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

Κεφ. ιε'. 15.

1 **Κ**Αὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστὸν, ἀγγέλους ἑπτὰ, ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἑσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ.

2 Καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρὶ· καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θυρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ χαραγ-

14 Et vidi, et ecce nubes alba, et super nubem sedens similis Filio hominis. habens in capite suo coronam auream, et in manu sua falcem acutam.

15 Et alius angelus exivit de templo, clamans in voce magna sedenti super nubem : Mitte falcem tuam, et mete, quia venit tibi hora metendi : quoniam aruit messis terræ.

16 Et misit sedens super nubem falcem suam in terram : et demessa est terra.

17 Et alius angelus exivit de templo quod in cælo, habens et ipse falcem acutam.

18 Et alius angelus exivit de altari, habens potestatem supra ignem; et clamavit clamore magno habenti falcem acutam, dicens : Mitte tuam falcem acutam, et vindemia botros vinearum terræ ; quoniam maturæ sunt uvæ ejus.

19 Et misit angelus falcem suam in terram, et vindemiavit vineam terræ, et misit in lacum iræ Dei magnum.

20 Et calcatus est lacus extra civitatem, et exivit sanguis de lacu usque ad frenos equorum, à stadiis mille sexcentis.

CAPUT XV.

1 **E**T vidi aliud signum in cælo magnum et mirabile, angelos septem, habentes plagas septem movissimas, quoniam in illis consummata est ira Dei.

2 Et vidi tanquam mare vitreum mistum igne : et vincentes ex bestia et ex imagine ejus, et ex caractere ejus, ex nu-

ματος αὐτοῦ, ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ
 ἑνὸς αὐτοῦ, ἐστῶτας ἐπὶ τὴν
 θάλασσαν τὴν ἑαλίνην, ἔχοντας
 καθάραι τοῦ Θεοῦ,

3 Καὶ ἄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωσέως
 δούλου τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ
 ἀρνίου, λέγοντες· Μεγάλα καὶ θαυ-
 μαστά τὰ ἔργα σου, Κύριε ὁ Θεὸς
 ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθῆνοι
 αἱ ἑδοί σου, ὁ βασιλεὺς τῶν ἁγίων.

4 Τίς οὐ μὴ φοβῆθῃ σε, Κύριε,
 καὶ δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου; ἔτι μόνος
 εἶσιν· ἔτι πάντα τὰ ἴδιον ἤκουσι,
 καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου· ἔτι
 τὰ δικαιώματά σου θρανερόδησαν.

5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ
 ἰδοὺ ἡνεῖλη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ
 μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ,

6 Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι
 ἔχοντας τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ
 ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν καὶ
 λαμπρὸν, καὶ περιζωσμένοι περὶ
 τὰ στήθη ζώναι χρυσαῖς·

7 Καὶ ἐν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων
 ἔδωκε τοῖς ἑπτὰ ἄγγελοις ἑπτὰ
 φιάλας χρυσαῖς, γεμούσας τῷ θυμῷ
 τοῦ Θεοῦ τῷ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῶν αἰώνων.

8 Καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ
 ἐκ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκ τῆς
 δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο
 εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναόν, ἄχρι τελεσ-
 θῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ
 ἀγγέλων.

Κεφ. κ'. 16.

1 **Κ**Αὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης
 ἐκ τοῦ ναοῦ, λεγούσης τοῖς
 ἑπτὰ ἄγγελοις· Ἴταράγετε, καὶ ἐκ-
 χέετε τὰς φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ
 Θεοῦ εἰς τὴν γῆν.

2 Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος, καὶ
 ἐξέχευε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
 γῆν· καὶ ἐγένετο ἄλκος κακὸν καὶ

mero nominis ejus, stantes su-
 per mare vitreum, habentes ci-
 tharas Dei :

3 Et cantant canticum Mo-
 sei vi Dei, et canticum Agni, di-
 centes : Magna et mirabilia ope-
 ra tua, Domine Deus omnipo-
 tens : justæ et veræ viæ tuæ,
 Rex sanctorum.

4 Quis non timebit te, Do-
 mine, et glorificabit nomen tu-
 um ? quia solus sanctus : quo-
 niam omnes gentes venient et
 adorabunt in conspectu tuo :
 quoniam judicia tua manifestata
 sunt.

5 Et post hæc vidi, et ecce
 apertum est templum taberna-
 culi testimonii in cælo.

6 Et exierunt septem angeli,
 habentes septem plagas, de tem-
 plo, vestiti linum purum, et
 splendidum, et præcincti circa
 pectora zonas aureas.

7 Et unum de quatuor ani-
 malibus dedit septem angelis
 septem phialas aureas, plenas
 iracundiæ Dei viventis in secu-
 la seculorum.

8 Et impletum est templum
 fumo ex gloria Dei, et de vir-
 tute ejus : et nemo poterat intro-
 ire in templum, donec consum-
 marentur septem plagæ septem
 angelorum.

CAPUT XVI.

1 **Ε**T audivi vocem magnam
 de templo, dicentem sep-
 tem angelis : Ite et effundite
 phialas iræ Dei in terram.

2 Et abiit primus, et effudit
 phialam suam in terram : et
 factum est vulnus malum et ma-

πνηρὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς τῆ εἰκόνι αὐτοῦ προσκυνῶντας.

3 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐξέχευε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκρῶ· καὶ πᾶσα ψυχὴ ζῶσα ἀπέθανεν ἐν τῇ θαλάσῃ.

4 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐξέχευε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὰς ποταμῶς καὶ εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα.

5 Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων, λέγοντος· Δίκαιος, Κύριε, εἶ, ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ ὄντις, ὅτι ταῦτα ἔκρινας·

6 Ὅτι αἷμα ἀγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεον, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πρεῖν· ἄξιοι γὰρ εἰσι.

7 Καὶ ἤκουσα ἄλλου ἐκ τῶ θυσιαστηρίου, λέγοντος· Ναί, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις σου.

8 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐξέχευε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον· καὶ ἰδόθη αὐτῷ καυματισαί τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρὶ.

9 Καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἀνθρώποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα τῶ Θεοῦ τῷ ἔχοντος ἔξουσίαν ὅτι τὰς πληγὰς ταύτας· καὶ οὐ μετενόησαν δεῖναι αὐτῷ δοῦσαν.

10 Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐξέχευε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ σκοτωμένη· καὶ ἐμασθῶντο τὰς γλῶσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου,

11 Καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἰληκῶν αὐτῶν· καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.

12 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐξέχευε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν

lignum in homines habentes characterem bestiae, et imaginem ejus adorantes.

3 Et secundus angelus effudit phialam suam in mare: et factus est sanguis tanquam mortui: et omnis anima vivens mortua est in mari.

4 Et tertius angelus effudit phialam suam in flumina et fontes aquarum: et factus est sanguis.

5 Et audiivi angelum aquarum dicentem, Justus, Domine, es, qui existens, et qui erat, et sanctus quia hæc judicasti.

6 Quia sanguinem sanctorum et prophetarum effuderunt, et sanguinem eis dedisti bibere digni enim sunt.

7 Et audiivi alterum de altari dicentem: Etiam Domine Deus omnipotens, vera et justa judicia tua.

8 Et quartus angelus effudit phialam suam in solem: et datum est ei æstu affligere homines in igne.

9 Et æstuaverunt homines æstu magno, et blasphemaverunt nomen Dei habentis potestatem super plagas has: et non egerunt pœnitentiam dare illi gloriam.

10 Et quintus angelus effudit phialam suam super thronum bestiae: et factum est regnum ejus tenebrosum: et madebant linguas suas ex labore:

11 Et blasphemaverunt Deum cæli ex laboribus suis et ex vulneribus suis; et non egerunt pœnitentiam ex operibus suis.

12 Et sextus angelus effudit phialam suam in flumen mag-

ἐν μέγαν τὸν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράθη τὸ ὕδωρ αὐτῆ, ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου.

13 Καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου, πνεύματα τρία ἀκάθαρτα ὅμοια βατράχοις·

14 Εἰσὶ γὰρ πνεύματα δακνύων ποιῶντα σημεῖα, ἐκπορεύσθαι ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς μάχην τῆς ἡμέρας ἐκείνης τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος.

15 Ἴδού, ἔρχομαι ὡς κλέπτης· μακάριος ὁ γρηγορῶν, καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ, καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ.

16 Καὶ συνήγαγον αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραῖστί Ἄρμαγεδδών.

17 Ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐξέχευε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὸν ἀέρα· καὶ ἐξῆλθε φωνὴ μεγάλη ἀπὸ τοῦ ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ τοῦ θρόνου, λέγουσα· Γέγονε.

18 Καὶ ἐγένοντο φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ ἀστραφαὶ, καὶ σεισμός ἐγένετο μέγας, ὅσος οὐκ ἐγένετο ἀπ' οὗ οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικούτος σεισμός οὕτω μέγας.

19 Καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἰσθμῶν ἐπεσον· καὶ Βαβυλῶν ἡ μεγάλη ἐμνησθῆ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ.

20 Καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγε, καὶ ἔρη οὐχ εὐρέθησαν,

21 Καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς καλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ

num Euphraten : et exsiccata est aqua ejus, ut prepararetur via regum ab ortu solis.

13 Et vidi de ore draconis, et de ore bestiae, et de ore pseudoprophetae spiritus tres immundos similes ranis.

14 Sunt enim spiritus dæmoniorum facientes signa, qui procedunt ad reges terræ et habitatae totius, congregare illos in prælium diei illius magnæ Dei omnipotentis.

15 Ecce venio sicut fur. Beatus vigilans, et custodiens vestimenta sua, ne nudus ambulet, et videant turpitudinem ejus.

16 Et congregavit illos in locum vocatum Hebraice Arma geddon.

17 Et septimus angelus effudit phialam suam in aërem : et exivit vox magna de templo cæli, à throno, dicens : Factum est.

18 Et factæ sunt voces, et fulgura, et tonitrua ; et terræmotus factus est magnus, qualis non factus est ex quo homines facti sunt super terram, talis terræmotus sic magnus.

19 Et facta est civitas magna in tres partes, et civitates Gentium ceciderunt : et Babylon magna venit in memoriam ante Deum, dare illi poculum vini indignationis iræ ejus.

20 Et omnis insula fugit, et montes non sunt inventi.

21 Et grando magna sicut talentaria descendit de cælo in

ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεόν, ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης· ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

Κεφ. ιζ'. 17.

1 **Κ**Αὶ ἦλθον εἰς ἐκ τῶν ἐκτὰ ἀγγέλων τῶν ἔχόντων τὰς ἐκτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησε μοι ἐμοῦ, λέγων μοι· Δεῦρο, δεῖξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνῆς τῆς μεγάλης, τῆς καθήμενης ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολλῶν,

2 Μισθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύθησαν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν.

3 Καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι· καὶ εἶδον γυναῖκα καθήμενην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμονον ὀνομάτων βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἐκτὰ καὶ κέρατα δέκα.

4 Καὶ ἡ γυνὴ ἡ περιβεβλημένη πορφύρα, καὶ κοκκίνα, καὶ πεχρυσωμένη χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα χρυσοῦν στήριον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμονον βδελυγμάτων καὶ ἀκαθάρτητος πορνείας αὐτῆς,

5 Καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον· Μυστήριον· Βαβυλῶν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς.

6 Καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων, καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ· καὶ ἰθαύμασα, ἰδὼν αὐτήν, θαῦμα μέγα.

7 Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος· Διὰ τί θαύμασας; ἐγὼ σοὶ ἐρῶ τὸ μυστήριον τῆς γυναίκος, καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτήν, ἃ ἔχοντες τὰς ἐκτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα.

homines ; et blasphemaverunt homines Deum ex plaga grandinis : quoniam magna est plaga ejus vehementer.

CAPUT XVII.

1 **ET** venit unus de septem angelis habentibus septem phialas, et locutus est mecum, dicens : Veni, ostendam tibi damnationem meretricis magnæ, sedentis super aquas multas :

2 Cum qua fornicati sunt reges terræ, et inebriati sunt de vino fornicationis ejus habitantes terram.

3 Et abstulit me in desertum in spiritu : et vidi mulierem sedentem super bestiam coccineam, plenam nominibus blasphemiarum, habentem capita septem et cornua decem.

4 Et mulier circumdata purpura et coccino, et inaurata auro et lapide pretioso et margaritis, habens aureum poculum in manu sua, plenum abominationibus et immunditia fornicationis suæ :

5 Et in fronte ejus nomen scriptum : *Mysterium : Babylon magna, mater fornicationum et abominationum terræ.*

6 Et vidi mulierem ebriam de sanguine sanctorum, et de sanguine martyrum Jesu : et miratus sum, videns illam, admirationem magnam.

7 Et dixit mihi angelus : *Quare miraris ? ego tibi dicam mysterium mulieris, et bestie portantis eam, habentis septem capita, et decem cornua*

8 Θηρίον ὃ εἶδες, ἦν, καὶ οὐκ ἔστι· καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμάσουσαι οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὰ ἑνόμερα ἐπὶ τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλέποντες τὸ θηρίον, ὃ, εἰ ἦν καὶ οὐκ ἔστι, καί ποτε ἔστιν.

9 Ἦδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. Αἱ ἑπτὰ κεφαλαί, ὅρα εἰσὶν ἑπτὰ, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν,

10 Καὶ βασιλεῖς ἑπτὰ εἰσὶν οἱ πάντες ἔπεσαν, καὶ ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὐκ ἦλθε· καὶ ὅταν ἔλθῃ, ἐλίγον αὐτὸν δεῖ μένειν.

11 Καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστι, καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐστι, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει.

12 Καὶ τὰ δέκα κέρατα αἱ εἶδες, δέκα βασιλεῖς εἰσὶν, οἵτινες βασιλείαν οὐκ ἔλαβον, ἀλλ' ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσι μετὰ τοῦ θηρίου.

13 Ὅυτοι μίαν γνώμην ἔχουσι, καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν ἑαυτῶν ἐπὶ θηρίῳ διαδιδώσουσιν.

14 Οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσι, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι Κύριος κυρίων ἐστι, καὶ βασιλεὺς βασιλείων· καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.

15 Καὶ λέγει μοι· Τὰ ὕδατα αἱ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶ, καὶ ἔθνη καὶ γλώσσαι.

16 Καὶ τὰ δέκα κέρατα αἱ εἶδες ἐπὶ τῷ θηρίῳ, οὗτοι μισήσουσι τὴν πόρνην, καὶ ἡρηματωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνὴν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν καταπέσουσιν ἐν πυρὶ.

8 Bestia quam vidisti, erat, et non est : et futura est ascendere de abyssu, et in interitum abire : et mirabuntur habitantes super terram, quorum non scripta sunt nomina in libro vitæ à constitutione mundi, videntes bestiam, quæ erat, et non est, quamvis est.

9 Hic sensus habens sapientiam. Septem capita, septem sunt montes, ubi mulier sedet super eos.

10 Et reges septem sunt : quinque ceciderunt, et unus est, alius nondum venit : et cum venerit, paululum illum oportet manere.

11 Et bestia quæ erat, et non est, et ipse octavus est, et de septem est, et in interitum vadit.

12 Et decem cornua quæ vidisti, decem reges sunt, qui regnum nondum acceperunt, sed potestatem tanquam reges unam horam accipient cum bestia.

13 Hi unum consilium habent, et virtutem et potestatem suam bestię tradent.

14 Hi cum Agno pugnabunt, et Agnus vincet illos : quoniam Dominus dominorum est, et rex regum : et qui cum illo, vocati et electi et fideles.

15 Et dicit mihi, aquæ quas vidisti, ubi meretrix sedet, populi et turbæ sunt, et gentes, et linguæ.

16 Et decem cornua quæ vidisti in bestia, hi odient fornicariam, et desolatam facient illam nudam, et carnes ejus manducabunt, et ipsam concremabunt in igni.

17 Ὁ γὰρ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην, καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν τῶν τῶν θηρῶν, ἄχρι τελευτῆς τῶν ἡμερῶν τοῦ Θεοῦ.

18 Καὶ ἡ γυνὴ ἦν εἶδες, εἶς ἢ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλείων τῆς γῆς.

Κεφ. ιθ'. 18.

1 **Κ**Αὶ μετὰ ταῦτα εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα βιβλίον μεγάλην· καὶ ἡ γῆ ἐφωτισθῆ ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ.

2 Καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχύϊ, φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· Ἔπεσον, ἔπεσον Βαβυλῶν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμόνων, καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου, καὶ φυλακὴ παντὸς ὄρνιθου ἀκαθάρτου καὶ μεμνημένου,

3 Ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πᾶντα τὰ ἔθνη· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στερήτους αὐτῆς ἐπλούτησαν.

4 Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν· Ἐξέλθετε ἐξ αὐτῆς ὁ λαὸς μου, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἵνα μὴ λάβητε ἐκ τῶν πλεγῶν αὐτῆς,

5 Ὅτι ἠκολούθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ Θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς.

6 Ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν ὑμῖν, καὶ διπλώσατε αὐτῇ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασε, κέρασατε αὐτῇ διπλοῦν·

7 Ὅσα ἐδίξασαν ἑαυτὴν, καὶ ἐστερήσονται τοσοῦτον ὥστε αὐτῇ

17 Nam Deus dedit in corda eorum facere sententiam ejus, et facere unam sententiam, et dare regnum suum bestiæ, donec consummaverit verba Dei.

18 Et mulier quam vidisti, est civitas magna, habens regnum super reges terræ.

CAPUT XVIII.

1 **E**T post hæc vidi angelum descendentem de cælo, habentem potestatem magnam : et terra illuminata est à gloria ejus.

2 Et exclamavit in fortitudine, voce magna dicens : Cecidit, cecidit Babylon magna, et facta est habitatio dæmoniorum, et custodia omnis spiritus immundi, et custodia omnis volucris immundæ et odibilis.

3 Quia de vino iræ fornicationis ejus biberunt omnes gentes : et reges terræ cum illa fornicati sunt, et mercatores terræ de virtute deliciarum ejus divites facti sunt.

4 Et audivi aliam vocem de cælo, dicentem : Exite de illa populus meus, ne communicetis peccatis ejus, et ut non accipiat de plagis ejus.

5 Quoniam pervererunt ejus peccata usque ad cælum, et recordatus est Deus injustitias ejus.

6 Reddite illi sicut et ipsa reddidit vobis, et duplicate eiduplicia secundum opera ejus : in poculo quo miscuit, miscete illi duplum.

7 Quanta glorificavit se ipsam, et in deliciis fuit, tantum

Βασανισμὸν καὶ πένθος, ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει· Κάθηναι βασίλισσα, καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ, καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω,

8 Διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἔξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμὸς· καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται, ὅτι ἰσχυρὸς Κύριος ὁ Θεὸς ὁ κρίνων αὐτήν.

9 Καὶ κλαύσουσιν αὐτήν, καὶ κέψονται ἐπ' αὐτῇ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ σερηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσι τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς,

10 Ἐκ μακρῶν ἐστηκότες, διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες· Οὐαὶ, οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη Βαβυλῶν, ἡ πόλις ἡ ἰσχυρὰ, ὅτι ἐν μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου.

11 Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσιν καὶ πένθουσιν ἐπ' αὐτῇ, ὅτι τὸν γέμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκ ἔτι,

12 Γέμον χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου, καὶ λίθου τιμίου, καὶ μαργαρίτου, καὶ βύσσου, καὶ πορφύρας, καὶ σηρικῆς, καὶ κικαίνου· καὶ πᾶν ξύλον θύνον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου, καὶ χαλκοῦ, καὶ σιδήρου, καὶ μαρμάρου,

13 Καὶ κιννάμωμον, καὶ θυμάματα, καὶ μύρον, καὶ λίβανον, καὶ εἶνον, καὶ ἔλαιον, καὶ σμιδάλην, καὶ ὄστρον, καὶ κτήνη, καὶ εἴδωλα· καὶ ἰσσην, καὶ ῥεδῶν, καὶ σμιάτων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων.

14 Καὶ ἡ ὄσῳρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου ἀπέηλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπέηλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκ ἔτι εὐ μὴ εὐρήσῃς αὐτά·

15 Οἱ ἔμποροι τούτων οἱ πλου-

date illi cruciatum et luctum : quia in corde suo dicit : Sedeo regina, et vidua non sum, et luctum non videbo.

8 Propter hoc in una die venient plagæ ejus, mors et luctus et fames : et in igne comburetur, quia fortis Dominus Deus judicans illam.

9 Et flebunt eam, et plangent super illam reges terræ, cum illa fornicantes et luxuriantes, cum viderint fumum incendii ejus :

10 A longe stantes propter timorem cruciatus ejus, dicentes : Væ, væ civitas illa magna, Babylon, civitas illa fortis : quoniam in una hora venit judicium tuum.

11 Et mercatores terræ plorant et lugent super illam : quoniam merces eorum nemo emit amplius :

12 Merces auri et argenti et lapidis pretiosi, et margaritæ, et byssi, et purpuræ, et serici, et coccini, et omne lignum thyninum, et omne vas eburneum, et omne vas ex ligno pretioso, et ære, et ferro, et marmore,

13 Et cinnamomum, et suffitus, et unguentum, et thus, et vinum, et oleum, et similan, et triticum, et jumenta, et oves : et equorum, et rhedarum, et mancipiorum, et animas hominum.

14 Et poma desiderii animæ tuæ discesserunt à te, et omnia pingua et præclara perierunt à te, et amplius non invenies illa.

15 Mercatores horum divi

εἴσαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν
εἴθησονται, διὰ τὸν φόβον τοῦ βα-
σανισμοῦ αὐτῆς, κλαίοντες καὶ πε-
νοῦντες,

16 Καὶ λέγοντες· Οὐαὶ, οὐαὶ
ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλη-
μένη βύσσινον καὶ πορφύρῳ καὶ
κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυ-
σῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρι-
ταις· ὅτι μᾶ ὥρα ἤρημώθη ὁ το-
σοῦτος πλοῦτος.

17 Καὶ πᾶς κυβερνήτης, καὶ
πᾶς ἐπὶ τῶν πλοίων ὁ ὄμιλος, καὶ
ναῦσαι, καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν
ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν εἴθησαν,

18 Καὶ ἐκραζον, ὄρωντες τὸν
καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέ-
γοντες· Τίς ἰμοῖα τῇ πόλει τῇ με-
γάλῃ;

19 Καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς
κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἐκραζον κλαί-
οντες καὶ πενοῦντες, λέγοντες·
Οὐαὶ, οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν
ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες
πλοῖα ἐν τῇ θαλάσῃ, ἐκ τῆς τι-
μιότητος αὐτῆς, ὅτι μᾶ ὥρα ἤρη-
μώθη.

20 Εὐφραίνου ἐπ' αὐτήν, ἔρανό,
καὶ οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι καὶ οἱ προ-
φῆται, ὅτι ἔκρινε ὁ Θεὸς τὸ κρίμα
ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.

21 Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυ-
ρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν, καὶ ἔβα-
λεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων·
Οὕτως ὀρμηματι βληθήσεται Βα-
βυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ
εὑρεθῆ ἔτι·

22 Καὶ φωνὴ κιθαρῶδων καὶ
μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπισ-
τῶν οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ
πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ
εὑρεθῆ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ φωνὴ μύλου
οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι·

23 Καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φανῆ

tes facti ab ea, à longe stabunt
propter timorem cruciatus ejus,
flentes ac lugentes :

16 Et dicentes : Væ, væ,
civitas illa magna, circumamic-
ta bysso et purpura et coccino,
et deaurata in auro et lapide
pretioso, et margaritis : quoni-
am una hora desertæ sunt tan-
tæ divitiæ.

17 Et omnis gubernator, et
omnis in navibus turba, et nau-
tæ, et quotquot mare operan-
tur, à longe steterunt,

18 Et clamaverunt, videntes
fumum incendii ejus, dicentes :
Quæ similis civitati huic mag-
næ ?

19 Et miserunt pulverem
super capita sua, et clamave-
runt flentes et lugentes, dicen-
tes : Væ, væ civitas illa magna,
in qua divites facti sunt omnes
habentes naves in mari de pre-
tuo ejus, quoniam una hora de-
solata est.

20 Exulta super eam cælum,
et sancti Apostoli et Prophetæ,
quoniam judicavit Deus judici-
um vestrum de illa.

21 Et sustulit unus angelus
fortis lapidem quasi molarem
magnum, et misit in mare, di-
cens : Sic impetu mittetur Ba-
bylon illa magna civitas, et non
invenietur amplius :

22 Et vox citharædorum, et
musicorum et tibia canentium,
et clangentium, non audietur in
te amplius : et omnis artifex
omnis artis non invenietur in te
amplius : et vox molænon au-
dietur in te amplius.

23 Et lux lucernæ non luce-

ἐν σοὶ ἔτι· καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῆν ἐν σοὶ ἔτι· ὅτι οἱ ἔμποροὶ σου ἦσαν οἱ μαγιστοὶ τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη,

24 Καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα προφητῶν καὶ ἁγίων ἐδρέθη, καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

Κεφ. ιθ'. 19.

1 **Κ**Αὶ μετὰ ταῦτα ἤκουσα φωνὴν ὄχλου πολλοῦ μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντος· Ἀλληλουΐα· ἡ σωτηρία· καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν,

2 Ὅτι ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις αὐτοῦ· ὅτι ἔκρινε τὴν πόρνην ἐν μεγάλῃ, ἣτις ἐφθίρει τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησε τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς.

3 Καὶ δεύτερον εἶρηκαν· Ἀλληλουΐα. Καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

4 Καὶ ἔπεσαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες, καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ προσκύνησαν τῷ Θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, λέγοντες, Ἀμήν· Ἀλληλουΐα.

5 Καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου ἐξῆλθε, λέγουσα· Αἰνεῖτε τὸν Θεὸν ἡμῶν πάντες οἱ δούλοι αὐτοῦ, καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτὸν καὶ οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι.

6 Καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ, καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, λέγοντας· Ἀλληλουΐα· ὅτι ἐθεσίλευσε Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ.

7 Χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιώμεθα, καὶ δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ· ὅτι

bit in te amplius, et vox sponsæ et sponsæ non audietur in ea adhuc : quia mercatores tui erant magnates terræ, qui in beneficio tuo erraverunt omnes gentes.

24 Et in ea sanguis prophetarum et sanctorum inventus est, et omnium mactatorum in terra.

CAPUT XIX.

1 **E**T post hæc audivi quasi vocem turbæ multæ magnam in cælo, dicentis : Alleluia : Salus, et gloria, et honor, et virtus Domino Deo nostro :

2 Quia vera et justa judicia ejus : quia judicavit meretricem magnam, quæ corrupit terram in fornicatione sua, et vindicavit sanguinem servorum suorum de manu ejus.

3 Et iterum dixerunt : Alleluia. Et fumus ejus ascendit in secula seculorum.

4 Et ceciderunt seniores viginti et quatuor, et quatuor animalia, et adoraverunt Deum sedentem super thronum, dicentes : Amen ; Alleluia.

5 Et vox de throno exivit, dicens : Laudate Deum nostrum omnes servi ejus, et timentes eum, et parvi et magni.

6 Et audivi quasi vocem turbæ multæ, et sicut vocem aquarum multarum, et sicut vocem tonitruorum fortium, dicentium : Alleluia : quoniam regnavit Dominus Deus omnipotens.

7 Gaudeamus et exultemus, et demus gloriam ei : quia vene

ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἠτοίμασεν ἑαυτήν.

8 Καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον καθαρὸν καὶ λαμπρὸν· τὸ γὰρ βύσσινον, τὰ δικαιοματὰ ἐστί τῶν ἁγίων.

9 Καὶ λέγει μοι· Γράψον· Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. Καὶ λέγει μοι· Οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ εἰσὶ τοῦ Θεοῦ.

10 Καὶ ἔπεσον ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ· καὶ λέγει μοι· Ὅρα μὴ· σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ. τῷ Θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.

11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, καὶ ἶδου ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν, καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ.

12 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλὰ, ἔχων ὄνομα γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός·

13 Καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι· καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ὁ λόγος τῷ Θεῷ.

14 Καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καὶ καθαρὸν.

15 Καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται βρομαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάσῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ καὶ τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος·

16 Καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ

runt nuptiæ Agni, et uxor ejus præparavit seipsam.

8 Et datum est illi ut amicitur byssino mundo et splendenti : nam byssinum, justificationes sunt sanctorum.

9 Et dicit mihi : Scribe : Beati ad cœnam nuptiarum Agni vocati. Et dicit mihi : Hæc verba vera sunt Dei.

10 Et cecidi ante pedes ejus adorare eum : et dicit mihi : Vide ne : conservus tuus sum et fratrum tuorum habentium testimonium Jesu : Deum adora : nam testimonium Jesu est spiritus prophetiæ.

11 Et vidi cælum apertum, et ecce equus albus, et sedens super eum vocatus Fidelis et Verax, et in justitia judicat et belligerat.

12 At oculi ejus sicut flamma ignis, et in capite ejus diademata multa : habens nomen scriptum, quod nemo novit nisi ipse :

13 Et circumindutus vestimentum tinctum sanguine : et vocatur nomen ejus : Verbum Dei.

14 Exercitus qui in cælo sequebantur eum in equis albis, induti byssino albo et mundo.

15 Et de ore ejus procedit gladius acutus, ut in ipso percutiat gentes : et ipse pascet eas in virga ferrea et ipse calcet lacum vini furoris et iræ Dei omnipotentis.

16 Et habet in vestimento et

ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ, τὸ ὄνομα γραμμένον· Βασιλεὺς βασιλέων καὶ Κύριος κυρίων.

17 Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσι τοῖς ἁγίοις τοῖς πετωμένοις ἐν μεσουρανήματι· Δεῦτε καὶ συνάγεσθε εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ μεγάλου Θεοῦ,

18 Ἴνα φάγητε σάρκας βασιλέων, καὶ σάρκας χιλιάρχων, καὶ σάρκας ἰσχυρίων, καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων, ἐλευθέρων καὶ δούλων, καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων.

19 Καὶ εἶδον τὸ θηρίον, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.

20 Καὶ ἐπιείσθη τὸ θηρίον, καὶ μετὰ τούτου ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῖντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τῆς πυρὸς τῆν καιομένην ἐν τῷ θείῳ.

21 Καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκρίθησαν ἐν τῇ βομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ ἐκπορευομένῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα τὰ ὄρνια ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

Κεφ. κ'. 20.

1 **Κ**Αὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν κλεῖδα τῆς ἀβύσσου, καὶ ἄλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ.

2 Καὶ ἔκράτησε τὸν δράκοντα, τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὃς ἔσται διάβολος καὶ σατανᾶς· καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη,

in femore suo nomen scriptum : Rex regum et Dominus dominorum.

17 Et vidi unum angelum stantem in sole : et clamavit voce magna, dicens omnibus avibus volantibus in medio cæli : Venite et congregamini ad cœnam magni Dei,

18 Ut manducetis carnes regum, et carnes tribunorum, et carnes fortium, et carnes equorum et sedentium in ipsis, et carnes omnium, parvorumque et magnorum.

19 Et vidi bestiam, et reges terræ, et exercitus eorum congregatos facere prælium cum sedente in equo, et cum exercitu ejus.

20 Et apprehensa est bestia, et cum ea pseudopropheta qui fecit signa coram ipsa, in quibus decepit accipientes characterem bestię, et adorantes imaginem ejus : vivi missi sunt hi duo in stagnum ignis ardens in sulphure :

21 Et cæteri occisi sunt in gladio sedentis super equum, procedente de ore ipsius : et omnes aves saturatę sunt ex carnibus eorum.

CAPUT XX.

1 **ET** vidi angelum descendentem de cælo, habentem clavem abyssi, et catenam magnam in manu sua.

2 Et apprehendit draconem, serpentem antiquum, qui est diabolus et satanas, et ligavit eum mille annos.

3 Καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν αὐτὸν, καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανήσῃ τὰ ἔθνη ἔτι, ἄχρι τελεσθῆναι τὰ χίλια ἔτη· καὶ μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.

4 Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ, οὔτε τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν, καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ Χριστοῦ τὰ χίλια ἔτη·

5 Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέζησαν ἕως τελεσθῆναι τὰ χίλια ἔτη. Αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη.

6 Μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ θάνατος ὁ δευτέρος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔσονται ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσι μετ' αὐτῶν χίλια ἔτη.

7 Καὶ ὅτε ἐτελεσθῆσαν τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ.

8 Καὶ ἐξελύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γῶγ καὶ τὸν Μαγῶγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης.

9 Καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλωσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτούς·

10 Καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου τὸ θηρίον καὶ

3 Et misit eum in abyssum, et clausit eum, et signavit super illum, ut non decipiat gentes amplius, donec consummentur mille anni : et post hæc oportet illum solvi parvum tempus.

4 Et vidi thronos, et sederunt super eos, et iudicium datum est illis : et animas securi percussorum propter testimonium Jesu, et propter verbum Dei, et qui non adoraverunt bestiam, neque imaginem ejus : et non acceperunt characterem in frontem suam, et in manum suam, et vixerunt, et regnaverunt cum Christo mille annis.

5 Et cæteri mortuorum non revixerunt donec consummentur mille anni. Hæc illa resurrectio prima.

6 Beatus et sanctus habens partem in resurrectione prima : in his secunda mors non habet potestatem, sed erunt sacerdotes Dei et Christi, et regnabunt cum illo mille annis.

7 Et cum consummati fuerint mille anni, solvetur Satanas de carcere suo :

8 Et exhibit decipere Gentes quæ in quatuor angulis terræ, Gog et Magog, congregare eos in prælium, quorum numerus sicut arena maris.

9 Et ascenderunt super latitudinem terræ, et circumierunt castra sanctorum, et civitatem dilectam : et descendit ignis à Deo de cælo, et devoravit eos.

10 Et diabolus decipiens eos missus est in stagnum ignis et sulphuris, ubi et bestia et pseu

ὁ ψευδοπροφήτης καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

11 Καὶ εἶδον θρόνον λευκὸν μέγαν, καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτοῦ, οὗ ἀπὸ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός· καὶ τόπος οὐχ εὗρέθη αὐτοῖς.

12 Καὶ εἶδον τοὺς νεκρούς, μικροὺς καὶ μεγάλους ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ βιβλία ἠνεῶχθησαν· καὶ βιβλίον ἄλλο ἠνεῶχθη, ὃ ἐστὶ τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

13 Καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς ἐν αὐτῇ νεκρούς, καὶ ὁ θάνατος, καὶ ὁ ᾄδης ἔδωκαν τοὺς ἐν αὐτοῖς νεκρούς· καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

14 Καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾄδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός· οὗτός ἐστιν ὁ δεύτερος θάνατος.

15 Καὶ εἴ τις οὐχ εὗρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

Κεφ. κά. 21.

1 **Κ**Αὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανός καὶ ἡ πρώτη γῆ παρελήθη· καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι.

2 Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης εἶδον τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, Ἱερουσαλὴμ καινὴν, καταβαίνουσαν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἠτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς.

3 Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης· Ἴδοι, ἡ σκητὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀδελφῶν, καὶ σκηνώσῃ μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν, Θεὸς αὐτῶν,

4 Καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν,

dopropheta; et cruciabuntur die ac nocte in secula seculorum.

11 Et vidi thronum candidum magnum, et sedentem super eum, cujus à conspectu fugit terra et cælum, et locus non est inventus eis.

12 Et vidi mortuos, parvos et magnos, stantes in conspectu Dei, et libri aperti sunt: et alius liber apertus est, qui est vitæ: et judicati sunt mortui ex scriptis in libris, secundum opera ipsorum.

13 Et dedit mare eos qui in eo mortuos, et mors et infernus dederunt in ipsis mortuos: judicati sunt unusquisque secundum opera ipsorum.

14 Et mors et infernus misi sunt in stagnum ignis: hæc est mors secunda.

15 Et si quis non inventus est in libro vitæ scriptus, missus est in stagnum ignis.

CAPUT XXI.

1 **ET** vidi cælum novum et terram novam: nam primum cælum et prima terra abiit: et mare non est jam.

2 Et ego Joannes vidi civitatem sanctam, Hierusalem novam, descendantem à Deo de cælo, paratam sicut sponsam ornatam viro suo.

3 Et audivi vocem magnam de cælo, dicentem: Ecce tabernaculum Dei cum hominibus, et habitabit cum eis, et ipsi populi ejus erunt, et ipse Deus erit cum eis, Deus eorum:

4 Et absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum,

καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι· οὔτε πένθος, οὔτε κραυγή, οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθον.

5 Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου· Ἰδοὺ, καινὰ πάντα ποιῶ. Καὶ λέγει μοι· Γράψον· ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ καὶ πιστοὶ εἰσὶ.

6 Καὶ εἶπέ μοι· Γέγονε· ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος· ἐγὼ εἰμι διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν.

7 Ὁ νικῶν κληρονομήσει πάντα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ Θεός, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι ὁ υἱός.

8 Δειλοῖς δὲ καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσι καὶ πόρνοις καὶ φαρμακεῦσι καὶ εἰδωλολάτραις, καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι, τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένην πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἔστι δούτερος θάνατος.

9 Καὶ ἦλθε πρὸς με εἷς τῶν ἐπετὰ ἀγγέλων τῶν ἔχόντων τὰς ἐπετὰ φιάλας τὰς γεμούσας τῶν ἐπετὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, λέγων· Δεῦρο, δεῖξω σοὶ τὴν νύμφην τοῦ ἀρνίου τὴν γυναῖκα.

10 Καὶ ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν τὴν μεγάλην, τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ, καταβαίνεσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ,

11 Ἐχουσαν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ· καὶ ὁ φῶστηρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι·

12 Ἐχουσαν τε εἴκοσι μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσαν πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἃ ἔστι τῶν δώδεκα φυλῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ·

et mors non erit ultra, neque luctus, neque clamor, neque dolor non erit ultra, quia prima abierunt.

5 Et dixit sedens in throno : Ecce nova facio omnia. Et dicit mihi : Scribe : quia hæc verba vera et fidelia sunt.

6 Et dixit mihi : Factum est. Ego sum α et ω, initium et finis : ego sitienti dabo de fonte aquæ vitæ gratis.

7 Vincens possidebit omnia, et ero illi Deus, et ille erit mihi filius.

8 At timidis et incredulis et abominandis et homicidis et fornicatoribus et veneficis et idolo latris, et omnibus mendacibus, pars illorum in stagno ardenti igne et sulphure, quod est mors secunda.

9 Et venit ad me unus de septem angelis habentibus septem phialas plenas septem plagis novissimis ; et locutus est mecum, dicens : Veni, ostendam tibi sponsam Agni uxorem.

10 Et sustulit me in spiritu in montem magnum et altum, et ostendit mihi civitatem magnam, sanctam Hierusalem, descendentem de cælo à Deo ;

11 Habentem gloriam Dei : lumen ejus simile lapidi pretiosissimo, tanquam lapidi jaspidi crystallizanti :

12 Habentem murum magnum et altum, habentem portas duodecim, et in portis angelos duodecim, et nomina inscripta, quæ sunt duodecim tribuum filiorum Israël.

13 Ἄπ' ἀνατολῆς, φυλῶνες τρεῖς· ἀπὸ βορρᾶ, φυλῶνες τρεῖς· ἀπὸ νότου, φυλῶνες τρεῖς· ἀπὸ δυσμῶν, φυλῶνες τρεῖς·

14 Καὶ τὸ εἶχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐν αὐτοῖς ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.

15 Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμᾶ, εἶχε κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς φυλῶνας αὐτῆς, καὶ τὸ εἶχος αὐτῆς.

16 Καὶ ἡ πόλις τετραγώνος κτίται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς τοσοῦτόν ἐστιν. ὅσον καὶ τὸ πλάτος· καὶ ἐμέτρησε τὴν πόλιν ἐν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστί.

17 Καὶ ἐμέτρησε τὸ εἶχος αὐτῆς ἑκατὸν εἰσσεράκοντα εἰσσεῶν πενήτων, μέτρον ἀνθρώπου, ὃ ἐστὶν ἀγγέλου.

18 Καὶ ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ εἰχους αὐτῆς, ἰασπιδι· καὶ ἡ πόλις χρυσίῳ καθαρῷ, ὁμοία ὑάλῳ καθαρῷ.

19 Καὶ οἱ θεμελῖοι τοῦ εἰχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμῆν κεκοσμημένοι· ὁ θεμελίος ὁ πρῶτος, ἰασπιδι· ὁ δεύτερος, σάπφειρος· ὁ τρίτος, χαλκηδών· ὁ τέταρτος, σμάραγδος·

20 Ὁ πέμπτος, σαρδόνυξ· ὁ ἕκτος, σάρδιος· ὁ ἕβδομος, χρυσόλιθος· ὁ ὄγδοος, βήρυλλος· ὁ ἔνατος, τοπάζιον· ὁ δέκατος, χρυσόπρασος· ὁ ἑνδέκατος, ὑάκινθος· ὁ δωδέκατος, ἀμέθυστος.

21 Καὶ οἱ δώδεκα φυλῶνες, δώδεκα μαργαρίται, ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν φυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου· καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως, χρυσίῳ καθαρῷ, ὡς ὕαλος διαφανῆς.

13 Ab oriente portæ tres, ab Aquilone portæ tres : ab Austro portæ tres : ab occasu portæ tres.

14 Et murus civitatis habens fundamenta duodecim, et in ipsis nomina duodecim Apostolorum Agni.

15 Et loquens cum me habebat calamum aureum, ut metiretur civitatem, et portas ejus et murum ejus.

16 Et civitas quadrangularis sita est, est longitudo ejus tanta est quanta est latitudo, et mensus est civitatem calamo ad stadia duodecim millium : longitudo et latitudo et altitudo ejus æqualia sunt.

17 Et mensus est murum ejus centum quadraginta quatuor cubitorum, mensura hominis, quæ est angeli.

18 Et erat structura muri ejus, jaspis : et civitas aurum mundum, simile vitro mundo.

19 Et fundamenta muri civitatis omni lapide pretioso ornata : fundamentum primum, jaspis : secundum, sapphirus : tertium, chalcedonius : quartum smaragdus :

20 Quintum, sardonyx : sextum, sardius : septimum, chrysolithus : octavum, beryllus : nonum, topazius : decimum, chrysoprasus ; undecimum, hyacinthus : duodecimum, amethystus.

21 Et duodecim portæ, duodecim margaritæ, unaquæque portarum erat ex una margarita : et platea civitatis aurum mundum, tanquam vitrum per-lucidum.

22 Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ναὸς αὐτῆς ἐστὶ, καὶ τὸ ἄρνιον.

23 Καὶ ἡ πόλις οὐ χρειὰν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν ἐν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἄρνιον·

24 Καὶ τὰ ἔθνη τῶν σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆς περιπατήσουσι· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν αὐτῶν εἰς αὐτήν·

25 Καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας· νύξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ·

26 Καὶ οἰσοῦσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν·

27 Καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν κοινόν, καὶ ποιοῦν βδέλυγμα, καὶ ψευδός· εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἄρνιου.

Κεφ. κβ'. 22.

1 **Κ**Αὶ ἰδεῖξέ μοι καθαρὸν ποταμὸν ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς κρυστάλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ ἄρνιου.

2 Ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς, καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, ξύλον ζωῆς, ποιοῦν καρπούς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕνα ἕκαστον ἀποδιδοῦν τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς ἰατρειὰν τῶν ἐθνῶν.

3 Καὶ πᾶν κατανάθεμα οὐκ ἔσται ἐκεῖ· καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἄρνιου ἐν αὐτῇ ἔσται· καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ,

4 Καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

5 Καὶ νύξ οὐκ ἔσται ἐκεῖ· καὶ

22 Et templum non vidi in ea : nam Dominus Deus omnipotens, templum illius est, et Agnus.

23 Et civitas non opus habet sole, neque luna, ut luceant in ea : nam gloria Dei illuminavit eam, et lucerna ejus Agnus

24 Et Gentes quæ servatæ erunt in lumine ejus ambulant : et reges terræ afferent gloriam et honorem suum in illam.

25 Et portæ ejus non claudentur die : nox enim non erit illic.

26 Et afferent gloriam et honorem Gentium in illam :

27 Et non intrabit in eam omne commune, et faciens abominationem et mendacium : si non scripti in libro vitæ Agni.

CAPUT XXII.

1 **E**T ostendit mihi purum fluvium aquæ vitæ, splendidum tanquam crystallum, procedentem de throno Dei, et Agni.

2 In medio plateæ ejus, et fluminis, hinc et hinc lignum vitæ faciens fructus duodecim, per mensem unumquemque reddens fructum suum : et folia ligni ad sanitatem Gentium.

3 Et omne maledictum non erit illic : et thronus Dei et Agni in illa erunt : et servi ejus servient illi.

4 Et videbunt faciem ejus : et nomen ejus in frontibus suis.

5 Et nox non erit illic : et

χρειαὶ οὐκ ἔχουσι λύχνου καὶ φω-
τὸς ἡλίου, ἐπὶ Κύριος ὁ Θεὸς φω-
τίζει αὐτούς· καὶ βασιλεύσουσιν εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

6 Καὶ εἶπέ μοι· Οὗτοι οἱ λόγοι
πιστοὶ καὶ ἀληθινὰ καὶ Κύριος ὁ
Θεὸς τῶν ἁγίων προφητῶν ἀπέ-
στειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς
δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν
τάχει.

7 Ἰδοὺ, ἔρχομαι ταχύ· μακά-
ριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προ-
φητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

8 Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ βλέπων
ταῦτα καὶ ἀκούων· καὶ ὅτε ἤκουσα
καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι
ἐμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου
τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα·

9 Καὶ λέγει μοι· Ὅρα μὴ
σύνδουλός σου γάρ εἰμι, καὶ τῶν
ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν, καὶ
τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβ-
λίου τούτου· τῷ Θεῷ προσκύνησον.

10 Καὶ λέγει μοι· Μὴ σφραγι-
σῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας
τοῦ βιβλίου τούτου· ἐπὶ ὁ καιρὸς
ἤγγις ἐστί.

11 Ὁ ἀδικῶν, ἀδικησάτω ἐπι-
κέ· ὁ βρωτῶν, βρωσάτω ἐπι· κη ὁ
δίκαιος, δικαιωθήτω ἐπι· κη ὁ ἅγιος,
ἀγιασθήτω ἐπι.

12 Καὶ ἰδοὺ, ἔρχομαι ταχύ· κη
ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι
ἐκάστῳ ὡς τὸ ἔργον αὐτοῦ ἔσται.

13 Ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω,
ἀρχὴ καὶ τέλος, ὁ πρῶτος κη ὁ ἔσ-
χατος.

14 Μακάριοι οἱ ποιῦντες τὰς
ἐντολάς αὐτοῦ, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία
αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, κη τοῖς
κυλῶσιν εἰσελθῶσιν εἰς τὴν πόλιν·

15 Ἐξω δὲ οἱ κύνες καὶ οἱ φαρ-
μακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς
καὶ οἱ εἰδωλολάτρηται, καὶ πᾶς ὁ φι-
λῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.

opus non habent lucerna et lu-
mine solis : quoniam Dominus
Deus illuminat illos : et regna-
bunt in secula seculorum.

6 Et dicit mihi : Hæc verba
fidelia et vera : et Dominus
Deus sanctorum prophetarum
misit angelum suum ostendere
servis suis quæ oportet fieri in
celeritate.

7 Ecce, venio velociter :
beatus custodiens verba pro-
phetiæ libri hujus.

8 Et ego Johannes videns
hæc et audiens : et postquam
audissem et vidissem, cecidi
adorare ante pedes angeli osten-
dentis mihi hæc.

9 Et dicit mihi : Vide ne :
conservus tuus nam sum, et
fratrum tuorum prophetarum,
et servantium verba libri hu-
jus : Deum adora.

10 Et dicit mihi : Ne signa-
veris verba prophetiæ libri hu-
jus : quia tempus prope est.

11 Nocens noceat adhuc : et
sordidus sordescat adhuc : et
justus justitiam faciat adhuc :
et sanctus sanctificetur adhuc.

12 Ecce, venio cito : et mer-
ces mea cum me, reddere uni-
cuique ut opus erit ejus.

13 Ego sum α et ω, principi-
um et finis, primus et novissi-
mus.

14 Beati facientes mandata
ejus, ut sit potestas eorum in lig-
no vitæ, et portis intrent in ci-
vitatem.

15 Foris verò canes et vene-
fici, et fornicatores et homicidæ
et idololatræ et omnis amans et
faciens mendacium.

16 Ἐγὼ Ἰησοῦς ἐπέμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις· ἐγὼ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος τοῦ Δαβὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς καὶ ὀρθρινός·

17 Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν, Ἐλθέ· καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω, Ἐλθέ· καὶ ὁ διψῶν ἐλθέτω, καὶ ὁ θέλων λαμβανέτω τὸ ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.

18 Συμμαρτυροῦμι γὰρ παντὶ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ἐὰν εἴ τις ἐπιτιθῆ πρὸς ταῦτα, ἐπιθήσει ὁ Θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν βιβλίῳ τούτῳ.

19 Καὶ ἐὰν εἴ τις ἀφαιρῇ ἀπὸ τῶν λόγων βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφαιρήσει ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ βιβλίου τῆς ζωῆς, καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, καὶ τῶν γεγραμμένων ἐν βιβλίῳ τούτῳ.

20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα, ναὶ ἔρχομαι ταχύ· Ἀμήν, ναὶ ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ.

21 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

16 Ego Jesus misi angelum meum, testificari vobis hæc in ecclesiis. Ego sum radix et genus David, stella splendida et matutina.

17 Et Spiritus et sponsa dicunt : Veni. Et audiens dicat : Veni. Et sitiens veniat, et volens accipiat aquam vitæ gratis

18 Contestor enim omnium audienti verba prophetiæ libri hujus : Si quis apposuerit ad hæc, apponet Deus super illum plagas scriptas in libro isto :

19 Et si quis abstulerit de verbis libri prophetiæ hujus, auferet Deus partem ejus de libro vitæ, et de civitate sancta, et scriptis in libro isto.

20 Dicit testans hæc : Etiam venio cito. Amen. Etiam veni, Domine Jesu.

21 Gratia Domini nostri Jesu Christi cum omnibus vobis. Amen.

FINIS.

